

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 09018

DI TOKHTER FUN MIDBER

Saul Saphire

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

די מאַכטער פון מדבר

אַריגינעלער ביבלישער ראָמאַן פֿון דער צייט פֿון משה'ס יוגענד.
און גלות מצרים

פֿון

שאול ספיר

פאַרפאַסער פֿון :

פּערציג יאָהר אין מדבר, קאַליף פֿון קאַרדאַוואַ, צווישען רוים
און ירושלים, דוד המלך, שלמה המלך, אברהם'ס אייניקלאַך,
פּרינץ פֿון מצרים, אסתר המלכה, קאַלאַמבוס דער איד, א. א. וו.

The Daughter of the Desert

Biblical novel by SAUL SAPHIRE

Author of: Forty Years in the Desert, Caliph of Cordova,
Between Rome and Jerusalem, King David, King Solomon,
Abraham's Grandchildren, Prince of Egypt, Queen
Esther, Columbus the Cryptic Jew, etc.

To Jacob Magidoff
a dear and much esteemed
Friend

Copyrighted by
Saul Saphire, 1934
77 Bowery, N. Y. C.
All rights reserved

עם ווערט פארבאריימעט פאר'ן דרוק און וועט אין גיכען ערשיינען

שמשון הנבור

ביבלישער ראמאן פון

ש א ו ל ס פ י ר

פאלגענדע ביכער פון זעלבען מחבר קען מען נאך באקומען

1. צווישען רוים און ירושלים.
2. קאלאמבוס דער איד.
3. שלמה המלך.
4. פריניץ פון מצרים.
5. אסתר המלכה.
6. פערציג יאהר אין מדבר.

SAUL SAPHIRE

c/o Jewish Morning Journal

77 Bowery, New York, N. Y.

ערשטער קאפיטעל.

אין דעם פאלאץ פון רעמסס דעם

אין דעם פראכטפולען פאלאץ פון טהעכעז, די הויפטשטאדט פון מצרים, האָט דער קעניג רעמסס דער צווייטער, אָדער ווי ער איז באוואוסט אונטער'ן אלגעמיינעם נאמען, פרעה, פארזאמעלט אלע זיינע מיניסטארען, חרטומים און פריסטער, זיך צו באראמען, ווי אזוי צו באפעסטיגען זיין מלוכה און פארזיך כערען דאס לאַנד מצרים פון אן איבער-פאל פון שונא.

— פינף הונדערט יאהר איז אונזער לאַנד געווען אונטערוואָרפען דער הער' שאפט פון די פאסטוכער־קעניגע, די היקסאס, — האָט רעמסס דער צווייטער אויסגערופען צו די פארזאמעלע — און מינע עלטערען האָבען אָנגעפיהרט א קאמף צו באפרייען אונזער לאַנד פון זייער יאָד, וואָס האָט יעדויערט הונדערט און פופציג יאהר, און יעצט זיך נען מיר באַדראַהט פון א פאלק, וואָס וואוינט ביי אונז אין לאַנד... לויט ווי אייניגע פון מיינע מיניסטארען האָבען מיר איבערגעגעבען, איז דאָס פאלק ישראל אונזער פארביטערסטער שונא, און דעריבער האָב איר אייך דא אַלעמען יעצט פארזאמעלט צו הערען אייער מיינונג וועגען דעם, זאָל יעדער פון אייך, וועלכער ווייסט עפעס וועגען דעם פאלק ישראל, זאָגען זיין מיינונג, און אויך די, וועלכע האָבען מיר געוואָרענט וועגען דיעזען פאלק, זאָלען יעצט אָנגעבען אַלע באַוווּיזע און אורזאכען, כדי מיר זאָלען

זיך קלייגען און וויסען ווי אזוי צו האַנדלען געגען זיי.

א וויילע האָט געהערשט א שטילקייט אין פאלאץ, פרעה האָט זיך צוריק געזעצט אויף זיין טראָהן און געוואָרפען זיינע בליקען אויף די פארזאמעלטע. כאָלד האָט זיך אויפגעשטעלט דער הויפט מיניסטער, טאָנער, און האָט זיך פארנייגט פאר פרעה'ן.

— מיין האַר, פרעה, דער מעכטיגסטער פון אלע קעניגען, זאָל לעבען אויף אייביג! — האָט ער זיך אָפגערופען. איר בין געווען דער ערשטער דיך אויפמערקזאם צו מאַכען וועגען דעם גרויסען געפאָהר, וואָס דראַהט אונזער לאַנד פון דעם פאלק ישראל, און יעצט יועל איר אָנגעבען די אורזאכען.

— דיין עצה, טאָנער, געפעלט מיר זעהר! — האָט פרעה אויסגערופען און איהם איבערגעגעבען זיין רינג אלס צייך כען פון אַנערקענונג.

מיט א פאָר הונדערט יאהר צוריק, ווען איז מצרים האָבען נאָד געהערשט די פארפלוכטע היקסאס קעניגע, האָבען די קינדער פון ישראל פארלאָזען כנען און אויסגעוואַנדערט נאָד מצרים. יעדער פרעה האָט איינעם פון זיי געמאכט פאר א הערשער איבער מצרים. זיין נאָמען, זאָגט מען, איז געווען יוסף, צפנת פענח... יענער פרעה האָט די קינדער פון ישראל זעהר נוט באהאָנדעלט, ער האָט זיי אָפגעגעבען דאָס גאנצע לאַנד גוש, וואו זיי האָבען זיך געפיהלט נאָך פריי... זיי זיינען רייך געוואָרען און כאַטש ווען זיי זיינען אַהער געקומען פון

דער רייד ווערען, ווייל די פעהיגקייטען פון די עברים זיינען אומבאגרייפער. דעריבער איז מ'זעט, מיר זאלען צור נעהמען פון זיי זייער פארמעגען און זיי מאכען פאר אונזערע שקלאפען... מיר וועלען זיי צווינגען שווער צו ארבייטען, זיי זאלען פאר אונז בויען באפעסטיגטע שטעט און דאס וועט אונז בריינגען א דאפעלטען נוי: אונזער לאנד וועט נאך מעהר באפעסטיגט ווערען און אונזערע אינערליכע שונאים וועלען אזוי אפגע- שוואכט ווערען, אז מיר וועלען מעהר נישט האבען וואס מורא צו האבען פאר זיי...

— דיין עצה, טאנער, געפעלט מיר זעהר! — האט פרעה אויסגערופען און איהם איבערגעגעבען זיין רינג אלס ציי- כען פון אנערקענונג. — יעצט אבער דארפען מיר זעהן ווי אזוי דאס דורכ- צופיהרען, ווייל דאס פאלק פון ישראל איז יעצט געווארען זעהר מעכטיג און ווען מיר וועלען זיי זוכען מיט אמאל צו פארשקלאפען, וועלען זיי דאך זיכער ארויסצייגען א ווידערשטאנד. דאן קען נאך ויין, אז אונזערע אנדערע שונאים, די חתים און די פאסטוכער שבטים, וועלען זיי קומען צו הילף.

מיט גרויס פרייד האט טאנער גענו- מען דעם רינג פון פרעה!... ער איז גע- ווען זעהר שטאלץ ביי זיך, וואס רעמסס דער צווייטער נעהמט אז אלע זיינע עצות. זאל פרעה וויסען, אז מ'זעט קליגע- דער פון איהם איז נישטא אין גאנצען לאנד מצרים. — האט טאנער געזאגט און גוט געטהאן, וואס ער האט איהם גע- מאכט פאר דעם הויפט מיניסטער. יעצט קען ער אויך האפען צו ווערען פרעה'ס משנה למלך.

— איד האב א פלאן ווי אזוי אריינ- צונארען די עברים, אז זיי זאלען זיך גארנישט כאפען, אז מיר ווילען זיי פאר- שקלאפען. — האט טאנער געזאגט און א שמויכעל האט זיך צענאסען איבער זיין פנים. — ביי יעדער געלעגענהייט ווילען די אידען פון גשן אונז צייגען, אז זיי זיינען אונזערע גוטע פריינט.

כנען זיינען זיי בלויז געווען זיבעציג פערזאן, דערנרייכט יעצט זייער צאהל איז די צעהנרליכער טויזענטער. עס פארשטעהט זיך, אז די קינדער פון ישראל, וועלכע רופען זיך עברים, טראג גען א גרויסע ליבעשאפט צו יענע קע- ניגע, וועלכע האבען מיט זיי פיעל טובות געטהאן, און וויבאלד אז זיי זיי- נען געווען גוט פריינד צו יענע קעניגע, זיינען זיי דאך געוויס אונזערע שונאים! און ווען עס זאל אויסברעכען א מלחמה, וועלען זיך די עברים פאראייניגען מיט אונזערע פיינד און צוזאמען וועלען זיי אונז פארטרייבען פון אונזער לאנד.

— און איד האב געהערט. — האט זיך א פריסטער אפגערופען. — אז די עברים זיינען מבוה אונזערע געטער, זיי שפאמען אפ פון אונזערע הייליגע טעמ- פלען, און די אקטען און די קיה, וועלכע זיינען ביי אונז אזוי הייליג, שלאכטען זיי פאר זייער טעגליכע געברויך פאר אונזערע אויגען. ניין, הייליגער פרעה, די אידען מוזען אונטערדריקט ווערען, אז נישט וועלען זיי נאך פערפלייצען אונזער נאניץ לאנד מיט אומגלויביגע... — האט דען אונזער מעכטיגער פרעה, רעמסס דער צווייטער, אליין נישט לאנג צוריק באזעגט די חתים, — אט דיעזע חתים, וועלכע צאהלען אונז צינזען, זי- כען געוויס צו נעהמען ראכע פון אונז. זיי זוכען צו פאראייניגען זיך מיט די פאסטוכער שבטים און דאן וועלען זיי אויך זיכער קריגען הילף פון די אידען, וועלכע וועלען זיי העלפען מיט זייער גאלד, דעריבער איז מ'זעט, אז מיר זאלען ביי די אידען צונעהמען זייער רייכטום און זיי ארויסטרייבען פון אונ- זער לאנד!

— ניין, דיעזע עצה געפעלט מיר ניט! — האט דער הויפט מיניסטער, טאנער, זיך אפגערופען. — ווען מיר וועלען ארויסטרייבען זיי אידען פון אונזער לאנד, וועלען זיי דאך געוויס זיין פריי זיך צו פאראייניגען מיט אונזערע שונאים, און ווען אפילו מיר זאלען ביי זיי אוועקניטהמען זייער רייכטום, וועט נישט לאנג נעהמען און זיי וועלען ווי-

הארצען. ווען פרעה וועט אנגעהמען יתרו'ס עצה, דאן וועט לאנג נישט נעהן מען און ער וועט ארונטער פון זיין גדולת... יא, יתרו קען נאר יוערען דער משנה למלך פון רעמפס דעם צווייטען... ער וועט אבער דערצו נישט דערלאזען! טאגער האט זיך אויפגעשמעלט פון זיין פלאץ און זיך ווידער פארנייגט פאר פרעה'ן:

— מעכטיגער קעניג, די זון פון מצרים! — האט ער אויסגערופען — ווען איד האב געזאגט, אז די אידען פון גשן זוכען בני יעדער געלעגענהייט צו צייגען, אז זיי זיינען אונזערע איבערגעגעבענע פריינד, האב איד פערפעחלט צו צוגעבען, אז זיי טהוען דאס כדי צו פארן העקען זייער טיעפע איינגעווארצעלטע שנאה צו אונז... אין זייערע הערצער פלאנעווען זיי נמכה צו נעהמען פון אונז... זיי זיינען פאלש ווי די שלאנגען און ווען מיר וועלען זיי ארויסצייגען, פריינטשאפט, וועלען זיי עס אנגעהמען אלס צייכען פון אונזער שוואכקייט... זיי וועלען נאך מעהר אויפהויבען זייער רע קעפ און עס וועט לאנג נישט געדויערן רען ביז זיי וועלען זוכען צו ווערען די הערשער איבער אונז... יעצט איז אונז זער צייט צו צייגען אונזער מאכט. זיי מוזען ווערען אונזערע שקלאצען כדי צו רעטען דעם כבוד פון אונזער לאנד!

פרעה איז א וויילע געבליבען אין א פארלעגענהייט. ער האט ביי זיך נישט געקענט באשליסען וועמעס עצה אנצו-נעהמען. ער האט זיך דעריבער געוועגן דעם צו זיינע איבעריגע מיניסטארען און די פריסטער:

— וואס איז אייער מיינונג, וועמעס עצה געפעלט אייך בעסער? — האט פרעה געפרעגט.

— די עצה פון טאגער! די עצה פון טאגער! — האבען זיך אלע מיניסטארען, רען, א הויז יתרו'ן, אויפגעהויבען. — אונז געפעלט אויך בעסער די עצה פון פרעה'ס הויפט מיניסטער! — האט בען די פריסטער זיך אויפגעשמעלט. — און מיר זיינען אויך איינשטימוג

אז זיי מיינען נאר צו טהאן נומעס פאר מצרים... ווען מצרים נויטיגט זיך אין געלט, זיינען זיי די ערשטע צו קומען צו הילף מיט זייער רייכטום. און דערין בער זאל דער קעניג ארויסגעבען או ער קלעהרונג, אז ער וויל בויען צוויי באן פעסטיגטע שטרעט אין מצרים, און ער זאל איינלאדען אלע בירגער פון אונזער לאנד זיי זאלען קומען העלפען טהאן די ארבייט... איד בין זיכער, אז די ערשטע צו קומען וועלען זיין די אידען... דאן זאל מען פארשרייבען יעדעס נאמען, מיט אן אויסרייד, אז דער קעניג וויל האבען די נעמען פון אלע זיינע בירגער, וועלכע זיינען פרייוויליג געקומען טהאן די ארבייט פאר דער טובה פון מצרים, און נאכדעם וועט שוין זיין זעהר גרינג צו טהאן דאס איבעריגע און צווייגען צו טהאן אלערליי שווערע ארבייט.

— לויט ווי איד פארשטעה פון מא-נער'ס רייד, — האט זיך אפגערופען יתרו, דער אינגסטער פון אלע מיניסטארען, — זיינען די אידען איבערגעגעבען צו אונזער לאנד מיט לייב און לעבען, וואלט פיעלייכט געווען מעהר ראטזאם זיי צו באהאנדלען מיט חסד און פריינטשאפט, וועלען זיי זיין אונזערע פריינט און ווי זיי זיינען געווען די פריינט פון די פרעהס פון די היקסאס.

— ווען ער וואלט נישט געהאט קיין געליעבטע פון די טעכטער פון ישראל, וואלט ער אזוי נישט גערעדט! — האט טאגער אויסגערופען מיט כעס. — עס איז פאר קיינעם פון אונז קיין סוד ניט מעכטיגער פרעה, אז יתרו קומט אפט באזוכען דאס לאנד גשן און ער האט צווישען די אידען זעהר פיעל פריינט, דערפאר זוכט ער זיי צו באשיצען...

— אבער דו האסט מיר נאך נישט איבערצייגט, אז יתרו איז אומגערעכט! — האט פרעה זיך צו איהם אפגערופען — מעגליך, אז עס וואלט געווען בעסער פאר אונז ארויסצואווייזען די אידען פריינטשאפט און זיין ענגער פארבונדען מיט זיי.

א בלאסקייט האט באדעקט טאגער'ס פנים, איהם האט א טאכטע געטהאן אין

ווען עפעס שלעכטס דראַהט איהר משפּחה... איד באַשולדיג נישט, אז איינער נער פון פּרעה'ס מיניסטערען וועט ארויסגעבען סודות פון דער מלוכה... אבער ווען ער וועט זיין מיט זיין אידן שער געליעבטער, קען ער זיך נישט ווילענדיג עפעס ארויסרעדען, וואס וועט אונזער גאנצע פלאַן צעשטערען.

— טאגער האָט רעכט! — האָט פּרעה אויסגערופען. — אין דער צייט גען מיר פלאַנעווען צו פארשקלאַפּען אלע אידען, וועלכע געפינען זיך אין מצרים, וואָלט געווען זעהר נישט ריכטיג פון דיין זייט צו מאַכען פּריינטליכע כע באַזוכען אין גשון... דעריבער מוזסטו מיר פארשפּרעכען אהין נישט צו געהן ביז וואַנען מיר וועלען האַבען פאַר שקלאַפּט דאָס גאַנצע פּאַלק ישראל.

יתרו האָט זיך אויפגעשטעלט פון זיין פּלאַץ און זיך פּערנייגט:

— פּרעה'ס וואַנש וועל איד ער פילען — האָט ער געזאָגט מיט אַ געבויט גענעם קאַפּ. — איד פארשפּרעך נישט צו געהן אין גשון ביז וואַנען איד וועל קריגען די ערלייבניש דערצו.

— און יעצט, — האָט פּרעה זיך אַפּ גערופען צו טאָגער'ן, — נאָ דיר מיין זיענעל און איד באַפּולמעכטיג דיר צו טהאַן מיט די עברים ווי דו פאַר שטעחסט.

טאָגער איז צוגעגאַנגען צום טראַהן און אַ קוש געבענדיג פּרעה'ן אין האַנט, האָט ער פון איהם איבערגענומען דעם זיענעל.

— איד שווער ביי די געטער פון מצרים, — האָט טאָגער אויפגעווינען זיין רעכטע האַנט, — אז די אידישע בירגער פון מצרים וועלען ווערען אונז זערע שקלאַפּען גאַר אין ניכען! און זאָל אונזער הויפט גאַט, אַזיריס, באַשיצען די קרוין פון רעמסס דעם צווייטען, זי זאָל איבערגעהן פון דור צו דור ביי אַיביג!

אלע מיניסטערען, חרטומים און פּריס'טער האַבען זיך אויפגעשטעלט פון זייער רע פּלעצער און זיך געבוקט פאַר פּרעה'ן.

מיט טאָגער'ן! — האַבען די חרטומים זיך פאַרנייגט פאַר פּרעה'ן.

א שמויכעל האָט זיך באַוויזען אויף טאָגער'ס ליפּען... ער האָט געוואַרפּען בליקען פון פאַראַכטונג אין דער ריכטונג פון יתרו, וועלכער איז געוועסען מיט אַ געבויגענעם קאַפּ... דאָס איז זיין ערשטער זעגן איבער זיין שונאָ.

טאָגער האָט אויך פּערלאַנגט פון פּרעה דאָס ער זאָל פּערבאַטען יתרו'ן צו מאַכען זיינע בעזוכען אין גשון כדי דער פלאַן וועגען דער פּערשקלאַפּונג פון די אידען זאָל נישט בעוואַוסט ווערען אין גשון אידער עס וועט דורכגעפיהרט ווערען.

— אויב אזוי, — האָט פּרעה זיך אַפּ גערופען. — גיב איד דיר די פּולע מאַכט צו טהאַן ווי דו פאַרשטעחסט. דו קענסט ארויסגעבען און ערקלעהרונג אין מיין נאָמען, אז איד האָב ברעה אויפצובויען צוויי באַפעסטיגטע שטעט, פּתם און רעמסס, און איינלאַדען אלע בירגער צו קומען אונט צו הילף, דאָן וועסטו שוין טהאַן לויט דיין פאַרשטאַנד און זעהן צו פאַרשקלאַפּען דאָס גאַנצע פּאַלק ישראל! דערווייל מוז דאָס בלייבען אַ סוד פאַר אלעמען! — האָט טאָגער זיך אַפּ גערופען. — ווייל ווען די אידען וועלען זיך דערווייטען, אז מיר פלאַנעווען זיי שלעכטס צו טהאַן, וועלען זיי זיין פאַר זיכטיג און זיי וועלען נישט גאַר נישט קומען אויף אונזער רוח, נור זיי ווען לען זיך אויך פאַראייניגען געגען אונט. און מיר וועלען האַבען פּיעלע שוועריג קייטען מיט זיי.

— געוויס וועט דאָס בלייבען אַ סוד! — האָט פּרעה אויסגערופען.

— אויב אזוי, מעכטיגער פּרעה! — האָט טאָגער געזאָגט מיט אַ לייכטען שמויכעל אויף זיינע ליפּען און געוואַרפּען פּען זיינע בליקען אויף יתרו'ן, וועלכער איז די גאַנצע צייט געוועסען פאַר אומערט, — זאָל פאַרבאַטען ווערען צו יתרו'ן צו באַזוכען גשון ביז וואַנען אלע אונזערע פּלענער וועלען דורכגעפיהרט ווערען, ווייל עס איז זעהר שווער צו האַלטען אַ סוד פון אַ געליעבטער, כּפּרמ

דעריבער האבען זיי אונטערגעלייגט א שטרויכלונג אויף איהר וועג!

— און וואס האט עמרם מיט איהר געטאהן? — אין פרעה'ס אויפגענונג גרעסער געווארען.

— א מייז האר קעניג! — האט די ערשטע קאמער-מיידעל אויסגערופען — עמרם און זיין שרוי יוכבד און זייער טאכטער מרים האבען גלייך געזוכט צי פארלינדערען איהרע שמערצען. יוכבד און מרים האבען זי פארבאנדאזשירט און עמרם איז שנעל געלאפען צו ברויט-גען א רופא.

— זאל מען שנעל שאפאנען מייז קא-רעטע! — האט פרעה באפוילען און האט זיך געלאזט צו דער טיר. אין א וויילע ארום איז פרעה אין דער באגלייטונג פון זיינע לייב-וועכטער און אייניגע רופאים, געפאהרען נאך גשן.

צווייטער קאפיטעל.

די פרינצעסין בעזוכט גשן.

אין צפון טייל פון לאנד מצרים אהר דעם מורה זייט פון דעם טייל גילוס אין געלעגען דאס פרוכטבארע לאנד פון גשן. דארטען האט זיך יעקב מיט זיין משפחה בעזעצט, ווען ער איז געקומען צו זיין זוהן יוסף.

שטייל און רהיג האבען די אידען דארטען געלעבט, און כאטש פיעלע יאהר רען זיינען אוועק זינט יוסף און זיינע ברידער זייען געשטארבען, האבען די מצרים זעהר גוט בעהאנדעלט די אידען, וועלכע זיינען געווען איינגעטיילט אין צוועלף משפחות, וואס איז ארויס געקומען פון די צוועלף זיהן פון יעקב'ן. שפעטער זיינען זיי געווארען צווערף שבטים: יעדער שבט האט זיך אנגעזי פון מיט'ן נאמען פון יענעם פון יעקב'ס זיהן, פון וועלכע ער האט אפגעשטאמט. די צוועלף משפחות זיינען געזעסט אין בעזונדערע קווארטאלען.

די בעשעפטיגונג פון די אידען אין יעדער צייט איז בעשטאנען פון פיטערען די שאף און בעארבייטען די ערד.

דער הויפט פריסטער האט אויפגעהויבן בען זיינע הענט צו בענשען פרעה'ן.

פלוצלונג זיינען צוגעקומען צוויי לייב-וועכטער און אויסגערופען:

— א מעכטיגער קעניג! די קאמער מיידלעך פון דער פרינצעסין בתיה זיי גען נאר וואס צוריקגעקומען און האבען עפעס וויכטיגעס איבערצוגעבען דעם קעניג!

— זאלען זיי שנעל אריינקומען! — האט פרעה אויסגערופען.

גלייך זיינען אריינגעקומען פיער קא-מער-מיידלעך און געפאלען מיט זייערע פנימ'ער צום באדען.

— וואס האט פאסירט? — האט פרעה אויסגערופען.

— א מייז האר קעניג! — האט א צווייטע קאמער-מיידעל אויסגערופען. — ארונטערפאהרענדיג אין טאל, האט זיך די קארעטע אנגעשטויסען אן עפעס און די פרינצעסין איז פארוואונדעט גע-ווארען.

— אבער וואו איז זי יעצט? — האט פרעה אויסגערופען און זיין פנים איז בלאס געווארען.

— זי געפינט זיך יעצט אין עמרם'ס הויז.

— ווער איז ער, אט דער עמרם און ווי קומט זי אהין?

— עמרם, — האט יתרו זיך אריינגעמישט, — איר ווייס ווער ער איז! ער איז דער מאן פון יוכבד, און שטאמט פון דעם שבט לוי.

— אבער ווי קומט זי אין זיין הויז?

— האט פרעה אויסגערופען און זיין נאנצער קערפער האט א ציטער געטאהן פון אויפגענונג.

— עמרם איז גראדע דאן פערבייגע גאנגען ווען דאס אומגליק האט פאסירט. ער האט אויפגעהויבען די פרינצעסין און זי אריינגעטראגען צו זיך אין הויז אבער זי איז נישט געפעהרליך, מייז האר, קעניג!

— דאס האבען די אידען פון גשן גע-זוכט אומצובריינגען פרעה'ס טאכטער! — האט טאגער אויסגערופען. — און

וועלכע איז געווען א חברתה פון מרים, יוכבד'ס טאכטער.

ווען יתרו האט דערהערט דעם בליבל וואס טאגער זוכט צו מאכען אויף די אידען פון גשן, אז זיי האבען אכויכט גיך אונטערגעלעגט א שטרויכלונג צו שעדיגען פרעה'ס טאכטער, האט זיין כעס אויף איהם געברענגט. . .

ער איז גלייך ארויס אין דרויסען און ווען פרעה איז שוין געזעסען אין זיין קארעטע גרייט אפצופאהרען נאך גשן, איז יתרו צו איהם צוגעקומען און גע'כעטען ער זאל איהם ערלויבען מיטער פאהרען נאך גשן, ווייל ער קען די משפחה פון עמרם, און ער וועט פרעה'ן קענען בעהילפיג זיין אין דער אויספאר שונג וועגען דער פאסירונג מיט זיין טאכטער, פרעה האט דאס איהם ער'לויבט און יתרו איז אויך אהין מיטגע'פאהרען.

בתיה, די עלטערע טאכטער פון פרעה'ן, האט נאך, ווען זי איז געווען נאך יונג געהערט פיעלע וואונדערבארע זאכען פון דעם פאלק ישראל, זי האט געהערט פון יוסף'ן און זיינע ברודער, פון זייערע עלטערען, זי האט אויך גע'וואוסט, אז מיט פיעלע יאהרען צוריק ווען אין מצרים האבען אנדערע קעניגען געהערשט, האט יוסף געראטעוועט דאס גאנצע לאנד פון אונטערגאנג. . . דאס אלעס האט זי זיך דערוואוסט פון יתרו'ן איהר פאטער'ס מיניסטער, ער איז גע'ווען דער איינציגער וועלכער פלעגט איהר דערצעהלען אט די אלע וואונדער'ליכע געשיכטעס פון דעם פאלק, וואס האט זיך בעזעצט אין גשן. . . די אנדערע האבען קיינמאל נישט געוואלט רייז'דען וועגען ישראל, און יוסף'ן האבען זיי זעהר זעלטען דערמאנהט.

איינמאל, האט זיך בתיה אפגע'רופען צו יתרו'ן.

— איד כעס דיר, ווען דו געהסט נאך גשן זאלסטו מיר זאגען וועל איך מיט דיר מיטגעהן, איד וויל זיך נעהענ'טער בעקאנען מיט די קינדער פון ישראל.

— איד וועל דיין וואונש גערן ערש'ן

אלע אידען פון מצרים זיינען דאן געווען גאנץ רייז. . . זיי האבען געהאט ערפאלג אין וואס זיי האבען זיך אונטערגענומען.

ביסלעכווייז האבען די אידען אנגע'הויבען צו קריגען שונאים צווישען די מצריים, בפרט נאכדעם ווי די היקסאס קעניגען זיינען פערטריבען געווארען פון מצרים. . .

פיעלע פון די מצרי'שע פירסטען הא'בען נישט געקענט פערלירען די אידען וועלכע זיינען געווען א סך פעהיגער פון די מצריים.

אין די ערשטע עטליכע יאהר פון דער רעגירונג פון רעמסס דעם צווייטען, הא'בען די אידען געלעבט אין פריעדען.

די אידען פון גשן פלעגען שיקען יעדען יאהר אן קאסטבארע מתנה צו פרעה'ן, און ווען פרעה האט זיך גע'נוטיגט אין גאלד זיינען די אידען גע'ווען די ערשטע צו ברענגען. . . דאס האט זעהר ניט געשמעקט פיעלע פון פרעה'ס מיניסטארען און זיינע פריעס'כער, זיי האבען מורא געהאט טאכטער וועט זייער קעניג נעהמען מקרב זיין די קינדער פון ישראל, און דאן וועט ער זיכער צווישען זיי געמינען פעהיגע מען שען און ער קען נאך זיי דעהויבען און מאכען פאר בעאמטע און מיניסטארען. דעריבער האבען פרעה'ס מיניסטארען אין זיינע הרטומים געזוכט צו פער'מיאוס'ן דאס פאלק ישראל אין די און גען פון פרעה.

מעהר פון אלעמען האט זיך אין דעם געפלייסיגט טאגער, פרעה'ס הויפט מיר'ניסטער; ער האט אנגערעדט אויף זיי אידען אין אויף זיי בלבלולים געמאכט.

דערפאר אבער איז פרעה'ס מיניסטער יתרו געווען זעהר א גוטער פריינד צו די אידען, ער האט שטענדיג געהאט א גוט ווארט וועגען זיי פאר דעם קעניג, און אליין איז ער געווען אז אפטער בעזוכער אין גשן. . .

צווישען יתרו'ס פריינד פון גשן, איז געווען, עמרם, דער הויפט פון דעם שבט לוי, און זיין פרוי יוכבד.

יתרו האט זיך מיט עמרם'ס משפחה בעפריינדעט דורך זיין געליעבטער שרה,

די עלטערע שוועסטער, איז מיין כלה, און איד האף אין גיכען מיט איהר צו היראטען, אויב דו ווילסט וועלען מיר אהין צו פאָרען.

— גוט! — האָט בתיה אויסגערופען מיט פרייד — איד האָב אזוי ליב צו זעהן א פערליעבטע פאַר — פיהר מיר אהין!

יתרו איז צוגעפאָהרען צו דבריה הויז, נאָר איהם, האָט זיך אָפגעשטעלט אויך די קארעמע פון דער פרינצעסין און געוואַרט אין דרויסען.

שרה איז ענטקענען געקומען יתרו'ן און הערצליך איהם בעגריסט.

— אה ווי לאַנג איד האָב אויף דיר געוואַרט יתרו — האָט שרה זיך אָפגע'רופען איד האָב געמיינט אז דו האָסט שוין אן מיר איז גאנצען פערגעסען!

— דו ווייסט דאָ, מיין ליבטע שרה אז מינע פליכטען צו פּרעה'ן זיינען אזוי פּיעל, אז דאָס בערויבט מיר פּין מיין גרעסטען פּערגעניגען דיר אָפּטער צו בעזוכען. . . אבער איד האָף אז עס וועט שוין לאַנג נישט דויערען און מיר וועלען זיך פּעראייניגען אויף אייביג.

— יעצט זען זיך אַנידער מיין ליבטער בער יתרו, און דערצעהל מיר וואָס מיט דיר האָט פּאָסירט דורך דער גאנצער צייט וואָס איד האָב דיר נישט געזעהן. — ניין, שרה! איד בין דאָ אליין נישט געקומען — האָט יתרו געזאָגט מיט א שמייעל — אין דרויסען וואַרט די פּרינצעסין בתיה, זי איז זעהר נייגער ריג זיך מיט דיר צו בעקענען.

— די פּרינצעסין! איז שרה רויט געוואַרען — זי וויל מיר זעהן?

יע, איד האָב איהר וועגען דיר און דיין שוועסטער דערצעהלט, יעצט וויל זי זיך געהענטער בעקענען מיט איד ביידען.

— אָט וואַרט צו, איד וועל אַרויס'רופען מיט שוועסטער, זי איז — שרה עפּוואָס צוטומעלט געוואַרען, און איז גלייך אַריין אין צווייטען צימער.

כאַלד און אויך אַרויסגעקומען שלומית און האָט זיך פּערגייגט פאַר יתרו'ן.

— איד האָף אז די פּרינצעסין וועט

לען — האָט איהר יתרו געענטפּערט — אויב דער קעניג וועט נאָר נישט זיין דאָנען, וועל איד דיר בעגלייטען אַהין. — איז עס דען א זינד צו וועלען בער זוכען מיין אייגען לאַנד און זיך צו בער מאַנען מיט די פּערשידענע איינוואַהנער נער?

— ניין, פּרינצעסין! — האָט יתרו איהר געענטפּערט — עס איז נישט קיין זינד, אבער פּיעלע פון אַנזערע זוכען צו ערנידעריגען די ישראלים אין די אויגען פון דיין פּאָטער. . און דעריבער צווייפעל איד אויב דער קעניג וועט דיר ערליבען צו בעזוכען די איינוואַהנער פון גשן.

— מיין פּאָטער האָט נאָך קיינמאָל מיין פּערלאַנג נישט ענטזאָגט! — האָט בתיה זיך אָפּגערופען — און איד האָט זיכער אז ער וועט נישט זיין דאָנען.

בתיה האָט געקראַגען די ערליבנים פון איהר פּאָטער און אין דער בעגלייט טונג פון יתרו'ן איז זי מיט איהרע קאָ מערמיירלאך געפּאָהרען בעזוכען גשן. די פּרינצעסין איז געווען שטאַרע ענטזיקט פון אלעס וואָס זי האָט גע'זעהן. וואָס פאַר א גרויסער אונטערשיד עס איז צווישען די אידען, די אייניג וואַהנער פון גשן און צווישען די מצריים, די איינוואַהנער פון די אַנדערע שטעט אין מצרים. . . אין גשן האָט זי געזעהן פּראַכטפולע הייזער, אלעס איז אזוי ריין און אין אַרדנונג. . די מער שען זיינען פּריעדליך, רוהיג און געלאָטען טהוען זיי זייער אַרבייט. . זיי פיר מערען זייער צאָהלרייכע שאַף און בער אַרבייטען די פּעלדער. . .

— איד וואָלט וועלען דו זאָלסט בער קאָנען מיט דינע פּריינד! — האָט בתיה געזאָגט צו יתרו'ן.

א רויטקייט האָט בעדעקט יתרו'ס בנים, ער האָט א שמייעל געמאָהן און געזאָגט:

— אין יענעם הויז וואָס שטעהט ביי דער ענד פון גאס, וואַהנט א מאַן מיט'ן נאָמען דברי, מיט זיינע צוויי טעכטער שרה און שלומית. . ביידע שוועסטער זיינען זעהר שעהנע און קלוגע. . .

יתרו אויסגערופען — עם איז דאס גרעסטע פערגעניגען פאר אונז אלעס צו פערבריינגען אין דיין געזעלשאפט.

שלומית האט געבראכט קאלטע ווא-סער פון ברונים. און עם געבראכט פאר דער פרינצעסין.

— מיין הארינטע איז זיכער דור-שטיג, — האט זי געזאגט און איהר דערלאנגט דאס וואסער.

בתיא האט איהר בעראנקט און גע-טרונקען.

א היבשע צייט האט די פרינצעסין פערבראכט אין דער געזעלשאפט פון די צוויי שעהנע שוועסטער — זי האט פון זיי זעהר פיעלע אינטערעסאנטע זאכען געהערט.

— מיר דוכט זיך אז מרים קומט אָן! — האט שרה אויסגערופען ארויס-קוקענדיג דורכ'ן פענסטער.

— און ווער איז דאס מרים? — האט בתיא געפרעגט — זי איז שרה'ס א גוטע פריינדין! — האט יתרו גע-ענטפערט. זי שטאמט פון זעהר א פייער גער משפחה, און עם איז א פערנעני-שאפט פערבריינגען אין איהר געזעל-שאפט.

— זאָל זי דאך אריינקומען אהער!
— האט בתיא אויסגערופען. איד וויל זיך מיט איהר אויך בעקענען.

שרה איז שנעל ארויס פון הויז און זי האט בעמערקט ווי מרים קעהרט זיך צוריק.

— מרים! מרים! — האט שרה אויסגערופען — מרים פארוואס געהסטו צוריק?

מרים איז צו איהר צוגעגאנגען.

— ווי איד זעה, שרה, האסטו וויכ-טיגע געסט, האב איר דיר נישט גע-וואלט שטערען.

— יע, איר האב זעהר וויכטיגע געסט! — האבען שרה'ס אויגען גע-לויכטען — די פרינצעסין איז צו אונז געקומען אויף א בענדל.

— די פרינצעסין! — האט מרים זיך אפגערופען מיט ערשטוינונג! ווי אזוי... עה... עה... עה...

— יתרו האט איהר אהערגעבראכט,

אונז ענטשולדיגען. עם איז אזוי אומ-געריכט... עם איז ווירקליך אזא אנה געעהמע איבעראשונג! פילייכט איז דאס הויז נישט אין ארדנונג! — האט שרה אויסגערופען.

די פרינצעסין איז דאך נישט געקו-מען זעהן דאס הויז! — האט יתרו א שמייכלע געטאן — זי איז געקומען אהער זיך צו בעקענען מיט דיר און דיין שוועסטער... און איר קען אירך ביידען זאגען, אז פּרעה'ס טאכטער איז זעהר גוטערציג און ליעבליך... אבער איר האב איהר שוין געלאזען ווארטען אכטיגעל צו לאנג.

יתרו איז ארויס פון הויז אפריהער און נאך איהם זיינען ארויס די שוועס-טער.

— דאס איז שרה און די איז שלומית איהר שוועסטער — האט יתרו זיי פאר-געשמעלט אין זיך א נייג געטאן. שרה און שלומית האבען זיך אויך פערנייגט פאר דער פרינצעסין.

— איר שעץ זיך גליקליך אויך צו קענען! — האט די פרינצעסין א שמיי-כלע געטאן צו זיי — איהר זייט ביי דע ווירקליך זעהר שעהן און יתרו האט ניט גאר ניט איבערטריבען ווער ער האט אויך פאר מיר פערלויבט, אבער איר גלויב אז ער איז געווען עטוואס צו בע-שיידען...

די צוויי שוועסטער האבען זיך עט-וואס פערשהמט און אריינגעגלעך-זען די אויגען. באלד אבער איז שרה צו זיך געקומען און איינגעלאדען די פרינצעסין מיט איהרע קאמער מייד-לאד אין הויז.

בתיא איז אריין צו זיי אין הויז און איהרע קאמער-מיידלאד זיינען פערבליבען אין דרויסען.

— איר ווייכ נישט אויב איר האב ריכטיג געהאנדעלט! — האט זיך די פרינצעסין אפגערופען צו יתרו'ן — דו ביזט געקומען זיך זעהן מיט דיין כלה און מיט איהר פערברענגען. און איר האב דיר געשמערט.

— אה געדיגע פרינצעסין! — האט

האַט זיך די פרינצעסין פאנאנדערגע-
לאכט — און איך האָב זיך שוין אין
איהם פערליעבט! ער מוז דאָר געוויס
זיין זעהר שעהן. זאָג מיר ווי איז זיין
נאָמען?

— זיין נאָמען איז אהרן! — האָט
מרים געענטפערט.

— אויב דו וועסט מיר ערלויבען,
מרים, וועל איך ווען עס איז קומען בע-
זוכען דיין הויז און זעהן דיין ברודער,
איך האָב זעהר ליעב קליינע קינדער!

— אה מיין האַרניטע, איך האָב ניט
פערדינט דו זאָלסט מיר אָנטאהן אזא
כבוד!

— און יעצט פערלאַנג איך אז דו,
שרה און שלומית זאָלען מיר קומען בע-
זוכען אין מיין פאָטער'ס פאלאץ! —
האַט בתיה זיך געווענדעט צו מריח'ען.

איך האָב זעהר פיעל פערגעניגעט געהאַט
צו זיין אין אייער געזעלשאַפט. . . איך
בעט דיר יתרו, ווען דו וועסט א צוויי-
טען מאל אהער קומען, זאָלסטו זעהן אז
די דריי וואונדער'שעהנע טעכטער פון
ישראל זאָלען זיך מיט דיר אומקעהרען
מיד צו בעזוכען.

— איך פערשפרעך דיר, מיין האַרניט-
טע אז איך וועל זעהן דיין פערלאַנג
צו ערפילען, אויב עס וועט נישט זיין
קיין אָפּהאַלט פון זייער זייט — האָט
יתרו געזאָגט.

די פרינצעסין האָט זיך פריינדליך
געזעענעט מיט מרים'ן און די צוויי
שוועסטער און פערשפרעכענדיג צו קור-
מען גאָר אמאָל זיי בעזוכען. איז זי
ארויס מיט יתרו'ן פון הויז.

— איך האָב גארנישט געוואוסט אז
די אידישע טעכטער זיינען אזעלכע
שעהנע און קלוגע? — האָט בתיה זיך
אָפּגערופען צו יתרו'ן. . . יעצט זעה איך
אז מיין פאָטער ווייס וואָס ער טהוט,
ווען ער האָט דיר אויסגעקליבען פאר
זיין מיניסטער, ווייל דו מוזט זעהר קלוג
זיין ווען דו האָסט אויערוועהלט פאר
זיך אַ כלה פון די טעכטער פון ישראל!
ווען איך וואָלט געווען אַ מאַן, וואָלט

זיך מיט אונז צו בעקענען. . . אה מרים!
זי בעזיצט א וואונדערבארע נשמה. . .
זי פערבריינגט שוין מיט אונז א היבשע
צייט. . . אה איך בין אזוי צופרידען
וואָס דו ביזט געקומען!

— אבער שרה, פילייכט וואָלט גע-
ווען בעסער אז איך זאָל יעצט נישט
אריינקומען און איך שטערען.

— די פרינצעסין פערלאַנגט דו
זאָלסט יע אריינקומען! — האָט איהר
שרה אָנגענומען פאר'ן האַנט און איהר
אריינגעפיהרט אין הויז.

מען האָט איהר גלייך פאַרגעשמעלט
פאר דער פרינצעסין. מרים האָט זיך
פערנייגט און איז געבליבען שטעהן א
וויילע אין אַ הערלענענהייט.

יתרו איז איהר גלייך געקומען צו
הילף און פאר איהר געבראכט א שטוהל
זיך צו זעצען.

מרים האָט אויף בתיה'ן געמאכט גאָר
א שטארקערען איינדרוק ווי די צוויי
שוועסטער. . . זי איז ווי בעצייבערט
געוואָרען פון איהרע פּרעכטיגע אויגען.
— זאָג מיר מרים, — האָט בתיה זיך
צו איהר געווענדעט ביזטו די איינציגע
טאָכטער צו דייןע עלטערען.

— יע, מיין האַרניטע! — האָט
מרים געענטפערט מיט א שמייכל.
— און קיין ברודער האָסטו אויך
נישט?

— איך האָב איין ברודער!

— אה, ווי גרויס איז מיין חשק
זייהם צו זעהן! — האָט בתיה אויסגע-
רופען מיט בענייסטערונג — איך בין
זיכער אז ער מוז זעהר שטאַלץ זיין אויף
אזא שוועסטער ווי דו! בעט איהם אין
מיין נאָמען ער זאָל מיט דיר קומען מיר
צו בעזוכען.

א שמייכל האָט זיך בעוויזען אויף
מרים'ס ליפּען. . .

— מיין ברודער איז גאָר גאָר יונג—

האַט זי געזאָגט.

— ווי אַלט איז דיין ברודער? —
האַט בתיה איהר געפּרעגט.

— ער איז קוים א יאהר אַלט!

— ער איז קוים א יאהר אַלט! —

הויפט מיניסטער, און ער איז דער גרעס-טער שונא ישראל פון מצרים. ער האט זעהר פיעל געווירקט אויף די הרטומים און די פריעסטער און יעצט דערמאנה נען זיי נישט דעם נאמען ישראל, אהן א קללה... איד ווייס אז זיי קלויבען זיך שלעכטעס צו טאן צו די איינוואהר נער פון גשן.

— איד פערזיכער דיך אז קיין בייך זעס וועט זיי נישט געשעהן! — האט בתיה זיך אפגערופען צו יתרו'ן, איד אליין וועל זיך מיט מיין פאטער דורכ-ריידען וועגען דעם, איד וועל איהם דער-צעהלען וואס פאר א וואונדערבארע מענשען די קינדער פון ישראל זיינען, און איד בין איבערצייגט אז ער וועט זיך צוהערען צו מינע רייד און זיי קיין שלעכטעס נישט טאן.

— איד האף, געדריגע פרינצעסין, אז דו וועסט עס נישט פערזאמען צו טאן! — האט יתרו געזאגט — איידער עס איז נאך צו שפעט. ווייל ווי איד פער-שטעה טראגט זיך טאגער ארום מיט פערשידענע פלענער ווי צו שעדיגען דאס פאלק ישראל.

— איד וועל נאך היינט זיך דורכ-ריידען מיט מיין פאטער — האט בתיה געזאגט, ווען זיי זיינען שוין געווען ניט ווייט פון פאלאץ.

דעם זעלבען אָווענד האָט בתיה געד-רעדט צו איהר פאטער מיט גרויס בעד גייסטערונג וועגען די איינוואהנער פון גשן. זי האט איהם דערצעהלט וועגען די טעכטער פון ישראל, און פון אלעס וואס זי האט דארט געזעהן.

א טרוקענער שמייכלעל האט זיך בעד וויזען אויף פרעה'ס ליפען און ער האט זיך אפגערופען:

— דו ביזט נאך יונג, מיין טאכטער, עס איז נישט פאר דיר ארצוטיילען אויב ישראל איז א ווישנעסווערטעס פאלק פאר אונזער לאנד... מינע קלונע מיר ניסטארען, און הייליגע פריסטער, זיי פארשען יעצט אלעס אויס, און פון זייער בעריכט, וועל איד וויסען ווי צו האנדלען מיט די ישראלים!

איד זיך זיכער אליין פערליעכט אין איי-נער פון זיי. יתרו האט געשמייכלעט און זיך אפ-גערופען:

— יע, מיין הארינטע — דאס פאלק ישראל איז א וואונדערבארע און בא-גאכטעס פאלק, אבער ניט אלע וויסען זיי ווי אפצושאצען...

— איד בין זיכער אז מיין פאטער ווייס ווי געהעריג אפצושאצען די ישראלים! — האט בתיה געזאגט — געניסען זיי דען נישט פון אלע פריי-הייטען ווי די איבעריגע בירגער פון מצרים?

— אמת, זיי געניסען פון אלע פריי-הייטען — האט יתרו געזאגט — אבער ווען דו, מיין הארינטע, וואלסט געד-וואוסט, וויפיעל שונאים דיעזעס פריער-ליך פאלק האט, וואלסטו זיכער ער-שטוינט געווארען... מיר קומט אויס יעדען טאג צו הערען פיעל שימפף און זידעל ווערטער אויף דעם חשכון פון די אידען...

— דו האסט רעכט, יתרו! — האט די פרינצעסין געזאגט — איד אליין האב אויך פיעל מאל געהערט ווי מען רעדט שלעכטעס אויף די איינוואהנער פון גשן... אבער זייערע רייד האט אויף מיר קיין ווירקונג נישט געהאט.

בפרט יעצט אז איד האב בעזוכט זייער לאנד און פערבראכט מיט זייערע טעכ-טער... ווען דו וואלסט וויסען וואס פאר א שטארקען איינדרוק דאס אלעס האט אויף מיר געמאכט... איד בין זיכער אז די רייד פון די אידישע שונאים וועלען אויך קיין ווירקונג ניט האבען אויף מיין פאטער!

— איד ווייל אויך האפען אזוי! — האט יתרו געזאגט — אבער עס איז מיר שווער צו גלויבען...

— וואס מיניסטו? יתרו? — האט איהם בתיה געפרעגט. גלויבסטו דען נישט אז מיין פאטער וועט זיך צו די שונאים פון ישראל נישט צוהערען?!

— פערנעס נישט, מיין הארינטע, אז טאגער איז געווארען דיין פאטער'ס

ביזעס וועט נישט געטאהן ווערען צו די איינוואהנער פון גשן.

אין יענעם טאג ווען פּרעה האָט פּער-רופען די פּערוואַמלונג פון אלע מיניס-טאַרען און פּרעסטר, האָט די פּרינצע-סין געהייסען איינשפּאַנען איהר קאַרע-טע און צוזאַמען מיט איהרע קאַמער-מידלעך ארויסגעפּאַהרען אויף א שפּאַ-ציער רייזע אין גשן. זי האָט אויך גע-האַט בדעה זיך צו זעהן מיט די צוויי שוועסטער, שרה און שלומית די טעכ-טער פון דברי און אויך מיט מרים'ן.

זי האָט געהייסען דעם טרייבער צו טרייבען די פּערד וואָס שנעלער און ווען זיי זיינען אַרונטערגעפּאַהרען דעם טאַהל האָט זיך די קאַרעטע אָנגעשטויסען אן א שטיין און די פּרינצעסין האָט זיך אַטאַרק אויפגעטרייסעלט אן זי האָט זיך א נייג געטאַהן אן א זייט און פון דאַרטען זיך אַרויסגעגליצט, אויסלייב-קענדיג א פּוס.

די קאַמער מידלעך זיינען גלייך אַרויסגעשפּרונגען פון קאַרעטע און איהר גענומען העלפּען... אַבער דער וועהטאַג אין געווען אזוי גרויס אז בתיה האָט גע'חלש'ט'...

די קאַמער מידלעך האָבען אַרויסגע-לאָזען א פּערצווייפעלטען געשרי... זייער שרעק אין געווען זעהר גרויס... דער טרייבער אין אזוי צושראַקען און צוטומעלט געוואָרען אז ער האָט גאַר-נישט געוואוסט וואָס צו טאַהן.

אין יענער צייט האָט עמרם אַרונטער-גענידערט פון באַרג צו געהן אהיים. צו זיינע אויערען האָבען זיך דערטראַגען די פּערצווייפעלטע געשרייען, וועלכע האָבען נאָך שרעקליכער אַפּגעהילכט אין דער שטיקלייט פון טאַהל.

ער אין שנעל צוגעלאָפּען צו דעם פּלאַץ און ווען די צושראַקענע קאַמער מידלעך האָבען איהם איבערגעבען וואָס דאָ האָט פּאַסירט, האָט עמרם אויפגע-הויבען די פּער'חלש'טע פּרינצעסין, איהר אוועקגעטראַגען צו זיך אין הויז און אוועקגעלייגט אויף א בעט. מרים אין גלייך צוגעלאָפּען צו איהר

— אַבער, פּאַטער, עס איז דאָך מעג-ליך אז אייניגע פון דיינע מיניסטאַרען האָבען די אידען נישט לייעב און זיי ווע-לען געוויס זוכען דיר אַפּצוגעבען אן אונגינסטיגען בעריכט וועגען זיי.

— מיין הויפט מיניסטער, טאַנער אין מיר זעהר געטריי און איבערגעבען, ער אַרבייט פאַר דער טובה פון אונזער לאַנד, און איידער ער איז נאָך געוואָ-רען מיין הויפט מיניסטער, האָט ער מיך שוין געווארענט אז לויט דעם פּאַרמטריט וואָס די אידען מאַכען אין גשן, שטעהט פאַר א גרויס געפּאַהר פאַר אונזער לאַנד...

— דאָס האָט ער אויף זיי שלעכטעם אָנגערערט, ווייל ער איז זייער שונא! — האָט בתיה אויסגערופּען.

— ניין, מיין טאַכטער, דו פּער-שטעהסט נישט טאַנער'ן, ער איז פּיר-לייכט געוואָרען זייער שונא צוליעב דעם ווייל ער זעהט ווי זיי דראַהען אונזער לאַנד... זיי פּאַרמעהרען און שטאַרקען זיך...

— יתרו איז דאָך אויך איינער פון דיינע מיניסטאַרען! — האָט בתיה גע-זאָגט — פאַרוואָס זאָלסטו זיך נישט צוהערען צו זיינע רייד... איך ווייס אז ער האָט נישט גענוג ווערטער זיי צו לויבען...

— אין גיכע וועל איך פּערוואַמלען אלע מינע מיניסטאַרען, חרטומים און פּריעסטער און איך וועל זיך מיט זיי בעראַטען וואָס צו טאַהן מיט דעם פּאַלק ישראל, איך וועל הערען די מיינונגען פון יעדען בעזונדער און דאן וועל איך בעשטימען ווי אזוי צו האַנדלען מיט די אידען.

די פּרינצעסין בתיה האָט געהאַפּט אז איהר פּאַטער וועמען זי האָט געהאַלמען פאַר זעהר קלוג, וועט זיכער קיין אומ-רעכט נישט בענעדן, און ווען זי האָט יתרו'ן א צווייטען מאל געזעהן האָט זי איהם איבערגעבען איהר געשפּרעך וואָס זי האָט געהאַט מיט איהר פּאָ-טער, און איהם פּערוויכערט אז קיין

— קום דו וועסט מיר שנעלער צו פיהרען צום רופא! — האט זיך עמרם צו איהם אָפגערוּפּען.
אַכער דער טרייבער האט זיך נישט געגירערט פון אַרמ.

עמרם האט פרוכירט נאך א פאך מאַל מיט איהם ריידען און ווען ער האט געזעהן אז ער איז פער'עקשנ'ט, איז ער אוועק צו פוס צום רופא.

— איהר מוזט גלייך געהן אנואָגען דעם קעניג וועגען דער פאסירונג! — האט מרים זיך געווענדעט צו די קאמער מיידלעך. זאלען זיך צוויי אָפּשטעלען דאָ און די איבעריגע זאלען וואָס שנעלער פאָהרען אָנואָגען דעם קעניג.

פיער פון די קאמער מיידלעך זיינען באלד ארויס און געוואָנט דעם טרייבער, אז ער זאל זיי גלייך פיהרען צום פאָלאַץ.

— און די פרינצעסין!! — האט דער טרייבער זיך אָפגערוּפּען — וועלען מיר איהר דען איבערלאָזען אין הויז פון דעם אידען!

— ביז וואָגען דער קעניג וועט קומען מיט די רופאים, וועלען די מענשען פון הויז איהר צוועהן. נו, מאד דאָס שנעל. די פיער קאמער מיידלעך האָבען זיך אריינגעזעצט אין קארעטע און דער טרייבער האט מיט גרויס אימפעט גענומען יאָגען די פּערה.

מרים און יוכבד האָבען נישט אָפּגעטראָטען פון דער פרינצעסין. זיי האָבען געטאָהן אלעם מעגליכעס צו פּערלינדען דען איהרען שמערצען.

— ווי פיהלט זיך יעצט מיין האַרניג-טע! — האט איהר מרים געפרעגט.

— בתיה האט ברייט אויפגעפּענט איהרע אויגען און בעטראכט מרים'ען:

— דאָס ביזטו מרים! — האט זי איהר גלייך דערקענט — אַ גוטע מרים, ווי אזוי האַסטו זיך אזוי שנעל דער-וואָסט?

— דו געפינסט זיך, מיין האַרניגע אין מיין הויז! — האט איהר מרים געענטפּערט — איד ביז גליקליך אז די

פאטער און זי האט גלייך אויסגעשריען: — אה פאטער, דאָס איז דאָך די פרינצעסין, בתיה! — בריינג מיר שנעלער אַ ביסעל וואסער! — האט עמרם זיך אָפגערוּפּען.

מרים האט געבראכט וואסער. איהר פנים איז געווען טויט בלאַס און איהרע אויגען זיינען צושראַקען.
— וואָס האט פאסירט מיט דער פרינצעסין! — איז מרים היסטעריש געוואָרען...

— זי איז ארויסגעפאלען פון איהר קארעטע! — האכען זיך די קאמער מיידלעך צוואַמערט.

— אה, מעכטיגער גאָט בעשיץ דאָך די לעבעסווירדיגע און גוטהערציגע פרינצעסין! — האט מרים אויסגערופּען.

יוכבד וועלכע איז געווען אין א צווייטען צימער האט דערהערט דעם טומעל און איז גלייך ארויסגעקומען.

— אַה מוטער! איז מרים צוגעלאָפּען צו איהר — די פרינצעסין איז פּערוואָונדעט!

יוכבד און מרים האָבען איהר אָנגעהויבען אַפּצומינטערען און באלד האט בתיה געעפּענט איהרע אויגען.

— וואו ביז איד! — האט זי אויסגערופּען מיט א שוואכער שטימע.

— אַ מיין האַרניגע! דו ביזט אין זיכערע הענט! — האט מרים זיך אָפּגערוּפּען מיט צערטליכקייט — איד האָף אז מיין האַרניגע איז נישט בעשעדיגט!

— מיין פוס! — האט בתיה א קרעכץ געטאָהן... אַ ווי גרויס איז מיין שמערץ!

— איד וועל געהן בריינגען א רופא! — האט עמרם געוואָנט און האט פּערלאָזען דאָס הויז.

מרים און איהר מוטער האָבען גענומען פּערהאנדאָזשירען איהר פוס.

די קאמער מיידלעך זיינען נאָך אלץ געשטאנען און געצימערט פון גרויס שרעק... דער טרייבער איז געשטאנען אין דרויסען א ציטומעלמער און א צושראַקענער.

מוזט יעצט רוחען און זיך נישט צו פיעל
בעווענען! ...

— איד פיהל זיך א סך בעסער, מרים
האט די פרינצעסין גענומען דעם קליי-
נעם אהר'ען אויף איהרע הענט, און
זיך גענומען שפיעלען מיט איהם. . .

באלד איז אריינגעקומען עמרם און
דער רופא. . . ביידע האבען זיך פאר-
איהר פערניגט. . . עמרם איז געווען
שטארק צופרידען ווען ער האט איהר
דערזעהן זיצענדיג און שפילענדיג זיך
מיט זיין קינד.

דער רופא האט בעטראכט איהר סוס
און האט געזאגט אז דער לונק איז נישט
קיין ערנסטער און אז די פרינצעסין
וועט דארפן ליגען עטליכע טעג אין
בעט, און דער וועהמאג וועט פערשווייך
דען. . .

אבער איד פיהל זיך שוין א סך בע-
סער! — האט די פרינצעסין זיך אפ-
גערופען צו עמרם'ן, איד בין זעהר
דאנקבאר צו דיר און צו דיין פרוי און
טאכטער, פאר די באלדיגע גרויסע הילף
וואס זיי האבען מיר געגעבען. . .

איד שעץ זיך גליקליך, פרינצעסין,
אז דו פיהלסט זיך א סך בעסער — האט
מרים געזאגט — אונזער שרעק איז גע-
ווען זעהר גרויס.

— איד ווייס אליון נישט ווי אזוי
דאס האט פאסירט! — האט בתיה גע-
זאגט — איד געדענק בלויז אז די קא-
רעטע אין וועלכער איד בין געפאהרען
האט זיך אז עטוואס אנגעשטויסען און
מעהר קען איד נישט געדענקען. . . וואו
זיינען אלע מיינע קאמער מיידלעך, איז
דער טרייבער פון קארעמעט?

— צוויי פון דינע קאמער מיידלעך
געפינען זיך אט דארטען — האט מרים
אנגעוויזען מיט איהר פינגער אויף די
צוויי קאמער מיידלעך, וועלכע זיינען
געשטאנען אין א ווינקעל פון הויז בע-
וועגלאז — און די איבעריגע פיער זיי-
נען אוועקגעפאהרען מיט דעם טרייבער
אנצוזאגען דעם קעניג וועגען דער גע-
שעהניש. . .

— א מיון פאטער! — האט בתיה

פרינצעסין און געקומען צו זיך און זי
קען מיר שוין דערקענען. . .

— אבער ווי אזוי קום איד אין דיין
הויז!! — האט בתיה איהר געפרעגט.

— מיון פאטער איז גראדע געווען
אין דרויסען ווען דער שרעקליכער צו-
פאל האט פאסירט, און ער האט דיר
אריינגעטראגען אין אונזער הויז.

און וואו איז ער יעצט? — האט זי
פרובירט זיך אויפצוהויבען, איד וויל
איהם בעדאנקען.

— מיון פאטער איז געגאנגען נאך
דעם רופא, נישט ווייט פון אונז געפינט
זיך דאס הויז פון רופא און אויב ער
וועט איהם נאך טרעפען אין הויז, וועט
ער זיך באלד צוריקקעהרען מיט איהם.
— און דאס איז דיין מוטער, מרים?
— האט בתיה געפרעגט.

יוכבד האט זיך דערנעהענטערט און
א ניג געמאהן פאר איהר.

— יע, מיון הארינטע — דאס איז
מיון ליעבע מוטער!

— יעצט וועל איד דאך געוויס הא-
בען א געלעגענהייט אויך צו זעהן דיין
ברודער — האט זיך א שמייכל בע-
וויזען אויף איהרע ליפען.

יוכבד האט איהר אנגעקוקט פער-
וואונדערט.

— איד האב דער פרינצעסין געזאגט
וועגען מיון ברודער אהרן, און זי גע-
דענקט איהם נאך! — האט מרים א
שמייכל געמאהן.

— ער געפינט זיך אין צווייטען צי-
מער! — האט יוכבד געזאגט מיט א
שטראהלענדען פנים — אט וועל איד
איהם באלד אריינטראגען.

יוכבד איז באלד אריין אין צווייטען
צימער און ארויסגעקומען מיט אהרן
אויף איהרע הענט.

— אה, וואס פאר א שעהן ליעבליך
קינד דאס איז!! — האט בתיה זיך
אנדערגעזעצט אויפ'ן בעט. . . יע, ער
איז טאקע עהנליך צו זיין שוועסטער!

— געשיגע פרינצעסין! — האט
מרים אויסגערופען — איז עס פילייכט
צו פיעל אנשטרענגונג פאר דיר. . . דו

זיך אָפגעשטעלט נישט ווייט פון דעם פלאץ, וואו דער צופאל מיט בתי'הן האט פאסירט—איד בין אזוי שטארק בעזארגט וועגען דעם געזונד צושטאנד פון דער פרינצעסין, אז איד האב בע- שלאסען אויך צו קומען אויף דיעזען פלאץ, פיעלייכט וועל איד קענען מיט עפעס בעהילפיג זיין.

— דא האָט פאסירט — האָט דער טרייבער אָנגעצויגט אויף א גרויסען שטיין, וואס איז געלעגען אין וועג.

אלע זיינען אַרונטערגעגאנגען און בע- טראכט דעם שטיין.

— דאס בעשטעטיגט מינע פריהער- דיגע השערה—האט טאנער זיך אָפגע- רופען—אז די אידען האבען דיווען שטיין אוועקגעלעגט אין מיטען וועג, ווען זיי האבען זיך דערוואוסט, אז פּרעה'ס טאָכ- טער קומט אָן.

— איד בין שוין איינגע מאַל דורכ- געפאהרען דיווען וועג און יעדעס מאַל בעמערקט דיווען שטיין ליגענדיג אויף דעם וועג—האט יתרו זיך אָפגערופען צו פּרעה'ן—עס איז זעהר נישט קיין שווערע זאך צו בעשולדיגען אומשולדי- גע מענשען!

— איד האב אָבער גלייך פערשטא- נען, דער שטענדיגער פערטהיידגער פון די אידען, האט מיט זיין מיטפאהרען גע- האט בלוזן איין ציעל, און דאס איז ריין צו וואשען די שונאים פון אינזער קעניג און אינזער לאַנד!—האט טאנער גע- ברענט פון כעס.

— און דער צוועק פון פּרעה'ס הויפט מיניסטער'ס נאָכפאהרען איז צו מאכען א גרונדלאָזע באשולדיגונג געגען אן אומ- שולדיגעס פאַלק—האט יתרו איהם צו- ריק א שטאָד געגעבען.

— זאג מיר!—האט זיך טאנער גע- ווענדעט צום טרייבער—ווען דו האסט די פרינצעסין'ס קארעמע געטריבען אויף דיווען וועג, האסטו דען נישט בעמערקט אייניגע מענשען שנעל לויפנדיג אויף דיווען וועג.

דער טרייבער האט איהם אָנגעקוקט און געשוויגען.

זיך אָפגערופען. ער וועט זיך זעהר שטארק דערשרעקען, ווען ער וועט דער- הערען דערפון...

— אָבער מיין הארינטע!—האט מרים געזאגט—איד האב אויך געמיינט, אז דיין וואונד איז געווען א סך ערנסטער. און איד בין געווען זיכער, אז דער קעניג וועט קענען דיר מעהר העלפען.

— גלויבסטו—האט זיך בתי'ה גע- ווענדעט צום רופא,—אז איד וועל דאר- פען פערבלייבען אין דיווען הויז אויף אייניגע טעג?

— ניין, דאס וועט נישט זיין נעטהיג! — האט דער רופא געענטפערט — מיט גרויס פאַרויכטיגקייט וועסטו נאך היינט קענען אָפפאהרען אהיים.

— און ווי שטארק איד וואלט גע- וואונשען צו קענען דאָ פערבלייבען אויף עטליכע טעג—האט די פרינצעסין גע- זאגט מיט ענטטוישונג—די געזעלשאפט פון מרים'ן און איהרע פריינדינס זיינען מיר זעהר אָנגענעהם.

— דו ביזט גנעדיג צו אונז—האט מרים זיך א ניג געטהאן פאר איהר.

ווען טאנער האט געזעהן, אז יתרו פאהרט אויך מיט מיט דעם קעניג, האט ער בעשלאסען, אז עס וועט זיין א סך בעסער, ווען ער זאל אויך זיין דאביי, כדי ער זאל קענען איבערצייגען אלעמען. אז ער האט געהאט רעכט ווען ער האט בעשולדיגט די אידען פון גשן, דאס זיי האבען געזוכט צו שעדיגען פּרעה'ס טאכטער.

טאנער האט געוואוסט, אז יתרו וועט זיי זוכען צו פערטהיידגען, און ווען פּרעה וועט זיך צו איהם צוהערען דיווען מאַל, קען דאס איהם, טאנער'ן שעדי- גען אויף שפעטער. ער האט גלייך גע- הייסען פארטיג מאכען זיין רייט-וואגען און איז שנעל געפאהרען, און ווען ער איז אָנגעקומען אין גשן האט ער שוין געהאט דערגרייכט פּרעה'ן מיט זיינע בעגלייטער.

— מעכטיגער קעניג פּרעה, — האט טאנער זיך אָפגערופען ווען אלע האבען

דעם צימער, וואו די פרינצעסין איז גע-
ווען.

פרעה איז גלייך אריין אין צימער. און
ער האט צו זיין גרויס בעוואונדערונג גע-
טראפען זיין טאכטער זיצענדיג אויף
דעם בעט און שפילענדיג זיך מיט א
קליין קינד.

— מיין טאכטער!— האט פרעה אויס-
גערופען — וואס האט מיט דיך פא-
סירט? ווי פיהלסטו זיך יעצט ? !

— איד פיהל זיך גאנץ גוט, פאטער,
די גוטע מענשען פון דיווען הויז האבען
מיר די נויטיגע הילף שנעל געבראכט...
און אט דער רופא זאגט, אז מיין פוס
איז אין גוטען צושטאנד— האט זי אנגע-
צייגט אויף דעם רופא, וועלכער איז גע-
שטאנען נעבען טיהר. אה, פאטער, נייע
א קוק ווי שעהן און לעבליך דאס קינד
איז !

— זאלען מייע רופאים אריינקומען,
— האט פרעה בעפוילען און צו זיין
טאכטער האט ער זיך געווענדעט :
— דארפסטו יעצט זיך אנשטרענגען
און האלמען א פרעמד קינד אין דיין
האנט.

מרים איז שנעל צוגעקומען און אוועק
גענומען איהר ברודער אהרן, וועלכער
האט אריינגעפלאכטען זיינע קליינע פינג-
ערלעך אין בתיה'ס האר און זיך גע-
שפיעלט .

די רופאים זיינען אריינגעקומען און
בעטראכטענדיג בתיה'ס פוס, האבען זיי
בעשטעטיגט די רייד פון דעם אידישען
רופא, אז עס איז קיין געפאהר נישטא.

— ווי אזוי האט דאס פאסירט ?—
האט פרעה זיך געווענדעט צו עמרם'ן,
ווי איד פערשטעה ביזטו דאך דאן גע-
ווען איז דרויסען און אלעס צוגעוועהן.

— ניין, מיין האר קעניג !— האט זיך
עמרם פערנייגט— איד האב בלויז גע-
הערט דעם טומעל און די געשרייע, דאן
בין איד צוגעלאפען און האב אויפגעהוי-
בען די פרינצעסין און איהר אריינגע-
בראכט צו מיר אין הויז, וואו מיר הא-
בען אלע געטראן אלעס וואס איז מעג-
ליך צו לינדערען איהרע שמערצען.

— פארוואס ענטפערסטו מיר נישט !
— האט טאנער אויף איהם א געשריי גע-
טהאן— האסטו דען נישט געזעהן פון
ווייטען ווי אייניגע מענשען זיינען זיך
צולאפען ווען דו האסט שנעל ארונטער-
גענידערט אין טהאל ?

— יע, מיין האר... איד ב... האב בע-
מערקט פון גאנץ ווייט ווי צוויי מענשען
לויפען— האט דער טרייבער געשמא-
מעלט.

— נו, יעצט זעהסטו שוין !— האט
טאנער זיך אפגערופען מיט נצחון צו
יתרו'ן— דאס האבען די אידען אונטער-
געלעגט דעם שטיון און זיי זיינען זיך צו-
לאפען...

— דאס איז נאך אלץ קיין בעווייז
ניט, אז דער שטיון איז דאָ ניט געלעגען
פון פריהער !— האט יתרו געענטפערט.
— און דאס וואס עמרם איז געראדע
דאן געווען דאכיי איז עס אויך בלויז א
צופאל ?— האט טאנער געפרעגט. אה,
ניין, מיר קען מען נישט נארען... איד
זעה די גאנצע זאך קלאהר און דייטליך...
עמרם אליין האט אויך א חלק אין דער
פערשווערונג אויף דער פרינצעסין.

יתרו האט איהם געוואלט ענטפערען,
אבער פרעה האט א מאך געטהאן מיט'ן
האנט אלס צייכען צו פאהרען ווייטער.
— איד בין זעהר אומגעדולדיג צו
זעהן מיין טאכטער,— האט ער אויסגע-
רופען— מיר וועלען שוין דארטען ריכ-
טיג אויספארשען די זאך.

זיי האבען זיך אלע צוריק אריינגע-
זעצט אין די קארעטען און צוגעפאהרען
צו עמרם'ס הויז.

— דער קעניג קומט אן !— האט מרים
אויסגערופען און איז שנעל געגאנגען
צום טיהר.

עמרם, יוכבד און דער רופא זיינען
איהר נאכגעגאנגען און ווען פרעה האט
זיך בעוויזען נעבען טיהר זיינען זיי אלע
צום בארען געפאלען און זיך פערנייגט.

— וואו איז מיין טאכטער !— האט
פרעה אויסגערופען.

מרים האט זיך אויפגעשטעלט פון
איהר פלאץ און האט אָנגעצייגט פרעה'ן

בערציגען! — האט טאגער איהר גע-
ענטפערט— דער קעניג זוכט צו בויען
צוויי נייע שטעדט כדי צו בעפעסטיגען
דאס לאנד געגען אונזערע שונאים, וועל-
כע דראהען אונז שטענדיג מיט איבער-
פאלען... פרעה וועט פערלאנגען פרייווי-
לינג ארבייטער, און דאז וועלען מיר
זעהן וויפיעל פון די אידען וועלען זיך
אפרופען.

פרעה האט געווארפען זיינע בליקען
אויף זיין הויפט מיניסטער און א שמייד
כעל האט זיך בעוויזען אויף זיינע ליפען.
ער זעהט ווי קלוג טאגער איז... ער האט
מורא טאמער וועט בתיה וועלען ווארע-
נען די אידען נישט צו געהן ארבייטען,
האט ער עס געמאכט אויף, דאס אפילו
זי זאל זיין פעראינטערסירט, אז אלע
אידען פון גשן זאלען ארבייטען, כדי
ארויסצוצייגען זייער פאטריאטיזם.

דריטער קאפיטעל

דער אָנפאַנג פֿון דער אידישער פֿער-
שקלאַפּונג.

טאגער האט מיט גרויס אומגעדולד
געווארט אויף דעם טאג ווען ער וועט
מיט פרעה'ס צושטימונג ארויסגעבען אן
ערקלערונג, אז ער האט בדעה אויפצו-
בויען צוויי בעפעסטיגטע שטעדט, פתם
און רעמסס.

ער האט געהאלטען זיינע אויגען אויף
יתרו'ן און אין דערזעלבער צייט האט ער
זיך בעראטהען מיט די פריעסטער און
זיינע איבעריגע פריינד, ווי אזוי דורכ-
צופיהרען זיינע פלענער.

דער טאג איז געקומען. טאגער האט
ארויסגעשיקט שלוחים איבערן גאנצען
לאנד, און איבערהויפט אין גשן מיט
דעם פאלגענדען אויסרוף פון פרעה'ן :

— צו די אלע בירגער און איינוואוי-
נער פון דעם לאנד מצרים!

”מיט דער הילף פון אונזערע מעכטי-
גע געטער האבען מיר אין דער לעצטער
מלחמה בעזיענט די חתים... זיי צאהלען
אונז צינען און אונזער גרויסער זיעג
האט אנגעווארפען אן שרעק אויף אלע
איבעריגע פעלקער, וועלכע געפינען זיך

— און ווייסטו דען נישט, ווער עס
האט אונטערגעלעגט דעם שטיין אין
איהר וועג? — האט זיך טאגער געווענ-
דעט צו עמרם'ן, קענסטו פילייכט אנט-
רופען יענע מענשען, וועלכע זיינען שנעל
ענטלאפען פון יענעם פלאץ, מיט זייערע
נעמען ?
עמרם האט איהם אָנגעקוקט מיט ער-
שטינונג.

— איך פערשטעה נישט מיין האר.
וויאס דו מיינסט.

— איך מיין— האט טאגער געענט-
פערט— אז עס איז געוויס נישט פער-
בארגען פון דיר, אז דאס האבען די
שונאים פון דעם קעניג'ס משפחה גע-
לעגט א שטרויכלונג אין דעם וועג פון
פרעה'ס טאכטער.

— זאל מיין האר מיר ענטשולדיגען!
— האט מרים זיך ארוינגעמישט— אבער
אין גשן געפינען זיך נישט קיינע שונאים
פון אונזער קעניג!

— מעגליך! — האט טאגער א קוועטש
געטראן מיט די פלייצעס — פריהער
אדער שפעטער וועלען מיר אויסגעפינען
דעם ריינעם אמת! ...!

אייניגע רופאים האבען געהאלפען
דער פרינצעסין אריינצוזעצען אין איהר
קארעטע, און באלד איז פרעה, זיין טאכ-
טער און מיט די איבעריגע בעגלייטער
פערלאזען גשן.

דעם גאנצען וועג, האט טאגער גע-
זוכט אינצוריידען בתיה'ן, אז דער
שטיין איז מיט א כיון אוועקגעלעגט גע-
ווארען אויף איהר וועג כדי זי זאל גע-
שטרויכעלט ווערען.

— דו ווייסט נישט גנעדיגע פרינצע-
סין וויפיעל שונאים מיר האבען צווישען
די אידען— האט ער איהר געזאגט.

— מיר וואונדערט זיך אויף דיר, אז
דו זאלסט ריידען אועלכע ווערטער אויף
דעם אידישען פאלק— האט בתיה גע-
זאגט— איך האב געמאכט אייניגע בע-
זוכען אין גשן, און מיר דוכט זיך, אז די
אידען אין גשן זיינען אונזערע געטרויס-
טע און איבערגעעסמטע בירגער.

— דאס וועלען מיר זיך אין גיכען אי-

כאטש די מצרים וועלען נישט אריינ-
בריינגען אזוי פיעל גאלד ווי מיר, ווע-
לען זיי דאך אליין קומען און העלפען
בייען די שטעדט... און דאס דארפען
מיר אויך טאָהן, ניט נאָר מיט אונזער
גאלד אָבער אויך מיט אונזער שוויים
און בלוט וועלען מיר העלפען בעפעסטי-
גען אונזער לאַנד געגען די שונאים פון
מצרים!

— מיר וועלען אזוי טאָהן! מיר ווע-
לען אזוי טאָהן! — האַבען די איבעריגע
פּערזאָנלעכע צוגעשטימט.

אין דעם זעלבען נייסט האַבען די
פּאַרשטעהער פון די איבעריגע שכתים
גערעדט אויף זייערע פּערזאָנלונגען, און
עס איז ביי אלעמען בעשלאָסען געוואָר-
רען אז יעדער זאָל אָפּגעבען א צעהנטעל
פון זיין רייכטום אין דעם אוצר פון דער
מלוכה, און אויסער דעם קומען אויף
עמליכע טעג זיך בעטייליגען אין ייען
די בעסעפטיגטע שטעדט.

ווען דער שבט לוי האָט זיך פּער-
זאמעלט צו פּערהאַנדלען וועגען טאָר
גער'ס אייפרוף אין נאָמען פון פּרעה'ן
האָט עמרם, דער פּאַרשטעהער פון שבט
לוי, זיך אָפּגערוּפּען:

— אייד, מיינע ברודער, איז דאָך
אלעמען בעוואוסט דער צופאל מיט דער
פרינצעסין. יענעם טאָג האָב איך געהאָט
די געלעגנהייט צו ריידען מיט טאָר
גער'ן וועמען איך האָב שוין לאַנג פּער-
דעכטיגט אלס אונזער גרעסטע שונא,
אָבער ווען איך האָב פון איהם געהערט
די ווערטער, אז ער בעשולדיגט אז דאָס
האַבען אייניגע אירען אונטערגעלעגט א
שטרויכלונג אויפ'ן וועג פון פּרעה'ס
טאָכטער, כדי זי זאָל בעשעדיגט ווע-
רען, דאן איז ביי מיר מעהר קיין צוויי-
פעל נישט געווען אז טאָגער איז א
שונא ישׂראל, און יעצט ווען יר איז
ארויסגעקומען מיט אזעלכע זיסע ווער-
טער צו אונז, האָב איך א גרונד איהם
צו פּערדעכטיגען אין שלעכטע כּונות,
דעריבער האָב איך בעשלאָסען, אז אפילו
ווען איהר אלע וועט וועלען נאָכטאָהן
דעם ביישפּיעל פון די איבעריגע שכתים

אין שכנות מיט אונז... אָבער איד ווייט,
אי פיעל זיינען אונזערע שונאים, וועלכע
זוכען אונז צו פּעריכטען, און דעריבער
האָב איך בעשלאָסען צו בויען צוויי
גרויסע און בעפעסטיגטע שטעדט, פתם
און רעמסס. איד לאָרע איין אלע מיינע
געטרייע בירגער צו קומען צו אונזער
הילף און זעהן טהאָן די ארבייט, פאר
דעם נישט פון אונזער לאַנד... איד וויל
קיינעם ניט צווינגען דאָצו, אָבער יעדער
אינער וועלכער וועט קומען און לייט-
טען זיין ארבייט פאר דעם וואהלזיין פון
אונזער לאַנד, וועט זיין נאָמען פּערשרי-
בען ווערען אין די ביכער אלס טרייער
דינער פון פּרעה'ן...

דער אויפרוף איז געשריבען געוואָר-
רען אויף פּאַרמעט און פּרעה'ס זיענעל
איז אויף דעם ארויפגעלעגט געוואָרען.

אויסער די שליחים פוט דעם אויפ-
רוף, האָט טאָגער פּאַנאָדערגעשיקט אין
גשן נאָך הויכע בעאמטע זיי זאָלען
ארומנעהן דאָרט צווישען די אירען און
זאָלען אַנטירען אז יעדער איינער זאָל
ארויסצייגען זיין געטריישאפט צו פּרעה
און קומען צו דעם בעשטימטען טאָג.

ווי די זאך איז בעקאנט געוואָרען אין
גשן האָט זיך יעדער שבט פּערזאָמעלט
אין א בעזונדערע פּלאץ און האַבען פּער-
האַנדעלט ווי אזוי צו העלפען פּרעה'ן
איז זיין גרויסער אונטערגעהמונג.

— מיר לעבען זיך גליקליך אין
מצרים, מיר געניסען פון אלע רעכטע
און גאָט האָט אינו געהאַלפּען און מיר
זיינען רייך געוואָרען, דארפּען מיר זיין
די ערשטע צו קומען פּרעה'ן צו הילף—
האָט אויסגערופּען דער פּאַרשטעהער
פון דעם שבט יהודה, יעדער פון אונז
דארף אוועקטראָגען אין דעם אוצר פון
דער מלוכה וויפיעל גאלד ער קען בע-
הויפטען, נאָך מעהר וויפיעל די מצרים
אליין וועלען בריינגען, דאמיט צו צייר
גען פּרעה'ן אז מיר זיינען געטרייע און
איבערגעגעבענע בירגער.

— און דאָס וועט נאָך נישט זיין געד-
נוג! — האָט א צווייטער פּאַרשטעהער
אויסגערופּען — איך בין זיכער אז

מצריים. בעאמטע פלעגען ארומגען צווישען המון און לויבענדיג יעדען פאר זיין ארבייט, האבען זיי אין דערזעלבער צייט פערשריבען וויפעל ארבייט יעדער איז פעהיג צו טאן א טאג.

— פרעה וועט אייער גרויסען חסד קיינמאל נישט פערנעסען! — האט ער צו זיי געזאגט — און אייער גוטע ארבייט וועט הויך אפגעשאצט ווערען אין גאנץ מצרים.

ווען טאגער האט אויסגעפונען אז דער נאנצער שבט לוי איז נישט געקומען צו דער ארבייט, און אויך נישט אפגעגעבען א צעהנמחלק פון זייער רייכטום, איז ער אוועק צו פרעה'ן און זיך אפגערופען:

— מיין האר קעניג, די אידען פון אלע שבטים זיינען געקומען צו דער ארבייט, מיין פלאן איז גלענצענד דורכגעפיהרט געווארען, בלויז דער שבט לוי איז נישט געקומען און דעריבער גלויב איך, אז דער הויפט פון זייער שבט האט זיך בעצייטענס דערוואוסט פון מיין פלאן...

— ווי אזוי אבער האט ער זיך געדענקט דערוויסען פון אונזער סוד? — האט פרעה איהם געפרעגט — קיינער, אחוץ די אלע וועלכע זיינען געווען אין מיין פאלאץ בעת מיר האבען דאס בעשלאסען צו טאן, איז נישט געווען און אפילו מיין טאכטער ווייסט דערפון נישט...

— און איך בין הושד יתרו'ן — האט טאגער אויסגערופען — ער האט נישט לאנג צוריק געזאגט דאס ער איז גוט בעפריינדען מיט עמרסין דעם הויפט פון שבט לוי, און איך בין כמעט זיכער אז האט איהם געווארענט און יעצט איז דער נאנצער שבט נישט געקומען צו דער ארבייט.

פרעה האט גלייך געשיקט רופען יתרו'ן און האט איהם געפרעגט:

— זאג מיר, יתרו, האסטו זיך געדענקט מיט וועמען עס איז פון נשו, נאכט

און זיך באלד אפגערופען אויף טאגער'ס אויפרוף, וועל איך און מיין משפחה ווארטען, ביז וואגען אלע מאטיווען פון טאגער'ן וועלען מיר קלאר ווערען... ניין, איך וועל זיך אפהאלטען פון א שריט וואס איך וועל דארפען נאכהער חרטה האבען...

— אבער — האט זיך א צווייטער פארשטעהער אפגערופען — ווען מיר זאלען זיך נישט בעטייליגען צוגלייך מיט די איבעריגע, וועט מען זאגען אז אונזער שבט איז דער איינציגער וואס איז נישט געטריי צו פרעה'ן.

— און וואס האבען מיר געקענט טאן, ווען טאגער האט געזאגט אז מיר האבען מיט א כיון געוואלט שעדיגען די פרינצעסין! — האט עמרס געזאגט — יע, וואס מיר זאלען נישט טאן, וועלען אונזערע שונאים אלץ איינס אויסטייטן שען צום שלעכטען! דעריבער איז שוין גלייכער צו ווארטען... אזוי איז מיין בעשלוס; איך און מיין משפחה, וועל לען נישט קומען טאן די ארבייט... אויב עס געפינען זיך צווישען אייך מענשען וועלכע וועלען נאכטאן די איבעריגע שבטים וועל איך זיי נישט אפהאלטען!

— מיר וועלען טאן אלעס וואס די וועסט זאגען! — האבען די פערזאמעלעטע אויסגערופען — קיינער פון אונז וועט נישט געהן!

ווען דער בעשטימטער טאג איז געקומען, האבען זיך פיעלע איינוואהנער פון איבער גאנץ מצרים פערזאמעלט אויף א גרויסען פלאץ אין רעמסס. פרעה מיט זיין הויפטמיניסטער טאגער זיינען דארט געווען, און האבען ערמוטיגט די ארבייטער, יעדער פון די אידען האט געבראכט א צעהנטעל פון זיין פערמער גען און עס אפגעגעבען אין פרעה'ס אוצר. די בעאמטע האבען פערשריבען די נעמען און נאכהער זיי אויך געגעבן בען צו טאן א בעשטימטע ארבייט, ווי צו קענטען ליים און מאכען ציגעל.

די אידען האבען זיך געפלייסגט צו טאן די ארבייט נאך מעהר ווי די

נישט זיין צו מאכען אן אויפשמאנד!
— האט פרעה געזאגט.

אזוי זיינען עטליכע טעג פאראיבער
און די אידען פון גשן זיינען געקומען
אויף דעם בעשטימטען פלאץ און גע-
טאָהן זייער ארבייט מיט גרויס חשק...
יעדער האט געזוכט אריבערצושטייגען
זיין שכן. די בעאמטע האבען געטאָהן
זייערס: זיי האבען געלויבט די ארבייט
און פערצייכענט יעדענט אויפטאָהן.

ווען עס איז געקומען דער טאָג פון
שבת, זיינען די אידען פערבליבען אין
גשן, און געפייערט זייער רוהע טאָג ווי
זיי זיינען געוואוינט געוואָרען.

פלוצלונג זיינען אין גשן אָנגעקומען
אלע בעאמטע און בעוואפענטע סאָלדא-
טען און לויט די רשימה פֿו די נעמען
וואָס זיי האָבען געהאט. זיינען זיי
אריינגעקומען אין יעדען הויז און געפאָ-
דערט פון די מענער זיי זאָלען קומען
ארבייטען.

— היינט איז אונזער רוהע טאָג! —
האָבען די אידען פון גשן געזאָגט — און
מיר קענען נישט קומען צו דער אר-
בייט!

— פון יעצט אָ וועט שוין מעהר
פאר אידן קיין רוהע טעג נישט זיין! —
האָבען די בעאמטע שטרענג אָזאָג גע-
טאָהן — יעדער פון אידן מוז גלייך געהן
טאָהן זיין ארבייט ווי ער האט געטאָהן
אין די פערנאָנגענע עטליכע טעג...

די אידען האָבען אָנגעקוקט די בער
אמטע מיט גרויס פערוואונדערונג...
קיינער האט נישט געקענט פערשטעהן
וואָס דאָ איז פלוצלונג פאָרגעקומען...
זיי זיינען דאָך געקומען אָפגעבען זייער
ארבייט פרייוויליג און דאָס זאָל זיין
זייער בעליוונג!...

— אכער מיר וועלען דאָך נישט געהן
ארבייטען געצוואונגענער הייט — האָ-
בען אייניגע גענומען פראָטעסטירען גע-
גען די בעאמטע.

— פון היינט אָן זייט איהר אלע
אונזערע שקלאפען — האָבען די בער
אמטע אָזאָג געטאָהן — אזוי איז דער

דעם ווי איד האָב דיך פערבאָטען אהין
צו געהן.

— ניין, מאן האָר קעניג! — האט
יתרו געענטפערט — איד האָב זיך מיט
קיינעם נישט געזעהן אויסער יענעם
טאָג, ווען איד בין צוואמען מיט פרעה'ן
געווען אין גשן.

— האָסטו דען מיט עמרס'ן יענעם
טאָג נישט גערעדט? — האָט טאָגער
איהם געפרעגט.

— ניין, איד האָב מיט קיינעם נישט
גערעדט! — האָט יתרו איהם טרוקען
געענטפערט.

אויב אזוי פון וואנען ווייס דער
שבת לוי נישט צו קומען ארבייטען אין
דער צייט ווי אלע איבעריגע שבטים זיי-
נען געקומען.

— דאָס ווייס איד נישט! — האָט
יתרו א קוועטש געטאָהן מיט די פליי-
צעס.

— מעגליך אָ דו האָסט אימיצען
אנדערש דערצעהלט און יענער האט עס
איבערגעגעבען צו עמרס'ן? — האָט
טאָגער איהם ווייטער געזוכט צו בעשול-
דיגען.

— גלויבסטו דען אָ ווען עמרס וואָלט
געוואוסט פון אָט די אלע פלענער,
וואָלט גלייך דאָס גאנצע פאלק ישראל
דערפון נישט געוואוסט, און קיינער
וואָלט נישט געקומען צו דער ארבייט...
דער פאקט אָ אלע שבטים זיינען יע
געקומען צו דעם קעניג'ס אויסרוף, איז
א סימן אָ קיינער ווייס נישט פון דעם
סוד!

— ער האָט רעכט! — האָט פרעה
געזאָגט — אָט די אלע שבטים פון
ישראל לעבען בשלום צווישען זיך און
זיי וואָלטען געוואָלט געזוכט צו פערהימען
איינער דעם צווייטען...

— דאָן וועלען מיר דארפען אָנווענד-
דען צוואנגס-מאָלען מיט יענעם שבט!
— האָט טאָגער געזאָגט.

— דאָס וועט אכער מוזען געטאָהן
ווערען נאכהער ווי מיר וועלען האָבען
אלע אנדערע שבטים אזוי פערשקלאפט
אָ עס וועט פאר זיי קיין מעגליכקייט

אבער האט איהם נאך אלץ געקריינט, וואס דער שבט לוי איז נאך נישט פער-שקלאפט, איבערהויפט, האט ער גע-וואלט זעהן א נקמה אין עמרם, וועל-כער איז יתרו'ס פריינד. ער האט דע-ריבער בעשלאסען איין מאל פאר אלע מאל איבערצוריידען פרעה'ן דאס מען זאל דעם שבט לוי אויך צווינגען צו טאהן די שווערע ארבייט.

דעם זעלבן טאג, האט טאנער זיך געמאלדען פאר פרעה'ן, איהם איבער-צוגעבען א בעריכט וועגען דעם פאר-שריט וואס ווערט געמאכט אין פתם און אין רעמסס.

מעכטיגער קעניג, די זון פון מצרים, זאל דיין ליכט בעליכטען אונזער לאנד אויף עוויג! — האט טאנער אויסגער-פען און זיך פארנייגט פאר פרעה'ן.

— די ביזט ווילקאמען, טאנער איז מיין פאלק! — האט איהם פרעה גע-זאגט.

— מיין האר קעניג! — האט אא-גער אויסגערופען — איך קען בעריכטען אז די ארבייט פון פרעה'ס נייע שקלא-פען ווערט פינקטליך געמאך. . . די אידען פון גשן זיינען געצוואונגען צו ארבייטען זעהר שווער פון גאנץ פריה ביז שפעט אין דער נאכט. . . קיינער דרעהט זיך נישט ארויס. . . יעדער טהוט די ארבייט נאך איבער זיינע כוחות. . . די וועלכע פוילען זיך אונטער ווערען שטארק בעשטראפט, און ווען עס זאל זיך אזוי פערציהען עטליכע יאהר ווע-לען מיר האבען דערגרייכט אנזעך דא-פעלטען צוועק, די צוויי בעפעסטיגטע שטעדט וועלען געבויט ווערען כדי אונז זער לאנד זאל זיך קענען בעשיצען פון די שונאים פון דרויסען, און אונזערע אינערליכע שונאים די ישראלים וועלען אזוי אפגעשוואכט ווערען פון דער שווע-דער ארבייט, אז זיי וועלען זיין אין גאנצען אומשעדליך פאר אונז, און יעצט וואלט איך נאך א זאך וועלען פארשלאגען פאר דעם קעניג.

— דו ווייסט דאך, טאנער אז איך בין אימער געגרייט זיך צו הערען צו

וואונש פון פרעה'ן און זיין הויפט מי-ניסטער, טאנער!

גלייך איז אין גאנץ גשווואר רען א יאמער און א בהלה, פרויען הא-בען גע'חלש'ט, קינדער האבען געוויינט, די בעאמטע אבער האבען קיין לאנגע מערכות נישט געמאכט, מען האט יע-דען איינעם וועמנס נאמען זיי האבען געהאט, געצוואונגען צו געהן צו דער ארבייט.

אין גשן זיינען אוועקגעשטעלט גע-ווארען פיעלע בעוואפעטע סאלדאטען וועלכע האבען אכטונג געגעבען אז פרעה'ס בעפעלען זאלען פינקטליך דורכגעפיהרט ווערען. . . די וועלכע הא-בען זיך ענטזאגט צו געהן, זיינען גע-שלאגען געווארען, ביז האלבען טאג זיי-נען שוין אלע געווען צו דער ארבייט.

געוועהנליך האבען די אידען יענעם טאג געארבייט אהן חשק, און זיי האבען ווינציג וואס אויפגעטאהן. זיינען אבער אין אווענד צוגעקומען די בעאמטע און האבען גענומען איבערקוקען די ארבייט, און ווען זיי האבען בעמערקט, אז א איד האט געקנאטען ווינציגער ליים אדער ער האט געמאכט יענעם טאג ווינציגער צי-געל, ווי ער האט געמאך אין דער צייט ווען ער האט פרייוויליג געארבייט, האט מען זיי געצוואונגען צו מאכען דעם פו-לען צאהל, און זיי האבען דעריבער גע-מוזט ארבייטען ביז שפעט אין דער נאכט.

אזוי זיינען אוועק וואכען און חדשים און די ארבייט איז אלץ געווארען שווע-רער. . . אלע שבטים פון גשן אהויז דער שבט לוי, זיינען פערשקלאפט געווא-רען. . .

גאנץ אפט פלעגט טאנער דורכפאהר רען אויף זיין קארעטע און בעטראכטען ווי די קינדער פון ישראל ארבייטען, און א שמייכלעל פון צופרידענהייט האט בע-דעקט זיין פנים, זיין פלאן איז פינקט-ליך דורכגעפיהרט געווארען. . . די אר-דען זיינען געווארען שקלאפען צו פרעה'ן! ווי ער האט פאראויסגעזאגט צו פרעה'ן אזוי איז געשעהן! איין זאך

בעסטע פון לאנד... יע, אלעס וואס זיי
פערמענען געהערט צו מיר!

— יעצט, מיין האר קעניג, וויל איר
דיר זאגען נאך א זאך וועגען דעם שבט
לוי, וועלכער איז נאך ביו יעצט נישט
פערשקלאפט געווארען. אויב מיר וועלען
דיעזען שבט לאזען ווייטער אזוי אג
געהן, וועט ער אונז פערארזאכען פיעלע
צרות... די אידען פון די איבעריגע
שבטים ארבייטען אזוי שווער, אז אפילו
ווען זיי קומען אין זייערע הייזער, האבן
בען זיי קיין צייט און קיין כח נישט צו
טראכטען וועגען אן אויפשטאנד... אג
דערש איז אבער דער שבט לוי, קיינער
פון זיי זיינען נישט פערשקלאפט, פון
זייער האב און גוטס האבען זיי גארנישט
אפגעגעבען... זיי לעבען זיך רוהיג,
פריי, און זיינען אויך רייך... און
יעצט וועלען זיי זיכער נעמען זוכען
עצות ווי אזוי צו בעפרייען זייערע בריי
דער פון קנעכטשאפט... דעריבער איז
מיין עצה אז דער קעניג זאל מיר ער
לויבען צו קומען מיט א מחנה סאלדא-
טען אין גושן, אין דעם פלאץ וואו דער
שבט לוי געפינט זיך און צווינגען אלע
מענער פון די עזען שבט אויך צו ווערען
פרעה'ס שקלאפען.

— וועגען דעם מוז איר זיך פריהער
מישב זיין — האט פרעה געזאגט —
איז ווייס אז דער הויפט פון זייער שבט
האט מיין טאכטער געראטעוועט, און
ווען נישט עמרם מיט זיין געשיקטקייט
און מיט דער הילף פון זיין פרוי און
טאכטער וואלט יעצט פיליכט מיר
טאכטער געהונקען אויף א פוס... זי
האט מיר נישט איינמאל געבעטען, איר
זאל די עזען שבט נישט פערשקלאפען און
איר האב איהר פערשפראכען צו טאהן...
— איר בין זיכער אז יתרו האט
איהר בעאיינפלוסט — האט טאנער
אויסגערופען — אבער די פרינצעסין
דארף דאך עם וויסען אז דאס דארף גע-
טאהן ווערען פאר דער טובה פון אונ-
זער לאנד! מיר טארען נישט דערלאזען
אז אונזערע שונאים זאלען זיך שטאר-
קען און דראהען די זיכערקייט פון
פרעה'ס טראהן.

דיינע עצות! — האט פרעה צו איהם
געזאגט.

— ווען פרעה האט ארויסגעגעבען
דעם אויפרוף האבען די אידען פון גושן
בעשלאסען אז יעדער פון זיי זאל אפ-
געבען א צעהנטעל פון זיין פערמענען.
איר האב געהייסען פערשרייבען וויפיעל
יעדער איינציגער האט ארוינגעבראכט...
פון דעם ווייסען מיר יעצט וויפיעל יע-
דערער איינער פון די ישראלים, פער-
מאגט, און דעריבער וואלט איר יעצט
געראטען דעם קעניג אזוי ווי די אידען
זיינען פרעה'ס שקלאפען, און וואס א
שקלאפה פערמאגט בעלאנגט עם צו זיין
האר, דעריבער וועט זיין נישט מעהר ווי
רעכט, אז פרעה זאל ארויסגעבען א
צווייטען בעפעהל, אז יעדער איינע פון
זיינע שקלאפען מוז אפגעבען זיין גאנץ
פערמענען אין פרעה'ס אוצר, און דער
וועלכער וועט עם נישט טאהן וועט בע-
שטראפט ווערען מיט דעם טויט... וויי-
לע כל זמן די שקלאפען זיינען רייך, ווע-
לען זיי קענען איבערגעבען א סך געלט
צו אונזערע שונאים, און דערנאך פון
זיי ארויסקריגען הילף...

— דו האסט רעכט! — האט פרעה
צוגעגעבען — אבער ווי אזוי וועלען מיר
קענען וויסען אויף זיי פערלויקענען ניט
וועגען דער ווערדע פון זייער פערמענען.

— דאס וועלען מיר קענען אויסגע-
פינען! — האט טאנער געענטפערט —
ווי איר האב פריהער געזאגט, יעדער
איינער וועט לויט דעם השבון דארפען
אריינבריינגען די איבעריגע ניין צעהנ-
טעל פון זיין פערמענען, און אויב איר
מיצער וועט מאכען א פערזוך אריינצו-
בריינגען עטוואס ווינציגער, וועט מען
אויך צווינגען זיין פרוי און די קינדער
צו קומען ארבייטען, דאן וועלען זיי שוין
אלעס אפגעבען.

— איר גיב דיר מיין ערלויבניס צו
טאהן ווי דו פערשטעהסט — האט פרעה
געזאגט — איר ווייס אז די עברים זיי-
נען רייך געווארען אין אונזער לאנד, די
פריהעריגע קעניגע זיינען געווען זעהר
גוט צו זיי און זיי אפגעגעבען פון דאס

כער פלעגט זיי דריקען און שטיקען... און וועה איז געווען צו יענעם אידען, וועלכער האט א טאג נישט געמאכט דעם באשטימטען צאהל ציגעל... מען האט איהם מערדערליך געשלאגען און איהם נישט געלאזען געהן אהיים ביי וואנען ער האט פערפולט דעם צאהל... גאנץ פריה זיינען זיי יעדען טאג געקור מען און שווער געארבייט ביי שפעט אין דער נאכט. געשלעפט שווערע משאות, געקאממען ליים און געמאכט ציגעל, געגראכען פונדאמענטען, אויס- געהאקט שטיינערנע בערג און פערשאד טען די טהאלען... פערבימערט זיינען זייערע לעבענס געווארען... די שוואכע וועלכע פלעגען פאלען אונטערן שווערען יאר, זיינען נאך מיט מעהר אכוריות געשלאגען געווארען... אזוי איז דאס גאנצע פאלק ישראל וואס איז געווען פריי און שטאלץ, פערוואנדעלט געוואר- דען אין שפיל'ע שקלאפען, מיט וועמען יעדער נידעריגער מצוי האט געקענט טהאן וואס איהם געפעהלט...

פרעה'ס אוצרות זיינען פולער געוואר- רען... און טאגער איז דעהויבען געוואר- רען צו זיין פרעה'ס מישה למלך. אלע זיינע עצות האט פרעה אנגענומען. טאג גער האט יעצט געזוכט מיט אלע זיינע מעגליכקייטען צו דערווייטערען יתרו'ן פון פאלאץ, אבער דאס האט זיך איהם נישט איינגעגעבען. בתייה די פרינצעס סין האט אימער צוגעזעהן צו ווירקען אויף איהר פאטער ער זאל זיין גנעדיג צו יתרו'ן, וועלכער איז זעהר קלוג און זיינע עצות זיינען נוצליכע פאר דער מלוכה.

ווען נישט פרעה'ס טאכטער, וואלט שוין לאנג אויך דער שבט לוי פער- שקלאפט געווארען ווייל טאגער האט שוין נישט איינמאל געהאט איבערנע- רערט פרעה'ן ווענען דער נויטווענדיג קייט צו פערשקלאפען אויף דעם שבט לוי, אבער יעדעס מאל פלעגט זיך אריינ- מישען בתייה און פערלאנגען פון איהר- פאטער ער זאל האלטען זיין פערשפרע- כען צו איהר...

— נאך אלעמען איז דער שבט לוי איינער פון די קלענערע שבטים און עס איז נישטא קיין געפאהר פאר מיין לאנד... יעדענפאלס נישט אזוי גיך, און איד וואלט זעהר נישט געוואלט ברעכען מיין צוואג צו מיין טאכטער!

— אויב דער קעניג האט נישט ברעה צו פערשקלאפען דעם שבט לוי, זאלען זיי אמווייניגסטען צאהלען גרויסע ציגל זען צו דער מלוכה, איד ביי זיכער אז די פרינצעסין וועט אויך נישט האבען דאך געגען, אזוי לאנג ווי פרעה וועט זיי נאך נישט פערשקלאפען — האט טאגער גער- זאגט מיט אן ביטערען שמויבעל אויף זיינע ליפען.

— איד וועל פריהער זעהן ווי אזוי די האסט אויסגעפיהרט אז די אידען, וועלכע זיינען שוין מיינע שקלאפען, זאל לען דיר אפגעבען זייער גאנצען פער- מענען, און דאן וועל אויך בעשליסען וואס צו טאהן מיט דעם שבט לוי.

— עס וועט לאנג נישט נעהמען, מיין האר קעניג — האט טאגער זיך אפגעריר- פען — און די גאנצע גאלד פון דינע שקלאפען וועלען זיך געפינען אין קע- ניגליכען אוצר.

פיערטער קאפיטעל פרעה'ס גזרה

א פאר יאהר זיינען פאריבער זינט די אידען זיינען פערשקלאפט געווארען, און וואס ווייטער זיינען זייערע צרות געוואר- רען גרעסער. טאגער האט געפונען פער- שידענע וועגען ווי צו מאכען די לאנע פון די אידען אונערטרעגליכער. און איהם איז זעהר לייכט אנגעקומען צו קריגען פרעה'ס צושטימונג.

דורך דיזער צייט האט פרעה אריינ- געקראגען דאס גאנצע רייכטום פון אלע אידען. און אויך אויף דעם שבט לוי איז ארויפגעלעגט געווארען גרויסע ציגל זען, כאטש מען האט זיי נישט געצוואונג גען צו טהאן די שווערע ארבייט ווי זייערע איבעריגע ברודער.

איבער יעדע צעהן אידען האט פרעה באשטימט א בעאמטען, א נונש, וועל-

ליכטייט פון די יונגע מיידלעך איז אין גאנצען פערשוואונדען...

נאך גרעסער איז דער טרויער געווען אין דברי'ס הויז. דארטען האט איר מערצו געהערשט פרייד און לוסטיגקייט. דברי און זיין פרוי זיינען געווען זעהר גליקליך וואס גאט האט זיי געבענשט מיט צוויי שעהנע טעכטער, שרה און שולמית, און וועט עס איז צו אלעמען בעוואוסט געווארען אז יתרו, פּרעה'ס מיניסטער וועט הייראטען מיט שרה'ל, איז זייער גליק נאך גרעסער געווארען... יתרו האט זיך ביי אלעמען בעליעבט גע' מאכט, ער איז געווען זעהר קלוג און גוטשהרציג, און דערצו האבען זיי גע' וואוסט אז עס וועט לאנג נישט געדויער' רען און יתרו וועט אנפאנגען צו דינען צו דעם גאט פון אברהם, יצחק און יעקב. אלע מיידלעך אין גשן האבען שרה'ל מקנא געווען איהר גרויסען גליק וואס עס געהט טרעפען שרה'ל, די טאכטער פון דברי'ל... און ווען די פרינצעסין האט בעעהרט דברי'ס הויז מיט איהר בעווד, האט מען דערפון אין דער גאנצער שטאָרט נישט אויפגעהערט צו ריי' דען... מען האט פאראויסגעזאגט, אז פריהער אדער פעמער וועט די משפחה פון דברי ווערען חשוב ביי פּרעה'ל, און דערע האבען נביאות געזאגט, אז דברי וועט ווערען א בעאמטער ביי דעם קעניג. מען האט זיך אנגעפאנגען צו רעכענען מיט דברי'ל, מען איז צו איהם געקומען פּרענען עצות און אויך בעמען טובות.

ווען יתרו פלעגט קומען בעזוכען זיין כלה, פלעגט די גאנצע נאכבארשאפט ווערען יום טוב'דיג געשטימט. יעדער האט ליעב געהאט פּרעה'ס אינגסטען מיניסטער, וועלכער פלעגט יעדען איי' נעם בעגרויסען מיט א ברויטען שמיכעל. זיי מיידלאך פלעגען ארויסקוקען ווי זייערע פענסטער אדער זיך אוועקשטע' לען נעבען די טיהרע. פון זייערע היי' זער און מיט זייערע בליקען בעגלייטען יתרו'ל ביז וואגען ער פלעגט אריינגעהן אין דברי'ס הויז... איז דער זעלבער צייט האט שרה געהאט פיעלע פריינד

יתרו'ס הארץ האט געבלוטונג צוצו' זעהן ווי די ישראלים וועלכע האבען מיט א קורצע צייט צוריק געלעבט רוהיג, ווע' רען יעצט פּעישווארצט פון די אונער' טרעגליכע שווערע ארבייט וואס ווערט אויף זיי ארויפגעלעגט... ער איז אבער געווען הילפלאז... טאגער, זיין שונא און דער שונא פון ישראל האט יעצט געהאט די אויבערהאנט, און ער האט געוואוסט אז מיט זיין אריינמישען זיך, וועט ער די לאגע פון די אידען פּרערער גערען... נאך גרעסער איז יתרו'ס צער און וועהרטאג געווען, וואס איז איהם גע' ווען פארבאטען צו בעזוכען גשן... דאך' טען האט ער אזוי פיעל נומע פריינד גע' האט, מיט וועמען ער פלעגט אזוי אונ' גענעהם פערברענגען... אפילו מיט זיין אייגענער כלה איז איהם פערבאטען גע' ווארען זיך צו זעהן... שוין איבער צוויי יאחר ווי ער האט זיך מיט איהר-נישט געזעהן. די גרעסע צייטען האט ער נאך געהאט א גרום פון איהר דורך כתיה'ל, וועלכע פלעגט בעזוכען גשן. יעצט אבער ווייס ער גארנישט וואס מיט איהר האט פאסירט... ער האט איינמאל געזעהן שרה'ס פאטער, ווען ער איז גע' גאנגען בעזוכען די שטאָרט רעמסס... ער האט געזעהן ווי שווער און ביטער ער האט געארבייט, אז ער האט אפילו קיין צייט נישט געהאט איהם צו בעמערקען. ער האט פרובירט ריידען מיט די בעאמ' טען נישט צו דריקען אזוי שטארק די אידען. אבער מען האט איהם געענט' פּרעט און זיי פיהרען בלוין דורך דעם בעפעח'ל פון טאגער'ל.

יתרו האט שטארק געבענקט נאך שרה'ל, ער פלעגט ארומגעהן פּעריא' מערט און פּערווארגט און האט מיט גרויס אומגעדולד געווארט אויף דער צייט ווען פּרעה וועט איהם ווידער ער' לויבען צו געהן בעזוכען גשן.

די לאגע פון די אידען איז אלץ ער' גער געווארען, די ארבייט וואס מען האט זיי געצוואונגען צו טהאן איז פון יעדען טאג שווערער געווארען. א טרויער האט געהערשט אין שטאָרט. די פּרעה

געטער פון מצרים אדער צו די געטער פון מדון, איין זאך ווייס איך, אז צו אונזער גאט, דעם גאט פון אברהם, יצחק און יעקב דינט ער נישט.

— אויב אזוי קען זיך שרע מיט איהם האלטען... ווען איך וועל האלטען ביים חתונה האבען וועל איך אויסקלייבען איינעם וועלכער וועט דינען צו דעם זעלבען גאט ווי איך!

אזוי פלעגען די מידלעך ריידען צוויי שעה זיך, ווען זיי פלעגען בעמערקען יתרו'ן אריינגעהענדיג אין דברי'ס הויז. אנדערש איז געווען מרים, שרעה'ס חבר'מע. זי איז צו איהר געווען זעהר איבערגעגעבען און איהר געוואלט זעהן גליקליך. מרים האט געוואוסט ווי אפ צושאצען אזא מאן ווי יתרו'ן וועלכער איז געווען א גוטער פריינד צו אלע איר דען, און זי איז דעריבער געווען צופרי דען צו וויסען אז אין ניכען וועט שרעה הייראמען מיט פרעה'ס מיניסטער יתרו. ווען פרעה'ס גזרה צו פערשקלאפען אלען אידען פון גשן איז ארויסגעגעבען געווארען, זיינען אלע געווען זיכער אז די משפחה פון דברי וועט נישט פערשקלאפען ווערען... זיין טאכטער דארף דאך אין ניכען ווערען די פרוי פון פרעה'ס מיניסטער און ער וועט שוין גען וויס זיך משתדל זיין, זיי צו בעפרייען פון שקלאפעריי... און ווען דער מצרי שער בעאמטער, קאדמאר, איז אריין אין דברי'ס הויז איהם צו צווינגען צו געהן צו דער ארבייט, האט זיך דברי נישט גען וואלט ריהרען פון ארט... זיין פרוי האט זיך צושריען אויף דעם בעאמטער אז ער האט קיין רעכט נישט צו נעהמען איהר מאן, וועלכער דארף אין ניכען ווערען יתרו'ס שווער. אויך דברי'ס טעכטער האבען נישט דערלאזען אז דער מצרי' שער בעאמטער זאל פארשקלאפען זייער פאטער.

בעת מעשה איז דער בעאמטער געבליבן בען אין גרויס פארלענעהייט. ער האט אויך געהערט אז פרעה'ס מיניסטער האט א כלה צווישען די אידען, און דער ריכער מוז ער זיין זעהר פארויכטיג ווי

דינעם, וועלכע פלעגען פון איהר אפ שפאטען און איהר בעריידען.

— ווינציג שעהע יונגע לייט זיינען פארהאן צווישען אונז אין גשן, אז שרעה האט זיך אויסגעקליבען פאר זיך עפעס א מצרי — האט איין מידעל זיך אפ גערופען צו א צווייטער.

— מען זאגט אז ער איז נישט קיין מצרי! — האט נאך א מידעל א זאג געהאן — איך האב געהערט אז ער שטאמט גאר פון מדון.

— וואס איז דער אונמערשיער, אבי ער איז א געצענדינער! — האט די ערשטע געזאגט — ווען יתרו וואלט געפאלען צו מיינע פיס, וואלט איך מיט איהם קיינמאל נישט געוואלט חתונה האבען.

— דאס רעדט אין דיר די קנאה! — האט נאך א מידעל זיך אריינגעמישט — ווייל דו ווייסט אז יתרו וועט קיינמאל צו דינען פיס נישט פאלען — פערנעם נישט אז יתרו איז זעהר א געהויבענער מענש.

— ווי געהויבען ער זאל נישט זיין, וועט ער אין מיינע אויגען אלע מאל בלייבען א מצרי... און דו ווייסט דאך ווי די מצרים זיינען מיר צום הארצען! — אבער מען זאגט דאך דיר אז יתרו איז נישט קיין מצרי. זעהסטו דען נישט אז זיין הויט און זיינע געזיכטסציגע זיי נען זעהר עהנליך צו אונזערע. יע, ער איז פון מדון.

— און ווער זיינען דאס די מדינים? — האט די אייפערזיכטיגע מידעל ווייך טער געזאגט — איך גלויב אז זיי זיי נען נישט בעסער פאר די מצרים.

— דו מאכסט א טעות — האט אן אנדער מידעל איהר געענטפערט — איך האב געהערט זאגענדיג אז די מדינים שטאמען אויך פון אברהם, פון זיין פרוי קטורה, און דעריבער טאקע קוקען זיי אויס ווי די עברים.

— אבער צו די געטער פון מצרים דינט ער?!

— איך ווייס נישט צו ער דינט צו די

אזוי איז אוועק א היבשע צייט און דברי האט געטראגען דעם יאָד פון שקלאפערין צוזאמען מיט די איבעריגע אידען... די מוטער און די טעכטער האָר בען נאָך אַבער אלץ געהאפט אז אין גי' בען וועט קומען יתרו צו זיי אויף א בעד זוד און ער וועט זיי העלפען... אבער א היבשע צייט איז פאריבער און יתרו איז צו זיי נישט געקומען. שרה'ס טרויער האט זיך פארשטארקט. איהר הארץ האט געוועהמאנט צוצוזהן דעם גרויסן סען צער פון איהר פאטער, ווען ער פלעגט זיך קוים דערשלעפען אהיים, אנדערפאלען א מיעדער אין בעט, נישט האכענדיג קיין כח אויסצורידען עטלי' כע ווערטער מיט זיין משפחה... און פארמאגן איידער דער מארגענשטערען פלעגט אויפגעהן פלעגט מען איהם שוין צווינגען צו געהן צו דער ארבייט.

— וואס האט מירט זיך יתרו'ן?
— האט די מוטער איינמאל אפגע' רופען צו שרה'ן — עס איז דאך פאר קיינעם קיין סוד נישט פערכליבען, אז יתרו האט זיך ליעב געהאט מיט זיין גאנצען לייב און לעבען, און יעצט ווען מיר און אלע אונזערע ברידער זיינען אין אזא צרה, בעווייזט ער זיך שוין מעהר נישט... יעצט ווען מיר נויטיגען זיך אין זיין פריינדשאפט מעהר ווי אימער, איז ער נאר אפגעפרעמדט געווארען פון אונז.
— יע, יע, מוטער! — האט שלומית זיך טרויעריג אפגערופען — אין דער צייט ווען מיר האבען געהאט פיעלע פריינד, פלעגט ער גאנץ אפט קומען צו אונז, יעצט אז יתרו זעהט דאס מיר זיינען פעהאסט בני יעדען איינעם, אז מיר זיינען געווארען נידעריגע שקלאפען וויל ער אינז שוין אויך מעהר נישט קע' נען!

— ווי וואסמאן אזוי צו רידען וועגען יתרו'ן! — האט שרה אנגעשריען אויף איהר שוועסטער — יתרו בעוויזט א נאָר בעלע הארץ און כאראקטער. ער וועט אונז אין דער צייט פון אונזער ליידען נישט פארלאזען.

— אבער זעהסטו דען נישט אז ער

אזוי צו האנדלען מיט איהר משפחה... ער איז ארויס פון זייער הויז און גלייך אוועקגעגאנגען צו טאגער'ן און איהם איבערגעגעבען וואס מיט איהם האט פאסירט אין דברי'ס הויז.

— פון וועמען געהאטו בעפעהלען פון מיר, אדער פון יתרו'ן? — האט זאגער אויף איהם א געשריי געטהאן. — ווייסטו ען נישט, אז איד האב אויס' עפיהרט אז פרעה זאל פערבאטען יתרו'ן צו מאכען בעזוכען אין גשו... זעה גלייך צוריק און געהט מיט זיך ווי' פיעל סאלדאטען דו דארפט און זעה גלייך צו בריונגען דברו'ן צו דער אר' ביים! און אויב ער וועט זיך לאזען שטארק בעטען, זאלסטו איהם גוט זוכבד זיין!

קאדמאר האט געפאלגט טאגער'ן. ער האט מיט זיך גענומען אייניגע מצרישע סאלדאטען און איז ווערען געקומען אין דברי'ס הויז... און ווען דברי האט זיך געגענגעשטעלט האט ער אריינגערופען זיינע סאלדאטען און זיי האבען איהם מיט געוואלד גענומען שלעפען...

— איד בעט דיר מיין האר, איז צו דעם בעאמטען צוגעגאנגען שלומית, דברי'ס אינגערע טאכטער מיט טרעהרען אין איהרע אויגען — טו קיין שלעכטעס נישט צו מיין פאטער! פערשקלאה איהם נישט.

קאדמאר האט א קוק געטהאן אויף שלומית'ן, און איז געבליבען שמעהן א פערנאפטער פון איהר שעהנקייט... ער האט שוין געוואלט נאכגעבען איהר פער' לאנג אבער באלד האט ער זיך דערמאנט אז דעם שטרענגען פערזאג פון טאגער און ער האט א וואונק געטהאן צו די סאלדאטען און זיי האבען איהם גענומען ארויספיהרען פון הויז...

— אויב דו וועסט זיין פריינדליך צו מיר — האט קאדמאר אנגענומען איהר האנט — וועל איד שוין זעהן אז מען זאל דיין פאטער גוט באהאנדלען.

שלומית האט מיט גרויס צארן א ציה געטהאן איהר האנט פון זיינע און זיך גלייך פאנאדערגעוויינט.

די טאכטער פון מדבר

נישט פערלירען אונזער האפנונג. אונזער גאט וועט זיך איבער אונז מרחם זיין און אונז בעפרייען פון קנעכטשאפט.

אזוי זיינען פערלאפען נאך פיעלע חדשים און קיין פארגרינגערונג אין פאר די אידען ניט געווען... די מצרים האבען פערביטערט דאס לעבען פון די אידען. יעדער בעאמטער האט געזוכט וואס מעהר צו דריקען און צו שטיקען די קינדער פון ישראל, כדי צו געפינען מעהר חז אין די אויגען פון טאנער'ן... ווען די צוויי יאהר זיינען פאריבער, האט טאנער בעמערקט אז כאטש די אידן דישיע שקלאפען ווערען אזוי פיעל גע- דריקט דא פארמעהרען זיי זיך... זיי געבוירען קינדער און ווערען שטארקער ווי פריהער... ניין! דאס מאך מען נישט דערלאזען. ער וועט מוזען זעהן אז די ישראלים זאלען ווערען וואס שוואכער און שימערער.

טאנער איז וועדער אוועק צו פרעה'ן און איהם געזאגט :

די ארכיט פון בויען די צוויי בע- פעסטיגטע שטעדט געהט אָן אין גומען ארדנונג... אָבער איד האָב בעמערקט אז אנשטאט עס זאָל זיין ווינציגער גע- בורטען צווישען די אידען, האָבען זיי זיך יעצט פארמעהרט... דער נייער דור וועט אויסוואקסען מיט א גרויסע שנאה צו פרעה'ן און זיין פאָלק און זיי וועלען זוכען נקמה צו נעהמען פון אונז אלעמען.

נו, און וואס גלויבסטו, קען מען דערצו טהאָן ? — האָט פרעה איהם גע- פרעגט.

— עס זיינען פאראן פיעלע עצות ווי אזוי צו פארקלענערען די אידישע בא- פעלקערונג — האָט טאנער אויסגערופען — און דעריבער וואָלט פיעללייכט פרעה צוזאמענגערופען אלע זיינע חכמים און מיניסטארען און מיר וועלען זיך בע- ראטהען וואס צו טהאָן.

פרעה האָט אויף מאָרגען צוזאמענגע- רופען זיינע חכמים און פריעסטער און

האָט זיך נישט בעוויזען אין גשו זינט ווי מיר זיינען פארשקלאפט געווארען! — האָט שלומית געזאָגט מיט ביטער- קייט — צו וואס דארף ער זיך אומקו- קען אויף א טאכטער פון א שקלאף!

שרה האָט זיך געפיהלט שטארק גע- קרענקט פון איהר שוועסטערס רייד, כאָטש אפטמאל פלעגט זיך ביי איהר אליין אריינגב'ענען א טרויעריגע מחשבה אז פילייכט האָט איהר יתרו שוין מעהר נישט ליעב און נישט איינ- מאל האָט זי איהרע געדאנקען פאר טרויט צו איהר פריינדין מרים. אָבער מרים האָט איהר געטרייסט און געגעבען האפענונגען.

— עס איז מעגליך אז פאר יתרו'ן איז נישט ערלויבט צו קומען אהער קיין גשו — האָט איהר מרים געזאָגט.

— וואָלט ער דאָך דורך אימיצען גע- שיקט מיר זאָגען וועגען דעם, אָדער אמווייניגסטען מיר אנצודייטען — האָט שרה מיט יאָוש געזאָגט — א, מרים, ווען דו וואָלט יעצט געזעהן מיין פאטער, וואָלסטו זיכער איהם נישט דערקענט! ... אפשר מרים, וואָלסטו עפעס געקענט טהאָן פאר מיין פאטער! — ווען איך וואָלט געקענט מיט עפעס לינדערען די שמערצען פון אלע מיינע אונטערדריקטע כרידער, ווי גליקליך איך וואָלט זיך געשעצט — האָט מרים געזאָגט מיט טרעהרען אין די אויגען.

— פילייכט וועסטו זיך דורכריידען מיט דער פרינצעסין — זי איז דאָך דיר אזוי פיעל דאנקבאר וואס דו האסט פאר איהר געטהאן אפשר וועט זי קריי גען ערלויבנים צו בעפרייען מיין פאטער פון שקלאפעריי?!

— וויפיעל האָט געפעהלט אז אונזער שבת זאָל אויף פערשקלאפט ווערען — האָט מרים געזאָגט — די טאכטער פון פרעה האָט שוין אזוי אויך צופיעל גע- טהאן פאר אונז... און איך האָב מורא אז איך וועל נאָך ערגער מאכען... ווען פרעה וועט זיך דערוויסען, וועט ער שוין מעהר זיך נישט צוהערען צו זיין טאכטער'ס רייד ... מיר טאָרען אָבער

פארקלענערען דעם צאהל פון אידען אין מצרים.

— טאגער איז גערעכט! — האָט פרעה אויסגערופען און זיין איינגעהויבן קערטער נאָך האָט זיך נאָך מעהר פאר-קרימט. איד וועל ארויסגעבען א גורח אז אלע ניידגעבארענע קינדער פון די אידען זאלען אריינגעווארפען ווערען אין טייד נילוס!

— יע, דער טייד נילוס איז גרויס גענוג! — האָט טאגער א שמויכעל געטהאָן — זאלען זיי געבוירען וואס מעהר און דער נילוס וועט זיי שנעל פארשלינגען!...

— די טעכטער פון ישראל זיינען זעהר שעהן! — האָט א פריסטער זיך אנגערופען — און ווען זיי וועלען אויס-וואקסען וועלען מיר זיי קענען נעהמען פאר אוונזערע דינסטען... אונזער מורא איז דאך בלויז פאר די מענער, פאר די פרויען האַבען מיר זיך דאך ניט וואס צו שרעקען, דערפאר איז מיין עצה אז פרעה זאל בעפעהלען אריינצואווארפען אין טייד יעדען זעהן וואס וועט געבארען ווערען צו א אידען און די טעכטער זאל מען לאָזען לעבען.

— ער איז גערעכט — האָט פרעה געזאָגט — ווי באלד אז די זיהן ווען לען אריינגעווארפען ווערען אין טייד, וועלען די טעכטער, ווען זיי וועלען אויס-וואקסען, ניט האַבען מיט וועמען חתונה צו האַבען, דאן וועל איד באפעהלען אז יעדע מיידעל וואס האָט ניט חתונה גע-האָט, מוז ווערען א דיענסט ביי די מיצרים.

— און מיין עצה, האָט טאגער וויי-טער געזאָגט — אז פרעה'ס גורח זאל זיין אויף ביידען, אי אויף די זיהן און אי אויף די טעכטער, דאן וועט דאס אידישע פאלק אונטערנעהן און דאס איז דאך אונזער צוועק.

— ניין, איד וועל אָנעהמען דעם פריסטער'ס עצה — האָט פרעה גע-זאָגט — בלויז די זיהן זאלען אריינגעווארפען ווערען אין טייד און צו די

ער האָט זיך מיט זיי בעראמטהען וואָס צו טהאָן.

— די פערשקלאפונג פון די אידען אין גשן איז געקרוינט מיט דעם גרעסטען ערפאלג! — האָט טאגער זיך אויפגע-הויבען פון זיין פלאץ — נישט נאָר ווערט אונזער לאַנד שטארק בעפעסטיגט געגען אונזערע שונאים, נאָר פון די בעריכטען וואס עס קומען אז פון איבער-אל, זעה איד אז אונזער גאנצע לאַנד האָט אויפגעבליחה, פיעלע פון די איד-שע שקלאפען וועלכע טויגען זיך ניט אויס צום בויען, האַבען מיר פאנאנדער-געשיקט איבער'ן לאַנד צו בעארכיימען די ערד, יעדער מצרי וועלכער פערלאַנגט נאָר, קריגט א שקלאף פון די אידען אומזיסט. און פאר די לעצטע צוויי יאהר האָט זיך דער גערעטעניש פארראַפּעלט. אָבער צו מיין גרויס בעדויערען מוז איד צוגעבען אז מיין צווייטער פלאַן צו פארקלענערען די אידישע בעפעל-קערונג דורך דער שווערער ארכייט, האָט זיך ניט איינגעגעבען. ווי איד האָב אויסגעפונען, זיינען די געבורטען פון די אידען געשטאנען אזוי פיעל אז איד האָב מורא, דאס ווען עס זאל אזוי אָנגעהן וועט גאנץ מצרים פערפלייצט ווערען מיט די אידישע קינדער.

— נו, וועט נאָך זיין בעסער פאר אונז — האָט א צווייטער מיניסטער זיך אפגערופען. — מיר וועלען האַבען מעהר שקלאפען... יעדער ארימער מצרי וועט קענען האַבען איינס אָדער צוויי אידישע שקלאפען.

— אָבער די געפאהר וועט זיין זעהר גרויס פאר אונז אין פאל פון א מלחמה, וועלען אלע יונגע אידישע שקלאפען צו-שמעהן צום שונא! — האָט טאגער געזאָגט. — ניין, מיר טארען בשום אופן ניט דערלאָזען אז די ישראלים זאלען זיך פערמעהרען אין מצרים, און אויב דאס וואס מיר האַבען זיי פארשקלאפט האָט נישט ווינגיער געמאכט זייער געבורטה, דארף פרעה ארויסגעבען נאָך א געזעץ וואָס זאל זיין הויפטזעכליך געציעלט צו

געבען פרעה'ן אז מען קען זיך אויף די אידישע העכאמען ניט פארלאזען...

— זינט פרעה'ס גזרה איז ארויסגע- געבען געווארען איז נאך קיין איינציג אידיש קינד ניט געטויטעט געווארען. — זאל מען בריונגען די אידישע הוי- באמען צו מיר! — האט פרעה בעפוי- לען.

די צוויי הויפט העכאמען שפרה און פועה זיינען פארגעבראכט געווארען פאר דעם קעניג.

— פאר וואס פאלגט איהר ניט אויס מיין געזעץ! — האט פרעה אויף זיי געשטורעמט — האב איד דען איהר ניט אָנגעזאָגט צו טויטען יעדען זעהן וואס וועט געבוירען ווערען צו א אידען.

— מיר קענען נאָר נישט טהאָן! — האט שפרה געענטפערט. — די אידישע פרויען געבוירען אזוי ווי היות. נאך איר דער די העכאס קומט צו זיי, זיינען שוין די קינדער געבוירען, און דאן קענען מיר שוין נאָר ניט טהאָן.

— מיר קענען זיך אויף די אידישע העכאמען ניט פארלאזען — האט טא- גער געזאָגט — מען וועט דארפן שו- קען איבער נאניש גשן מצרישע פרויען, וועלכע וועלען אונז מעלדען פון יעדען הויז וואו עס איז געבארען געווארען א זעהן, דאן וועט מען איהם אריינזאָר- פען אין טייד.

פרעה האט דאן ארויסגעלאָזען א בא- פעהל צו זיין פאלק אז ווען אימיצער וועט אויסגעפינען אז א זעהן איז גע- בארען געווארען ביי א ישראל זאל מען איהם גלייך אריינזאָרפען אין טייד און די טעכטער זאלען זיי לאזען לעבען.

גרויס טרויער האט פרעה'ס נייע גזרה ארויסגערופען ביי אלע אידען און גשן. פרויען וועלכע האבען געדארפט באלד געבוירען האָבען ניט אויפגעהערט צו יאמערען און קלאָגען. פרעה'ס לעצטע גזרה האט נאך די אידישע צרות פאר- גרעסערט. צו דער צוואַנגס ארבייט זיי- נען זיי ביסלעכעווייז צוגעוואהנט געווא- רען. אָבער יעצט וועט מען נעהמען דערטרינקען זייערע קינדער.

טעכטער זאל מען דערווייל קיין שלעכטס ניט טהאָן.

טאגער האט זיך זעהר שלעכט גע- פיהלט דאס וואס פרעה האט זיין עצה ניט אָנגענומען. ער איז אָבער געווען צו- פרויערען וואס דערווייל וועט מען דער- טרינקען די אידישע זיהן, און שפעטער, האט ער געהאפט, וועט איהם געלינגען איבערצוצייגען פרעה'ן אז אויך די אי- דישע טעכטער זיינען שעדליך פאר מצרים.

— מיין האר קעניג — האט ער זיך פערניגט — די נייע גזרה וואס פרעה ניט ארויס דארף אָנגעווענדעט ווערען אויף אלע שבטים. עס טאָר קיין אונ- טערשייד ניט געמאכט ווערען. דער שבט לוי דארף אויך זיין אונטערגע- ווארפען דיעזע גזרה, און אויב פרעה האט ניט פארשקלאפט דעם שבט לוי צוליעב זיין פערשפרעכען צו זיין טאָכ- טער, דארף אָבער יעצט קיין אויס- נאהמע ניט געמאכט ווערען.

— אזוי וועט זיין! — האט פרעה אויסגערופען — א זעהן וואס וועט גע- בוירען ווערען צו איינעם פון שבט לוי וועט אויך מוזען אריינגעווארפען ווע- רען אין טייד.

יענעם טאָג האט פרעה צוזאמענגע- רופען אלע אידישע העכאמען און צו זיי געזאָגט:

דער ווילען פון אונזער קעניג, רעמסס דער צווייטער איז, אז אלע ניידגעבוירע- נע זיהן פון די ישראלים מוזען דער- טרינקען ווערען אין טייד. און יעצט יוען אויף וועט אויסקומען צו העלפען אין געבורט די אידישע פרויען, וועט איהר זעהן, אויב דאס נייע געבארענע קינד איז א זעהן זאלט איהר איהם טויטען און אויב דאס איז א טאכטער קען זי בלייבען לעבען.

אייניגע מאָנאטען זיינען פאראיבער און קיין איין איינציגע געבורט איז ניט בעריכטעט געווארען צו טאגערן. זיין כעס האט גענומען ברענען אויף די אי- דישע העכאמען און ער האט איבערגע-

מיר פארשפראכען עס צו טהאן... איד האב דעם גאנצען טאג געווארט און די פרינצעסין איז ניט ארויסגעקומען. מעג' ליד אז די קאמער מיידעל האָט איהר ניט איבערגעגעבען מייע רייד, און עס איז אויך מעגליך אז פרעה'ס טאכטער פיהלט אז זי קען אונז ניט העלפען און דעריבער האָט זי ניט געוואלט ארויס-קומען. נאך אלעמען האבען מיר איהר א סך דאנקבאר צו זיין, וואס דער נאנץ צער שבת לוי איז ניט פארשקלאפט גע-ווארען ווי די איבעריגע שבטים, מיר קענען דאך ניט ערווארטען אז זי זאל אלעס טאָהן פאר אונז.

— פאר וואס האָסטו מיר דאן ניט געזאגט, מיין טאָכטער אז הו ביזט אוועק אין טהעבעס צום פאלאץ? — האָט יוכבד איהר געפרעגט.

— ווייל איד האָב דיר נישט געוואלט מצער זיין, ליעבע מוטער, — האָט מרים געענטפערט. — איד ווייס, אז דו ביסט שטארק באזארגט וועגען קינד... און ווען איד וואלט דיר גלייך דער-צעהלט, אז מיר איז נישט געלונגען זיך צו זעהן מיט דער פרינצעסין, וואלט עס דיר נאך מעהר ערגערניש פארשאפט. דאך וועל איד מאכען א צווייטען פאר-זיך זיך צו זעהן מיט פרעה'ס טאכטער, אפשר וועל איד דיעזען מאל באגלייטען. מרים איז נאכאמאל אוועק צו פרעה'ס פאלאץ און דארט זיך ארומגע-דרעהט א גאנצען טאָג און ווען זי האָט שוין געוואלט אוועקגעהן, האָט זי כאַ געגענט יתרו'ן, וועלכער איז נאך וואס ארויסגעקומען פון פרעה'ס פאלאץ

— אה, מרים, וואס טהווסטו דא? — האָט איהר יתרו געפרעגט. מרים האָט איהר דערצעהלט וועגען דעם צוועק פון איהר קומען.

— אומזיסט ווארטסטו אויף דער פרינצעסין! — האָט יתרו טרויעריג גע-זאגט. — זי וועט דיר יעצט ווינציג וואס קענען העלפען! נישט ווייל די פרינצעסין האָט זיך געענדערט, ניין! איהר הארץ בלוטניגט נאך יעצט אויך אזוי ווי מינים צוצוועהן די אכזריות!

געוויינען, זיפען און קרעכצען האָבען אָנגעפיהלט די לופט פון נשן. דער שבת לוי האָט אויך אָנגעפאנגען צו פיהלען דיעזע נודה, ווייל מצוישע שפייאנען האָבען זיך ארומגעדריעהט צווישען די הייזער פון דעם שבת לוי און געזוכט ניין געבוירענע קינדער.

אין עמרם'ס הויז איז געווארען א טרויער און א יאמער, יוכבד האָט ער-ווארטעט אין גיכען צו געבוירען און דא איז אָנגעקומען פרעה'ס נודה...

עמרם איז ארומגעגאנגען א פאר-אומערטער און פארזארגטער, יוכבד האָט די לעצטע עטליכע טעג ניט אויפגעהערט צו טרויערען און וויינען. מרים האָט פון גרויס עגמת נפש ניט געקענט שלאפען. זי האָט שטילערהייט געוויינט און מתפלל געווען אז איהר מוטער זאל גע-בוירען א טאָכטער, און ווען זי האָט בע-מערקט טרעהערען אין איהר מוטער'ס אויגען האָט זי איהר געזוכט צו טרייס-טען:

— מוטער, גאָט וועט זיך געוויס איר בער אונז מרחם זיין און דו וועסט זעהן אז א טאָכטער וועט צו דיר געבויר-ען ווערען.

— אָבער וואס וועל איד טאָהן ווען איד וועל געבוירען א זעהן? — האָט יוכבד געזאגט מיט יאוש. — פיעללייכט וועסטו זיך זעהן מיט דער פרינצעסין, איד בין זיכער אז זי האָט נאך דעם חסד וואס מיר האָבען מיט איהר גע-טהאן, ניט פארגעסען.

— איד האָב שוין, מוטער, געמאכט עטליכע פארזוכען זיך מיט איהר צו זעהן — האָט מרים געענטפערט. יענעם טאָג ווען איד בין דעם גאנצען טאָג אין דער היים ניט געווען, בין איד געווען אין טהעבעס, נעכען פרעה'ס פאלאץ. דארט האָב איד געמאכט א פארזיך זיך צו זעהן מיט דער פרינצעסין, אָבער מיר איז ניט געלונגען. איד האָב גע-זעהן איינע פון איהרע קאמער מיידלאך מיר איז ניט געלונגען. איד האָב גע-דרען פרינצעסין אז מרים, די טאָכטער פון עמרם ווארט נעכען פאלאץ, זי האָט

— איד בעט דיר, מרים, גיב איהר איבער אין מיין נאמען, אז ווי איד וועל נאר קריגען די ערשטע געלעגענהייט, וועל איד צו איהר קומען און מיט איהר הייראמען, דערצעהל איהר, אז פריה האט מיר פארבאטען צו קומען באזוכען נשן, און אז מיין בענקעניש איהר צו זעהן ווערט גרעסער פון טאג צו טאג.

— אויב דיר איז פארבאטען צו קומען אין נשן, — האט מרים זיך צו איהם אפגערופען, — וואלט פילייכט געווען ראטזאם, אז שרה זאל קומען אהער זיך זעהן מיט דיר, ווייל איד ווייס אז אויב עס זאל נאך אזוי לענגער אג האלטען, וועט שרה איהרע גרויסע ליידיגע נישט אריבערטראגען.

— דיין עצה געפעלט מיר, מרים, אבער מיר וועלען דארפען זעהן פאר זיכטיג זיין, אז טאגער זאל זיך נישט דערוויסען פון דעם, ווייל ער קען אונז ביידע א סך מעהר שלעכטס טהאן, איד וועל באשטימען א פלאץ און דארטען וועל איד זי באגעגענען.

— און וואו זאל דער פלאץ זיין? — האט מרים איהם געפרעגט.

— דארטען, וואו דער ניוער קאנאל ווערט יעצט געגראבען, זאל זי דארטען צוקומען גאנץ פריה, איידער די ארכייד טער קומען זיך צונויף, איד וועל שוין דארטען איהר איהר ווארטען און דאן וועלען מיר ביידע באטראכטען די פלעך נער וואס ווייטער צו טהאן.

— אה, ווי גליקליך שרה וועט זיך פיהלען! — האט מרים אויסגערופען. — גלויבסטו, אז עפעס וועט קענען גע- טהאן ווערען פאר איהר ארימען פאטער, דברי?

— איד צוויפעל אויב מיר וועט גע- לינגען צו פארלינדערען זיינע ליידיגען, — האט יתרו געענטפערט, — ווייל אזוי ווי טאגער איז א פארביסענער שונא פון דייןע ברידער, אזוי און ער איד א שונא צו מיר און ווען ער וועט אויסגעפינען, אז איד בין זיך פאר ווער מען עס איז משתדל, וועט ער שוין זעהן,

דינע אונטערדריקונג פון דייןע ברידער, אבער זי איז הילפלאז אזוי ווי איד, טאג גער'ן איז געלינגען איינצורעדען פרעה'ן אז מיט דער פארשקלאפונג פון איר'ן שען פאלק וועט מצרים געראטעוועט ווערען, יע, פרעה'ס זארגן איז פאר שטיינערט געווארען, ער קען זיך קיינ מאל נישט מוחל זיין פארוואס ער האט פון אנפאנג פארשפראכען זיין טאכטער נישט צו פארשקלאפען דעם שבט לוי, און יעצט ווען זי קומט צו איהם בעטען, ער זאל די איינוואוינער פון נשן נישט באהאנדלען אזוי גרויוואס, ווייל ער זיך מעהר צו איהר נישט צוהערען, און ער מאכט איהר נאך פארווייפער, וואס צו ליעב איהר געהט דער גאנצער שבט לוי ארום ליידיגען...

— אבער מיין האר! — האט מרים געזאגט מיט טרעהרען אין די אויגען. — וואס זאל איד יעצט טהאן? דעם קעניג'ס שוידערליכע גרה צו דערטרייבן קען יעדען לייגעבוירענער זעהן, דער גרויבט איד מיין הויז, מיין מוטער דארף באלד געבוירען... און ווען זי וועט געבוירען א זעהן...

— יא, עס איז שרעקליך אפילו צו טראכטען וועגען דעם, מרים! — האט יתרו געזאגט, — אבער לאמיר האפען, אז אן אומגליק וועט פארמיטען ווערען אין דיין הויז, פרעה ווייסט מיין נייגונג צו די אידען און מינע רייך וועגען די אידען האבען ביי איהם קיין געוויכט נישט, דו זעהסט דאך, אז ער האט מיר פארבאטען צו קומען באזוכען מיין כלה אין נשן, און איהר פאטער, דברי, איז פארשקלאפט צוזאמען מיט די איבערי גע... זאג מיר, מרים, האסטו זיך לעצט טענס געזעהן מיט שרה'ן?

— יא, איד קום אפט צו איהר אין הויז, און דארטען איז זעהר טרויעריג, שרה'ס צער איז אונטערטרענגליך, זי האט נאך אלץ געהאפט, אז דו וועסט קומען, אבער יעצט האט זי זיך שוין אינגונד צען מיאש געווען, זי ווייסט דאך נישט די אויזאבע פארוואס דו האסט פלוצ'לונג אויפגעהערט זי צו באזוכען.

ברידער געפינען זיך נאך דארט אויך יעצט. איד ווארט נאך פיליכט וועט פרעה'ס הארץ ווייכער ווערען און מיר וועט געלינגען איהם איבערצוצייגען. אז זיין מורא, וואס ער האט פאר די ישראלים, איז אומבאגרינדעט.

— איד האב שוין מיין האפענונג אייפגעגעבען אז פרעה וועט זיך ווען עס איז ארומזעהן, אז מיר זיינען אומשוף'דיג און אז איז אונזערע הערצער האב בען מיר קיינמאל קיין ישנאה נישט גע'טראגען אויף מצרים — האט מרים גע'זאגט.

— כל זמן טאגער לעבט איז נישטא אויף וואס צו האפען — האט יתרו גע'זאגט. — איד האב שוין פרובירט אפילו רעדען מיט איינער פון פרעה'ס פרויען, אבער זי קיין אויך נישט פיעל'ן ביי איהם.

— איד האב געהערט, אז די קעניגין איז אויך גוטגערייכט ווי בתיה, איהר טאכטער — האט מרים געזאגט. — פיעלייכט וואלט זי עפעס געקענט טה פאר אונז?

— מיט דער קעניגין האב איד קיין געלעגענהייט נישט געהאט צו רעדען. — האט יתרו געזאגט. — אבער איינע פון פרעה'ס אנדערע פרויען מוכט פון מדיו און זי שטאמט פון מיין משפחה, מיט איהר האב איד דאס גערעדט. — און זי האט געמאכט א פארזוך צו רעדען מיט פרעה'ן?

— זי ווייסט, אז איהר'ן רייד וועלען דא גארנישט העלפען. ווען זי וואלט גע'וואוסט, אז פרעה וועט זיך צו איהר צו הערען, וואלט זי עס פאר מיר געוויס געטהאן, ווייל דורך מיר איז זי געווארען פרעה'ס פרוי.

— און ווי אזוי בינטו געווארען פרעה'ס מיניסטער? — האט מרים גע'פרעגט.

— נאך ווען איד בין נאך יונג געווען, האב איד שוין גע'הילומ'ן פון מצרים, איז מיין לאנד, מדיו, האב איד געהערט וואונדערליכע זאכען וועגען מצרים און איד האב אימער געשטרעבט דארט צו

אז מען זאל יענעם נאך גרויזאמער בא'האנדלען.

— אה, ביז ווי לאנג וועט אזוי אכ'האלטען אונזערע צרות? ! — האט מרים א זיפץ געטהאן.

— רעסיס דער צווייטער איז זעהר פארביטערט, ווייל אייניגע פון זיינע זיהן זיינען געשטארבען אין די לעצטע עטן ליכע יאהר, און זיין ליבעלינג זעה, מיר נעפטא, איז געווען קראנק, מעגליך, אז שפעטער וועט ער זיך ארומזעהן, אז ער באגעהט אן עולה געגען די אידען, און זיי אויפהערען צו אונטערדריקען. דער ווייל הערען נישט אויף די פרויסטער וועלכע זיינען אנגעשטעלט געווארען פון טאנער'ן, צו באאיינפלוסען דעם קעניג, זיי זאגען איהם, אז דער וויילען פון די געטער פון מצרים איז צו פארשמלאפען די אידען און זיי אונטערדריקען, יא, און פון פרעה'ס אלע טעכטער איז בתיה זיין עלטערע טאכטער, די איינציגע, וועלכע באזיגט א נאכעל הארץ, אבער זי קען יעצט ביי איהר פאטער קיין זאך נישט פועל'ן, איד אליין פיהל זיך אויך זעהר דערשלאגען אין פרעה'ס פאלאץ, איז דער צייט פון דער מלחמה מיט די חתים האב איד זיך שזארק אויסגעצייגט קענט און פרעה האט מיר געמאכט פאר א פיהרער פון זיין ארמיע, דערנאך האט ער מיר באשטימט צו זיין א מיניסטער, ער פלעגט אלע מיניען עצות אננעהמען, אבער זינט טאגער האט געזיעגט און ער איז דערהויבען געווארען צו זיין א הויפט מיניסטער, האבען מיניען עצות מעהר קיין ווירקונג נישט אויף פרעה'ן, און איד האב שוין פיעל מאל באשלא'ן סען אויסצואוואנדערען פון מצרים, איד האב זיך געוואלט שוין לאנג אומקעהרען צו מיין געבורטסלאנד, מדיו, אבער מיין שטארקע ליבע צו שרה'ן האלט מיר דערפון אפ, איד וועל ווארטען ביז וואך נען איד וועל קענען היראמען מיט שרה'ן און דאן וועל איד צוואמען מיט איהר פארלאזען מצרים און אפרייען נאך מדיו, איד בין דארט גאנץ רייד, איד פארמאג זעהר פיעל לאנד, מיניען

גלויב, אז ווען זיי געפינען א קינד, וואס איז אלט מעהר ווי זעקס מאנאטען, ווען לען זיי איהם נישט אנדריהערן.

— אכער ווי אזוי וועלען מיר איהם קענען אויסבאהאלטען? — האט מרים ווייטער געזאגט. — אז די בעאמטע ווייסען, דאס מייז מוטער דארף אינגי-קען געבוירען און זיי היטען אונזער הויז?

— דו ווייסט, פיעלייכט וואלט גיך ווען א פלאז אויסצובאהאלטען דאס נייגעבוירען קינד אין שרעה'ס הויז? — האט יתרו געזאגט. — יא, אויב דיין מוטער וועט געבוירען א זעהן, זאלסטו איהם אוועקטראגען ביינאכט צו שרעה'ס הויז. דארטען וועט קיינעם נישט איינ-פאלען צו געהן זוכען, ווייל זיי ווייסען דאך, אז דבר'ים פרוי איז שוין צו אלט צו האבען נייגעבוירענע קינדער.

מרימ'ס פנים האט אויפגעלויכטען. — איד דאנק דיר, מייז האר! איד וועל טאקע אזוי טהאן! — האט זי איהם געזאגט און זי איז צוריקגעגאנגען נאך גשו.

פינפטער קאפיטעל די געבורט פון משה

מרים איז צוריקגעקומען אין גשן מיט מעהר מוטה און האפנונג. אכער זי האט געטראפען איהר פאטער און מוטער אין גרויס צער.

— האסטו זיך געזעהן מיט דער פריינד-צעמין? — האט יוכבד איהר א פריינד געטהאן.

— ניי, ליעבע מוטער, איד האב איהר היינטיגס מאל, וידער ניט געזעהן. אכער איד האב זיך געזעהן מיט יתרון!

— מיט יתרון? — האט עמרם אויס-גערופען, — וואס זאט ער דיר געזאגט? פארוואס האט ער אויפגעהערט צו קומען איז גשו, ווי ער פלעגט עס טהאן פריי-הער?

— עס איז נישט זיין שולד, פאטער, ער איז געצוואונגען, אזוי צו טהאן... טא-גער, וועלכער איז אונזער פארביטער-

זיין, ווען איד האב אויסגעפונען, אז פרעה, רעמסס דער צווייטער, פיהרט א מלחמה מיט די חתים, האב איד באד-שלאסען צו קעמפען אין די רייען פון די מצריים, ווייל די חתים זיינען פון לאנג געווען אויך די שונאים פון מדין. איד האב צוואמענגעקליבען פיעלע יונג-געלייט פון מדין לאנד און איד האב גע-שיקט שלוחים צו פרעה'ן אנפריגען, אויב ער וועט מיר ערלויבען זיך אנצו-שליסען מיט מיינע מענשען אין זיינע ארמען. פרעה האט מיר דאן געשיקט רופען און ווען איד האב איהם ער-קלעהרט, אז די חתים זיינען אויך אונ-זערע שונאים, האב איד געפונען חן וזין זיינע אויגען און ער האט מיר ערלויבט צו קעמפען. מיינע מענשען האבען זיך שטארק אויסגעצייכענט אין דער מלחמה און פרעה האט מיר גלייך גע-מאכט פאר א גענעראל איבער א גרוי-סער מצרישע ארמען, און שפעטער, ווען איד בין שוין געווען אן אריינגע-הער און ארויסגעהער פון פרעה'ס פא-לאץ, האב איד איהם דעריעהלט וועגען א וואונדערשעהנער פריי, פון מייז משפחה. פרעה האט מיר זי געהייסען בריינגען און ווען ער האט זי דערועהן, האט זי געפונען חן אין זיינע אויגען און ער האט זי גענומען פאר איינע פון זיינע פרויען. זינט דאן בין איד דער-הויכע געווארען צו זיין איינער פון זיי-נע מיניסטארען און מיט מיינע עצות פלעגט זיך פרעה רעכענען. אכער יעצט, אז טאגער האט די אויבערהאנט, האבען שוין מיינע רייד קיין ווערדל נישט.

— אכער מייז האר! — האט מרים געווישט איהרע אויגען. — פיעלייכט קענסטו מיר דאטהען, וואס צו טהאן? די מצריים געהען ארום יעדען טאג און זיי פרעגען זיך נאך אויף יעדען איינצי-גען, אויב איז זיין הויז געפינט זיך א נייגעבוירען קינד...

— די איינציגע צעה, — האט יתרו געזאגט. — איז צו זעהן ווי ווייט מעג-ליך דאס קינד אויסצובאהאלטען, ווי לאנג עס איז נאך מעגליך, ווייל איד

— דו ווינסט שוין אויך, מרים, —
האָט אהרן אויף איהר אונגעשטעלט
זיינע שעהנע אומשולדיגע אויגען.

— ניין, איד וויין נישט, — האָט
מרים געזאָגט, און איהם ווייטער געקוישט
און זי האָט געוואָרפען איהרע בליקען
אויף איהר פאַטער און מוטער וועמעס
אויגען האָבען אויסגעדריקט אזוי פיעל
יאוש און פאַרצווייפֿונג, און זי איז
שנעל ארויס פון הויז.

א וויילע שפעטער איז שוין מרים גע-
ווען אין דברו'ס הויז.

שרה, שולמית, און זייער מוטער, האָ-
בען זיך שטאַרק דערפרעהט מיט איהר.
— אה, מרים! — האָט שרה זיך צו
איהר אָפגערופֿען, — דו ביזט שוין ביי
אונז אזוי לאַנג נישט געווען... זיך ווייס
אז אין דיין הויז פעהלט אויך יעצט קיין
צרות נישט. אבער ווען דו קומסט אונז
בעזוכען פאַרגעס איד אביסעל מיניע ליי-
דען.

— איד האָב פאַר דיר, שרה, א גערום
פון יתרו'ן! — האָט מרים אויסגערופֿען.
— פון יתרו'ן?! — האָט זיך שרה
אפגערויסען און קאלירען האָבען זיך גע-
ביטען אין איהר פנים.

— יא, פון יתרו'ן! איד האָב איהם
היינט געזעהן... אה, שרה, ווען דו וואַלסט
ווייסען ווי שטאַרק ער ביינקט נאָר דיר,
ווי גרויס זיין פאַרלאַנג איז זיך מיט דיר
צו זעהן און דיר פאַרויכערען אז ער האָט
דיך ליעבער פון אלעס אין דער וועלט...
א רויטקייט האָט באַדעקט שרה'ס
פנים... זי האָט אויף מרים'ן א קוק גע-
טהאָן און איהרע בליקען האָבען געדיי-
טעט: "נו, פאַר וואָס קומט ער ניט!"
מרים האָט באַלד פאַרשטאַנען וואָס
עס איז ביי שרה'ן אין געדאַנקען און
זי האָט זיך אָפגערופֿען

— פּרעה האָט פאַרבאַטען יתרו'ן צו
קומען אין גשן! יא, זינט מען האָט
אריינגענאַרט די אידען אין שקלאַפּעריי,
איז איהם פאַרבאַטען געוואָרען צו קומען
אהער... דאָס האָט טאַגער פאַראַרזאַכט.
ער ווייס אז יתרו איז א נוטער פריינד
פון אלע אידען פון גשן... האָט ער אַנגע-
רעדט אויף איהם פאַר פּרעה'ן, און ער

סטער שונא, האָט שטאַרק מורא געהאַט
אויב יתרו וועט קומען צו אונז בעזוכען
וועט ער פילייכט אונז קענען טהאָן א
מוכה מיט עפעס, דאָריבער האָט ער גע-
פּוועל'ט ביי פּרעה'ן ער זאָל פאַרבאַטען
יתרו'ן אין גאַנצען נישט צו בעזוכען גשן.
ער האָט מיר געזאָגט ווי שטאַרק געטראַ-
פען ער איז פון דעם... ווי גרויס זיינען
זיינע ליידען, וואָס ער קען זיך נישט זעהן
אפילו מיט שרה'ן, זיין כלה.

— האָסטו איהם דערצעהלט, מרים,
פון אונזער פאַרצווייפֿעלטער לאַגע? —
האָט יוכבד איהר געפרעגט.

— יא, ליעבע מוטער, איד האָב איהם
געבעטען ער זאָל מיר ראַטהען וואָס צו
טהאָן.

— נו, און וואָס האָט ער געזאָגט?
— ער האָט מיר געזאָגט אז אין דער
יעצטיגער צייט איז ער הילפלאָז צו טהאָן
וואָס עס איז, אבער ער האָט מיר געראַ-
טען אז מיר זאָלען אויס-עהאַלטען דאָס
נייגעבוירענע קינד אין דברו'ס הויז.
קיינעם וועט נישט איינפאַלען צו געהן
איהן זוכען.

— יא, דאָס איז א פלאַן! — איז
יוכבד'ס פנים עטוואָס מונטערער געוואָר-
רען, — אבער צו וועלען זיי וועלען איינ-
שטימען? עס איז דאָך א לאַסט צו האָר-
בען ביי זיך אין הויז א נייגעבוירען
קינד.

— וועגען דעם, מוטער, דאַרפסטו זיך
נישט זאַרען. איד וועל באַלד אהין אריי-
בערגעהן און זיך מיט זיי דורכרייזען
וועגען דעם, — האָט מרים געענטפערט,
און זיך געקליבען אוועקצוגעהן.

— אה, מרים, געה נישט אוועק —
איז דער דיין יעהריגער אהרן צו איהר
צוגעלאָפֿען, — ווען דו געהסט אוועק
זיצט די מוטער און וויינט די נאַנצע
צייט, און דער פאַטער איז אויך שטאַרק
אומעטיג, בלייב ו. מיט אונז, מיין
שוועסטער.

מרים האָט אַרומגענומען איהר קליי-
נעם ברודער און איהם געקוישט.

— איד וועל זיך באַלד צוריקעהרען,
— האָט זי געזאָגט מיט טרעהרען אין
די אויגען.

— יעצט וויל איך אז דו, דיין שוועם —
מער און דיין מוטער זאלען אונז אויך
טהאן א שטיצע טובה.

— מרים, מיר וועלען זעהר גליקליך
זיין אויב מיר וועלען עפעס טהאן פאר
דיר, — האט שרה'ס מוטער זיך אפגע-
רופען.

— איך איז דאך בעוואוסט, אז גאר
אין גיכען דארף מיין מוטער געבוירען...
אויב נאט וועט געבען און עס וועט
זיין א טאכטער וועט זיין גוט, טאמער
אבער וועט עס זיין זי, זעהן, דאן זיינען
מיר אין גרויס שרעק, ווייל די בעאמ-
טע האבען שוין געווארפען אן אויג אויף
אונזער הויז, און זיי וועלען געוויס פרי-
הער אדער שפעטער קומען זוכען. איך
האב גערעדט מיט יתרו'ן און ער האט
מיר געראטען אז אויב א זעהן וועט גע-
בוירען ווערען זאלען מיר איהם כהאל-
טע אין איינער הויז, ווייל ביי אייך ווע-
לען דאך די מצריים נישט קומען זוכען.
און יעצט אויב עס וועט נישט זיין
זיין קיין צו גרויסע לאסט פאר אייך,
וועלען מיר דאס קינד, וואס וועט גע-
בוירען ווערען בריינגען צו אייך.

— אה, מרים, וואס רעדסטו צו לאסט,
מיר וועלען העכסט גליקליך זיין צו קע-
נען עטוואס טהאן פאר דיר און פאר דיין
משפחה... מיר וועלען אלע גוט אכטונג
געבען אויפ'ן קינד, — האט שרה אויס-
גערופען.

— געוויי! — האט די מוטער זיך
אפגערופען, — דאס וועט פאר אונז זיין
א פרייד...

— און איך וועל אויף איהם אכטונג
געבען ווי אויף מיין אייגען ברודער —
האט שלומית געזאגט. איך וועל זיך
שעצען גליקליך צו האלטען דיין ברודער
אויף מיניגע הענט. אויב נאט האט אונז
נישט יעבענשט מיט אן אייגענעם ברוד-
ער וועל איך זיך זעטיגען מיט דעם
פערגעניגען זיך צו שפילען מיט דיין
ברודער.

— דו דארפט דאנקען נאט, וואס דו
האסט יעצט נישט קיין ברודער — האט
מרים א זיפץ געטהאן — וואס פאר א

האט אויסגעפיהרט אן עס זאל פארבא-
טען ווערען צו יתרו'ן צו קומען אין גוש.
— און וואס האט ער דיר געזאגט ווע-
גען מיר! — האט שרה'ס פנים אויפגע-
לויכטען.

— ער האט מיר געזאגט אז ער וויל
זיך מיט דיר זעהן! יא, ער האט בע-
שטימט א פלאץ און א צייט ווען דו
וועסט קומען אין דער הויפטשטאדט,
וואו מען גראבט דעם נייעם קאנאל פון
נילוס, נאנץ פריה, איידער די ארכיטעט
קומען זיך צונויף.

— אה, — האט שרה אויסגערופען
מיט פרייד, און גענומען קושען מרימ'ן,
— איך האב אבער געוואוסט אז עס איז
נישט זיין שולד, און דו, שלומית, האסט
איהם בעשולדיגט אז ער האט מיר פאר-
לאזען.

— און דו אליין, מיין שוועסטער,
האסטו דען פון דעם נישט געטראכט?
וואס האט מען אנדערש געקענט טראכ-
טען ווען ער האט פלוצים אויפגעהערט
צו קומען.

— ניין, שלומית! איך האב געהאט
צופילע צוטרויען אין יתרו'ן... איך האב
גלייך פארשטאנען אז עס מוז זיין עפעס
אן אורזאכע... א, אפילו מרים הייט
אויך דאס זעלבע געטראכט, אבער דו גוז
די מוטער האבען שוין געמיינט אז יתרו'ן
פאסט נישט צו בעזוכען די טאכטער פון
א שקלאף, ווייס ער דען נישט אונטער
וועלכע אומשטענדען אונזער פאטער און
אלע איבריגע אידען זיינען געווארען
פארשקלאפט.

— יעצט, אי דו וועסט זיך מיט איהם
זעהן, שרה, — האט מרים געזאגט, —
וועט אלעס קלאר ווערען פאר דיר. איהר
וועט שוין ביידע אפמאכען וואס ווייטער
צו טהאן. דו וועסט אבער דארפען זעהר
פארזיכטיג זיין אז קיינער זאל דיר ניט
כאמערקען מיט יתרו'ן, ווייל טאגער קען
גאר איהם שלעכטס טהאן.

— איך דאנק דיר, מרים! — האט
שרה געזאגט מיט פרייד — איך וועל
דאס דיר קיינמאל נישט פארגעסען. איך
ווייס אז דו האסט פאר מיר א סך גע-
טהאן.

מיט א קלאפענדע הארץ האט זיך שרה דערנעהנטערט צום פלאץ וואו זי האט געזאלט בעגעגענען יתרו'... פון ווייטען האט זי בעמערקט אימיצען שטעהענדיג. עס איז נאך געווען עטל וואס טונקעל און זי האט איהם נישט גוט געקענט בעמערקען אבער ווען זי האט זיך דערנעהנטערט. איז איהר יתרו אנטקענען געקומען און אויסגערופען מיט פרייד!

— שרה!

ער האט איהר אנטענומען פאר'ן האנט און איהר א קוש גיטהאן. פון גרויס איבערראשונג און פרייד, האט שרה אויף א קליינע וויילע נישט געקענט איהר מויל עפענען...

— שרה, ווי גליקליך איד בייך, אז איד קען דיר ווידער זעהן... ווען דו וואלסט געוואוסט וואס איד האב דורכגעליטען דורך דער צייט זינט מיר איז פערבאד טען צו בעווייזן גשן... איד דאנקט און לויב די געמער וועלכע האבען מיר געגעבן א געלעגענהייט זיך צו בעגעגענען מיט דיין פריינדיג, מרים, און דורך איהר, האב איד יעצט די מעגליכקייט דיר צו זעהן און מיט דיר צו ריידען.

— און איד האב שוין געהאט אויפ' געגעבען מינע האפנונגען מיט דיר ווען עס איז זיך צו זעהן, — האט שרה גע' זאגט מיט טרעהרען און איהרע אויגען — איד האב געמיינט אז דו האסט זיך אז מיר פערנעמען.

— אה, שרה ווי יזוי האסטו נאך גע' קענט טראכטען אזוי פון מיר, ווייסטו דען נישט ווי גרויך מיין לעבע איז צו דיר?

— מיר האט זיך געדוכט אז יעצט, ווען איד בין געווארען די טאכטער פון א שקלאף, וועסטו מעהר שוין נישט ווע' לען אומקוקען אויף מיר... אבער דו מוזט מיר ענטשולדיגען יתרו, איד האב אזוי געטראכט ווייל אונזערע צרות זיינען אזוי פלוצלונג אויף אונז אנגע' קומען און מיר זיינען אלע פערביטערט... — איד האף אז דינע לאנע וועט לאנג נישט אנהאלטען — האט יתרו איהר גענומען טרייסטען — די פריעסטער

ווערדע האט דאס לעבען אין יעצטיגער שלעכטער צייט פאר א מאן!

מרים איז אוועק פון דברי'ס הויז פול מיט האפנונגען. זי האט געוואוסט אז אויב עס וועט זיך איינגעבען אויסצו' בעהאלטען די ערשטע עטליכע מאנא' טען, וועט שוין דאן די סכנה קלענער ווערען.

אויף מארגען איז שרה אויפגעשטא' גען זעהר פריה אין דער זעלבער צייט ווען איהר פאטער איז אויפגעשטאנען צו דער ארכיט.

דברי און זיין טאכטער שרה זיינען גלייך ארויס פון הויז אבער זיי זיינען אוועק אין אנדערע ריכטונגען, דברי צו זיין שווערע ארכיט אין פתם און שרה איז אוועק צו דעם פלאץ וואו דער ניער קאנאל פון דעם טייד ניליס ווערט גע' גראבען.

— מיין טאכטער! — האט דברי זיך צו איהר אפגערופען איידער ער האט זיך פון איהר אפגעשיידעט, דו וועסט זיך באלד זעהן מיט יתרו', דערזעהל'ט איהם פון אונזערע שווערע לידען, פון אונזערע אונטערטעגליכע יסורים, וואס די מצרים פערארואכען אונז... א ווי זיי פערביטערען ייזנער לעבען. עס איז שווער ארכיט צוטרעגען די בעליידי' גונגען און אונטערדריקונג וואס מיר, די קינדער פון ישראל מאכען דורך א טאג... — אה, פאטער — האט שרה זיך אפגערופען מיט טרעהרען אין די אויגען — יתרו ווייס גאנץ גוט פון אונזערע צרות און ווען ער וואלט נאך געהאט די מעגליכקייט וואלט ער אונזערע שמער' צען פערלינדערט... ער ליידיט מיט אונז און פיהלט מיט אונז אבער דאך וועל' איד מיט איהם ריידען וועגען דיר, פא' טען, פיליכט וועט ער קענען דיין לאנע עטוואס גרינגער מאכען.

— א די נגשים קומען שוין אז! — האט דברי אויסגערופען — איד וועל' זיך מוזען צוויילען. ער האט פערלא' זען זיין טאכטער און מיט שנעלע טרייט אוועק נאך דעם ווען וואס פיהרט צו פתם.

מעגליך זיין, האף איד, שרה, אז דו וועסט מיט מיר מיטרייזען! ...

— דאס וועט פאר מיר אוממעגליך זיין! — האט שרה אויסגערופען. איד וועל נישט קענען איבערלאזען זיי אין אזא שרעקליכע לאגע...

אבער אהו דיר וועל איד נישט אפרייז זען פון דאנען! — האט יתרו געזאגט מיט כעשלאסענהייט... איד האף אבער אז מיר וועט געלינגען צו פועל'ן פון פרעה'ן ער זאל מיט מיר דיזע געשעד לינקייט טהאן...

— ווען דא זאל פערזוורקליכט ווער רעז, וואלט איד זיך זעהר גליקליך גע-שעצט... כאטש איד ווייס אז עס איז זעהר נישט ריכטיג פון מיין זינט, זיך צו כעשיצען אין דער צייט ווען אינזעען אלע איבעריגע ברידער ווערען פער-שקלאפט.

— ווען דו וואלסט זיי געקענט עפעס העלפען, וואלסטו דאן בערעכטיגט גע-ווען אזוי צו ריידען — האט יתרו איהר געזאגט. אבער דייע ברידער וועלען אלץ איינס גארנישט געווינען פון דיין פערבלייבען אין מצרים, און אויב דו ליבעסט מיר דארפסטו עס טהאן פון מיינעמווענען, און צושימען צו מיין פלאן.

— אויב דו וועסט קריגען די נויטיגע ערלויבנים פאר מיין משפחה, וועלען מיר געוויס מיטרייזען מיט דיר, יתרו! — האט שרה געענטפערט.

— אויב אזוי, וועסטו זיך מיט מיר טרעפען אויף דעם זעלבען פלאץ מיט צוויי וואכען שפעטער! — האט יתרו גע'אגט — איד האף אז ביז יענער צייט וועל איד שוין וויסען אויף זיכער אויב פרעה וועט מיר ערלויבען מיטצוגעבען דיין גאנצע משפחה. יע, ליבע שרה, דו וועסט דאן אויך קומען גאנץ פריה כדי מיר זאלען קענען ריידען אומגע-שטערט. און יעצט דארפען מיר זיך צו שוידען, ווייל באלד קומען אז די ארכיין טער און דורך זיי קען זיך טאנער דער וויסען פון מיין כעזעניש מיט דיר, און עס קען נאך אונז ביידיען שארען טהאן.

און טאנער האבען איינפאר פרעה'ס קאפ פערדרעהט... יעדענפאלס האב איד בער-שלאסען זיך אומצוקעהרען נאך מיין געבורטסלאג, נאך מדין...

— דו ווילסט זיך אומקעהרען נאך מדין?! — האט שרה אויסגערופען מיט א צימער אין איהר שטימע.

יע, ליבע שרה! — האט יתרו גע-ענטפערט — איד האב זיך שוין לאנג אויסגעניכטערט פון מיינע חלומות וואס איד האב געהאט פון מצרים... איד האב געקעמפט פאר דיזען לאגד... און יעצט, ווען איד זעה וואס עס ווערט געטהאן צו די אוראייניקלעך פון יוסף'ן וועלכער האט געראטעוועט מצרים פון זיכערען אונטערגאנג, האב איד שוין מעהר קיין חשק נישט דא צו פערבלייבען... איד וואלט שוין לאנג אפגערייזט פון דאנען אבער...

— אבער וואס? — האט איהם שרה אונטערבראכען...

— אבער איד האב בלויז געווארט אויף א געלעגענהייט זיך מיט דיר צו זעהן...

— מיט מיר?

יע, מיט דיר, ווייל אהו דיר וועל איד נישט אויסוואנדערען פון מצרים! ... שרה האט ליכטער אפגעאטעמט.

— אויב דו וועסט איינשטימען צו געהן מיט מיר וועלען מיר ביידע דא הייראטען און אין קורצען אפרייזען פון דאנען צו מיין משפחה אין מדין.

— אבער, ווי אזוי וועל איד קענען פערלאזען מיין משפחה, מיין פאטער, מוטער און מיין שוועסטער? — האט שרה געזאגט.

— איד ווייס אז איד וועל פערלאנגען פון פרעה'ן ער זאל מיר ערלויבען אפ-צורייזען פון דאנען צוזאמען מיט דיר, וועט ער עס געוויס טהאן... איד ביז אבער נישט זיכער, אויב ער וועט וועלען כעפרויען אויף דיין גאנצע משפחה... יעדענפאלס וועל איי מאכען א פערזוך, און אויב איד וועל קריגען די ערלויבנים פון איהם, וועלען מיר זיך אלע שעצען גליקליך... נאך אויב דאס וועט אומ-

קרעפטיגער פיהלען, וועל איך ביינאכט
 איהם אריבערפיהרען צו שרה'ן און דאר-
 טען וועסטו קומען איהם אנוויגען...

— מיין הארץ אבער ציטערט אין
 מיר! — האט עמרט זיך אפגערופען,
 אז אימיצער זאל פארבייגעהענדיג אונט
 וער הויז נישט דעהערען די געוויינען
 פוי קינד. דאז זיינען מיר פערלארענע.

— איך וועל די גאנצע צייט אכטונג
 געבען ער זאל נישט וויינען! — האט
 מרים אויסגערופען — ווי נאר ער וועט
 אויפהויבען זיין שניימע וועל איך איהם
 איינשטילען... גאט וועט אונז העלפען...
 ניין, ער וועט נישט אריינפאלען אין די
 הענט פון די מצריים.

דאס קינד האט אנגעפאנגען צו וויי-
 נען און מרים איז שנעל צו איהם צוגע-
 גאנגען און איהם גענומען איינשטילען.
 זי האט איהם צוגעטראגען צו דער מו-
 טער און זי האט איהם אנגעווינען.

יוכרד האט בעטראכט איהר קינד...
 זי האט איהם געטוילעט, און געקושט...
 — ניין! איך וועל זיי נישט לאזען
 געהייען! — האט זי שטילערהייט גע-
 מומעלט! איך וועל קעמפען ביז דעם
 לעצטען טראפען פון מיין בלוט...
 דער קליינער אהרן איז אויך צוגע-
 גאנגען און מיט א גליקליכען שמיכלעלע
 בעטראכט זיין נאר וואס געבוירענעם
 ברודער.

— דו דארפטס זעהר פארויכטיג זיין,
 אהרן האט איהם מרים גענומען אויף
 איהר שוים — דו זאלסט זיך אפארשט
 פאר קיינעם אין דרויסען נישט ארויס-
 ריידען אז דו האסט א נייעם ברודער.
 ווייל אויב דו וועסט זיך ארויסריידען
 יועלען קומען די מצריים און איהם פון
 אונז אוועקנעמען, און איהם אריינוואר-
 פען אין מיר!

— ניין, מרים — האט אהרן זיך
 צוכליפעט, איך וויל נישט די מצריים
 זאלען אוועקנעמען מיין ברודער! . . .
 איך האב איהם דאך אזוי ליעב!

— אויב דו וועסט פאר קיינעם ניט
 ריידען, וועט מען איהם נישט אוועק-
 נעמען — האט מרים איהם געקושט.

אין עמרט'ס הויז האט געהערשט
 גרויס אויפגענונג. יכבוד איז געגאנגען
 צו קינד. מרים האט געהאלפען איהר
 מוטער און עמרט איז געשטאנען אין
 דרויסען צו היטען אויב א מצרישער
 בעאמטער קומט אז. ער איז געווענדיג
 און אומרוהיג ארומגעגאנגען היז און צו-
 ריק, נעבען הויז... אין הארצען האט
 ער מתפלל געווען דאס זיין פרוי זאל
 דינען מאל געבוירען א טאכטער... דאז
 וועט די גאנצע שרעק פאריבער געהן.

פלוצלונג האט זיך אז עפען געטהאן
 די טיהר פון זיין הויז און מרים איז
 צוגעלאפען צו איהר פאטער און ווען זי
 האט זיך ארומגעקוקט און קיין פרעמד
 דעי מענשען נישט געזעהן, האט זי מיט
 פרייד אויסגערופען:

— א פאטער, א זון!

— א זון! — האט עמרט טרויעריג
 א זאג געטהאן, א, גאט העלף אונז.

— אבער פאטער — האט מרים'ס
 אויגען נאך אלץ געשטראהלט פון פרייד
 — און וואס פאר א זון!... א וואס
 פאר א שעהנער פנים און ווי ליכטיג
 זיינע אויגען זיינען, ווי בריליאנטען!...
 דאס גאנצע הויז איז ליכטיג געווארען
 פון איהם! ימרים האט אומגעדעהט
 די קאפ, און זיך גוט ארומגעקוקט. דער
 נאך איז ער מיט מרים'ן אריין אין הויז.

— זיין פנים איז דאך ווי א מלאך!
 — האט מרים אויסגערופען מיט בע-
 גייסטערונג — פאטער בעטראכט איהם
 נאר! האסטו דען ווען עס איז געזעהן
 אזא שעהן קינד!

— אבער מיין טאכטער וואס איז מיט
 דיר די שמחה. דער טרויער וועט נאר
 גרעסער זיין, ווען די מצריים וועלען זיך
 דערוויסען און איהם פון אונז אוועקרוי-
 בען!

— א ניין! — האט יוכרד אויסגעריר
 פען מיט א שוואכע שטימע! — איך
 וועל נישט דערהאזען מען זאל איהם פון
 מיר אוועקנעמען.

— בערוהיג זיך מוטער! — האט
 מרים געזאגט אייניגע טעג וועט ער זיין
 מיט אונז... דערנאך ווען דו וועסט זיך

שרה האט גלייך גענומען דאס קינד
און עס אוועקגעלייגט אין בעט.

— אה, מוטער וואס פאר א שעה
קינד! — האט זי אויסגערופען.
שלומית און איהר מוטער זיי
נען גלייך צוגעקומען צום בעט און מיט
גרויס בעגייסטערונג בעטראכט דעם
"קליינעם גאסט".

— איך האב נאך אין מיין לעבען
נישט געזעהן אזא שעהן קינד! — האט
דבר'ס פרוי אויסגערופען. און איהרע
אויגען נישט געקענט ארונטערנעמען
פון איהם.

— און ווי איז זיין נאמען? — האט
שלומית געפרעגט מרים'ן.

— זיין נאמען? — האט מרים א
קוועטש געטהאן מיט איהרע פלייצעס
און א קוק געטהאן אויף איהר מוטער.
— מיר האבען נאך פאר איהם קיין
נאמען נישט! — האט יוכבד טרויעריג
געזאגט — ווען גאט וועט העלפען און
מיר וועלען זיין זיכער אז ער איז גערע-
טעט, דאן וועלען מיר טראכטען וועגען
א נאמען . . .

— דו דארפסט יעצט גארנישט זאגן
גען, יוכבד, דיין קינד געפינט זיך אין א
זיכערען פלאץ. עס איז שוין פיעלע מאָן
נאמען אוועק און א מצרי האט זיך
נישט בעווייזען אין אונזער געגענד! כל
זמן מיין מאן דרבי קומט אין צייט צו
דער ארבייט לאָזען אונז די מצריים צו
רוח!

— זאָל גאָט געבען אז דיין מאן זאָל
אין גאנצען באַפרייט ווערען פון זיין
שווערער ארבייט — האט יוכבד צו
איהר געזאגט.

— מעגליך אז יתרו וועט עפעס
פועל'ן ביי פּרעה'ן פאר אונזער
משפּחה! — האט שלומית געזאגט. —
ער האט פּערשפּראַכען שרה'ן דאס ער
וועט זיך דורכריידען מיט פּרעה'ן
אויב ער וועט ערלויבען אונזער משפּחה
אויסצואוואַנדערען פון מצרים נאָך
מידן, איז דעם געבורטסלאַנד פון
יתרו'ן.

די צוויי טעג וואָס דאָס נייגעבויר-
רענע קינד איז געווען אין עמר'ס
הויז, זיינען אלע געווען אין טויט שרעק.
ווען זיי פּלעגען דערהערען טריט אין
דרויסען, פּלעגט ביי יעדען פון זיי אַזוי
טער טאָן דאָס האַרץ. מרים פּלעגט
גלייך כאַפען דאָס קינד און זיך בעהאַל-
טען אין אַ ווינקעל. יוכבד פּלעגט אַרונ-
טערנעהן פון בעט, כדי מען זאָל נישט
דערקענען אז זי האַט נאָר וואָס גע-
בוירען.

ווען עס איז אָנגעקומען דער אַבער,
האַט מרים זיך אָפּגערופען צו איהר
פאָטער און מוטער:

— ווען עס וועט ווערען גוט פינט
טער וועל איך דאָס קינד אריבערטראָג
נען צו דבר'ס הויז. . . דארטען וועלען
מיר נישט דארפען זיין אזוי אומרוהיג
און בעזאָרגט. . . דו, גער, וועסט
מיט מיר מיטגעהן און דער פאָטער
וועט בלייבען אין הויז מיט אהרן.

— אַבער וואָס וועסטו טהאָן ווען
דאָס קינד וועט זיך פּלוצלונג פּאנאָר-
דערוויינען און צוציהען די אויפּמערק-
זאָגייט פון די פּאַרבייגעהענדע?

— זעלמען געהען דורך די מצריים
אין אַבנאָד דורך דעם וועג דורך וואַנען
איך וועל געהן — האַט מרים געענט-
פערט — און איך וועל שוין זעהן אז
ער זאָל נישט וויינען.

יוכבד האַט דעם קינד אָנגעוויינען און
איהם איינגעוויקעלט. מרים האַט איהם
גענומען אויפ'ן האַנט און איז צוזאַמען
מיט איהר מוטער אוועק צו דבר'ס
הויז.

— געלויבט איז גאָט, וואָס קיינער
האַט אונז נישט געמערקט! האַט
מרים אויסגערופען ווען זיי זיינען שוין
געווען ביי דער טיהר.

שרה שלומית און זייער מוטער זיי
נען זיי אַנטקעגען געקומען און מיט
גרויס פּרייד זיי עמפּפאַנגן.

— מיר זיינען די גאַנצע צייט געווען
אין טויט שרעק! — האַט יוכבד זיך
אָפּגערופען.

ער פון א הערשערנדע משפחה . . . און א הויז דעם האסטו דאך איהם ליעב און דו וועסט מיט איהם הייראטען, דאן דארפסטו געהן וואוהין ער וועט דיך פיהרען.

א, ווי שטארק אומגעוולדיג איך בין! — האט שרה געזאגט, — איך וואלט שוין וועלען די עטליכע טעג זאך לען שנעל פאָרביערגעהן און איך זאל זיך שוין קענען ווידער טרעפען מיט יתרו'ן צו הערען פון זיין מויל די פרעמד ליבע נייעס!

— און מיר גלויבט זיך נישט, אז פרעה וועט וועלען אונז ערלויבען צו פערלאזען מצרים! — האט שולמית געזאגט—טאגער האט א גרעסערן אייני פלוס אויף פרעה'ן און ער וועט שוין זעהן צו ווירקען אויף איהם נישט נאכ-צוגעבען יתרו'ס פערלאנג.

— ווי עס זאל נישט זיין — האט זיך שרה'ס מוטער אנגערופען—וועל איך נישט דערלאזען אז מיין טאכטער זאל מקריב זיין איהר גליק פאר אונז. אויב מיר אלע וועלען נישט קענען מיט געהן וועט זי דאך הייראטען מיט יתרו'ן און מיט איהם אוועקגעהן נאך זיין לאנד און אויב עס וועט זיין דער ווילען פון גאט, וועט ער אונז העלפען און אונז שפעטער פעראייניגען.

— אה, מוטער רעד נישט אזוי! — האט זיך שרה ביי איהר געבעטען, איך האב יתרו'ן געזאגט אז איך וועל אהן אייך נישט פערלאזען דאס לאנד און אזוי וועט עס זיין.

— אבער א סך, מיין טאכטער קענסט דו פאר אונז טהאן ווען דו געפינסט זיך דא... דארטען, אין מדון, איז יתרו זעהר רייד, ער איז א חשוב'ער מאן און אמאל קען זיין אז דורך איהם וועט אונז גאט אלעמען העלפען. ניין, מיין טאכטער, דו וועסט מוזען זיין פערלאנג ער-פילען... דו ליעבסט איהם און ער ליעבט דיך, און איהר ביידע מוזט אייער גליק אנהאלטען.

— וואס פאר א נוצען וועלען יעצט בריינגען די רייד!—האט זיך שולמית אריינגעמישט — איז ניכען וועלען מיר

— יע, — האט שרה צוגעגעבען — ער האט געוואלט מיט מיר הייראטען און גלייך נאכדעם פארלאזען צוזאמען מיט מיר מצרים, האב איך איהם גע-זאגט אז איך וועל נישט קענען איבער-לאזען מיין משפחה אין אזא שרעקליך כער לאגע, האט ער געזאגט דאס ער וועט זיך דורכריידען מיט דעם קעניג, און פילייכט וועט ער פון איהם קריגען די ערלויבניש.

— און דאן וועסטו אונז פערלאזען!? — האט מרים אומעמיג געזאגט צו שרה'ן — איך וועל זעהר שטארק בענ-קען נאך דיר!

— פילייכט וועסטו און דיין משפחה אויך קענען אויסוואנדערען פון דאנען נאך מדון — האט שרה איהר געענט-פערט — דיין שבט איז דאך נישט פערשקלאפט און דער פערבאט אויס-צואוואנדערען פון מצרים, גילט דאך בלויז אויף די וועלכע זיינען פער-שקלאפט . . .

— ווען גאט זאל זיך איבער אונז אלעמען ערבארמען און אינז פון דאנען ארויסנעמען, דאן וועלען מיר זיך אומ-קערען צו דעם לאנד פון אונזערע אבות, יע צו דעם לאנד כנען . . . דארט וואלט איך יעצט געוואלט זיין, אבער אויסצואוואנדערען פון איין פרעמד לאנד צו א צווייטער פרעמד לאנד, ווע-לען מיר דערפון ווינציג וואס געווינען! ווער וועט אונז קענען פערזיכערען אז די הערשער פון יענעם לאנד וועלען אונז די פרעמדע בירגער בעסער בע-האנדלען ווי די הערשער פון מצרים.

— דו ביזט גערעכט מרים! — האט שרה געזאגט — אבער איך קען שוין מעהר נישט צוועהן די שרעקליכע ליי-דען פון אונזער פאטער . . . און ווי שלעכט עס זאל אונז דארט נישט זיין, קען דאך געוויס שוין נישט זיין ערגער ווי דא אין מצרים!

— נו, געוויס שרה, פאר דיר און דיין משפחה לוינט זיך געוויס צו געהן אהין; מדון, איך דאך יתרו'ס געבורטס-לאנד און ווי איך האב געהערט שטאמט

די טאכטער פון מדבר

מיר וועלען איהם אריינווארפען אין טייג לויט דעם בעפעהל פון אונזער קעניג רעמסס דעם צווייטען.

— דא איז קיין נוי געבוירען קינד נישטא! — האט מרים איהם געענט פערט—אומזיסט זייט איהר געקומען אונז בעלעסטיגען.

— דו זאנסט ליגען! — האט ער א געשריי געטהאן אויף מרים—ווי מען האט מיר איבערגעגעבען האט דוין מיר טען שוין געבוירען און יעצט בין איך זיכער אז איהר האט דעם קינד בעהאלט מען.

— אויב דו ווילסט אונז ניט גלויבען — האט מרים זיך אפגערופען מיט א געלאסענע שטימע—דאן קענסטו זוכען. אבער איך זאג די אפריהער אז דוין מיה איז אומזיסט.

— איך ווייס, די עברים גלויבען אז זיי זיינען קלוג און זיי זוכען זיך אויס צודרעהען, אבער אונז קען מען נישט נארען. איך האב שוין ביי עטליכע איר דען געפונען זייערע נייגעבארענע זיהן און גלייך האב איך זיי דערטרונקען אין טייג נילום!

א שוידער איז דורכגעגאנגען איבער די לייבער פון עמרם און יוכבד'ן ווען זיי הארען דערהערט אזעלכע רייד.

— זאג מיר וואו איז דוין ברודער! — האט זיך דער בעאמטער אפגערופען צו דעם קליינעם אהרן—אויב דו וועסט מיר נישט זאגען וואו ער איז, וועל איך דיר אריינווארפען אין טייג!

— איך האב נישט קיין ברודער— האט אהרן אויסגערופען און זיך פאר נאנדערגעוויינט.

— איך בעט דיר, מיין האר, שרעק נישט איבער דעם קינד! — האט מרים אויסגערופען און אויפגעוויכען איהר'ען — דו האסט קיין רעכט נישט דאס צו טאון.

— איך האב אלע רעכט! — האט דער בעאמטער געשמורעמט — אויב איהר ווילט פון מיר פערליקענען דעם נייגעבארענעם קינד, וועט זיך דאס איך נישט איינגעבען. איך וועל איהם זוכען אין יעדע פלאץ און אויב איך וועל

דאך הערען פון יתרו'ן, וועלען מיר שוין דאן אלעס קענען בעשליסען.

— יעצט מוין טאכטער! — האט זיך יוכבד אפגערופען צו מרים—לאך מיר געהן אהיים, דוין פאטער וועט גען וויין שטארק בעזארגט וועגען אונז. — איך וואלט דיר געראטען—האט דבר'ס פרוי זיך אפגערופען צו יוכבד'ן — אז דו זאלסט דא נעכטיגען יעדע נאכט און אין דער פריה ווען דאס קינד וועט אנגעזויגט ווערען וועסטו זיך צו ריסקעהרען אהיים.

— געווייס, מוין מוטער איז גערעכט — האט שרה צוגעגעבען—דאס קינד וועט זיך די ערשטע עטליכע וואכען נוי טינען אין זיין מוטער.

יוכבד איז פערבליבען נעכטיגען אין דבר'ס הויז און מרים איז אליין אוועק אהיים אנזאגען איהר פאטער אז דאס קינד געפינט זיך אין א זיכערן פלאץ.

עטליכע טעג זיינען פאריבער און יוכבד פלעגט ביינאכט בלייבען נעכטער גען אין דבר'ס הויז און נאנץ פריה פלעגט זי זיך אומקעהרען אהיים, איי נוגע מאך דורד'ן טאג פלעגט מרים אהין אוועקגעהן צו זעהן וואס איהר ברודער טוט.

אין טאג ווען מרים האט זיך צוריק געקעהרט פון דבר'ס הויז האט זי אין איהר פאטער'ס הויז געטראפען א מצר'ישען בעאמטען אין בעגלייטונג פון צוויי מצר'ישע סאלדאטען, וועלכע האר בען גענומען זוכען אין יעדען זוינקעל פון הויז.

עמרם און יוכבד זיינען געשטאנען מיט טויט בלאסע פנים'ער און דער הליינער אהרן האט געוויינט.

מרים האט געפאסט מוטה און איז צוגעגאנגען צו דעם בעאמטען.

— מען איך וויסען וואס דו זוכסט אין אונזער הויז? — האט זי איהם גע פרענט.

— מיר זוכען דא אין הויז א נאך וואס געבארען קינד, — האט דער בע אטטער הויך אויסגערופען— אין נאמען פון פרעה, פערלאנג איך דאס איהר זאלט מיר ארויסגעבען דעם קינד און

— א, ניי, מוטער טהו דאס ניט!
איד בין זיכער אז נאָט וועט העלפֿען און
איהם אויסהיטען פֿון אלדאס ביין. איד
האב איהם אזוי ליעב, און איד וועל אַהן
איהם ניט קענען לעבען.

— אבער מיין טאכטער! — האָט
יובכד אויסגערופֿען — וועט דען פֿאר
אונז בעסער זיין אז די מצרים וועלען
אויסגעפינען וואו ער איז און איהם
טויטען!

— אבער די סכנה וועט דאך נאָך
גרעסער זיין, ווען זיי וועלען מיט איהם
צוזאמען אַפֿריווען. דאן וועלען זיך דאך
די מצרים געוויס דערוויסען — האָט
מרים געזאָגט.

— דאן וועט ער זיין אונטער יתרו'ס
שוין און קיין שלעכטעס וועט צו איהם
נישט געטהאן ווערען.

— יע, איד גלויב אז דיין מוטער
איז גערעכט! — האָט עמרם צוגעגעד
בען — ווארום אויב די דברי'ס משפּחה
וועלען פֿערלאזען נשן, טאָ וואו וועלען
מיר אינוער קינד קענען אויסבעהאלֿן
טען.

— נישט אזוי גיך וועלען זיי פֿאר־
לאזען נשן, אפילו ווען זיי וועלען שוין
קריגען די נויטהיגע ערלויבנים — האָט
מרים געזאָגט. און אחוץ דעם וועל איד
שוין געפינען א פֿלאַץ וואו איהם צו
בעהאלטען. מיר האָבען נאָך גענוג
פֿריינד אין נשן...

— אבער אזא פֿלאַץ ווי אין דברי'ס
הויז וועלען מיר שוין נישט געפינען!
האָט יובכד מיט זארג געזאָגט.
— איד ווייס פֿון פֿיעלע אנדערע
הייזער וואו די מצרים קומען נישט! —
האָט מרים געזאָגט — און ווען עס
זאל האַלטען דערביי וועל איד שוין בער
זארגען א זיכערע פֿלאַץ פֿאר'ן קינד.

— א, מיין טאכטער — האָט יובכד
געזיפֿצט — דארף איד דיר דען דער־
צעהלען ווי טרויעריג אזא לאַגע איז.
ווערט דען אונזער בלוט נישט פֿארנליר
ווערט, ווען מיר זעהען ווי די גרויזאמע
מצרים שלעפען ארויס א קליין אומשולֿ־
דיג קינד פֿון א אידישע הויז עס צו

איהם היינט נישט געפינען וועל איד
איהם קומען זוכען א צווייטען מאל,
ביז וואנען איד וועל איהם געפינען.

— קומט לאַמיר איהם זוכען אין די
קעלערן און אי די אנדערע פֿלעצער
ארום הויז! — האָט דער בעאמטער
זיך אפגערופֿען צו זיינע סאלדאטען —
מיר מוזען דאס קינד געפינען!

זיי זיינען ארויס פֿון הויז און לאַנג
נאָך געזוכט און ווען זיי האָבען גאר
נישט געפֿונען איז דער בעאמטער מיט
זיינע צוויי בעגלייטער אוועקגעגאנגען,
שילטענדיג אלע אידען.

— א, ווי מיין הארץ שרעקט מיר!
— האָט יובכד זיך אפגערופֿען מיט טרען
רען אין די אויגען — ווען ער זאל נאָך
אויסגעפינען אז דאס קינד געפינט זיך
אין דברי'ס הויז.

— א מוטער, דאס וועט קיין מאל
נישט געשעהן! — האָט מרים איהר
געטרייסט — וועמען וועט עס איינפֿאר
לען אז דו האַסט איהם אזוי ווייט אוועק
געפֿיהרט אויסצובעהאלטען.

— איד האב אבער מורא אז דער
מצרי וועט אונז יעצט נאכשפירען און
דאן קען זיין וועט ער אויסגעפינען.

— אלע ווייסען דאך אז מיר פֿלעגען
קומען בעזוכען די משפּחה פֿון דברי'ן
זעהר אָפֿט און דייע יעצטיגע בעזוכען
וועלען ניט צוציהען קיינע בעזונדערע
אויפֿמערקזאמקייט.

— דו ווייסט וואס איד האב כער
שלאָסען — האָט יובכד פֿלוצלינג זיך
אפגערופֿען צו עמרם'ן און צו מרים'ען,
אויב די משפּחה פֿון דברי וועלען ער
לויבט ווערען צו פֿערלאזען מצרים און
אויב זיי וועלען געהן נאָך מדין, וועל
איד זיי מיטגעבען מיין קינד. אין מדין
און איד די הענד פֿון יתרו'ן און שרה'ן
וועט ער זיין א סך זיכערער ווי אין
נשן... איד האב שוין מיט שרה'ן איין
מאל גערעדט וועגען דעם, און זי האָט
מיר געזאָגט אז זי וועט זיך שעצען
גליקליך איהם אויפֿצוהאָדעווען און ווען
ער וועט אונטערוואַקסען וועט זי שוין
זעהן איהם אומצוקעהרען צו אונז.

סען וועלען מיר שוין זעהן או ער זאל מיט פרידען זיך צוריקקעהרען צו דיר. יענעם טאג, איז יוכבד פערבליבען מיט איהר קינד אין דברי'ס הויז און צו זאמען מיט די איבעריגע געווארט מיט גרויס אומגעוולד אויף שר'ס צוריק-קעהר.

יעדע וויילע פלעגט שלומית אדער איהר מוטער ארויסגעהן אין דרויסען צו זעהען אויב שרה קעהרט זיך אום. אין אבענד איז שרה צוריק געקומען איהר פנים איז געווען בלאס און איהרע אויגען האבען אויסגעקוקט טרויעריג.

— נו, מין טאכטער, איז איהר מו-טער צו איהר צוגעלאפען.

— יתרו האט גע'פועל'ט ביי פרעה'ן?
— האט שלומית איהר גלייך א פרעג געטהאן.

— ניין! האט שרה געענטפערט — פרעה האט זיין פערלאנג ענטואנט.

— ענטואנט!! — האט שלומית און איהר מוטער מיט אמאל אויסגערופען.

— יע, פרעה האט איהם געזאגט אז ער וועט קיינעם פון זיינע שקלאפען ניט ערלויבען צו פארלאזען מצרים! — האט שרה טרוקען געזאגט.

— אבער דיר מין קינד וועט דאך ערלויבט ווערען צו פערלאזען מיט יתרו'ן דאס לאנד? ! האט איהר מוטער איהר גלייך א פרעג געטהאן.

— דו ווייסט דאך מוטער, אז איך וועל דערצו קיין מאל ניט צושטימען — האט שרה מיט בעשלאסענהייט געענט-פערט.

— דו וועסט עס מוזען טאון, מין טאכטער — האט זי געווישט איהרע טרעהרען. זאג מיר וואס האסטו בע-שלאסען מיט יתרו'ן.

— איך האב איהם געזאגט אז איך וועל אהן מיין משפחה ניט פארלאזען דאס לאנד.

— און וואס האט ער דיר געזאגט?
— ער האט מיר געזאגט אז אהן מיר וועט ער ניט פארלאזען דאס לאנד.
— וועט ער דען פערבלייבען אין

דערטרינקען אין טייד? האט דען צו דינע אויערען נישט דערגרייכט דער יאמער און געוויין פון די אומגליקליכע מוטערס וועלכע לופען נאך און בעטען זיך ביי די מעררים זיי זאלען ניט טוי-טען זייערע קינדער? די סכנה איז דאך אזוי גרויס. פאר וואס זאל איך איינשטעלען דאס לעבען פון מין שעהנעם קינד אין געפאהר... יע, אויב יתרו וועט איהם געהמען אונטער זיין שוץ, וועל איך זיך זיכער שעצען גלייך-ליך!

מרים האט געשוויגען. זי ווייס אז איהר מוטער איז גערעכט. דא איז דאס לעבען פון איהר ברודער ניט זיכער. דער מצרו'שער בעאמטער דרעהט זיך כמעט יעדען טאג זייער הויז. און ווי נאך ער וועט פאלען אויף א שפור וועט שוין דאן קיין זאך ניט העלפען.

אט האט זיך דערנענטערט דער טאג ווען שרה האט זיך געדארפט טרעפען מיט יתרו'ן צו הערען פון איהם אויב פרעה האט זיין הסכמה געגעבען.

נאנץ פריה איז שרה אויפגעשטאנען צוואמען מיט די איבעריגע פון איהר משפחה. אלע האבען אין הארצען מתפלל געווען אז גאט זאל איה זיי רחמנות האבען און אדוינגעבען א געהר אין פרעה'ן ער זאל מיט זיי טאון דיעוען חסד.

שרה איז ארויס פון הויז און אלע האבען איהר בעגלייט מיט זייערע בליקען ביז זי איז פארשוואנדען גע-ווארען. יוכבד האט שוין אפגעיאכט זיי מיטצוגעבען איהר קינד. זי האט איהם געהאלטען אין איהרע הענט און זיך ניט געקענט אנועמיגען מיט זיין שעהנעם פנים, מיט טרעהרען זיינען איהרע אוי-גען אנגעפילט געווארען.

— דו דארפט רוחיג זיין, יוכבד! — האט דברי'ס פרוי איהר געטרייסט — מיר וועלען שוין אלע גוט אכטונג געבען אויף איהם. אזוי ווי אן אייגען קינד וועט ער ביי אונז פעררעכענט ווע-רען. און ווען ער וועט אונטערוואק-

נאמען אלס האבען זיי קיין רעכט ניט אריינצווארפען עס אין טייד ! — האט מרים געזאגט.

זעקסטער קאפיטעל

די פרינצעסין געפינט א קינד

א פאר מאנאטען זיינען פאראיבער און ייכבר'ס קינד אין געבליבען בעד האלטען אין דבר'ס הויז. די ביידע שוועסטער, שרה און שלומית האבען איהם ציגעזעהען און גיט אכטונג געגעבן און איהר איהם. זיי האבען ניט געקענט אנזעטיגען זייערע אויגען פון זיין שעה'עם פנים.

יוכבד פלעגט צוקומען אייניגע מאל א טאג איהם אנצווייגען, און פיעלע מאל פלעגט זי דארטען איבערנעכטיגען.

עמרם און זיין משפחה זיינען נאך אלץ געווען אין גרויס שרעק צוליב דעם וואס דער מצרי'שער בעאמטער פלעגט פלוצלונג אריינפאלען אין זייער הויז און נעהמען דארטען זוכען דעם נייגעבוירענעם קינד...

— ווי עס ווייזט אויס וועט נאך לאנג נעהמען, איידער איד וועל קענען מיין קינד צוריק בריינגען אהיים ! — האט יוכבד געזאגט מיט טרעהרען אין די אויגען...

— זאל ער נאך אונטערוואקסען און דאן וועלען מיר זיך ניט דארפען שרעק קען ! — פלעגט מרים איהר טרויער טען.

איין מאל, ווען מרים און איהר מוטער זיינען געווען אין דבר'ס הויז און צו זאמען מיט די איבעריגע אנגעקוואלען פון דעם קליינעם קינד, האט שרה בעד מערקט, אז דער מצרי קאדמאר, וועל'כער אין דער אויפזעהער איבער איהר פאטער קומט אן... א דערשראקענע און זי ארוינגעלאפען אין צימער וואו מרים און יוכבד זיינען געווען, און אויסגעריר פון :

— דער מצרי קאדמאר קומט אן !... — א, גאט, ערברעם זיך איבער

מצרים ? ! — האט שלומית איהר א פרעג געטראן.

— יע ! — האט שרה געענטפערט.

— דאך, שרה, גלויב איד אז דו האסט נישט ריכטיג געהאנדעלט. דו האסט זיך געדארפט שעצען גליקליך אז יתרו וויל מיט דיר הייראטעהן און אוועקנעהמען דיר פון דיווען פערפלוקטען לאנד...

— מוטער, זאל זיין גענוג ! — האט זיך שרה ביי איהר גענומען בעמען נו, וואס מאכט דער קליינער מלאך'ל ? — איז זי צוגעגאנגען צו יוכבד'ן וועלכע האט געוויגען איהר קינד.

יוכבד האט א שמויבעל געטהאן. זי איז געווען צופריעדען צו וויסען אז אלע האבען איהר קינד אזוי ליעב, און איז דער זעלבער צייט האט זי זיך בערוהיגט, ווען זי האט זיך דערוואוסט, אז די משפחה פון דברי מערבלייבט אין גוש, און זי וועט דערווייל ניט דארפען זארגען וואס צו טהאן מיט איהר קינד.

מרים האט זיך נאך גליקליכער גע'פיהלט, וואס איהר ברודער וועט פער'בלייבען מיט איהר. דער געדאנק אז זי וועט מעגליך זיך באדארפען פון איהם אבשידען, האט איהר זעהר געקלעמט. ער איז געווארען אזוי איינגעכאקען אין איהר הארץ, און טהייערער פון אלץ איז דער וועלט.

— נישט געזארגט מוטער ! — האט איהר מרים ארוםגענומען און גענומען האלרזען און קושען, ווען יוכבד האט זיך אומגעקעהרט און געבראכט די נייעס, אז פרעה האט יתרו'ן ענטזאגט צו בעד פרייען דבר'י'ן כדי ער זאל קענען פער'לאזען דאס לאנד. — מיר וועלען נאך אלע זעהר גליקליך זיין מיט מיין ניי'געבוירענעם ברודער, אויף זיין פנים רוהט געטליכקייט...

— זאל נאך גאט געבען אז די עטלי'כע מאנאטען זאלען אריבערגעהן, און דאן וועט שוין, גלויב איד מעהר קיין סכנה ניט זיין.

— נין, ווען א קינד איז זעקס מא'...

געצוואונגען א שמויכעל אויף איהרע לוי-
פען.

— ווען איד האב דיר צום ערשטען
מאל געזעהען, אין דער צייט ווען איד
בין געקומען געהמען דיין פאטער צו דער
ארבייט, האב איד שוין מיינע אויגען
אויף דיר געווארפען. איד גיעב צו אן
אזא שעהנע מיידעל ווי דו האב איד
שוין לאנג ניט געזעהען... איד האב פון
דיר ניט אויפגעהערט צו טראכטען. אז
טאקע דעריבער בין איד געווען גוט צו
דיין פאטער. איד האב איהם ניט גע-
שלאגען, אזוי ווי איד טהו עס צו די
איבעריגע אירישע שקלאפען וועלכע
זיינען אונטער מיין אויפזיכט... אמת,
ער ערפילט זיין פליכט צו פרעה'ן. ער
קענט דעם ריכטיגען צאהל ציגעל יעד-
דען טאג... אבער דאך זיינען פאראן
פיעלע אנדערע וועלכע טהוען זייער
פליכט, פונדעסטוועגען איז נאך קיין
איינציגער טאג נישט פאראיבער, וואס
איד זאל זיי נישט האבען געשלאגען.

— דאן איז עס טאקע אז עוולה פון
דיר, מיין האר! — פאר וואס קומט
יענעם צו שלאגען אויב ער ערפילט זיין
פליכט צו פרעה'ן! — האט שלומית
צו איהם געזאגט.

— א שקלאף מוז מען שלאגען, אז
נישט וועט ער ווערען פויל אזו וועט
טהאן ווינציגער. אויף דיין פאטער
אבער האב איד שוין לאנג קיין האנט
נישט געלייגט, כאטש עס האט זיך שוין
אייז מאל געטראפען אז ער איז געקומען
שפעט צו דער ארבייט!

— איד דאנק דיר, מיין האר, פאר
דיין חסד וואס צו צייגסט ארויס צו מיין
פאטער! — האט שלומית געזאגט.

— איד בין גרויס צו טהאן מיט דיין
פאטער נאך מער גענאדע! — האט
קאדמאר געשמויכעלט... איד וועל ווע-
דען א פריינד פון דיין גאנצער משפחה.
איד וועל אפט קומען בעזוכען דיין פא-
טער'ס הויז... אז דאס טהו איד אלעס
צוליעב דיר, ווייל דו האסט געפונען חן
אין מיינע אויגען פון דער ערשטער רגע

מיין קינד! — האט יוכבד אויסגער-
פען אזו איהם געדריקט צו איהר כרוסט.
מרים איז בלייד געווארען.

— וואס זאלען מיר יעצט טהאן!
וואס זאלען מיר יעצט טהאן!

זאל גאט רחמנות האבען איבער אינז!
— האט דברי'ס פרוי זיך אנגערופען—
פערבלייב דא יוכבד, אין דיעזען צימער
אזו זעה אז דאס קינד זאל נישט אנפאנג
נען צו וויינען.

— עס איז שוין דא אויף ניט זיכער
— האט יוכבד געזאגט מיט טרעהרען
אין די אויגען!

— שלומית! — האט שרה זיך אפ
גערופען — דו קענסט דאס קינד דא-
טעווען!... איד ווייס, אז קאדמאר קומט
עס צו דיר! געה איהם אנטקעגען,
שמויכעל צו איהם! רייך צו איהם
מילך, אזו זעה צו פארדרעהען איהם א
קאפ ער זאל נישט אריינגעהן איז אונזער
הויז.

— אבער שרה! — האט שלומית
אויסגערופען.

— ווי שווער עס זאל פאר דיר ניט
זיין דאס צו טהאן, מוזט עס טהאן פאר
מרים'ען אזו פאר איהר ברודער! — פאר
האט שרה געזאגט, ווען איד וואלט גע-
וואוסט אז איד קען פארנעהמען דיין
פלאץ, וואלט איד דאס געטהאן. שנעלער,
מיין שוועסטער, פערליער ניט קיין צייט.
אידער ער קומט אריין אין הויז, געה
איהם אנטקעגען.

שלומית האט געווארפען איהרע בלי-
קען אויף מרים'ען אזו איהר מוטער
וועלכע האט געטוליעט איהר קינד צו
זיך, איז זי איז בלייד ארויס פון הויז.

— מיין האר! — האט זיך שלומית
א נינג געטהאן פאר קאדמאר'ן ווען ער
איז שוין געשטאנען נישט ווייט פון
איהר טוהר.

— דו קומסט מיר אנטקעגען, דו
שעהנסטע מיידעל פון מצרים — האט
קאדמאר זיך צו איהר אפגערופען מיט א
שמויכעל — ווי עס ווייזט אויס ווייסטו
אז איד בין געקומען צו דיר.
— יע מיין האר! — האט זי ארויפ-

שלומית איז מיט איהם געגאנגען. זי האט געזוכט זיך צו האלטען עטוואס פון דער ווייטע פון איהם אבער קארד מאר איז אלץ געגאנגען צוגעקומען צו איהר.

זיי זיינען ציגעקומען צום טייכע וואס האט זיך ארויסגעצווייגט פון דעם נילוס. קארמאר האט אנגעשעפט וואך בער און עס צוגעבראכט צו שלומית'ן. — איד דאנק דיר! — האט זי געזאגט — אבער איד בין יעצט ניט דורשטיג.

ער האט דאס וואסער אליון געטרונק קען אין נאכדער זיך אוועקגעזעצט נען בען איהר אויף'ן גראז.

— ווי קומט עס, אי דו זאלסט היינט האבען צייט? — האט שלומית איהם א פרעג געטראגן — דאססט דען היינט נישט אכטיג געבען אויף די מענשען וועלכע זיינען אונטער דיון אויפזוכט. — איד האב שוין לאנג געזוכט א געדענקעדיג צו קומען דיר בעזוכען.

שלומית, אבער איד בין געווען שטארק פערטובען. איד האב געמוזט איינאר בען די שקלאפען זיי זאלען טאהן זייער ארבייט ווי געדעריג... יעצט אז אלע יוייסען שוין וואס זיי דארפען טאהן און די צאהל ארבייט יעדערט פינקטליך געטאהן. האב איד געבעטען מיין ברודער דער ער זאל מיר אויף היינטיגען טאג אומבייטען. און איד בין אוועק זיך צו זעהן מיט דיר און געלויבט זיינען די נעטער פון מצרים, וואס זיי זיינען גע- יען גוט צו מיר, אין איד האב קיינע שוועריקייטען נישט געהאט. יעצט האב איד וועל איד קומען אפט דיר בעזוכען אין דיון היינט. מיין ברודער וועט מיר צו יעדער צייט ארויסהאלפען.

— אבער קארמאר — האט שלומית זיך אפגערופען צו איהם. דו פארנעמסט יעצט זעהר א וויכטיגען אמט, און ווען דינע אויבערהארען וועלען זעהן אז דיון ברודער קען טאהן די זעלבע ארבייט אזוי ווי דו, וועט נאך דיעזער אמט איבערגעבען ווערען צו איהם. דעריבער וואלט איד דיר געראטהען ניט איבער- נעמען וויין.

וואס איד האב דיר דערוועהן. יעצט, שעהנע בלוט, זאג מיר ווי רופט מען דיר? — מיין נאמען איז שלומית! — האט זי געענטפערט.

— שלומית! עס איז זעהר א שעהנער נאמען! — האט קארמאר איהר אנגע- נעמען פאר'ן האנט — קום שלומית פיהר מיר יעצט ארוין אין דיון הויז, ווייל איד בין קיעד און דורשטיג.

דאס בלוט האט שלומית'ן א זעץ גע- טהאן אין פנים. זי האט ניט געוואוסט וואס צו טהאן. איהר פארלגענעהייט איז גרעסער געווארען ווען ער האט זיך דערנענטערט צו דער טיהר.

— פאר וואס שטעקסטו, דו שעהנע בלוט פון מצרים, אין דיון הויז וועל איד זיך אפרוהען און אנזעטיגען מיינע איד גען מיט דער שעהנקייט פון דיון פנים — האט קארמאר געזאגט.

— המ, אבער... יע... איד מיין — האט שלומית גענומען שטאמלען אין הויז וועט מען אונז שטערען. לאמיר בעסער אוועקשפאצירען צו דעם טייכעל... דארך טען איז יעצט אזוי שעהן...

— דינע ווערטער מאכען מיר גליק- ליד — האט קארמאר א לויכטען ריהר געטאהן איהר קין — איד האב זיך ניט געקענט פארשטעלען אז אזוי גרינג וועט מיר אנקומען מיט דיר צו פערבריינגען.

א שוידער איז דורך איהר קערפער, ווען זי האט בעטראכט דעם מצרי מיט זיינע חיה'שע אויגען. זיינע מגושמ'דיגע הענט האבען ביי איהר ארויסגערופען עקעל, ווען ער האט איהר גענומען אכ דירערען... אבער וואס קען זי טאהן. ער טאר ניט ארוינקומען יעצט אין הויז!.. זי מוז טהאן אלעס מעגליכעס איהם פון דאנען אוועקצוגעהמען.

קום, שלומית — האט ער אויסגע- רופען מיט גרויס פרייד, איד וועל געהן וואוהין דו וועסט מיר פיהרען. דינע זיסע צערטליכע רייד האבען מיר בע- רוישט ווי איד וואלט יעצט געטרונקען נעמען וויין.

די מאכטער פון מדבר

צולאזען דיין ברודער צו אפט, צו פאר-
 נעהמען דיין פלאץ.
 — איך וועל מיין אמט ניט פארליי-
 רען! — האט קאדמאר מיט שמאלץ
 געזאגט — מיין ברודער וועט קיין מאל
 ניט קענען טאהן מיין ארבייט... ווען
 איך גייע א שולאף א קלאפ וועט ער
 שוין פארזאגען א געהענען זיך ניט צו
 פילען... ניין, מיין ברודער איז ניט
 אזוי שטארק און קרעפטיג ווי איך! דו
 דארפסט זיך גאר ניט שרעקען, שלומית
 פאר מיין אמט... איך קען איהם איבער-
 לאזען וויפיעל מאל איך וועל נאך ווע-
 לען. און אייב דו פערלאנגסט פון מיר
 אז איך זאל קומען אויך בארגען, קען
 איך דאס זעהר גרינג בעווייזען!
 — אה ניין! דו דארפסט ניט
 אזוי שנעל קומען צו מיר — האט
 שלומית אויסגערופען — פערשמעהסטו
 דען נישט. איך וויל נישט אז איך הוין
 זאל מען ווייסען אז דו קומסט מיר בער
 זוכען...
 — דו ביזט נאך יונג און שעהטעויר-
 דיג! — האט קאדמאר איהר א לייבי-
 טען קניפ געטהאן איבער'ן באק —
 דו דארפסט זיך גאר ניט שעהמען מיט
 קאדמאר'ן... פארקערט דו דארפסט
 נאך מיט מיר שטאלץ זיין! און אויך
 זיך גליקליך שעצען וואס דו האסט גע-
 פונען חו איז מייןע אויגען...
 — אבער איך בעט דיר, קום ניט
 אזוי שנעל! — האט זי געזאגט — לא-
 מיר בעסטער בעשטימען א פלאץ וואו איך
 זאל זיך מיט דיר טרעפען. אבער ניט
 אין הויז. שפעטער וועט מעגליך זיין,
 אבער נישט יעצט.
 — נו זאל זיין ווי דו זאגסט! —
 האט קאדמאר זיך אפגערופען — יואו
 זאל דער פלאץ זיין?
 — עס קען זיין אפילו דא... עס איז
 דא גאנץ שטייל, זעלמען געהט דא א
 מענש פארביי... יע דא נעבען טייכעל.
 — נוט, אין צוויי מעגן ארום וועל איך
 זיך מיט דיר טרעפען אין דער זעלבער
 צייט, און פון דאנען וועסטו מיר פיהר-
 רען צו זיך אהיים, זאל דיין טוטער און

שוועסטער זעהען אז קאדמאר האט דיר
 ליעב.
 — אה, איך בעט דיר, קאדמאר ניט
 אזוי שנעל. בעסטער קום אין צוויי וואך
 כעז ארום... איך וועל אויף דיר וואר-
 טען...
 — צוויי וואכען נישט צו זעהן
 דיין שעהנעם פנים! ניין, עס איז אונז
 מעגליך פאר מיר! די קליינע וויילע
 וואס איך האב מיט דיר פערבראכט
 האט מיר נאך מעהר צוגעצויגען צו דיר.
 אין א טאג וועט פאר מיר צו לאנג זיין
 צו ווארטען...
 — אבער מיין האר, דו וועסט דאך
 פריהער אדער שפעטער מיך מוזען פאר-
 געסען! — האט שלומית געזאגט מיט
 א ציטערענדע שטימע.
 — דיר פארגעסען! קיין מאל ניט!
 פאר וואס זאל איך עפעס זיין געצוואונג-
 גען דיר צו פארגעסען, שלומית!
 — ווייל דו ווייסט דאך אז איך בין
 אז עברית און דו ביזט א מצרי!
 — אה, ווענען דעם דארפטו ניט
 זארגען! — האט קאדמאר א שמויכעל
 געטהאן — מייןע פריעסטער ערלויבען
 א מצרי צו הייראטען א שעהנע איר
 דינע מיידעל... איך האב געהערט אז
 טאגער, פדעה'ס הויפט מיניסטער און
 משנה למלך, האט זיך אויך פארליעבט
 אין א שעהנע אירישע מיידעל, און טאקע
 דעריבער איז ער געווארען א שונא צו
 דיין גאנצען פאלק...
 — טאגער איז געווארען אונזער בלוי-
 טיגער שונא צוליעב א אירישער מייד-
 דעל! ? — האט שלומית איהם אנגע-
 קוקט מיט ערשטוינונג.
 יע, אזוי האב איך געהערט... ער
 האט געזעהן א וואונדער שעהנע מייד-
 דעל ציווישען די עבריים, און ער האט
 איהר זעהר געלוסט. ער האט איהר ליעב
 בעקומען און זי האט זיין ליעבע ניט
 ערווידערט. זי האט איהם ענטזאגט און
 זינט דאן, האט ער פיינט בעקומען אלע
 אידען...
 — איך דאס דען געווען איהר שולד!
 — האט שלומית זיך אפגערופען —

— איד בעט דיר, קאדמאר, ניט
מיד אייניגע וואכען זיך צו בעזיגען
און נאכהער וועל איד דיר געבען מיין
ענטפער.

— גוט, איד וועל קומען אין צעהן
מעג ארום! — האט קאדמאר זיך אפ-
גערופען אין דאן וועט "ניין" קיין
ענטפער פאר מיר ניט זיין!
— איד צווייפעל אייב איד וועל דיר
קענען געבען א ריכטיגע תשובה אין
צעהן מעג ארום...

— דאך וועל איד קומען! — האט
ער זיך אייפגעהויבען פון זיין פלאץ,
און איד בין זיכער אז דו וועסט מיר
שיין דאן געבען א גוטע ענטפער.

שלושית אין גליון צוריק געגאנגען
ארום, זי איז געווען זעהר אויפגע-
רעגט... זי האט זיך שטארק געשרא-
קען פאר קאדמאר'ן. ער האט איהר נאכ-
געבייגקייט מיספאשיטאנען. יעצט וועט
ער איהר קומען גאנץ אפט בעלעסטער
גען. א שוידער נעחמט איהר דורך ווען
זי דע מאהנט זיך ווי ער האט איהר
האנט אנגעהיהרט... וואס וועט יעצט
זיין?... וועט זי דען קענען דע-לאזען

ער זאל קומען איהר בעזיכען! און
ווען זי וועט איהם איינפאר זאגען
אז זי וויל ניט דאס ער זאל גאר טראכ-
טען פון איהר, וועט ער דען זיך ניט
אפרעכענען מיט איהר פאטער?... ער
האט יעצט די מאכט איבער פיעלע
הילפלאזע אומגליקליכע אידען.

— נה מיין שוועסטער — אין איהר
שה אנטקענען געקומען, וואס האסטו
געטראן מיט דעם מצדו?

— מיין הארץ שרעקט מיר זעהר!
— האט שלושית געענטפערט — ער
האט מיר געזאגט דאס ער האט מיר
לעב און וויל מיר נעחמען פאר זיין
פרוין... עס איז מיר זעהר שווער און
געקומען איהם אפצורוידען ער זאל ניט
ארוינקומען אין הויז, אבער ער וועט
מיד שוין זיכער פארפאלגען. ער האט
געוואלט קומען צו אונז אין הויז אין
עטליכע מעג ארום, אבער איד האב זיך
קום אפגעבעטען ביי איהם ער זאל קו-

זי האט דאך מיט איהם ניט געקענט
הייראטקען ווייל זי איז א אידישע טאכ-
טער און ער איז א מצרי!

— אבער דו זעהסט דאך אז פון זיין
זייט איז קיין אפהאלט ניט געווען.

— אבער פאר אונז עכרים איז ניט
ערלויבט צו הייראטקען מיט קיין מצרי!
— האט שלושית שארף א זאג געטראגן.
— וואס מיינסטו? — האט קאדמאר
איהר געפרעגט.

— עס איז שוין פון לאנג אנגענור
מען געווארען ביי אלע אונזערע שבטים
אז די קינדער פון ישראל זאלען ניט
הייראטען מיט קיין מצרי, און דעריבער
זעהסטו דאך אז איד וועל ניט קענען
ערפילען דיין וואונש, וואלט טאקע גע-
ווען א סך בעסער פאר דיר מעהר ניט
צו קומען צו מיר.

— וואס? — און קאדמאר אויפ-
געשפרונגען פון זיין פלאץ — דו ווילסט
מיר איד ענטזאגען!

שלושית איז בלאם געווארען און און
געפאנגען צו ציטערען. זי האט זיך
שטארק דערשראקען פאר דעם מנושם'
דיגען מצדו.

— מיין האר, דו דארפט מיר פאר-
שמעהן! — האט זי מיט א ציטער-
דענדע שטימע געזאגט — איד בין דיר
זעהר דאנקבאר וואס דו צייגסט ארויס
דיין דיענסט אזוי פיעל גאדע אבער
אונזער גאט פארבאט עס.

— און דיין שוועסטער? — האט
זיך קאדמאר גענומען כעס'ן — האט
זי דען ניט געזאלט-ווערען די פרוי פון
יתרו.

— אמת, זי איז נאך יעצט אויך צו
איהם פאר'קנס'ט — האט שלושית גע-
זאגט — אבער פארגעס ניט אז יתרו
איז ניט קיין מצרי, יתרו איז פון מדין,
וועלכע ווערען פאררעכענט פאר האלבע
ברידער צו די ישראלים!

— ניין! קיין זאך וועט אין מיין
וועג ניט שמעהן — האט קאדמאר
אויסגער-פען — איד וועל איז א פאר
טאג ארום וועדער צו דיר קומען און
דאן....

פיעלליכט וועלען מיר קענען איהם אויסבעהאלטען דערווילע ביי זיי.
 — אייניגע טעג קען מען נאך זיכער זיין דא! — האט שלומית זיך אפגע-
 רופען — קארמאר וועט אזוי שנעל אהער ניט קומען. ער האט געזאגט אז ער וועט קומען אין צעהן טעג ארום. מעגליך אז ער וועט קומען עטוואס פריהער אבער א דריי פיער טעג בין איד זיכער וועט פערבילויפען איידער ער וועט קומען אהער.

— דאך אבער דארפען מיר זיך צו-
 גרויטען — האט יוכבד גענומען איהר קינד אויף די הענט — שוין באלד דרוי חרשים ווי איר האב איהם געקענט אויסבעהאלטען פון די אכזר'ישע הענט פון די מצריים און יעצט? אה, מיין ליעב קינד, פאר וואס קומט עס אונז אזוי געשטראפט צו ווערען! — האט זי געוויינט. גאט פון אונזערע עלטערען אכרחס, יצחק און יעקב, לאק ארונטער פון הימעל און זעה דעם אומרעכט וואס די מצרים מהוען צו אונז... זעה ווי זיי פייניגען, דריקען און שטיקען אונז. זיי רויבען איוועק די עופה'לעך פון זייער מוטער'ס ברוסט און דערטרינקען זיי אין נילוס! ביז ווי לאנג, אה גאט, וועסטו צוזהען אונזער פיון, אונזערע אונערטרעגליכע צרות... העלף אונז אין דער צייט פון אונזער נויט. שיק אונז א ישועה צוליעב דעם זכות פון יוסף'ן וועלכער איז געווען דער הערשער אין מצרים און דאך ניט אפגעטראטען פון דייע וועגען.

די פינף פרויען, שרה שלומית און זייער מוטער מרים און יוכבד האבען אויסגעבראכען אין א הארצורייסענדען יאמערלויבען געוויין, אפילו דאס קינד האט זיך שטארק פאנאנדערגעוויינט.
 — אא וואונדער שעה קינד! — האט יוכבד ניט אויפגעהערט צו וויי-
 נען. זיין געמליך פנים, זיינע הימלישע אויגען! און איהם ווילען עס די גרויזאמע מצרים דערטרינקען! מיין אומשולדיג קינד, מיין מלאך, מיין אוצר!
 — מוטער — האט מרים זיך קוים

מען עטוואס שפעטער. אבער דער געדאך פאך יוכבד'ס קינד איז זעהר גרויס. מען קען ניט וויסען ווען דעם מצרין וועט זיך פערגליסטען צו קומען צו אונז אין הויז...
 — עס איז זעהר טרויעריג אז ער האט זיך גענומען טשעפען צו דיר, מיין שוועסטער. מיר וועלען דארפען עפעס טהאן דערצו.

— די ערשטע זאך וואס מען וועט דארפען טהאן איז צו געפינען אז אנט דער בעהאלטונגס פלאץ פאר'ן קינד — האט שלומית געזאגט.

— דאן וועל איר ניט דארפען מורא האבען ער זאל אריין אין הויז... ווייל דאס וואס איר בין פריהער געצוואונגען געווען צו ריידען צו איהם צארטע רייד, האט ער עס אנגענומען אלס צייכען אז איר בין אין איהם פערליעכט ווען אבער ער וועט זיין אין אונזער הויז וועל איר שוין מיט איהם ריידען קלאהרע דבורים, און איהם געבען צו פארשטעהן אז דאס איז אינגעליך. אמת איר האב איהם דאס פריהער אויך געזאגט, אבער ער נעהמט מיר ניט ערנסט.

ווען יוכבד און מרים האבען אויס-
 געפונען וואס עס האט פאסירט אין אז פון יעצט אן וועט זיין אונגעליך איהם אויסצובעהאלטען אין דבר'ס הויז, זיך קען זיי געבליעבען שמעהן פערצוויי-
 פעלט. א טרויעריגער יאוש האט זיי ביי דען אנגענומען.

— וואס וועלען מיר יעצט טהאן? — האט יוכבד געבראכען מיט די הענט — וואהוין קענען מיר איהם איבערפיהרען? אין הויז? דארטען דרעהט זיך ארום דער מצרין און ער וועט באלד אייכגע-
 פינען.

— מוטער, ביינאכט איז די סכנה ניט גרויס, די מצרים קומען זוכען בלויז בייטאג — האט מרים געזאגט...
 — נה, און וואו זאל איר איהם האל-
 טען בייטאג?

— איר וועל אריבערגעהן צו אייניגע פון מיינע פריינדלעך און זיי פרענען

זיך יעצט ניט געגעשמעלען די שטאר-
קע, בעוואפענטע מצריים.

— אבער וואס בלייבט אינו צו טהאן
— האט עמרם מיט יאיש אויסגערופען.

— די איינציגע זאך וואס אונז איז
פערבליבען צו טהאן — האט מרים גע-
זאגט — איז צו מאכען א קעסטלע

און דאס קינד אהין אריינלייגען און
איהם אוועקטראגען ביים ברעג טייך צו

א פלאץ וואו קיינער געהט ניט. די
קעסטלעלע וועלען מיר אוועקלייגען אויף

די הויכע גראז און איד וועל שטעהן
נישט ווייט פון דארטען און אכטונג גע-
בען. און ווען עס וועט ווערען גוט פינס-

טער וועסטו צוקומען איז מיר וועלען
איהם אהיים פיהרען. ביינאכט זיינען
מיר דאך פארט זיכערער אין דער היים.

— יע, דאס איז דער איינציגער אויס-
וועג ! — האט עמרם צוגעגעבען —

מיר וועלען אזוי טהאן ביז וואנען גאט
יעצט אייף אונז רחמנות האבען...

— ווען מיר זאלען איהם קענען אויס-
בעהאלטען נאך צוויי דריי חדשים, ווען

לען מיר שוין ניט דארפען אזוי צי-
טערען פאר די מצריים. א קינד וועלכער

איז אלט פינף אדער זעקס חדשים, הא-
בען זיי קיין רעכט ניט אוועקצורויבען

איהם פון זיין מוטער... אזוי לייטעט
פרעה'ס געזעץ, און איד ווייס פון עט

ליכע פעלע וואו די מצריים זיינען גע-
קומען און געוואלט נעהמען קינדער

אבער די עלטערען האבען איבערצייגט
די מצריים אז זיי זיינען זעקס מאנאט

אלט, האט מען זיי ניט געטשעפעט
מרים איז גלייך אוועק צו דברי'ס

הויז און איבערגעגעבען איהר מוטער,
אז פון בעהאלטען דעם קינד אין אן אג-

דער הויז איז אפגערעדט. דער איינצי-
גער וועג איז צו בעהאלטען לעבען טייד

אויפ'ן גראז, ביז ביינאכט.
יוכבד און עמרם האבען זיך גענומען

צו דער ארבייט, און געמאכט א קעסטעל-
לע פון ברעטער... די שפאלטען האבען

זיי פארקלעפט פון אינעווייניג מיט ליים
און פון דרויסען מיט שעץ. מרים האט

אויסגעבעט אינעווייניג עס זאל זיין

בעהערשט — לאמיר האפען אז אויף
ווי אונז האט זיך איינגעגעבען איהם

אויסצובעהאלטען ביז יעצט וועט אונז
גאט אויף ווייטער ניט פארלאזען ! איך

וועל יעצט אריבערגעהן צו מיינע פריינד
דינס.

מרים איז געגאנגען צו עטליכע פון
איהרע בעקאנטע, אבער אלע האבען

מורא געהאט דאס צו טהאן. די מצריים
דרעהען זיך דארט צופיעל ארום, און זיי

קענען גאנץ שנעל אויסגעפינען. מרים
איז גלייך געגאנגען אהיים און איבער-

געגעבען איהר פאטער וואס עס האט
פאסירט.

— וואס קענען מיר יעצט טהאן ? —
האט זי געזוכט אן עצה פון איהם.

— עס איז זעהר שלעכט און טרויעריג
— האט עמרם אויסגערופען — דער

מצרישער בעאמטער איז היינט וויעדער
געקומען אין הויז און גענומען זוכען...

ער האט מיר געזאגט אז ער וועט אזוי
אפט קומען ביז וואנען ער וועט דאס

קינד געפינען.
— וואו איז מיינ קליינער ברודער ?

איז אהרן צוגעלאפען צו מרים'. פאר-
וואס בריינגסטו איהם ניט אהער, איך

ווייל איהם זעהן.
טרעהרען האבען זיך געשטעלט אין

מרים'ס אויגען. זי האט אהר'ען גע-
דריקט צו זיך און געקוישט.

— עס וועט נאך געדויערען א היבשע
צייט אהרן ! די שלעכטע מענשען זון

כען איהם נאך אלץ ארום. זיי ווילען
איהם אריינזארגען אין טייד !

— מיר מוזען עפעס זעהן צו טהאן!
האט מרים געזאגט.

— מיר וועלען איהם צוריקבריינגען
— האט ימרם אויסגערופען —

און ווען דער מצרי וועט וויעדער מא-
כען א פערזוך אריינצוגעהן אין מיינ

הויז, וועל איך איהם צום טויט שלא-
גען.

— אבער פאטער, דאס קען נאך
בריינגען אן אומגליק ניט נאר אויף

אונז, נאר אויף אונזער גאנצען שבט...
ניין, דאס איז אוממעגליך. מיר קענען

וואָס מיט איהר האָט געטראָפּען. איהר פּאַטער האָט איהר פּערבאַטען אהין צו געהן. פּרעה האָט נישט געוואָלט אז זיין טאַכטער זאל זיך טרעפּען מיט די טעכטער פון ישראל, וועלכע זי האָט נישט אויפּגעהערט צו לויבען פאַר איהם. און יעצט, אז זי איז געפּאַהרען זיך באַדען אין גשן, האָט זי, לויט איהר פּאַטער'ס פאַרבאַט, אויסגעמיטען די אידישע נאכט-באַרשאפט.

ווען זיי זיינען צוגעקומען ביים ברעג טייך, האָט איינע פון די קאַמערמייַדלעך זיך אפּגערופּען:

— אויב די ננעדיגע פּרינצעסין וועט מיר ערלויבען וועלן איך איהר אַנצייגען א פּלאַץ וואו עס איז זיך זעהר גוט צום באַדען, דאַס וואסער איז דאַרט נישט נאָך טיעף, די בוימער זיינען דאַרט געדיכט און קיין מענשענ'ס אויג וועט אהין נישט קענען דורכדרינגען.

— איז עס ווייט פון דאנען? האָט בתיה איהר געפרעגט. אויב עס איז ניט ווייט, יועלען מיר אהין צופּאַהרען, אבער אויב מיר האָבען נאָך א שטיק וועג, וועלן איך זיך בעסער דאָ אפּשטעלען, ווייל איך אומגעדולדיג אַפּצוקיהלען זיך אין וואַסער.

— ניין, מיין האַרנימע. עס איז נישט ווייט פון דאנען — האָט די קאַמערמייַדלעך געזאָגט, און געוויזען עס פּלאַץ — עס איז בלויז א קורצע שטרעקע פון דאנען.

די פּרינצעסין האָט געהייסען דעם טרייבער פּאַהרען אהין.

מרים האָט געהאט נאָר וואָס צוגעזאָגט צו איהר ברודער. זי האָט באַמערקט, אז ער שלאָפט נאָך געשמאקט. ארום איז געווען שטיל, אויסער דער געזאָגט פון די פּויגלען, וואָס האָבען פון צייט צו צייט אונטערבראָכען די שטיל-קייט. דער טייך האָט זיך רוהיג געפּלאַסען... מרים האָט דעם וואונדער-שעהענע פנים פון איהר ברודער באַ-

ווייך. און אויף מאַרגען נאָך פּרייה, איידער די זון איז אויפגעגאַנגען, האָבען זיי מיטגענומען די קעסטעלע און דעם קינד און אוועק צום טייך נילוס. נאָך ווייט זיינען זיי געגאַנגען ביז זיי זיינען צוגעקומען צו א פּלאַץ וואו עס איז געווען באוואקסען מיט פיעלע געדיכטע פאַלמען בוימער. ביים ברעג טייך איז געוואקסען זעהר הויכע גראַז.

— אַט דאָ, פּאַטער! — האָט מרים אַנגעצייגט אויף א פּלאַץ — אַט דאָ, אויפ'ן גראַז וועלען מיר אוועקלייגען די קעסטעלע מיט'ן קינד... זעלטען ווען איך מיצער געהט דאָ פּערביי, די הויכע גראַז וועט פאַרשטעלען די קעסטעלע און אפילו ווען עס זאָל פאַסירען אז אימיר צער וועט פאַרבייגעהן, וועט ער די קעסטעלע נישט באַמערקען. איך וועל שמעך הען בעהאַלטען אונטער א בויים און פון ווייטען אכטונג געבען אויף דעם קינד, עס זאָל איהם קיין שלעכטעס נישט טרעפּען.

פאַר איהר אוועקגעהן, האָט יוכבד דאָס קינד אַנגעזויגען, און זי איז אוועק מיט עמר'ען צוריק אהיים. מרים איז די גאַנצע צייט געשטאַנען און ווען זי האָט געהערט עפעס א שאַרף, איז זי שוין שנעל געווען נעבען איהר ברודער און אויב ער האָט געוויינט, האָט זי איהם איינגעשטימלט.

דער טאַג איז געווען זעהר א הייסער. די זון האָט אומ'רחמנות'דיג געברענט, און פּרעה'ס טאַכטער זיך פּרינצעסין בתיה, האָט בעשלאָסען זי צו געהן באַדען אין דעם טייך נילוס, אַפּצוקיהלען זיך און זיינע פּריישע, קלאַהרע וואַסער.

זי האָט געהייסען שפּאַנען איהר קאָדעלע און אין דער באַגלייטונג פון איהר דע קאַמערמייַדלעך און דינסטען האָט זי דעם טרייבער אַנגעזאָגט צו פּאַהרען דורך דעם וועג וואָס פּיהרט נאָך גשן. מ'טוטען איז דאָס וואסער נישט אזוי טיעף.

בתיה איז שוין אין גשן נישט געווען ארום צוויי יאָהר, זינט די פאַסירונג

מען פון פרויען... דאס פאחרען זיי זיך געוויס באדען! — האט מרים זיך עט וואס גענומען בערוהגען. מעגליך אז זיי וועלען פארבייפאחרען. זי האט זיך גוט בעהאלטען הינטער א דיקען בוים און מיט גרויס שפאנונג און הארץ-קלאפעניש, האט זי געווארט, אז די קארעטע מיט די מיטפאחרענדע זאלען שוין וואס שנעלער פארבייפאחרען.

ווי גרויס איז געווארען מרים'ס שרעק ווען זי האט דערשפירט אז די קארעטע שטעלט זיך אפ נישט ווייט פון דעם פלאץ וואו די קעסטעלע איז געווען. זי איז געשטאנען און האט געצימערט... דער געשפרעד ווערט העכער. דוכט זיך אז איינע פון די שטימען איז איהר בא-קאנט. זי דערהערט נאָהענטע טריט.

מרים בויגט איהר קאפ און זיט, זעהר פארזיכטיג, מען זאל איהר נישט דערזעהן און איהר איבעראשונג איז נאך גרעסער געווארען ווען זי האט דער-זעהן די פריינצעסין אַנקומענדיג צווא-מען מיט איהרע קאמער-מיידלעך.

איהר שרעק איז עטוואס קלענער גע-יארען. זי האט געוואוסט, אז די פרינ-צעסין וועט קיין גרויזאמקייט ניט בא-גען מיט איהר ברודער. יעדענפאלס, ווען זי וועט דערזעהן אז עס האלט שלעכט, וועט זי ארויסגעהן פון איהר בעהעלטעניש און בעמען, אז די פרינ-צעסין זאל רחמנות האבען אויף איהר ברודער און איהם נישט איבערגעבען אין די הענט פון די אכזריות'דיגע מצריים... און פיעליכט וועט זי איהר נאך נישט באמערקען... דאס קינד זאל נאך נישט אַנפאנגען צו שרייען...

ווען בתיה, פּרעה'ס טאכטער, איז צוגעקומען צו דעם פלאץ וואו איהר קאמער-מיידעל האט איהר אָנגעצייגט, האט זי דעם טרייבער מיט דער קארע-טע אוועקגעשיקט עטוואס ווייטער, אויף צוויי פון איהרע דינסטען האט זי גע-הייסען בלייבען שטעהן, זיי זאלען אכ-מונג געבען, דאס זי זאל נישט געשטערט

טראכט, ווי ער ליגט זיך אזוי רוחני און פרידליך... דאס אומגליקליכע קינד! ער ווייס נישט וואס פאר א געפאחרען עס דראָהען איהם... ווען די בייזע גרויזאמע מצריים וואלטען איהם דא יעצט געפּו-ר נען!... א צימער געהט איהר דורך ווען זי טראכט גאָר פון דעם... טרעה-רען בעווייזען זיך אין איהרע אויגען... א פארלאנג קומט איהר און ארומצוגעה-רען איהר קליינעם ברודער און איהם אויסקושען יעדעס גליעד... אבער זי וועט איהם נישט שטערען פון זיין שלאָפּ... זי איז שטארק צופרידען וואס ער שלאָפּט יעצט אזוי רוחני און געשמאק. זי האט לאנגזאם און פארזיכטיג איהם צוגעדעקט מיט דעם צודעק וואס איז געמאכט געווארען, אז די לופט זאל קע-נען אריינדיגען אינעווייניג. פלוצלונג האט מרים דערהערט א גערויש וואס איז געקומען פון ווייטען. זי האט זיך שנעל אויפגעשטעלט, אָנגעשטרענגט איהרע אויערען און אויגען. דער גערויש איז געווארען עטוואס שטארקער. עס דוכט זיך איהר, אז עס איז א גרויש פון רעדער. יא! אימיצער פאָהרט אין זיזער ריכטונג. איהר הארץ האט אין איהר גענומען שטארק קלאפען... דאס בלוט האט איהר א זעץ געטאן אין פנים. זי האט שנעל פערדעקט די קע-טעלע מיט דעם הויכען גראז און זי האט זיך אָפּגערוקט פון ווייטען הינטער א בוים. מרים האט געקענט הערען דאס קלאפען פון איהר הארצען, וואס העכער דער גערויש פון די רעדער איז געווא-רען, אלץ שטארקער איז איהר שרעק געווארען. איהרע קניע האבען זיך גע-בויגען און פאר איהרע אויגען האט אלעס גענומען שווינדלען. אט באמערקט זי שוין פון ווייטען א קארעטע, וואס דערנעהנטערט זיך...

— א גאט! — האבען מרים'ס ליפען שטילערהייט געמורמעלט — בעשיץ און בעשירים מיין ברודער פון בייז... זאלען יענע מענשען פארבייפאחרען און גאָר נישט באמערקען!... צו איהרע אויערען האבען דערגרייכט שטימען — יא, שטי-

וועל איהם בריינגען אין פאלאץ. איד וועל אויפזוכען א פרוי, וועלכע זייגט, און איהר איבערגעבען זי זאל איהם פאר מיר אנווינגען.

דאס קינד האט נישט אויפגעהערט צו שרייען, און אלע האבען זיך בעמיהט איהם איינצושטילען. די פרינצעסין איז שוין געווען אנגעטאן און גענומען דאס קינד אין איהרע הענט און איהם גע- וויגט הין און צוריק, זי האט איהם גע- קושט און געזוכט איינצושטילען.

פלוצלונג האט זי פון ווייטען דער- זעהן ווי אימיצער קומט אן. זי האט זיך גוט צוגעקוקט און דערקענט מרים', עמרת'ס טאכטער.

— מרים! — האט די פרינצעסין אויסגערופען מיט פרייד. ווי קומסטו דא אהער?

— איד בין זיך געגאנגען בארען — האט מרים געענטפערט עטוואס צומיר מעלם, און איד האב דערהערט די גע- שרייען פון א קינד, בין איד געגאנגען זעהן וואס האט פאסירט, אבער ע...

— זעה מרים וואס איד האב גאר וואס געפונען! — האט בתיה איהר געצייגט דעם קינד — זאג מיר מרים, האסטו ווען עס איז געזעהן אזא שעהן קינד... גיב נאר א קוק אויף זיינע אויגען, זיין נאז! זיין מויל! א ווי ליעב איד האב איהם שוין געקראגען... — יע, עס איז ווירקליך זעהר א שעהן קינד! — האט זיך מרים געמאכט ווי זי זעהט איהם צום ערשטען מאל. ער מוז זיין זעהר הונגעריג!

— אה, יע, ער איז זעהר הונגעריג! עס איז אזא רחמנות אויף איהם. עס וועט מיך לאנג נעהמען איידער איד וועל אנקומען אהיים, און דאן וועל איד דארפן פאר איהם געפינען א פרוי וועלכע זאל איהם אנווינגען.

— מיין הארינטע! — האט מרים זיך אפגערופען — איד ווייס פון פיעלע פרויען וועלכע זיינען נישט ווייט פון דאנען, און וועלכע וואלטען קענען געבען זיינען דאס קינד. זאל איד געהן און רופען א אירישע אם?

ווערען. נאכהער האבען איהר איהרע קאמער-מיידלעך זיך געהאלפען אויס- טאן, און זי איז שנעל אריינגעשפרונגען אין טייר. פיער פון איהרע מיידלעך וועלכע האבען גוט געקענט שווימען, זיינען מיט איהר אויך אריין אין טייר. א היבשע וויילע האבען זיי זיך גע- פלושקעט אין וואסער, פלוצלונג האט די פרינצעסין באמערקט אויפ'ן גראז א קעסטעלע.

— געה נעהם די קעסטעלע און בריינג זי צו מיר — האט די פרינצעסין בעד פוילען איינע פון איהרע קאמער-מייד- לעך, וואס איז געשטאנען ביים ברעג טייר.

די קאמער-מיידלעך איז צוגעגאנגען און אויפגעהויבען די קעסטעלע וואס איז געווען גאנץ שווער, און זי צוגעטרא- גען צו דער פרינצעסין.

בתיה האט דאס פארזוכטיג גענומען אויפגעפענען, און פון גרויס שרעק שיעור נישט ארונטערגעווארפען די קעסטעלע. צוויי פון איהרע דינסטען האבען זי אונטערגעהאלטען. פלוצלונג האט זיך דאס קינד פאנאנדערגעוויינט. ער האט זיך אויפגעכאפט פון טרייסעל און גע- נומען גאנץ הויד שרייען.

— א, עס איז א סינד! — האט די פרינצעסין אויסגערופען. עס איז זיכער א קינד פון די עברים, וועלכע האבען איהם דא אוועקגעלייגט, אויס מורא פאר די מצרים.

זי איז ווידער צוגעגאנגען און זיך גוט צו איהם צוגעקוקט, און דאס שעה' נע פנים פון קינד האט איהר אזוי ווי פאר'כשוף'ט, און זי איז געבליבען שטעהן פערנאפט.

איד האב נאך אזא שעהן און וואונדערליך קינד קיינמאל נישט גע- זעהן — האט זי זיך אפגערופען צו איהרע קאמער-מיידלעך, און זי האט ארויסגענומען דאס קינד פון דער קעס' טעלע. א עס איז אזא רחמנות. ער מוז זיין הונגעריג... האלט איהם צו — האט זי זיך געווענדעט צו איינער פון איהרע דינסטען. איד וועל זיך אנטאן און איד

— איד דאנק דיר זעהר, מרים, און איד וועל דיר דוין טובה קיינמאל ניט פארגעסען, נעהם יוכבד, דאס קינד ג'ון זויג עס אן. ווי עס ווייזט אויס, מוז ער שוין לאנג אזוי ליגען אין דער קעסטער לע אויף דעם גראז, און ער איז גוט הונט-געריג.

יוכבד האט גענומען דעם קינד און איהם געגעבען זייגען. דאס קינד האט זיך קוים צוגעכאפט. בתיה איז גע-שטאנען און צוגעקוקט מיט גרויס פאר-געניגען ווי דאס קינד זייגט...

ווי דאס קינד איז פארטיג געווארען מיט'ן זייגען, האט זיך באוויזען א ליעב' ליד שמייכלעלע אויף זיין פנים, בתיה האט עס באמערקט און אנגעוואלען פון נחת.

— דאס קינד איז מיר שוין איינגע-כאקען געווארען אין מיין הארץ — האט די פרינצעסין אויסגערופען מיט פרייד — און איהם גענומען פון יוכבד'ס האנד, זי האט צו איהם געסמאצקעט מיט איהרע ליפען, און דאס קינד איז געווארען שפילענדיג און פרעהליך.

— איד דאנק און לויב די געטער פון מצרים, וואס זיי האבען מיר צוגעשיקט אזא וואונדער-שעהן קינד! — האט בתיה זיך אפגערופען צו מרים'ן און יוכבד'ן — איד וועל איהם פאררעכענען פאר מיין אייגען זוהן.

— וואס פאר א נאמען וועט איהם די פרינצעסין רופען? — האט מרים איהר געפרעגט.

— יע, איד וועל וועגען דעם א טראכט טהאן! — האט בתיה זיך אפגערופען — איד וויל איהם רופען מיט זעהר א שעהנעם נאמען, ווי עס פאסט פאר אזא שעהן קינד.

בתיה האט א וויילע געטראכט און נאכהער האט זי אויסגערופען:

— איד וועל איהם א נאמען געבען משה! ווייל אין אונזער שפראך מיינט "משה" ארויסציהען. יע, איד האב איהם פון וואסער ארויסגעצויגען, אזוי וועט זיין נאמען בלייבען משה!

— משה איז זעהר א שעהנער נאמען

— אה איד וועל זעהר דאנקבאר זיין צו דיר אויב דו וועסט מיר טאן דיזע געפעליגקייט — האט די פרינצעסין אויסגערופען מיט פרייד — געה שנע-לעך, מרים.

מרים האט גענומען שמעלען שנעלע טריט און איז געקומען צו איהר אין הויז.

— וואס האט פאסירט מיט'ן קינד? איז יוכבד און עמרם איהר אנטקעגען געקומען און איהר געפרעגט מיט גרויס שרעק.

— פריעדען איז צו איהם! — האט מרים אויסגערופען. ער איז איצט אין די הענט פון דער פרינצעסין. זי איז זיך געגאנגען באדען און איהם געפונען. א מוטער, ווען דו וואלסט געוואוסט ווי שטארק ענטציקט זי איז פאר איהם... איד האב זיך געמאכט נישט וויסענדיג און צופעליג צוגעגאנגען. איהרע אוי-גען האבען זיך נישט געקענט גענוג אנט-זעטיגען פון זיין שעהנקייט, און אזוי ווי דאס קינד האט שטארק געוויינט און זי האט זיך געאייילט צו פיהרען איהם צו איהר פאלאץ, אין איהם צו געבען עסען, האב איד איהר אנגעבאטען איהר צו בריינגען א פרוי א זויגערין.

— וועט זי דען ניט פארשטעהן, אן איד בין זיין מוטער? — האט יוכבד איהר געפרעגט.

— ניין, ליעבע מוטער, זי וועט גאר-ניט פארשטעהן! — האט מרים זיך אפגערופען — איד וועל איהר זאגען, אז איד האב ניט געקענט קריגען קיין אנדער פרוי, האב איד דיר גערופען. מרים און יוכבד זיינען שנעל אוועק צום פלאץ און געטראפען דאס קינד נאך אלץ אין די הענט פון דער פרינצעסין.

— געדיגע פרינצעסין! — האט מרים אויסגערופען, ווען זי איז צוגע-גאנגען גאנץ נאהענט מיט איהר מוטער. — עס איז מיר גאנץ שווער געווען צו קריגען איצט אין דיזער צייט פון טאג א פרוי אז אה, האב איד געבראכט מיין מוטער, זי וועט דעם קינד געבען זיך גען.

מיר אין פאלאץ. יעצט זעץ זיך אריין אין מיין קארעטע — האט זי זיך גע- ווענדעט צו מרים'ן און צו יוכבד'ן — און מיין טרויבער וועט אייך צופיהרען צו אייער הויז.

זיי האבען זיך אריינגעזעצט אין קארעטע און צוגעפאהרען ביז מרים'ס הויז.

בתיא האט אפגעשטעלט דארטען צוויי קאמער-מיידלעך און זי האט זיך אומ- געקעהרט א גליקליכע צו איהר פאלאץ. זי האט דערזעהלט איהר פאטער וועגען דעם וואונדערבארען קינד וואס זי האט געפונען אין א קעסטלעלע ביים טייר, און פרעה אליין איז שוין געווען נאנץ ניי- געריג איהם צו זעהן.

* * *

אין עמרם'ס הויז זיינען אלע יעצט געווען גליקליך; גאט האט זייער תפילה צוגעהערט און זייער קינד געראטעוועט. עפעס זעהען זיי אין דעם די השגחה פון גאט. ער האט גראדע געפיהרט די פרינץ צעסין אין יענעם פלאץ און זי, משה'ס אייגענע מיטער, איז פון איהר גערופען געווארען איהם צו זייגען. יעצט האבען זיי זיך נישט פאר וועמען צו שרעקען.

יוכבד פלעגט מיט משה'ן ארויסגעהן אין דרויסען. מרים און אהרן פלעגען נאכפאלגען און זיך אוועקשטעלען נע- בען קינד און זיך מיט איהם שפילען. איין מאל האבען זיי פון ווייטען דער- זעהן אַנקומענדיג דעם מצרי'שען קעניג טעז.

יוכבד האט גלייך אריינגענומען משה'ן אין הויז. דער מצרי האט גענר מען שטעלען שנעלע טריט און איז צו געקומען צו עמרם'ס הויז. ער האט אויפגעפענט די טיר און אויסגערופען: — אהא! יעצט האב איך שוין דעם קינד געטראפען! איך האב אבער גלייך געוואוסט, אז ערועץ וואו איז אייער קינד באהאלטען! נו, באלד וועל איך מאכען א סוף צו אייער זוהן! שטעלער, גיט מיר איהם ארויס, און איך וועל איהם טובל זיין אין מיין נילוס!

— וואס האסטו אזוי קיין צייטו נישט!

— האט מרים צוגעגעבען — איך האב, אז איך וועל אמאל נאך האבען א געד לעגענהייט איהם צו רופען ביי זיין נאך מען. ער איז דאך אזא ליעב קינד, און יעדער ווער עס זעהט איהם, מוז איהם גלייך ליעב באקומען.

— געוויס וועסטו האבען א געלעגענ- הייט איהם נישט איין מאל צו רופען ביי זיין נאמען — האט די פרינצעסין אויסגערופען — איך האב באשלאסען איבערצוגעבען משה'ן צו דיין מיטער, זי זאל איהם זייגען ביז וואנען ער וועט אנטוואונט ווערען.

— אבער, מיין הארינטע — האט יוכבד זיך אפגערופען.

— ניין, דו מוזט מיר דיוע טובה נישט ענטזאגען! — האט די פרינצעסין איהר נישט געלאזען ענדיגען — איך וועל דיר באצאהלען פאר דיין טרחה!

— אבער, געדיגע פרינצעסין, נישט דאס מיין איך — האט יוכבד געזאגט — ווייסטו דען נישט, אז עס איז א גרויסע סכנה פאר א זייניג קינד זיך צו געפינען אין א איריש הויז... וואס וועל איך טהאן. ווען א בעאמטער פון די מצרים וועט קומען און וועלען אוועק דריבען משה'ן פון מיר און איהם אריינ- ווארפען אין טייר, וועל איך דען קענען ערב זיין פאר'ן קינד?

— וועגען דעם דארפסטו זיך גארנישט זארגען! — האט בתיא זיך אפגער- פען — איך וועל דערוויילע אפשטעלען אין דיין הויז צוויי פון מייע קאמער- מיידלעך און זיי וועלען שוין די בעאמטע זאגען, אז משה איז מיין קינד, און קיי- נער וועט איהם נישט וואגען אנצוריהר דען.

— אויב דאס קינד וועט זיין בא- שיצט, וועל איך איהם מיט צופרידענ- הייט נעהמען צו זיך אין הויז — האט יוכבד געזאגט — און איך וועל איהם זייגען ביז וואנען ער וועט אונטערוואק- סען.

— גוט — האט בתיא געזאגט — אבער דו זאכסט נישט פארגעסען צו בריינגען משה'ן איין מאל א מאנאט צו

אפגעטראגנע פון עמר'ס הויז און איז שנעל פארשוואונדען געווארען.
* * *

ווען א מאנאט איז פאראיבער, האט יוכבד אין דער באגלייטונג פון מרים'ן געבראכט משה'ן צו דער פרינצעסין. בתיה האט זיך שטארק דערפרעהט ווען זי האט משה'ן דערזעהן.

— ער קוקט יעצט אויט א סך שעהר נער און גרעסער — האט זי אויסגערור פען מיט פרייד, און איהם גענוי ען אויף איהרע הענט, איהם געקושט און געגלעט. זי האט איהם אריינגעפיהרט צו איהר פאטער, און פרעה האט זיך ניט געקענט אפשוואונדערען פון דעם שעהנעם קינד, ער האט איהם ארויפגענומען אויף זיין שויס און זיך מיט איהם גענומען שפילען.

— נו, פאטער, ווי געפעהלט דיר מיין זוהן? — האט בתיה זיך אפגערופען מיט א שמייכלעך.

— ער שוינט צו זיין אויך זעהר קלוג — האט פרעה איהם א גלעט געטהאן. — זיינע אויגען זיינען ליכטיג און שעהן. אבער ער שטאמט דאך געוויס פון די עברים!

— וואס איז דער אונטערשיד, פאטער, פון יעצט און וועט ער דאך פאררעך כענט ווערען פאר מיין אויגען קינד! ווי גליקליך איז וועל זיך פיהלען פאר רעכענט צו ווערען די מוטער פון משה'ן. אייניגע טעג איז יוכבד געווען אין פרעה'ס פאלאץ און געזויגען איהר אויך געז קינד פאר דער פרינצעסין, דערנאך האט בתיה איהר באצאהלט פאר דעם מאנאט און זיך ווידער אוועקגעשיקט מיט משה'ן צו איהר אהיים.

אזוי זיינען פארלאפען באלד צוויי יאהר בין וואנעט יוכבד האט משה'ן אנטוואוינט.

משה האט שוין אנגעפאנגען ארומצור געהן, און מרים האט פון איהם ניט אפ געטראטען. זי פלעגט איהם זינגען זי דער און דערזעהלען שעהנע געשיכטעס. משה האט אויך מרים'ן זעהר לייעב גע- האט, און ווען יוכבד האט איהם אפגע-

— האט איהם מרים אריינגעלאכט אין פנים. — דו קענסט זיך יעצט געהן דיין וועג, און קומען שפעטער.

— וואס?! — האט דער בעאמטער אויסגערופען מיט כעס און געדריקט זיין מויסט — דינע רגע זאל מען מיר ארויס געבען דעם קינד. איהר האט מיר שוין לאנג גענארט. יעצט וועל איך שוין פון דאנען ניט אפטרעטען ביז ווינען איך וועל קריגען יעדן טיג!

— און איך זאג דיר, אז דו וועסט דעם קינד ניט קריגען! — האט זיך מרים מיט איהם א רייך געטהאן.

דער מצרי האט ארויסגעבאפט זיין שווערד און ער האט זיך אריינגעריסען אין צווייטען צימער.

— וואס איז דיין פארלאנג? — האט בען די פרינצעסין'ס קאמער-מיידל'אך איהם געפרעגט מיט ערשטוינונג.

— איך עה... בין הממ... — האט דער מצרי גענומען שטאמלען. ער איז געבליבען שטעהן א צוטומעלטער און ניט פארשטאנען וואס דא זומט פאך.

— פארוואס ביזטו געקומען שטערען די רוח פון דעם קינד? — האט איהם א קאמער-מיידעל געפרעגט.

— איך בין געקומען אויספיהרען דעם קעניג'ס בעפעהל און דערטרינקען דעם קינד אין טיג!

— האט דען פרעה באפוילען אויך צו דערטרינקען דעם קינד, וואס באלאנגט צו דער פרינצעסין? — האט איהם די צווייטע קאמער-מיידעל געפרעגט.

— ענטשולדיגט — האט דער בעאמטער זיך אפגערופען — איך האב ניט געוואוסט, אז דאס קינד באלאנגט צו דעם קעניג'ס טאכטער.

— אויב אזוי זאלסטו מעהר ניט וואגן קומען אין דינען הויז צו שטערען די רוח פון דעם קינד און פון די מענר שצן, וועלכע זיינען גערונגען געווארען פון דער פרינצעסין אכטונג צו געבען אויף'ן קינד.

א פארשהמטער האט זיך דער מצרי

טער דרוך די צוויי יאהר וואס זי האט משה'ן געוויגען, איז זי צו איהם אזוי שטארק צוגעבונדען געווארען און איהם אזוי ליעב באקומען ווי איהר אייגען קינד און זי האט א זעהר שטארקליך פאר'ן לאנג איהם צו קומען זעהן ווען עס איז, אבער זי ווייס ניט אויב די פרינצעסין וועט ניט זיין דאגעגען.

— זאג דיין מוטער, אז זי קען קומען צו יעדער צייט זיך צו זעהן מיט מיין זעהן משה'ן — האט די פרינצעסין מרים'ן געענטפערט — עס איז דאך זעלבסטפארשטענדליך, אז זי זאל זיין צוגעבונדען צו איהם, איז זי דען צו איהם ניט געווען ווי א מוטער פאר צוויי יאהר צייט. איך בין זיכער, אז משה איז אויך שטארק צוגעבונדען געווארען צו יוכבד'ן און ער וועט זיך דערפרעהען ווען ער וועט איהר דערזעהן.

— איך דאנק זעהר, גנדיגע פרינד צעסין! — האט מרים געזאגט מיט פרייד. — מיין מוטער וועט זיך זעהן גליקליך שעצען צו זיין ערלויבט צו מיר מען איז פאלאך און באזוכען דעם קינד וועמען זי האט געוויגען פאר צוויי יאהר צייט.

יענעם טאג איז מרים געגאנגען אהיים אנזאגען איהר מוטער די פרעהליכע בשורה.

— מוטער! — האט מרים אויסגעדי רופען — ווען דו וואלט יעצט משה'ן דערזעהן, וואלסטו איהם זיכער ניט דער קענט. ער איז א סך אונטערנעוואקסען און איז נאך יעצט שעהנער ווי פריהער. ער איז ביי די פרינצעסין פארדעכענט פאר איהר אייגענעם זעהן און אין פאך לאך פעהלט איהם גארניט. יעדער איז נער האט איהם ליעב, און ניט איין מאל האב איך באמערקט ווי טאגער, אונזער גרעסטער שונא, שפילט זיך מיט משה'ן און קושט איהם.

— ווער קען אזא טייער און ליעבליך קינד ניט ליעב האבען — האט יוכבד געזאגט — איך שעץ זיך אזוי גליקליך, מיין טאכטער, וואס דיר איז געלונגען צו קריגען ערלויבניס פאר מיר זיך צו

פיהרט צו דער פרינצעסין און דארטען איבערגעלאזען, האט ער זיך שטארק פאנאנדערגעוויינט.

בתיא האט געבעטען מרים'ן, אז זי זאל אכטונג געבען אויף משה'ן. — איך ווייס, אז דאס קינד איז א סך פרעהליכער אין דיין געזעלשאפט — האט זי מרים'ן געזאגט — דו וועסט שטעהן מיט משה'ן און מיר העלפען איהם ערציהען, און איז דער זעלכער צייט וועל איך אויך קענען מיט דיר פארבריינגען.

מרים איז געווען זעהר גליקליך וואס די פרינצעסין האט איהר צוגעטיילט אזא כבוד. יעצט וועט זי די גאנצע צייט קען נען פארבריינגען מיט איהר ברודער, וועמען זי האט ליעב מעהר פון אלעס איז דער וועלט.

יתרו האט אויך זעהר ליעב בעקר מען דעם קינד. ער פלעגט אפט אריינקוקן מען און זיך שפילען מיט איהם, זיך קוויקען מיט משה'ס קלוגע רייד, וואס האט זיך ווי שעהן פערעל געשעטען פון זיין מויל. ער האט אויך גארניט געוואוסט פון משה'ס אפשטאמונג.

אלע איז פאלאך האבען אנגעפאנגען ליעב צו באקומען דעם קליינעם משה, וועלכער איז שוין ביי זיי פאררעכענט געווארען אלס דער קליינער פריינד. אפילו טאגער, וועלכער איז די ערשטע צייט ניט איבעריג געווען צופרידען וואס דעם קעניג'ס טאכטער האט צוגענומען פאר איהר זעהן א געפונענעם אידישען קינד, איז אבער יעצט שטארק צוגעצויגן געווארען צו איהם, און עס פלעגט טרעפען פיעלע מאל וואס טאגער פלעגט זיך אויך מיט איהם שפילען א היבשע צייט, ביסלעכווייז האבען אלע גענומען פארגעסען, אז משה איז א געפונענעם אידיש קינד, אין אלעמענס אויגען איז ער שוין פאררעכענט געווארען פאר דעם זעהן פון דער פרינצעסין בתיא...

איינמאל איז מרים צוגעגאנגען צו דער פרינצעסין און זיך אפגערופען: — איך וועל דיר בעמען א געפער לינקייט, גנדיגע פרינצעסין. מיין מיר

— איד האב אויסגעמירדען איהם צו געבען אן ענמפער, איד האב מורא געד האט, אז ער וועט נאכהער ריידען וועד גען דעם מיט פרעה'ס טאכטער, און דאס וואלט נאך געקענט גורם זיין, זי זאל פארלירען איהר צוטרויען צו מיר.

— געוויס דארפטו זעהר פארזיכטיג זיין מרים! מיר שעצען זיך דאך אלע גליקליך וואס די פרינצעסין האט דיך אויסדערוועהלט צו זיין די ערציי הערין פון משה'ן. וואס וואלטען מיר געטהאן ווען זי גיט איבער זיין ערציי הונג אין די הענט פון די פריעסטער — דאס יוכבד געזאגט — א. ווי אומגע דר'דיג איד בין שוין איהם צו זעהן!

— מאדענע, מוטער וועלען מיר ביידע אוועקגעהן צום פאלאץ — האט מרים געזאגט, איד בין זיכער אז משה וועט דיך דעקענען און זיך מיט דיר דער פריעהען.

איהר מאדענע, ווען יוכבד אין געד קומען צו בעזוכען משה'ן אין פאלאץ, האט די פרינצעסין איהר ארוינגעפיהרט אין צימער וואו משה אין געווען. דאס קינד אין גלייך צוגעלאפען צו ייבבד'ן אין איהר גענומען קושען.

די פרינצעסין אין געזייהרט געווארען בין טרעהרען ווען זי האט דערזעהן ווי שטארק צוגעבונדען איהר "וזה" אין צו דער פרוי וועלכע האט איהם געד וויגען.

— איד האט אין גיכען מיט משה'ן צו קומען דיר בעזוכען אין דיין היין — האט בתיה געזאגט — איד ווייס אז ער וועט זיך פריעהען צו שפיעלען מיט דיין וזה. איד וויל דיר בעדאנקען יוכבד פאר אלעס וואס די האסט געטהאן פאר משה'ן. און איצט בין איד אויך זעהר דאנקבאר דיין טאכטער מרים, וועלכע העלפט מיר רצייען משה'ן.

דעם גאנצען טאג האט יוכבד פארבראכט מיט משה'ן. ער אין בני איהר געיעסען איהר'ן שוים און ווען די פרינצעסין איהר ראיבן גיט געווען, האט יוכבד גיט אייפגעהערט איהם צו קושען אין האלדען.

קומען זעהן מיט איהם... איד האט נאר, אז עמרם און אהרן זאלען איהם אויך ווען עס אין קענען זעהן!

— איד האט נאך ווען עס אין צו פועל'ן בני דער פרינצעסין זי זאל מיר ערלויבען מיטצונעהמען משה'ן צו אונז אהיים. אה, מוטער, דאס קינד אין דאך אזוי קלוג, אז איד גלויב, דאס איד וועל נאך אין גיכען איהם קענען דערזעהלען ווער ער אין, אז איד בין זיין שוועס'טער און דו ביזט זיין מוטער!

— ניין, טאכטער, טהו עס גיט! — האט יוכבד אויסגערופען — ער אין נאך צו יונג צו וויסען פון דעם... ער וועט זיכער דעם סוד גיט קענען האל'טען, און דאס קען נאך בריינגען און אונגליק אויף אונז אלעמען.

— געוויינליך, מוטער, גיט אזוי גיך וועל איד מיט איהם דערפון ריידען. איד האב נאר געזאגט, אז קייט זיין פארשטאנד, האב איד איהם שוין געד קענט אלעס אויסזאגען.

— איין זאך, מיין טאכטער, דארפטו טו יע טהאן — האט עמרם זיך צו איהר אפגערופען — דו דארפט אויסנוצען די גלעגענהייט וואס די פרינצעסין האט דיר געגעבען איהר צו העלפען אין זיין ערציהונג, און ווי ווייט מעגליך ער ציהען איהם אין אונזער גייסט. אויב ער פארשטעהט שוין, קענסטו איהם דערזעהלען די געשיכטעס פון אונזערע אבות, פון יוסף'ן און ביסלעכווייז קענסטו אויך אנדרייטען ווי די אידען אין מצרים ליידען גרויסע צרות. דאס אלעס וועט צונויך קומען, ווען ער וועט עלטער ווערען, און דו וועסט איהם קענען דערזעהלען דעם אמת וועגען זיין אפשטאם מונג.

— דאס טהו איד שוין — האט מרים געענטפערט. — משה ווייסט שוין פיעד לע שעהנע מעשיות פון אונזערע אבות. ער האט מיר שוין אפילו געהט איין מאל געפרעגט, אויב זיין מוטער די פרינצעסין אין האט אויך געהאט די זעלבע אבות. — און וואס האסטו איהם געענטפערט? — האט מרים איהר געפרעגט.

— איך בין דער קעניג ! — האט דער פיער יעהריגער משה אויסגערופען און זיך אנגעפאנגען צו בעוועגען מיט זיינע הענט און פיס.

אלע אנוועזענדע אין פאלאץ זיינען געבליבען זיצען ווי פארנאפטע... א שטילקייט האט א זווילע געהערשט אין צימער. די מיניסטארען האבען זיך אייבערגעווארפען מיט בליקען...

פרעה האט בעת מעשה ניט בעגריפען וואס דא קומט פאר. אבער ווען ער האט דערוועהן די שטארע בליקען און ערנסטע פנים'ער פון זיינע מיניסטארען, האט ער שנעל ארונטער געלאזען משה'ן פון זיינע שולטערען. דאס קינד איז געשטאר גען מיט פרעהס קרוין אויף זיין קאפ, וואס איז געווען ארונטער בין זיינע אויערען און אויגען.

— אה, מין האר קעניג ! — האט טאנער אויסגערופען, און זיך אויפגע- הויבען פון זיין פלאץ. ער איז צוגעגאנגען צו משה'ן און פון זיין קאפ ארונטער גענומען די קרוין און זי גלייך איבער- געגעבען צי פרעה'ן.

— דאס איז זעהר ניט קיין גוטער סימן ! — האט טאנער שטילערדייט געזאגט צו פרעה'ן — דער קעניג טאר ניט פארנעמען אן דאס קינד שטאמט פון אידען און דאס וואס ער האט פון קעניג ארוינטערגענומען די קרוין, האט דאס זעהר א זיכטיגע בעדייטונג...

— מעגליך אז ווען דאס קינד וועט אונטערוואקסען, וועט ער מאכען א פער- זיך פון פרעה'ן אוועקצונעמען די קעניגרייך ! — האט זיך דער פרויעס' טער אפגערופען... ניין, דער קעניג דארף עפעס דערצו טהאן...

— און מיר האבען שוין לאנג געזעהען ביי די שטערען פון הימעל ! — האט איינער פון די הרטומים זיך אפגערופען אז מיר וועלען נאך האבען גענוג צרות פון די אידען, און יעצט ווען מיר האבען דערוועהן וואס דאס קליין קינד, יעלכער שטאמט פון דעם פארהאסטען אידישען פאלק, האט געטהאן, שרעקט אין אונז דאס הארץ, פיעללייכט ווען ער

שווער איז געווען פאר יוכבד'ן זיך פארשפונדידען פון משה'ן. ווען זי איז שוין געווען אין דרויסען, האט זיך ערשט אויפגעשענט דער קוואל פון איהרע טרעהרען.

— גאט ווייס ! — האט זי געזאגט צו מרים'ען — אויב משה וועט ווען עס איז געהערען צו מיר ! ער ווערט פאר- פרעמדט. איר האב נאך מורא אז ער זאל נאך אמאל נישט ווערען א שונא צו אונז זעע ברודער ווי די מצרים.

— געלויבט איז גאט ! — האט מרים געזאגט, וואס ער האט אריינגעגעבען די פרינצעסין א געדאנק מיר אנצושמעלען אלס די ערציהערין פון משה'ן, און דו מענטש זיך אויף מיר פערלאזען אן איר וועל וויסען זוי איהם צי בעאיינפלוסען און אין א פאר יאהר שפעטער, האף איר צו האבען די מעגליכקייט איהם צו אנטרעקען דעם אמת פון זיין געבורט.

איין מאל האט פרעה פארוואמעלט אלע זיינע מיניסטארען און מיט זיי זיך בעראטהען וועגען די וויכטיגע ענינים. פלוצלונג איז אין דעם צימער אריינגעד- "אפען משה און צוגעלאפען צו פרעה'ן.

מישה איז דאן אלט געווען ארום פיער יאהר. און וואס עלטער ער איז געווארען אלס שעהנער האט ער אויסגעקוקט. פרעה האט איהם ארייפגענומען אויף זיינע קניע און זיך גענומען מיט איהם שפיעלען. יעדער איינער פון די מינים טארען האט געפרובירט זיך חכמה'נען מיט איהם. אלע האבען משה'ן געמאכט צו לאכען.

פרעה האט משה'ן אויפגעהויבען אויף זיינע שולטערן און האט מיט איהם גע- נומען מאכען קונצען. אלע מיניסטארען האבען געהאט גרויס פארגעניגען צו זעהן ווי דער קעניג שפיעלט זיך מיט דעם קליינעם קינד.

פלוצלונג, ווען ער איז אזוי געוועסען אויף פרעה'ס פלוצעם, האט משה אראפגענומען די קרוין פון דעם קע- ניג'ס קאפ און זי אריינעלייגט אויף זיין קאפ !

אריינגעקומען און האט דערזעהן משה'ן זיך שפילענדיג, איז זי צו איהם גלייך צוגעקומען און איהם בעדעקט מיט קור שען.

— שיק משה'ן ארום אויף א וויילע פון דאנען! — האט פרעה זיך אפגע-רופען צי בתי'ה'ן ווייל איד האב זעהר וויכטיגעס מיט דיר צו ריידען!

בתי'ה האט געהייסען איהר קאמער מיידעל אריינפיהרען משה'ן און זיין צימער.

ווען משה איז ארויסגעפיהרט געוואר רען פון דעם פערואמלונגס-צימער, האט פרעה געהייסען זיין טאכטער זיך ועצען נעבען איהם.

בתי'ה האט זיך געזעצט און אָנגעקוקט איהר פאָטער מיט נייגעריגע בליקען. — ווייסט, מיין טאכטער, וואָס דאָ האָט נאָר וואָס פאָסירט?

— וואָס? — האָט די פּרינצעסין איהם אָנגעקוקט מיט ערשטוינונג.

— משה, וועמען דו האָסט געפונען ביי דעם טייד אין גשן, האָט זיך נאָר וואָס געשפּילט אויף מיין שויס, און פּלוצלונג האָט ער אַרונטערגענומען די קרוין פון מיין קאָפּ און זי אַרויפגעטאן אויף זיין קאָפּ!

— נו, און וואָס האָט ער דאָס אזוי געטהאָן? — האָט בתי'ה זיך אָפּגערופען מיט א שטייכעל— ער איז דאָך א קינד, האָט ער זיך געשפּילט, איד פּערויכער דיך פּאָטער, אז משה האָט גאָר קיין שלעכטע כּונה נישט געהאָט, ווען ער האָט עס געטהאָן... און איד זעה נישט איין פּאַרוואָס דו האָסט די זאך גענוג מיטן אזוי ערנסט!

— יעצט מיין טאָכטער, מענסטו הער רען וואָס מיינע מיכטיסטערען און דרומים האָבען פון דע צו זאָגען. בתי'ה האָט אומגעדרעהט איהר קאָפּ און געוואַרט צו הערען פון פּרעה'ס מיכטיסטערען.

— גנדיגע פּרינצעסין! — האָט זיך טאָנער אָפּגערופען זיך אויפשטעלענדיג פון זיין פּלאַץ — די זאך מוז

יעט אַייסוואַקסען, וועט ער דעם קעניג פּעראַרוואַכען פּיעלע אַנאַנגענעמע זאַכען.

פּרעה'ס פנים איז בלייד געוואָרען. ער האָט געהאַלטען די קרוין אין זיין האַנט און געוואַרפען זיינע בליקען אויף משה'ן וועלכער האָט זיך מיט עפעס געשפּיעלט.

— וואָס איז אייער עצה? — האָט פּרעה זיך געווענדעט צו זיינע מיכטיסטערען — וואָס זאָל איד מיט איהם טהאָן?

— מיין האָר קעניג! — האָט זיך טאָנער פאַר איהם פאַרנייגט— ווי איד האָב דערזעהען דעם טהאָט פון די זען מינד, האָט מיר עפעס ווי א שטאַך גע-טהאָן אין האַרצען. איד זעה אז משה איז זעהר קלוג און פּריהער אַדער שפּעטער וועט ער זוכען צו ווערען דער הער-שער פון מצרים, דעריבער איז מיין עצה אז מען זאָל איהם וואָס שנעלער אָפּ-זאַכען פון יועט.

— יען! — האָט דער הויפט פּריעס-טער צוגעשטימט. — דאָס קינד האָט שוין מיט פיער יאהר צוריק געזאָלט דערטרונקען ווערען אין נילוס... און דעריבער גלייב איד אויך אז עס יועט זיין א סך זיכערער פאַר דעם קעניג, אויב ער וועט משה'ן גלייך לאַזען טוי-טען.

— אָבער מיין טאָכטער! — האָט פּרעה אומגערופען — משה איז צו איהר פּערזעכענט ווי אן אייגענער זוהן, זי האָט איהם אזוי ליב און איז צו איהם אזוי צוגעבונדען, און ווען איד וועל איהם טויטען, וועט זי זיכער עס נישט אריבער טראָגען.

— דעריבער וואָלט איד געראַטען: אַריינצורופען דעם קעניג'ס טאָכטער און איהר דערזעהלען וואָס דאָ האָט נאָר וואָס פּאָסירט מיט משה'ן און וואָס מיר אלע דענקען פון דעם... און אויב זי האָט ליב איהר פּאָטער, וועט זי דאָך אליין נישט דערלאָזען, דאָס א פּרעס-דער זאָל פּערנעהמען די קרוין.

פּרעה האָט געשיקט רופען זיין טאָכ-טער בתי'ה, ווען די פּרינצעסין איז

— ווען א קינד פון ישראל קען אנט-
טאהן פֿרעה'ס קרוין אויף זיין קאפ, האט
ער שוין דאמיט אליין פֿערדינט דעם
טויט. — האט נאך איינער פון די
חרטומים געזאגט—ווייל דאס איז דאך
יעצט דער שטרעבען פון דעם גאנצען
פֿערשקלאפטען פאלק ישראל.

— אבער ער איז יעצט מיין קינד!
— האט בתיה גענומען וויינען—יא ער
איז צו מיר פֿערדערענט פאר מיין אויב-
גען זעהן און ער ווערט דאך אויב
געהאדעוועט.

— מיין טאכטער! — האט פֿרעה
זיך צו איהר אפגערופען—דו ווייסט דאך
אליין ווי שטארק איר האב לייעב גע-
קראגען משה'ן און נישט נאך איר.
אפילו יעדער איינער פון זיי האט איהם
לייעב בעקומען פאר זיין שעהנקייט און
חכמה... מיר האבען נאך קיינמאל נישט
געזעהן אז קלוגע קינד און יעצט ווען
ער טוט אזא זאך און געהט ארונטער
די קרוין פון מיין קאפ, און טוט עס
אן אויף זיין קאפ, האט ער דען דאס
נישט געמאחן מיט פֿערשטאנד... דאס
בעווייזט אז פון זיין פֿריהצייטיגע יוד
גענד טראכט ער שוין וועגען אוועקגעהר-
מען די מלוכה פון מיר! און דעריבער
גלויב איר אז מייע מינסטארען און
חרטומים זיינען גערעכט, ווען זיי ראט-
זען מיר איהם צו טויטען.

— מיין האר קעניג—האט זיך יתרו
אויפגעהויבען פון זיין פלאץ—איר גלויב
אז די פֿרינצעסין איז גערעכט, משה
האט זיך בלוז געשפיעלט, די גאלד און
בריליאנטען פון קרוין האבען איהם צו-
געצויגען, האט ער דאס ארינטערנענר
מען פון דעם קעניג'ס קאפ, און עס
איז דאך צו ערווארטען אז א קלויז קינד
וועלכער האט נישט קיין שכל זאל
ארויפמאהן די קרוין אויף זיין קאפ.
ווען ער וואלט געהאט שכל וואלט ער
דאך פארשטאנען אז פאר אזא זאך קען
ער בעשטראפט ווערען.

— ווי אזוי קענסטו אונז אויבערציי-
גען אז דאס קינד האט קיין שכל נישט!
—האט טאיער אויסגערופען און א כעס

גענומען ווערען מעהר ערנסט ווי די
פֿרינצעסין דענקט... מיט גרויס מיה
איז אונז געלונגען צו פֿערשקלאפען
אלע אידען פון אונזער לאנד, מיר הא-
בען עררייכט זעהר פיעל נוצען פון דעם,
אחוץ וואס צוויי שעהנע און בעפעס-
טיגע שטערט ווערען יעצט געבויט,
איז מצדים יעצט רייכער און גליקליכער
ווי ווען עס איז בעפאר. דעם קיניג'ס
אוצרות ווערען פֿערגרעסערט, און יעצט
דארפסטו ניט פֿארגעסען, אז משה
שטאמט פון די אידען... און דאס וואס
ער האט ארונטערגענומען די קרוין פון
פֿרעה'ס קאפ, איז זעהר א שלעכטער
סמן... די פֿרינצעסין טאך נישט הינגער-
צויגען ווערען פון זיין אויסערגעווענהיי-
ליכען שעהנקייט... ווען דאס קינד וועט
בלייבען לעבען, וועט אימער לוייערען
א גרויסע געפאהר אויף דער מלוכה...

— וואס? — האט בתיה אויסגערור-
פען — וואס מיינסטו בלייבען לעבען!
ווער דיינקט צו טהאן שלעכטעס צו
מיין קינד!

בערוהייג זיך פֿרינצעסין! — האט
דער הויפט פון די פֿריסטער זיך אפ-
גערופען — איר האב נישט לאנג גע-
האט א טרוים, וואו אונזער הויפטגאט
אזורים האט מיר ענטדעקט אז דאס
געפונענע קינד, וועלכעס געפינט זיך
אין פאלאץ, וועט קיין גוטעס נישט
בריינגען צו דעם קעניג.

— אבער וואס קען אזא אויבשולדיג
קינד טהאן שלעכטס! —האט בתיה זיך
אפגערופען—ער איז מיין זון און איר
וועל נישט דערלאזען צו היידען שלעכ-
טעס וועגען איהם.

— ווען עס וואלט יעצט נישט פא-
סירט אז משה האט אדייפגעטהאן
פֿרעה'ס קרוין אויף זיין אייגענער קאפ
וואלט איר פון דעם חלום אליין קיין
וועגען נישט געמאכט אבער ווען איר
האב מיט מייע אויגען געזעהען אזא
זאך, האב איר א געניגעניש מיכה צו
גלויבען אין דעם חלום — האט דער
הויפט פֿריסטער געזאגט.

— דאס וועט זיין א גוטער בעווויז!
— האט טאגער אויסגערופען מיט
שטראהלענדע אויגען — אויב ער וועט
זיך פריהער כאפען צו דעם גאלד, וועט
ער באלד געטויטעט ווערען.

— אויב ער וועט זיך אפילו פריהער
כאפען צו דעם גאלד, וועט נאר אלץ
קוין בעווויז נישט זיין אז ביים ארונד-
טערנעמען די קרוין פון פרעה'ן, האט
ער דאכוי א כונה געהאט. — האט יתרו
געזאגט.

— אבער דו האסט דאך אליין נאר
וואס געזאגט, אז ער וועט נישט האבען
גענוג שכל זיך אויסצוהיטען פון פיר
ער! — האט טאגער איהם פארגעוואר-
פען — יעצט אי דו האסט מורא עם זאל
זיך נישט ארויסווייזען, אז משה האט
גענוג שכל, זוכסטו צו בייטען דיין
מיינונג.

— דעריבער וועסטו, יתרו אליין געהן
בעזארגען די הייסע גליהענדע קוילען
און די גאלד! — האט פרעה איהם
שטרענג כעפולען. דורך דעם וועל
איך ארטיילען אויב משה האט פאר-
דינט דעם טויט אדער נישט.

— אה, מיין פאטער! — האט בתיה
אויסגעבראכען אין געוויזן. איד בעט
דיר דו זאלסט קוין שלעכטעס נישט
טאהן צו מיין קינד, אויב דו וועסט
איהם טויטען, וויל איך אויך מעהר
נישט לעבען, וויל משה איז ביי מיר
טייערער ווי מיין אויגען לעבען! ...

— מיין טאכטער! — האט פרעה
זיך אנגערופען — מיר געהען יעצט
דורכפיהרען א משפט איבער משה'ן,
אויב עם וועט זיך ארויסווייזען אז ער
איז אומשולדיג דאן וועט דאך צו איהם
קוין שלעכטעס ניט געטהאן ווערען, און
דו האסט זיך נישט וואס צו שרעקען.
אבער, ווען עם זאל זיך ארויסצויגען
אז ער איז אונשולדיג אין ער וועט געפער
מער-צו שמעלען מיין טראהן אין סכנה,
דאן האט ער דאך פארדיענט דעם טויט!
איז דען ביי דיר טהויערער דאס לעבען
פון משה'ן וועלכער איז דאך, נאך אלע
מען נישט פון דיין פלייש און בלוט,

האט אין איהם געברענגט — דו ווילסט
דעם קינד ראטעווען, וויל ער שטאמט
פון די פערפלוכטע אידען... מיר אלע
ווייסען, יתרו, אז דו ביזט א גוטער
פריינד פון די שקלאפען און דעריבער
יערעם מאל ווען עם האנדעלט זיך ווע
גען דעם לעבען פון א אידען, זוכסטו
אריינצואווארפען א גוטען ווארט.

— ביי מיר איז משה פעררעכענט
פאר דעם זוהן פון דער פרינצעסין! —
האט יתרו געענטפערט — און א קינד
וועט בלייבען א קינד, ער וועט זיך שפיר
לען מיט פייער וויל ער בעררייפט נאר
נישט דעם געפאהר וואס ליגט אין דעם.

— פון דעסטוועגען ווען מען זאל
פאר איהם אוועקשטעלען פייער און
גאלד, וועט ער האבען גענוג שכל דאס
פייער נישט אנצוריהרען! — האט טאד
גער זיך א קרים געטאהן.

— איד בין נאך נאר נישט אזוי זי
כער אז ער וועט נישט אנריהרען דאס
פייער! — האט איהם יתרו געענטפערט
— אויב ער האט ביז יעצט נישט געהאט
קוין ערפאהרונג מיט פייער, איך מוין
אויב ער האט זיך קיינמאל נישט אפגע-
ברענט מיט פייער, וועט ער אליין נישט
האבען גענוג שכל זיך דערפון אויס-
צוהיטען.

— גוט! — האט פרעה אויסגעריר-
פען — איד וועל זיך באלד קענען איך
בערצויגען ווער עם האט רעכט, יתרו
אדער טאגער, איך וועל הייסען ברענגען
צוויי שוסלען, איינע וועט זיין פול מיט
גאלד און די צווייטע — פול מיט ברע-
נענדיגע קוילען, און דאן וועלען מיר
זעהן אויב ער וועט זיך גלייך כאפען צו
די גאלד, איז א סימן אז ער האט גענוג
שכל און ער ווייס וואס ער טוט, דאן
וועל איך איהם לאזען טויטען, און טאד
מער וועט ער מאכען א פערזוך אנצו-
ריהרען די ברענענדע קוילען, וועט עם
זיין א סימן אז ער האט קוין שכל נישט
און ווען ער האט אנגעטהאן מיין קרוין
אויף זיין קאפ, האט ער עם געטהאן
אהן שכל און פערשטאנד און דעריבער
וועט ער בלייבען לעבען.

ברודער'ס לעבען איז אין גרויס גע-
פאחר !

— יע, זיין לעבען איז אין סכנה,
אבער איד גלויב אז נאר דו וועסט איהם
קענען ראטעווען..

— וואס זאל איד טהאן ? — האט
מרים האסטוג א פרעג געטהאן — איד
וועל מיין לעבען דאך אפגעבען פאר
איהם !

די פרינצעסין געפינט זיך יעצט אין
דעם קעניג'ס פערזאמלונגס צימער, און
איהר איז ניט ערלויבט זיך צו זעהן
מיט משה'ן ביז וואנען מען וועט איהם
אויספריברען צו זעהן אויב ער האט
פערשטאנד. איד און דו ווייסען גאנץ
גוט אז משה האט גענוג שכל און וועט
וואהרשיינליך גלייך זיך צוריהרען צו
דעם גאלד, דאן וועט ער פערלירען זיין
לעבען. און יעצט, מרים, אזוי ווי דיר
איז דאך ערלויבט אריינגעהן צו
משה'ן זאלסטו זעהן ווי ווייט מעגליך
איהם צו געבען צו פארשטעהן ווענען
דער געפאחר יואם עס שטעהט איהם
פאר, ווען מען וועט איהם אריינרופען
אין צימער און איהם צייגען די שיסעל
מיט גליהענדע קוילען און די גאלד,
איד האר אז ער וועט זיך פארשטעהן
אין פאלגען דיין עצה. אבער דו מוזט עס
גלייך טהאן, איידער איד קעהר זיך אום.
און קיינער טאר ניט וויסען אז איד
זאכ זיך מיט דיר געזעהען. דארפסט
אויך זעהן צו בעטען משה'ן ער זאל זיך
אקארשט ניט ארויסרייען פאר קיינעם
אז דאס האסטו איהם אזוי געראטהען
צו טהאן. און אויב דיר וועט זיך דאס
איינגעבען צו טהאן, דאן וועסטו ראטע-
ווען זיין לעבען.

מרים איז שנעל אריין אין פאלאץ און
גלייך צוגעגאנגען צו דעם צימער וואו
משה האט זיך געפונען. די וועכטער און
קאמער מיידלעך וועלכע האבען שוין
מרים געקענט, און האבען געוואוסט אז
מרים איז בעשטימט געווארען פון דער
פרינצעסין אלס משה'ס ערציהערין, האבן
בען איהר, גלייך אריינגעלאזען אין צי-
מער וואו משה איז געווען.

פון דער זיכערקייט פון מיין מלוכה און
פון גאנץ מצרים ?

בתיא האט ניט אויפגעהערט צו וויי-
נען, זי האט זיך אויפגעהויבען פון
איהר פלאץ און געוואלט ארויסגעהן,
אבער טאגער האט א וואונק געטהאן צו
פרעז'ן ער זאל זי יעצט ניט לאזען
ארויסגעהן פון פאלאץ ביז וואנען יתרו
וועט בריינגען די גליהענדע קוילען און
דאס גאלד, און ביז וואנען משה וועט
געשטעלט ווערען צום משפט..

— מיין טאכטער — האט פרעה זיך
צו איהר אפגערופען — דו וועסט מווען
פערבלייבען אין פאלאץ ביז איבער'ן
משפט. עס וועט זיין ריכטיג פון
דיין זייט יעצט ארויסצוגעהן פון דאנען
און זיך זעהן מיט משה'ן, ווארט ביז
יתרו וועט צוריק קומען.

בתיא האט זיך צוריק געזעצט איהר
איהר פלאץ, זי האט ארונטערגעבויען
איהר קאפ און שטילערהייט געווינט.

יתרו האט פארלאזען דעם פאלאץ צו
זעהן קריגען די גליהענדע קוילען און
די גאלד וואס פרעה האט איהם געזאגט.
זיין הארץ איז געווען פארביטערט, ער
האט זיך שוין לאנג ערוואוסט אז משה
איז יוכבד'ס ווהן, וועמען מען האט פרו-
בירט אויסצובעהאלטען אין שרד'ס הויז.
ער האט פאר קיינעם דיעזען סוד ניט
ענטדעקט, און יעצט אויב ער וועט ניט
יעלען אנזיהרען די גליהענדע קוילען
יעט ער דורך דעם פער'משפט יע-
צום טויט.

זוי יתרו איז ארויס פון די טהויערען
פון פאלאץ, האט ער פון ווייטען בעד
געענטט מרים'ן. גלייך איז איהם אריינג-
געפאלען א געדאנק אז דורך מרים'ען
וועט ער יעצט קענען ראטעווען משה'ן.
ער האט זיך ארומגעקוקט און ווען ער
האט זיך איבערצייגט אז קיינער בעד
מערקט איהם נישט, האט ער יואונק גע-
טהאן צו מרים'ן און זי איז גלייך צו
איהם צוגעקומען.

— א נאט ! — האט מרים אויסגע-
רופען מיט טרעהרען אין די אויגען. מיין

סען טהאָן... אויב אימיער וועט דיר פרעגען ווער עס האָט דיר געהייסען נעהי מען די הייסע קוילען, זאלסטו זאגען אז קיינער האָט דיר גאר ניט געזאָגט!

— דאָס וועל איך אויך טאָהן ווי דו הייסט מיר — האָט משה זיך אָפגע-רופען, און דערפאר וועסטו מיר דער-צעהלען זעהר פיעל מעשיות.

יתרו האָט געבראכט די צוויי שיסלען איינע מיט גאלד און די צווייטע מיט גליהענדע קויהלען.

פרעה האָט גלייך געשיקט נאָך משה'ן און ווען ער איז אריינגעקומען אין צימער, האָט ער גלייך געוואָלט צולויפען צו דער פרינצעסין וועלכע איז געוועסען און געוויינט, אָבער טאָגער איז איהם פארלאָפען דעם וועג.

— קום אהער משה, האָט ער זיך צו איהם אָפגערופען. — מיר האָבען פאר דיר געבראכט זעהר שעהנע זאכען זיך צו שפיעלען. קום און קלייב זיך אויס וואָס דו גלייכסט בעסער.

טאָגער האָט זיך געהייסען משה'ן זעצען אויף א הויכען שטוהל וואָס איז געשטאנען נעבען א טיש, איינער פון זיי האָט צוגעטראָגען די צוויי שיסלען און זיי אוועקגעשטעלט נעבען משה'ן.

אלע האָבען זיך אויפגעשטעלט פון זייערע פלעצער און אָנגעווענדעט זייערע בליקען אויף דעם קליינעם משה וועלכער האָט מיט נייגיריגע אייגען בעד טראכט די צוויי שיסלען.

בתיח'ם האָרץ האָט גענומען שטארק קלאָפען. דאָס לעבען פון איהר בעד ליכטמען קינד, הענגט אויף א האַר, אַה, איהר געטער פון מצרים, העלפט מיר! — האָבען איהרע ליפען שטייל געפליסן טערט.

פרעה אליין האָט זיך אויך אויפגע-הויבען פון זיין טראָהן און איז צוגע-גאנגען עטוואָס געזעצער צו זעהן וואָס משה וועט טאָהן.

דער קליינער משה האָט בעטראכט מיט זיינע קלוגע אויגען ביידע שיסלען. באַלד האָט ער אָנגעזעענעט זיין בליק אויף דער שיסלע וואָס איז געווען פול

משה איז שנעל צוגעלאָפען צו מרים'ן און זי האָט איהם גענומען קושען און האָלען.

— וואָס האָסטו געטאָהן, משה? — האָט מרים איהם ארויפגענומען צו זיך אויף'ן שוים—פאר וואָס האָסטו אַרונט טערגענומען די קרוין פון קעניג'ס קאַפּ! — איך האָב ניט געוואוסט אז מען טאָר ניט! — האָט משה אויפגעעפענט זיינע שעהנע אומשוֹלדיגע אויגען און געקוקט אויף מרים'ן.

— יעצט, משה, מוזטו מיר פארשפרע-כען צו טהאָן וואָס איך וועל דיר הייסען — האָט מרים איהם וויעדער געקושט, דיין מוטער קען זיך מיט דיר יעצט נישט זעהן, אָבער באַלד וועט מען דיר אהין אריינרופען און פאר דיר אוועק-שטעלען צוויי שיסלען, איינע מיט היי-סע גליהענדע קויהלען און איין שיסלע מיט גאלד... אָבער דו, משה, זאלסט ניט וואַגען אַנצוריהרען די גאלד. דו זאלסט פריהער אַנריהרען די גליהענדע קויהלען, דאָן וועט מען דיר ניט בעשטראָפען. אָבער ווען דו וועסט אַנריהרען די גאלד, דאָן וועט דיין שטראַף זיין זעהר גרויס. וועסטו טהאָן ווי איך האָב דיר אָנגע-זאָגט?!

יע, מרים, האָט משה איהר צוגע-זאָגט — איך וועל טהאָן אלעס וואָס דו וועסט מיר הייסען, אָבער דערפאר וועסטו מיר דעם נאָנצען אווענד דער-צעהלען שעהנע מעשיות.

— געוויס וועל איך דיר דערצעהלען! — האָט מרים געזאָגט — אויב דו וועסט טהאָן ווי איך האָב דיר געהייסען, וועל איך דיר נאָך היינט דערצעהלען די שעהנע מעשה פון יוסף'ן און זיינע בריי-דער.

— גוט! גוט! — האָט משה אַנ-געהויבען צו קלאָפען מיט זיינע קליינע הענט. איך האָב זעהר ליכע צו הערען די מעשה פון יוסף'ן און זיינע בריי-דער.

— דו דארפט מיר אָבער אויך פאר-שפרעכען פאר קיינעם ניט צו דערצעה-לען, אז איך האָב דיר אזוי געהיי-

מיט א נצהווישמויכעל, האט דאס קינד פארדינט מען זאל איהם טויטען? — יא, מיר אלע זעהען דאך, אז משה האט אפילו ריכטיג נישט פארשטאנען די געפאהר פון פייער! — האט פרעה געזאגט און זיך צוריקגעזעצט אויף זיין טראהן.

— אויב קיינער האט איהם נישט אנגעזאגט אזוי צו טהאן, האט ער טאקע קיין שכל נישט — האט טאגער געענטפערט.

— וואס מיינסטו אנגעזאגט?! — האט זיך די פרינצעסין אפגערופען אז אויפגערעגטע — ווער האט עס איהם געקענט אנזאגען? איר בין דאך געבליבען זיצען דא און קיינער האט דאך פון דיעזע פלענער נישט געוואוסט.

— לאמיר אויף טשיקאוועס א פרעג טהאן משה'ן! — האט טאגער געזאגט. פרעה האט געהייסען זיין טאכטער צוקומען מיט משה'ן און טאגער האט איהם געפרעגט.

— זאג מיר משה, האט אימיצער דיר געהייסען אנריהרען אפריהער די גליהענדע קויהלען?

— ניינדיגן! — האט משה קוים ארויסגעשטאמלעט, און זיך ווידער פארנאנדערגעוויינט.

טאגער'ס מפלה איז געווען א פולשטענדיגע. ער האט זיך באלד צוריקגעקעהרט אויף זיין פלאץ און מעהר קיין ווארט נישט גערעדט.

ביסלעכווייז זיינען זיך די איבעריגע מיניסטארען צוגאנגען.

בתיה איז מיט משה אריין אין צייטער און האט דארטען געטראפען מרים'ן.

אה, מיין טויערע, מרים! — האט די פרינצעסין אויסגערופען מיט טרעהרען אין די אויגען — ווען דו וואלסט געוואוסט אז איר האב נאך א האר פארלארען מיין ליעב קינד... דער אומדווירדיגער טאגער האט דאך איהם געוואלט פון דער וועלט אומבריינגען, צו ליעב דעם וואס דאס קינד האט זיך א שפיעל געטהאן מיט מיין פאטער'ס קרוין... אה, וויפיעל שונאים מיין קליין

מיט גליהענדע קוילען. ער האט בעטראכט ווי די קלייניקע פלעמעלעך זיך נען אין פויערדיגע צינגלעך פערוואגן דעלט געווארען. קליינע בליסטשענדיגע פונקטן האבען גענומען שפרינגען און טאנצען פון שיסעל. ער האט א ווילע געצענערט, ער האט געוואוסט, ווען ער זאל אנריהרען די ברענענדע קוילען וועט וועה טהאן... אבער ער האט זיך דערמאנהט וואס מרים האט איהם אנגעזאגט. ער האט באמערקט ווי אלע האבען זיך אויפגעשטעלט און קוקען אויף איהם.

— נו, משה — איז שוין טאגער אומגעדרויג געווארען — פאר וואס נעהמסטו נישט עפעס פון די שיסלען זיך צו שפיעלען?

משה האט א כאפ געטהאן א שטיקעל ברענענדיגע קויל, פון באלד ארויסגעלאזען א געשריי און גרויס וועהטאגן. ער האט די קויל שנעל צוגעטראגען צו זיין מויל, און א ברען געטהאן זיין צונג. דאס קינד האט זיך באלד פארנאנדערגעוויינט פון גרויס יסורים.

בתיה איז גלייך צוגעלאפען און איהם ארומגענומען, און גענומען האלצען און קושען.

מיין קינד, מיין ליעבער משה! — האט זי געוויינט מיט טרעהרען פון פרייד און גלייך געהייסען בריינגען קאלטע טע וואסער און איהם געגעבען א טרונק. טאגער איז געשטאנען מיט א ארונדטערגעבויענעם קאפ, אן ענטווישטער, און האט געקוועטשט מיט די פלייצעס. פרעה איז געבליבען שטעהן א פארגאפערטער און האט געווארפען זיינע בליקען פון טאגער'ן אויף יתרו'ן און אויף זיין טאכטער מיט משה'ן... ער הערט ווי דאס קינד וויינט און א שטארקער געפיהל פון רחמנות נעהמט איהם ארום. יעצט זעהט ער אז יתרו איז געווען גערעכט... דאס קינד האט נאך גאר קיין שכל נישט. דאס וואס ער האט פון איהם די קרויען ארומטערגענומען, האט ער זיך איינפאך געשפיעלט.

— נו, וואס וועסטו יעצט זאגען? — האט יתרו זיך אפגערופען צו טאגער'ן

עס טיטמוט מדמיור וועה! האט משה אנגעוויזען אויף זיין צונג.

— דאס אריבע קינד! — האט בתיה זיך אפגערופען — ער האט גוט צו ברענט זיין צונג.

— ווער ווייס צו ער וועט שוין אויף שטענדיג ניט בלייבען א שטאמלער? — האט מרים געזאגט מיט זארג.

— איד וועל רופען די רופאים און זי הא אויב זיי קענען פאר איהם עפעס טהאן! — האט די פרינצעסיען געזאגט מיט טוהרען אין די אויגען — ער האט נאך גענוג יסורים פון דעם...

א וויילע שפעטער זיינען געקומען צוויי רופאים און האבען בעטראכט משה'ס צונג און געזאגט צו דער פרינצעסיען:

— מיר קענען איהם געבען א זאלב צו פערדיינערען זיינע שמערצען, אבער מיר האבען מורא אז ער וועט שוין בלייבען א שטאמלער אויף שטענדיג, ווען ער וועט עלטער ווערען, וועט זיך זיין אויסשפראך פיליזיכט עטוואס פער בעסערען אבער אין גאנצען אויסקוריר רען וועט זיין יונגעגליך.

ווען די רופאים זיינען אוועק, האבען זיי ביידע, בתיה און מרים זיך פארנאנט דערגעוויינט.

— ער וועט שוין אזוי בלייבען א שטאמלער! — האט די פרינצעסיען אויסגערופען.

— דאך דארפסטו זיך שעצען גליק'ליך וואס ער איז אין גאנצען לעבען גע'בליבען — האט איהר מרים געטרייסט.

זיבעטער קאפיטעל

יתרו אין מדין

כאטש צייטווייליג האט יתרו געהאט א נצחון איבער זיין שונא טאגער, האט ער אבער געוואוסט אז טאגער וועט יעצט נאך מעהר זעהן צו זוכען אויף איהם "הטאים", און ווער ווייס אויב ער וועט פריהער אדער שפעטער נישט אויסשפינען אז משה איז געראטעוועט געווארען דורך איהם, און דא וועט דאך מעגליך זיין, אז פרעה וועט איהם דער'פאר שטארק בעשטראפען.

נער משה האט! דאס קינד האט נער בעד אפגעברענט זיין צונג... אה, דאס שווערד איז געלעגען איבער זיין האלז!

— איד ווייס, געדריגע פרינצעסין! איד ווייס פון אלעס, א נס איז געשעהן און משה איז געראטעוועט געווארען.

— דו ווייסט? — האט די פרינצעסיען אויסגערופען פערוואונדערט.

— יא, ווען איד בין געווען אויף'ן וועג צום פאלאץ, האב איד יתרו'ן בע'געגענט, און ער האט מיר אלעס דער'צעזעלט, יא, יתרו האט איהם זיכער פון מויט געראטעוועט, יוייל איד בין גלייך אריינגעקומען צו משה'ן איז צימער און איהם געבעטען דאס אויב מען וועט פאר איהם אוועקשטעלען צוויי שיסלען, זאל ער פריהער אנריהרען די הייסע קויהלען.

— אה, האסטו עס איהם געראטע'וועט! — האט די פרינצעסיען גענומען קושען מרים'ן — אה, מרים, ווי דאנק'סטו מיר איד בין צו דיר, דו וועסט פון יעצט אז צו מיר ווי א שוועסטער זיין פער'רעכענט, איד בין גליקליך צו וויסען אז משה האט עס געטהאן נישט ווייל ער

האט קיין שכל נישט געהאט, נאך ווייל דו האסט איהם אזוי אנגעזאגט... יא, מיין ליעבער משה ווייס אויך ווי צו

האלטען א סוד, טאגער האט דאך הושד געווען אז אימיצער האט איהם דערפון געלאזט וויסען און משה'ן געפרעגט, אבער משה האט געזאגט: "ניין!"

— יעצט דארפען מיר נאך מעהר פארזיכטיג זיין, — האט בתיה זיך אפ'גערופען צו מרים'ן און געהמענדיג משה'ן אויף איהר שויס, האט זי איהם וויעדער געקושט.

— דו ביזט א זעהר קלוג קינד! — האט זי צו איהם געזאגט — דו האסט געפאלגט וואס מען האט דיר אנגע'זאגט, יא, — האט זי זיך וויעדער גע'ווענדעט צו מרים'ן — ווירקליך האט א נס פאסירט, מיין פאטער איז איינגע'פאלען צו שיקען יתרו'ן בריינגען די גאלד און די קויהלען און יתרו האט גראדע דיר באגעגענט, און דו האסט איהם געווארענט...

אליין וועל איהר צוריידען דערצו. דו קענסט זיך אויף מיר פערלאזען. איד האף אז יעצט, ווען זי וועט זעהן אז דיין לעבען איז אין סכנה, וועט זי שוין איינשטימען.

— איד דאנק דיר, מרים! — האט יתרו איהר געזאגט — איד וועל דיין טובה קיינמאל נישט פארגעסען.

— און ווען זאל זי זיך מיט דיר טרעפען? — האט איהם מרים גע'פרעגט.

— זאל זי זיך טרעפען מיט מיר מאָר גען גאנץ פריה אויף דעם זעלבען פלאץ ווי אימער — האט יתרו געזאגט. דעם זעלבען אבענ דאזי שוין מרים געווען אין דבר'ס הויז און איבערגעגעבן כען שרה'ן יתרו'ס ווערטער.

— דו מוזט טהאן זיין פערלאנג — האט זי צוגעגעבען. ער טאר מעהר זיין ריזע נישט אפלייגען, און אויב דו האסט איהם לייעב, דארפסטו אויך בריינגען א קרבן און מיט איהם מיט פאהרען.

— מרים, דארף איד דיר דען דער צעהלען, ווי לייעב איד האב יתרו'ן? אבער ווען איד נעהט זיך א טראכט טהאן אז איד וועל זיך אויף עוויג דארפען שוידען מיט מיינע לייעבע עלטערען, מיט מיין שוועסטער און מיט דיר, מיין בעסטע פריינדן, דאן קען איד צו קיין באשלוס נישט קומען.

— אבער מיין טאכטער! — האט שרה'ס מוטער זיך אפגערופען — דו זעהסט דאך אז עס איז פאר אונז אונז מעגליך מיט אייך מיטצופאהרען. דער קעניג האט דאך יתרו'ן ענטזאגט, און וואס וועט אונז שוין ארויסקומען, ווען דו וועסט אויך מיט אונז מיטליידען... שפעט ביינאכט, ווען דברי האט זיך אומגעקעהרט פון דער ארבייט, האט מען ווידער וועגען דעם געדערט, און ער מיט זיין פרוי איז שולמית האבען גענוג כען איינ'מענה'ן מיט שרה'ן אז אויף מארגען ווען זי וועט זיך געהן זעהן מיט יתרו'ן, זאל זי איינשטימען מיט איהם חתונה צו האבען.

— מיין קינד! — האט דברי געזאגט — יתרו האט דעריבער בעשלאסען צו פערלאזען מצרים און זיך בעזעצען אין זיין געבורטס לאנד, מדין, ווי ער האט שוין לאנג געפלאנעוועט. ער איז געווען זיכער ווען ער וועט דערצעהלען שרה'ן, אז ער איז געצוואונגען צו פערלאזען מצרים, וועט זי פאר איהם מעהר קיין שוועריגקייטען נישט מאכען. ער האט אפגעווארט ווען מרים וועט ארויסקומען פון שאלא, און ווען ער האט איהר דערזעהן, איז ער צו איהר צוגעלאפען:

— מרים! — האט ער זיך צו איהר אפגערופען — איד וויל דיר בעטען דו זאלסט אריבערגעהן צו שרה'ן און איהר זאגען אז איד מוז זיך מיט איהר זעהן וואס גיכער, איד האב בעשלאסען צו פערלאזען מצרים.

— דו וועסט טאקע פערלאזען מצרים? — האט כ'ים אויסגערופען: אה, וואס פאר א גוטען פריינד מיין פאלק און מיר אלע וועלען איז דיר פער'לידען.

— מיין לעבען איז שמענדיג אין סכנה, טאגער גראכט... און ווען פרעה וועט עפעס אויסגעפינען, דאן וועט שוין פאר מיר זיין צו שפעט... און א חויז דעם זעה איד דאך אז מיינע רייד ווירד קען נישט אויף דעם קעניג, דיניע בריר דער ווערען וואס ווייטער אלץ מעהר געפייניגט, און איד בין הילפלאז, און אויב שרה וועט איינשטימען וועל איד מיט איהר הייראטען און צוזאמען וועד לען מיר אפרייזען נאך מדין.

— און וואס וועסטו טהאן, אז זי וועט נישט וועלען פערלאזען איהר משפחה? — האט איהם מרים געפרעגט. — דאן וועל איד פערלאזען מצרים מיט א צובראכען הארץ און געמיטה, איד וועל וואנדערען פון לאנד צו לאנד און איד וועל קיין מנוחה נישט געפינען ביז די לעצטע טעג פון מיין לעבען... יא, מצרים וועל איד אבער מוזען פער'לאזען.

— גוט — האט מרים געזאגט — איד וועל נאך היינט זיין ביי שרה'ן און זיך מיט איהר דורכריידען. איד

אויב דו וועסט קאדמאר'ן אזוי בעהאנדל'ן לען, וועט ער זיין גאנצען כעס אויסלאזן זען אויף דעם פאטער! פערגעס נישט, אז דער פאטער איז אונטער זיין אויפ'זיכט.

— אבער וואס קען שוין זיין ערנער ווי עס איז! — האט שולמית אויסגער'רופען — ארבייט דען נישט אונזער פאטער שווער, וועט ער איהם קענען ער'נער מאכען?

— מיין טאכטער! — האט דברי זיך אפגערופען צו שולמית'ן. ווענען מיר זאלסטו זיך נישט זארגען! קאדמאר קען מיר ווירקליך שוין ערנער נישט מאכען... אבער אויב דו וועסט פון איהם קענען פמור ווערען אויף א בע'סערען אופן וואלט איר דיר געראטען צו האבען אביסעל מעהר געדולד מיט איהם... ווייל ער קען זיך נאך אפרעכע'נען מיט דיר!

— איר האב פאר איהם קיין מורא נישט! האט שולמית זיך אפגערופען — איר האט איהם ווי דעם טויט, און יעד'דעם מאל ווען ער קומט צו מיר און פאנגט זיך אן צו ערקלעהרען אין לעבע צו מיר, וואלט איר דאן בעסער געוואלט ייז טויט...

— וועלען מיר זיך טאקע מארגען ביינאכט אלע בעראטהען מיט יתרו'ן! — האט זיך די מוטער אריינגעמישט. — אבער קאדמאר האט מיר געזאגט אז ער וועט מארגען בייטאג קומען מיר צו בעזוכען און איר וועל'ן איהם דארפען געבען מיין ענגליטיגע תשובה.

— וועסטו איהם הייסען קומען מיט עטליכע טעג שפעטער! — האט דברי געזאגט — דו וועסט שוין פאר איהם געפינען אז אויסרייד און דערווייל ווע'לען מיר זיך בעראטהען מיט יתרו'ן וואס צו טהאן.

שרה האט זיך אויף דעם צווייטען טאג געטראפען מיט יתרו'ן אויף דעם בעשטימטען פלאץ און איהם איבערגע'געבען איהר בעשלוס.

א גליקליכע פרייד האט יתרו'ן ארומ'גענומען ווען ער האט דערהערט איהרע ווערטער, ער האט איהר געקויפט און

צו איהר, מיר שאצען אלע אפ דיין איר בערגעבענהייט צו אונז, און ווען דיין קרבן וואס דו רעכענסט צו בריינגען פאר אונז, וואלט אונז ווי ווינציג געד'האלפען, וואלט פיעליכט געווען אין דעם א זין, יעצט אבער, וועסטו אונזער לאגע אויף א האר נישט פארבעסערען און דו וועסט דערצו דיין לעבען און דעם לעבען פון יתרו'ן אומגליקליך מא'כען. דעריבער בעט איר דיר מיין טאכ'טער, פאלג מיר און דיין מוטער און שטים איין צו יתרו'ס פערלאנג. אפשר וועט נאך גאט געבען און מיר וועלען זיך נאך קענען זעהן און טרעפען איינע די אנדערע גליקליכער ווי יעצט.

— גוט! — האט שרה ענדליך צו'געשטימט — איר וועל'ן טהאן אייער פערלאנג, און זאל אונז גאט אלעמען העלפען.

— אויב אזוי — האט דברי געזאגט, זאלסטו איינלאדען יתרו'ן צו אונז אין הויז. יעצט אז ער האלט אלץ איינס ביים פערלאזען מערים, האט ער דאך נישט וואס מורא צו האבען פאר טא'גער'ן און זיינע איבעריגע שונאים. זאל ער קומען מארגען ביינאכט און מיר וועלען זיך איר דורכירידען ווענען די ווייטערדיגע פלענער.

— יא, מיין טאכטער, מיר וועלען זיך דארפען מיט איהם בעראטען וואס צו טהאן מיט שולמית'ן. קאדמאר לאזט איהר נישט צורוח, און מיר אלע שרע'קען זיך פאר טרויעריגע פאלגען — האט די מוטער זיך אפגערופען.

— מיר ארט נישט וואס פאר א פאל'גען עס וועלען ארויסקומען! — האט שולמית זיך אפגערופען. אבער ווען קאדמאר וועט נאך אמאל קומען צו אונז מיין הויז און וועט מיר וועלען בעלעס'טיגען, וועל'ן איר איהם פון דאנען ארויס'טרייבען — איר בין שוין מיער פון איהם... איר בין געצוואונגען איהם שטענדיג צו ווייזען א פריינדליכע מינע.

— מיין שוועסטער! — דו דארפטס דאך אבער אויך א טראכט טהאן פון אונזער פאטער! — האט שרה זיך צו איהר אפגערופען — דו ווייסט דאך, אז

ער וועט פערלאזען מצרים, וועט ער זיך א סך פרייער פיהלען... ער וועט קענען נאך מעהר דריקען די קינדער פון ישראל עס וועט ניט זיין ווער עס זאל זיי פער-טיידיגען פאר פרעה'ן.

איז אבענר, ווען עס איז שוין גוט פינסטער געווארען, איז יתרו אוועק נאך גשן... ער איז אריינגעקומען איז דברי'ס הויז, וואו אלע האבען שוין אויף איהם מיט גרויס אומגעוירלד גע-ווארט.

א גרויסע פרייד האט געהערשט איז הויז ווען יתרו איז אהין אריינגעקומען. ווייל עטליכע יאהר זיינען פאראיבער און יתרו איז ניט ערלויבט געווען צו בעזוכען גשן.

שרה, שלומית און זייער מוטער הא' בען צוגעגרייט א מאהלצייט און יעצט האבען אלע געווארט אויף דברי'ן ער זאל זיך אומקעהרען פון דער ארבייט. אלע האבען אויסגעמיטען צו ריידען ווע' גען א וויכטיגע זאך אהן דעם הויפט פון דער משפחה.

ווען דברי איז געקומען האבען זיי זיך אלע געזעצט ביים טיש און דברי האט זיך אפגערופען:

— יתרו, מיר אלע זיינען דיר זעהר דאנקבאר פאר דעם וואס דו האסט זיך פאר אונז בעמיהט... מיר, די ישראלים, ווייסען גאנץ גוט אז דו ביזט געווען אונזער איינציגער גוטער פריינד און אונז שטענדיג געזוכט צו בעשיצען פון די פיעלע שרעקליכע צרות וואס דיא מצריים לייגען אויף אונז ארויף.

— אבער מיט מיין גאנצער שתדלנות,

האב איך גאר ניט אויסגעפיהרט — האט יתרו מיט אומעט געזאגט — אייע' רע שונאים זיינען געווען פיעל מעכטי' גער פון מיר און פרעה איז מעהר בע' איינפלוסט געווארען דורך זייערע רייד ווי דורך מייענע... פיעלע מאהל ווייס איך אז איך האב נאך ערגער געמאכט. — אונזער גאט, אבער פערדעקענט א גוטע מחשבה אזוי גוט ווי א טהאט — האט דברי געזאגט — און זאל דיר דעריבער אונזער גאט שיקען זיין ברכה

געזאגט איד האף אז דו וועסט זיין אויך גליקליך מיט מיר, און אפשר וועט נאך אמאל מעגליך זיין אז דייענע ברידער וועלען בעפרייט ווערען פון מצרים, דאן וועט אונזער שמחה פערפולט ווערען.

— מייענע עלטערען פערלאנגען אז דו זאלסט היינט איז אבענר אונז אפשטא' טען א בעווד — האט שרה איהם געזאגט — ווייל זיי האבען מיט דיר וועגען וויכ' טיגע זאכען צו ריידען, גלויבסטו יתרו, אז דיר וועט מעגליך זיין צו קומען צו אונז... —

— יעצט אז איך וועל בא'ד פערלא' ווען מצרים, האב איך ניט וואס מורא צו האבען צו קומען איז גשן — האט יתרו געענטפערט — איך וועל בעשטימט זיין היינט איז אבענר איז דיין הויז און דאר' טען וועלען מיר מאכען אלע פלענער פאר אונזער חתונה און פאר אונזער רייע נאך מדין.

יתרו איז געווען אזוי גליקליך אז זיין געליבטע שרה האט ענדליך צוגעשטימט צו זייער היראט און צוזאמען מיט איהם צו פערלאזען מצרים, אז ער איז בא'ד אוועק צו פרעה'ן און איהם געבעטען ער זאל איהם בעפרייען פון זיינע פליכטען.

— ווילסטו פערלאזען מצרים אויף אימער? — האט איהם פרעה געפרעגט.

— מעגליך אז די געטער וועלען מיר העלפען און איך וועל זיך צוריקקעהרען, אבער איך האב זיך שטארק פערביינקט נאך מיין משפחה אין מדין, און א חיל דעם איז דאסער מיין רייכטום זעהר גרויס, עס איז שוין צו לאנג פערנאכ' לעסינגט געווארען.

— גוט — האט פרעה געזאגט — אויב דאס איז דיין שטארקער וואונש, ערלויב איך דיר דאס צו טהאן, ווייל איך שאץ אפ אלעס וואס דו האסט געטהאן פאר מיין לאנד, ווען דו האסט געקעמפט צוזאמען מיט מיר געגען די חתים.

סאנער איז געווען גאנץ צופרידען וואס יתרו פערלאזט מצרים, ער איז פון שטענדיג אן געווען צו איהם ווי א דארן איז זיינע אויגען, יתרו פלעגט פיעלע פון זיינע פלענער צושטערען, יעצט אז

שטארק בעזארגט. . . איד בין זעהר אומ' רוהיג וועגען שלומית'ן ער זאל איהר קיין שלעכטס ניט טהאן.

— די איינציגע עצה וואס איד קען דיר געבען איז אז שלומית זאל גלייך חתונה האבען דאן וועט קאדמאר איהר קיין שלעכטעס ניט קענען טהאן, ווייל לויט די געזעצען אין מצרים, איז די שטראף זעהר גרויס ווען א מאן זוכט זיך צו פערטשעפען צו א פרוי וועלכע איז פערהיראט צו א צווייטען. און אויב קאדמאר וועט זוכען איהר צו בעלעסטיגן נען אויך דאן, וועסטו האבען פאלקאם רעכט איהם צו פערלאנגען פאר'ן גע' ריכט, און דאן וועט ער נאר מעגליך איד פערלירען זיין אכט.

דברי האם א וויילע א טראכט גע' טהאן און שרה האט זיך אפגערופען :

— איד ווייס פאטער אז דאס וועט גאר ניט זיין גאנץ שווער צו טהאן, ווייל איר פון שבט בנימין האט לייעב שלומית'ן, אבער מיין שוועסטער האט דערפון ניט געוואלט טראכטען כל זמן איד בין ניט געווען פערהיראט, און יעצט גלויב איד אז עס וואלט געווען זעהר גוט ווען איד וואלט געגאנגען רור פער אדר'ן און איהם איינגעלאדען צו מיין חתונה, פילייכט וועט עמרם זיי בידען אויך חתונה מאכען.

— ביזטו זיכער, מיין טאכטער, אז שלומית לייעבט איהם? — האט די מו' טער איהר געפרעגט — צו מיר האט זי קיינמאל וועגען דעם ניט גערעדט.

— אבער איד ווייס אז שלומית טראכט פון אדר'ן זעהר פיעל — האט שרה געזאגט מיט א לייכטען שמייעל. — איז ווי אלט איז ער? — האט דברי א פרעג געטהאן.

— ער איז אכטצען יאהר אלט — האט שרה געזאגט. ער האט נאר צוויי יאהר צייט בין וואנען די מצרים וועלען איהם זוכען צו פערשקלאפען, און ווער ווייס, אפטר נאך די צוויי יאהר וועט קומען די ישועה אויף אלע אידן און מיר וועלען אויסגעלייזט ווע' דען פון י. ל. מצרים.

פון הימעל די זאלסט גילקליך זיין מיט מיין טאכטער אין דיין געבורטסלאנד. — איד דאנק דיר זעהר, דברי! —

האט יתרו איהם געענטפערט — איד וועל וויסען ווי אפצושאצען דיין טאכ' טער, שרה'ן וועלכע גיסט מיר פאר מיין פרוי — איד האב וועגען דעם געטרוימט פאר די לעצטע צעהן יאהר און יעצט ווערט מיין טרוים פערזוירקליכט.

— מיר וועלען טאקע נאך היינט פראווען איינער חתיכה! — האט דברי זיך אפגערופען — איד וועל שיקען שלומית'ן זי זאל רופען עמרם'ן און נאך אייניגע פון אונזערע נאעהנטסטע פריינד און די וועסט מקורש זיין שרה'ן לויט אונזער דין.

שלומית איז אוועק רויפן עמרם'ן אין דברי האט ווייטער געזאגט :

— יעצט יתרו האט איד בין דיר געוואלט פרעגען אז זעה, וועגען מיין איינגערע טאכטער שלומית, פילייכט וועסטו מיר קענען ראטהען און ארויס' עהמען שלומית'ן פון א צרה.

אויב עס וועט נאך זיין אין מיין מעגליכקייט וועל איד דאס געוויס טהאן! — האט יתרו געזאגט.

— איבער מיר און איבער נאך ארום א הונדערט פון מיניע ברידער האט טא' גער בעשטימט דעם בעזאמען קאדמאר, וועלכער איז אזא רשע ווי ער אליין, עס פלעגט זיך מאכען אז קאדמאר פלעגט ארוינקומען אין מיין הויז צו זעהען, אז איד זאל זיך צו איילען צו דער ארבייט.

האט ער דערזעהען מיין אינגערע טאכ' טער, זינט דאן הערט ער ניט אויף צו קומען און איהר בעלעסטיגען. שלומית האסט איהם אזוי שטארק, און זי האט זיך דא ניט לאנג אויסגעשטראכען אז זי יואלט בעסער געשטארבען איקדער צו געהערען צו איהם. יעצט זיכען מיר אלע פערצווייפעלט און מיר ווייסען ניט וואס צו טהאן. . . אויב שלומית וועט איהם פון זיך פערטרויבען וועט ער זיבער זוכען נקמה צו נעהמען פון איהר, ער וועט זיך אויך אפרעכענען מיט מיר, אבער פאר מיר בין איד שוין ניט אזוי

אדר'ס אויגען האבען אויפגעלויכטען פון גליק.

— איד וועל גלייך מוזען געהן אנוואך גען מיין מוטער! — האט ער אויסגעד'רופען מיט פרייד, מיין מוטער האט זיך שלומית'ל'ן זעהר ליעב און זי וועט זיין זופרידען צו וויסען אז שלומית טראכט פון מיר.

— אויב עס וועט ניט זיין צו שווער פאר דיין מוטער צו קומען, וואלט איר איהר אויך איינגעלאדען... ווייל עס איז דאך אוממעגליך פאראיינצוזאגען וואס אין אונזער הויז קען היינט בייך נאכט פארקומען... האט שרה געזאגט מיט א שמויכעל — דו ליבסט שלומית'ן און זי ליעבט דיר און עמרס וועט זיין דער מסדר קרושין צווישען מיר און יתרו'ן, קען דאך געמאלט זיין אז אין דערזעלבער צייט זאל עמרס אויך איר ביידען פערבינדען.

— הלואי זאל עס אזוי פארקומען ווי דו זאגסט! — האט איר זיך אפגעריר פערן מיט א גליקליכען שמויכעל — איר געה גלייך אנואגען מיין מוטער!

— גוט האט שרה געזאגט — איר וועל איצט געהן אהיים, און מיר וועלען דיר ערווארטען מיט דיין מוטער.

ווען שרה האט זיך אומגעקעהרט, האט זי שוין געטראפען אין הויז איהר שוועסטער, עמרס'ן יכבד און מרים'ן.

— דו ווייסט ווער עס וועט באלד קומען אהער? — האט שרה אפגערופען שלומית'ן אהן א זייט.

שלומית האט איהר אנגעקוקט.

— ניין, איר ווייסט ניט!

— באלד וועט אהער קומען איר און זיין מוטער!

— איר און זיין מוטער!! — האט שלומית אויסגערופען — און איהר פנים איז רויט געווארען.

— יא, מיין ליעבע שוועסטער, דו זאגסט דאך פון מיר ניט פערלייקענען, דו האסט אדר'ן ליעב און זיין ליעבע צו דיר איז אזוי שטארק, אז ער וואלט אלעס געמאכט אום דיין הארץ צו גע-ווינען... און איר בין יעצט געווען אין

— אויב אזוי מיין טאכטער, קענסטו איהם געהען רופען! — האט דברי צו איהר געזאגט — איר האף אז דו וועסט שוין וויסען ווי צו איהם צו ריידען אום ניט צו פערשעהמען דיין שוועסטער.

— מיין שרה איז זעהר קלוג! — האט יתרו זיך אפגערופען מיט א שמויכעל — און איר בין זיכער אז זי וועט זיין ערפאלגרייך.

שרה איז גלייך אוועק צו אדר'ן און הויז, ווען איר האט איהר געזעהען. אין זיין פנים בעדעקט געווארען מיט א רויטקייט.

— דו וועסט מיר ענטשולדיגען וואס איר קום דיר שטערען — האט שרה זיך פערענטפערט — אבער איר געה באלד הייראטען יתרו'ן און מיר לאדען איין די בעסטע פרוינד פון אונזער משפחה, און אזוי ווי איר ווייסט אז דו ביזט אויך איינער פון אונזערע גוטע פרוינד, דער ריבער איז אונזער אלעמענס יאונש דו זאלסט זיך אויך בעטהייליגען אין אונז זען שמחה, און אויב עס איז פאר דיר ניט צו שווער זאלסטו באלד קומען צו אונז.

— אה, שרה, ווי דאנקבאר איר בין צו דיר! — האט איר אויסגערופען — אויף דיעזען כבוד האב איר זיך קיינ מאל ניט געריכט, דו אליין זאלסט מיר געהן רופען!... מיין שמחה איז נאך גרעסער דערמיט וואס איר ווייסט אז שלומית האט פערארזאכט איר זאל יעצט איינגעלאדען ווערען צו איר אין הויז...

און דו טראכטסט פון מיין שוועס-טער? — האט איהם שרה געפרעגט.

— איר טראכט פון איהר טאג און נאכט, איר האב זי זעהר ליעב אבער איר ווייסט ניט פארנוואס זי האט אלע מאל אפגעלעגט איהר ענטפער צו מיר.

— דאס איז געווען ווייל איר, איהר עלטערע שוועסטער, בין נאך ניט גע-ווען פערהייראט אבער באלד וועט זי שוין אין גאנצען פרוי זיין דיר צו גע-בען א צופרידענשטעלענדע תשובה.

בען! — האט שלומית געזאגט מיט א שמויכלע.

— וועגען דעם ביזן איד שוין גאר ניט בעזארגט! — האט שרה געענט-פערט — איד מוז גלייך געהן אנוואגען אונזערע עלטערען וועגען דעם און מיר וועלען אלע זיין געגרייט דערצו.

אין א וויילע ארום אין אנגעקומען אדר מיט זיין מוטער און מען האט זיי זעהר פֿיין אויפגענומען.

פאר אלע געסט האט דברי ערקלערט אז היינטיגען אבענד וועלען זיינע ביידע טעכטער, שרה און שלומית הייראמען. שרה וועט ווערען די פרוי פון יתרו, און שלומית — די פרוי פון אדר'ן.

— ווען זיין פאטער וואלט יעצט גע-לעבט?! — האט אדר'ס מוטער זיך אפגערופען צו דבר'ן און זיין פרוי מיט טרעהרען אין די אויגען, ווי גליקליך ער וואלט זיך יעצט געפיהלט — אבער די מצריים, די רשעים האבען זיין לעבען פערקירצט... אה וואס פאר א רשע יע-נער מצרישער בעאמטער איז געווען — האט זי געוויפט — מען זאגט אז קאד-מאר איז שוין ניט אזוי שלעכט.

— קיין בעסערען מול מעג ער ניט האבען! — האט דברי געזאגט — אמת מען האט נאר ניט געהערט אז א איד זאל דורך זיינע הענדר פערשמיסען ווע-רען אויף טויט, אבער ער טהוט אונז אז אנדערע געברענגטע צרות... —

מען האט מיר איבערגעגעבען — האט אדר'ס מוטער זיך אפגערופען צו שלומית'עס מוטער — אז מען האט דיין אינגערע טאכטער געזעהען שפאר צירענדיג מיט קאדמאר'ן... און מיר האט זיך שטארק געוואונדערט... —

דאס איז געווען דאן מיט עטליכע יאהר צוריק ווען יוכבד'ס זוהן איז גע-ווען בעהאלטען אין אונזער הויז, און דאן האבען מיר אלע פלוצלונג בעמערקט ווי קאדמאר קומט אז, און מיר האבען זיך שטארק דערשראקען ער זאל ניט אויסגעפינען אז מיר בעהאלטען א קינד און נאכהער איהם אריינשווארפען אין טייד, אין שלומית איהם ענטקעגען גע-

זיין הויז און איהם פערזענליך איינגע-לאדען ער זאל קומען מיט זיין מוטער צו מיין חתונה.

— אבער, שרה! ווי אזוי האסטו עס געקענט טהאן אזא זאך?!

— מיין שוועסטער דו ווייסט דאך אז קיין שלעכטע כונות האב איד קען יעצט געהאט, איד גלויב אז איד קען יעצט מיט דיר ריידען גאנץ אפען: ווען דו ביזט אוועק איינלאדען עמרס'ן האט זיך דער פאטער דורכגעזעט מיט יתרו'ן וועגען דיר, ער האט איהם דערצעהלט ווי אזוי קאדמאר בעלעסטיגט דיר, און איהם געפרעגט אז עצה וואס צו טהאן. יתרו האט געראטהען אז דו זאלסט וואס שנעלער חתונה האבען, ווייל אלס פערהייראטע פרוי, וועט קאדמאר דיר ניט וואגען צו בעלעסטיגען, און אזוי ווי איד ווייס אז דו האסט אדר'ן לעיב האב איד בעשלאסען איהם איינצולאד-דען און אויב דו וועסט ניט זיין דאגע-גען, וועלען מיר פראווען צוויי חתונות היינטיגען אבענד... פערשטעהסטו מיר, מיין שוועסטער, אין אייניגע טעג ארום, וועל איד דאך אפרייזען מיט יתרו'ן פון דאנען, און גאט ווייס אויב איד וועל דיר שוין ווען עס איז זעהן.

— אבער פון וואנען ווייסטו, שרה, אז אדר וועט ניט זיין דאגעגען?

— ניט נאר וועט ער ניט זיין דאגע-גען, אבער דיין צושטימונג דערצו וועט איהם מאכען פאר דעם גליקליכסטען פון גאנץ גשן.

— מיין לעיבע שוועסטער — אין שלומית איהר ארויפגעפאלען אויפ'ן האלץ און גענומען קושען — דו ביזט דאך אזוי גוט און נאכעל, דיין גאנצע לעבען טראכסטו נאר ווי גליקליך צו מאכען אנדערע... —

קען איד שוין פאר אלעמען ער-קלעהרען אז היינט ביינאכט וועט אויך פארקומען דיין חתונה מיט אדר'ן? — האט שרה איהר געפרעגט.

— ווארט ביז וואנען אדר וועט קו-מען, פילייכט וועט ער נאך חרטה הא-

איז געווען זיכער אז זי וועט געהערען צו איהם.

נאָר גלייך ווי ער האָט זיך דער־וואָסט אַז שולמית האָט חתונה געהאַט מיט אַדר'ן, האָט זיין כעס און איהם געברענגט נישט נאָר אויף דבר'ס משפּחה נאָר אויך אויף אלע איבעריגע אידען וועלכע זיינען געווען אונטער זיין אויפזיכט. ער האָט דאָ געשוואָרען ביי אלע געטער פון מצרים, אז ער וועט נישט רוחען ביי וואַנען ער וועט זיך אַנזעטי־גען מיט דער ליבער פון שולמית'ן...

ווען די צייט אַ געקומען און שולמית'עס מאַן איז פּערשקלאַפט גע־וואָרען, האָט ער שוין אויסגעוויקסט אַז אַדר זאָל אויך קומען אונטער זיין השגחה און יעדען פּריהמאַרען, ווי נאָר דער מאַרגענשטערען איז אויפגעגאַנגען האָט שוין קאַדמאַר זיך געפונען ביי דער טיהר פון אַדר'ס הויז, און ווען עס האָט אַדר'ן עטוואָס ליינגער גענומען, האָט זיך קאַדמאַר, דער מצרי, אַריינגע־בראַכען אין זיין הויז און איהם פון בעט אַרויסגעשלאַפּט מיט גרויס רציחה. שולמית האָט שטילערהיים געוויינט און זיך גענומען כעמען ביי קאַדמאַר'ן ער זאָל איהר מאַן אזוי פּיעל נישט דריקען, אָבער קאַדמאַר האָט אַ שמשירע געטהאַן מיט זיינע צייהן און אויסגערוּפּען:

— ער איז פּויל, דיין מאַן! אָבער ביי קאַדמאַר'ן וועט ער מווען טהאַן אלע אַרבייט און נישט שלאַפען ביי שפּעט.

קאַדמאַר האָט אַנגעוואָרפּען אַ שרעק אויף אלע אידען וועלכע זיינען געווען פאַרשקלאַפט אונטער איהם. ער פּלעגט ווי פּייניגען אַהן אַ שיעור, ער פּלעגט שטעהן מיט אַ בייטש, און ווען ער פּלעגט בעמערקען ווי אימיצער שטעלט זיך אַפּ אַפּצוכאַפּען זיין אַמעס פּלעגט ער איהם געהמען אזוי שטאַרק שלאַגען ביז וואַנען בלוט האָט גערונגען.

ווען מען פּלעגט איהם דערזעהן, פּלעגען אלע זיך געהמען פּלייסיגער צו דער אַרבייט... און ווען ער פּלעגט זיך צוכאַפּען צו איינעם שלאַגען, פּלעגט ביי די איבעריגע אידען פּערקוועטשען

גאַנצע און בכיוון מיט איהם אוועקגע־שפּאַצירט גאַנץ ווייט פון הויז... יא, זינט דאָן האָט ער נישט אויפגעהערט צו קומען און זיך מיט איהר געוואַלט זעהן, אָבער שלומית, האָט זיך אפילו אויף איהם נישט אומגעקוקט... זי האָט איהם, און זי האָט איהם נישט איינמאַל געזאָגט אז ער זאָל איהר אויפהערען צו בעלעס־טיגען.

— און יעצט ווען מיין זוהן וועט הייראַטען מיט דיין טאכטער, גלויבסטו און ער וועט אויפהערען איהר צו בעלעס־טיגען? — האָט אַדר'ס מוטער גע־פּרעגט.

יתרו האָט אונז געזאָגט אַז לויט'ן גע־זעץ טאַר קיין מצרי נישט בעלעסטיגען א פּערהייראַטע פּרוי, און דו ווייסט דאָר אַז יתרו אַלס פּרעה'ס מיניסטער ווייסט גאַנץ גוט די געזעצען פון לאַנד.

— זאָל גאָט געבען אַז זיי זאָלען ביי־דע גליקליך זיין! — האָט אַדר'ס מוטער אויסגערוּפּען — און ווען די צייט וועט קומען פאַר מיין זוהן צו געהן טהאַן די שווערע אַרבייט, פּערשקלאַפט צו ווע־רען פאַר מצרים, זאָל שוין דאָן אויף אונז אַלעמען אַנקומען גאַטעס הילף. נינעם אַזענע האָט מען אין דבר'ס הויז געפּראַוועט צוויי חתונות, פּריהער האָט עמרם דורכגעפּיהרט די צערע־מאַניעס פון דער חתונה פון יתרו'ן מיט שרה'ן, און נאָכהער — האָט ער פּער־הייראַטעט שולמית'ן מיט אַדר'ן.

אַ שטילער און בעשיידענער מאַל־צייט איז געפּראַוועט געוואָרען אין דבר'ס הויז און ווי נאָר דער מאַרגען־שטערען איז אויפגעגאַנגען, האָט דברי אַלעמען איבערגעלאָזען און איז אוועק צו זיין אַרבייט.

איז זעבען טעג אַרום האָט יתרו און זיין פּרוי שרה כּעל־לאָזען מצרים און גערייזט נאָר מדין.

אַכטער קאַפיטעל

אַ רוהע טאַג

יאַהרען זיינען אוועק און קאַדמאַר האָט נאָר אַלץ נישט געקענט פאַרנעמען די שעהען שולמית, וועגען וועמען ער

צוקומען אין הויז צו שולמית'ן מיט א שמייכל.

— איד וויל איהר נישט מצער זיין — האט ער מיר געזאגט — אבער היינט האט מיר קאדמאר אזוי מערדערליך געד שלאגעזאן איד בין זיכער דאס זי וועט עס בעמערקען... ווען מיין שולמית וויינט איז עס ביי מיר ערגער ווי די בילען יואס קאדמאר מאכט מיר!... יא, אזוי האט ער זיך פאר מיר היינט בעקלאזט.

— צו וועמען קענען מיר זיך ווענדען אין דער צייט פון אינזערע צרות? — האט זיך דבר'ס פרוי פארנאנדערנע וויינט. דער יאך ווערט נאך אלץ שווער דער, די מצרים היירען נישט אויף אונז צו פייניגען, און ווי עס וויינט אויס, וועט קיין סוף צו אונזערע יסורים נישט נעהמען. איד זאג דיר שוין, דברי, אז די קליינע עופה'לעך, וועמען די מצריים דערטרינקען אין טייד, זיינען א סך גליקליכער פון די וועלכע ווערען אויסבעהאלטען און געדאמעוועט פון זייערע הענט... אט נעהם אדר'ן, ווי גליקליך ער איז געווען אלס קינד און דאן אלס יונגער מאן... ווי גליקליך ער איז געווען ווען שולמית איז געווארען זיין פרוי, אבער ווי לאנג האט זיין פרייד אנגעהאלטען? באלד איז געקומען זיין צייט פערשקלאפט צו ווערען. ער, אזוי ווי דו, איז אנדערע צעהנדליגע טויזענדע, ווייסען נישט פון קיין רוה, שמענהיג זייט איהר און איין בורא פאר די מצרישע בעאמטע, וועל'כע אהן שוין ארזאכטע שלאגען איד מערדערליך, וואס פאר א ווערדע האט א אידישעם לעבעזיגן יענע רשעים...

— מיר טארען נישט זינדלען מיט אונזערע ליפען גענען גאט! — האט דברי געמאכט א פארזוך איהר צו טרויסטען — יוי מיינע עלטערע האבען מיר איבערגעגעבען האט אונזער עלטער זייט יוסף פארזיכערט, אז גאט וועט זיך און אונז דערמאנהען און וועט אונז אויסלייזען פון דעם גלות מצרים!

— ווער ווייסט ביזן ווי לאנג מיר ווערען נאך דארפען אזוי ליידען, דברי?

דאס הארץ פון יסורים עס צוועהן. יעדער איינער האט דעם שלעכטען מצרי געשלאמען אין הארצען, און געבעטען גאט ער זאל איהם בעפרייען פון זיינע הענט.

מעהר פון אלעמען האט ער געפירט ניגט דבר'ן שולמית'עס פאטער, ווייל לויט ווי מען האט איהם איבערגעגעבען, האט דברי פארארזאכט אז זיין טאכט טער זאל הייראמען מיט אדר'ן, און דער ריבער פאר יעדער קלייניגקייט האט קאדמאר דבר'ן מערדערליך געשלאגען.

טרויעריג, צובראכען און אויסגעמאטערט פלעגט זיך דברי צוריקקעהרען אהיים, און זיין אומעט איז אין זיין הייז נישט געמיינערט געווארען, זיין פרוי פלעגט פארבלייבען אליין אין הייזדעם גאנצען טאג און פלעגט וויינען און שלאגען אויף איהר שלעכטען מזל. — אה, ווי טרויעריג און ביטער עס איז! — פלעגט זיין פרוי נעהמען ווייט צען, ווען ער, דברי, פלעגט זיך צוריק קעהרען אהיים א מיעדער און צואויזאונ'דעמער — ווי איד זעה, ביזטו שוין היינט וועדער געשלאגען געווארען ביי דעם רשע.

— פאר מיר אארט מיר שוין נישט אזוי שטארק! — האט דברי געזאגט מיט א זיפן, איד בין שוין אלט, איד האב שוין מיין לעבען אפגעלעבט, וויפיעל יאהר קען איד זיך נאך אזוי מוטשענען? אבער מיין הארץ בלוטיגט מיר פאר אונזער איידים אדר און שולמית'ן... אה, ווען איד זעה מיט מיינע אויגען ווי ער שלאגט מערדערליך אדר'ן, ווי ער דריקט און פייניגט איהם, דאן ווינט איד אז איד וואלט בעסער קיינמאל נישט געבארען געווארען!... ער האט זיך קיים היינט דערשלעפט צו זיין וואהנונג... איד בין אליין אויך גוט אויסגעמאטערט, און ווען מיר האב בען זיך אומגעקעהרט פון דער ארבייט, האב איד בעמעק'ן ווי שטארק אפגע'שוואכט אדר איז, און איד האב איהם בורא געהאט איבערצולאזען אליין, ער זאל אויף'ן וועג נישט אוימפאלען. ער האט זיך געשטארקט און בעמיהט אריינגע...

איהר דארט, אין דעם נייעם לאנד צו זאמען מיט יתרו'ן, וואלט איד זיך בער רוחניג! — האט זי געזאגט, יא, עס איז באלד צעהן יאהר ווי זיי זיינען אוועק, און מיר האבען גאר נישט גע- הערט פון זיי!

— יתרו געפינט זיך דאך יעצט אין זיין געבורטסלאנד, צווישען זיין אייגענער נער משפחה, איד בין זיכער, אז אזא ליבעליך קינד ווי שרה איז, וועלען אלע פיין בעהאנדלען און ליעב האבען.

— מיר וואונדערט זיך אויב זי האט יתרו'ן געבארען קינדער? — האט דבר'ס פרוי ווייטער געזאגט — דאך מען האבען זיי דאך געוויס נישט וואס מורא צו האבען... די קליינע קינדער זיי נען נישט אין געפאהר ווי דא איז אונ- זער לאנד!

— דו ווייסט וואס איד האב געהערט ריידענדיג? — האט דברי איהר אריינגעפאלען אין די רייך — מען זאגט אז עס איז מעגליך, דאס פרעה וועט אונז ערלויבען איין טאג א וואך זיך אפצו- רהען!

— אה, גאט! הלואי וואלט עס אמת געווען! — האט זי אויסגערופען.

— אויב דאס וועט אזוי זיין! — האט דברי ווייטער געזאגט — וועל איד האבען א מעגליכקייט אין יענעם טאג פון רוה, אוועקצוגעהן צו די טויערען פון מצרים, און זיך נאכפרענען אויף מענשען וועלכע קומען אז פון מצרים, פיעליכט וועל איד פון זיי דערגעהן וועגען יתרו און שרה'ן.

— אה, ווען איד זאל נאך קענען קריי- גען א גערום פון זיי, אז זיי לעבען און זיי זיינען גליקליך, וואלט איד זיך נאך גליקליך געשעצט! — האט זי אויסגע- רופען.

— לאמיר האפען, אז פרעה וועט אונז דאך געבען איין רוהע טאג — האט דברי איהר געטרייסט — און דאן וועלען פיעלע זאכען רעכט ווערען.

— מען האט אויך גערעדט אז פרעה וועט מכיל מאכען די גורח צו דערטרינקען אין טייד נייגעבארענע

— האט זי געווישט איהרע טרעהרען — איד פיהל נאך יעצט די ליידען שטארקער ווי פריהער, ווען שרה איז געווען אין הויז... און שולמית, זיי פליגען מיר לאנג נישט לאזען אומעמינג זיין... עפעס האט פאר מיר דאן די צוקונפט אויסגעקוקט א סך העלער און ליכטיגער... איד האב זיך שטענדיג גער- טרייסט, אז ווען עס וועט הילף אויף אונז אנקומען א צרה וועלען מיר זיך ווענדען צו יתרו'ן און ער וועט אונז קומען צו הילף, יעצט, איז מיין לעבע טאכטער זעהר ווייט פון מיר... גאט ווייס אויב איד וועל שוין ווען עס איז זיכה זיין זיך מיט איהר צו זעהן...

זאל גאט געבען אז זיי זאלען ביידע זיין גליקליך וואו זיי זיינען — האט דברי געזאגט.

— נו, געוויס! הלואי וואלט שולמית און אדר אויך געקענט זיך פון דאנען ארויסרייסען, ווי צופריעדען איד וואלט געווען! אבער איד זאג מעהר נישט, אז יעצט איז פאר אינו די צוקונפט נאך טונקעל... שרה און יתרו זיינען נישטא, שולמית און אדר ליידען אזוי פיעל ווי מיר און איהר נאך מעהר, אויף וואס קענען מיר יעצט האפען?

— די ישועה פון גאט קען קומען אין אן אויגענבליק! — האט דברי זיך אפגערופען — אט נעהם צום ביישפיעל ווי אזוי עמרם'ס זוהן, משה איז גערא- מעוועט געווארען פון טויט, דוכט זיך אין, האר האט בלויז געפעהלט און ער זאל געטויטעט ווערען, אבער דער ווי- לען פון גאט איז געווען אז ער זאל בלייבען לעבען, און ער האט אריינגע- געבען פרעה'ן א געדאנק ארויסצושיקען יתרו'ן נאך די גאלד און די ברענענדיגע קוילען, און דערווייל האט גאט געמאכט אז יתרו זאל בעגענענען מרים'ן... און אזוי דארפן מיר האפען, אז גאט וועט זיך איבער אונז מרחם זיין און ערפילען דעם צוואג, וואס ער האט צוגעזאגט צו אונזערע אור-עלטערען, אונז צוריק צוקעהרען צו אונזער לאנד, כנען.

— ווען איד וואלט בלויז ווייסען וואס שרה מאכט און ווי אזוי עס לעכט זיך

ער טאכט. איד וועל שוין געפינען א תירוץ פאר מיין יעצטיגען בעזוד. זי האט געגעבען דבריו'ן עסען און איז גלייך אוועק צו שולמית'ן.

— מוטער! — האט שולמית זיך פארנאנדערגעוויינט, ווען זי האט איהר דערזעהן — אה, מוטער, ווען דו וואלסט געוואוסט ווי קאדמאר האט היינט מיין מאן צושלאגען! ער קען קוים זיינע גליעדער בעוועגען. אה, נאכה וועל איד אז איהם נעהמען! מוטער, איד האב בעשלאסען צו טויטען קאדמאר'ן. אט מיט דיעזען האמער וועל איד זיין קאפ צושפאלטען. מארגען אין דער פריה וועט ער דאך געוים וויעדער קומען און אנקלאפען אין מיין טיהר, איד וועל איהם איינלאזען און איידער ער וועט צייט האבען זיך ארומצוועהן, וועל איד איהם מיט דעם שווערען האמער איבער'ן קאפ דערלאנגען!

— וואס רעדסטו, מיין טאכטער! דו ווילסט אויף אונז אלעמען אז אומגליק בריינגען? דו ווייסט וואס דאס וועט מיינען, אונזער נאכער משפחה וועט בעשטראפט ווערען מיט'ן טויט פאר אזא זאך! ניין, מיין טאכטער, שלאג זיך ארויס אועלכע געדאנקען פון דיין קאפ! נאכה ליגט איד דער האנט פון נאט, און מיר טארען אין דער יעצטיגער גער צייט אפילו דערפון נישט טראכטען!

— אבער איד קען עס שוין מעהר נישט אריבערטראגען! — האט שולמית נאך שטארקער געוויינט — אה, הלואי וואלט איד בעסער נישט געבארען געוואר. רען איידער צו ליידען אזוי פיעל יסורים. איד וועל דעם רוצח טויטען און מיר אארט נישט וואס מען וועט צו מיר נאכהער טהאן!

— שולמית! — האט די מוטער אויף איהר אנגעשריען — ווינציג צרות ליידעט אונזער פאלק, ווילסטו נאך בריינגען א גרעסערען אומגליק אויף אונז אלעמען?

— דו מענסט זיך בערוהיגען! — האט אדר זיך אפגערופען — שולמית רעדט יעצט פון כעס און אויפגעגונג.

אידישע זיהן, פון דעסטוועגען איז נאך די גורח אלץ אין קראפט!

— נו, און וויפיעל קינדער, מיינסטו געלינגט זיי צו כאפען! — האט דברי געזאגט — גאט האט בעשאפען די רפואה פאר דער מכה, ער האט אונזער פאלק בעשאנקען מיט שכל, און מיר ווייסען זיך ווי אויסצוהיטען פון אונז זערע אונטערדריקער. זעלמען ווען מען הערט אז די מצריים געפינען אויס וואו עס געפינט זיך א נייגעבארען קינד, אונזערע אידען גיבען זיך שוין אז עצה! און וואס מעהר די מצריים ווילען זיך קליגען געגען אונז, אלץ ווינציגער ער פאלגרייך וועלען זיי זיין! און קאדמאר אליין וועט ענדליך מוזען צוגעבען זיין נידערלאגע. ער וועט מיר און אדר'ן פיעלייכט נאך מעהר פייניגען און זוכען אונז צו בעשטראפען, אבער זיין פערלאנג וועט קיינמאל נישט ערפילט ווערען.

— א ציטער געהט דורך מיין לייב, ווען איד הער קאדמאר'ס נאמען. אט יענער רשע, וועלכער איזדיעקעוועט זיך איבער אזוי פיעל אידען, געהט ארום געזונט און שטארק און אומבאשטראפט — דיין כח זאל ער האבען. דאן וואלט ער פיעלייכט נישט געקענט אזוי שטארק וועה טהאן אנדערע.

— זיין טאג וועט קומען, גאט וועט איהם נישט שענקען פאר זיין רשעות! — האט דברי א שאקעל געטהאן מיט'ן קאפ.

— דו ווייסט, דברי, איד וואלט ווער לען יעצט אריבערגעהן צו שולמית'ן זעהן וואס אדר טאכט... איד בין שטארק בעאומרוהיגט וועגען איהם. דו געהט בייס עפעס צו און רה זיך אויס, און איד וועל אהיו געהן.

— מיט דיין פלוצלונגען קומען אזוי שפעט, וועסטו נאך מעהר דערשרעקען שולמית'ן — האט דברי זיך אפגערופען — און דו ווייסט דאך, אז אדר וויל נישט דאס שולמית זאל זיך דער-ווייסען פון זיינע ליידען.

— דאך וועל איד נישט קענען רוהען ביז וואנען איד וועל אויסגעפינען וואס

— אה, ווען יתרו וואָלט יעצט געווען, וואָלטען מיר געקראָגען עטוואָס גערעכט מינקייט! — האָט די מוטער א זיפּז געטהאָן — דו ווייסט, שולמית, אפּשר וואָלט אדר אוועקגעגאנגען צו דער אדר בייט איידער קאדמאר קומט, וואָלט ער דאן שוין קיין אויסרייד נישט געהאט, צו קומען אין דעם הויז, אזוי האָט דאָר דוין פאָטער געטהאָן. ער פלעגט אוועק געהן צו דער ארבייט ווען עס איז נאָך פינסטער געווען און קאדמאר האָט אויפגעהערט צו קומען צו אונז אין הויז.

— אַבער אדר האָט מורא אז ווען ער וועט אוועקגעהן איידער קאדמאר קומט, וועז נאכהער קאדמאר צוקומען און מיר שלעכטעס טהאָן.

— ווייסטו וואָס? — האָט זיך די מוטער צו איהר אפגערופען — איד וועל מאַרנען אריבערנען צו יוכבד'ן און איהר פון אלעס דערצעהלען. דו ווייסט דאָר, אז מרום קומט גאנץ אפּט בעזוכען די פרינצעסין, פיעלייכט וועט זי איהר דערצעהלען וואָס דו ליידיסט און מעגליך אז זי וועט דיר בעהילפיג זיין! די פרינצעסין האָט זיך דאָר מיט דיר אויך אמאָל געקענט.

— זי האָט מיר שוין לאַנג פּערגעסען זינט דאן! — האָט שולמית אויסגערדפּען.

— פון דעסטוועגען וועט ניט שאַדען, זיך צו ווענדען צו מרום'ן. נאָך אלעמען האָבען מיר דאָר איהר אויך פיעל ארויס געהאַלפּען, ווען איהר ברודער איז געווען בעהאַלטען אין אונזער הויז. יעצט זיך גען מיר די איינציגע וועלכע טיילען זיך דעם סוד, אז משה איז יוכבד'ס זוהן... — אויב זיך שוין יא ווענדען צו דער פרינצעסין, וואָלט געווען א סך בעסער צו בעמען אז פאר אלעמען זאל עטוואָס גרינגער ווערען! — האָט אדר זיך אפּ גערופּען — איד בין דאָר נישט דער איינציגער וואָס ליידיט!

אויף מאַרנען איז שולמית'עס מוטער אוועק צו יוכבד'ן און פאר איהר אויסגעגאסען איהר האַרץ. — דו מוזט זעהן צו העלפּען מיינ

אַבער זי וועט אזא זאך נישט טהאָן! זי ווייס אז דאָס וועט קיין ישועה פאר מיר נישט בריינגען. ווען מיר זאלען טריגען אן אנדער אויפגעהער וועט ער זיין אזוי שלעכט, אויב נישט ערגער פון קאדמאר'ן. איד האָט שוין גערעדט מיט פיעלע אנדערע אידען און זייערע יסורים זיינען נישט פלענער פאר מיינע... מיר זיינען הילפלאָז און מיר טאַרען אפילו נישט צולאזען דעם געדאַנק פון נקמה!

— אַבער גיב נאר א קוס וואָס ער האָט צו איהם געטהאָן! — האָט שולמית ארויפגעצויגען אדר'ס ארבעל — זעה די בלויע סינאקעס און די וואונד דען. מיי האַרץ בלוטיגט אין מיר ווען איד קוס זיך צו וואָס עס איז געוואָרען פון מיינ לעבען מאן! האָט ער דען נישט פארדיענט דעם טויט פאר דעם? — אמת, ער האָט שוין לאַנג פאר דינעט דעם טויט, אַבער נישט מיר זיך נען דאָס די וועלכע דארפּען זיין טויט אורטייל דורכפיהרען — האָט די מוטער געזאָגט.

ווען דו וואָלט אַבער געוואוסט, מיר טער, אז קאדמאר קומט יעדען פריהר מאַרנען מיט אן אויסרייד אוועקצונעהר מען אדר'ן צו דער ארבייט, און אין דער זעלבער צייט בעלעסטיגט ער מיר מיט זיינע עקעלהאפטע רייד... דאן הויבט אן מיינ בלוט צו זידען און מיר דוכט זיך אז איד וואָלט איהם דאן אויף שטיי קער צוריסען...

— איד ווייס נישט פאר וואָס דו בער קלאַנגט זיך נישט פאר די העכערע בער אַמטע פאר זיין אויפפיהרונג! — האָט די מוטער איהר געזאָגט. דער געזעץ לויטעט, אז קיינער האָט נישט קיין רעכט צו בעלעסטיגען א פּעהירראטע פרוי.

— איד האָב זיך שוין בעקלאַנגט, אַבער זינט דאן איז נאָך ערגער געוואָר רען — האָט שולמית געזאָגט — ער האָט געלייקענט פאר די בעאַמטע, ער האָט זי געזאָגט, אז ער קומט עס בלויז צו נעהמען אדר'ן צו דער ארבייט. נו, עס פּערשטעהט זיך, אז זיי האָבען איהם גיכער געגלויבט.

רעמסס, און ער האט צוגעזעהן וואס דארטען איז אויפגעטהאן געווארען, און ווי אזוי די אידען ארבייטען שווער, און איהם האט עס שטארק פינדריקט ביים הארצען. ער האט זיך נאכגעפרעגט, וויפיל טעג א וואך די אידען ארבייטען, און ווען מען האט איהם געזאגט אז אלע זיבען טעג, איז ער גלייך אוועק צו פרעה'ן און איהם פריהער פון אלעס אפגעגעבען א בעדירט וועגען די וואונדערבארע בעפעסטיגע שטערט וואס ווערט געבויט אין פתום אין רעמסס, נאכהער האט ער זיך צו איהם אפגערופען:

— מעכטיגע קעניג! דו האסט געדעהן מיט גרויס חכמה וואס דו האסט אויסדערוועהלט די קינדער פון ישראל צו זיין דינע שקלאפען, קיינער קען זיך מיט זיי נישט פערגלייכען, הו איז זייער ארבייט און הו איז זייער פלייס... איזלעכע קענעט דארף מען וויסען אפצו דיטען... עס וואלט געווען פאר דער טיבה פון גאנץ מצרים, אז דיעזע שקלאך פון וואלען ארבייטען פאר'ן לאנד נאך פיעלע יארהען.

— נה געוויס האף איד, אז זיי ווען לען פאר מיר ארבייטען נאך פיעלע יאהר רען — האט פרעה צו איהם געזאגט — דאן האט מיין זוהן זיך צו איהם אפגערופען:

— איד האב מורא, אז דאס פאלק וועט נאר אין גיכען מוזען אין גאנצען אונטערגעהן.

— פאר וואס?! — האט איהם פרעה געפרעגט פארוואונדערט. — ווייל א מענטש וועלכער ארבייט יעדען טאג אין וואך, נישט נעהמענדיג קיין איינציגן רוהע טאג, ווערט אפגעשויאכט און ער שטארבט פאר זיין צייט, און אויב דו וועסט די ישראלים נישט געבען איין רוהע טאג א וואך, וועט דאס פאלק אפגעשוואכט ווערען אויסקיטלעך וויין אויסשטארבען און דאן וועסטו פערלירען א גאנצעס פאלק מיט שקלאך פון, וועלכע האבען אזוי פיעל נוצען געבראכט פאר אונזער לאנד.

מאכטער, יוכבד! — האט זי איהר געזאגט — איהר לידען זיינען אונזער טרעגליך.

— דו ווייסט דאך אז זינט יתרו האט פערלאזען מצרים, קען די פרינצעסין נאר נישט אויפטהאן. טאגער איז נאך מער דערהויבען געווארען, און ער טוט וואס ער וויל, אבער איד האף אז מיין משח'ן וועט עפעס געלינגען צו פועל'ן ביים קעניג! — האט יוכבד געזאגט.

— וואס, משה ווייסט שוין ווער ער איז, און פון וואנען ער שטאמט?

— שוין לאנג אז ער ווייס, ווי נאך ער איז עלטער געווארען האט מרים איהם אלעס דערצעהלט, און ווען דו וואלט געוואוסט ווי זיין הארץ כלור מיט צונוזעהן די צרות פון זיינע ברידער, ער איז אבער געהר קלוג, ער ווייס מיט וועמען ער האט צו טהאן, און דיריבער ווען ער זוכט אויסצואוויקען בני פרעה'ן א טובה פאר די אידען, מאכט ער פרעה'ן פיהלען, אז דאס מיינט ער נאר די טובה פון מצרים, אט צום ביישפיעל, זוכט ער אויסצואוויקען קען אז פרעה זאל געבען איין רוהע טאג א וואך צו די אידען...

— אה, איד האב אויך דערפון געהערט! — האט שולמית'עם מיטער געזאגט — איז עס גאר דיין משה וועלכער איז זיך משתדל פאר אונז?!

— געוויס! ער רוהט נישט ביז וואך נען איהם וועט געלינגען צו פערגרינד גערען דעם יאך פון זיינע ברידער, מיר דארפען נישט פערנעסען, אז משה ווערט פאררעכענט פאר איינעם פון פרעה'ס פרינצען, און זיינס א פארשלאג האט א בעסערע געלעגענהייט אנגענומען צו ווערען.

— און ווי אזוי האט משה פארגעד שלאגען אזא זאך פאר פרעה'ן, און ער האט איהם נישט הושד געווען אז זיין כונה איז גוטעס צו טהאן צו די אידען? — משה האט מיר דערצעהלט ווי אזוי ער האט עס געטהאן — האט יוכבד איהר געענטפערט — ער איז צוזאמען מיט די אנדערע פרינצען אוועק צו בעד זוכען די צוויי שטערט פתום און

— און וועלכען טאג האט משה אויס-געקליבען? — האט מרים איהר גלייך געפרעגט.

— עם פערשטעהט זיך, אז משה האט אויסגעקליבען דעם טאג פון שבת! — האט מרים א גליקליכע געענטפערט. פון יעצט אן וועלען אלע אידען קענען רוהען שבת אזוי ווי אונזערע עלטערען האבען זיך אויפגעפיהרט זינט די צייטען פון אברהם'ן...

— געלויבט איין גאט — האט יוכבד אויסגערופען מיט פרייד, יעצט, מרים, לויף גלייך אונזאגען אין דברי'ס הויז די שמחה, ווייל איד האב איהר פערשפראך געו אן זי וועט זיין די ערשטע דאס צו וויסען.

מרים איז גלייך אהין אוועקגעגאנגען דארט אויך געטראפען שלומית'ן און זי האט זיי איבערגעגעבען די נייעס.

א שמחה האט שלומית'ן מיט איהר מיטער ארומגענומען.

— נו יעצט זעהסטו מיין טאכטער, אז מיר טארען ניט פערלירען די האפ-זונג... אמוועניגסטען וועלען די מענער האבען איין טאג א וואד זיך אויסגורד-הען און דיין פאטער וועט יעצט אויך האבען א געלעגענהייט צו געהן אויסגע-גינגען פילויכט קומען אן אהער מעג-שען פון מרים וועלען מיר הערען א גרוס פון שרה'ן און פון יתרו'ן...

איין נאנץ גוש איז די פרייד געווארען יעהר גרויס ווען די נייעס האט זיך פער-שפרייט אז אלע פערשקלאפטע אידען וועלען האבען איין רוהע טאג, יעדער האט אין דעם געזעהען אז אנפאנג פון דער גאולה, אלע האבען אין זייער הארץ צען געבענשט משה'ן די פרינצעסין'ס וואו, ווען זיי האבען אויסגעפונען אז ער האט עם גע'פועל'ט ביי פרעה'ן צו קריגען א רוהע טאג פאר אלע אידען.

— ווי עם ווייזט אויס איז ער געבא-רען געווארען מיט א גוטע הארץ ניט אזוי ווי די איבעריגע מצריים — האבען די אידען צווישען זיך גערערט ווען די גוטע נייעס האט דערגרייכט זייערע אויערען.

— און וואס האט פרעה איהם גע-זאגט אויף דעם?

— ווי עם ווייזט אויס, האבען די ווערטער פון מיין זוהן געמאכט א גרויסע ווירקונג אויף פרעה'ן. ער האט איהם געזאגט, אז ער וועט מעגליך בעשליסען צו געבען די אידען איין רוהע טאג א וואך.

— אבער דאן גלויבט זיך מיר קוים, אז פרעה וועט אזא זאך טהאן! — האט שלומית'עם מוכער געזאגט מיט א זיפן — ער וועט זיך מסתמא פרייער בערא-מען מיט טאגער'ן און מיט זיינע איבע-ריגע מיניסטארען און זיי וועלען איהם דערפון געוויס אכשלאגען.

— מיר האט נאר וואס מרים געזאגט

— האט יוכבד זיך אפגערופען — אז משה איז זיכער אן איהם האט געלונגען צו קריגען איין רוהע טאג פאר די איד-דען. מארגען, גלויב איד, וועט שוין דער געזעצאריינגעהן אין קראפט און דאן יועט מען ערשט דארפען בעשטימטען וועלכער טאג עם זאל אויסגעקליבען יוערען. אבער ווי משה האט מיר גע-זאגט, וועט ער אויסקליבען דעם זיכער מען טאג, שבת, ווי אונזערע עלטערע-האבען זיך נוהג געווען.

— אה, ווען דאס זאל דורכגעפיהרט יוערען, וואלט עם געווען א גליק פאר אונז אלעמען! די אידען וואלטען האר-בען אמווייניגסטען איין טאג אין וואך אפצוכאפען דעם אטעם, וועסטו מיר שיקען אונזאגען, ווייל דו קענסט זיך נישט פארשטעלען, וואס פאר א שמחה עם וועט זיין פאר דברי'ן און ארר'ן, ווען זיי וועלען וויסען אז איין טאג א וואד וועלען זיי זיך קענען אויסרוהען. — געוויס וועל איד דיר שיקען אנ-זאגען! האט יוכבד איהר געזאגט — אלע אידען איז גוש וועלען עם גלייך ווי-סען דעם זעלירען טאג.

אויף דעם צווייטען טאג איז מרים געקומען אהיים אונזאגען די שמחה אז משה'ס פארשלאג האט פרעה אנגענומען און ער האט געהייסען משה'ן אויס-קלייבען א רוהע טאג פאר די ישראלים.

דברי איז מיט שנעלע טריט צוגעגאנגען צו דעם הויפט פון דעם קאראוואן און פערנייגענדיג זיך פאר איהם, האָט ער זיך אפגערופען:

— ווי מען האט מיר איבערגעגעבען קומסטו און דייע ברודער אָן פון מדון.

— יא, מיין האר, מיר זיינען אלע פון מדון!

— קענסטו פילייכט יתרו'ן? — האט דברי איהם געפרעגט.

— יתרו'ן דעם זוהן פון רעואל? גע-וויס קען איד איהם און ווער קען איהם ניט, ער איז דאָר יעצט דער הויפט פרויסטער פון גאנץ מדון.

— איז פרידען צו איהם און צו זיין משפחה? — האט דברי איהם איבער-געפרעגט.

— פריעדען איז צו זיי אלעמען! — האט דער הויפט פון קאראוואן זיך אָפ-גערופען — יעצט זאָג מיר, פארוואס פּרענסטו זיך נאָר אזוי וועגען יתרו'ן, ביזטו מיט איהם געווען בעקאנט.

— יתרו איז מיין אידעם! — האט דברי געזאָגט מיט שטאלץ.

— אַה, יתרו'ס פרוי איז דיין טאכ-טער! — האט דער הויפט זיך אָפגערוי-פען צו דברי'ן — דו מענסט מיט זיכער-קייט שטאלץ זיין אויף דיין טאכטער, זי איז שטארק בעליעבט ביי אלעמען.

— און וואס מאכט מיין טאכטער? — האט דברי מעהר ניט געקענט בער-הערשען זיינע טרעהרען...

— פריעדען איז צו איהר! זי האט געבוירען יתרו'ן זיעבען מעכטער זיינען אלע זעהר שעהן און געראטען זיין על-טעסטע טאכטער איז שוין ארום צוועלף יאהר אלט, און איז גאנץ מדון איז אזא שעהנע מיידעל נאָר ניט געזעהן גע-ווארען! יא, יתרו איז גאנץ רייך און שטארק בעליעבט ביי אלע איינוואוינער פון לאַנד!

דברי האט איהם נאָר פיעלע זאכען אויסגעפרעגט און איז א גליקליכער און צופרידענער אוועק אהיים ער האט דערצעהלט פאר זיין פרוי און פאר זיין טאכטער שלומית דאָס וואָס ער האט

— ניט אומזיסט האָט ער געזויגען די מילך פון אזא פרוי ווי יוכבד...

— מען זאָגט אויך אז די פרינצעסין האט אנגעשטעלט מרים'ן אלס זיין ער-ציהערוי, און געוויס האָט זי אויף איהם געהאט זעהר א גוטען איינפלוס.

— איד האב געהערט זאָגענדיג אז דאָס קינד וואָס פּרעה'ס טאכטער האט געפונען שטאמט פון אידען!

— דאָס האָסטו יעצט דערהערט? ! ווער דען א שטייגער וואָלט געווען גע-צוואונגען אונטערצוואוארפען א קינד נעבען דעם טייך, א מצרי? !

— איז דאָר טאקע גאר קיין וואונדער ניט אז ער געהמט זיך אָן פאר די אידען! — דער וואונדער איז, אז ער אליין ווייס

עס שטאמט פון אידען, און דאָר ציהט איהם זיין הארץ צו אונז און זוכט צו טהאן גוטעס מיט די אידען, — דאָס איז ווייל ער איז א בעל יושר, מיט א ריינעם געוויסען, זיין הארץ איז נאָר ניט פער'ס'ט געווארען מיט די אומזיסטיגע שנאה וואָס די מצריים פלאַנצען איין אין די הערצער פון זייער רע קינדער צו אינגו, אידען.

ווען עס איז געקומען דער ערשטער שבת און די אידען איז ערלויבט געווא-רען צו רוהען, איז צו זייער שמחה קיין גרעניץ ניט געווען... אלע האבען זיך פערזאמעלט אין בעזונדערע פלעצער און געדאנקט און געלויבט גאָט פאר דעם חסד וואָס ער האָט מיט זיי געטהאן. יע-דעם הארץ איז אנגעפילט געווארען מיט פרייד... מען איז געפאלען איינער דעם צווייטען אויף דעם האלץ און געוויינט מיט טרעהרען פון שמחה.

איז דברי'ס הויז האט מען קוים דער-ווארט זיך אויף דינען איינציגען רוהע טאג פון דער וואך. דברי איז גאנץ פריה אויפגעשטאנען און איז אוועק צו די טויערען פון מצרים און זיך נאָכגעפרעגט ביי די וועלכע קומען פון מדון. עס האט איהם לאָנג ניט גענומען און מען האט איהם אָנגעוויזען אויף א קאראוואן וואָס איז נאָר וואָס אָנגעקומען איז מצרים פון מדון.

צו פועל'ן ביי פּרעה'ן עטוואס צו פּער-
גרינגערען די לאגע פון זיינע ברידער.
זיין לאגישע איבערצייגונג האט גע-
בראכט פרוכט... פּרעה איז איהם אפילו
ניט הושר אז ער האט עס געטהאן מיט
א כיון צו העלפען זיינע פּעראומגליקטע
ברידער.

שוין עטליכע יאהר אז משה האט
אויסגעפונען ווער ער איז און פון ווא-
גען ער שטאמט, ווען ער איז בלויז צעהן
יאהר אלט געווען האט איהם מרים אלעס
דערצעהלט... יענעם טאג וועט ער קיינ-
מאל ניט פּערגעסען! ביו יענעם טאג
איז ביי איהם גאר קיין צווייפעל ניט
געווען אז די פּרינצעסין איז זיין מוטער,
האט זי דען איהם ניט אזוי ליעב גע-
האט ווי אן אייגען קינד? און אפילו
דער קעניג אליין און די איבעריגע אין
פּאלאץ האבען איהם ליעב געהאט... און
איהם נאכגעגעבען אלע זיינע פּערלאנגען,
מרים זיין ערציהערין האט צו איהם
אויך ביו דאן קיינמאל ניט גערעדט ווע-
גען זיין אפשטאמונג...

אבער איין מאל, ווען ער האט
זיך געשפילט מיט די איבעריגע
פּרינצען אין הויף פון פּאלאץ...
ער האט מיט זיי געהאט א וועט געלויב
און אזוי ווי ער איז געווען פלינקער פון
זיי האט ער אימער דעם וועט געוואונען,
דאס האט די אנדערע פּרינצען שטארק
אויפגעבראכט... און זיי האבען זיך א-
געהויבען צו קריגען, ביו וואנען עס האט
אויסגעבראכען א געשלעג... משה איז
געווען גאנץ שטארק, האט ער זיינע
גענער גוט אָנגעקלאפט.

— דו מיינסט אז איד ווייס ניט ווער
דו ביזט — האט זיך איינער פון דיא
פּרינצען אָפּגערופען צו משה'ן — איד
ווייס אז מיינ שוועסטער בתיה האט זיך
געפונען און אונטערגעווארפענעם ביים
טייד נילוס... דו ביזט געוויס א זעהן פון
א אידישען שקלאף! און דו מיינסט
געוויס אז דו ביזט פון זעלבען יחוס ווי
מיר זיינען!

משה האט איהם אָנגעקוקט מיט ער-
שטוינונג, דאס איז דאס ערשטע מאל

נאר וואס געהערט וועגען שרה'ן.

— זיבען טעכטער — האט זי איהם
געבוירען! געלויבט איז גאט. — האט
דבר'ס פרוי אויסגערופען.

— יא, האט שלומית געזאגט מיט א
שמייכלעך — דארטען אין מדין האט זי
געקענט האבען זיבען זיהן און קיין
זאך וואלט ניט געשארט... דא, איז אונ-
זער פינסטערען גלות ווערט ביי אונז
יעצט א גרעסערע שמחה ווען א טאכ-
טער ווערט געבוירען אַנשטאט א זעהן!
— געלויבט איז גאט אז זי איז גליק-
ליך — האט דברי געזאגט — ווי עס
ווייזט אויס איז יתרו זעהר חשוב איז
זיין לאַנד... יא, ער איז דארט דער
הויפט פּריסטער.

פון דעסטוועגען קען איד זיך פאַר-
שטעלען ווי שרה פיהלט זיך, אז איהר
מאן איז א הויפט פּריסטער פון די גע-
טער פון מדין — האט דבר'ס פרוי א
זיפּ געטהאן. מיינ קינד האט דאך ניט
געקענט דולדען די געצען דינער.

— לויט ווי איד פּערשטעה, איז
יתרו'ס עוברא ניט אזוי צו בעדינען די
געטער פון מדין ווי צו זיין דער ראטה-
געבער פון זיין פּאלק... איז יענער מדינה
ווייזט אויס, איז דער הויפט פּריסטער
אויך א מין הערשער איבער'ן לאַנד. און
דו מענסט ריהיג זיין אז שרה וועט שוין
זעהען צו ווירקען אויף יתרו'ן ער זאל
אינגאנצען אויפגעבען די געטער.

גאנץ שנעל איז דער ערשטער רוהע
טאג פּערלאפען און די אידען האבען זיך
אויף מארגען ווידער אָנגעפאנגען אויפ-
צושטעהען פריה צו געהן צו זייער שווע-
רע ארבייט... און כאַטש זייערע צרות
און פיינונגען האבען ניט אויפגעהערט,
האבען דאך אלע געפיהלט עטוואס גרינג-
גער, ווען זיי האבען זיך דערמאנהט אז
באלד וועלען די זעקס טעג פון שווערער
ארבייט אריבערלויפען און זיי וועלען
ווידער האבען איין רוהע טאג.

ניינטער קאפּעל

משחים נקמה

זעהר גליקליך האט זיך משה גע-
פיהלט, ווען איהם האט זיך איינגעגעבען

געהאסט זיך פון זיינע רייד צום הארצען וועט ער זיך אלע מאל זוכען צו דערצא- רענען מיט זיינע נאדישע ווערטער אבער דו ביזט דאך א קלוג קינד דארפטו זיך צו איהם ניט צוהערען און ניט שענקען קיין אויפטערקוואמקייט צו זיינע נארי- שע רייד!

משה איז ניט געבליבען צופרידענ- שטעלענד מיט דעם ענטפער פון זיין מוטער, און ער האט ביי זיך בעשלא- פען אז דעם נעקסטען מאל ווען ער וועט זיין אליין מיט מרים'ן וועט ער איהר אויספרעגען וועגען אלעס. זי וועט איהם זיכער דערצעהלען דעם אמת!

איז אייניגע טעג ארום איז מרים גע- קומען אין פאלאץ צו דער פרוינצעסין, און אויך פערבראכט מיט משה'ן וועל- כער איז שוין דאן געווען א היבשער אינגעל.

משה האט אפגעווארט ווען ער איז פערבליבען אליין מיט מרים'ן און צו איהר גלייך צוגעגאנגען און זיך אפ- גערופען:

— מרים, דו האסט מיר פילע וואונ- דערשעהנע געשיכטעס דערצעהלט, דו האסט מיר דערצעהלט פון דער אפשטא- מונג פון דאס פאלק ישראל, און פון זיינע אבות אבער מיר האסטו קיינמאל נישט דערצעהלט גון מיין אפשטאמונג. — וואס רעדסטו, משה! — איז מרים אויפגעשרונגען פון איהר פלאץ — וואס קען איך זיך דערצעהלען דער- פון?!

— דו מיינסט מרים אז איך בין נאך אלץ א קליין קינד, איך ווייס אז מיין מוטער האט מיר געפונען אין א קעס- טעלע ביים ברעג טייד!

— ווער האט עס זיך אזא זאך דער- צעהלט? — איז מרים'ס ערשטוינונג נאך גרעסער געווארען.

— מאנעפטא, מיין אנקעל האט עס מיר דערצעהלט.

— מאנעפטא! — יע, מאנעפטא, ווען ער איז אויף מיר אין כעס געווארען האט ער דאס מיר דערצעהלט, ער האט מיר אויך געזאגט אז איך בין געוויס א וזהו פי-

וואס ער הערט אזעלכע ווערטער. זאגט ער דאס א ליגען, כדי איהם צו דערצא- רענען, אדער פילייכט איז עס טאקע אז אמת...

— און זיין פנים איז אזוי פער- שווארצט! — האט משה איהם גלייך דאן געענטפערט — אז זיך האט זיין מוטער זיכער געפונען אין מיסט?

— איך וואלט שוין גלייכער געוואלט געפונען ווערען אין מיסט, איידער צו זיין א וזהו פון א אידישען שקלאף!

משה האט איהם מעהר ניט געענט- פערט... עפעס האט איהם איז זיין האר- צען א ציה געטהאן... ער איז דעם גאנ- צען טאג זעהר אומעטיג און פערטראכט, און איז אבער ווען בטיה האט איהם דערזעהען און געפרעגט פארוואס ער איז אזוי אומעטיג האט זיך משה פונאך- דערגעוויינט.

בטיה האט איהם געדריקט צום האר- צען איהם געטושט און געהאלזט:

— זאג דאך מיר מיין קינד, וואס האט פאסירט, וואס האט זיך געמאכט אזוי שלעכט צו פיהלען?

— מוטער איז דאס אמת, אז איך שטאם פון דעם אידישען פאלק, און אז דו האסט מיר געפונען ביים טייד נילום? — ווער האט עס זיך געזאגט אזא ליגען! — האט בטיה אויסגערופען מיט כעס.

— מענעפטא! — האט זיך משה פונאדערגעבליפעט.

— גלויב איהם ניט וואס ער זאגט זיך, ער איז זיך מקנא וואס דו קוקסט אויס שעהנער פון איהם און ביזט אויך קליינער און פעהיגער פון איהם!

— יא, ער איז אויף מיר געווארען; איז כעס ווייל איך האב געוואונען א לויף געוועט מיט איהם!

— זעהסטו שוין אז איך בין גערעכט, ער איז זיך מקנא...

— אבער ער וועט דאך ניט אויסקלע- רען אויף מיר אז איך בין געפונען גער- ווארען ביים טייד נילום! — האט משה ווידער אמאל געפרעגט. — ווען ער וועט אויסגעפינען אז דו

פערלאזען. געדענקסט נישט, ווען איד
בין נאך נאר א קליין קינד געווען און
דו האסט מיר אנגעזאגט אנצוריהרען די
גליהענדע קוילען אנשטאט די גאלד האב
איד דען וועמען עס איז דערזעהלעט און
דו האסט עס מיר געהויסען טהאן?

— יע, משה, איד ווייס אז איד קען
זיך אויף דיר פערלאזען. — האט מרים
אויסגערופען. — יעצט קען איד דיר זאגען
אז דו ביזט מיין אמת'ער ברודער... דו
ביזט א זוהן צו מיין פאטער און מוטער
אזוי ווי איד בין זייער טאכטער און
אזוי ווי אהרן איז זייער זוהן. ווען מיין
מוטער האט דיר געבוירען, איז דאן די
גזרה צו דערטרינקען אלע ניידגעבויר
רענע קינדער געווען זעהה גרויס און
מיר האבען זיך בעמיהט דיר אויסצור
בעהאלטען ווי ווייס מעגליך... און ווען
מיר האבען דיר שוין מעהר נישט גע
קענט אויסבעהאלטען האבען מיר בע
שלאסען דיר אוועקצולייגען און א קליין
קעסטלעל ביים ברעג טייד, און איד וועל
פון ווייטען אכטונג געבען עס זאל מיט
דיר קיין שלעכטס נישט פאסירען דעם
גאנצען טאג, און ווען עס וועט ווערען
פינסטער, האב איד גערעכענט דיר צו
דיקצובריינגען צו אונז אין הויז, ווייל
ביינאכט איז די סכנה נישט געווען אזוי
גרויס, די מצריים פלעגען קומען אזוי
אין אידישע הייזער בלויז בייטאג.

— און ווי אזוי האט מיר מיין מוטער,
איד מיין פרעה'ס טאכטער מיר גע
פונען? — האט איהר משה געפרעגט.
— דאס האט אונזער נאט א נס גע
מאכט... מיין הארץ האט אין מיר אזוי
געשראקען, ווען אימיצער פון די
מצריים וואלטען דיר געפונען, וואלטו
שוין יעצט נישט געווען צווישען די לע
בעדיגע... זיי וואלטען דיר גלייך אין
טייד ארוינגעווארפען... אבער עס איז
געווען בעשערט אז דו זאלסט לעבען...
האט נאט געמאכט אז יענער מיין זאל
זיין זעהר הייס, און די פרינצעסין איז
געקומען צום ברעג טייד זיך באדען,
גראדע איז זי צוגעקומען צו דעם פלאץ
וואו די קעסטלעל איז געווען און זי האט
מיר דארטען געפונען... זי די נאבעלע

א אידישען שקלאף! אה, מרים, זאג
מיר איז דאס אמת וואס מענעפטא
האט מיר געזאגט?

— משה! — האט מרים אויסגערור
פען מיט טרעהרען אין די אויגען—איד
האב דיר זעהר פיעל צו דערזעהלען און
מיט דיר צו ריידען. איד האב שוין לאנג
עס געוואלט טהאן אבער איד האב מורא
געהאט אז דו ביזט נאך צו יונג און דו
וועסט נישט ווייסען ווי אזוי צו האלטען
דעם סוד!

— מרים! דערזעהל מיר אלעס וואס
דו ווייסט וועגען מיר! — האט משה
אויסגערופען—איד וויל וויסען אויב
מענעפטא האט מיר געזאגט דעם אמת.
בין איד טאקע א זוהן פון אן אידישען
שקלאף?!

— אמת, דו ביזט א זוהן פון אידישע
עלטערן, אבער דייענע עלטערן זיינען
נישט קיין שקלאפען. יע, און אפילו ווען
דייענע עלטערן וואלטען געווען שקלאפען
וואלט עס אויך קיין שאנדע נישט גע
ווען... זיי זיינען דאר דערצו געוואונד
גען געווארען.

— און ווייסטו ווער מייענע עלטערן
זיינען געווען? — האט משה מיט נייד
גערינקייט איהר געפרעגט.

— יע, משה, איד קען דייענע עלטערן
זעהר גוט.

— זאג מיר, מרים, איד בעט דיר
ווער זיינען זיי? — איז משה צונע
גאנגען נאנץ נאָהענט צו איהר.
— מייענע עלטערן זיינען אויך דייענע
עלטערן! — האט מרים אויסגערופען
און גענומען משה'ן האלדען און קושען.
משה האט איהר אנגעקוקט פערוואונד
דערט.

— איד ווייס, מרים, אז איד האב
ביי דיין מוטער געזויגען, אבער...

— זעץ זיך משה געבען מיר און איד
וועל דיר אלעס דערזעהלען, אבער גע
דענק אז קיינער טאר דערפון נישט ווי
סען, אפילו נישט די נאבעלע פרינצעסין
וועלכע איז פעררעכענט אלס דיין מור
טער.

— איד וועל קיינעם נישט דערזעהן
לען, מרים, דו קענסט זיך איהר מיר

ישראלים, ווי אזוי ער זאל קענען פאר-
לייכטערען זייערע שווערע ליידען. ער
פלעגט אפט באזוכען זיינע עלטערען אין
גשו, צו וועמען ער איז נאך שטארקער
צוגעבונדען געווארען. און ווען עטליכע
יאָהר נאָכדעם זיינען פאַראַיבער און
איהם האט זיך איינגעגעבען אויסצור-
ווירקען ביי פרעה'ן איין רוהע טאג פאר
זיינע ברידער, איז ער גווען העכסט
גליקליך...

אזוי זיינען נאך אייניגע יאָהר פאר-
בייגעלאפען און דער שווערער יאָד פון
די פאַרשקלאַפטע אידען איז אויף א
האַר ניט געמינערט געוואָרען, כאַטש זיי
האַבען איין טאַג א וואָך גערוהט, האָר
בען זיי אַבער געאַרבייט אזוי שווער און
ביטער די גאַנצע זעקס טאַג, אז זיי פלעג
גען קוים קענען אַפּאַפּען דעם אַטהעם...
דערצו נאָך האָבען די מצרישע בעאַמט-
טע שוידערליך באַהאַנעלט די אידען.
און וועה איז ווענען צו יענעם אויף וועל
מען א בעאַמטער האָט געהאַט א כעס...
יענעם פלעגען די רשעים אזוי פאר-
מוטשען ביז וואַנען ער פלעגט פאַלען
אונטער זייערע הענט.

קאַדמאַר'ס שנאה צו דבר'ן און צו
אדר'ן האָט זיך נאָך מעהר פאַר-
שטאַרקט, זינט מען האָט איהם פאַר-
מסר'ט פאַר די שופּטים, אז ער זוכט
צו באַלעסטיגען א פאַרהייראַטע פּרוי,
און ווען ער איז באַפּרייט געוואָרען פון
דער קלאַנע, ווייל די שופּטים האָבען
איהם גיכער געגלויבט, ווען ער האָט זיי
ערקלעהרט, אז דער צוועק פון זיין באַר-
זוד אין אדר'ס הויז צו צוליעב דעם
וואָס אדר פאַרשפעטיגט צו קומען צו
דער ארבייט, זינט דאָן איז זיין הוצפּה
נאָך גרעסער געוואָרען... יעצט, אז ער
האַט שוין מעהר ניט כּוּרָא געהאַט, אז
מען וועט איהם אַנקלאַנגען פאַר די
שופּטים, האָט ער באַשלאָסען, אז ער
וועט איין מאָל פאַר אלע מאָל זיך אָפּ-
רעכענען מיט דבר'ים גאַנצער משפּחה
און באַפּרייגען זיין תּאוה מיט דער
שעהער שולמית...

פרינצעסין האט דיר ליעב בעקומען פון
דער ערשטער רגע ווי זי האט דיר דער-
זעהען... דו האסט דאן ביטער געוויינט.

דו ביזט געווען הונגערין... איך האב
זיך געמאַכט ווי איד בין צופעליג פער-
בי געגאַנגען און ווען איד האב עזעהען
אז די פרינצעסין האלט א וויינענדיגען
קינד אויף איהרע הענט, האב איד פאר-
געשלאָגען צו בריינגען א פרוי וועלכע
זאל דיר אנוויגען... די פרינצעסין איז
געווען זעהר צופרידען דערפון און איד
בין גלייך אוועק און געבראַכט דוין מו-
טער און אזוי האט דיר דוין אייגענע
מוטער געוויגען און אויפגעהאַרעוועט.
אַבער קיינער ווייס דערפון נישט. די
פרינצעסין האט נאך אונזער מוטער
זעהר גוט בעלוינט דערפאר... און יעצט
משה דארפסטו זעהן זי זאל זיך גאר
נישט דערוויסען פון דעם, דו דארפסט
איהר ריפּען "מוטער" אזוי ווי פריהער
און פונעם טאָר נישט וויסען אז איד
בין דוין שוועסטער. ווייל אזוי וועסטו
קענען זעהר פיעל אויפטהאן פאר דיר
נע אומגליקליכע ברידער וועלכע זיינען
אזוי געשטיקט און געדריקט אונטער
דעם שווערען יאָד פון מצרים.

— מרים! איד בין זעהר גליקליך צו
וויסען אז איך שטאם פון דעם וואונ-
דערבארען פאַלק, ישראל, און איד שווער
אז ווען איד וועל עלטער ווערען וועל
איד טהאן אלעס מעגליכעס צו העלפען
מיינע ארימע ברידער.

— יעצט, משה, אז דו ווייסט שוין
ווער דו ביזט, וועסטו זעהן פועל'ן, אז
די פרינצעסין זאל דיר ערלויבען צו קו-
מען באזוכען אונזער הויז אין גשו... זי
וועט קיין זאך ניט פארדעכטיגען, זי
ווייס, אז דו ביזט שטארק צוגעבונדען
אז מיין מוטער, וועלכע האט דיר גע-
זויגען, און זי וועט דיר געוויס ערלוי-
בען איהר צו באזוכען.

זינט דאן איז דער קליינער משה גע-
ווארען א גאַנץ אנדער קינד. ער האט זיך
אויפגעהערט צו שפילען מיט זיינע
פריינד, ער פלעגט טאג און נאכט
טראכטען וועגען זיינע ברידער, די

— אומזיסט זיינען דייער רייד! —
האט קארמאר איהר א שטויס געטהאן
— דו בעסער געה גלייב און זאג אז
דיין מאן ער זאל גלייך קומען צו דער
ארבייט, אויב ניט, וועט מען איהם מיט
געוואלט פון זיין בעט ארויסשלעפען.

מיט וואקלערע טריט האט זיך
דברי'ס פרוי צוריקגעקערט אהיים, און
ווען זי האט דערזעהן ווי איהר אויסגע-
מוטשעטער מאן ליגט אזוי הילפלאז אין
בעט, און ער קען זיך ניט ריהרען פון
זיין פלאץ, האט זי אויסגעבראכען אין א
יאמערליכען געוויין.

— וואס האט דיר קארמאר געזאגט?
— האט איהר דברי געפרעגט מיט א
שוואכע שטימע.

— ער האט געזאגט, אז דו מוזט גלייך
קומען צו דער ארבייט.

— האסטו איהם געזאגט, אז איך
פיהל זיך שוואך און קען קוים באוועגען
מיינע גלידער?

— וואס ארט דיזען רשע, וואס דו
ביזט שוואך — האט זי נאך העכער גע-
וויינט — ער האט קיין ברעקעל רחמנות
ניט אין זיין הארץ. ער טראגט אויף
דיר א שטארקע שנאה, ווייל ער ווייס,
אז דו האסט ניט געוואלט דאס אונזער
טאכטער שולמית זאל געהערען צו איהם.
ער האט מיר נאך געסטראשעט, אז ער
וועט זיך מיט אונז אלעמען אפרעכענען,
און אויב דו וועסט באלד ניט קומען
צו דער ארבייט וועט מען קומען און
מיט געוואלט דיר ארויסנעהמען פון
בעט.

— איך געה! — האט דברי געזאגט
און זיך באמיהט אויפצושטעלען פון
בעט.

— א, ניין, ניין! — האט זיין פרוי
איהם צוגעהאלטען. — איך וועל ניט
דערלאזען, אז דו זאכסט געהן יעצט צו
דיין שווערער ארבייט, ווען דו ביזט אזוי
קראנק און שוואך! ביז מיינ לעצטען
טראפען בלוט וועל איך קעמפען און
זי ניט לאזען דיר שלעכטעס צו טהאן.
— ווייסטו דען ניט, אז דערמיט
וועסטו ערגער מאכען? — האט דברי

קארמאר'ס גרויזאמקייט אין געוואר-
דען גרעסער פון טאג צו טאג... פאר יעד-
דער קלויניגקייט פלעגט ער באפאלען
דברי'ן און איהם מערדערליך שלאגען...
עס פלעגט זיך מאכען, אז דברי האט זיך
געפיהלט גאנץ שלאף און ער האט א
טאג ניט געקענט אויסקנעמען די בא-
שטימטע צאהל ציגעל, דאן האט קאר-
מאר איהם געצוואונגען אויך צו ארביי-
טען ביי נאכט... ער פלעגט איהם ניט
לאזען געהן אפילו איבערנעכטיגען
אהיים... דברי'ס כחות זיינען אפגע-
שוואכט געווארען פון טאג צו טאג...
דברי'ס פרוי האט געזעהן ווי איהר מאן
פאלט איין, ער קען זיך קוים שלעפען
אויף זיינע פיס, האט זי באשלאסען
אלוין אוועקצוגעהן צו קארמאר'ן און
איהם בעטען ער זאל רחמנות האבען
אויף איהר מאן, ער זאל איהם ערלויב
בען זיך אויסצורוהען עטליכע טעג. זי
איז אויפגעשטאנען גאנץ פריה און איי-
בערלאזענדיג איהר מאן אין דער היים,
איז זי אוועק צו קארמאר'ן. זי איז גע-
פאלען צו זיינע פיס און מיט ביטער
רע טרעהרען זיך ביי איהם געבעטען ער
זאל פארגרינגערען איהר מאן'ס לאגע.

— מאכען גרינגער פאר דיין מאן!
— האט קארמאר אויסגעשטירעט זיין
נע צייהן און זיך הייליג פאנאנדרעג-
לאבט. — איך וועל איהם פארמוטשען
ביז צום טויט! איך וועל זיך מיט איהם
אפרעכענען... איך ווייס, אז ער האט
פארארזאכט, אז דיין טאכטער שולמית
זאל ניט געהערען צו מיר! ניט נאר
וועל איך זיך אפרעכענען מיט איהם,
אבער אויך מיט שולמית'עס מאן אדר'ן,
איך וועל איהם אויך ציגען מיינ מעכ-
טיגע האנד... איך וועל איהם צוטריטען
ווי א ווארעם אונטער מיינע פיס.

— איך בעט דיר, מיינ האר! — האט
דברי'ס פרוי ניט אויפגעהערט צו וויי-
נען. — ערלויב איהם זיך בלוין אויס-
צורוהען פאר איין טאג. איך האף, אז
מארגען וועט מיינ מאן פיהלען בעסער
און ער וועט ווידער קענען טהאן זיין
ארבייט אזוי ווי פריהער...

איהם קיין שום ווירקונג ניט געמאכט...
ער האט זיך פון מיר אויסגעלאכט און
ער האט מיר אנגעזאגט, אז אויב דברי
וועט ניט קומען ארבייטען, וועט ער שוין
זעהן, אז מען זאל איהם מיט געוואלט
ארויסשלעפען פון זיין היים!

— ער האט קיין רעכט ניט צו טהאן
אזא זאך! — האט שולמית אויסגערור-
פען — ער קען ניט צווינגען א קראנט-
קען מענשען צו געהן ארבייטען!

— קאדמאר רעכענט זיך א סך אויב
ער האט רעכט צי ניט! מיר וועלען זיך
רען מיט איהם געהן משפט'ען שפע-
טער? דערווייל איז דיין פאטער'ס לע-
בען איז סכנת... און דו, מיין טאכטער,
ביזט די איינציגע, וועלכע קען איהם
ראטעווען!

— ווי אזוי, מוטער?

— דו מוזט אריבערגעהן צו קאר-
מאר'ן און איהם בעטען ער זאל רחמנות
האבען אויף דיין פאטער... צו דיר וועט
ער זיך צוהערען!

— אבער, מוטער, ווי אזוי קען איד
טהאן אזא זאך! דאס וועט דאך מיינען
איהם ווידער צו ערמוטיגען, און עס איז
שוין פאראיבער א שטיקעל צייט און ער
האט מיר צורוח געלאזען.

— איד ווייס ניט וואס צו טהאן? —
האט זי געבראכען מיט איהרע הענט
מיט פארצווייפלונג — עס איז מיר
שלעכט אזוי און ביטער אזוי!

— איד געה! — האט שולמית
אויסגערופען — איד האב פאר איהם
קיין מורא ניט, איד מוז ראטעווען מיין
פאטער!

שולמית איז שנעל אוועק צו דעם
פלאץ, וואו די אידישע שקלאפען האבען
געארבייט...

איהר הארץ האט איהר שטארק דער-
קוועטשט, זעהענדיג ווי אזוי איהרע
ברידער ווארען געפייניגט, זי האט זיך
נאכגעפרעגט אויף קאדמאר'ן, און ווען
מען האט איהר אנגעצויגן אויף א גע-
צעלט, וואס איז געשטאנען ניט ווייט,
איז זי אהין אוועק, זי האט פון ווייטען
באמערקט איהר מאן אדר'ן, זי האט גע-

געזאגט — קאדמאר וועט זיין כעס
אויסלאזען צו אונז אלעמען, און דאן
זיינען מיר פארלארענע.

— ווייסטו גאר וואס, דברי, איד וועל
אריבערגעהן צו שולמית'ן און איהר בע-
טען זי זאל געהן צו קאדמאר'ן, פילייכט
וועט זי קענען אויף איהם ווירקען.

— ניין, טהו עס ניט! — האט דברי
אויסגערופען — איד וועל בעסער געהן
א קראנקער צו דער ארבייט... גאט וועט
מיר געבען כח... אבער שולמית דארף צו
איהם ניט געהן, פארוואס זאלסטו דעם
רשע געבען א געלעגענהייט! אט וועל
איד זיך אויפהויבען און געהן.

דברי האט געמאכט א צווייטען פאר-
זוך זיך אויפצוהויבען פון זיין בעט,
אבער ער איז באלד אנדערגעפאלען צו-
ריק.

— זעהסטו דען ניט ווי שוואך דו
ביזט? — האט זי ווידער אויסגעברא-
כען איז א געוויין — דו קענסט זיך פון
ארט ניט ריהרען, דו ביזט אזוי מיער.
ער וועט ניט האבען קיין רעכט דיר צו
נעהמען צו דער ארבייט, ווען דו ביזט
קראנק!

— א סך וועט קאדמאר'ן אארען ווי
איד וועל פיהלען — האט דברי גע-
קרבצט — אויב ער וועט אויסגעפינען,
אז איד בין היינט צו דער ארבייט ניט
געקומען, וועט לאנג ניט דויערען, און
ער וועט, אדער אליין קומען, אדער שוין
קען זיינע שלוחים, און זיי וועלען מיר
פון דאנען מיט געוואלט ארויספיהרען...
אט וועל איד שוין גלייכער אליין געהן.

— ניין, דו וועסט היינטגען טאג
בלייבען אין הויז! — איד וועל זיך
דורכריידען מיט שולמית'ן און הערען
וואס זי וועט מיר ראטהען — האט זי
געזאגט, און שנעל ארויס פון הויז.

זי האט איבערגעגעבען שולמית'ן ווע-
גען איהר פאטער'ס צושטאנד און זי
האט זיך אפגערופען:

— דו מוזט געהן ראטעווען דיין פא-
טער! איד בין געאנגען בעטען קאד-
מאר'ן, אבער מיינע רייד האבען אויף

געטהאן מיט זיינע צייהן — האסטו ווען עס איז געטהאן מיין פארלאנג? ביזטו דען ניט געגאנגען מיר פאר'מסר'ן פאר די שופטים? דו האסט געמינט, אז די שופטים וועלען מיר זיכער באשטראַפֿען... יעצט זעהסטו דאָך, אז איד בין דערהויבען געוואָרען און קען טהאָן וואָס איד וויל און קיינער וועט ניט וואַגען מיר א וואַרט צו ריידען!

— איד וויל אבער ריידען צו דיין מענשליכען געפיהל — האָט שולמית געזאָגט מיט טרעהרען אין די אויגען — דו ווייסט דאָך אליין, אז מיין פאָדער איז שוואַך און אלט, ער קען שוין ניט אויפטהאָן אזוי פיעל ארבייט ווי ער האָט געטהאָן אין די פריהערדיגע יאהרען!... פונדעסטוועגען איז ער שטענדיג געקומען צו דער צייט און גע'טהאָן זיין פליכט, און איד בין זיכער, אז ווען איהם וועט זיין ערלויבט זיך אויסצורוהען אייניגע טעג, וועט ער וויר'דער קענען טהאָן זיין ארבייט ווי פריהער.

קארמאר האָט א וואונק געטהאָן צו די צוויי מצריים, וועלכע האָבען שוין אנגעפאנגען צו געהן דורכצופיהרען זיין שליוות, און זיי האָבען זיך אָפגע'שמעלט.

— איך דאנק דיר, קארמאר! — האָט שולמית אויסגערופען מיט טרעהר'ענדיגע אויגען — איך וועל דיין חסד קיינמאל ניט פארגעסען.

— דו מיינסט אוראי, אז איד בין גע'ריהרט געוואָרען פון דיניע טרעהרען — האָט קארמאר אויסגערופען — דו מאַכסט א מעות... אויב דו ווילסט איד זאָל מיינע מענשען ניט שיקען צו דיין פאָטער, דארפסטו עס פריהער ביי מיר פארדינען... קארמאר האָט ליעב צו קריי'גען באַצאָהלט פאר זיינע טובות...

— אבער, מיין האר, דו ווייסט דאָך ווי ארעם איד בין... און מיין פאָטער האָט אויך ניט קיין זאָל און זיכער.

— איך דארף ניט דיין געלד! — האָט קארמאר אויסגערופען — קום אריין אין מיין געצעלט, און דאָרטען

זעהן ווי דאָס שווייס גיסט זיך פון זיין פנים... אָט באַמערקט זי ווי צוויי גע'זונטע מצריים שלעפען אן אויסגעראר'טען, אויסגעמוטשעמען אידען... זיי פיהרען איהם אריין אין קארמאר'ס גע'צעלט... זי קומט עטוואָס געהענטער... זי דערהערט האַרצרייסענדע געשרייען... קארמאר'ס מגוש'דיגע הויכע שטימע... א ציטער געהט דורך איהר לייב... א וויילע שטעהט זי נעבען זיין געצעלט, באלד באַמערקט זי ווי די זעלבע צוויי מצריים שלעפען ארויס דעם אידען א צו'ביילטען, א צוקיילטען און א צובלוטיג'טען...

קארמאר געהט זיי נאָך און רופט זיך אָפ:

— יעצט געהט צו דברי'ס הויז און בריינגט איהם אהער... דער פוילענצער! ער וויל ניט ארבייטען, דעריבער האָט ער פריהער צו מיר געשיקט זיין פרוי מיר צו בעטען איד זאָל איהם באַפרייען פון ארבייט... אָבער ניין! קארמאר'ן קען מען ניט אָפמארען.

— איד בעט דיר, מיין האר — איז שולמית צוגעלאָפּען צו קארמאר'ן — מיין פאָטער איז קראַנק, ער קען ניט קומען צו דער ארבייט... ערלויב דאָך איהם זיך אויסצורוהען עטליכע טעג!

— אה, דיין פאָטער האָט דיר יעצט געשיקט צו מיר! — האָט קארמאר זיך פאנאנדערגעלאַכט. — יעצט, אז ער וויל זיך ארויסדרעהען פון זיין ארבייט, שיקט ער דיר צו מיר!

— מיין פאָטער האָט מיר ניט גע'שיקט! — האָט שולמית אויסגערופען — איך קום צו דיר אויף מיין אויגען רעכענונג. מיין מוטער האָט מיר דער'צעהלט, אז מיין פאָטער ליגט א שלאַ'פער און קראַנקער אין בעט, און אויב ער וועט זיין געזוואונגען היינט צו קור'מען צו דער ארבייט, וועט עס זיין זעהר שערליך פאר איהם! איך בעט דיר, באַ'פעהל דיניע מענשען ניט צו געהן היינט אין מיין פאָטער'ס הויז!

— פארוואָס זאָל איד טהאָן דיין פאר'לאנג? — האָט קארמאר א שטייערע

— מיין פאָטער'ס בלאַט וועט זיין אויף דיין קאפּ! — האָט שולמית אויס-געשריען און גענומען לויפּען.

— אויב דו האָסט נישט געוואָלט אריינגעהן אין מיין געצעלט, וועל איך נאָך זיין ביי דיר! — האָט קאדמאר איהר נאכגעשריען און זיך שטארק פא-נאנדערגעלאכט.

שולמית איז געלאפּען אַהן אן אַטעם. זי האָט די צוויי מצריים דעריאָנט, און זי האָט זיך אויך ביי זיי גענומען בעד טען. אבער יענע האָבען איהר פון זיך אוועקגעטריבען.

שולמית האָט גענומען צו זיי צו-שטעהן:

— איך בעט אייך, טהוט נישט קיין ביזעס צו מיין ליעבען פאָטער! ער איז קראַנק אין בעט.

— מיר קענען דיר גאָרניט העלפּען — האָבען זיי איהר געענטפּערט — מיר מווען דורכפיהרען דעם פארוואָג פון אונז זער האר...

שולמית האָט זיי גענומען אָפהאלטען. זי האָט זיך ביי געבעטען מיט בלוטיגע טרעהרען, און ווען די מצריים האָבען געזעהן, אז זי לאָזט זיי נישט אָפּ, האָבען זיי איהר פון זיך א שטארקען שטויס געטהאן. ביז שולמית איז אומגעפאלען.

די מצריים האָבען שולמית'ן דאן איי-בערגעלאָזען ליגענדיג; אויף דער ערד און מיט א היכטיגען געלעכטער האָבען זיי זיך געלאָזט געהן צו דבר'ס הויז...

א וויילע איז שלומית געלעגען אויף דער ערד און זיך נישט געקענט ריהרען פון איהר פלאַץ פון וועהטאג אבער ווען זי האָט פון ווייטען בעמערקט ווי דיא צוויי מצריים דערנעהנטערען זיך צו איהר פאָטער'ס הויז, האָט זי זיך אנגע-שטרענגט, אויפגעהויבען פון איהר פלאַץ און ווייטער גענומען לויפּען...

ווען זי איז צוגעלאָפּען צו איהר הויז האָט זי זיך א וויילע אָפּגעשטעלט, קיים אפּכאפּענדיג דעם אַטהעם... צו איהרע אויערען האָבען דערנריכט איהר מ' טער'ס געוויין און די הארטע רייד פון די מצריים. זי איז גלייך אריין אין הויז

וועל איך דיר זאָגען וואָס פאָר א באַ-לוינונג איך פארלאַנג...

— אַח ניי, מיין האר! — האָט שולמית אנגעפאָרען צו ציטערען... — פארלאַנג דאָס נישט פון מיר, איך בעט דיר!

— דאָס איז די איינציגע באַלוינונג וואָס דו קענסט מיר געבען! — האָט קאדמאר פארלייגט זיינע הענט אויף'ן הארצען. — און אויב דו וועסט באלד נישט אריינקומען אין מיין געצעלט, וועל איך מייןע מענשען הייסען גלייך געהן און בריינגען דיין פאָטער!

— דו וועסט עס נישט טהאָן! — האָט שולמית אויסגעבראָכען אין א געוויין — דו וועסט שטעלען מיין פאָטער'ס לעבען אין געפאָהר!

— האָט דען דיין פאָטער זיך געקיי-מערט פאר מיר? — האָט קאדמאר אויסגערופּען מיט בעל — ווען איך האָב דיר געוואָלט פאר זיך נעהמען, איז ער אוועק און דיר פארהייראט מיט איינעם פון די שקלאפּען... יע, איך וועל זיי ביינען פייניגען אזוי לאנג ביז מיין דורשט פאר נקמה וועט זיך איינשטיי-לען... יעצט גיב איך דיר די ברירה: אדער דו וועסט אריינקומען צו מיר אין געצעלט, אדער דיין פאָטער וועט דא באלד געבראכט ווערען!...

— זאָל גאָט זיך מיט דיר אַפּרעכע-נען, דו אומוויירדיגער מאַן! — האָט שולמית מיט ביטערניס אויסגערופּען — אונזער גאָט אין חמעל, וואָס זעהט אלעס צו, וועט דיר נישט שענקען פאר די אומשולדיגע בלוט, וואָס דו פארניסט... דו ביזט א רוצח, א בלוטזוויגער! אַה, גאָט, ווי קענסטו צוזהן אונזער צרות? פארוואָס זאָלסטו לאָזען אוועלכע רשעים געוועלטיגען איבער אונז?!

— געהט און ברענגט דבר'ן צו מיר! אבער שנעל! — האָט קאדמאר א באַ-מעל געגעבען די צוויי מצריים, וועל-כע זיינגען געשטאנען און געווארט...

די מצריים האָבען גענומען שטעלען שנעלע טריט.

זיין שבת און דער פאטער וועט האבען א געלעגענהייט זיך אויסצורוהען, פיר לייכט וועט נאך רחמנות האבען אויף איהם און וועט איהם צוריקקעהרען זיין כח.

— א מיין קינד, דיין פאטער וועט שוין זיין פריהערדיגען כח ניט צוריק קריגען... ער איז נידערגעשלאגען, אויסגעמוטשעט און אויסגעארבייט... ווען אונז זאל געלייגען איהם אין נאנצען צו בעפרייען פון דער ארבייט, וואלט ער נאך אפשר צו זיך געקומען.

— פונדעסטוועגען וועט ניט שאדען אנצוגעבען א ביטע מען זאל דעם פאטער בעפרייען... דער רופא וועט דאך בעשטעטיגען אונזערע רייד — האט שלומית געזאגט — איד געה גלייך אוועק אהין און איבערנעבען מיין פערלאנג צו די העכערע בעאמטע.

שלומית איז אוועק אהין... דעם גאנצן טאג איז זי אפגעשטאנען אויף איהר רע פים און געווארט ביז וואנען מען וועט איהר צולאזען. און ווען מען האט איהר אריינגערופען און געפרעגט איהר פערלאנג, האט זי דערזעהלט וועגען איהר קראנקען פאטער ווי אזוי קאדמאר צווייגט איהם צו געהען צו דער ארבייט. די העכערע בעאמטע האבען אויסגעזעהט אלע איהרע טענות און זיי האבען זיך פון איהר אויסגעלאכט.

— מיט אזעלכע קלאגעס קומען צו אונז פיעלע פרויען יעדען טאג — האט דער עלטסטער זיך צו איהר אפגערופען — אבער מיר ווייסען אז זיי זיינען פויג, און דעריבער שיקען זיי זייערע פרויען אדער טעכטער מיט אן אויסרייד אז זיי זיינען קראנק! אבער קאדמאר מאר'ן קען מען ניט נארען! געה אהיים און זאג אן דיין פאטער אז וואס קאדמאר וועט איהם הייסען וועט ער מווען טהאן!

מיט א צובראכענעם געמיטה, איז שלומית צוריקגעגאנגען אהיים און איבערנעבען די טרויעריגע בשורה צו איהר מוטער.

— קאדמאר, ווי עס ווייזט אויס איך

און דערזעהען ווי די צוויי מצריים האל'טען איהר פאטער מיט זייערע דיקע הענד. זי איז זיי ווידער געפאלען צו זייערע פים און אויסגעבראכען מיט א הארצרייסענדען און יאמערליכען געוויין.

די מצריים האבען פון זיך ביידע פרויען אוועקגעטריבען און גענומען ארויספיהרען דברי'ן פון היין... דברי איז געווען אזוי אפגעשוואכט אז ער האט קוים געקענט בעוועגען זיינע פים.

די מוטער און טאכטער זיינען א ווייזלע געבליבען שטעהען בעוועגלאז... נאכ'הער זיינען זיי ביידע ארויסגעלאפען פון היין און גענומען נאכלויפען די צוויי מצריים. זיי האבען געוויינט, געשריען, אבער עס האט גאר ניט געהאלפען.

— איד פיהל זיך עטוואס קרעפטיגער — האט דברי זיך צו זיי אפגערופען מיט א שוואכער שטימע — קעהרט זיך אום אהיים, זעהט איהר דען ניט אז אומזיסט איז אייער מיה!

די מוטער און טאכטער האבען נאך שטארקער געוויינט.

— דער רשע האט זיך אויך צו דיר ניט געוואלט צוהערען! — האט די מוטער א קרעכץ געטהאן — דער בלוט-דורשטיגער קאדמאר!

— ער האט פון מיר פערלאנגט איד זאל... — האט שלומית געווישט איהרע אויגען און די טרעהרען וואס האבען זיך געשטעלט אין האלז האבען איהר ניט דערלאזט צו ענדיגען.

— ער האט קיין רעכט ניט, דער רשע צו נעהמען מיין קראנקען מאן און צווייגען איהם צו געהן צו דער ארבייט! — האט זי אויסגערופען — איד וועל איהם פערקלאגען פאר דעם שופט...

— דו וועסט דורך דעם גאר ניט גרינגער מאכען, מוטער! — האט שלומית זיך אפגערופען — וועלען מיר אידען, דען קריגען גערעכטיגקייט ביי א מצרישע שופט?

— אה ווען יתרו וואלט געווען? — האט זי טרויעריג א שאקעל געטהאן מיט איהר קאפ...

— איז צוויי מען ארום וועט דאך

שוין אזוי גוט ווי אפגעשאפט געוואָרן רען... מיר הערען יעצט זעלמען אז דיא מצריים געהען זוכען ניי געבוירענע קינד דער ביי די אידען... געדענקסטו דען ניט וואס פאר א טרויער און יאמער דיזעז גזרה האט ארויסגערופען ביי אלע איד דען... און יעצט גלויבט איז גאט! און א חויז רעם, דאס וואס מיר האבען גע- קראגען דעם טאג שבת אלס א רוהע טאג, איז דען ניט א גאטעס זאך? יא, מיין טאכטער מיר מוזען האבען גע- דולד, אונזער גאט וועט אונז ניט פער- לאזען, ווען די צייט וועט קומען און ער וועט אונז און גאנצען בעפרייען פון דעם יאך פון די מצריים, ער וועט אונז ארויסנעמען פון מצרים און פיהרען צו ריך צו דעם לאנד פון אונזערע עלטע- רען, אברהם, יצחק און יעקב.

— זאל דערוויילע גאט געבען דו זאלסט זיין געזונד! — האט דברי'ס פרוי געזאגט מיט טרעהרען פערלאפע- נע אויגען — ווי אזוי וועסטו עס קענען אלץ אריבערטראגען?

— אויב עס וועט אזוי לאנג אנהאל- טען — וועט זיין זעהר שלעכט אוי ביר טער — האט איר געזאגט — די הונד דערט און צוואנציג אידען וועלכע געפיר- נען זיך אונטער קאדמאר'ס אויפזיכט ווערען בעהאנדעלט ערנער ווי אלע אנ- דערע, און מיר ווייסען אז קיינער פון די אידען לעקט ניט קיין האניג, זייענדיג פערשקלאפט ביי די מצריים.

— ווי עס ווייזט אויס, איז וואס מעהר ער פייניגט די אידען אלץ גרעסער ווערט ער דערהויבען — האט שלומית געזאגט.

— זיין טאג וועט אויך קומען! — האט דברי זיך אפגערופען זינט פרעה האט אונז אנגעפאנגען צו פערשקלאפען האבען ביי איהם אנגעפאנגען אויסצו- שטארבען זיינע זיהן.

— פונדעסטוועגען זעהסטו, אז ער נעהמט עס אפילו ניט אז פאר א סימן אז אונזער גאט שטראפט איהם! — האט דברי'ס פרוי זיך אפגערופען. — דאס איז ווייל פרעה האט גענוג

נאך העכער דערהויבען געווארען, און ער קען טהאן מיט אונז וואס ער וויל — האט שלומית טרויעריג געזאגט.

מיט גרויס אומגעדולד האבען זיי גע- ווארט אויף דער נאכט ווען דברי וועט זיך צוריקקעהרען פון דער ארבייט... זיי האבען מורא געהאט צו געהן אהין ניט ערגער צו מאמען.

ווען עס איז געווען גאנץ שפעט, האט זיך דברי צוריקגעקעהרט אנלעהנענדיג זיך אויף זיין איידים, אדר.

— וואס מאכסטו, מיין מאן! — איז די פרוי ארויפגעפאלען איהם קושען.

— אה, ליעבער פאטער ווי פיהלסטו זיך? — האט שלומית איהם ארומגע- נומען.

— דו האסט ערגער געמאכט מיין טאכטער דערמיט וואס דו ביזט געגאנגען זיך בעקלאגען אויף קאדמאר'ן ביי דיא העכערע בעאמיטע — האט דברי זיך אפגערופען — קארמאר האט מיר און אדר'ן געזאגט אז מארגען וועט ער אליין קומען צו אונז און מיר וועלען נאך דאר- פען פריהער אויפשטעהען.

און אויך מיר האט ער היינט א סך ערגער בעהאנדעלט — האט אדר אויסגערופען — ער האט מיר געגעבען שווערע ארבייט צו טהאן און ווען איר האב עס אזוי שנעל ניט געטהאן, האט ער מיר געשלאגען...

— צו וועמען זאלען מיר זיך יעצט ווענדען נאך הילף? — האט שלומית זיך פונאנדערגעוויינט, פערשלאסען פאר אונז זיינע טהיר און טויער פון רחמנות. אונזער גאט האט אונז פערלאזען! ער בעשטראפט אונז, און איר זעה ניט קיין סוף צו אונזערע צרות.

— זינדיג ניט מיין טאכטער מיט דינע רייד! — האט דברי זיך אפגע- רופען — אונזער גאט פון אונזערע על- טערען זעהט אלעס צו. ער זעהט ווי מיר ווערען געפייניגט, געדריקט און גע- שטיקט... און ער וועט אונז שיקען זיין הילף פון הימעל... זעהסטו דען ניט אז די גרויאמע גזרה אריינצואווארפען אונזערע קליינע קינדער איז טייד, איז

געלאפען דורך איהר קערפער... זי איז ארויסגעלאפען אין דרויסען און גענומען שרייען... באלד זיינען שכנים צוזאמענגעלאפען... אויך שלומית איז געקומען... עס איז געווארען א געוויין און א יללה... — א דער מערדער, דער רוצח! — האט דברי'ס פרוי געקלאגט, ער האט מיין מאן ערמארדעט.

— מיין לעבער פאטער! מיין טייערער פאטער— איז שלומית ארויפגעפארן לען אויף זיין האלד... אה ווי שטארק האט גאט און געשטראפט! אה גאט נעהם נקמה און דעם רשע קארמאר!

אלע האבען געוויינט, עס איז געווען הארצרייסענדיג צונועהען ווי די מיר טער און מאַכטער זיינען געזעסען נעבען דעם טויטען דבר'ן און האבען ביטער־ליך געוויינט.

— אה ווי איד האב זיך ביי דעם רשע געבעטען, ער זאל מיין קראנקען, שוואגער זיין און רוח לאזען! — האט זי געבראָכען איהרע הענט — ער האט מיר אזא שטארקע שטייס געטהאן, אז איד האב געמיינט, אז איד וועל שוין אויך מעהר נישט זיין צווישען די לעבעדיגע, פארוואס, אה גאט, האַסטו מיר אויך צו דיר נישט צוגענומען! אה ווי שרעקליך! ער האט מיין מאן צו טויט דערשלאָגען.

נאנץ גוש האט געטרויערט אויף דעם טויט פון דבר'ן, ער איז ביי אלעמען געווען באליעבט! יעצט האבען אלע געזעהן, אז זייערע לעבענס זיינען הפקר... עס איז נישטאָ קיין משפט און גערעכטיגקייט, ווענען דעם לעבען פון א אידען!

דרייסיג טעג נאך דברי'ס טויט, האט זיך קארמאר ווידער גענומען בעוויינען אין אדרי'ס הויז.

— דו פוילענענער! — האט ער אויף איהם א געשרי געטהאן — דו ווילסט קריגען דעם זעלבען סוף ווי דיין שווער האט פון מיר געקראָגען.

— איד געה! איד געה! — האט ארד זיך אפגעווען מיט א ציטערענדע שטיימע.

אנדערע זינד אויף זיין געוויסען, און ער גלויבט דאס ער ווערט פאר זיי בעשטראפט! — האט אדר געזאגט.

— וויפיל זיין עס וועלען ביי איהם אויסשטארבען, וועלען דאך בלייבען גענוג צו פערנעהמען זיין פלאץ נאך זיין טויט און טהאן צו אונז שלעכטס ווי דיר זער פרעה טהוט צו אונז.

אייניגע וואַכען זיינען פאראיבער און קארמאר פלעגט שוין אליין קומען ארויסצוגעהען דבר'ן און אדרי'ן פון זייערע הייזער.

דברי איז וואס פון טאג שוואכער געווארען, אבער קארמאר האט אויף דעם ניט געקוקט ער האט איהם געצוואונגען צו געהן צו דער ארבייט און איין טאג, ווען דברי איז געווען אזוי קראנק און ער האט איינפאך זיך ניט געקענט ארויפטרעטען פון זיין בעט, האט קארמאר איהם ווידער גענומען צווינגען צו געהן מיט, עס האט ניט געהאלפען דער געוויין און יאמער פון דברי'ס פרוי, קארמאר האט איהם גענומען שלעפען פון בעט... ווען דברי האט ניט קענענדיג שטעהען אויף זיינע פיס, צוריק אנדער געפאלען אויף זיין בעט, האט קארמאר'ס צארו אויף איהם גענומען ברענען און האט איהם גענימען מערדערליך עלאגען.

דברי'ס פרוי איז צוגעלאָצען צו העלפן פון איהר מאן און ער האט איהר אזא שטארקען שטייס געטהאן אז זי איז אומגעפאלען א בעוואוסטלאָזע אויף דעם באַדען.

ווען זי איז צו זיך געקומען און זי האט זיך קום אוועקגעשטעלט אויף איהרע פיס... האט איהר די שטילקייט פון הויז גענומען שטארק שרעקען... זי איז גלייך צוגעגאנגען צו דער בעטעל פון איהר מאן און זי האט בעמעריסט זיך דברי לעגט אויף דעם באַדען נעבען זיין בעט א צובלוטיגטער, זי איז גלייך צוגעהאנגען צו איהם און איהם געוואלט אויפ'הויבען אבער זי האט דערפיהלעט אז זיין גאנצער קערפער איז קאלט... נאך איז טויט! איז א שוידער דורכ-

זייט אלע אין מיינע הענט. איד קען טאן צו דעם מאן אזוי ווי איד האב געטאן צו דעם פאטער. דו דארפסט ניט פערגעסען, אז איד בין שטארק געלויבט געווארען פאר מיין איבערגעבענהייט, ווען איד האב מיינע העכערע בעאמטע ערקלעהרט, פאר וואס איד האב דבר'ן געטויטעט... איד האב נאך געקראגען מעהר מאכט און ווען איד זאל בלויז וועלען, קען איד גלייך אויך שיקען אדר'ן צו דיין פאטער.

שלומית האט איהם נישט געענטפערט... זי האט בלויז געקוקט אין דער ריכטונג וואו די טיהר איז געווען...

— ווען דו וואלסט זיך צו מיר דאן צוגעהערט און אריין צו מיין געצעלט — האט קארמאר פארטגעזעצט — וואלט איד דאך געטאן נוטעס מיט דיין גאנצע משפחה... דיין פאטער וואלט געוויס יעצט נאך געלעבט און אויך דיין מאן אדר וואלט אזוי שווער נישט געדארפט ארבייטען... ווי לאנג דענקסטו וועט דיין מאן ציהען אונטער דעם שווערען יאך וואס איד לעג אויף איהם ארויף... אויב דו ליעבסט דיין מאן באמת, דארפסטו טאהן אלע מיינע פערלאנגען, דאן וועל איד אויך פאר איהם גרינגער מאך כעז... דיין מאן דארף קיינמאל נישט וויסען וואס עס קומט פאר צווישען אונז ביידען!

— אויב דו פערלאזט נישט באלד מיין הויז וועל איד נעהמען שרייען — האט שלומית אויסגערופען. אין איהרע אויגען האט זיך א פייער פון האס און נקמה אנגעצונדען.

— דו ווייסט דאך ווי שטארק איד האב מורא פאר דייןע געשרוינען — האט קארמאר זיך פאנאנדערגעלאכט. איד וועל זיין מעהר בעגלויבט ביי מיין נע שופטים ווי דו!

— האסטו דען אונז נישט גענוג צרות פעראורזאכט — האט שלומית זיך שוין אפגערופען מיט א בעמענדע שטימע — איד האב דיר קיין שלעכטעם נישט געטאהן... פערלאז מיין הויז איד כעט דיר...

איינמאל, איז קארמאר געקומען זעהר פריה אין אדר'ס הויז און איהם גענומען וועקען.

אדר האט זיך שנעל אנגעטהאן און געווען געגרייט צו געהן.

— דו געה גלייך צו דער ארבייט! — האט קארמאר איהם בעפוילען — איד דארף נאך זיין ביי וואך, אייניגע אזעלכע פולער ווי דו ביזט. מאך דאס שנעל לער! אויב איד וועל אויסגעפינען אז דו האסט זיך פערזאמט אויפ'ן וועג, וועט דיין שטראף זיין זעהר גרויס.

קארמאר איז מיט אדר'ן אפגעגאנגען א שטיקעל וועג און ער האט זיך באלד אומגעקעהרט.

— יעצט געה איד צו די אנדערע שקלאפען! — האט ער געזאגט און פערלאזען אדר.

א ווילע איז קארמאר געבליבען שטעהן און נאכגעקוקט אויב אדר געהט זיך זיין וועג און ווען ער האט זיך איר בערצייגט אז אדר איז שוין אוועק גאנץ ווייט, האט ער זיך אומגעקעהרט צו אדר'ס הויז.

וואס פערלאנגסטו יעצט! — האט שלומית זיך צו איהם אפגערופען איינילענדיג זיך אין איהרע קליידער.

— יעצט פארלאנג איד נאך נישט — האט קארמאר זיך פאנאנדערגעלאכט און זיך אוועקגעזעצט.

שלומית האט אומגעדעהט איהר קאפ מיט צארן און איהרע אויגען געווענ'דיג איז אן אנדער ריכטונג.

— וילסטו דען אויף מיר אפילו נישט א קוק טאהן, שלומית? האט ער זיך אפגערופען און זיך אויפגעשטעלט פון זיין פלאץ.

— פארלאז מיין הויז! — האט שלומית אויסגערופען — נאכדעם ווי דו האסט מיין מאן אוועקגעשיקט צו דער ארבייט, האסטו מעהר קיין רעכט נישט זיך צו געפינען דא.

— וואו א שעהנע פרוי געפינט זיך, האט קארמאר שטענדיג א רעכט צו זיין — האט ער זיך אפגערופען מיט א שטייכעל. — דו ווייסט דאך אז איהר

— אה, לאַז מיר אָפּ, דו אומווירדדיגער מערז! — האָט שלומית א געשריין געטאן און גענומען ארויסרייסען איהר האנט פון זיינע.

קאדמאר אָבער האָט איהר א ציה גע-טאן צו זיך און איהר ארומגענומען מיט זיינע ביידע הענט...

— א ווי שעהן זיינען דינע אויגען!
דיינע ליפען זיינען אזוי זיס און לייעכ-ליך.

— דו רשע לאַז מיר אָפּ! — האָט שלומית גענומען שרייען מיט אלע איהר רע כחות.

קאדמאר האָט גלייך ארויפגעלעגט זיין האנט אויף איהר מויל.

שלומית האָט זיך גענומען ראנגלען. זי האָט איהם גענומען בריקען, גראבלען, זי האָט איהם גענומען רייסען פאר די האר פון זיין קאפּ... קאדמאר אָבער האָט איהר נאך פעסטער ארומגענומען.

ער האָט געזוכט איהרע ליפען.
שלומית האָט אומגעדרעהט איהר קאפּ זי האָט געזוכט אויסצומידען זיינע ליפען, וועלכע האָבען אויף איהר אן עקעל ארויפגעוואָרפען.

— יעצט ביטו איך מינע הענט און דו וועסט טאן אלעס וואָס איך וועל פון דיר פערלאנגען — האָט קאדמאר גע-זאָגט אויסשטארטשענדיג זיינע מער-דערליכע אויגען אויף איהר.

שלומית האָט זיך נאָך שטארקער גע-נומען ווערען און ראנגלען. זי האָט גע-קעמפט מיט איהרע לעצטע כחות פאר איהר עהרע...

אדר האָט א וויילע פאַרטגעזעצט זיין וועג. כאלך אָבער איז איהם אויסגעקור-מען פערדעכטיג וואָס קאדמאר האָט איהם אליין איבערגעלאָזען און זיך אומ-געקעהרט... עפעס דוכט זיך איהם, און קאדמאר איז צו איהם נישט געווען אזוי שטרענג ווי אימער. פארוואָס האָט זיך קאדמאר צוריקגעקעהרט. ווער ווייס!
— איז א געדאנק דורכגעפלוגען אין זיין מת. ער האָט זיך א וויילע אָפּגע-שטעלט— זאָל ער זיך פילייכט אומקער-

— איך האָב שוין געהאט גענוג גע-דולד מיט דיר! — האָט קאדמאר זיך אָפּגערופען — יעצט וועל איך שוין מעהר ניט ווארטען... איך האָב דיר לייעב געהאט, און האָב בעשלאָסען אז דו וועסט געהערען צו מיר! דייך פאַר טער האָט דיר אָפּגעגעבען צו א צוויי-טען, און ער האָט דערפאַר טייער בע-צאָהלט. דער צווייטער וועט אויך טייער בעצאָהלען, סיידיען דו וועסט מיין פאַר-לאנג טאָהן...

שלומית האָט זיך א לאַז געטאן צום טיהר, אָבער קאדמאר האָט איהר דעם וועג פארלאָפּען. ער האָט איהר אָנגע-נומען פאר'ן האנט.

— הא, דו ווילסט נאָר פון מיר אנט-לויפען! — האָט ער צו איהר געזאָגט און זיך געשטעלט נעבען טיהר — אָבער ניין! פון קאדמאר'ן אנטלויפט מען ניט אזוי שנעל!

— איך בעט דיר, לאַז מיר אָפּ! האָט שלומית געמאכט א פערזונד ארויסצוריי-סען איהר האנט פון זיינע.

— אזא נאר דענקסטו איך קאדמאר!
אה ניין! ווען קאדמאר האָלט די האנט פון א שעהנע פרוי וועט ער שוין אזוי שנעל נישט אָפּלאָזען!

— איך בין א פעהרהיראטע פרוי און דו האַסט קיין רעכט נישט מיר אזוי צו בעלעסטענען! — האָט שלומית געזאָגט.

— קאדמאר'ן איז אלעס ערלויבט! — האָט ער א שטשירע געטאן מיט זיינע צייהן... ווען דו האַסט זיך מיט א צייט צוריק בעקלאַנגט אויף מיר, אז איך בעלעסטויג דיר, האַסטו נאָך מיר דאמיט א טובה געטאן, מען האָט מיר דעהויר-צען צו א העכערען ראנג, און יעצט קען איך געוויס טאָהן וואָס איך וויל... איך זאָג דיר, אויב דו וועסט זיין נאָך-געביג און טאָהן מיין פארלאנג, וועט דערפון קיינער נישט וויסען. דייך מאן וועט דיר אפילו קיינמאָל נישט חושד זיין אין אונטערייהייט, און איך וועל אויף זעהן איהם בעסער צו בעהאנדלען!

— ווי אזוי וואסנטו צו ברויכען גע-
וואלדטאמען געגען מיין פרוי! — האט
איהם אדר גלייך געענטפערט.
קאדמאר האט גלייך ארויסגעכאפט
זיין שווער און זיך פערמאסטען געגען
אדר'ן.

— אויב דו וועסט זיך באלד נישט
אומקעהרען צו דער ארבייט וועל איך
דיך מיט מיין שווער צום מיט שלא-
גען!

— איך וועל פון דאנען נישט אוועק-
געהן ביז וואנען דו וועסט אויך מיין
הויז פערלאזען! אדר איז צוגעאנגען
צו זיין פרוי און געהאלטען זיך אויפ-
שמעלען פון איהר שלאץ.

— שוין זאלסטו מיט מיר מיטגען!
— האט קאדמאר איהם בעפולען מיט
כעס.

מיין פרוי נויטיגט זיך אין מיין הילף
— האט אדר געזאגט — און איך קען
איהר אזוי נישט איבערלאזען.

— איך זאל דאך דיר דו זאלסט
גלייך געהן! — האט קאדמאר ווידער
אויפגעהויבען זיין שווער.

— דו ביזט בעוואפענט מיט א שווערד
און דו ווילסט זיך פערמעסטען געגען
אן אומבעוואפענטען הילפלאזען מאן!
— האט אדר אויסגערופען און זיך אפ-
גערופט.

— ווארט איך וועל דיר צייגען! —
האט קאדמאר צוריקגעלעגט זיין שווערד
אין דער שייד — איך וועל דיר צייגען,
אז איך דארף נישט קיין וואפען. ער
איז גלייך צוגעגאנגען צו אדר'ן און
איהם מיט זיין פויסט א זעץ געטאן אין
פנים.

אדר איז אומגעפאלען א צובלומיג-
טער... שלומית האט ארויסגעלאזען א
געשרי און איז גלייך צוגעלאפען צו
איהר מאן. אדר האט זיך אבער באלד
אויפגעשטעלט.

— איך בעט דיר, געה מיט איהם!
— האט שלומית זיך אפגערופען מיט א
וויינגענדיגער שטימע. — געה אדר, דו
זעסט דאך, אז דו קענסט גארניט אויפ-
טהאן.

רען? אבער ווען קאדמאר וועט אויס-
געמינען אז ער איז גלייך נישט געגאנג-
ען צו דער ארבייט, וועט ער דאך איהם
שמרענג באשטרעפן! אבער וואס קען
ער פערלירען, ערנער וועט דאך נישט
זיין... אפשר האט זיך קאדמאר צוריק
געקעהרט צו זיין הויז, שלומית איז
דארט אליין, ווער ווייס וואס עס קען
נאך פאסירען.

— איך וועל זיך אומקעהרען צוריק
און זעהן וואס טוט שלומית — האט
אדר פלוצלונג בעשלאסען, און האט גע-
נומען שמעלען פעסטע טריט אין דער
ריכטונג פון זיין וואהנונג.

ער איז צוגעגאנגען צו זיין הויז און
א וויילע זיך געקווייניקעלט, באלד אבער
איז ער צוגעקומען צום טויר. צו זיינע
אויערן האט זיך דערטראגען א פער-
שטיקטער געשרי און א גערויש. זיין
בלוט האט איהם אין פנים א זעץ געטאן,
און ער האט האסטויג אן עפען געמאך
די טויר, ער בעיערקט ווי קאדמאר
האלט פעסט ארומגענומען שלומית'ן זיין
פרוי, און ווי זי ראנגעלט זיך, זי בריר
קעט מיט איהרע פיס, זי גראבעלט,
קאדמאר אבער לאזט איהר נישט אפ.
ער זוכט איהרע ליפען...

— יעצט וועסטו זיך שוין פון מיינע
הענט נישט ארויסדרעהען — געהמט
קאדמאר און פארדרעהט איהרע הענט
אויף הינטען... אויב דו וועסט זיך פרוי-
ווייליג נישט אונטערגעבען, וועל איך דיר
צווינגען דאס צו טאן!

— דו אומווירדיגער מצוי! לאז אפ
מיין פרוי!! — האט אדר א געשרי
געטאן מיט אלע זיינע כחות.

קאדמאר איז געווארען אזוי איבער-
ראשט פון אדר'ס פלוצלונגער אנווע-
זענהייט, און ער האט גלייך געלאך
זען שלומית'ן, וועלכע איז באלד אומ-
געפאלען פון שוואכקייט און ערשעפ-
פונג.

— ווי אזוי האסטו געוואגט זיך צו-
ריקצוקעהרען א הויט, דו פוילענצער! —
האט קאדמאר א קריין געטאן מיט זיינע
צייחן.

וועט דאָך זיכער איהר נישט צורוהלאָן
זען... זי וועט זיך שוין מעהר קיינמאל
נישט טארען געפינען אליין אין דער
היים...

— וואָס געהסטו נישט שנעלער!
האַט קאדמאר א געשרי געטאָן אויף
איהם, — דו ביזט שוין אזוי אויך צו
שפעט!

ווען אדר איז צוגעקומען צו דעם
פלאץ פון דער ארבייט איז ער געווען אזוי
אויסגעמאטערט, אז ער האָט קוים גע-
קענט ארבייטען. קאדמאר האָט פון
איהם די אויגען נישט ארונטערגענומען
און פאר יעדער קלייניגקייט האָט ער
איהם מערדערליך געשלאָגען.

מרים האָט משה'ן איבערגעגעבען
וועגען די שרעקליכע ליידען און יסורים
וואָס די אידען שמעהען אוים פון די
מצריים. זי האָט איהם אויך דערצעהלט
וועגען קאדמאר'ן, וועלכער האָט פאר-
פייניגט דבר'ן צום טויט... א פויער
האָט זיך אָנגעצונדען אין זיין הארצען,
א פויער פון נקמה און האס צו די
שונאים פון זיינע ברודער... ער האָט
כאשלאָסען צו באזוכען די פלעצער וואו
די אידען ארבייטען.

איינמאל איז ער אויפגעשטאנען
גאנץ פריה, ער האָט געזאָגט בתיה'ן
די פרינצעסין, אז ער געהט אוועק אויף
א שאַציר און וועט זיך אומקעהרען
אין פאלאץ גאנץ שפעט. ער האָט אויף
זיך אָנגעטאָן זיינע פרינצישע קליידער,
אָנגעגורט זיין שווערד און זיך אוועקגע-
לאָזען אין רעמסס. דארטען, האָט ער
געהערט, ווערען די אידען נאך מעהר
אונטערוויקט ווי אין פתם. די מצרישע
באאמטע, דערוועהנדיג דעם פרינץ, האָ-
בען זיך נאך מעהר גענומען פלייסען
מיט זייער צווינגען די אירישע שקלא-
פען צו טאָן זייער ארבייט...

משה האָט כאַמערקט ווי שווער און
ביטער די אידען ארבייטען, ווי דער
שווייס גיסט זיך פון זיי ווי וואסער.
זיי קעמען ליים און מאכען ציגעל, זיי
שלעפען שווערע משאות און ווען אי-

— איד וועל נישט געהן ביו וואנען
איד וועל זעהן, אז דו ביזט באזאָרגט
און נויטיגסט זיך נישט אין מיינ הילף.
— איד וועל אריבערגעהן צו מיינ

מוטער! — האָט שלומית געזאָגט. —
דו דארפט זיך וועגען מיר נישט זאָר-
גען. אַט געה איד, — האָט זיך שלומית
גענומען צורוקען צום טיר.

— קום, דו פוילער שקלאַף! —
האַט קאדמאר אויסגעשריען און זיין
פנים האָט געברענט פון כעס.

שלומית איז ארויסגעגאנגען און
אדר האָט איהר נאָכגעפאלגט.

— וואוהין געהסטו?! — האָט
קאדמאר א געשרי געטאָן אויף אדר'ן
און איהם א שלעפ געטאָן מיט'ן גאנ-
צען כח.

שלומית האָט צו איהם א וואונק גע-
טאָן ער זאָל בעסער געהן מיט קאד-
מאר'ן.

אדר איז א וויילע געבליבען שטעהן
אומבאשלאָסען, און ווען ער האָט גע-
זעהן, אז שלומית געהט צו איהר מו-
טער, האָט ער גענומען געהן נאך קאד-
מאר'ן.

— דו מיינסט, אז איד ביו שוין מיט
דיך פארטיג?! — האָט קאדמאר נאָך
אַלץ געדריקט זיין פויסט. — ווארט,
איד וועל זיך נאך מיט דיך אַפּרעכענען,
דאַרטען ביי דער ארבייט! דו שמוצי-
גער שקלאַף! דו האָסט שוין לאַנג גע-
דארפט זיין ביי דער ארבייט... נעהמסטו
גאָר און קעהרסט זיך אום...

אדר האָט געביסען זיינע ליפּען פון
אויפּרעגונג און כעס, ער האָט אָבער
איהם גארנישט געענטפערט. ער האָט
געזעהן, אז ער איז הילפלאָז געגען דיזען
געזונטען מצרי און ער וועט נאך ערגער
מאכען. ער האָט געוואוסט אז דער רשע
וועט איהם נאך היינט שלעכטס טאָן
און ער איז דערצו געווען געגרייט. ער
איז געווען דאָנקבאר צו גאָט, וואָס ער
האַט איהם אריינגעגעבען א געדאַנק זיך
אומצוקערען אהיים, דאָמיט צו ראַטע-
ווען דעם כבוד פון זיין פרוי... וואָס
וועט אָבער ווייטער זיין... קאדמאר

זיין שוידערליכען שענדליכען טאט, איז ער זיך דאָס איצט אין מיר נוקם!

— און ווי הייסטו און דיין פרוי?
— האָט איהם משה א פרעג געטאָן.

— מיין נאָמען איז אדר און מיין פרוי הייסט שלומית, די טאָכטער פון דברי, און דיווער אומווירדיגער מצרי האָט נישט לאנג צוריק פארמוטשעט איהר פאָטער צום טויט.

— איד וועל דיר ווייזען ווי אזוי צו ריידען אזוי וועגען מיר! — האָט קאדמאר איהם גענומען נאָך מעהר שלאָגן.

— דו זאָלסט מעהר נישט וואַגען צו הויבען דיין האַנט אויף אדר'ן! — האָט איהם משה א שטייס געטאָן. קאדמאר איז אומגעפאלען אָבער ער האָט זיך גלייך ווידער געשטעלט.

— איד טו מיין פֿליכט פאר פּרעה'ן!
— האָט קאדמאר זיך אָפּגערופען און דו האַסט נישט קיין רעכט מיר צו שטען רען!

— פריהער טויטסטו זיין פרוי'ס פאָטער און נאכהער ווילסטו פארשווערן כען דעם כבוד פון זיין פרוי און איצט ווילסטו איהם צום טויט שלאָגען.

— איד ווייס פאר וואָס דו נעהמסט זיך אָן פאר איהם! — האָט קאדמאר אויס גערופען מיט ערביטערונג און געצויגען זיין שווערד. — דו שטאמסט אויך פון די פארפֿלוכטע אידישע שקלאָפּען.

משה איז צוגעלאָפּען צו קאדמאר'ן און איהם געגעבען אז זען מיט זיין פויסט איבער דעם פנים, אז קאדמאר האָט זיך צוויי מאָל איבערגעקוליעט... כאַלד אָבער האָט ער זיך אויפגעשטעלט און אויפגעהויבען זיין שווערד און זיך פארמאָסטען געגען משה'ן...

— איד וועל דיר דערפאר נישט שענקען! — האָט קאדמאר זיך גע- וואָרפען אויף משה'ן.

משה האָט זיך ארומגעקוקט און ווען ער האָט באַמערקט, אז פון די מצרישע באַאמטע איז קיינער נישטאָ, האָט ער שנעל ארויסגעצויגען זיין שווערד און

מיצער קען אזוי שנעל די ארבייט ניט טאן, ווערט ער געשלאָגען.

משה'ס האַרץ האָט איהם פאר- דריקט. זיינע אויגען זיינען פול געוואָר רען מיט טרערען... ער באַטראַכט גוט זיינע ברידער, ער זעהט בלויע סיניא- קעס אויף זייערע האַלבנאָקעטע קער- פערס... פלוצלונג דערהערט משה פון ווייטען א יאָמערליכען געשריי און א קרעכצען... משה איז אהין צוגעגאנגען. ער באַמערקט ווי א מצרי שטעהט מיט א דיקען בייטש און שמייסט איהם אזוי שטארק... דער איד קאַרטשעט זיך אין דרייען פון יסורים, ער קרעכצט און זוכט שוין... אָבער דער מצרי הערט איהם נישט אויף צו שלאָגען... משה האָט דאָס שוין נישט געקענט צוועהן. ער איז צוגעגאנגען גאנץ נאָהענט צו דעם פלאַץ און ער האָט אויסגערופען:

— פארוואָס שלאָנסטו דיווען אומ- גליקליכען מענשען?

— אַה, מיין האַר, ראַטעווע מיך!
— האָט זיך דער יונגער איד אָפּגעריר- פען, ווען ער האָט איהם דערזעהן. ער וועט מיר זיכער צום טויט שלאָגען!

— ער איז א פוילער שקלאָף!
— האָט דער מצרי אויסגערופען. — ער וויל נישט אויספאלען די געזעצען פון אונזער קעניג, און ער פארדינט די קלעפּ וואָס ער קריגט.

— אַה, מיין האַר, ער איז א ליב- נער, דיווער מצרי, ער האָט געזוכט צו פארשווערן דעם כבוד פון מיין פרוי, ווען ער איז געקומען מיך נעהמען צו דער ארבייט. ער האָט מיך אוועקגע- שיקט, און ווען ער האָט געמיינט, אז איד בין אוועק, איז ער אריין צוריק אין מיין הויז און איז באַפאלען מיין פרוי... מיין האַרץ האָט אין מיר געשראַקען, ווען איד האָב איהם געזעהן צוריק גע- הענדיג, און ווען איד האָב זיך צוריק געקערט צו מיין הויז, האָב איד באַ מערקט ווי דיווער אומווירדיגער מאַן איז באַפאלען מיין פרוי... און ווילע איד האָב איהם אונטערבראַכען און געשמערט אין

געשלאָגען. אזא אומווירדיגער מצוי ווי ער האט אזא איידעלע משפחה פּעראומ'גליקט. מרים האט איהם דערצעהלט אז ער איז געווען אויסכעהאלטען אין דברי'ס הויז. זי האט איהם אויך דער'צעהלט וועגען שולמית'ן, ווי אזוי זי איז מיט א כיון אוועק צו בעגעגענען קאד'מאר'ן ער זאל נישט אויסגעפינען אז א ניי געבוירען קינד געפינט זיך אין זיך ער הויז און יעצט האט זי דורך דעם זיך אזוי פיעל אנגעליטען. געלויבט איז גאט וואס ער האט איהם אין צייט גע'בראכט און דאמיט געראטעוועט שולמית'עס מאן ווען ער וואלט נישט אנגעקומען וואלט 'יהם קאדמאר פער'שמיסען ביז טויט.

צעהנטער קאפיטעל

דתן און אכירם

ווי משה איז אוועקגעגאנגען פון דעם פלאץ וואו ער האט געטויטעט קאדמאר'ן איז געווארען צווישען יענע אידען א שטיקעל בעוועגונג. מען האט זיך צו'זאמענגעקליבען אין קלייני גרופעס און צווישען זיך גענומען ריידען:

אונזער גאט האט איהר אונז רחמנות געהאט און צו אונז געשיקט א מלאך אין געשטאלט פון דעם פרינץ! — האט זיך איין איד אפגערופען צו זיין שכן. — האסטו געזעהן ווי ער האט דעם רשע אוועקגעלייגט מיט איין קלאפ?!

— אזא סוף זאלען האבען אלע אונ'זערע אונטערדריקער, ווי דער אומוויר'דיגער רשע האט עס געקראגען! — האט א צווייטער איד געזאגט.

— איד האב געהערט ווי קאדמאר האט דעם פרינץ גערופען א זעהן פון א אידישען שקלאף.

— מען קען גלייך דערקענען אויף זיין פנים אז ער איז נישט קיין מצוי.

— וואס דען. ביי די מצריים וועט געבארען ווערען א מאן מיט אזא געט'ליכען געשטאלט ווי משה בערזע? פון די טונקעל-הויטיגע דיק ליפענדיג, פערגרעכטע מצריים וועט אזא נאבעלער פערזאן ניט ארויסקומען!

— פון דעסטוועגען האט ער די

מיט איין קלאפ האט ער קאדמאר'ן צום טויט געשלאָגען.

— ער האט דעם טויט פארדינט! — האט משה זיך אפגערופען צו אדר'ן, וועלכער איז געשטאנען און געצימערט ווי א בלאט. — איד האב שוין פריהער געהערט וועגען דעם טויט פון דיין שווער און יעצט וואס ער האט געטאן צו דיין פרוי, האט ער שוין דאמיט אליין פאר'דינט זיין שטראף...

משה האט צוגערופען נאך עטליכע אידען און זיך צו זיי אפגערופען:

— שנעלער העלפט מיר גראבען א גרוב אויף דעם זאמד, מיר וועלען דעם רשע באגראבען און קיינער וועט נישט וויסען וואו זיין געביין איז אהינגעקו'מען!

משה, אדר און נאך עטליכע אידען האבען מיט זייערע רידלען אנגעפאנגען צו גראבען א גרוב אין דעם זאמד... משה האט אליין צוגעשלעפט דעם טויטען קערפער פון קאדמאר'ן און אריינגעשליידערט און גרוב און נאכהער איהם פארדעקט מיט דעם זאמד.

— וואס וועלען מיר טאן, אויב די מצריים וועלען געפינען זיין קערפער און זיי וועלען נעמען אונז אויספרעגען? — זאלט איהר זאגען, אז איהר ווייסט פון גארנישט! — האט משה זיי געענטפערט.

— אבער וואס וועלען מיר טאהן ווען זיי וועלען אונז בעשולדיגען. — האט אן אידישער שקלאף געזאגט — זיי וועלען דאך אינז געוויס צום טויט שלאגען.

— דאן זאל מען מיר לאזען וויסען און איד וועל שווי זעהן אייד צו רע'מען פון די הענט פון די מצריים... האט משה געזאגט.

משה איז גלייך צוריק געגאנגען אין פאלאץ, די פאסירונג פון דעם טאג האט אויף איהם געמאכט זעהר א שווע'רען איינדרוק. א שוידער האט איהם דורכגענומען, ווען ער האט זיך פאר'געשטעלט ווי זיינע ברודער ווערען בע'האנדעלט, ווי זיי ווערען מערדערליך

— און מיר אויך נישט! — האט אכירם בעשטעמינט.

— און איד ווייז די אורזאכע פארר ווען אזוי צוגעלאזען! — האט א יוני גער מאן פון דער גרופע זיד אפגערוד פען. — יע, איד ווייס, איהר ביידע פלעגט איהם הנפה'נען און....

— און וואס?! — איז דתו צו איהם צוגעגאנגען מיט א צוגעדריקטען פויסט.

— און איהר פלעגט פאר איהם מסור'ן אויף אייערע אייגענע כרידער!

— דו ביזט א לינגער! דו ביזט א לינגער! — האט אכירם אויפגעהויבען זיין האנט אויף איהם.

עטליכע אידען זיינען צוגעלאפען און נישט דערלאזען אכירם'ן איהם צו שלאגן גען.

— עס איז אן אמת! — האט דער יונגער מאן געזאגט, און זיד עטוואס אפגערוקט פון איהם. — איד האב בער ווייזע אז דו פלעגסט זיד סוד'ען מיט קאדמאר'ן און אין א קורצע וויילע שפעטער איז שוין אימיצער פון אונז געשלאגען געווארען!

— און דו מיינסט אז איד ווייס ניט אז דיין ברודער דתו האט דערצעהלט קאדמאר'ן אז איד האב געגעבען געלט צו צוויי מצרים זיי זאלען מיר העלפען צופיהרען די גרויסע שטיינער. — האט נאר איינער זיד אפגערופען. — יע, מען האט מיר איבערגעגעבען אז ווי נאר דו ביזט אוועק פון קאדמאר'ן האט ער צו זיד צוגערופען די צוויי מצרים און מיט זיי גערעדט און דערנאך איז ער גלייך צוגעגאנגען צו מיר און ער האט מיר אנגעהויבען צו שלאגען. איהר זייט ביידע מסור'ן!

— פארוואס דען פלעגט קאדמאר זיי געבען די גרינגסטע ארבייט צו טאהן, און ער פלעגט זיד אפילו אויף זיי נישט ביזערן ווען זיי פלעגען זיד פערשפען טיגען צו דער ארבייט?

— דו ביזט אונז מקנא פארוואס מיר האבען געקראגען א בעסערע בער האנדלונג! דערפאר טראכסטו אויס

מאכט פון א פריניץ, וועלכער קומט פון פרעה'ס משפחה. ער טראגט פרינצליכע קליידער און קיינער קען איהם נישט זאגען וואס צו טהאן.

— דאך האט ער אונז אנגעזאגט, מיר זאלען קיינעם נישט דערצעהלען אז ער האט דעם מצרי געטויטעט.

— נו, עס פערשטעהט זיך אז עס וועט פאר איהם זיין א סך גרינגער אונז צו העלפען, ווען פרעה וועט זיך דערפון נישט דערוויסען.

— איהם איז זיך גוט, ער האט גע'הרג'עט דעם מצרי, און איז זיך צוריק אוועק אין פאלאץ — האט זיך איין יוני גערמאן אפגערופען מיט'ן נאמען דתו. — און ווען די אנדערע מצרים וועלען אנקומען וועלען זיי אונז נעהמען פיר ניגען און שלאגען מען זאל זיי אויס-זאגען וואו קאדמאר איז אהינגעקומען.

— מיר דארפען האלטען אין איין טענה'ן אז מיר ווייסען גארנישט. —

האט אדר זיך אפגערופען. — מיר הא'בען זיך אלע גענוג אנגעליטען פון איהם און מיר דארפען אלע דאנקבאר זיין צו דעם פריניץ, משה, וואס ער האט זיך נוקם געווען אין אונזער גרעסטען שונא. ער האט מיין שווער געטויטעט; ער האט געזוכט אוועקצורויבען מיין פרוי פון מיר און וויפעל האט געפעהלט ער זאל מיר ביז צום טויט פערשמייד סען?!

— אויף דיר האט קאדמאר שוין פון לאנג געטראגען א כעס — האט זיך אפגערופען אכירם, דתו'ס ברודער. — און דעריבער האט ער דיד אזוי בער האנדעלט — אבער איד זעה נישט איין אז ער איז געווען ערגער פון די איבער ריגע מצרישע בעאמטע.

— ווינציג האט ער זיך איבער אונז אלעמען אויזדעקעוועט. — האט זיך נאר א איר אפגערופען. — ווער פון אונז קען זאגען אז קאדמאר האט איהם נישט געשלאגען?

— איד קען עס זאגען! — האט דתו זיך אפגערופען. — מיר האט נאר קאדמאר קיינמאל נישט אנגעריהרט.

— דאס ביזטו שולדיג — האט זיך דתן אפגערופען צו אבירס'ן—דו ביזט זעהר נישט פארויכטיג. ווען דו פלעגסט צוגעהן ריידען צו קאדמאר'ן, האסטו געדארפט פריהער זיין זיכער אז קיינער פון אונזערע אידען זעהן דיר נישט. יעצט זעהסטו אז זיי שטויסען זיך אן אז מיר האבען אויף זיי גע'מסור'ט.

— און ווי אזוי האט ער אויסגעפון נען אז דו האסט קאדמאר'ן דערצעהלט דאס ער האט געדונגען צוויי מצויים צו העלפען איהם אלעפען די שווערע שטיינער? — האט אבירס געזאגט צו דתן.—זעהסטו אז דו אליין ביזט אויך נישט פארויכטיג און דו בעשולדיגסט גאר מיר!

— איך וועל זיי נאך אנלערנען ווי אזוי אונז צו רופען מוסרים! — האט דתן א זאג געטאָהן — שטעל זיך פאר ווען מיר זאלען דערצעהלען פרעה'ן אז משה האט געטוישט קאדמאר'ן בשעת ער האט געטאָהן זיינע פליכטען, דאן וואלט אונז פרעה אליין געמאכט פאר אויפזעהער איבער עטליכע אידען, און מיר וואלטען דאן אין גאנצען פטור גע'ווארען פון דער שווערער ארבייט.

— ווי אזוי וועלען מיר אבער קע'נען טאָהן אזא זאך. משה האט דאך אונז קיין שלעכטעם נישט געטאָהן און אויב מיר וועלען איהם פער'מסור'ן פאר פרעה'ן וועט עס פאר איהם מיי'נען אז זיכערער טויט.—האט אבירס גע'זאגט—און ווען די אידען וועלען זיך דערפון דערוויסען וועלען זיי אונז גע'וויס פארשטיינען.

—עס וועט פאר אונז זיין נישט שווער צו געפינען אז אורזאכע.—האט דתן זיך אפגערופען.—איך בין זיכער אז משה וועט אהער קומען נאך אמאל דאן וועלען מיר שוין זעהן ער זאל זיך מיט אונז אנפאנגען צו קריגען, און אויב אזוי וועלען מיר דאך זיין בערעכטיגט אויף איהם צו מסור'ן!

— איך פערשטעה נאך אלץ נישט ווי אזוי דו וועסט טאָהן דאס ער זאל זיך מיט אונז אנפאנגען צו קריגען? — האט איהם אבירס געפערנט.

אויף אונז א בלבל! האט דתן זיך א קרים געטאָהן.

— די בעסערע בעהאנדלונג וואס איהר ביידע האט געמראגען איז עס גע'ווען אויף אונזער חשוב! געלויבט איז נאט אז קאדמאר איז טויט, און איהר וועט שוין נישט האבען וועמען צו חנפה'נען און וועמען פאר אונז צו פער'מסור'ן.

—און אז ער איז טויט איז וואס? וועלען מיר דען נישט קריגען קיין אנה'ער אויפזעהער איבער זיך?

— יע, אבער ווי שלעכט דער צוויי'טער וועט זיין וועט ער נישט זיין ער'גער פון קאדמאר'ן!

— און דתן און אבירס וועלען שוין וויסען ווי אזוי אויך יענעם צו חנפה'נען זיי וועלען אן'מסור'ן אויף עטליכע פון זייערע אייגענע ברידער און יענע ווע'לען געשלאגען ווערען, און זיי וועלען דערפאר אויסגעהמען ביי דעם נייעם בעאמטען!

— און ווען האדמאר וואלט געלעבט וואלטען נאך דתן און אבירס געווארען זיינע געהילפען! — האט אדר אויס'גערופען.—מען קען בעמערקען אויף זייערע פנימ'ער אז זיי פערדריסט זעהר שטארק וואס דער רשע האט בעקומען זיין פערדיענטען שטראף.

—אבער ברידער! — האט זיך אפגע'רופען אז עלטערער איד—מיר האבען אויפגעהערט צו ארבייטען און זיך דא פערזאמעלט און ווען א מצוי וועט אנה'קומען וועט די זאך פארקומען גאנץ פער'דעכטיג. מיין עצה דעריבער איז אז מיר זאלען גלייך זיך אומקעהרען צו דער ארבייט אזוי ווי גאר נישט האט פא'סירט, און ווען אימיצער וועט אנקומען און פרעגען אויב מיר ווייסען וואו קאד'מאר געפינט זיך וועלען מיר זאגען אז מיר ווייסען נישט!

די גרופע אידען זיינען זיך צוגאנגען יעדער צו זיין ארבייט. דתן און אבירס האבען זיך א ביסעל דערווייטערט פון די איבעריגע אידען און האבען צווישען זיך דורכגעערט:

נישט געווען? — האט קאדמאר'ס גע-
הילף זיי ווייטער געפרעגט.

— יע, אין דער פריה איז ער צוגע-
קומען אויף א קליינע וויילע, ער האט
אומגעביטען זיינע קליידער און איז
גלייך צוריקגעגאנגען צו דעם פלאץ פון
דער ארבייט. — האט איין מצרי איהם
געענטפערט.

— און ער האט אייך גאר נישט אנ-
געזאגט?

— ער האט אונז אנגעזאגט אז אויב
אדר'ס פרוי שלומית וועט אנקומען, זאל
לען מיר איהר פערהאלטען ביז וואנען
ער וועט זיך אומקעהרען.

א שמייכל האט זיך בעוויזען אויף
דעם געהילפ'ס פנים. יע, יעצט פער-
שטעהט ער, אז קאדמאר מוז זיך ער-
ניין וואו געפינען מיט יענער שעהנער
פרוי... ער האט זיך אומגעקעהרט און
געזעהן ווי אדר מוט זיין ארבייט פליי-
סיג, ער האט איהם בעטראכט און קוים
געקענט איינהאלטען זיין געלעכטער:
שלומית'עס מאן איז פארנומען מיט
דער ארבייט און זי, זיין פרוי, איז גע-
וויס יעצט פארנומען מיט קאדמאר'ן.
ער איז צוגעגאנגען נעהענטער צו אדר'ן
און זיך צו איהם אפגערופען קוים איינ-
האלטענדיג זיין געלעכטער:

— ווייסטו פילייכט אדר, וואו קאד-
מאר געפינט זיך יעצט?

אדר האט א קוועטש געטאהן מיט
די פלייצעס און א שאקעל מוענדיג זיין
קאפ אויף ניין, האט ער פארטגעזעצט
זיין ארבייט.

ווען עס האט שוין אנגעפאנגען טונ-
קעל ווערען און דער געהילף האט געזעהן
אז קאדמאר איז נאך אלץ נישטא צו
ריק, איז איהם די זאך געווארען עט
וואס אויפאלענדיג, ער האט זיך דורכ-
גערעדט מיט נאך עטליכע בעאמטע און
זיי האבען אלע בעשלאסען אז קאדמאר
האט זיך געמוזט גוט אנ'שכור'ן און
ער פערבריינגט מיט אדר'ס פרוי....

— פונדעסטוועגען וועל איך אוועק
געהן נאך גשן אויסצוגעפינען אויב
קאדמאר איז דארטען דא. עס טרעפט

— איך האב א גוטען פלאן! ווען
משה וועט אהער אנקומען וועלען מיר
ביידע זיין פערנומען אין א גרויסען
קאמפף, מיר וועלען זיך זיילען, שיל-
טען און דערצו וועלען מיר זיך
כלומר'שט שלאגען. איך בין זיכער אז
ווען משה וועט דערוועהן ווי צוויי
אידען קריגען און שלאגען זיך, וועט ער
זיך געוויס נעהמען אריינמישען, דאן
וועלען מיר האבען א גוטע געלעגענהייט
זיך מיט איהם צו צוקריגען, און דער-
נאך וועט שוין פאר אונז נישט שווער
זיין אויף איהם צו מסור'ן.

— דאך האב איך מורא אז ווען
אונזערע ברודער זאלען זיך דערוויסען
אז מיר האבען גע'מסור'ט אויף משה'ן
וועלען זיי אונז נאכהער זוכען שלעכ-
טעס צו טאהן. — האט אבירם געזאגט.

— זיי נישט קיין פייגלינג, מיין ברוד-
ער. — האט דתן איהם געענטפערט. —
ערשטענס וועלען מיר זיין זעהר פאר-
זיכטיג, ווען מיר וועלען געהן צייגען די
מצר'ישע בעאמטע וואוהין משה האט
אוי געטהאן קאדמאר'ס קערפער ווע-
לען מיר עס טאהן כנאכט, ווען קיינער
וועט נישט זיין דערביי און צווייטענס
וועט דאך אונז פרעה געוויס בעלוינען
דערפאר און אונז מאכען פאר הויפטען
אבער אונזערע ברודער, דאן וועלען זיי
דארמען מורא האבען פאר אונז!

א וויילע שפעטער איז אנגעקומען
קאדמאר'ס געהילף, און בעמערקט ווי
די אידען וועלכע זיינען געווען אונטער
קאדמאר'ס אויפוויכט טוען זייער אר-
בייט מיט פלייסיקייט. ער האט זיך גע-
נומען ארומקוקען און ווען ער האט
נישט געזעהן קאדמאר'ן איז ער אוועק
צו זיין געצעלט. ער האט געפרעגט די
צוויי מצריים, קדמאר'ס דינער, וועלכע
פלעגען שטעהן און היטען קאדמאר'ס
געצעלט.

— איך קאדמאר פאראן איך גע-
צעלט?

— ניין, ער איז נישטא! — האבען
זיי געענטפערט.

— איז ער דעם גאנצען טאג דא

— געלויבט איז אונזער נאָט! —
 האָט אדר אויסגערופען— ער האָט דעם
 רשע בעצאהלט ווי ער האָט פארדינט.
 — וואָס מיינסטו? — האָט שלומית
 און זיין מוטער איהם א פרעג געטאָהן.
 — קאדמאר וועט שוין מעהר דיר
 נישט קומען בעלעסטיגען, מיין טייערע
 שלומית! — האָט איהר אדר געקושט.
 — קאדמאר איז טויט!
 — קאדמאר איז טויט!
 — יע, דער פרינץ, משה האָט איהם
 מיט איין קלאַפּ אוועקגעלעגט א טוי-
 מען.

— ווי אזוי האָט עס פאסירט?!
 — דער פרינץ משה איז היינט אין
 דער פריה געקומען זעהן ווארשיינליך
 ווי מיר ארבייטען, און ער האָט פון
 ווייטען בעמערקט ווי קאדמאר האָט מיר
 געשלאָגען. יע, ר האָט זיך געוואַלט
 מיט מיר אפּרעכענען פאר דעם וואָס
 איד האָב זיין אומריינעם פלאַן צו
 שטערט. די יסורים זיינען געווען אזוי
 גרויס אז איד האָב געשריען מיט מיינע
 לעצטע כוחות. דער פרינץ האָט עס
 דעהערט און איז גלייך צוגעלאָפען צו
 דעם פלאַן, איד האָב איהם דערצעהלט
 וועגען אלעס וואָס קאדמאר האָט צו דיר
 געטאָהן און איהם געזאָגט אז ער
 שלאָגט מיר יעצט צוליעב דעם. דאָס
 האָט קאדמאר'ן אזוי אריינגעבראכט
 אין כעס, אז ער האָט מיר נאָך שטארק
 קער גענומען שלאָגען, כאַטש משה האָט
 איהם בעפוילען מיר נישט מעהר אַנ-
 צוהירען. דאָ האָט משה ארויסגעצוי-
 גען זיין שווערד און איהם גלייך אויף
 אז ארט געטוימעט!

— געלויבט איז נאָט. ער רעכענט זיך
 אפּ מיט אונזערע שונאים! — האָט
 שלומית'עס מוטער אויסגערופען.

— אבער איד האָט אז מען וועט דיר
 נישט בעשולדיגען אין זיין טויט? —
 האָט שלומית זיך אָפּגערופען צו איהר
 זאָן.

— קיינער ווייס ניט וואָס עס האָט
 פאסירט צווישען דיר און קאדמאר.
 אויך קיינער פון די מצויים האָט ניש
 בעמערקט ווי קאדמאר האָט מיר געשלאָג-

דעם ערשטען מאל אז ער זאל זיך אזוי
 לאַנג פּערוואַמען.

דער געהילף האָט זיך געוועזט אויף
 א פּערד און איז גלייך אוועקגעריטען
 נאָך גוש. ער איז צוגעקומען צו אדר'ס
 הויז און איז אריין אינווייניג און קייר
 נעם דארט נישט געפונען. יעצט איז ער
 געווען ביי זיך זיכער אז קאדמאר איז
 אוועק מיט שלומית'ן.

ווען ער האָט זיך צוריקגעקעהרט צו
 זיינע פריינד, האָט ער זיי געזאָגט אז
 ער איז געווען אין אדר'ס הויז און דאר-
 טען קיינעם נישט געפונען.

— מיר וועלען דארפּען וואַרטען ביז
 מאַרגען ווען אדר וועט זיך צוריק-
 קעהרען פון זיין הויז. מיר וועלען איהם
 פרעגען אויב ער האָט געטראַפען זיין
 פריי איז דער הויט. ער וועט דאָר גע-
 וויס זאָגען דעם אמת דאָן וועלען מיר
 וויסען אויב קאדמאר האָט פארבראכט
 מיט איהר אָדער מיט אימיצען אַנ-
 דערש.

— דאָר קען איד נישט פּערשטעהן
 ווי אזוי קאדמאר זאל די אידען איר
 בערלאָזען אליין און קיינעם נישט איר
 בערגעבען מען זאל אויף זיי נישט אַכ-
 טונג געבען.

— פריהער אז ער פּלעגט אוועקגעהן
 אויף דעם גאנצען טאָג פּלעגט ער אַנ-
 שטעלען זיין ברודער אויף זיין פלאַץ
 און זינט ער האָט זיך מיט זיין ברוד-
 דער צוקריגט, פּלעגט ער מיר בעטען
 פּערנומען זיין פלאַץ. אַבער היינט האָב
 איר איהם נאָך נישט געזעהן!

די נאכט איז צוגעפאלען און די איר
 דען זיינען זיך צוגאנגען, יעדער צו זיין
 היים, אדר איז אהיים געגאנגען. ער
 האָט געוואוסט אז זיין פרוי געפינט
 זיך יעצט ביי זיין מוטער און ער איז
 דערביבער פריהער אהין אריבערגע-
 גאנגען.

— אַה, מיין ליבער מאַן! — האָט
 שלומית איהם געפאלען אויפ'ן האַלדז—
 ווי פיהלסטו זיך, אַ ווי איד האָב זיך
 געשראַקען פאר דיין לעבען, איד האָב
 מורא געהאַט אז קאדמאר וועט זיך מיט
 דיר אפּרעכענען!

רע בעאמטע. זיי האָבען גענומען אויס־פרעגען יעדען אידען בעזונדער אָבער אלע האָבען געזאָגט אז זיי ווייסען נאָר נישט וועגען קאדמאַר'ן. אפילו דתן און אבירם האָבען אויך קיין ווארט נישט גערעדט וועגען דעם.

מען איז גלייך אריבער צו קאדמאַר'ס משפחה און אויך דארטען האָט קיינער נאָר נישט געוואוסט פון איהם. קאד־מאַר'ס פרוי האָט געזאָגט אז לעצטענס פלעגט זיך איהר מאן זעהר זעלמען גע־פינען אין דער היים... ער האָט געהאט צו טהאן מיט פיעלע פרויען.

— איד צווייפֿעל נישט אז ער געפינט זיך ערגניץ אויף דעם טייר נילום אין זיין שיפֿעל צוזאמען מיט א פרוי! — האָט זי געזאָגט מיט פארביטערונג. זינט ער איז דערהויבען געווארען, האָט ער זיך גענומען אויפֿפיהרען זעהר נישט פיין! ער האָט מיר אין גאנצען פערנאכ־לעסיגט... אַה הלואי זאלען איהם די גע־טער פון מצרים בעשטראפען פאר זיין שענדליכער אויפֿפיהרונג.

— קענסטו אונז פיליכט זאגען מיט וועלכער פרוי ער איז געווען בעפריינד־דעט? — האָט מען איהר געפרעגט.

— ווען איך וואָלט געוואוסט, ווער יענע איז, וואָלט איך זיך שוין מיט איהר אפגערעכענט... א חוץ דעם האָט מען מיר איבערגעגעבען אז ער האָט נישט איינע נאָר עטליכע פרויען. זאל א צור פוילקייט אריין אין זיינע ביינער... ווען איך פלעג איהם געהמען אויסריידען, פלעגט ער מיר מערדערליך שלאָגען... יעצט בין איך צופריעדען אז ער איז שוין לאנג נישט געווען אין מיין הויז! — דאס איז אָבער דאס ערשטע מאל,

אז ער פערנאכלעסיגט זיין ארבייט, — האָט א בעאמטער געזאָגט — ווען ער וואָלט געהאט אין זיינע אוועקצוגעהן אויף מעהר ווי א טאָג, וואָלט ער דאך זיכער איהרגעפלאָזען איינעם אויף זיין פלאַץ, ווי ער פלעגט עס טהאן פריהער. — האָט ער זיך געוויס אָנגעשכורט און האָט פערנעסט וועגען זיינע פליכ־טען — האָט קאדמאַר'ס פרוי זיך אפגע־

געזען... זיין געהילף האָט מיר אפילו גע־פרעגט אויב איך ווייס וואו קאדמאַר איז, אָבער איך האָב געענטפערט אז ניין. זיין קערפער האָט משה בעהאַלטען גאנץ טויער אין די זאכר און אין אייניגע טעג שפעטער וועט מען שוין זעהן אין גאנץ צען זיין קערפער צו פארניכטען עס זאָל פון איהם אפילו קיין שפור נישט איבער־בלייבען....

— געלויבט איז גאט וואס קיינער פון די מצריים האָט עס נישט בעמערקט! — האָט שלומית געזאָגט... ווען פרעה וואָלט זיך דערוואוסט אז משה האָט זיך אָנגע־נומען פאר זיינע ברודער און געטוי־טעט א מצרי וואָלט ער איהם געוויס גוט בעשטראפט.

— דריי מאָנאטען האָבען מיר געהאַל־פען אויסבעהאַלטען יוכבֿד'ס קינד, און דאן האָבען מיר קיין אהנונג אפילו נישט געהאט אז עס וועט קומען א צייט און דאס קינד וועט אויסוואקסען און אונז טהאן א גרויסע טובה... א דאנק דעם בעשעפער פון דער וועלט וואס ער האָט אזוי געפיהרט אז משה זאָל אונז ראמע־ווען פון די הענד פון דעם רשע וועלכער האָט פריהער געטויטעט מיין מאן, און דערנאָך זיך גענומען צו אייך, מיינע קינדער! — האָט שלומית'עם מוטער געזאָגט מיט טרעהרען אין די אויגען.

אויף מאָרגען איז אדר אוועק צו דער ארבייט מיט א לייכטערען געמיטה. ער איז יעצט געווען זיכער אז קיינער וועט זיין פרוי נישט באלעסטיגען... יע, גאט פארלאָזט נישט זיין פאָלק... מיט איין האנט שטראפט ער, און מיט דער צוויי־טער האנד היילט ער...

די איבעריגע אידען שקלאפען וועל־כע זיינען געווען אונטער קאדמאַר'ס אויפזיכט זיינען שוין אויך געקומען... קיינער האָט קיין ווארט נישט גערעדט... מען האָט זיך גלייך גענומען צו דער ארבייט.

באַר איז אָנגעקומען דער געהילף און דערועהנדיג אז קאדמאַר איז נאָר אלץ נישטאָ, האָט ער צוגערופען אנדע־

ליד געשלאָגען. און ווען אדר האט איהם דערצעהלט וואס קאדמאר האט געטהאן צו זיין פרוי שלומית'ן און צו איהר פאך טער דברי'ן, האב איד איהם גלייך אויף אן אָרט געטויטעט.

— אָבער משה! — האט יוכבד אויס־ גערופען. — דו האסט דאך דיין לעבען אין סכנה געשמעלט, ווען פרעה וועט זיך דערוויסען, אז דו האסט געטויטעט א מצרישען בעאמטען, ווייל ער האט אונז טערדריקט די אידען, וועט ער דאך דיך געוויס בעשטראפען.

— דער פערפלוכטער מצרי האט אָבער דעם טויט פערדינט! — האט משה געענטפערט — ער האט דאך געטויטעט דברי'ן, און ווען איד וואלט נישט אין צייט אָנגעקומען, וואלט ער אויך אדר'ן פערשמיסען צום טויט.

— דו האסט געטהאן זעהר גוט, מיין ברודער! — האט מרים געזאגט. — אָבער דו האסט געדארפט זיין פארזיכטיג, אז קיינער פון די מצריים זאלען דיך נישט בעמערקען.

— יע, מיין ליבעע שוועסטער איד האב זיך פריהער גוט ארומגעקוקט און ווען איד האב געזעהן, אז קיין אנדער מצרי געפינט זיך נישט ארום, האב איד קאדמאר'ן געטויטעט.... איד האב זיין קערפער בעהאלטען נאנץ טיעף אין זאמד! געלויבט איז גאט, וואס שלומית איז פטור געווארען פון דעם רשע קאדמאר... מען האט מיר דערצעהלט, אז ער איז געווען דער ערנסטער מצרישער בע־אמטער.

— יע, ער איז דאך בעשטימט געווארן רען פון טאגערן זעלבסט — האט משה געענטפערט אין עס פערשטעהט זיך, אז טאגער וועט בעשטימען אזא שונא ישראל ווי ער אליין איז צו אונטערדריי קען די אידען!

— מיין ברודער! — האט אהרן זיך אפגערופען — מיר מעגען אלע שטאלץ זיין מיט דיין גבורה און מיט דעם איד בערגעבענקייט צו אונזערע פעראומגליקטע ברידער... כאטש דו ביזט אויפגעהאָר־ דעוועט געווארען איז קעניגליכען פאך־

רופען — עם איז ביי מיר קיין צווייפעל נישט, אז ער געפינט זיך יעצט אויף דעם טיך נילוס אין א שיפעל מיט אן אומ־זיידריגער פרוי....

יענעם טאג איז משה אוועק נאך גשן זיך צו זעהען מיט זיינע עלטערען און שוועסטער מרים און ברודער אהרן.

אלע האבען זיך שטארק דערפרעהט מיט זיין בעזוך. יוכבד און מרים האבען גענומען גרייטען צום טיש לכבוד זייער ליבעען גאסט און עמרם און אהרן האבן בען משה'ן געפרעגט פערשיעדענע זאך־ כען וועגען דער לאגע פון דער מלוכה, וועגען פרעה'ס בעציהונגען צו די אנדער־ רע פעלקער, און וועגען דער מעגליכקייט צו פערגינגערען די אידישע לאגע.

משה האט זיי ערקלעהרט און אויס־ געדריקט זיין האפענונג, אז ער וועט טהאן אלעס וואס איז מעגליך צו העל־פען זיינע ברידער.

ווען אלע האבען זיך געזעצט ביים טיש צום עסען, האט זיך משה פלוצ־לונג אפגערופען מיט א נייעדעריגע שטימע.

— איהר ווייסט, נעכטען האב איד געטויטעט א מצרי?

— וואס? דו האסט געטויטעט א מצרי? — האט זיך מרים אויפגעשטעלט פון איהר פלאץ און איהם אָנגעמוקט מיט פערוואונדערונג.

— ווי אזוי איז דאס געשעהן, מיין זוהן? — האט יוכבד איהם געפרעגט אז איבערראשטע

— ווארט, לאַמיר הערען, ער וועט דאך אינון אלעס דערצעהלען — האט עמרם געזאגט און זיך צוגערוקט נע־הענטער צו משה'ן. די איבעריגע האבען אויך צוגעבויגען זייערע קעפ צו משה'ן און מיט קלאפענדע הערצער געווארט ער זאל זיי שוין דערצעהלען, וואס האט פאך־סירט.

משה האט זיי דערצעהלט ווי ער איז נעכטען ארויס צו זעהן ווי זיינע ברידער ארבייטען און ווי אזוי ער האט דער־זעהן ווי קאדמאר האט אדר'ן מערדער־

נען וועמען עס איז פון די אידען מיט עפעס בעהילפיג זיין.

— זאל איר פיעליכט מיט דיר מיט-געהן? — האט איהם אהרן געפרעגט.

— ניין, דו וועסט דאמיט ערוועקען א גרעסערען חשד... ווען אימיצער וועט דיר טרעפען מיט מיר... די צייט איז נאך נישט געקומען, אז עס זאל קענען בעוואוסט ווערען, דאס איר בין איינער פון דער משפחה פון עמרם.

משה האט זיך אפגעזעגענט מיט אלע-מען, ער האט געקושט זיין מוטער און שוועסטער, און איז גלייך אונטער צו מאך-כען א צווייטען בעזוך צו זיינע ברודער, אין פיתם און אין רעמסס.

ער איז צוגעקומען צו דעם זעלבען פלאץ, וואו ער איז ערשט נעכטען גע-ווען... אלעס האט געשיינט צו זיין רור-היג, די אידען האבען געטהאן זייער שווערע ארבייט, זיי האבען געקנאטען די לויים, געשלעפט משאות, דא און דארט-טען האט ער בעמערקט ווי עטליכע צעהנדליג אידען זיינען איינגעשפאנט אין גרויסע וועגענער און שלעפען מיט אלע זייערע כחות אונגעהויער גרויסע שטיינער, אייניגע מצריים שטעהן מיט בייטשען און זשאלעווען נישט א שמוץ צו טהאן א אידען וועלכער מאכט א פערזוך אפצוכאפען זיין אטעהם.

טרעהרען האבען זיך בעוויזען אין משה'ס אויגען ווען ער האט דערזעהן ווי די אידען ווערען פערשווארצט... ער האט זיך דערנעהענטערט צו דער פלאץ, וואו אדר האט געארבייט, א ווילע איז ער געשטאנען און אדר האט איהם נישט בעמערקט. ער איז געווען אזוי אריינגע-טהאן אין זיין ארבייט, אז ער האט אפילו קיין צייט נישט געהאט אויפצו-הויבען זיין קאפ. באלד אבער האט אדר דערזעהן משה'ן און זיין פנים האט אויפגעלויכטען... משה האט זיך ארומגע-קוקט און האט פון ווייטען בעמערקט א צווייטען מצרי.

ער האט פערשטאנען, אז דאס פער-נעהמט יענער קאדמאר'ס פלאץ, ווען משה האט געזעהן, אז דער מצרי קוסט

פלאץ, משה'ס דאך דעם צער פון דעם שוואכערען און אונטערדיקטען... דו קענסט נישט צוועהן אן אומרעכט זאל געטהאן ווערען צו דעם הילפלאזען.

— אבער דאך מיין זוהן מוזטו זעהר פארזיכטיג זיין... יעצט ביזטו פעררע-כענט פאר איינעם פון דער קעניגליכער משפחה, אבער ווען פרעה וועט אויס-געפייען, אז דו האסט דעם מצרי געטוי-טעט צוליבע דעם וואס דו האסט גע-וואלט העלפען דיינע ברודער, וועט ער דיר זיכער נישט וועלען שענקען!

— מוטער ווען דו וואלסט געוואוסט וואס פאר א שמחה קאדמאר'ס טויט וועט ארויסרופען צווישען אלע אונזערע ברודער און בפרט אין שלומית'עס הויז, וואלסטו דאן משה'ן געהייסען ווייטער אזוי טהאן.

— איר געה באלד ווידער אהין ארי-בער! — האט משה געזאגט.

אה, ניין, מיין קינד, נישט אזוי שנעל, זאלען עטליכע טעג פארבייער געהן, ביז וואנען עס וועט זיך איינשטי-לען און דאן וועסטו ווידער בעזוכען דיר ברודער! — האט יוכבד געזאגט.

— איר ווייס נישט וואס דארטען האט פאסירט. — האט משה געזאגט. — די מצריים האבען שוין זיכער אויסגעפונען ווענען קאדמאר'ן און זיי וועלען פיר לויכט נעהמען און בעשולדיגען אן אומ-שולדיגען אידען! יע, איר מוז גלייך אהין אוועקגעהן, און זעהן וואס עס טהוט זיך דארט...

— אפשר זאל אהרן אהין פריהער אוועקגעהן און אויסגעפינען, אויב עס איז פאראן א פאר אויף דיר! — האט יוכבד זיך אפגערופען א צושראקענע צו משה'ן.

— איר האב פאר קיינעם פון די מצריים קיין מורא נישט, קיינער וועט מיר קיין שלעכטעס נישט קענען טהאן. בלויז פרעה איז דער איינציגער וועל-כער וועט מיר קענען בעשטראפען, און דעריבער איז פאר מיר גלייכער איר זאל אהין אליין פריהער אוועקגעהן... איז דערזעלבער צייט וועל איר פיעליכט מע-

אינצושטעלען דיין לעבען און דעם לעבן פון דייןע ברידער אין געפאהר...

— אבער מיר וועלען זעהר פארזיכטיג זיין... מיר וועלען עס טהאן אין א פינד סטערע נאכט און קיינער וועט אונז ניט בעמערקען—האט אדר געזאגט — עס וועט זיין א סך שווערער פאר מיין האר עס צו טהאן, וויילע ווען דו וועסט פערלאזען דעם פאלאץ אין מיטען נאכט, וועלען דיר די וועכטער פון פאלאץ זיך כער בעמערקען און דער חשד וועט גרעסער ווערען. אבער מיר קענען דאך אונז זערע הייזער פערלאזען צו יעדער צייט...

— דו טארסט אויך ניט פערגעסען — האט משה זיך צו איהם אפגערופען — אז איך וועל בלויז אינשטעלען מיין לעבען אין געפאהר, אבער ווען מען זאל דיר און דייןע פריינד כאפען מיט קארד מאר'ס קערפער, וועט מען בעשולדיגען אלע אידען, אז זיי ווילען אויס'הרג'ענען די מצריים, און דאן וועט אונזער גאנץ צעם פאלק זיין אין גרויס סכנה. און ניט דו און ניט דייןע פריינד האבען א רעכט צו טהאן אזא זאך וואו אלע קענען ליידען.

פלוצונג האט צו משה'ס אויערען דערגרייכט א געשריי און א טומעל, ער האט פערלאזען אדר'ן און געגאנגען צו יענעם פלאץ פון וואנען דער טומעל איז געקומען, ווען ער איז גאנץ נאָהענט צו געקומען האט ער דערזעהען ווי צוויי אידען קריגען זיך.

— דו אויסווארף, דו גנב! — הערט משה ווי איינער שרייט אויף דעם צווייטען, — איך וועל דיר צייגען ווי אזוי צו נעהמען די ציגעל וואס איך האב גע'מאכט און זאגען אז זיי זיינען דייןע! — דו לינגער, דו פאלשער! — האט דער צווייטער איהם געענטפערט דו פליכט זיך צו טהאן דיין פליכט, יעצט ווילסטו איינרידען די בעאמטע דא צו האסט די ארבייט געטהאן! ניין דאס וועט זיך דיר ניט איינגעבען!

— עס איז דאך א חרפה און א שאנדיגע זאך אז צוויי אידען וועלעך זיינען אליין אויף גרויסע צרות זאלען צווישען זיך

נישט אין דיווער ריכטונג, איז ער ציגע'נאנגען עטוואס נעהענטער צו אדר'ן און איהם שטילערהייט געפרעגט:

— מען האט נאך וועגען קאדמאר'ן גארנישט אויסגעפונען?

— ניין, מיין האר! — האט אדר גע'זאגט מיט א נידעריגע שטימע. — די בע'אמטע גלויבען, אז ער האט מיטגענומען א פרוי און פאהרט מיט איהר אויף דעם טיך נילוס. זיי ערווארטען ער זאל זיך אומקעהרען יעדע ווילע... און אויב זיי וועלען זעהן, אז ער וועט זיך נישט אומ'קעהרען וועלען זיי געוויס דענקען, אז ער איז דערטרונקען געווארען אין טיך. — ווען זיי וועלען אבער נעהמען גרא'בען דעם זאמד, וועלען זיי דאך באלד אויסגעפינען, אז ער איז געטויטעט גע'ווארען! — האט משה מיט זארג געזאגט.

— איך און נאך אייניגע אידען הא'בען בעשלאסען אפצווארטען, ווען די נעכט וועלען פינסטער ווערען, דאן ווע'לען מיר אהער צוקומען און ארויסגרא'בען זיין קערפער און איהם אוועקפיהרען צום גיל'ס און דארטען אריינזארפען. און אפילו ווען מען וועט זיין קערפער שוין יע געפינען, וועט ער זיין אזוי צו'פרעסען פון די קראקאדילען, דאס קיי'נער וועט נישט קענען דערקענען, אז ער איז פריהער געטויטעט געווארען...

— ניין, מיין פריינד, דו מוזט עס נישט טהאן. עס ליגט אין דעם זעהר א גרויסע סכנה! — האט משה זיך אפגע'רופען— אין איינער פון די נעכט וועל'איך עס אליין טהאן... איך וועל זיך ארויסגנב'ענען פון פאלאץ אין מיטען נאכט... און צוקומען צו דיעזען פלאץ און אוועקפיהרען זיין קערפער צום טיך, ווען אימיצער וועט מיר דערזעהן טהור ענדיג דאס, וועט מיר קיין באלדיגע סכנה נישט דראָהען, אבער ווען דו און דייןע פריינד וועלען געכאפט ווערען, וועט איהר גלייך בעשולדיגט ווערען אין זיין טויט און איידער איך וועל צייט האבען אייך צו רעמען, וועט איהר שוין געטויטעט ווערען, דו מוזט מיר פערזי'כערען אדר, אז דו וועסט נישט וואגען

זעה ווי די צוויי ברודער קריגען זיך אזוי שטארק — איז נאך א איד צוגעקומען — שטעלט זיך פאר ווען א מצרי'שער בעאמטער וואלט עס בעמערקט... זיי וואלטען שוין ביידע געקריגען פאר מבטל זיין זייער צייט.

זייערע געשרייען האבען זיך פער-גרעסערט. פון ווערטער האבען זיי זיך גענומען צום שלאגען.

דתו האט געכאפט א ציגעל און זיך פערמאסטען געגען אבירם'ן.

משה איז גלייך צוגעלאפען צו דתו'ען, איהם צוגעהאלטען פאר'ן האנד ער זאל דעם ציגעל ניט ווארפען אויף דעם צווייטען.

— לאז מיר אפ! — האט דתו זיך ארויסגעריסען פון משה'ס הענד — איד וועל איהם מיט דעם ציגעל זיין מת צו שפאלטען.

— רו רשע! — האט משה זיך צו איהם אפגערופען — פאר וואס שלאגטו דיין פריינד!

— זעה נאך, קוק נאך איהם אן! — האט דתו איסגערופען מיט כעס — ווער האט דיר געמאכט פאר א מענטשען! ער מיינט אז ער איז איבער מיר און א האר און א שופט... וואס? אפשר וועסטו מיר טויטען אזוי ווי דו האסט געטויטעט דעם מצרי קארמאר'ן! ווארט דאס וועט דיר נאך ניט געשאנען ווערען. איד וועל דערצעהלען פרעה'ן וועגען דעם, און דא וועסטו ווי-סען ווי אזוי זיך צו מישען אין אונזערע אנגעלעגענהייטען... איד וועל דיר ווייזען ווי אזוי דו וועסט מיר רופען רשע!

די בלוט האט משה'ן א זעץ געטהאן אין פנים, ווען ער האט דערהערט אזעלכע רייד פון א אידען... הייסט עס אז צווישען די אידען געפינען זיך אויף אזעלכע רשעים. און פאר זיי האט ער דאס איינגעשטעלט זיך לעבען אין סכנה! משה איז געבליבען שטעהן בע-וועגלאז...

דתו האט געזעהען אז זיינע ווערטער האבען משה'ן גאנץ גוט דערשראקען,

קריגען! — האט משה זיך אפגערופען צו זיי.

די צוויי מענטשען אבער, האבען זיך ניט געמאכט הערענדיג, און זיך גענו-מען קריגען מיט מעהר קראפט.

— אויב דו וועסט ניט צוריקגעבען מיינע ציגעל, וועל איד דיר דיין קאפ צושפאלטען! — האט דער ערשטער ווייטער געזאגט — איד ווייס דיין פאלשקייט און גייציגקייט! זאלען דייען בייער צופוילט ווערען!

— און אויב דו וועסט וואגען אנצו-ריהרען איינעם פון מיינע ציגעל וועסטו פון דאנען קיין לעבעדיגער ניט אוועק-געהען! — האט דער צווייטער גע-דריקט זיין פויסט!

— איד בעט אייך הערט זיך אויף צו קריגען! איז משה נאך געהענטער צו געזאגטען צו זיי — ווי פאסט דאס אז צוויי אידען זאלען צווישען זיך אזוי קרי-גען און רופען איינער דעם צווייטען אזעלכע שענדליכע נעמען! וואס וועלען אייערע אונטערדריקער זאגען?

די צוויי אבער האבען ווייטער קיין אויפמערקזאמקייט ניט געשאנקען צו משה'ס רייד, זיי האבען זיך נאך הע-כער געקריעגט און געזודעלט... קיינע מצריים זיינען דערביי ניט געווען, הא-בען אייניגע אידען זיך פערזאמעלט ארום און צוגעקוקט ווי זיי קריגען זיך.

— זעה נאך ווי די צוויי ברודער, דתו און אבירם האבען זיך צוזאמפערט — האט איין איד זיך אפגערופען צום צוויי-טען — זיי שעהמען זיך נאך ניט פאר'ן פריינד.

— איד האב אליין געהערט ווי דער פריינד האט זיי אויסגע'מוסר'ט און זיי האבען זיך אפילו אויף איהם ניט אומ-געקוקט.

— ווען דער פריינד וואלט ניט גע-שטאמט פון אונזער פאלק וואלטען זיי זיך שוין יא צוגעהערט צו איהם!

— שוין צוויי מאהל ווי משה האט זיי געהייסען זיך אויפהערען צו קריגען און זיי פאלגען איהם ניט.

-- עס איז דאס ערשטע מאל ווי איד

איבערגעגעבען אז די פרינצעסין האט זיך נאכגעפרעגט אויף איהם.

ער האט געזוכט א ווילע זיך אפצורוהען, באלד אבער האט זיך די טהיר געעפענט און די פרינצעסין בתיה איז אריין אין זיין צימער.

— משה, מיין לעבער זעהו! — איז בתיה צו איהם צוגעגאנגען און איהם ארומגענומען און געקושט — וואס איז מיט דיר, מיין זעהו, דו שיינסט צו זיין ניט מיט אלעמען, פיהלסטו דען ניט גוט? ליידעסטו פילייכט שמערצען, וועל איך שיקען נאך די רופאים...

— ניין, לעבער מוטער! — האט איהר משה א קוש געטהאן, איך בין געדונד און איך לייך ניט פון קיין קראנק הייט.

— אבער דאך קוקט דיין פנים ניט אויס אזוי ווי פריהער! — האט בתיה צו איהם געזאגט.

— מוטער! — האט משה זיך אָפּגע-רופען נאך א קליינער פויזע — איך האב דיר עטוואס וויכטיגעס צו דער צעהלען, איך האב אן דו וועסט מיר פערשטעהען און פילייכט וועסטו מיר קענען ראטהען וואס צו טהאן.

— דערצעהל מיר, מיין זעהו, דו ווייסט דאך ווי טהייער דו ביזט ביי מיר און אויב איך וועל דיר קענען מיט עפעס בעהילפיג זיין וועל איך זיך זעהן גליקליך ליד שעצען!

— איך האב שוין פון לאנג אויסגע-פונען אז איך שטאם פון די ישראלים!

— האט משה זיך אָפּגערופען צו איהר — זינט מענעפטא, האט מיר מיט יאהר

דען צוריק געזאגט אז דו האסט מיר גע-פונען ביים נרעג טייד נילום אין א קעסטלע, און אז א אידישע משפחה האט מיר ווארשיינליך דארט איבערגע-לאזען, אויס מורא פאר די מצרים, האב איך ניט גערוהט, און אויסגעפונען אז זיינע רייד זיינען ריכטיגע, מיר האט אנגעהויבען צו ציהען אהין, צו פתח און רעמסס, וואו מייןע ברידער זיינען פער-שקלאפט... איך האב געזעהן ווי שווער און ביטער מייןע אומגליקליכע ברידער

האט ער נאך געקראגען מעהר מוטה און זיך אויף איהם ווייטער צושריען:

— ווער האט נאך דיר געשיקט, וואס ביזטו אהער געקומען, דו מיינסט אז דיר האט אפגעגליקט וואס דו געפינסט זיך אין פרעה'ס פאלאץ... איך ווייס אז דו ביזט מעהר ניט ווי א איד, און פרעה וועט טאקע באלד אויך וויסען, וואס דו טהוסט צו זיינע בעאמטע... איך שרעק זיך ניט פאר דיר, אויב איך וועל וועלען געבען מיין ברודער מיט דעם ציגעל אין קאפ, וועל איך ביי דיר קיין ערלויבניס ניט בעטען!

— מיין האר! — האט זיך א זייטיר גער איד אפגערופען צו משה'ן — נעהם ניט אין אכט זיינע ווערטער, זיי זיינען רי אינציגע רשעים צווישען אלע אידען... זיי זיינען בעוואוסט אלס מוסרים... און זיי זיינען ביי קיינעם ניט איבעריג בע-ליבט... אה, אט די זעהו פון אליאב האבען שוין פערואוראכט פיעלע צרות צו זייערע אייגענע ברידער!

— אט קומט אן א מצוישער בעאמטער! — האט איינער אויסגערופען, און באלד האבען זיך די אידען צולאפען, יעדער צו זיין ארכיט...

דחו און אבירם האבען זיך אויך צוריקגעקעהרט צו זייער ארכיט און קללות זיינען געפלויעגן פון זייערע מיילער.

משה'ס פנים איז בעדעקט געווארען מיט א קאלטע שווייס, וועלען די צוויי אידען אויך געהן מסור'ן אויף איהם, אויב אזוי איז דאך זיין לעבען אין סכנה, יא, ער וועט יעצט דארפען פארזיכטיג זיין...

ער איז צוריק אוועק אין פאלאץ, ער האט בעשלאסען זיך דורכצורידען מיט זיין "מוטער" די פרינצעסין בתיה; ער וועט זיך פאר איהר מודה זיין וואס ער האט געטהאן, און זיך מיט איהר בע-ראטהען ווי צו האנדלען.

משה איז אריין אין זיין צימער, ער איז געווען זעהר אויפגערודערט פון די פאסירונגען אין די לעצטע צוויי טעג... ער האט די גאנצע צייט זיין "מוטער" ניט געהען, און די דיענער האבען איהם

דען, וועט עס דיר טהאן א סך שארען
און פאר די אידען וועט עס אויך זיין
א רעה...

משה האט ארונטערגעבויגען זיין קאפ
און האט געשוויגען נאכדעם ווי ער האט
געהערט פון כתי'ה'ן אזוינע רייד אין
איהם געווארען נאך שווערער איהר
אלעס צו דערצעהלען.

— משה, איד זעה אויף דיין פנים
אז דיר דריקט עפעס און דו ווילסט עס
פון מיר פארבראנען. ביז איד דען נישט
דיין בעסטער פריינד. דערצעהל מיר
אלעס, פילייכט וועל איד דיר קענען
העלפען!

טרעהרען האבען זיך בעוויזען אין
משה'ס אויגען, ער האט געקוקט אויף
זיין "מוטער", און זי האט איהם ווידער
געקושט.

— מוטער! — האט משה אויסגע-
רופען— איד ווייס אז ווען דו וועסט
זיך דערוויסען וואס איד האב געטאהן,
וועסטו מיר אנפאנגען צו האסען.

— אה ניין מיין זעהן! — האט
כתי'ה איהם ארוםגענומען.— מיין זאך
אין דער וועלט וועט נישט ענדיגען מיין
ליבע צו דיר. זינט דו ביזט דריי מאָ-
נאטען אלט געווארען ביזטו געווארען
מיניגער, און מיט יעדען יאהר וואס דו
האסט אונטערגעוואקסען ביזטו ביי מיר
נאך טיערער געווארען, און וואס עס
זאל מיט דיר נישט האבען פאסירט,
ביזטו נאך אלץ מיין טיערער זעהן
משה, וועמען איד האב פון וואסער
ארויסגעצויגען. אבער זאג דאך מיר
וואס האט מיט דיר פאסירט משה?
איד ביז זעהר אומגעוולדיג צו הערען!
— איד האב נעכטען געטויטעט א
מצרי! — האט משה אויסגערופען און
בעטראכט זיין מוטער צו זעהן וואס פאר
אן אינדרוק זיינע ווערטער האבען
אויף איהר געמאכט.

כתי'ה'ס פנים אין בלאס געווארען.
זי האט אויף משה'ן געקוקט מיט שטא-
רע בליקען.

— דו האסט א מצרי געטויטעט?!

— יע, איד האב איהם געטויטעט.

— וועמען? וואו?

ארבייטען פון גאנץ פריה ביז שפעט אין
דער נאכט... עס האט מיר פערדריקט
ביים הארצען... מיט בלוטיגע טרעהרען
האב איד געוויינט ביינאכט אויף מיין
בעט, ווען איד האב נאך דערפון א
טראכט געטהאן, די שרעקליכע בילדער
פון אויסגעמוטשעטע, אויסגעארטע
אידען, וועלכע שטעהען געבויגען איר
בער דיעזער שווערער ארבייט מיט פער-
טריקענטע צושפאלטענע ליפען פון זון,
מיט בלויע סיניאקעס אויף זייערע האלב
נאקעטע לייבער, וואס זיי בעקומען פון
די בעאטמע אט די אלע בילדער האבען
מיר ביינאכט ניט געלאזען שלאפען...

— אבער מיין קינד, וואס קענסטו זיי
העלפען, דאס איז דאך שוין אזוי פאר
פיעלע יאהרען, און לויט ווי מען גיט
מיר איבער, ווערען די אידען נאך שטאר-
קער און זיי פערמעהרען זיך... און דו
דארפסט זיין צופרידען וואס דיר אין
געלונגען צו פועל'ן ביי מיין פאטער, ער
זאל ערלויבען די אידען איין רוהע טאג.
ביז דא האבען זיי דאך דאס אויך ניט
געהאט... פילייכט עטוואס שפעטער
וועסטו קענען ווירקען אויף מיין פאטער
ער זאל פערקירצען דעם טאג ארבייט.
כאטש איד צווייפעל זעהר אין דעם,
ווייל זיין הויפט מיניסטער טאגער וועט
דערצו ניט דערלאזען... ער האט דאן,
ווען דו האסט פארגעשלאגען איין רוהע
טאג, אויך שטארק געקעמפט געגען
דעם... עס וועט זיין א סך בעסער און
געזונטער פאר דיר ווען דו געהסט נאך
ניט אהין! איד וואלט זעהר ניט גע-
וואלט אז מיין פאטער זאל וויסען דאס
דו געהסט אהין און אז דו ביזט פער-
אינטערעסירט אין דער לאגע פון די איר
דען... ווייל אויב דו ווילסט ווען עס אין
ארויסקריגען נאך א הנחה פאר דיא
ישראלים פון מיין פאטער, טאר ער דיר
קיינמאל ניט הוישן זיין אז דו ביזט
זייער פריינד... ער דארף אפילו ניט ווי-
סען די ווייסט פון וואנען דו
שטאמסט... איד זאג דיר, משה אז איד
האב מורא אויב מען וועט זיך דערווי-
סען אז דו זוכסט די טובה פון די איר

זוהן—האט זי איהם געדריקט צו זיך—
האט קיינער פון די מצריים נישט בע-
מערקט וואס די האסט געטאהן?

— קיינער פון די מצריים איז דאן
דאביי נישט געווען! — האט משה גע-
זאגט— איד האב דעם טויטען קערפער
בעגראבען טיעף אין זאמד און איד רע-
כען צו געהן אהין אין איינער פון די
פינסטערע נעכט, און ארויסגעהמען
דעם קערפער פון אונטער'ן זאמד און
איהם אריינווארפען אין נילוס דאמיט
צו פערדעקען יעדען שפור.

— אה, געלויבט זיינען די געטער!
— האט די פרינצעסין פרייער אפגע-
אטעמט— וואס קיינער פון די מצריים
האבען דיר נישט געזעהן. אבער וואס
זאגט מען דארטען אין רעמסס, וועגען
קארמאר'ס פערשווינדען?

— מען גלויבט אז ער האט זיך אנ-
גע'שכור'ט און אוועק פארבריינגען מיט
איינע פון די פילע פרויען וואס ער האט
געהאט!

— זאג מיר, משה, ביזומו זיכער אז
קיינער א הויז די אידען האבען דיר ניט
בעמערקט. ווען דו וואלסט געוואוסט
ווי מיי' הארץ שרעקט מיר אזוי שטארק.
איך פיהל יעצט אזוי ווי איד האב גע-
פיהלט דאן, ווען מען האט פאר דיר,
אלס קליין קינד, אוועקגעשטעלט די צוויי
שיסלען, מיט גאלד און ברענענדע קויה
לען.... וויפיעל האט דאן געפעהלט אז
דו זאלסט דיין לעבען פערלירען!... אה
ניין, משה, דו טארסט אליין נישט געהן
ביינאכט... איך צימער טאמער וועט
אימיצער דיר דערוועהן מיט קארמאר'ס
קערפער און דאן וועט זיך מיין פאטער
פון אלעס דערוויסען...

— אבער איך וויל נישט אז אימיצער
פון די אידען זאל בעשולדיגט ווערען
אין זיין טויט... אויב זיין קערפער
וועט פערבלייבען אין דעם זאמד, וועט
מען פריהער אדער שפעטער איהם דארט
געפינען און דאן וועלען פיעלע פון די
אידען וועלכע האבען געארבייט אונטער
זיין אויפזיכט, ליידען צרות.

— דיין לעבען איז ביי מיר טייערער
פון אלעם אין דער וועלט, משה, און

— איד האב געטויטעט קארמאר'ן
וועלכער איז געווען דער הויפט אויס-
זעהער איבער פיעלע אידען אין רעמסס!
— פארוואס האסטו איהם געטוי-
טעט? — האט די פרינצעסין אויסגע-
רופען א צושראקענע.

— איד ווייס איד בין א מערדער!
אה מוטער, האס מיר! — איד האב
קיינמאל נישט געדענקט אז מיינע הענט
וועלען בעפלעקט ווערען מיט מענשליך
בלוט.

— כערוהיג זיך, משה! — האט
זי איהם גענלעט איבער'ן קאפ—דער-
צעהל מיר ווי אזוי איז דאס געשעהן?
— איד בין געקומען אין רעמסס גע-
וואלט זעהן ווי מיינע ברידער ארביי-
טען. איד האב דיר שוין געזאגט... מיר
האט עפעס אהין געצויגען. איד קום צו
איך דעהער א יאמערליכען געשריין.
איך בעמערק ווי א מצרי שלאגט א איר
דען אומ'ברעהמנות'דיג. איד האב איהם
קוים אבגעהאלטען. דער אומגליקליכער
איד האט מיר דערצעהלט ווי אזוי דער
מצרי האט געטויטעט שלומית'עם פא-
טער דברי, און ער האט אויך געמאכט
א פערזוך צו פעראומגליקען זיין פרוי
און ווייל ער האט פערשטאנען און אונ-
טערבראכען זיין פלאן, האט ער זיך
דאס מיט איהם יעצט גענומען אפרע-
כענען... ווי קארמאר האט דעהערט אז
ער דערצעהלט מיר אלעס, איז ער נאך
מעהר אויף דעם אידען אויפגעבראכט
געווארען און איהם נאך שטארקער גע-
נומען שלאגען, ווען איד האב זיך אנ-
גענומען פאר איהם און נישט געוואלט
לאזען ער זאל איהם צום טויט דער-
שלאגען, האט ער מיר גענומען זידלען
און זיך געכאפט צו זיין שווער, האב
איך איהם דעריבער גלייך אויף אז ארט
געטויטעט!

— ווי אזוי האסטו געקענט טאהן
אזא זאך, א משה! — האט בתיה אויס-
גערופען מיט טרעהרען אין איהרע אוי-
גען.— דו האסט דאך דיין לעבען אין
סכנה געשטעלט! ווען פרעה וועט זיך
דערפון דערוויסען וועט ער דיר דען
שענקען? * זאג מיר דאך, מיין ליבער

אין פאלאץ פאר דיר קיין ארט נישט יעצט. אויב מיין פאטער וועט זיך דער- פון דערוויסען וועט ער דיר לאזען טוי- טען אפילו אין בעט. ניין, דו טארסט היינטיגע נאכט נישט איבערנעכטיגען אין דיין צימער. איד וועל פערופען מיין קאמער-מיידעל צו שטעהן מיט מיר די גאנצע נאכט און דו וועסט איבערנעכ- טיגען אין איהר צימער. דערווייל וועל איך זעהן דערגעהן אויב מיין פאטער האט זיך דערוואוסט וועגען דעם, און אויב יע, וועסטו מוזען פון דאנען ענט- לויפען. איד וועל צוגרייטען פאר דיר אנדערע קליידער און דו וועסט זיך א- בערטאהן, וועט מען דיר אזוי שנעל נישט דערקענען. איד האה אן מיין פא- טער ווייס דערפון נישט מעגליך אז יע- נע שלעכטע מענשען האבען בלויז דיר געוואלט אנשרעקען, אבער זיי וועלען דאך נישט געהן טאהן אזא שענדליכע זאך און מסור'ן אויף איינעם פון זיי וועלכער האט זיי געזוכט צו העלפען.

— אה, מוטער! מוסרים זיינען די ערנסטע מין מענשען. זיי וועלען זיך פאר קיין זאך נישט אפשטעלען, בפרט ווען זיי קענען דערפון עפעס געניסען.

— מיין ליבער זעה, משה!—האט זיך בתיה פאנאנדירגעוויינט — אויב עפעס זאל מיט דיר פאסירען, וועל איך דאס זיכער נישט אריבערטראגען. דו טארסט זיך פאר קיינעם נישט בעוויי- זען ביז וואנען איך וועל אויסגעפינען אויב די זאך איז שוין בעוואוסט, און וואס מיין פאטער דענקט צו טאהן מיט דיר, דערווייל קום אריין אין מיין צי- מער און דארטען וועסטו פערבלייבען ביז באנאכט און נאכהער וועל איך דיר ראטען וואס ווייטער צו טאהן.

משה איז אריין אין בתיה'ס צימער, און זי איז אוועק צו דעם פאלאץ וואו איהר פאטער האט זיך געפונען.

— מיין טאכטער! — האט פרעה זיך צו איהר אפגערופען.—דו זעהסט מיר אויס צו זיין נישט מיט אלעמען. עפעס איז דיין פנים אזוי בלאם. האט עפעס מיט דיר פאסירט?

— אה ניין, ליבער פאטער — האט

איד קען ניט דערלאזען אז מיין פאטער זאל זיך דערוויסען וואס דו האסט גע- טאהן צו זיינעם א בעאמטען, ווייל דאן וועל איך דיר געוויס פערלירען! אויב דו ווילסט וועל איך הייסען צוויי פון מיינע קנעכט זיי זאלען אוועקטראגען דעם קערפער צום טייר. און ווען זיי וועלען מיר פערשפרעכען קיינעם נישט צו דערצעהלען וועגען דעם, וועט מען לעגען אפילו זייער פלייש שניידען, ווע- לען זיי נישט ריידען.

— אבער איך האב מורא אז פרעה וועט זיך אלץ איינס דערפון דערוויסען! —האט משה פלוצלונג אויסגערופען— איך בין היינט ווידער אוועק אויף יע- נעם פלאץ, און בעמערקט ווי צוויי פון מיינע ברידער קרייגען זיך און עם איז צווישען זיי שיעור נישט אויסגעבראכען א געשלענג. איך האב זיך אריינגעמישט, און נישט דערלאזען אז איינער זאל שלאגען דעם צווייטען. איך דער שלע- גער אויף מיר אנגעפאלען מיט זיךלע- רייען און האט צו מיר געזאגט: "אפשר וועסטו מיר אויך טויטען ווי דו האסט דעם מצרי געטויטעט, ווארט איך וועל דערצעהלען פרעה'ן פון דעם!"

— און אזוי האט צו דיר גערעדט איינער פון דינע ברידער? — האט פרעה'ס טאכטער איהם א פרעג גע- טאהן.

— יע, ער איז געווען זעהר אין כעס און איך האב מורא טאמער וועט ער טאקע אוועקעהן און דערצעהלען פרעה'ן אז איך האב גע'הרג'עט דעם מצרי!

— דאס איז דאך אונמעגליך! — האט בתיה זיך אפגערופען—א ישראל וועט דאך געוויס נישט טאהן אזא זאך בפרט ווען ער ווייס, אז דו האסט עם געטאהן פאר די טובה פון די ישראלים. מען האט מיר אבער וועגען דיזע מענשען זעהר נישט קיין שעהנע זאכען דערצעהלט. מען האט מיר געזאגט אז זיי זיינען בעוואוסטע מוסרים, און איך האב מורא אז זיי וועלען דערצעהלען פרעה'ן פון דעם וואס זיי האכען גע- זעהען.

— דאן, מיין ליבער משה, איז דא

און געלויבט זיינען די געטער וואס נישט אלע מאָל הערסטו זיך צו איהם צו. אויב יא, וואָלט שוין מיין זוהן, משה, לאָנג נישט געווען צווישען די לעבעדיגע.

— איד זעה אליין ווען טאָנער איז גערעכט אדער אומגערעכט. אט האט מיר טאָנער דאָ נישט לאָנג דערזעהלט אז משה האט בעזוכט די שטערט פתם און רעמסס צו זעהן ווי די אידישע שקלאפען ארבייטען. ער האט געוואלט אויסטייטשען זיין בעזוך אלס א סימן, דאָס ער פּעראַינטערעסירט זיך אין די שקלאפען. איד האב איהם אבער באַלד געזאָגט, אז משה געהט אהין, ווייל ער איז נייגעריג צו זעהן ווי די שטערט ווערען געבויט, און אפילו ווען די שקלאפען וואָלטען געווען פון א פרעמד פאָלק, וואָלט ער אויך אהין געגאנגען. איד צווייפּל נישט אז אין א קאמף צווישען א מצדי און א אידען וואָלט משה געהאַלפּען דעם מצדי און נישט דעם אידען!

— געוויס, פאטער, משה איז פּער־רעכענט פאר איינעם פון אונז. האט בתיה זיך אפּגערוּפּען און איהר פנים איז נאָך בלאַסער געוואָרען.
— זעהסטו ווען איד זאל אויסגעפירן נען אז ער געהמט זיך אָן פאר די איד דען, דאָן וואָלט איד צוגעגעבען אז טאָנער האט רעכט. — האט פּרעה געזאָגט.

יענעם אבער, ווען דתו און אבירם האבען זיך אומגעקערט אהיים פון דער ארבייט, האבען זיי ביידע צווישען זיך דורכגערעדט.

— נו, זעהסטו שוין, אבירם ווי מיין פלאז האט געארבייט. — האט דתו זיך צו איהם אפּגערוּפּען. — ווי טויט בלאַס ער איז געוואָרען ווען ער האט דער־הערט אז איד וועל געהן דערזעהלען פּרעה'ן דאָס ער האט געטויטעט דעם בעאמטען קארמאר'ן.

— יע, ער איז געוואָרען בלאַס און ווידער רויט! — האט אבירם געזאָגט מיט א שמויכעל— ער קען זיך ארויס־צייגען פאר א העלד צווישען אונז, אבער

בתיה זיך אפּגערוּפּען— איד פיהל זיך נישט אמבעסטען אין געזונד.

פילייכט זאל איד שיקען נאָך די רופאים? — האט איהר פּרעה געפּרעגט. — עס איז נישט נויטיג, איד וועל זיך אויסרוהען א פאר טעג, און וועל זיך ווייטער פיהלען גוט.

— מיר דוכט זיך אז יעצט האסטו זיך געדארפט פיהלען גליקליך, משה דיין "זוהן" איז אויסגעוואקסען, און ער איז זעהר שעהן, ווי מען גיט מיר איבער איז ער אויך גאנץ שטארק, איד בין זיך כער אז עס וועט לאָנג נישט געהמען און איד וועל איהם מאַכען פאר דעם הויפט גענעראַל פון מיינע אלע ארמעען.
— איד דאָנס דיר, ליעבער פאטער, פאר איד נוטסקייט צו מיין זוהן— האט בתיה צו איהם געזאָגט— איד בין זוכער אז ווען משה וועט פיהרען אן ארמעע וועט ער שטענדיג בעזיגען.

און איד האָר אז איד קען זיך פּערלאָזען אויף זיין טרויהייט און איר בערגעבענהייט צו מיין פאָלק אין לאַנד! — האט פּרעה ווידער געזאָגט— כאַטש ער איז נישט קיין געבאָרענער מצדי איז ער דאָך אבער אויפּגעהאָדעוועט געוואָרען אלץ אזעלכער און די סביבה האט אויף איהם געווירקט דאָס ער זאל זיין א גוטער מצדי.

— נו, געוויס איז ער דאָך פּעררעד־כענט איינער פון אונז! — האט די פּרינצעסין אויסגערוּפּען.

— טאָנער האט מיר אפילו געוואָלט איינריידען דאָן ווען משה האט ביי מיר גע'פּוועל'ט איד זאל געבען איין רוהע טאָג פאר די אידישע שקלאפען, אז משה איז איבערגעגעבען צו די אידען, ווייל ער פיהלט דאָס ער שטאַמט אויך פון זיי, אבער לויט ווי איד האב געזעהען, האט משה נאָר געמיינט די טובה פון אונזער לאַנד און דאָס האט ער מיר גלייך איבערצייגט מיט זיינע לאַגישע ווערטער.

— טאָנער איז פון אנפאנג אן געווען משה'ס שונא! — האט בתיה זיך אפּ־גערוּפּען מיט פּערביטערונג— נאָר ער זוכט צו מאַכען בלבלים אויף איהם

— דו דארפט פאר זיי קיין מורא נישט האבען, די מצרים וועלען אונז בעשיצען, כפרט ווען זיי וועלען וויסען אז פּרעה האט אונז בעשטימט צו אונז זערע עמטער וועלען זיי פאר אונז צי-טערן. — האט דתו געזאגט.

— דאך גלויב איך אז עס איז מעהר ראטהואם צו דערצעהלען פּרעה'ן אז מיר האבען געזעהן ווי משה האט זיך געקריגט מיט קאדמאר'ן און דאן איהם געטויטעט, דאמיט וועלען מיר נישט דארפען בעריהרען די איבעריגע אידען. — איך האב געמיינט אז דו האסט נאך עטוואס שכל' מיין ברודער, יעצט בין איך איבערצייגט אז דו ביזט א גרויסער נאר. שטעל זיך פאר אן ווען מיר דערצעהלען פּרעה'ן דאס משה האט געטויטעט דעם מצרי אין א קריגע וואס איז צווישען זיי אויסגעבראכען, און מיר דערצעהלען איהם נישט אין וואס דער קריגע איז ענטשטאנען, קען דאך געמאלט זיין אז ער וועט נאך משה'ן דערפאר נישט בעשטראפען, און דאן וועלען מיר דאך געוויס אויף נישט בע-לוינט ווערען, און דער סוף וועט זיין אז משה וועט זיך נאך מיט אונז אפרע-כענען, פארוואס מיר זיינען געגאנגען מסור'ן אויף איהם. יעצט זעהסטו שוין אז פאר אונז וועט זיין בעסער ווען מיר וועלען פּרעה'ן דערצעהלען דעם גאנצען אמת!

— אבער דאס וועט דאך נישט זיין קיין אמת, אז קאדמאר האט געשלאגען אדר'ן צוליעב פוילקייט — האט אכירם געזאגט. — מיר ווייסען דאך פאר וואס קאדמאר האט איהם אזוי מערדערליך געשלאגען.

— נו, וועלען מיר זאגען א קליינעם ליגען. עס וועט נישט שאדען ווען מיר זאגען איהם א ליגען פאר אונזער טובה וועגען... דו וועסט זעהן ווי גליקליך מיר וועלען זיך נאכדעם פיהלען. מיר וועלען און גאנצען בעפרייט ווערען פון אונזער ארכיביט, און מיר וועלען זיך קענען אפרעכענען מיט יענע אידען וועל-כע פלעגען אונז זיילען און שילטען. אויף פארגען אין דער פריה, האבען

ווען עס קומט אין פאלאץ פיהלט ער זיך דאך אלס פרעמדער. אבער זאג מיר דתו, וועסטו טאקע געהן פער'מסור'ן פּרעה'ן אויף איהם!

— און דו, מיין ברודער, צווייפעלסט נאך אין דעם! — האט דתו אויסגע-רופען— וועל איך דען אזא גוטע געלע-גענהייט, צו ווערען א מצרי'שער בע-אמטער, אויסלאזען? אה, ניין, ברודער, אויב דו האסט מורא קענסטו שטעהן אין דער היים. איך וועל אבער נאך מאר-גען אין דער פריה, אנשטאט צו געהן צו דער ארכיביט אוועקגעהן אין פאלאץ און זיך מעלדען אז איך האב צו זאגען פּרעה'ן זעהר א וויכטיגע זאך, און ווען מען וועט מיר צו איהם צולאזען וועל איך איהם דערצעהלען ווי אזוי משה האט דעם מצרי גע'הרג'עט. דו מעגסט זיכער זיין אזוי ווי פּרעה וועט בע-שטראפען משה'ן אזוי וועט ער מיר בעלוינען, און מיר פילייכט מאכען פאר אן אויפזעהער איבער די אנדערע שקלא' פּען. יע, אכירם, אויב דו ווילסט מיט מיר נישט מיטגעהן, וועסטו נאך אלץ פערבלייבען דערוועלכער שקלא, און מעגליך אז דו וועסט נאך דארפען אר-בייטען אונטער מיין אויפזיכט.

— צו זיין א שקלא פּען ביי דיר, מיין ברודער, וואלט איך געוויס נישט גע-וואלט! — האט אכירם געזאגט מיט א שמויכעל— איך וועל מיט דיר מיטגעהן, פארוואס זאל איך אויך דערפון נישט געניסען. זאג מיר וועסטו פּרעה'ן דער-צעהלען אלעס וואס האט פאסירט. — געוויס אלעס. — האט דתו גע-זאגט. — איך וועל איהם דערצעהלען ווי אזוי קאדמאר האט געטאהן זיין פליכט און געשלאגען א שקלא וועלכער איז געווען פויל, דאן איז משה צוגעגאנגען און איהם געטויטעט.

— ניין, מיין ברודער, דאמיט קענסט דו נאך בריינגען א גרעסערע צרה אויף אלע אידען און פּרעה וועט נאך שווער דער מאכען זייער ארכיביט, און ווען זיי וועלען זיך דערוויסען אז מיר האבען דאס אלעס פּעראורזאכט, וועלען זיי זוכען זיך אפצורעכענען מיט אונז.

ערנגער געמאכט... דעריבער איז מיינ
עצה, אנטלויפט פון דאנען, איידער
די העכערע בעאמטע וועלען אייך בע-
מערקען...

— מיר וועלען פון דאנען נישט אָפּ
טרעטען, ביז וואנען דו וועסט מעלדען
פרעה'ן אז די צוויי ברידער דתן און
אבירם זיינען געקומען איהם איבערגע-
בען זעהר א וויכטיגע געהיימניס, וואָס
וועט בריינגען נוצען פאר אונזער לאַנד
מצרים...

— וועט זייט איהר דאָס, צוויי
שקלאפען, וועלכע ווייסען די געהיימ-
ניס פון מצרים, איהר זייט געוויס בע-
רוישט פון וויין אָדער פון זיגען גע-
ריהרט. געהט זיך שנעל צו אייערע אַר-
בייט, איידער איך וועל זאָגען די סאָל-
דאטען און זיי וועלען אייך אהין מיט
געוואלד אוועקשלעפען!

— מיר האָבען דאָך דיר געזאָגט אז
עס איז זעהר וויכטיג! — האָט דתן
אויסגערופען — און ווען פרעה וועט
זיך דערפון דערוויסען וועט ער אונז דער-
פאר נאָך שטארק בעלוינען... געה, איך
בעט דיר זאָג אָן פרעה'ן וועגען דעם...

— וואָס זייט איהר געקומען אזוי
פריה מיר צו בעלעסטיגען — איז בער
הויפטוועכטער אומגעדולדיג געוואָרען
— אויב איהר טרעט נישט אָפּ די עזע
רגע וועל איך אייך אָפּשיקען צו אייער
ארכיביט מיט די סאָלדאטען.
דער וועכטער האָט געגעבען א סיג
נאל און עטליכע סאָלדאטען זיינען
באלד אָנגעקומען.

ווי דתן און אבירם האָבען זיי דער-
זעהן, האָבען זיי זיך שטארק דערשראָ-
צען און גענומען לויפען...
ווען זיי זיינען אָנגעקומען צו דער
ארכיביט איז רעמסס צו דער ניער
אויפגעהער גענומען שלאָגען פאר וואָס
זיי זיינען געקומען ארכיביטען אזוי
שפעט...

— מיר זיינען געווען נעבען פאלאץ!
— האָט אבירם זיך אויסגערעדט, באלד
אָבער האָט איהם דתן געגעבען א ציה

די צוויי ברידער, דתן און אבירם, אַנ-
שטאט צו געהן אין רעמסס צו זייער
ארכיביט, זיך אוועקגעלאָזען אין דער
ריכטונג פון פרעה'ס פאלאץ.

זיי זיינען באַנגענט געוואָרען פון די
וועכטער פון פאלאץ.

— וואָס איז אייער פערלאַנג? —
האָט מען זיי געפרעגט.

— מיר האָבען איבערצוגעבען זעהר
א וויכטיגע זאך צו דעם קעניג! —
האָט דתן זיי געענטפערט.

דער הויפט וועכטער איז צו זיי צו-
געגאנגען, און זיי ביידען בעטראכט מיט
זיינע דורכדרינגענדע בליקען און זיך
אָפּגערופען:

— איהר שיינט מיר צו זיין אידישע
שקלאפען און אייער פלאץ איז יעצט
ביי דער ארכיביט, טאָ ווי אזוי קומט
איהר דאָ?

— מיר ווייסען פון א נאנץ וויכטיג-
גע זאך און מיר וואָלטען עס וועלען
דערצעהלען פאר אונזער האר קעניג!

— איהר קענט דעם קיניג נישט
זעהן! — האָט דער וועכטער זיך אָפּ-
גערופען — אויב איהר האָט וואָס צו
דערצעהלען קענט איהר דאָס מיר איר
בערגעבען, און איך וועל שוין זעהן אז
דאָס זאָל דערגרייכען פרעה'ס אויער.

— ניין, מיר מוזען אליין דאָס איר
בערגעבען צו פרעה'ן — האָט אבירם
געזאָגט — מיר קענען דאָס נישט טאָהן
דורך א צווייטען.

ווי איך פערשטעה, זייט איהר
זיך געוויס געקומען בעקלאָגען אויף די
שווערע ארכיביט וואָס אייך קומט אויס
צו טאָהן! — האָט ער א שמייכלעך גע-
טאָהן, אויב אזוי וואָלט איך אייך גע-
ראטען גלייך אומצוקעהרען זיך צו
אייער ארכיביט, אויב איהר ווילט נישט
נאָך מעהר בעשטראַפט ווערען... יעד
דער אידישער שקלאָף וואָס פלעגט זיך
קומען בעקלאָגען אין פאלאץ פאר די
שלעכטע בעהאנדלונג וואָס ער קריגט
אָדער פאר די שווערע ארכיביט וואָס
איהם קומט אויס צו טאָהן, האָט נאָך

צו דערצעהלען א זאך צו דעם קעניג
וואס איז פון גרויס וויכטיגקייט.

— קיין וואפען טראגען זיי מיט זיך
נישט! — האט ער געזאגט — דאך
ווייס איך נישט צו איד זאל געהן בע-
לעסטיגען דעם הויפט לייבוועכטער, ניט
לאנג צוריק איז ער אויף מיר אין כעס
געווארען וואס איד קום איהם מעלדען
וועגען פערשידענע אידישע שקלאפען
וועלכע קומען אהער זיך צו בעקלאגען...
און איד בין הושד אויך די אז זיי טרויען
אריינצוקריגען צוטריט צו פרעה'ן, כדי
אויסצופועל'ן ביי איהם, ער זאל פער-
גרינגערען זייער לאגע.

— אט קומט אן טאנער, פרעה'ס
הויפט-מיניסטער, לאמיר איהם דערפון
זאגען, איידער ער געהט אריין אין פא-
לאץ, פלייכט וועט ער אונז ראטען
וואס צו טאון.

ווען טאנער איז געהענטער צוגעק-
מען צו זיי האט זיך דער הויפט וועכ-
טער פאר איהם פערנייגט, און איהם
דערצעהלט וועגען די צוויי אידישע
שקלאפען.

טאנער האט אויף דתן און אבירס'ן
געווארפען א בליק פון פעראכטונג און
נאכהער האט ער זיך געווענדעט צו זיי:

— שוין ווידער קומען די אידישע
שקלאפען זיך בעקלאגען!

— א ניין מיין האר! — האט דתן
זיך אפגערופען — איד און מיין ברודער
האבען צו דערצעהלען דעם קעניג זעהר
א וויכטיגען סוד... יע, די זאך וואס
מיר ווייסען, וועט פרעה'ן שטארק אי-
בעראשען...

— אויב עס איז וויטקליך אזוי וויכ-
טיג, דאן דערצעהלט עס מיר, און איד
וועל שוין זעהן אויב עס לוינט זיך צו
בעלעסטיגען דערמיט דעם קעניג! —
האט טאנער זיך צו זיי אפגערופען.
— ניין, מיר האבען בעשלאסען קיי-
נעם דערפון נישט צו דערצעהלען, נאך
דעם קעניג! — האט אבירס געזאגט.
— דאן געהט צוריק צו אייער אר-
בייט! — האט טאנער א געשריי גע-

פאר'ן ארבעל ער זאל יעצט נישט ריי-
דען.

— ווארט, קיינער טאך נאך דא ווע-
גען דעם נישט וויסען! — האט ער
איהם שטילערהייט געזאגט — מיר וועל
לען איהם נאך ווייזען ווי אזוי אונז צו
שלאגען...

זיי האבען אריינגענומען אין זיך די
קלעפ שטילערהייט און געווארען מעהר
ענטשלאסען צו געהן מסור'ן אויף
משה'ן און אויף מארגען זיינען זיי נאך
אמאל אוועק צום פאלאץ.

— וואס איהר זייט שוין ווידער
געקומען? — האט זיי דער הויפט-
וועכטער געפרעגט מיט ערשטוינונג —
יעצט וועט איהר זיך שוין מעהר נישט
ארויסדרעהען פון מייע הענט... איהר
וועט געהן אין געפענגניס.

— נעהמט זיי אן! — האט דער
הויפט בעפוילען עטליכע וועכטער.

די וועכטער האבען א נעהם געטאון
דתן און אבירס'ן — איד בין זיי הושד
אז זיי זיינען אהער געקומען מיט א
שלעכטער כונה — האט ער זיך אפגע-
רופען — בינדט זיי די הענט און איד
וועל א זוך טאון ביי זיי אויב זיי טרא-
גען נישט קיין וואפען...

— מיר זיינען געקומען צו פרעה'ן
איהם איבערצוגעבען א וויכטיגען סוד
וואס מיר ווייסען, מיר טראגען זיך ניט
ארום מיט קיין שלעכטע כונות! — האט
דתן אויסגעשריען.

— פלייכט זאלען מיר מעלדען דעם
קעניג'ס הויפט לייבוועכטער — האט
זיך איינער אפגערופען — מעגליך אז
זיי האבען יע עפעס וויכטיגעס צו דער-
צעהלען.

— ווי אזוי קומען די צוויי אידישע
שקלאפען צו האבען עפעס וויכטיגעס
צו דערצעהלען? — האט ער געזאגט,
און זיי גענומען זוכען — זיי זיינען
פוילער און זוכען זיך דערווייל ארויס-
צודרעהען פון דער ארבייט!

— מיר זיינען נישט קיין פוילער! —
האט דתן אויסגערופען — מיר האבען

מאר האט ווארשיינליך זיך געוואלט אויסרוהען פאר א טאג... יעצט אבער איז שוין דער דריטער טאג און קאר-מאר איז נישטא... און מיין הארץ זאגט מיר אז א פערשווערונג איז דא פילייכט נעמאכט געווארען פון די אי-דישע שקלאפען, און מעגליך אז מען האט איהם ערמארדעט!

— ערמארדעט!! — האט פרעה אויסגעשריען — מיינעם א בעאמטען ערמארדעט! שוין זאל מען אלע שקלא-פען פון אונטער זיין אויפזיכט שמידען אין קייטען... און זאל מען זיי אזוי שטארק שלאגען ביז וואנען זיי וועלען זיך מודה זיין ווער עס האט מיין בע-אמטען ערמארדעט!

— עס איז מעגליך אז איך מאד א טעות, מיין האר קעניג, מעגליך אז ער לעבט און געפינט זיך ערגעץ וואו און גראדע זיינען יעצט צוגעקומען צוויי אידישע שקלאפען צום פאלאץ און מיר געזאגט אז זיי ווייסען עפעס וואס האט צו טאהומיט קארמאר'ס פערשווינדען, אבער זיי ווילען מיט קיינעם דערפון נישט ריידען, אויסער מיט דעם קעניג! — זאלען זיי גלייך אריינקומען צו מיר! — האט פרעה בעפוילען.

טאגער האט געשיקט איינעם פון פרעה'ס לייבוועכטער און באלה זיינען שוין דתן און אבירם געשטאנען פאר פרעה'ן.

— וואס ווייסט איהר וועגען קאר-מאר'ן! — האט זיי פרעה גלייך גע-פרעגט.

די ביידע ברידער מוסרים, האבען זיך פערניינט און דתן האט זיך אָפּגער-ר-פען:

— קארמאר איז טויט!

— ער איז טויט?!

— יע, ער איז טויט! ער איז ער-מארדעט געווארען! — האט אבירם צוגעגעבען.

— ווער האט איהם ערמארדעט? געוויס איינער פון די אידישע שקלא-פען! — האט פרעה אויסגערופען.

טהאן — איהר זוכט צו פארשווענדען אייערע טעג אין גארנישט, איהר פויר-לענצער!

דתן און אבירם זיינען געבליבען שמעהן אין גרויס פערצווייפלונג. יעצט, אז טאגער שיקט זיי צוריק צו דער אר-בייט, וועלען זיי שוין געוויס קיין גע-לעגענהייט מעהר נישט האבען זיך צו זעהן מיט פרעה'ן.

— מיין האר! — האט זיך דתן אָפּ גערופען, ווען ער האט דערזעהען אז טאגער געהט אוועק — דאס וואָס איך און מיין ברודער ווילען דערזעהלען פרעה'ן, האט עס צו טאָהן מיט קאר-מאר'ס פערשווינדען...

— וואָס?! — איהר ווייסט וואָס האט פאסירט מיט קארמאר'ן?! — האט זיך טאגער שוין אין זיי פּעראינטערע-סירט.

— יע, מיר ווייסען אלעס וואָס מיט איהם האט פאסירט, און מיר ווילען דאָס דערזעהלען בלויז צו דעם קעניג. — אויב אזוי — האט טאגער גע-זאָגט, ווארט דאָ אַ וויילע און איך וועל איבערגעבען פרעה'ן וועגען וואָס איהר זייט געקומען, מעגליך, אז ער וועט אייך אויפנעהמען.

דתן און אבירם זיינען געבליבען שמעהן און דער וועכטער האט זיי דער-ווילל בעפרייט זייערע הענט פון די שטריק.

טאגער איז אריינגעקומען אין פא-לאץ און דאָרט א קליינע וויילע געווארט אויף פרעה'ן, און גלייך ווי פרעה איז אריינגעקומען האט זיך טאגער פער-ניינט און אָפּגערופען:

— מיין האר קעניג, עס איז שוין א פאָר טעג זינט איינער פון די וויכ-טיגסטע בעאמטע פון רעמסס איז פער-שוואונדען געווארען. ער איז געווען אן אויפזעהער איבער הונדערט און צוואנ-ציג שקלאפען און זיין נאָמען איז גע-ווען קארמאר. איך האָב געמאכט א קליינע אויספאָרשונג, און מיר זיינען פריהער געקומען צום בעשלוס אז קאר-

קארמאר גענומען בעשטראפען, פלוצלונג דערזעהן מיר ווי משה געהט צו צו קארמאר'ן און ער בעפעהלט איהם אויפֿ צוהערען צו שלאגען דעם אידען... קארמאר האט איהם געענטפערט אז ער מוז טהאן זיין פליכט און בעשטראפען דיא וועלכע פוילען זיך צו טהאן זייער אר־בייט. א קרייג איז אויסגעבראכען צווישן שצן משה'ן און קארמאר'ן און משה האט ארויסגעכאפט זיין שווערד און קארמאר'ן אויפ'ן אָרט געטויטעט!

— און וואָס האָט ער געטהאָן מיט זיין קערפער? — האָט טאָגער איהם געפרעגט.

— דעם קערפער האָט משה בעהאַל־טען איז זאָמל! — האָט דתן אויסגע־רופען — איך האָב מיט מייןע אויגען געזעהן אפילו דעם פלאַץ וואו ער האָט איהם בעהאַלטען.

— וועסטו אונז קענען בעווייזען וואו זיין קערפער ליגעט? — האָט טאָגער איהם געפרעגט.

— געוויס! — האָט אבירם זיך אפֿ־גערופען.

— אבער מיון האָר קעניג האָט זיך דתן פערנייגט פאר פֿרעה'ן — ווען די איבעריגע שקלאפען אידען וועלען דער־זעהן אז מיר צייגען אז דעם פלאַץ וואו קארמאר'ס קערפער ליגעט בעהאַלטען וועלען זיי, נאכהער, ווען מיר וועלען זיך דארפֿען אומקעהרען צו ארבייטען צו־זאמען מיט זיי, געוויס זיך זוכען אַפצו־דעכענען מיט אונז...

— ווען איך וועל זיך איבערצייגען אז אלעס וואָס איהר האָט מיר דער־זעהלט איז אמת! — האָט פֿרעה גע־זאָגט — דאן וועל איך וויסען אז איהר זייט מיר געטריי און דעריבער וועל איך איך מאכען פאר שוטרים (אויפֿזעהער) איבער דיזעלכע שקלאפען וואָס קארמאר איז געווען. געווענהלדיך, איהר וועט זיין פֿעראַנטוואָרטליך צו א העכערען בע־אמטען.

— און מיון האָר קעניג! — האָט טאָגער זיך אפגערופען וועט דען משה ארומגעהן אומבעשטראפט דערפאר?

— ניין! — האָט דתן געזאָגט. — ווער דען, אויב נישט די פֿער־פלובטע שקלאפען! — האָט טאָגער זיך אויפגעשמעלט פון זיין שטוהל.

— איהם האָט ערמאָרדעט איינער פון פֿרעה'ס משפחה און זיין נאָמען איז משה!

— משה! — איז פֿרעה אויפגע־שפרונגען פון זיין טראָהן — משה האָט ערמאָרדעט מיינעם א בעאמטען!

— יע, מיון האָר קעניג, איך האָב גליין געזעהן ווי משה האָט מיט זיין שווערד געטויטעט איהם.

ווען האָט עס פאסירט? — האָט טאָגער איהם געפרעגט.

— דאָס האָט פאסירט מיט דריי טעג צוריק! — האָט אבירם געענטפערט.

— און איהר ביידע האָט צוגעזעהן דעם מאָרד? — האָט פֿרעה זיך צו זיי אפגערופען — וואו האָט עס פאסירט? — דאָס האָט פאסירט אין רעמסס, אין מיטען טאָג, ווען קארמאר האָט זיין פליכט געטהאן!

— און פארוואָס זייט איהר גלייך נישט געקומען מיר מעלדען וועגען דעם? — האָט פֿרעה ביי זיי א פֿרעג געטהאן.

— מיון האָר קעניג! — האָט דתן זיך אפגערופען, מיר זיינען באלד אויף מאַרגען גאנץ פֿריה געקומען אהער ביז'ן פלאַץ און געזאָגט די וועכטער אז מיר האבען איבערצוגעבען דעם קעניג זעהר א וויכטיגע זאך, אבער די וועכטער האָ־בען אונז אוועקגעטריבען פון פלאַץ.

פֿרעה'ס בלוט האָט איז איהם גענומען זידען... זיין פנים האָט אויסגעדריקט צארן און ער האָט געדריקט מיט זיינע פויסטען:

— דערזעהלט מיר אַלעס וואָס איהר ווייסט דערפון! — האָט ער אויסגע־רופען.

— עס איז געווען אין מיטען טאָג — האָט דתן אָנגעפאנגען צו דערזעהלען, מיר האָבען אלע געטהאן אונזער ארבייט רוחיג... אבער ווי עס ווייזט אויס האָט זיך איין אירישער שקלאַף אביסעל צו־געפּוילט, האָט איהם דער בעאמטער

קעניג האט אונז פערזאגט, אויב משה איז ניטא איז דעם צימער פון דער פרייג צעסין, דאן זאל זי אליין גלייך קומען צום קעניג.

— איך קום באלד אריין! — האט בתיה געזאגט.

א שרעק האט בתיה'ן אנגענומען, איהר הארץ האט איהר געשראקען, עס איז עפעס ניט גלאט... איהר פאטער זאל שימען רופען משה'ן און אויב ער איז ניטא מוז זי גלייך אליין קומען... איז עס מעגליך אז איהר פאטער ווייסט שוין פון אלעס... א שוידער איז דורך איהר לייב... משה טאר זיך יעצט פאר קיינעם ניט בעווייזען... זי איז גלייך אריין אין דעם צימער וואס האט בעלאנגט צו איהר הויפט קאמער מיידעל.

— דו פערבלייב איך מיין צימער ביז וואנען איך וועל זיך צוריקקעהרען!
— האט בתיה בעפוילען איהר הויפט קאמערמיידעל — דו זאלסט פון דאנען ניט ארויסגעהן אפילו אויף א קליינער וויילע!

שנעל איז די פרינצעסין אריינגעלאָפֿן פֿען איז דעם צימער וואו משה איז גע- ווען בעהאלטען.

— מיין ליבער זעהו! — האט זי אויסגעבראכען אין א געוויין — מיין הארץ שרעקט מיר זעהר פיעל — מיין פאטער האט געשיקט זיינע לייבוועכטער דיר צו זוכען איך זיך צימער און ווען זיי האבען דיר דארטען ניט געפונען, האט ער מיר געשיקט רופען. מיין הארץ זאגט מיר אז עפעס איז די זאך ניט גלאט...

— איך בין פערלארען! איך בין פער- לארען! — האט משה אויסגערופען — עס איז ביי מיר קיין צווייפיעל ניט אז פרעה האט זיך פון אלעם דערוואוסט. — בערוהיג זיך מיין זעהו! — האט בתיה אויסגערופען — איך וועל דיר זעהן צו ראטעווען... דו געה פון דיעזען צימער ניט ארויס, ביז וואנען איך וועל זיך צוריקקעהרען, איך וועל אריינגעהן צו מיין פאטער און אויסגעפינען וואס דא האט פאסירט, און ווען איך וועל זיך

— אה ניין! האט פרעה אויסגעשריען און זיין קערפער האט זיך ווי אין קאנ- וואלסטען געווארפען — איך שווער ביי די געטער פון מצרים אז אויב עס איז ריכטיג וואס זיי זאגען, וועט משה גער טויטעט ווערען פאר דעם!

— מיין עצה איז — האט טאנער געזאגט, אז איידער איך געה אויס- פארשען די זאך זאל משה פעהאלטען ווערען... ווייל ווען ער וועט זיך דער- וויסען, וועט ער זיכער זוכען צו אנט- לויפען.

— זאל מען גלייך בריוונגען משה'ן צו מיר! האט פרעה בעפוילען אייניגע פון זיינע לייבוועכטער, געהט צו זיין צימער און בריוונגט איהם צו מיר, און אוי בער ווייל ניט געהן, נעהמט איהם מיט גע- וואלט!

די לייבוועכטער זיינען אוועק צו משה'ס צימער, זיי האבען אנגעקלאפט אין זיין טהור, און ווען זיי האבען קיין ענטפער ניט געקראגען, האבען זיי אויפ- געעפענט די טהור, אבער קיינער איז אין צימער ניט געווען. זיי האבען זיך גלייך אומגעקעהרט און איבערגעגעבען פרעה'ן אז משה איז ניטא אין זיין צי- מער.

— ער מוז זיין אין מיין טאכטער'ס צימער — האט פרעה געזאגט. — געהט אריבער צו בתיה'ס צימער און אויב ער איז דארטען אויף ניטא, דאן זאלט איהר זאגען דער פרינצעסין אז איך ווייל איהר גלייך זעהן.

די לייבוועכטער זיינען צוגעקומען צו בתיה'ס צימער און אנגעקלאפט אין טהור.

די הויפט קאמערמיידעל האט די טהור געעפענט און ווען זי האט אויסגע- פונען דעם צוועק פון זייער קומען, האט זי עס איבערגעגעבען בתיה'ן. די פרינצעסין איז צוגעגאנגען צום טהור און זיי געזאגט:

— משה געפינט זיך ניט יעצט אין מיין צימער, זייט איהר געווען איך זיין צימער?

— יא, מיר זיינען דארטען אויך גע- ווען, און ער איז ניטא, און אונזער האר-

טהאן מיט די פלייצעם — וואס האט פאסירט מיט איהם?

— מיינע שטערענועהער און קלוגע לייט האבען מיר אבער געווארענט אז קיין גוטעס וועט ניט ארויסקומען, ווען א סינד פון די ישראלים ווערט אויפגע'האדעוועט אין מיין פאלאץ... יעצט זעה איר אז איר האב זיך בענארישט וואס איר האב זיך ניט צוגעהערט צו זיערע רייד! משה, ווייזט אויס ווייסט גאנץ גוט אז ער שטאמט פון די אירען און ער קומט זיי העלפען... אזוי האט ער ביי מיר גע'פועלט איר זאל זיי געבען איין אג רוח און...

— אבער פאער דו האסט דאך אליין צוגעגעבען אז צו געבען דינע שקלא' פער איין טאג רוח איז זעהר א וויכטיגע זאך! און אז דו ביזט געדארע צופרי' דען פון דעם!

— יא, איר בין צופרידען, אבער יעצט זעה איר דאך אז משה האט עס ניט געטהאן ווייל ער האט געמיינט מיין טובה און די טובה פון מיין פאלק... ניי! ער האט בלויז געהאט אין זינען די טובה פון זיין איגען פאלק!

— וואס האט משה אזוינס געטהאן, מיין פאטער, וואס דו ביזט אזוי אויפ' געבראכט אויף איהם? — האט זי זיך ניט וויסענדיג געמאכט — מיר דוכט זיך אז מיין משה וועט קיין שלעכטעס קיינעם ניט טהאן.

— דיין משה האט געטהאן גאר א קלייניגקייט, ער איז אוועק צו דעם פלאץ וואו די אירען ארבייטען, און ווען ער האט בעמערקט ווי מיינער א בעאמטער טהוט זיין פליכט און בעשטראפט א איר דען פאר זיין פויליקייט, האט ער איהם ערמארדעט!

— אה, פאטער, עס איז אומגעגליך! משה וועט אזא זאך ניט טהאן! — האט זי זיך פונאנדערגעוויינט.

— דו זעהסט דאך אז אט זיינען גע' קומען צוויי אידישע שקלאפען וועלכע שטאמען פון זעלבען פאלק ווי דיין משה שטאמען און זיי האבען מיר דער' צעהלט אז זיי האסען אליין געזעהען מיט

איבערצייגען אז דיין לעבען איז אין סכנה, וועל איר שוין זעהן אז דו זאלסט פון דאנען אנטלויפען... איר וועל דיר ניט לאזען שטארבען דורך די הענד פון מיין פאטער!

זי האט משה'ן ארומגענומען איהם געדריקט צו זיך און געוויינט.

— איר מוז זיך איילען אריינצוגעהן צו מיין פאטער! — האט בתיה אויס' גערופען — ווען ער וועט זעהן אז איר זאם זיך, וועט ער נעהמען פיליכט מיר הושב' זיין אז איר בין צו דיר פריהער אריין זיך דורכריידען...

— און וואס וועט זיי אויב פרעה האט אויסגעפונען וואס איר האב גע' טהאן און וועט בעפעלען מען זאל מיר ארומזוכען אין פאלאץ? — האט משה זיך אפגערופען.

— ווען מיין פאטער וועט מיך פרע' גען וואו דו ביזט, וועל איר איהם זאגען אז דו ביזט אוועקגעגאנגען אויף א שפא' ציר, און עס וועט לאנג ניט גערויערען ביז דו וועסט זיך צוריקקעהרען. מיין קאמערמיינדעל האב איר פערזאגט ניט צו פערלאזען מיין צימער, און דו קענסט דא גאנץ רוהיג זיין!

די פרינצעסין האט אפגעוואשען איהר פנים, און איז אוועק אין טראהן צימער, צו איהר פאטער. זי האט גלייך בע' מערקט די צוויי אידישע שקלאפען און איהר הארץ האט א צאפעל געטהאן... דאס זיינען זיי געוויס געקומען מסור' אויף משה'ן — האט זי געטראכט.

— וואו איז משה? — האט פרעה א פרעג געטהאן זיין טאכטער מיט א ביזע שטימע.

— משה! המ. — ער איז ארויס אויף א וויילע שפאצירען. — האט בתיה געזאגט.

— יעצט זעה איר אז גערעכט זיינען געווען די יעניגע וועלכע האבען מיר גע' ראטהען צו טויטען משה'ן ווען ער איז נאך געווען יונג! — האט פרעה אויס' גערופען... ווייסטו וואס דיין געפונענער זעהן האט געטהאן?

— ניי! האט בתיה א קוועטש גע'

בליבען א שקלאף! און דו מוזט איהם
אינגאנצען פערגעסען!

— ווען ער האָט אַלס קינד אַרונטער-
גענומען די קרוין פון פּרעה'ס קאַפּ,
האַב איר גלייך געזעהען אז אַ בייזער
גייסט רוהט אין דעם קינד, אָבער קיי-
נער האָט זיך ניט געוואַלט צו מיר צו-
הערען... יתרו'ס עצה איז דאָן אַלעמען
בעסער געפֿעלען געוואָרען, יעצט צייגט
זיך אַרויס, אז מיינע רייד זיינען געווען
ריכטיגע!

— יא, געלויבט זיינען די געטער פון
מצרים, וואָס יתרו האָט פּערלאָזען מיין
לאַנד מיט יאהרען צוריק, ער וואַלט, מיט
זיינע שלעכטע עצות פּילייכט געבראַכט
אז אומגליק אויף מיין גאַנצען לאַנד.

— יתרו איז געווען זעהר און עהר-
ליכער מאַן! — האָט בתיה זיך אָפּגע-
רופּען — און משה איז אויך זעהר עהר-
ליך, און ער טראָגט זיך געוויס ניט
אַרום מיט שלעכטע כּונות, און אויב ער
האַט געטוימטעט דעם מצרי, בין איר זי-
כער אז ער איז דערצו געווען געצוואונ-
גען... פּילייכט האָט עס קאדמאר פּער-
דיענט! אָבער ער האָט איהם ניט גע-
טוימטעט, ווייל ער האָט זיך אָנגענומען
פאַר דעם אירען!

— דאָרף איר דען בעסערע עדות, ווי
דיעזע צוויי אירען, זיי וועלען דאָך גע-
וויס ניט מאַכען קיין בלבול אויף איינעם
וועלכער שטאַמט פון זייער פּאַלק!

— דו קענסט זיך שוין פאַרשטעלען
וואָס פאַר אַ נידעריגע כּוואים זיי זיי-
נען, אז זיי קומען מסודר' אויף איינעם
וועלכער איז לויט זייערע רייד, געקור
מען העלפּען זייערע כּוידער! איר בין
זיכער פאַטער אז זיי זאָגען אַ ליגען זיי
זוכען וואַהרשיינליך צו געניסען דערפּון.
דתו און אבירם זיינען געשטאַנען בער
וועגלאָז... זיי האָבען זייערע בליקען גע-
ווארפען אויפ' קעניג צו זעהען וואָס
פאַר אַן איינדרוק די פּרינצעסינס רייד
האַבען אויף איהם געמאַכט.

— זאָג אַז מיינע וועכטער! — האָט
פּרעה זיך געווענדעט צו טאָגער' און ווי
נאָר משה וועט זיך צוריקקעהרען זאַל ער

זייערע אויגען אז משה האַ טאיהם גע-
טוימטעט!

— אַה עס איז אַ בלבול אויף משה'ן!
מיין זוהן וועט אזא זאך ניט טהאָן!

— פון יעצט אָן טאַרסטו איהם מעהר
ניט אַנרופּען דיין זוהן! — האָט פּרעה
איהר געזאָגט מיט אַ שטרענגע שטימע
— משה האָט אַ פּעררעטהער! און ער
וועט פאַר דייעזען פּערברעכען בעצאָהלען
מיט זיין לעבען!

— עס איז דאָך מעגליך אז דער בער-
אַמטער האָט איהם שטאַרק בעליידיגט
און דאָס האָט געבראַכט צו אַ קריג צוויי-
שען זיי ביידיען, און משה האָט איהם
פּילייכט געטוימטעט אין זעלבסט פּער-
טוידיגונג! — האָט די פּרינצעסיין גע-
זאָגט אַפּווישענדיג איהרע טרעהרען.

— דייעזע צוויי שקלאפּען האָבען
אַלעס צוגעהערט און צוגעזעהען! משה
האַט זיך אָנגענומען פאַר דעם שקלאָף,
וועלכער איז מיט רעכט בעשטראָפּט גע-
ווארען, און ער האָט געטוימטעט קאד-
מאר'ן איינעם פון מיינע פּעהיוגסטע
בעאַמטע! זיי ווייסען אפילו וואו ער
האַט אַהינגעטהאָן דעם קערפּער, און
אַט באלד וועל איר שיקען צו געפינען
קאדמאר'ס קערפּער און דאן וועל איר
טוימען משה'ן!

— איר בעט דיר פאַטער, זיי ניט אזוי
גרויזאם צו משה'ן וועלכער איז צו מיר
פּעררעכענט ווי מיין אייגענער זוהן...
אויב עפעס שלעכטעס וועט געטהאָן ווע-
רען צו משה'ן וועל איר דאָס ניט איר
בערטראָגען.

— דו דאַרפסט געדענקען, מיין טאָכ-
טער, אז משה איז ניט פון דיין בלוט
און פלייש, ער איז אַ פּרעמדער, ער איז
אַ זוהן פון דעם שקלאָפּען פּאַלק און איר
האַב געמיינט אַז דורך דער ערציהונג
וואָס ער האָט געקראָגען אין פּאַלאַץ,
וועט ער זיין אזוי ווי איינער פון אונז...
איר האָב דאָך אפילו אין זינען געהאַט
צו מאַכען איהם פאַר אַ גענעראַל איבער
אז אַרמעע, יעצט אָבער זעה איר, אז אַ
זוהן פון אַ שקלאָף וועט אַלע מאָל פּער-

פון שטענדיג אן געווען א שרעקעדיגער
און א פייגלינג!

— ניין, דו האסט מיר ניט פערשטא-
נען, מיין ברודער! איד האב מורא טאג-
מער האבען די אידען ארויסגענומען
קארמאר'ס קערפער פון די זאמד און
איהם בעגראבען ערגעץ אנדערש! דאן
וועט דאך אויסקומען אז מיר האבען
פרעה'ן אפגענארט, און דער קעניג וועט
נאך אונז וועלען בעשטראפען.

— איד גלויב אז וועגען דעם דארפען
מיר אויך מעהר קיין מורא ניט האבען!
— האט דתו געענטפערט. — קארמאר
איז דאך ניטא וועלען דאך אלע קענען
זעהען אז עפעס אויסערגעווענהליך האט
מיט איהם פאסירט... און טאמער ווע-
לען מיר זיין קערפער ניט געפינען יעצט,
וועלען מיר אנציגיגען אויף אדר'ן אז ער
ווייס וואו דער קערפער געפינט זיך און
מען וועט איהם אזוי פיעל פייניגען, אז
ער וועט זיך מודה זיין! אבער נאך אלע
מען בין איד זיכער אז קיינער האט דעם
קערפער ניט געדיהרט פון פלאץ.

ווען טאגער איז אנגעקומען אין
רעמסס, איז דארט געווארען א שטיקעל
בעוועגונג... אלע מצרישע בעאמטע הא-
בען זיך גענומען פלייסען... און ווען די
אידען האבען דערוועהן ווי דתו און
אבירם קומען ארויס פון טאגער'ס קארע-
טע, האט ביי יעדען אין הארץ עפעס א
ריס געטהאן... אלע האבען פערשטאנען
אז עפעס אז אומגליק רוקט זיך אן אויף
זיי. כאלט האט מען געזעהען ווי דתו
און אבירם פיהרען טאגער'ן צו דעם
פלאץ וואו משה האט געטויטעט דעם
מצרי... אלע האבען זייערע בליקען אג-
געשטרענגט אויף טאגער'ן, די הערצער
האבען גענומען קלאפען... פאר די אוי-
גע האט יעדען גענומען שווינדלען.

— איז עס מעגליך אז דתו און אבירם
האבען דורכגעפיהרט זייער דראהונג און
האבען גע'מסור'ט אז משה האט דא גע-
טויטעט קארמאר'ן?... איז יעדען דורכ-
געבליצט א געדאנק... כאלך אבער איז
שוין ביי קיינעם קיין צווייפעל ניט גע-
ווען אז עס האט אזוי פאסירט, מען האט

געבראכט ווערען צו מיר! און יעצט
קענסטו געהן צוזאמען מיט די צוויי איר-
דען און ווען עס וועט זיך ארויסצייגען
אז זיי האבען געזאגט אמת, זאלסטו זיי
גלייך מאכען פאר שוטרים!

א גליקליכע פרויד האט די ביידע
מוסרים ארוםגענומען. יעצט איז זייער
גאנצער פלאן כמעט פערוויקליכט גע-
ווארען, זיי האבען דערצו שוין לאנג גע-
שמרעכט... זיי וועלען זיין פריי פון דער
ארבייט און איז דערועלבער צייט וועלען
זיי הערשען איבער אנדערע... זיי וועלען
שוין וויסען ווי ארויסצוצייגען דעם קע-
ניג זייער געטרייהייט... זיי וועלען טהאן
זייער פליכט, אזוי גוט ווי זיי וואלטען
געווען געבוירענע מצריים.

טאגער איז מיט זיי ארויס און ער
האט געהייסען איינשאפען זיין קארע-
טע. די צוויי מוסרים האט ער פערזאגט
זיך צו זעצען פון הינטען, און ער האט
בעפוללען דעם טרייכער צו טרייבען זיין
קארעטע נאך רעמסס.

דתו האט זיך איבערגעווארפען מיט
בליקען מיט זיין ברודער און ווען דיא
קארעטע איז שוין געווען אין מיטען וועג,
האט זיך דתו אפגערופען שטילערהייט
צו אבירם'ן.

— נה, מיין ברודער, האסטו ווען עס
איז געקענט הלום'ען פון דעם אז דו
וועסט פאהרנט אין איין קארעטע צווא-
מען מיט פרעה'ס הויפט מיניסטער?
— און אז מיר וועלען ווערען בעאמ-
טע און הערשען איבער אונזערע ברי-
דער, האסטו זיך ווען עס איז געקענט
פארשטעלען? — האט אבירם איהם
געענטפערט מיט א שמייכעל.

— און דו דארפט מיר פאר אלעם
בעדאנקען! — האט דתו זיך אפגער-
פען מיט א צופריעדענעם שמייכעל,
דאס איז אין גאנצען געווען מיין פלאן.
— אבער דו ווייסט וואס איד האב
מורא? — האט אבירם געזאגט.

א דו הויבסט זיך שוין אן צו
שרעקען טאמער וועלען זיך די אידען
מיט אונז וועלען אפ'רעכענען — האט
דתו איהם אונטערבראכען — דו ביזט

איבער אייד וועלען זיין די מצוישע בעד
אמטע, און צו זיי וועט איהר מווען זיין
פערנאנטוואַרטליך!

— וועלען מיר קריגען אנדערע קליי-
דער? — האט דתן איהם געפרעגט. — די
שקלאפען זאלען וויסען ווי אונטערצו-
שיידען און זיך צוהערען צו אונז.

טאגער האָט צוגערופען די מצוישע
בעאמטע און ער האָט צו זיי געזאָגט:

— דיעזע צוויי ברודער, דתן און
אבירם, האָבען געמאַן א גרויסע דינסט
צו אונזער קעניג, זיי האָבען איבערגע-
געבען פרעה'ן ווער עס האָט געטויטעט
קאדמאר'ן און עס איז פרעה'ס וואונטש
זיי צו בעלויגען דערפאר וואָס זיי האָבען
ארויסגעוויזען זייער טרייהייט צו דער
מלכה, און זיי וועלען זיין שוטרס, יעד
דער פון זיי וועט הערשען איבער פינף
און צוואנציג שקלאפען, און זיי זאלען
אויך קריגען דעם אויסוואהל; זיי קע-
נען אויסקלייבען וועלכע שקלאפען זיי
וועלען! איהר וועט זיי אויך צושטעלען
קליידער פון שוטרס!

די בעאמטע האָבען זיך פאר טאגער
פארנייגט, און דער עלטסטער פון זיי
האָט זיך אָפּגערופען:

— מיר וועלען טאָהן אלעס וואָס אונ-
זער האר האָט אונז פּערזאָגט!

— יעצט, האָט טאגער אויסגערופען,
זאל מען בריינגען א וואגען אריינצולע-
גען קאדמאר'ס קערפער.

אין א קליינע וויילע איז שוין געשטא-
נען א וואגען מיט עטליכע פּערד געבען
יענעם פלאץ.

די בעאמטע, צוזאמען מיט דתן און
אבירם'ן האָבען געהאַלפּען אריינלעגען
אהין קאדמאר'ס קערפער.

— נישט די פּערד וועלען שלעפען
דעם וואגען! — האָט טאגער אויסגע-
רופען — שפּאַנט אויס די פּערד און
זאלען די שקלאפען פיהרען דעם וואגען
ביז צום פּלאַץ... קאדמאר איז געפאלען
א קרבן צוליב די פּערפלוכטע שקלאפען,
און יעצט דארפּען זיי איהם אָנטאָהן דעם
כבוד און פיהרען איהם צום פּלאַץ,
פרעה זאל זעהן וואָס איינער וועלכער

דערועהען ווי דתן צייגט אן אויף דיוער
קופּע זאמד.

— יא — אט דא האָט משה בע-
האלטען קאדמאר'ס קערפער. — האָט
מען געהערט ווי דתן זאָגט צו פרעה'ס
הויפט מיינסטער.

אדר, וועלכער איז געווען ניט ווייט
פון דארט, איז טויט בלאס געווארען...
א צימער איז דורכגעגאנגען זיין קערפער
ער האָט מיט נאָך עטליכע אידען בע-
שלאסען אז היינט ביינאכט זאלען זיי
דעם קערפער אוועקטראגען צום נילוס
און דארטען אריינזארפען... פארוואס
האבען זיי עס ניט געמאָהן לעצטע נאכט,
— האָט איהם א געדאַנק געמאטערט...
גאט ווייס וואָס יעצט וועט פּאַרקומען!

טאגער האָט גלייך צוגערופען עטליכע
אידישע שקלאפען און זיי בעפוילען זיי
זאלען מיט זייערע רידלען ארונטער-
ווארפען די קופּע זאמד.

די אידישע שקלאפען האָבען געמוזט
אויספאלגען טאגער'ס בעפעהל און גע-
נומען גראָבען, לאנגזאַם.

— מאכט עס שנעלער! — האָט
טאגער א געשריין געמאָהן און א וואונטש
געמאָהן צו די מצוישע בעאמטע.

די בעאמטע זיינען צוגעקומען און גע-
נומען שמויסען די אידען מיט זייערע
בייטשען און זיי געצוואונגען צו ארביי-
טען שנעלער.

באלד האָט זיך באוויזען קאדמאר'ס
קערפער, די פּנימער פון דתן און
אבירם'ן האָבען גענומען לייכטען פון
פרייד און טאגער האָט מיט צאָרן אייס-
געשריען!

— ווארט א הר פּאַרפלוכטע שקלא-
פען איהר וועט דארפּען גראָבען א גרוב
פאר אייער בעשיצער, משה'ן.

באלד האָבען זיך פארוואמעלט פיעלע
פון די מצוישע בעאמטע, און האָבען
מיט גרויס בעוואונדערונג זיך אָנגעקליקט
איינער דעם צווייטען.

— פון יעצט אן וועט איהר זיין
שוטרס איבער א געוויסע צאָהל פון
די אידישע שקלאפען, וועלכע זיינען גע-
ווען געגאנגען קאדמאר'ס אויפזיכט!

וועלכער וועט קיין כח ניט האבען מעה-
צו שלעפען דעם וואַגען.

טאגער איז געוועסן אין דער קארע-
מע, ער איז געפאָהרען פון הינטען און
פון זיין מויל האבען זיך געשאַסען
קללות אויף משה'ן און אויף אלע
אידען...

געבויגען אונטער דעם שווערען יאָר,
האבען די אידען געשלעפט דעם וואַגען
מיט זיין טוימען קערפער. זייערע הער-
צער זיינען געווען פערביטערט... נאָט
ווייס וואָס וועט פאסירען מיט משה'ן,
וועלכער האָט זיי אויסגעלייזט פון קאד-
מאָר'ס בלוטיגע הענט...

עלפטער קאפיטעל

משה אנטלויפט פון מצרים

בתיא פרעה'ס טאָכטער, איז נאָך אלץ
געבליבען נעכטן איהר פאָטער. זי האָט
נישט אויפגעהערט צו וויינען און בעמען
איהם ער זאָל משה'ן נישט שטרענג בע-
שטראַפען יעצט, אז טאגער איז דתן
און אכרים זיינען נישט געווען אין פא-
לאַץ, האָט די פרינצעסין פרוכירט וויר-
קען אויף פרעה'ן ער זאָל זיך נישט צו-
הערען צו משה'ס שונאים.

— איד בין זיכער, ליעבער פאָטער!
— האָט זי אויסגערופען, אז זיינע שונאים
האבען מורא, דאָס דו וועסט נאָך ווען
עס איז אויסגעפינען אז משה וועט
בריינגען זעהר פיעל נוצען פאר אונזער
לאַנד און פאר דיין מלוכה, דעריבער
זוכען זיי איהם צו בעזייטיגען... איד
ווייס נישט אויב משה האָט דעם מצרי
געטויטעט אָדער עס איז אן אויסגע-
טראַכטער בלבול אויף איהם. אָבער איין
זאָך איז זיכער אויב משה האָט קאד-
מאָרען ערמאָרדעט, האָט ער דאָס פאר-
דיענט. — משה וועט קיין אמרעכט
ניט טהאָן.

— אה מיין טאָכטער דו רעדסט נאָך
נאָך ווי אן אומערפארענע... וואָס הייסט
משה וועט טויטען מינעס א בעאמט
מען!... ווער האָט דאָס געגעבען א רעכט
צו טאָהן אזא זאך! יעצט, פעהלסט
איהם נאָך א קלייניגקייט, די קרוין, און
דאן וועט ער ווערען דער הערשער פון

איז געווען פעררעכענט פאר דעם זעהן
פון דער פרינצעסין, האָט געטאָהן צו
אן אומשולדיגען גוטהערציגען מצרי
כשעת ער האָט זיין גרויסען פליכט גע-
טאָהן פאר דער טובה פון אונזער לאַנד...

— ווער האָט עס געטאָהן אזא זאך!
— האָט שוין דער עלטסטער בעאמטער
זיך מעהר נישט געקענט בעהערשען
און געפרעגט טאגער'ן.

— דאָס האָט געטאָהן משה, דעם
וועמען די פרינצעסין האָט ביי דעם טויר-
נילום געפונען און צו זיך פאר א זעהן
איהם גענומען! — האָט טאגער, גע-
זאָגט — אָבער כאַלד וועלען זיך, אינ-
זערע געטער נוקם זיין אן דעם פערפלאַכ-
טען אידען, וועלכער האָט זיך אויפגע-
האָדעוועט אלס פרינץ אין פרעה'ס פא-
לאַץ... כאַלד וועט זיין קערפער געבראָכט
זייערען אהער. איהם וועלען שוין פיהרען
די פערד... יע, נישט אזוי שנעל וועט
מען איהם בעגראַבען, זאָלען ייך די
שקלאַפּען, וועמען ער האָט געזוכט צו
רעלפּען גענוג אָנוועטיגען זייערע אויגען
מיט דעם טוימען קערפער פון זייער
העלף, און ערשט דאן וועט מען זיין
קערפער אין טויר אריינזאָלען פאר
שפיין פאר קראַקאָדילען אין פיש.

מען האָט אויסגעשפאנט די פערד אין
וואַגען און טאגער דאָס געוויסען דתן
און אכרים'ן אויסקלייבען צוואַנציג איד
דישע שקלאַסען אין זיי אוינגעשפאנען צו
שלעפען דעם וואַגען מיט קאדמאָר'ס
טוימען קערפער.

צווישען די צוואַנציג איד שש שקלאַ-
סען איז געווען איד און אויב די איבער-
ריגע וועמען די צוויי ברידער מוסרים
האָבען פאררע'ענט פאר זייערע שיינאים.
דתן און אכרים וועט דרוועהן מיטגענאָג
גען, זיי האָבען זיך געפיהלסט ווי אמת'ע
מחוננים צו דער התנה וואָס'ס וועט
זיך דארפן אפשיפּילען מיט משה'ן,
ווען פרעה וועט דרוועהן קאדמאָר'ס
טוימען קערפער... זיי האָבען אויך גע-
האלטען אין זייערע הענט בייטשען, ווי
די איבעריגע מצרישע בעאמטע, געגרייט
צו שמיסען יענעם פון זייערע ברידער

בינאכט ווען עס וועט גוט פינסטער ווערען, וועל איך דיר בריינגען איינ- פאכע מצוישע קליידער און דו וועסט ארונטערקלעמערען דורך דיעזען פענס- טער. איך בין זיכער אז די וועכטער קו- מען קיינמאל נישט צו דיעזען פלאץ, און דו וועסט נישט בעמערקט ווערען. איך וועל דיר מיט זיך געבען עטוואס שפיין און דו וועסט נאך בעווייזען צו זיין ביי דער גרענעץ, איידער עס וועט טאג ווערען... דו טארסט זיך אין ערניץ נישט אפשטעלען, איבערהויפט זאלסטו אויסמידען גשן, ווייל דאָרטע וועט מען דיר זוכען אין יעדען הויז...

בתי האָט אומבאמערקטערהייט גע- בראכט משה'ן שפיין, זי האָט שוין גע- זעהן אז קיינער פון איהרע דיענסטען און קאמער מיידלעך זאלען זיך ארום דרעהען יענער צימער וואו משה איז געווען בעהאלטען, זי האָט אויך געקראָ גען איינפאכע קליידער פאר איהם און עס צו איהם געבראכט.

דערווייל איז גאנץ מצרים אויפגערוד- דערט געווארען צוליב קאדמאר'ס מאָרד. פערשיעדענע קלאנגען האָבען זיך גענו- מען פארשפרייטען. ווען מען האָט בע- מערקט ווי קאדמארס קערפער ווערט געפיהרט צו דעם קעניג'ס פאלאץ. מוויזענדע מצרים זיינען נאָכגעגאנג- גען דעם וואַגען וואָס איז געשלעפט גע- ווארען פון די אידישע שקלאפען. פיעלע האָבען געדריקט זייערע פויסטען צו די אידישע שקלאפען וועלכע זיינען געווען איינגעשפאנט צום וואַגען. אנדערע האָ- בען געשאלטען אלע אידען.

— היינט וועט שוין נעמען א סוף צו די פערפלוכטע קנעכט — האָט איין מצרי זיך אָפגערופען צום צווייטען, דאָס האָבען זיי, די שקלאפען, איהם ערמאָר- דעט...

— יעצט וועלען מיר האָבען א רעכט צו בעפאלען זייערע הייזער און אויסצו- ראכירען זייער גאנצע האַב און גוטס — האָט א צווייטער זיך אָפגערופען — דוכט זיך זיי זיינען ביי אונז פערשקלאפט

מצרים, און פערשקלאפען אלע מצרים צו די אידען. ניין, בתיה! דיינע גע- וויינען וועלען דיר נישט העלפען, משה וועט מיט זיין לעבען בעצאהלען, אויב איך וועל אויסגעפינען אז ער האָט ווירק- לייך בעגאנגען דעם מאָרד פון קאדמארן. בתיה האָט גלייך פארלאזען דעם טראָה צימער און איז אריין אין דעם צימער וואו משה האָט זיך געפונען. איהרע אויגען זיינען געווען רויט פון וויינען און איהר פנים — מויט בלאַס.

— משה איז שנעל צוגעלאפען צו איהר און מיט א צושראָקענעם פנים איהר אָנגעקוקט.

— משה! — האָט בתיה ארויפגע- פאלען איהם אויפן האַלז און איהם גע- קושט — משה, מיין פאָטער ווייס שוין פון אַלעס, די צוויי מוסרים האָבען איהם אלע איינצעהייטען דערצעהלט, און דערצו נאָך פיעל ליגען געזאָגט! אַה, מיין זוהן דייין לעבען איז אין גרויס סכנה מיין פאָטער האָט פארוואָגט אז ווי די וועכטער וועלען דיר דרעהן, זאלען זיי דיר גלייך בריינגען צו איהם!

מיין הארץ שרעקט מיר! — איך בין געגרייט צו שטארבען, מיין ליעבע מוטער! — האָט משה אויס- גערופען — און איך וועל זיך פיהלען גליקליך צו וויסען אז איך שטארב צו- ליעבע דעם וואָס איך האָב געהאלפען מיינע פערשקלאפטע בריידער!

— אַה ניין, משה! איך וועל נישט דערלאזען אז מיין פאָטער זאל דיר טוי- מען! איך וועל עס נישט קענען ארי- בערטראָגען! ניין! קיינער טאר דיר נישט געפינען! דו מוזט פון דאָנען אנטלויפען כל זמן עס איז נאָך דאָ צייט!

— אָבער ווי אזוי וועל איך דאָס קע- נען בעווייזען, יעצט אז אלע וועכטער וועלען מיר היטען. ווי נאָר אימיצער וועט מיר דרעהן וועט ער דאָך מיר מווען בריינגען צום קעניג!

— דערוויילע פערבלייב דאָ, אין דיר זען צימער קיינעם וועט נישט איינפאלען דיר דאָ צו זוכען. איך וועל זעהן צו פער- האַלטען די קאמער מיידעל פון דיעזען צימער ביי מיר דעם גאנצען טאָג און

גענומען רייסען איהרע האר! אה וואס פאר א טייערע נשמה ער האט געהאט, ווי גוט און נאכעל ער איז געווען צו מיר... ווי געטריי און איבערגעגעבען ער איז צו מיר געווען! און יעצט ליגט ער דא א טויטער, ער איז געפאלען א קרבן פון א גרויזאמע האנט.

ווען טאגער האט פון ווייטען דער-הערט די קולות און געוויינען פון א פרוי האט ער זיינע דינער געפרעגט ווער זי איז.

— זי איז דאך קאדמאר'ס פרוי — האט מען איהם געזאגט.

טאגער האט געהייסען צופיהרען די פרוי צו איהם. און ווען זי איז צוגעקער מען, האט ער איהר געהייסען אריינזע-צען זיך איז זיין קארטע.

— זארג נישט, דו נאכעלע פרוי, די געטער פון מצרים וועלען נעמען גרויס נקמה אן דעם מעדער פון דיין מאן... איד פיהל מיט מיט דיר, ווייל איד ווייס ווי גרויס דיין צער איז יעצט, אבער דער איז געכאפט, און ער וועט מיט זיין לעבען בעצאהלען פאר דעם.

— אה, מיין האר, ווען דו וואלט גע-וואוסט ווי טייער און ליעב איד בין ביי איהם געווען, וואס א געטרייער מאן ער איז געווען צו מיר... ער האט קיינ-מאל נישט געשאנקען קיין אויפמערק-זאמקייט צו א צווייטער פרוי... ער פלעגט קומען יעדען אבער אהיים א מידער פון דער שווערער ארבייט וואס ער האט געהאט אכטינג צו געבען אויף אזוי פיעל אידישע שקלאפען.

— בערוהיג זיך — האט טאגער זיך אפגערופען צו קאדמאר'ס פרוי, די גע-טער וועלען זיין הייליגע נשמה גלייך אין גן עדן אריינפיהרען. און אויך דיר וועלען זיי בענשען... אבער משה וועט פערשאלטען ווערען פון זיי... זיין קער-פער וועט אריינגעווארפען ווערען און ניליס. ער וועט אפילו נישט בעגראבען ווערען...

— האט דען משה ערמארדעט מיין מאן? — האט קאדמאר'ס פרוי זיך נאך העכער פאנאנדערנעוויינט.

— יע, ער האט איהם ערמארדעט.

פונדעסטוועגען זיינען זיי נאך יעצט פיעל רייכער פון אונז!

— מען וועט זיי דארפען אלעמען אויסקוילענען! קיין געדעכניס טאר פון זיי ניט בלייבען! — האט א מצרי זיך אפגערופען.

— אבער ווער וועט פערענדיגען בויען די שטאדט פתום און רעמסס, — האט א אנדער מצרי, צו איהם געזאגט — נאך אלעמען דארפען מיר נישט פארגעסען אז די אידישע שקלאפען בריינגען פיעלע נוצען צו אונזער לאנד. פרעה'ס אוצרות ווערען אָנגעפילט מיט אידישע גאלד, און יעדער פון אונז קריגט פאלאצען פון די אידען.

— נו, אויב אזוי איז ביי דיר רעכט צו לאזען די שקלאפען אויסקוילענען אונזערע בעאמטע! ניין, זיי טארען נישט אוועקגעהן אומבאשטראפט. נקמה דארפען מיר נעהמען אן אלע אידען!

— דער קעניג וועט געוויס אויספאר-שען ווער עס האט דיעזען שרעקליכען פערברעכען בענאנגען, און יענער וועט מסתמא זיין שטראף בעקומען.

— א טויט צו אלע אידען! זיי זיינען אונזערע בלוטווייגער... זיי האבען אָנגע-זאמעלט זייער רייכטום פון אונז... מיר דארפען זיך מיט זיי אלעמען יעצט אפ-רעכענען!

— אט זעהט ווער עס קומט אן! — אט א מצרי אָנגעוויזען מיט זיין פינגער!

— ווער איז דאס!
— דאס איז דאך קאדמאר'ס פרוי!
מען האט איהר אוראי אָנגעזאגט פון איהר גרויסען אונגליק!

— דאס וועט געוויס זיין א גרויסער קלאפ פאר איהר.

— אה ווי ביטער און יאמערליך קאד-מאר'ס פרוי וויינט... מיין הארץ ווערט אויף שטיקער צוריסען צוצוועהן איהר גרויסען צער!

— פיעלע פון די מצרים האבען קאד-מאר'ס פרוי ארומגערינגעלט. זי האט נישט אויפגעהערט צו קלאגען און יא-מערען:

— מיין טייערער מאן! מיין שווארץ אפעל פון מייע אַויען! — האט זי

נומען צו זוכען משה'ן... אין גשן זיינען אלע אירישע הייוער דורכגעזוכט געוואָרן רען און יעדער איינער איז אויסגעפרעגט געוואָרען. פרעה האָט אַרויסגעשיקט סאַלדאטען צו זוכען משה'ן אין אלע געגנטן נעבען די גרעניצען אַבער קיינער האָט קיין שפור נישט געפונען פון משה'ן...

טאָגער אַליון האָט אויך נישט אויפֿגעהערט צו זוכען. ער איז געווען צוויי מאָל אין גשן און געזוכט אין יוכבד'ס הויז בירדע מאָל.

אין דער צייט וואָס אלע זיינען געווען פערנומען צו זוכען משה'ן איבער'ן גאַנצן ערד לאַנד, איז די פרינצעסין בתיה גע'זעסען מיט איהר הויפט קאמער מיידעל אין איהר צימער, איהר הארץ האט אין איהר געקלאפֿט פון שרעק. ווער ווייס אפֿשר וועט מען נאָך איהם דאָ געפֿינען? זי איז אייניגע מאָל, אומבע'מערקטערהייט, צו איהם אריין אין צי'מער, זי האט בעמערקט ווי בלאַס זיין פנים איז געווען, וויפֿיעל צער און אַנגסט זיינע אויגען אריקען אויס און איהר הארץ האט נאָך איהר מעהר צו'קלעמט.

— אַה, מיין ליבער זוהן, משה! — האט זי איהם צו זיך געדריקט, און וועל נישט דערלאָזען זיי זאלען דיר שלעכטעס טאָהן! איבער מיין טויטען קערפֿער וועט מען דיר אוועקנעהמען פון דאָנען!

משה האט מיט אומעדיגע און פֿער'יאוש'דיגע אויגען געקוקט אויף איהר.

— דאָס לעבען איז גארנישט ווערט! — האט ער טרויעריג געזאָגט. — ווען די מענשהייט איז אזוי פֿערדארבען, ווען די שטארקע דריקען און שטיקען די שוואַכע און שוועלעזע... אַבער ווען איד נייע נאָר אַ זראַכט פֿון דיר, לייעבע מוטער, וואָס פֿאַר אַ גוטע הארץ און נאָבעלע נשמה דו בעזיצסט דאָ ווערט אין מיר דער חשק צום לעבען נאָך שטארקער, דאָ ווערט אלעס כּראַי, יע, דאָ מען איד ליידען און קעמפען.

— דו דארפֿסט נישט זיין אזוי פֿער'צווייפֿעלט, משה! — האט איהם בתיה

און איד וועל בעמען פרעה'ן, ער זאָל דיר ערלויבען אַרונטערצוהאַקען משה'ס קאַפּ מיט אַ שאַרפֿען שווערד וואָס איד וועל דיר געבען.

וואָס נעהענטער דער וואַגען איז צו'געקומען צו פרעה'ס פֿאַלאַץ, אלץ גרע'סער איז דער המון געוואָרען. יעדער האָט גערעדט וועגען דעם. פֿיעלע האָבען מיט זייערע פֿויסמען געדריקט און גע'קריצט מיט די צייהן פֿאַר כּעס.

באַלד איז טאָגער אַרוינגעקומען אין פֿאַלאַץ און איבערגעגעבען פרעה'ן אלע איינצלעהייטען ווי אזוי מען האָט גע'פונען דעם קערפֿער פון קאַדמאַר'ן.

פרעה האָט געברענגט פון צאָרן. ער האָט גלייך געשיקט אַנזאָגען איבער גאַנץ מצרים אַז ווער עס וועל דערזעהן משה'ן זאָל איהם פֿערהאַלטען און בריינגען צו פרעה'ן.

— מיינע וועכטער האָבען מיר איר בערגעגעבען אַז זיי האָבען משה'ן נישט בעמערקט אַרוינגעקומענדיג אַדער אַרויס'קומענדיג — האָט פרעה זיך אָפֿגער'רפֿען צו טאָגער'ן. — און מיין טאָכטער האָט מיר איבערגעגעבען אַז משה איז נאָך גאַנץ פֿריה אַרויס אויף אַ שפּאַ'ציער.

— מעגליך אַז די וועכטער געדענקען נישט ווען ער איז אַרויסגעגאַנגען. איין זאך איז דאָך אַבער זיכער אַז משה גע'פינט זיך נישט אין פֿאַלאַץ, און ער מוז גלייך אַרויסגעזוכט ווערען און בע'שטראַפֿט ווערען פֿאַר די אויגען פון גאַנץ מצרים.

פרעה אַליון איז אַרויסגעגאַנגען פון זיין פֿאַלאַץ אין בעגליטונג פון אלע פֿריעסטער און צוזאַמען מיט זיי האָט ער מתפֿלֿל געווען צו די געטער פון מצרים.

דער הויפט פֿריעסטער איז נאָכהער צוגעגאַנגען און געפֿראַוועט די צערעמאָ'ניע וואָס ווערט געמאַהן פֿאַר אַ טויטען. די באַלמער האָבען קאַדמאַר'ס קער'פֿער באַלמאַזירט און איהם אָפֿגעפֿיהרט אין דעם פֿלאַץ וואו די קערפֿער ווערען געהאַלטען פֿאַר אַ שטיק צייט. אין גאַנץ מצרים האָט מען זיך גע'

איהר טיהר האט זי געטראפען צוויי פון פּרעה'ס לייב וועכטער.

— וואס איז אייער פערלאנג? —
האט זי זיי געפרעגט.

די לייב וועכטער האבען זיך פערנייגט און איינער האט זיך אפגערופען:

— דער קעניג האט אונז געשיקט נאכאמאל איינצוגעפינען אויב משה געפינט זיך נישט אין זיין צימער אדער אין דעם צימער פון דער פרינצעסין. מיר זיינען געווען אין משה'ס צימער און איהם דארטען נישט געטראפען. יעצט אויב די פרינצעסין וועט אונז ערלויבען וועלען מיר אויך אריינקומען אין איהר צימער, יודי מיר זאלען קענען בריינגען דעם קעניג א ריכטיגע תשובה.

— געהט אריין! — האט בתיה זיך אפגערופען. — און אויב איהר וועט איהם דארט געפינען, וועט איהר איהם בריינגען צו מיין פאטער!

די וועכטער זיינען אריין אין דעם צימער פון דער פרינצעסין און דארט געטראפען איהר הויפט קאמער-מיידעל, וועלכע האט זיך גלייך אויפגעשטעלט פון איהר פלאץ.

— אויב די פרינצעסין וועט מיר ערלויבען, וועל איך זיך צוריקקעהרען צו מיין צימער. — האט זי זיך אפגערופען.

— אה, ניין, דו פערבלייב דא! — האט בתיה געזאגט מיט א בעפעהלעך רישע שטימע — דו שטערסט גאר נישט מיין פאטער'ס לייב-וועכטער, זיי ווען לען בלויז זוכען א וויילע אין דעם צימער און נאכהער וועלען זיי זיך צוריקקעהרען.

ווען די לייב-וועכטער האבען געענדיגט זוכען, האבען זיי זיך ענטשולדיגט פאר בתי'ה'ן און זיי זיינען ארויסגעגאנגען.

די נאכט האט גענומען צופאלען. די מענשען וועמען פּרעה האט ארויסגעשיקט צו זוכען משה'ן האבען זיך גענימען אומקעהרען און געבראכט פּרעה'ן

געקושט — דו טו ווי איך הייס דיר. די נאכט קומט אז, עם ווערט שוין גוט פינסטער, דו טו אן די קליידער וואס איך האב דיר געבראכט אין זיי וועט דיר קיינער נישט דערקענען, דו וועסט ארונטערקלעמערן דורך דיווען פענסטער, קיינער פון די וועכטער וועלען דיר נישט בעמערקען און אזוי וועסטו ראט טעווען דיין לעבען. ווי נאר דו וועסט ארויס פון מצרים ביזטו א געראטע-וועטער!

— און וואהין זאל איך געהן? —
"אט משה געפרעגט.

— אויב מעגליך זאלסטו געהן נאך מדין, דארטען וועסטו פילייכט טרעפען מיין גוטען פריינד יתרו, אויב ער לעבט נאך, וועט ער דיר זיכער זעהן פון אויפגעהמען, ווען דו וועסט איהם זאגען ווער דו ביזט. דו קענסט איהם אויך דערמאנען אז ער האט דיין לעבען בען גערעטעט ווען דו האסט די קרוין פון מיין פאטער'ס קאפ ארונטערגענוערט. אידך בין זיכער אז ער וועט זיך געוויס דערמאנען וועגען דעם און דו וועסט ביי איהם זיין אן אנגעלעגטער נאסט. דו וועסט דערצעהלען שרה'ן יתרו'ס פרוי, אז דו האסט געראטעוועט איהר שוועסטער, שלומית'עס מאן און צוליב דעם ביזטו געווען געוואונגען צו פערלאזען מצרים! אידך בין זיכער אז אויב זיי געפינען זיך נאך אין מדין, וועסטו זיך שוין נישט פיהלען אזוי עלענד אין דער פרעמד!

פּלוצלונג האבען זיי געהערט א קלייד געם טומעל און שווערע טריט, דאס הארץ איז ביי איהר איינגעפאלען...

— משה! — האט זי שטילערהייך געזאגט — דו פערבלייב דא זיצען און מאך נישט קיין בעוועגונג. איך וועל צוריק ווארטען א וויילע און נאכהער וועל איך ארויסגעהן זעהן וואס דא האט פארטירט.

ווען די טריט האבען זיך שוין מעהר נישט געהערט, איז בתיה פארזיכטיג ארויס פון דעם צימער און איז גלייך געגאנגען צו זיך אין צימער. נעבען

ענטלויפן. פון דיזען פענסטער וועסטו ארונטערקלעטערן. זעה צו זיין זעהר פארזיכטיג נישט צו מאכען קיין גע-רויש.
זי האט איהם ווידער געהאלט און גע-קושט...

— מיין ליבער זעה, משה — האט זי געוויינט— זאלען דיר די געטער בע-שיצען פון אל דאס ביז, און פילייכט וועל איר נאר זוכה זיין דיר ווען עס איז צו זעהן... איר בעט דיר משה אויב עס וועט נאר זיין מעגליך, ווען דו וועסט זיין אין דער פרעמד אין א זיכערן פלאץ, זאלסטו שיקען מיר אנואגען ווע-גען דיין געזונט און וואו דו געפינסט זיך, דו וועסט אויך קענען אנשרייבען עטליכע ווערטער וועגען זיך און בעמען דעם שליח מיר אין האנט איבערצוגע-בען. קיינער וועט נישט וואגען צו עפע-נען א ברועף וואס בעלאנגט צו מיר, איר בעט דיר נאך אמאל, משה, דו זאלסט מיר לאזען וויסען אזוי שנעל ווי מעגליך וועגען דעם צושטאנד און וואו דו געפינסט זיך, ווייל איר וועל זיין זעהר בעזארגט וועגען דיין שיקואל.

— איר וועל דיין פערלאנג ערפיר-לען, טייערע מוטער, ווי נאך איר וועל האבען די ערשמע מעגליכקייט! — האט משה איהר געקושט.

בתיא האט ארונטערגענומען איהר ציערונג און דאס אריינגעלייגט אין משה'ס קעשענעס און האט ווידער ארויסגעקוקט דורף'ן פענסטער.

— די ציערונג וועט דיר פילייכט אמאל צוניץ קומען.— האט זי צו איהם געזאגט, און ווען זי האט זיך איבער-צייגט אז קיינער געפינט זיך נישט אונטען, האט זי געהאלפען משה'ן ארונ-טערצונדערן פון פענסטער.

— די שפייז און דעם לאגעל וואסער וועל איר דיר ארונטערווארפען נאכהער.— האט זי צו איהם געזאגט מיט טרעה-לען און איהם צוגעהאלטען.— זיי מעהר פארזיכטיג, משה!

משה האט זיך לאנגזאם און פארזיכ-טיג ארונטערגעלאזען און ווען זיינע פיס זיינען שוין געשטאנען אויפ'ן בא-

א בעריכט דאס זיי האבען משה'ן אין ערגעץ נישט געקענט געפינען.
— משה מוז געפונען ווערען! — האט פרעה געשטרעמט— ער טאר קיין לע-בעריגער נישט ארויס פון מצרים! ער מוז זיכער זיין געהאלטען ערגעץ וואו.

— מיין האר קעניג זאל ארויסגעבען א בעפעהל! — האט טאגער זיך אפגע-רופען, אז דער וועלכער בעהאלט משה'ן און ער גיט איהם נישט ארויס, וועט בעשטראפט ווערען מיט'ן טויט!

— נישט נאר וועט דער שולדיגער בעשטראפט ווערען מיט דעם טויט, נאר זיין גאנצע משפחה וועט אויסגעראטען ווערען און זיין פערמעגען וועט צוגע-נומען ווערען פאר דעם אוצר פון דער מלוכה! — האט פרעה אויסגערופען.

— זאל מען דעם קעניג'ס בעפעהל בעקאנט מאכען איבער'ן גאנצען לאנד! — האט טאגער געזאגט— און דער וועל-כער וועט בריינגען משה'ן פאר דעם קעניג וועט זעהר גוט בעלוינט ווערען.

— מארגען גאנץ פריה זאל דאס אלעס בעקאנט ווערען! — האט פרעה צוגעגעבען. — איר בעפאלמעכטיג דיה, טאגער, צו טאחן אלעס וואס דו פער-שטעהסט, דו וועסט אנפיהרען די גאנ-צע אויספארשונג, ביז וואגען דו וועסט משה'ן געפינען און איהם בריינגען פאר מיר!

עס איז געווען אין מיטען נאכט, גאנץ מצרים איז געווען פערזונקען אין א טיפען שלאף. דאן איז די פרינצעסין שטילערהייט ארויסגעגאנגען פון איהר צימער. זי האט ארויסגעקוקט פון עט-ליכע פענסטער צו זעהן וואו די וועכ-טער פון פאלאץ געפינען זיך, דערנאך איז זי אריין אין משה'ס צימער. זי האט מיט זיך געהאלטען א ביסעל שפייז און א לאגעל וואסער, משה איז געווען גע-גרייט, ער איז געווען איבערגעטאן אין די איינפאכע קל'דער, זיינע האר זיינען געווען צושויבערט און זיין פנים איז געווען פערשמירט אזוי אז עס איז גאנץ שווער געווען איהם צו דערקענען.

— מיין זעה וועל יעצט איז די צייט צו

אויפגעעפענט זיינע אויגען האט ער פון ווייטען דרעוועהען א קאראוואן מיט פיעלע קעמלען קומען און. ער האט זיי פון ווייטען בעטראכט, און בעמערקט אז זיי זוכען א פלאץ וואו זיך אפצו שטעלען. אט זעהט ער ווי זיי שטעלען אויף זייערע געצעלטען. זיי לאדען אויס זייערע קעמלען.

— נישט ווייט פון דאנען איז דער מדבר— האט זיך משה געטראכט— און אליין דורכצואוואנדערן דעם מדבר איז אונמעגליך, פילייכט זאל ער צוגעהן צו יענע מינשען און בעטען זיי זאלען איהם ערלויבען צו זיי זיך אנצושליסען. א וויילע האט משה געצענערט. ער האט מורא געהאט פילייכט קלייבען זיך די פרעמדע מענשען צו געהן נאך מצרים, פון וואנען ער ענטלויפט. באלד אבער האט ער זיך בעטראכט: ניין, זיי מוזען זיכער קומען פון מצרים, ווען זיי וואלמען געגאנגען נאך מצרים, וואלד טען זיי זיכער דא יעצט נישט געמאכט קיין אפשטעל. ווייל מצרים איז דאך נישט ווייט פון דאנען. ער האט זיך אנגענומען מיט מוטה און איז צו זיי צוגעגאנגען.

— פרידען צו אייך, מינע הארען!
— האט ער זיך צו זיי אפגערופען.—
מעג אייך אייך בעלעסטיגען מיט מיין פראגע און אייך פרעגען פון וואנען איהר קומט און וואוהין געהט איהר?
דער הויפט פון דעם קאראוואן האט איהם בעטראכט און זיך אפגערופען:
— און ווער ביזטו, ווי אזוי קומסטו ד. אליין ביי די גרענעצין פון מדבר.

— איך בין א וואנדערער און איך האב פערלארען מיין וועג! — האט משה זיי געענטפערט.
— ניין איך געה נאך מדין, קענסטו נ'ר פילייכט זאגען אויב מדין איז ניט ווייט פון דאנען.

דער הויפט אָנפיהרער האט זיך איר בערגעווארפען מיט שמיכיכלדיגע בליי קען מיט די איבעריגע און נאכהער האט ער זיך געווענדעט צו משה'ן.
— ווי עס ווייזט אויס, פרעמדער,

דען, האט די פרינצעסין ארונטערגע' ווארפען די שפיץ מיט דעם לאַגעל וואסער.

— ווארט, משה! — האט זי זיך אבגערופען מיט א שטילע שטימע.—
איך וועל אויך ארונטערווארפען דיין שווערדעל. עס וועט דיר צוגיין קומען. זי האט ארונטערגעווארפען משה'ס קורצען שווערדעל.

זי האט דורך דער פינסטערניס גע' קענט זעהן ווי משה בעהאלט דעם שווערדעל אונטער זיינע קליידער. זי האט זיך ארויסגעבויגען פון פענסטער און מיט איהרע אויגען נאכגעפאלגט משה'ן ביז וואנען ער איז פערשוואונד' דען געווארען איז דער פינסטערניס...

משה האט זיך פערנומען אין א זיין טיגע געסעל און ער האט גענומען שטע' לען פעסטע טריט. די גאנצע נאכט איז ער געגאנגען ביז ער איז צוגעקומען צו דער שטאדט סכת, וואס גרעניצט מיט דעם מדבר שור און ווען עס האט שוין אנגעהויבען צו טאנען איז ער שוין גע' ווען אויסער די גרעניץ פון מצרים.

צוועלפטער קאפיטעל.

משה'ן וואנדערן

ווי משה איז שוין געווען אויסער דעם גרעניץ פון מצרים, איז ער שוין געווען זיכער און זיין לעבען איז גערע' טעט געווארען. ער האט געדאנקט גאט דעם גאט פון אברהם, יצחק און יעקב, פאר דעם גרויסע חסד וואס ער האט מיט איהם געמאָהן און איהם גערא' טעוועט פון גרעה'ס שווערד.

ער איז געווען גאנץ מיעד פון דעם לאנגען וועג ער האט זיך אנדערגעזעצט אונטער א בוים און ארויסגענומען זיין שפיץ און געעסען. נאכהער האט ער פערטרונקען מיט דעם וואסער וואס די פרינצעסין האט איהם געגעבען, און איז באלד איינגעשלאָפען.

משה האט זיך אויפגעכאפט פון דעם גערודער און גערויש וואס האט זיך פון ווייטען דערטראגען, ווען ער האט

פארגעשמעלט, אז פאר איהם שמעקט פאר דורכצוקרייצען א גרויסען מדבר. בארד אבער האט זיך גישה דערמאנט, אז די פרינצעסין האט אריינגעלעגט איהרע ציערונג אין איינער פון זיינע קעשענעס. ער האט אריינגעשמעקט זיינע הענט און גלייך ארויסגעצויגען פון זיין קעשענע עטליכע גאלדענע רינגען, מיט א האלדז באנד פון פער און קאסטבארע שטיינער און אוירינגלעך געפלאסטערט אין בריי ליאנטען.

— וואס איז דאס? — האט דער הויפט זיך אפגערופען צו משה'ן — ווי אזוי האסטו געקראגען אט די ציערונג. — דאס האט מיר מיין מוטער געגעבען! — האט משה געענטפערט, — זי האט מיר געזאגט, אז דורך דער צייט פון מיין וואנדערען וועט עס מיר זעהר שטארק צונוי קומען.

— דאן מוז דיין מוטער זעהר רייך זיין? — האט איהם דער הויפט געזאגט.

— יע, זי איז ווירקליך זעהר רייך... איר גלויב, אז זי איז איינע פון די רייכסטע פרויען אין מצרים! — האט משה איהם געענטפערט.

— און פארוואס האט זי דיר ניט מיטגעגעבען קעמלען און קנעכט, וועלכע זאלען דיר באגלייטען אויפ'ן וועג? ווי איר זעה האסטו דאך אפילו ניט גענוג שפיין אפילו פאר איין טאג!

— אפשר אויב מיר וועלען זיין צוזאם מען איין וועג א היבשע צייט, וועל איר איר ערקלעהרען אלעס, אבער יעצט קען איר דאס ניט טאן.

— לויט די קליידער, וואס דו טראגסט וואלט מען געקענט מיינען, אז דו ביזט איינער פון די ארימע ערד-ארבייטער פון מצרים.

אויב איהר וועט מיר מיטטעהמען, וועל איר איר אפגעבען א טהייל פון די ציערונג, וואס מיין מוטער האט מיר געגעבען! — האט משה געזאגט.

— איר וועל זיך פריהער בעראמען מיט מיינע מענשען. דו ווארט צו א קלייד נע וויילע און איר וועל אריינרופען מיר

האסטו נאך קיין ערפאהרונג ניט דורכגעמאכט א וואנדערען—און דו רופסט זיך נאך א וואנדערער!

— עס איז ריכטיג, אז דאס איז מיין ערשטער פארזוך צו וואנדערען, האט איהם משה געענטפערט, און מיר זיינען נאך די לענדער אומבעקאנט.

— אויב דו האסט אין זינען צו וואנדערען נאך מדין, דארפטו זיך בעסער אומקעהרען צוריק פון וואנען דו ביסט געקומען. וויילע א גרויסער און ברייטער מדבר שטעהט פאר דיר פאר, און ווי איר זעה, ביזטו ניט צוגעגרייט צו פארבריינגען אפילו א האלבען טאג אין דעם מדבר. נעהם אן מיין עצה, דו פרעמט דער און קעהר זיך אום נאך מצרים, וויילע ווי איר זעה ביזטו נאך גאנץ יונג, און פארוואס זאלסטו פארלירען דיין לעבען אין דיזען מדבר.

— אבער מיין האר! האט משה זיך אפגערופען. איר קום נאך וואס אן פון מצרים, און איר וויל זיך אהין מעהר ניט צוריק קעהרען! קענסטו מיר פריי לייכט זאגען וואוהין איהר געהט?

— מיר זיינען סוחרים פון אדום. מיר זיינען געפארען האנדלען מיט מצרים און יעצט קעהרען מיר זיך אום צו אונז זער לאנד!

— איר וואלט איר אלעמען זעהר דאנקבאר זיין ווען איהר לאזט מיר זיך אנשליסען אן אייער קאראוואן, און מיט רייזען מיט איר צוזאמען — האט משה זיך אפגערופען.

— דאס איז אונגעגליך! — האט זיך איינער פון די אדומים אפגערופען — דו פיהרסט מיט זיך גרייט און דו וועסט דארפען פאלען אויף אונז צו לאסט, און אין א מדבר ווימיעל שפיין און וואסער מיר זאלען ניט האבען, וועט אלץ זיין ווינציג, און ווי אזוי וועלען מיר דיר קענען מיטטעהמען?

משה איז געבליבען שמעהן אין גרויס פארצווייפלונג, וואס וועט ער טאקע טאן אויב זיי וועלען זיך ענטזאגען איהם מיטצונעהמען? ער האט זיך גארניט

וועט ניט לאזען איהר זוהן געהן וואנט
דערען אהן שוין . . .

— וואס איז דער אונטערשייד ווי
אזוי ער האט די ציערונג געקראגען, —
האט אן עלטערער סוחר זיך אפגערופען.
מיר דארפען זעהן, אז די ציערונג זאל
אריינפאלען אין אונזערע הענט.

מיר וועלען איהם זאגען, אז מיר הא-
בען באשלאסען דאס מיר קענען איהם
ניט מיטנעהמען, דאן וועט ער אויס-
פארצווייפלונג אונז אנטאמען אלעס,
וואס ער האט. ווייל איר האב באמערקט
אז ער איז זעהר נייגעריג צו מאכען די
רייזע.

— אבער, וואס וועלען מיר טאן, אז
ער וועט אינגאנצען אוועק געהן און
ווארטען ביז וואנען א צווייטער קאד
ראוואו וועט אנטקומען. ניו, מין עצה
איז, אז זיך זאלען און גומע געלעגענ-
הייט ניט זורבלאזען פון אונזערע הענט
און דערווייל אנטעהמען זיין אנטאט. און
נאכהער וועט אונז שוין זיין ניט שווער
ארויסצוקריגען דאס איבעריגע פון איהם.

— יע, ווען ער וועט מיט אונז זיין
איז מיטען מדבר, וועלען מיר מיט איהם
קענען טאן וואס מיר וועלען וועלען. —
דערוויילע דארפען מיר איהם זאגען, אז
מיר שטימען זיין איהם מיטצונעהמען
פאר די ציערונג, וואס ער באט אונז אן.
— און אויב ער וועט ניט וועלען אפ-
געבען מיט גומען, דאן וועלען מיר איהם
איבערלאזען אין מיטען מדבר שטארבען
פון הונגער און דורשט. . .

— נאך אלעמען קענען מיר זיין זי-
כער אז די גאנצע ציערונג וואס דער
מצרי האט וועט בעלאנגען צו אונז! —
האט דער הויפט זיך אפגערופען — זאל
ער נאר מיט אונז מיטפאָהרען. יע, איר
וועל איהם זאגען אז מיר זיינען אלע
מסכים אנטעהמען זיין אנטאט, און דאן
וועלען מיר זעהן וויפיעל ער וועט אונז
געבען.

דער הויפט און די איבעריגע זיינען
ארויס פון געצעלט און זיי זיינען צונע-
גאנגען צו משח'ל און דער הויפט האט
זיך אפגערופען:

נע מיטרייזענעד און נאכהער וועלען
מיר זיך געבען א תשובה.

משה האט זיך אוועקגעזעצט אויפ'ן
גראז, און דער הויפט אַנפיהרער פון
קאראוואן איז אריין אין איינעם פון די
געצעלטען וואס זיי האבען נאר וואס
אויפגעשטעלט.

האט איהר באמערקט די קאסטבארע
ציערונג, וואס דער פרעמדער האט אונז
באוויזען? — האט זיך דער הויפט אפ-
גערופען צו די איבעריגע — מיר דורכט
זיך, אז די ווערדע פון די ציערונג איז
זעהר גרויס, אזעלכע ציערונג טראגען
בלויז קעניגען און פרינצעסינס.

— מיר דורכט זיך, אז ווען מיר זאלען
וועלען פארקויפען די ציערונג צו אונזער
קעניג וואלטען מיר דערפאר געקראגען
פיעל מעהר וויפיעל מיר האבען געמאכט
פארדינסטען פון אונזער יעצטיגער ריי-
זע!

— איז דאך אלץ גערעדט אויב ער
וועט אונז אפגעבען די גאנצע ציערונג,
אבער ווי איר האב איהם געהערט, באט
ער אונז בלויז אן א טהייל פון זיין ציע-
רונג, און ווארשיינליך וועט ער אונז אפ-
געבען דאס, וואס האט ניט אזא גרויסע
ווערדע.

— מיר מוזען זעהן ארויסצוקריגען פון
איהם די גאנצע ציערונג! — האט נאך
איינער געזאגט — ווען מיר וועלען דאס
פארקויפען און זיך נאכהער צוטיילען
אויף גלייך מיט די געלד, וועלען מיר
אלע געניסען א סך.

— אבער ווי אזוי קענען מיר פון
איהם ארויסקריגען די גאנצע ציערונג,
ער וועט עס געוויס ניט וועלען אפגע-
בען. בפרט ווען ער האט עס געקראגען
א מתנה פון זיין מוטער!

— און דו גלויבסט איהם, אז ער
האט עס געקראגען פון זיין מוטער?
— האט דער הויפט, זיך אפגערופען —
לויט זיין הלזר און דעם אופן ווי ער איז
אהער געקומען, בין איר איהם הושר,
אז אדער ער האט די ציערונג אוועק-
גערויבט פון אימיצען אדער ער האט
עס גע'אנט'עט . . . א רייכע מוטער

אומזיסט אין דיווען געגענד? — האט משה געפרעמט.

— אז דו וועסט וואנדערן אזוי לאנג ווי מיר, וועסטו אויך ווייסען. — האט ער איהם געענטפערט.

— דאך בעט איר דיר, זאג מיר, וועל איר פיליכט אויך מיטהעלפען צו קריי-גען שפיין. איר האב אין זינען צו פער-דינען ביי איר מיין ברויט און וואסער. — אויב דו ביזט שארק און קרעפטיג

און דו ווייסט ווי זיך צו בענוצען מיט א שווערד, קענסטו אונז נאך פיליכט בע-הילפן זיין.

— אבער איר פערשטעה נישט וואס דו מיינסט?

— איר וועל דיר זאגען! — האט דער הויפט זיך אנדערגעזעצט נעבען משה'ן או פ'ן גראז — דא וואו מיר גע-פינען זיך איז דער איינציגער גלייכער ווייג, פון דעם מדבר ביי מצרים און זעהר פיעל רייזענדיגע קומען אז פון פערשייע-דיגע לענדער וועלכע מאכען דורך דיווען מדבר, און ווען מיר זעהען אז מיר זיינען שטארקער, און אז אונזער קאראוואן איז א גרעסערער, געהען מיר צו און מיר פאדערן ביי יענע אונז אפגעגעבען זיין ער שפיין, און אויב זיי ווילען דאס נישט טהאן מיט גוטען, דאן צווינגען מיר זיי דאס צו טאהן מיט אונזער שווערד! יעצט פערשטעהסטו שוין ווי אזוי מיר קריגען אונזער שפיין.

— אבער דאס איז דאך רויבעריי!
— האט משה אויסגערופען — ווי אזוי קענט איר דאס טאהן אזא זאך, און בערויבען אנדערע וואנדערער פון זייער שפיין!

— גאנץ איינפאך! — האט דער הויפט געזאגט — מיר קומען זיי ענט-קענען און מיר פערלאנגען זיי זאלען אינא אפגעבען זייער שפיין און אויב נישט וועלען מיר מיט זיי מלחמה האל-טען, און אויב יענע פיהלען זיך אז זיי זיינען שוואכער פון אונז וועלען זיי שוין אונז בעסער אפגעבען זייער שפיין.

— אבער איר האט נאר נישט מורא פאר גאט! — האט זיך משה אפגער-פען — איר זינדיגט דאך געגען גאט,

— מיר האבען בעשלאסען אנצונעהן מען דיון אנבאט, דו קענסט מיט אונז מיטרייזען אויב דו וועסט אונז אפגע-בען א טייל פון די ציערונג וואס דו האסט.

משה האט ארויסגענומען צוויי גאל-דענע רינגען געפאסט מיט בריליאנטען, און די אורדינגלאך וואס ער האט גע-האט און דאס איבערגעגעבען צו דעם הויפט פון קאראוואן.

— ווען קלייבט איר זיך אין וועג?
— האט משה איהן געפרעמט.

— מיר וועלען דא רוחען אייניגע טעג, מיר ווילען אנזאמלען גענוג שפיין און וואסער, ווייל דער מדבר וואס מיר דארפען דורכגעהן איז זעהר א גרויסער און א געפעהרליכער, דארטען קומען פאר אפטע זאמד שטורעמס און דאן מוזען מיר זיך אפשטעלען אין מיטען מדבר ביז וואנען דער שטורעם געהט פאר-איבער, יע, מיר קענען קיינמאל נישט פאראויסזעהן ווי לאנג עס וועט אונז געדויערן די רייזע און דעריבער מוזען מיר אנגרייטען וואס מעהר שפיין און וואסער. מיר געפינען זיך יעצט נישט ווייט פון א קוואל וואסער, דא שטעלען מיר זיך יערעס מאל אפ און מיר פילען אז אונזערע לאגלען מיט וואסער און אונזערע קערב מיט שפיין.

— ווי אזוי קענט איר דא קריגען שפיין!
— האט משה זיך געוואונד-דערט — דיווער געגענד איז דאך נישט בעוואוינט און איר קומט דאך נאר וואס אז פון מצרים, האט איר דען נישט געקענט טויפען גענוג שפיין, עס זאל איר קלעקען פאר דעם גאנצען וועג?

דער הויפט האט אנגעקוקט משה'ן מיט א שמייכל אויף זיינע ליפען.

— איז מצרים דארפען מיר דאך בער צאהלען פאר די שפיין וואס מיר קריי-גען דארט און מיר ווילען נישט אויס-בריינגען אונזערע פערדינסטען אויף שפיין וואס מיר קענען עס קריגען אהן געלד.

— ווי אזוי קענט איר קריגען שפיין

דערן ווייטער דורכ'ן מדבר וועלען זיי זיך צוריק קעהרען קיין מצרים און דארך טען וועלען זיי קריגען אנדערע שפיין! — האט איינער דאך געקענט אזוי טאָהן! — האט משה צו זיי געוואגט — זייער קומט דאך יעצט פון מצרים, פאר וואס האט איהר נישט אנגענויט גענוג שפיין, איהר זאלט נישט דארפען בעד רויבען הילפלאזע רייזענדיגע אויפ'ן וועג.

— וואס דו ווילסט אפשר ענדערן אונזערע געוואהנהייטען? — האט דער הויפט זיך פאנאנדערגעלאבט — ווען דו וועסט מיט אונז מיטרייזען א היבשע צייט וועסטו אויף טאָהן ווי מיר טוען!

— ניין! — האט משה געענטפערט — איד וועל מיט איד נישט מיטרייזען, ביי מיר זייט איהר פעררעכענט פאר רוצחים און איד וויל נישט זיין א שותף צו אזעלכע מענשען וועלכע בעגעהען א פערברעכען! גיעב מיר צוריק מייע ציערונג וואס איד האב דיר נאך וואס געגעבען און איד וועל זיך געהן מיין וועג!

— נישט נאך וועלען מיר דיר נישט צוריקגעבען די ציערונג וואס דו האסט אונז געגעבען מיט דיין גוטען ווילען, אבער דו וועסט אונז נאך אפגעבען די איבעריגע ציערונג וואס דו האסט ביי זיך, ווייל דו האסט געבראכען דעם אפד מאך מיט אונז! — האט דער הויפט פיהרער פון קאראוואן זיך צו איהם אפד גערופען.

— האב איד דען געוואוסט אז איהר קריגט אייער שפיין דורך רויבעריי — האט משה געענטפערט — ווען איד האב מיט איד אפגעמאכט צו ווערען אייער מיטרייזענדיגער האב איד זיך נאך נישט געקענט פארשט'לען, אז סוחרים וועל'ן בע פאהרען האנדלען זאלען אויף זיין רויבער!

— יע, מיר זיינען רויבער, מיר לע' בען אויף אונזער פויסט און שווערד, אבער מיר וועלען קיינמאל נישט גנב'ענען, מיר וועלען נישט אריינגעהן צו יענעם און הויז, ווען דער אייגענער טימער איז נישטא אדער ער שלאפט און ארויס'גנב'ענען זיין גאלד און ציערונג

— מיר זיינען אדומים און אונזער געטער ערלויבען אונז צו רויבען. מיר שטאמען פון עשו'ן און זיין ברכה וואס ער האט געקראגען פון זיין פאטער איז געווען אז אויפ'ן שווערד זאל ער לע' בען. און יעצט וואו נור מיר קענען ביי קומען יענעם מיט אונזער פויסט אדער שווערד טוען מיר דאס און דאמיט צי' הען מיר אונזער היונד.

— אבער ווי איד האב איך פריהער פערשטאנען — האט משה געוואגט — זייט איהר דאך סוחרים וועלכע קומען האנדל' לען אין מצרים?

— יע, דאס איז אויך אמת! — האט זיך איינער פון זיי אפגערופען — ווען מיר קומען אין מצרים זיינען מיר ער' ליכע סוחרים, דו קענסט דאך נישט ער' ווארטען אז מיר זאלען קומען קעמפען מיט מצרים, דארטען בעצאהלען מיר פאר די סחורה וואס מיר קויפען, און קריגען בעצאהלט פאר די זאכען וואס מיר פערקויפען. אבער ווען מיר זיינען אין וועג פיהרען מיר זיך ווי די איבע' ריגע פון אונזער שבט!

— וואלט איהר געוואלט אז און אונז דער קאראוואן א שטארקערער פון אייך זאל אייך בעפאלען און בערויבען פון אייער לעצטע ביסעל שפיין וואס אייך איז פערבליבען איהר זאלט קענען ארי'ן בערגעהן דעם מדבר?

— געוויס נישט! מיר וואלטען גע' קעמפט פאר אונזער שפיין!

— און וואס וואלט איהר געמאהן ווען יענע וואלטען אייך בעזיעגט און פון אייך אוועקגענומען אייער שפיין — דאן דאן — האט דער הויפט גע' נומען שטאמלען — דאן וואלט טאקע פאר אונז זעהר שלעכט געווען...

— אויב אויף, פארוואס זאלט איהר נישט מיטפיהלען אויך דעם צווייטען. וועט עס דען נישט זיין שלעכט פאר די אנדערע מענשען וועלכע זיינען נישט געבענשט מיט אזעלכע שטארקע פויסט טען ווי איהר האט, אויב איהר וועט זיי בערויבען פון זייער שפיין, וועלען זיי דען קאנען פארזעצען זייער רייזע?? — ווען זיי וועלען נישט קענען וואג'ן

ווען אזוי פיעל ווילען קעמפען געגען איינעם, וועט עס זיין אזוי גוט ווי דער איינער שלאפט און איהר קומט איהם בע'גנב'ענען.

די אדומים האבען זיך איבערגעוואר-פען מיט בליקען און דער הויפט האט זיך צו זיי אפגערופען:

— דער פרעמדער איז גערעכט!
ווען מיר אלע זאלען איהם צווינגען אפ-צוגעבען די ציערונג, וועט עס טאקע קאנען פעררעכענט ווערען פאר גנבה. דעריבער איז מ'זען אז איינער פון אונז זאל זיך פערמעסטען כוחות מיט דעם מצרי און ביי איהם אוועקרויבען די ציערונג. ווער פון איר איז וויליג צו קעמפען מיט איהם אויב ער וועט ענטזאגען אפצוגעבען זיין ציערונג?

— איר בין וויליג! איר בין וויליג!
— האבען זיך איינגע מיט אמאל אפגע-רופען.

— גוט, דו וועסט געהן! — האט דער הויפט אויסגעקליבען א געזונטען אדומי— געה און קריג ארויס די ציערונג פון דעם מצרי!

משה איז עטוואס צוריקגעטראטען, און דער הויפט האט עס אנגענומען אלס א סימן אז ער זוכט זיך ארויסצודרעהן. — וואס, דו ווילסט אנטלויפען פון איהם? — האט דער הויפט אויסגע-רופען— איר וויל דיר ווייזען אז בלויז איינער פון אונז ווילט מיט דיר קעמפען און דו וועסט נאכהער נישט קענען זא-גען אז מיר האבען פון דיר די ציערונג גע'גנב'עט.

— איר וועל די ציערונג נישט אפ-געבען! — האט משה אויסגערופען.

— אויב דו וועסט עס נישט אפגע-בען מיט דעם גוטען ווילען, דאן וועסטו מיר אפגעבען דורך קאמף— האט דער געזונטער אדומי געזאגט און זיך דער-נעהנטערט צו משה'ן.— עס וועט זיין א קאמף צווישען אונז ביידען און אויב איר וועל דיר בעזיגען און צונעהמען די ציערונג פון דיר וועסטו שוין נישט קע-נען זאגען אז דאס איז גנבה! זעהסטו ווען איר זעה אן דו ביזט אומבעווא-

פון איהם. ניין, דאס טוען מיר נישט. גנבה איז ביי אונז פארבאטען, אבער גנבה! — דאס נישט! אויב מיר ווילען שטארקער און קענען צווינגען דעם צווייטען אונז אפצוגעבען זיין רייכטום, טוען מיר דאס! אבער דו ביזט א גנב! דו האסט אוועקגע'גנב'עט די ציערונג ביי א רייכער פרוי ווען זי איז וואר-שיינליך און דער היים נישט געווען, אדער ווען זי איז געשלאפען און דו ווילסט אונז איינרויבען דין מוטער האט עס דיר געגעבען! ניין, מיר וויל-סען, אז די מצרים זיינען גנבים!

— איר האב איר קיין ליגען נישט געזאגט! — האט משה געענטפערט— די ציערונג האב איר נישט גע'גנב'עט ביי קיינעם, דאס האט מיר מ'זען מוטער געגעבען.

— אונז קענסטו אזוי שנעל נישט אפארען! — ווען א מוטער פערמאגט אזעלכע ציערונג, לאזט זי נישט איהר זוהן ארויס אין אזעלכע ארימע קליידער און אהן שפיין אויף אזא לאנגען וועג. דו האסט עס גע'גנב'עט און א גנב איז לויט אונזער בעגריפע זעהר א נידעריגע בעשעפעניש. א גנב טוט זיין ארכיט איז דער שטיל, וויל ער איז א פייג לינג, ער האט מורא מען זאל איהם ניט כאפען. אבער מיר אלס רויבער זיינען כראון, מיר טוען עס אפען, מיר קעמפען און מיר קריגען די זאכען וואס אונז געלסט זיך, דורך איינזער העלדישקייט! און דעריבער וועסטו אונז בא'לד אפגע-בען דיין גאנצע ציערונג.

— און וואס וועט איהר טאהן אז איר וועל איר נישט וועלען אפגעבען די איבעריגע ציערונג? — האט משה איהם געפרעגט.

— דאן וועלען מיר דיר צווינגען עס צו טאהן! — האט דער הויפט גע-ענטפערט.

— און דאס וועט נאך ביי איר איר גערופען ווערען "רע'לדישקייט" — האט משה געזאגט— ווען אזוי פיעל פון איר וועלען בעפאלען איינעם און איהם בע-רויבען, וועט דען דאס נישט זיין אזוי גוט ווי גנבה, וואס איהר פערהאסט.

דאס האט דעם אדומי שטארק אריינגעבראכט אין כעס און ער האט א שפרונג געטהאן אויף משה'ן מיט זיין גאנצען קראפט. א קאמף האט זיך צו פלאקערט אבער עס האט נישט לאנג געדויערט און משה האט געגעבען דעם אדומי אזא שטויב אז דער אדומי איז אומגעפאלען. באלד אבער האט ער זיך אויפגעהויבען און גענומען ווידער זיך צו שלאגען. משה האט איהם אבער מיט א שטארקען קלאפ אנידרגעלייגט אז דער אדומי האט זיך נישט געקענט ריהר רען פון ארט.

די איבעריגע אדומים האבען צוגעקוקט מיט גרויס פערוואונדערונג ווי אזוי דער צארט פנים'דיגער מצוי האט אנידרגעלייגט איינעם פון זייערע שטארקסטע ברידער.

א וויילע האבען זיי געשוויגען. דער נאך זיינען עטליכע צוגעקומען צו דעם אדומי וועלכער איז געלעגען א בעד וואוסטלאזער און א צובלוטיגטער, און האבען איהם אריינגעטראגען אין געצעלט.

משה איז געבליבען שטעהן אויף זיין פלאץ און געווארט. ער האט געוואלט זעהן וואס זיי וועלען ווייטער טאהן.

— איד וועל מיט איהם קעמפען! — האט זיך א צווייטער אדומי אויסגערופען. — איד וועל פערטיידיגען דעם כבוד פון די אדומים.

עס האט אבער לאנג נישט געדויערט און אויף דער אדומי איז געלעגען א צובלוטיגטער און צושלאגענער אויף דעם גראז.

א מורא איז אנגעפאלען אויף די אידן בעריגע אדומים, ווען זיי האבען בעד מערקט ווי צוויי פון זייערע שטארקסטע האבען נישט געקענט בייקומען דעם פרעמדען.

ער בעזיצט אן אויסערגעווענהליכע גבורה—האט זיך דער הויפט אפגערופען שטילערהייט צו די איבעריגע—איד זעה שוין אז קיינער פון אונז וועט איהם נישט קענען בעזיענען.

— יעצט אז ער איז אויסגעמאטערט פון דעם קאמפף מיט די צוויי שטארק

פענט, וועל איד מיט דיר קעמפען בלויז מיט מיינע פויסטען.

— אבער אויב איד וועל דיר בעד זיגענען, וועסטו מיר צוריקקעהרען אויך די ציערונג וואס דיין הויפט האט ביי מיר צוגענומען — האט משה צו איהם געזאגט.

— מיינ קאמף מיט דיר האט גאר נישט צו טאהן מיט די ציערונג וואס די האסט שוין אוועקגעגעבען, פאר דעם וועסטו מוזען קעמפען מיט אונזער הויפט אליין.

דאך וואלט איד דיר געוואלט ווארען! — האט משה זיך אפגערופען. — ווארום זאלסטו געשלאגען ווערען?

— איד וועל געשלאגען ווערען! — האט דער אדומי זיך הילכיג פאנאנדער געלאכט. — וואס זאגט איהר אויף דיר וען מצרי? — האט ער זיך געווענדעט צו די איבעריגע אדומים. — ער האפט נאך אז ער וועט מיר בעזיענען!

— קוק איהם נאך אז! — האט דער הויפט זיך אפגערופען מיט א שמייכל — זיין פנים איז דאך אזוי צארט און אירדעל אז ער דארף נאך אנטומען צו זיין מוטער, זי אל איהם בעשיצען און דא דענקט ער נאך אז ער וועט בעזיען גען אונזער ברודער!

אלע אדומים האבען זיך פאנאנדער געלאכט און דער געזונטער אדומי איז ווידער צוגעגאנגען צו משה'ן און אויס שטרעקענדיג זיין האנט האט ער געזאגט:

— די בעסער גיבט מיר אב די ציערונג אהן א קאמף, פארוואס זאלסטו זיך קייקלען אין דיין בלוט, ווען די קענסט עס פערמידען!

— די שאצסט דיין גבורה צו הויך! — האט משה זיך אפגערופען און גערויקט זיין פויסט.

— איד וועל דיר באלד צייגען מיינ גבורה! — האט דער אדומי אויפגעהויבן בען זיין פויסט און געוואלט א זען טאן משה'ן אין פנים.

משה אבער האט גלייך מיט א שטארקען קלאפ איבער דעם אדומי'ס האנט איהם צוריקגעשטוימען.

ער איז אזוי מיעד, איז די צייט מיט איהם יודער צו קעמפפערן.

משה איז נאך אלץ געשטאנען אויף זיין פלאץ. ער האט געוואוסט אז נישט אזוי גיך וועלען זיך די אדומים רויך בער אונטערנעבען און ער איז דעריבער געווען געגרייט אויף נאך א קאמף.

דער דריטער אדומי האט זיך צו איהם דערנעהנטערט און האט זיך אפ גערופען צו איהם:

— דו בעסער גיעב אונז אפ די איד בעריגע ציערונג אהן א קאמף, ווייל אויב נישט וועל איך צו דיר טאהן, אזוי ווי דו האסט געטאהן צו מיניעל צוויי ברידער.

משה האט א שמייעל געטאהן און זיך אפגערופען:

— דו האסט דאך געזעהן וואס איך האב געטאהן צו דייע צוויי ברידער און יעצט איז מיין עצה דו זאלסט זיך שנעל אפטראגען פון דאנען ווייל דו וועסט נאך ערגער מאכען פון די פריי הערדיגע צוויי!

— אויך וועל דיר צייגען אז אז אדומי טרעט נישט אפ אויף צוריק! — האט ער אויסגערופען און מיט זיין גאנצען כח א שפרונג געטאהן אויף משה'ן.

מישד האט איהם גלייך א כאפ געטאהן פאר ביידע הענט און האט זיי פאר-דעקט אויף הינטען, אזוי אז דער אדומי האט זיך פון ארט נישט געקענט ריהרען. דערנאך האט ער איהם א הויב געטאהן און א שליידער געטאהן פון זיך אז דער אדומי האט זיך גענומען מייקל לען ווי א רונדע זאך, און איז געבליבען ליגען א באוואוסטלאזער אויף דעם גראץ.

ווען די איבעריגע אדומים האבען דאס דערזעהען, איז זייער שרעק נאך שטארקער געווארען. זיי האבען גלייך גענומען און אויפגעהויבען זייער געפאד לעיעם ברודער און אויך איהם אוועק געפיהרט אין געזעלט.

— מיר האבען געזעהן דיין גבורה! — האט זיך דער הויפט פון דעם קאראד וואו אפגערוען צו משה'ן און יעצט ווילען מיר מיט דיר מאכען שלום.

סטע פון אונזערע ברידער וועט שוין זיין נישט אזוי שווער איהם בייצוקומען — האט זיך א דריטער געזונטער אדומי גע-ווענדעט צו דעם הויפט — און אויב דו וועסט מיר ערלויבען וועל איך געהן מיט איהם קעמפערן!

— די צוויי וועמען דער מצרי האט נאך וואס צוקלאפט וועלען פאר עטליך כע טעג זיך נישט קענען ריהרען פון ארט און יעצט ווילסטן אויך קריגען אנגעבראכען די ביינער? און טאמער וועט זיך באלד מאכען א דורכרייזערער קאראוואן וועלען מיר נישט זיין אימך שטאנד איהם צו בעפאלען און אוועק-צורויבען זייער שפיוז!

— איך בין זיכער אז איך וועל דעם מצרי באזיגען — האט ער אויסגערופען צוזאמענפרעסענדיג זיינע פויסטען, און א הויז דעם זיינען מיר דאך נאך גאנץ גרויס איז צאהל, און ווען איך וועל האלטען שטאל וועט איהר מיר אלע קומען צו הילף.

— איך וועל דאן דארפער ברעכען מיין ווארט, און א הויז דעם וועט דאס אונז נישט בריינגען קיין גרויסען כבוד, ווען מיר אלע וועלען בעפאלען איין מאן! ניין, מיין עצה איז דו זאלסט מיט איהם נישט קעמפערן ווייל דער פרעמד דער בעזיצט און אונטאטירליכע קראפט, ווער ווייס פיליכט איז ער א כשופ מאד בער און דורך זיין כשופ בעזיענט ער אונזערע שטארקע פון אונז.

— ניין, איך בין זיכער אז ער איז נישט קיין כשופ מאכער! — האט זיך גאד איינער אפגערופען — איך האב גע-הערט אז די כשופ מאכער פון מצרים זיינען אלע גרויסע פייגלינגע און כאטש זיי קענען פערבלענדען די אויגען מיט זייער כשופ, אבער ווען עס קומט צו א קאמף אנטלויפען זיי זעהר שנעל.

— אויב ער איז נישט קיין מכשף, וועל איך מיט איה קעמפפערן — האט דער דריטער אדומי צוגעשטאנען צום הויפט. — איך וועל דאס גלייך טאהן: ווייל וואס לענגער איך ווארט, רוהט זיך דער מצרי מער אויס, יעצט, ווען

דעריבער באַלד איינגעשלאָפּען אונטערן
בוים.

א טומעל און א געשריי האט משה'ן
אויפגעוועקט פון שלאָפּ, ער האט זיך
שנעל אויפגעהויבען פון זיין פּלאַץ און
זיך גענומען אַרומקוקען פון וואָנען דער
טומעל קומט. ער איז צוגעקומען עט-
וואָס געהינטער און ער האט בעמערקט
א צווייטען קאראוואַ, און די אַדומים
שטעהען מיט געצויגענע שווערדען גע-
גען זיי.

משה איז גלייך צוגעגאנגען און ער
האט געפרעגט זיַאָס דאָס בעדייט.

— מיין האַר! — האט זיך איינער
פון זיי אָפּגערופּען—מיר זיינען פרייער-
ליכע רייזענדיגע יוד אונזער לאַנד כּנען
איז היינטיגען יאהר נישט קיין גרויסער
גערעטעניס אויף תּבואה, זיינען מיר
געפּאָהרען אין מצרים איינצוקויפּען
פאַר אונזערע משפּחות גענוג שפּייז
פאַר דעם גאַנצען יאהר און יעצט זיינען
זיי צו אונז צוגעקומען און פּערלאַנגען
מיר זאַלען זיי אָפּגעבען אונזער שפּייז!

— איהר וועט פון זיי נישט אוועק-
רויבען זייער שפּייז! — האט משה
אויסגערופּען צו די אַדומים.

— ווער ביזנו עס, אז דו וועסט אונז
פּערמיידען פון צו רויבען! — האט דער
הויפּט אויסגערופּען—דו מיינסט אז דו
האַסט בייגעקומען דריי פון אונזערע,
ווען זיי האָבען מיט דיר געקעמפּט איינ-
ציגווייז, וועסטו אויך זיך קענען געגעבן
שטעלען אונז אַלעמען! דו בעסטער געה
זיך דיין וועג און זיך נישט אַרױן
אין אונזערע אַנגעלעגענהייטען!

— איהר קענט נישט בערויבען דיזע
מענשען! — האט משה שטרענג אַ זאָג
געמאַה—און אויב איהר וועט זיי נישט
צוריק לאָזען וועט איהר נאכדער הרטה
האַבען!

— גערט זיך נישט צו צו איהם! —
דער אַנפיהרער פון די אַדומים זיך אפ-
גערופּען צו די מענישע פון דעם צוויי-
טען קאראוואַ—ער וועט איהר ווייציג
וואָס העלפּען! און אויב איהר וועט
אונז נישט אָפּגעבען אייער גאַנצע
שפּייז וועט איהר ערגער מאַכען!

— פרייער פון אַלץ דאַרפסטו מיר
צוריקקעהרען די ציערונג—האט משה
געזאָגט.

דער הויפּט פון די אַדומים האט ניט
וויילענדיג איהם אומגעקעהרט די ציער-
רונג און געזאָגט:

— דו קענסט זיך אַנשליסען אין
אונזער קאראוואַ זיַאָמיסט, מיר וועלען
דיר געבען גענוג שפּייז און וואָסער דורך
דער גאַנצער רייזע פון מדבר.

— דאָס קען איהר טאָהן! — האט
משה געזאָגט—איהר וויל גאר נישט גע-
ניסען פון גולה, איהר וויל מיין שפּייז
עהרליך פּערדינען, און נישט בערויבען
א צווייטען כּדי צו שטילען מיין הונגער
און דורשט. און מיין עצה איז צו איהר,
שיקט איינע פון איהר צוריק גאר
מצרים און זאַלען זיי איינקויפּען גענוג
שפּייז, וואָסער האָב דער אַלמעכטיגער
גאָט איהר געגעבען אומזיסט, איהר
קענט אַנפילען איירע כלים פון דעם
גאָהענטען קוואַל וויפּיעל אייער האַרץ
געלויסט.

— ניין, דיין עצה וועלען מיר נישט
אַנעהמען—האט דער הויפּט זיך צו
איהם אָפּגערופּען. — מיר וועלען נישט
געהן אויסגעבען אונזער גאַנצע פּער-
דינסט וואָס מיר האָבען פּערדינט דורך
דיזער רייזע אויף שפּייז, אין דער צייט
ווען מיר קענען דאָס קריגען אומזיסט.

— דאָן קען איהר מיט איהר נישט
מיטרייען! — האט משה אויסגעריר-
פּען און איז צו ריק געגאנגען צו דעם
פּלאַץ וואו ער האט איבערגעלאָזען די
ביסעל שפּייז וואָס די פּרינצעסין האט
איהם מיטגעגעבען. ער האט געדאַנקט
גאָט פאַר דעם חסד וואָס ער האט מיט
איהם געטאָהן און געגעבען גענוג כּח
צו קעמפּען געגען די אַדומים און ווען
ער האט געהאט אויפגעגעסען די לעצטע
ביסעל שפּייז, איז ער מיט זיין לאַגעל
אוועקגעגאַנגען צום קוואַל און אַנגע-
שעפט פרישען וואָסער. ער האט זיך גוט
אַנגעטרונקען און זיך געזעצט דאַרטען
אונטער אַ בוים זיך אפּצורוהען. ער
איז געווען גאַנץ מיער פון דעם קאַמף
וואָס ער האט דעם טאָג געהאַט און איז

— לאָמיר צוריקטרעטען! — האָט זיך איינער אָפּגערופען — אויב דער מצרי איז מיט זיי, זיינען מיר פאר-לארענע.

— מיר האָבען זיך בענארישט וואס מיר האָבען איהם פריהער גלייך ניט געטויטעט, ווען ער איז אליין געווען... יעצט האָבען מיר פארלארען די ציערונג וואס מיר האָבען פון איהם געקענט ארויסקריגען און דערצו וועלען מיר זיך מווען צוריקציהען פון דיעזען קאמפף מיט די כנענים!

א וויילע זיינען די צוויי קעמפערע מחנות געבליעבען שטעהן בעוועגלאז און זיך אָנגעקוקט מיט פארזיכטיגע בליקען. דערנאָך האָט דער הייפּט ארויפ-טערנעלאָזען זיין שווערד און אויסגע-רופען:

— מיר וועלען מאַכען שלום! מיר וועלען אייך מעהר נישט כאַלעסטיגען. איהר קענט געהן אייער וועג אין פרייע דען! ... אָבער איהר דארפט וויסען אז ווען נישט דיעזער מצרי וואַלט איהר אונז אייער שפייז אָפּגעגעבן.

די ארומים האָבען גלייך צוריקגעטרא-טען מיט גרויס ענטטוישונג.

ווען די כנענים האָבען דערזעהען וואס דער פרעמדער האָט פאר זיי גע-טהאָן זיינען זיי געפאלען מיט זייערע פנים'ער צו דער ערד.

— מיט וואס קענען מיר דיר אָפּראַנ-קען אונזער האר! — האָט דער פיהר-דער פון די כנענים זיך צו איהם אָפּ-גערופען.

— דו האָסט אונזערע לעבענס און די לעבענס פון אונזערע משפחות גע-לעטעט! — האָט אן עלטערער כנעני זיך פאר איהם פערנייגט. זאָלען דיר די געטער פון כנען כענשען.

— אויב איהר זייט פון כנען — האָט זיך משה צו זיי אָפּגערופען — האָט איהר דאך געוויס געהערט אז אמאָל, מיט הונדערטע יאהרען צוריק האָט דארט געוואָהנט א איד מיט'ן נאָ-מען אברהם העברי?

— געוויס האָבען מיר געהערט. אונ-זערע זיידעס פלעגען אונז דערזעהלען

— קעמפט געגען די רויכער און גיט זיי נאר נישט אָפּ! — האָט משה זיך אָפּגערופען — און איד וועל אייך העל-פען!

— בעסער לאָזט אונז געהן נאָך אונ-זער לאַנד! — האָבען די כנענים זיך געווענדעט צו די ארומים, מיר ווילען נישט קעמפען געגען אייך!

— אויב איהר ווילט פערמיידען בלוט פערגיסונג, יאָן גיט אונז אָפּ איי-ער שפייז! — האָט דער הויפּט זיך אָפּגערופען.

— מיר קענען נישט לאָזען אונזערע פרויען און קינדער שטארבען פון הונ-גע — האָבען זיי געענטפערט.

— געהט אוועק זייער שפייז מיט געוואַלד! — האָט דער הויפּט א גע-שריי געטאָהן.

משה איז שנעל צוגעלאָפּען און זיך געשטעלט צווישען די צוויי קארא-וואנען.

— דו בעסער טרעט אָפּ פון דאנען! — האָט דער הויפּט איינגערופען צו מייח'ן אויפהויבענדיג זיין שווערד.

משה האָט שנעל ארויסגעצויגען זיין קורצען שווערדעל וואס ער האָט געהאט בעהאַלטען אין כוּזים.

ווי דער הויפּט האָט דערזעהן אז משה האָט אויך וואַפּען מיט זיך, האָט ער זיך דערשראָקען און האָט זיך עמיאָאס אָפּגערוקט אויף היינטען.

דערזעהנדיג דאס, האָבען די כנענים געקראגען עמוואס מעהר מוט, און זיך אויף גענומען צו זייערע וואַפּען.

א קאמפף איז ענטשטאנען. משה האָט זיך געשטעלט פאראויס און האָט זיך גענומען פעכטען מיט דעם הויפּט און פיהרער פון דעם קאראוואן, אין א קליינע וויילע האָט משה ארויסגעשליי-דערט דעם שווערד פון דעם הויפּט'ס הענט...

א צווייטער איז גלייך צוגעלאָ-פען, אָבער משה האָט איהם געגעבען א שטארקען שטייס און ער איז כאַלד אומ-געפאלען. דער הויפּט האָט דערווייל אויפגעוואַכען זיין שווערד און די צוויי קאראוואנען האָבען זיך אָפּגערוקט איי-נער פון דעם צווייטען.

געווען אינגעליך פאר זיי פארטוועצען זייער ריזע. מען האָט זיך אוועקגעלייגט אויף דעם ברענענדען זאמד זיך אויס צורוהען. יעדער האָט געהאט גענוג וואַס סער פאר זיין אייגענעם געברויך...

איידער משה האָט זיך אוועקגעזעצט אויף'ן זאמד, האָט ער אויסגעלאָרען זיין קעמעל אראפּגעהמענדיג פון איהם די שווערע משאות.

— פאר וואס טהוסטו עם אזוי מין האר ? — האָט איהם איינער פון די כנענים געפרעגט — דו וועסט דאך נאכ'הער האַבען פיעל ארבייט צוריק אַנצור'לאָרען דיין קעמעל !

— אָבער אויב מיר זיינען מיעד, זיין נען דאך די קעמלען געוויס מיעד ! — האָט משה איהם געענטפערט און פאר וואס זאָל דער קעמעל זיך ניט אויס'רוהען...

אויף איהם קוקענדיג האַבען די אים בעריגע אויך נאָכגעטראָן זיין ביי שפיעל און האַבען צו יעדען מאָל ווען זיי האַבען זיך אָפּגעשטעלט אויסרוהען אויסגעלאָרען די קעמלען.

איינמאָל, ווען דער אבענד האָט גע'נומען צופאַלען, און דער גאנצער קא'ראוואַן האָט זיך צושפרייט איבער'ן זאמד זיך אויסצורוהען... אייניגע פון זיי האַבען איינגעדרימעלט... משה איז געווען וואד. ער האָט גענומען טראכטען פון זיין מוטער יוכבד און זיין פאטער עמרם... פון זיין שוועסטער מרים און פון זיין ברודער אהרן. זיינע געדאנקען האַבען גענומען וואנדערען אויך צו דער פרינצעסין בתיה וועלכע איז ביי איהם געווען אזוי באַליעבט ווי זיין אייגענע מוטער. ער האָט זיך גענומען דערמאָן וועלכע זיינען פארשקלאפט ביי די מצריים, פון זייער צרות און יסורים וואס זיי שטעהן אויס פון די שלעכטע פארדארבענע מענשען.... פאר וואס, א, גאט — האָט ער ביי זיך אין האר'צען גענומען תּפּלל זיין — פאר וואס האסט צווישען די מענשען, וועלכע דו האָסט געגעבען פארשטאנד און געפיהל בעשאפען אזוי פיעל שלעכטקייט...

אז זייערע זיידעס האַבען איהם גע'זעהען... יע, זעהר פיעלע וואונדערליכע זאכען דערצהלט מען פון איהם און זיינע קינדער נאָך איהם.

— דאס האָט אייך דער גאָט פון אברהם, יצחק און יעקב געהאַלפּען און איהם דארפט איהר דאנקען ! ער האָט מיר געגעבען כח צו קעמפּפען מיט יענע רויבער !...

— אָבער דו ביזט דאך דער שליה געווען... מיר וואָלטען זעהר געוואָלט די מיט עפעס אַפּדינען.

— איך קלייב זיך אריבערצוגעהן דעם מדבר, און איך האָב זיך שוין גע'האט אַנגעשלאָסען אין יענעם קאראוואַן האָט זיי משה געזאָגט — אָבער ווי איך האָב אויסגעפונען אז זיי קריגען זייער שפייז דורך גולה, האָב איך זיך פון זיי צוריקגעצויגען. יעצט, אויב איך האָב געפונען חן אין אייערע אויגען, וועט איהר מיר ערלויבען מיט אייך צו זאמען דיעזען גרויסע מדבר אריבער'ציגען !

— דו וועסט זיין אונזער האר און פיהרער — האַבען די כנענים מיט פרייד אויסגערופען — מיר זיינען דייע קנעכט ! מיר וועלען טאָהן אַלעס וואס דו וועסט אונז הייסען !

דעם ועלכען טאָג, נאָך א קורצע צייט פון רוהען, האַבען די כנענים איבער'געגעבען משה'ן איינעם פון זייערע בעסטע קעמלען, זיי האַבען אַנגעפילט אַלע זייערע כלים מיט פרישען קוואַל וואסער, און זיי האַבען גענומען דורכ'רייזען דעם מדבר... און איידער דער אבענד איז אָנגעקומען זיינען זיי שוין געווען אָפּגעגאנגען א היבש שטיק וועג אין דער וויסטעניש. אין אבענד האַבען זיי צוגיפּגעשטעלט זייערע געצעלטען. זיי האַבען אָפּגעגעסען און זיך אָנגע'טרונקען און זיך געלייגט אַפרוהען. זיי זיינען געווען גאנץ מיעד און האַבען באלד איינגעשלאָפּען.

אויף מאָרגען, ווי נאָך די זון איז אויפגעגאנגען האַבען זיי פארטוועצען זייער ריזע... אין מיטען טאָג האָט די זון שרעקליך גענומען ברענען... עס איז

איהם ? און פאר וואס האבען די אדומים, וועלכע האבען געהאט די מעגליכקייט אנצוגריימען זייער שפיז, פאר וואס האבען זיי געזוכט צו בערוי בען פרעמדע ? ... פאר וואס פארשקלא-פען די מצרים די קינדער פון ישראל און דריקען זיי ? דאס איז מעגליך ווייל זיי זיינען אומוויסענר. מען האט זיי נישט באוויזען אז דעם צווייטען טהוט אויך וועה... אדער וויילע די טבע פון דעם מענשען איז צו טראכטען נור וועגען זיך זעלבסט און נישט וועגען צווייטען... יענע נאכט האט משה נט געקענט אינשלאפען. ער האט די גאנצע צייט געטראכט דערפון. דיעזער אומ-וויכטיגער אינצידענט האט אויף איהם געמאכט זעהר א גרויסען רושם. אויף מארגען, האט משה גערעדט מיט די כנענים, זעהר פיעל וועגען דריינדשאפט און ליעבע וואס עס דארף הערשען צווי-שען מענש און מענש...

ווען זיי האבען געהאט אבגערייזט בעזיעצען די מידה פון "ליעב האבען אונזערע פריינד ווי זיך זעלבסט" דאן וואלט גאטעס וואונדערבארע וועלט און די מענשען געווען אסך גליקליכער ווי יעצט.

די כנענים האבען זיך צוגעהערט צו משה'ס רייד מיט גרויס אינטערעס... יעדער האט בעשלאפען נאכצופאלגען זייער פיהרער און זעהן צו העלפען אויך נער דעם צווייטען.

ווען זיי האבען געהא טאכגערייזט אייניגע טעג דורך דער וויסטעניש, און ווידער געמאכט אז אפשטעל, האט פלוץ-לונג דערגרייכט צו זייערע אויערען א קרעכצען פון א מענשען. מען האט גע-נימען געהן אין דער ריכטונג פון יאנען די שוואכע קרעכצענדע שטימע האט זיך געהערט, און זיי האבען דערוועהן א האלב פאר'חלש'טען מענשען ליגענדיג אויף דעם ברעגענדען זאמד. זיינע לוי-פען זיינען געווען אויסגעטריקענט זיין צינג ארויסגעשטעקט פון דורשט און היץ.

משה איז שנעל צוגעלאפען צו זיין קעמפל און גענומען איינע בון

פאר וואס זאל דער שטארקערער זוכען צי דריקען דעם שוואכערען ? .. פאר וואס זאל דער קליגערער וועלען אפנארען דעם וועלכער באזיצט ווינציגער פער-שטאנד ? ... פאר וואס זאלען הערשען פיינדשאפט צווישען איין מענשען און צווייטען ? טראכטענדיג אזוי וועגען אזעלכע פראגען האט ער פלוצלינג בא-מערקט ווי איין כנעני האט אויפגע-הויבען זיין קאפ און זיך גוט ארומגע-קוקט, און ווען ער האט בעמערקט אז זיין שכן, וועלכער איז געווען נט ווייט פון איהם האט איינגעדרימלט, האט ער זיך זעהר פארזוכטיג צוגערוקט צו איהם או אויפהויבענדיג זיין שכו'ס לאגעל וואסער, האט ער שנעל גענומען זופען דאס וואסער. ווען ער האט זיך גוט אנגעטראנקען, האט ער דעם לאגעל גלייך פארשטאפט און איהם צוריק אוועקגע-לייגט אויף דעם זעלבען פלאץ. און האט זיך אפגערוקט צו זיין ארט.

ווען משה האט דאס דערוועהן האט ער זיך שטארק פארוואונדערט ; ער ווייס אז יעדער פון די כנענים דאס מיט זיך מיטגענומען די זעלבע מאס וואסער, פאר וואס זאל זיך יענעם גע-לוסטען אוועקצוגאנג'ענען זיין שכו'ס וואסער ? יע, די קליינע פאסירונג, האט זיינע אויגען געעפענט, יעצט זעהט ער קלאהרער די נאטור פון דעם מענ-שען... די אייגענליעבע איז די הערשענ-דע מאכט פון דעם מענשענ'ס נאטי.

דער געפיהל פון זעלבסטליעבע איז שטארק איינגעווארצעלט אין מענשענ'ס נשמה און דאס טרייבט איהם צו בא-געהן די פיעלע אומרעכטען צו זיינע מיט'מענשען... אה, ווען עס זאל מענ-ליך זיין איינצופלאנצען אין מענשענ'ס הארצען אויך ליעבע פאר דעם צווייטען ווען איין מענש זאל ליעב האבען זיין פריינד, שכן, אזוי ווי זיך זעלבסט דאן וואלט די מענשהייט געווען אסך גליק-ליכער ווי יעצט... איז עס אבער מעגליך אזא זאך ? פאר וואס האט דער כנעני וועלכער פארמאגט אזוי פיעל וואסער ווי זיין שכן, גע'גנב'עט א טרונק פון

לאָזען איז דער מדבר וויל אויב אימיר צער פון אונז וועט איהם אָפגעבען זיין חלק וואסער און שפיין וועט ער דאך געוויס אליין שטארבען פון דורשט און הונגער.

— ניין, מיניע ברידער! — האָט משה זיך אויפגעשטעלט — איהר האַנד דעלט נישט ריכטיג! — ביי אײך איז רעכט צו לאָזען א מענשען אויסגעהן פאר אייערע אויגען פון הונגער און דורשט... מיר זיינען זעהר פיעל. אויב יעדער וויינציער פון אונז וועט איינוויר ליגען אביסעל צוצוליידען, וועט מען קענען אָפשאַרען פון אונז גענוג שפיין און וואסער צו דערהאלטען זיין לעבען ביז וואנען מיר וועלען צוקומען צו א ישוב... וועט עס דען ניט זיין מענש-ליכער, ווען דעם לעצטען טאָג פון אונז זער וואנדערען אין דער מדבר וועלען מיר קיין וואסער נישט האָבען, פון איין טאָג דורשט שטארבט מען דאך ניט, און דאמיט וועלען מיר ראטעווען א מענטש פון א זיכערען טויט. אײך פון מיין זייט וועל זיך טהיילען יעדע זאך וואס אײך האב גלייך אויף גלייך מיט איהם. און אײך איהר דארפט בלויז איהם אָפגעבען א קליין טהייל...

— אײך וועל איהם געבען איין לאָג געל וואסער פון מיניע לאַגלען — האָט זיך אָפגערופען דער כנעני וועלכער האָט לעצטען אכענד אליין גע'גנב'עט א זופ וואסער פון זיין שכו'ם לאַגעל. ער איז גלייך צוגעגאנגען צו זיין קעמעל און פון דארט צוגעטראגען א לאַגעל וואסער צו מישה'ן.

משה האט איהם בעטראכט און טרעהרען האָבען זיך בעוועגען אין זיין גע אויגען. דאס איז דער זעלכער מאן וואס ערשט ניט לאנג האָט ער גע'נב'עט און יעצט איז זיין הארץ גע-ריהרט געווארען... דאס צייט אז דער מענש איז גאָר ניט אזוי פארדארבען אין הארצען. די מענשליכע געפיהלען קענען ארויסגערופען ווערען ביי דעם מענשען, די מירות פון יושר, גערעכטיג קייט און רחמנות זיינען נאָך טיעף בע-האלטען איז דער נשמה פון מענשען.

זיינע לאַגעלען וואסער און עס שנעל צו-געטראגען צו דעם פאר'חלש'טען מאן און אריינגעגאסען אביסעל וואסער אין זיין מויל. דער פרעמדער מאן איז עטוואס צו זיך געקומען, משה האָט איהם געגעבען מעהר וואסער, ביז וואָר נען דער מאן האָט זיינע אויגען גע-עפענט. משה האָט מיט זיין האנט אונז טערנעלעחנט דעם מאן'ס קאָפּ.

— ער איז שטארק אָפגעשוואכט פון הונגער און דורשט! — האָט משה גע-זאָגט מען דארף איהם בריינגען עטוואס שפיין וועט ער קומען צו זיך און וועט אונז דערצעהלען דעם צופאל, ווי אזוי ער איז דא פארבליבען אליין אין דיעזען שרעקליכען מדבר.

די כנענים זיינען געבליעבען שטעהן און זיך ניט גערוהרט פון ארם.

משה האָט זיי אָנגעקוקט מיט ער-שטוינונג.

— פאר וואס ווילט איהר ניט העלפען דעם אומגליקליכען פרעמדער? — האָט ער זיי געפרעגט.

די כנענים האָבען נישט געענטפערט.

— אײך פארשטעה נישט! — האָט משה זיך וויעדער געווענדעט צו זיי — האָט איהר איהם דערקענט אלס אייערען א שונא?

— ניין, מיר קענען ניט דיעזען מאן, מיר האָבען איהם ביז יעצט קיין מאָל ניט געזעהן! — האָט אײנער פון די כנענים זיך אָפגערופען.

— אויב אזוי פארוואס מאכט איהר קיין פארנוץ ניט דעם אונגליקליכען צו העלפען.

— מיר וועלען דיר זאָגען, אונזער האר — האָט זיך דער עלטסטער פון זיי אָפגערופען — ביז וואנען מיר וועלען פארענדיגען די רייזע פון דיעזען מדבר וועט נאָך אונז נעהמען עטליכע טעג. מיר האָבען קוים גענוג וואסער און שפיין פאר אונזער אייגענעם געברויך, און אפילו ווען אונז וועט געלינגען דיע זען פרעמדען מאן צו בריינגען צוריק צום לעבען, וועלען מיר פאר איהם גאר נישט קענען טהאָן, מיר וועלען אלץ איינס זיין געצוואונגען איהם איבערצו-העלפען.

— איך בין א ישמעאלי — האָט דער מאן געזאָגט מיט קוים א הערבארע שטימע — איך וואָהן אין באַר שבע... גאָט האָט מיר געבענשט מיט פיעל רייכ טהום... מיט א גוטע שעהנע פרוי און קינדער. יעדען יאהר מאַך איך א רייזע נאָך מצרים, וואו איך קויף פערשיע דענע נויטהווענדיגע זאכען און צו דער זעלבער צייט קויף איך מתנות פאר מיין פרוי און קינדער. איך מאַך די רייזע מיט מיינע פיעלע קנעכט און נעהם מיט קעמד לעז און א סך געלד איינצוקויפן דיא פארשיעדענע זאכען. אייניגע וואכען האָב איך פערבראכט אין מצרים און ווען איך האָב שוין אלעס פארטיג געהאט, האָבען מיינע קנעכט אָנגעלאָרען די קעמלען און מיר האָבען זיך גענומען אומקעהרען אהיים. מיר זיינען שוין אָפֿ גערייזט אין מדבר עטליכע מעג ווען איך האָב פלוצלונג זיך אָנגעהויבען פיהלען קראנק. די גרויסע אנשמרענגונג און די אונערטרעגליכע היץ האָבען מיר קראנק געמאכט. איך האָב געזאָגט מיינע קנעכט אז מיר וועלען זיך דאָ אָפֿשטעלען ווייל איך קען מעהר ניט פארטועצען מיינ רייזע. איך בין באלד אנדערגעפאלען אויף'ן זאמד און זיך ניט געקענט ריהר רען פון שוואכקייט... אנשטאָט מיינע קנעכט זאָלען מיר קומען צו הילף, און מיר געבען וואסער, הער איך ווי זיי ריי דען צווישען זיך, אז איך וועל זיכער שוין מעהר פון דיעזער קראנקהייט ניט אויפשטעהן און יעצט איז זייער צייט צו בעפרייט ווערען. זיי האָבען אָפֿגע מאכט ביי זיך מיר איבערצולאָזען אין דיעזען מדבר צו שטארבען פון הונגער און דורשט, און זיי וועלען זיך דערווייל צוטהיילען מיט מיינ פארמעגען וואס איך פיהר מיט זיך אויף די קעמלען. איך האָב געהערט יעדעס ווארט, כאָטש איך האָב מיט קיין גליעד ניט געקענט ריהרען און אויך קיין ווארט ניט געקענט ריידען... מיינע בליקען האָבען ביי זיי רחמנות געבעטען, אָבער זיי האָבען זיך אפילו אויף מיר נישט אומגעקוקט. זיי האָבען צוזאמענגענומען מיינע קעמלען און דער עלטסטער פון מיינע קנעכט, צו

באלד האָבען די איבעריגע כנענים אָנגעבאָטען צו העלפען דעם פערט סמאכטען מאן. יעדער האָט געבראכט עטוואס שפיין און א לאַגעל וואסער.

משה איז פון איהם נישט אָפֿגעטראָ טען. ער האָט איהם אריינגעלייגט עט וואס שפיין אין מויל, ווייל דער פרעמד דער איז געווען צו שוואך אפילו צו ריהרען זיינע הענט. ווען ער האָט זיך געפיהלט עטוואס קרעפטיגער האָט איהם משה מיט דער הילף פון נאָך אייניגע כנענים צוגעפיהרט צו זיין געזעלט. ער האָט אונטערגעלייגט זיינע בגדים, דער מאן זאָל זיך פיהלען בעקוועהמער.

אויף מאַרען אין דער פריה האָט זיך דער פרעמדער דערפיהלט קרעפטיגער אין זיך שוין געקענט אוועקזעצען. אלע כנענים זיינען געווען ביי זיך גאנץ צופריעדען וואס עס איז געלונגען משה'ן צו בריינגען דעם גוסס'ן מאן צוריק צום לעבען. זיי האָבען זיך אלע ארומגעזעצט ארום איהם. משה איז גע' זעסען געבען איהם און אלע האָבען מיט גרויס אומגעדולד געווארט ער זאָל אָנ פאנגען צו ריידען.

דער פרעמדער האָט בעטראכט משה'ן מיט דאנקבארע אויגען און ער האָט זיך אָפֿערופען מיט א שוואכער שטימע : — געלויבט איז גאָט וואס ער האָט אויך, גוטע מענשען געפיהרט צו מיר אין צייט, אז איהר זאָלט נאָך קענען מיינ לעבען רעטען... און איך האָב שוין געמיינט אז גערעכטיגקייט און יושר איז שוין נישטאָ ביי דעם מענשען. איך בין אייך דאך אזוי שטארק דאנקבאר פאר אלעס וואס איהר האָט פאר מיר גע' טהאָן...

אלע זיינען געבליבען זיצען שטיל, פערנאפטע. זיי האָבען יעצט געקענט זעהן אז דער מאן שטאמט פון אן איי דעלער שפחה, און פון זיינע קליידער וואס ער האָט געטראגען האָט מען בע' מערקט אז ער איז געווען נישט ארים... — ווי אזוי, מיינ פריינד ביזטו גע' קומען צו אזא טרויעריגע לאַגע ? — האָט איהם משה געפרעגט — ווער ביזטו און פון וואנען קומסטו !

מכול... איד בין אימער-צו געווען זעהר גוט צו מייע קנעכט, איד האב זיי בעי האנדעלט אזוי ווי אייגענע און צום סוף טהוען זיי מיר אזא זאך!

משה האט איהם בארוהיגט און נאך אמאל פארזיכערט, אז ער וועט שוין זעהן דאס ער זאל בשלום אנקומען אהיים, און ווי נאך דער ישמעאלי האט זיך געפיהלט שטארק גענוג האבען זיי פארטגעזעצט זייער ריזע.

נאך עטליכע טעג האט געדויערט און משה מיט די איבעריגע האבען פארענד דיגט זייער ריזע דורכ'ן מדבר, זיי זיי גען אנגעקויפ'ע אין באר שבע.

דער ישמעאלי האט זיי צוגעפיהרט צו זיין וואוינונג און משה האט זיך גאנץ גליקליך געפיהלט צוגעזעהן די גרויסע פרייד מיט וואס די פרוי און די קינדער פון דעם גערעטעטען ישמעאלי האבען איהם באגעגענט.

די קנעכט זיינען באלד געכאפט גע- ווארען און דעם ישמעאלי'ס פרוי האט דערצעהלט וואס זי האט דורכגעמאכט דורך דער גייט, ווען די קנעכט זיינען אנגעקומען און איהר אפגעגעבען א באר ריכט, אז איהר מאן און דעו פאטער פון איהרע קינדער איז לויט... טרעהרען האבען זיך באוויזען אין משה'ס אויגען ווען ער האט דערהערט איהרע ליידען... זי האט דערצעהלט, ווי אזוי די קנעכט זיינען צו איהר געקומען און איהר איד בערזעהלט, אז איהר מאן איז פלוצלונג קראנק געווארען אין דער מדבר און גלייך געשטארבען, און אז פאר זיין טויט האט ער אנגעזאגט, דאס א העלפט פון זיין פארמעגען זאל געהערען צו זיי, זיינע קנעכט.

דער ישמעאלי איז אזוי אויפגערעגט געווארען ווען ער האט דערהערט, אז ער האט זיי אלעמען געוואלט טויטען, משה אבער האט איהם ניט דערלאזען...

— דער מענש איז גענויגט פון זיין נאטור צו טאן שלעכטס — האט ער גע- זאגט און ווען ער איז נאך דערצו אומ-

וועמען איד האב געהאט אזוי פיעל צו- טרויען, האט זיך איבערגעבויען איבער מיר און פון מייע קעשענעס ארויסגע- נומען די ציערונג וואס איד האב פאר מיין פרוי געפיהרט, און איד בין געווען אזוי הילפלאז און איד האב אפילו קיין יוארט ניט געקענט זאגען. איד האב גע- קענט הערען זייערע שטימען. דערנאך איז אלעס שטיל געווארען. איד האב שוין געזעהען אז מיין סוף איז גע- קומען... איד ווייס ניט ווי לאנג איד בין אזוי געלעגען, ביז וואנען נאט האט אויף מיר רחמנות געהאט און אויף, גוטע מענטשען, צו מיר געשיקט. יעצט האב איד נאך א האפנונג אז איד וועל זיך זעהן מיט מיין לעבער פרוי און קינדער, וועלכע ווארטען מיט אזוי פיעל אומגעדולד אויף מיין קומען. איד האב נאך מורא אז מייע קנעכט זאלען נישט זוכען אויך קיין שלעכטעס צו טהאן מיין משפחה... זיי קענען דאך זאגען וואס זיי ווילען, זיי קענען פיעללייכט קומען צו מיין פרוי און איהר דערצעהלען אז איד בין געשטארבען און אז פאר מיין טויט האב איד זיי בעפרייט און צוטהיילט מיין גאנצען פארמעגען צו זיי, אה, ווי גרויס דער טרויער וועט זיין פאר מיין פרוי און קינדער, ווען זיי וועלען דער- זערען פון די קנעכט אז איד בין טויט. און יעצט אפילו, ווען איד זאל זיך צו- יוקסעהרען נאך באר שבע אן אפגע- שוואכטער, און אויסגעצערטער, וועלען מיר פיעללייכט מייע קנעכט באגעגע- נען און זיי וועלען מיר דאן טויטען, כד צו פארדעקען זייער זינד...

— בערוהיג זיך, מיין פריינד — האט משה צו איהם געזאגט — מיר וועלען דיך נישט פארלאזען ביז וואנען מיר וועלען דיר נישט בריינגען צו די טהויער רען פון דיין הויז ביז וואנען אונזערע אויגען וועלען זעהען די בעגריסונג פון דיין פרוי און די קינדער.

— זאל אייר נאט אלעמען באלוינען פאר אייער גוטסקייט! — האט דער ישמעאלי אויסגערופען — און איד האב געמיינט אז די גאנצע וועלט איז שוין פארדארבען ווי אין די צייטען פון דעם

איהם אויך דיזען מאָל געבארען א טאכטער
מער האט זיין פאָטער צו איהם געזאָגט:
— דאָס איז א שטראַף פון די גע-
טער פון מדין, ווייל דו האָסט זיי פאר-
לאָזען, און דעריבער האָבען זיי זייער
צאהן אויף דיר אויסגאָסען.

יתרו האָט זיך גענומען צוהערען צו
זיין פאָטער און ער האָט ווידער אָנגע-
פאנגען אריינצוקומען אין טעמפעל פון
די געטער, פריהער בשתיקה, אָז זיין
פרוי זאָל נישט וויסען. אָבער עס האָט
שוין לאַנג ניט גענומען און יתרו האָט
עפענטליך געדיענט די געטער פון מדין.
ווען שרה האָט איהם געבוירען די זי-
בעטע טאָכטער, איז יתרו'ס ענטטוישונג
געווען זעהר גרוי... ער האָט אזוי פיעל
תפלות געטאָן און זיי פאָטער און די
איבעריגע פריסטער האָבען איהם גע-
בענטשט, דאָר זיין פרוי זאָל איהם גע-
בוירען א זעהן און דאָ זיינען צו איהם
געבוירען געוואָרען זיבען טעכטער און
קיין איינציגער זוהן.

לאַנג האָט זיך יתרו'ס ענטטוישונג
ניט אָנגעהאַלטען. ער האָט געפונען אַ
טרייסט אין זיינע טעכטער, וועלכע זיך
נען געווען זעהן שעהן און געראַטען. איך
בערהויפט האָט ער לייעב געהאט צופור'ן
זיין עלטסטע טאָכטער. זי איז געווען
אזוי באַצויבערנד שעהן און זעהר גוט
האַרציג. ווען צפורה איז אונטערגעוואקסן
סען האָט זי זיך נאָך שעהנער צובליהט
און יעדער איינער וואָס האָט איהר גע-
זעהן, האָט פון איהר זיינע אויגען ניט
געקענט אַרונטערגעהימען.

— מיין צפורה איז געראַטען אין מיין
פרוי שרה — פלעגט זיך יתרו באַריהט
מען פאר זיינע פריינד — אין אויסזעהן
איז זי עהנליך צו איהר און צפורה באַר-
זיצט אויך אַלע גוטע מדות פון איהר
מוטער.

— און די מידה פון נישט דינענען צו
אונזערע געטער האָט זי אויך איבערגע-
נומען פון איהר מוטער — האָט רעוואָל,
צפורה'ס זיידע, איהם פאַרעוואָרפען —
דיינע איבעריגע זעקס טעכטער קומען
יא אמאל אריין אין דעם טעמפעל פון

וויסענד, דאָן זעהט ער נישט איין די
פערדארבענהייט.

דער ישמעאלי האָט שטארק געבעטען
משה'ן צו פארבליבען מיט איהם א לענג-
גערע צייט, אָבער משה האָט זיך ענט-
זאָגט... עפער האָט איהם געצויגען וויי-
טער, נאָך מדין, און מיטנעהמענדיג אבי-
סעל שפייז האָט ער פאַרטגעזעצט זיין
רייזע קיין מדין.

14טער קאפיטעל.

אין מדין.

דאָס לאַנד מדין געפינט זיך אין מזרח
דרום זייט פון ארץ־ישׂראל, נעבען דעם
האַלבאינזעל סני און נעבען דאָס לאַנד
אדום. מדין איז געווען א פרוכטבארעם
לאַנד און דאָס רוב פון די איינוואוינער
האַבען זיך באַשעפטיגט מיט פיהיצוכט
און ערד ארבייט.

אין מדין האָט געוואוינט יתרו מיט
זיין משפחה, וואָס איז באַשטאנען פון
זיין פרוי שרה, די טאָכטער פון דברי,
מיט וועמען ער האָט געהייראט אין
גושן.

יתרו'ס עלטערען זיינען פאַררעכענט
געוואָרען פאר די חשוב'סטע איינוואוי-
נער פון לאַנד. זיי זיינען געווען גאנץ
רייך און יתרו איז געווען זייער איינציג
גער זוהן.

ווען יתרו האָט פאַרלאָזען מדין און
איז געוואָרען א מיניסטער ביי פרעה'ן,
איז רעוואָל, יתרו'ס פאָטער, געוואָרען
דער הויפט־פריסטער פון די געטער אין
מדין. די איינוואוינער פון גאַנצען לאַנד
פלעגען קומען אין דעם טעמפעל פון די
געטער מתפלל צו זיין און זיי פלעגען
ברענגען מתנות צו די פריסטער.

ווען יתרו האָט זיך צוריקגעקעהרט
קיין מדין מיט זיין פרוי, שרה, האָט ער
געטאָן דעם פערלאַנג לוי זיין פרוי און
זיך צוריקגעהאַלטען פון צו דינענען צו די
געטער פון מדין.

אייניגע יאָהר זיינען אריבער און שרה
האָט געבוירען יתרו'ן בלויז טעכטער.
יתרו'ן האָט זיך זעהר געוואָלט האָבען
כאַטש איין זוהן... און ווען זי האָט

איז נישט פאר עורב'ן. ער האט געזעהן אויסצומיידען ווייטער צו רעדען וועגען דעם.

עורב איז געווען זעהר א פאנאטישער פריסטער. ווען ער איז אנגעקומען אין טעמפעל פון די געטער פון מדון איז ער נאך גאנץ יונג געווען... ווען ער איז אפגעווען עטליכע יאהר אין טעמפעל איז איהם פלוצלונג אלעס נאמאס געווארן רען און ער האט פארלאזען דעם טעמפל פאל און איז געווארען א פאסטור. אייניגער ניגע יאהר האט ער געפיטערט די שאף און זיך גע'חבר'ט מיט די איבעריגע פאסטוכער. איינמאל האט ער בא- מערקט, ווי דער הויפט-פריסטער רעואל שפאצירט מיט זיין אייניקעל צפורה. ווען ער האט דערזעהן צפורה'ן האט ער אויף א וויילע צו זיך ניט געקענט קור מען פון באוואונדערונג. ער האט נאך אין גאנץ מדון נישט באגעגענט אזא זעלטענע שעהנהייט. ער האט לאנג אויף איהר געקוקט און זינט דאן האט ער פון איהר נישט אויפגעהערט צו טראכטען... ווי אזוי קען ער איהר קריגען פאר זיך? ער האט אנגעהויבען פארנאכלעסיגען די שאף, ווייל ער האט שטענדיג געטרוימט פון צפורה'ן. עורב האט געוואוסט, אז כל זמן ער איז א פאסטור פון שאף, זיינען זיינע האפנונגען גאנץ קליינע... ער האט דעריבער גענומען טראכטען ווי דער אריינצוטערטען איז טעמפעל פון די געטער. ער איז דעריבער אוועק צו רעואל'ן און זיך צו איהם אפגערופען: — זינט איר האב דעם טעמפעל פארלאזען געה איר ארום ווי א פארלא- רענער. מיר ציהט אהער, צו די געטער, וואו איר וועל זיי קענען דיענען מיט מיין גאנצען לעבען... און לעצטע נאכט האב איר א חלום גע'חלומ'ט... איר האב געזעהן דעם הויפט אפגאט פון מדון. ער האט מיר צוגערופען צו זיך. איר ביז צו איהם צוגעגאנגען און ער האט מיר געזאגט:

— דיין פלאץ איז צוריק אין דעם טעמפעל. געה צו רעואל'ן, מיין הויפט פריסטער, און זאג איהם אין מיין נא-

די געטער אבער צפורה'ן האב איר דאר- טען קיינמאל נישט געזעהן!

— אבער פאטער! — האט זיך יתרו אפגערופען — ווען איר האב געהייראט מיט שרה'ן האב איר איהר צוגעזאגט נישט צו שטערען אין איהר דיענסט צו דעם גאט פון איהרע עלטערען, און איר וועל מיין ווארט האלטען. איר וועל דאך איהר נישט צווינגען צו געהן אין דעם טעמפעל און דיענען צו די געטער פון מדון.

— אבער איבער דייע קינדער הא- טטו געדארפט האבען א גרעסערן אייני- פלוס — האט רעואל געזאגט.

— צפורה איז אינגאנצען אנדערש פון איהרע שוועסטער — האט יתרו גע- זאגט — זי איז מעהר צוגעבונדען צו איהר מוטער און זי טהוט אלעס וואס שרה טהוט. אבער דו דארפט וועגען דעם נישט זאגען, פאטער. ווארט ביז צפורה וועט חתונה האבען, דאן וועט זי זיך אויפפיהרען אזוי ווי איהר מאן.

— וועגען דעם האב איר טאקע מיט דיר געוואלט רעדען — האט רעואל זיך אפגערופען צו איהם — איינער פון מיינע פריסטער מיט'ן נאמען עורב האט מיר פארטרויט, אז ער ליעבט זעהר שטארק צפורה'ן דיין טאכטער, און ער האט מיר געבעטען איר זאל זיך מיט דיר דורכרידען וועגען דעם...

— צפורה איז נאך צו יונג צו טראכ- טען וועגען הייראטען — האט יתרו גע- זאגט — און אחוץ דעם איז נאך נישט גענוג אז עורב דער פריסטער ליעבט מיין טאכטער. זי דאר דאך איהם אויך ליעב האבען!

— איר ביז זיכער, מיין זעהן, אז אויב צפורה וועט הייראטען מיט עורב'ן דאן וועט זי אויך אפגאנגען צו דינען צו די געטער אונזערע. ווייל עורב וועט אויסאיבען זעהר א שטארקען איינפלוס איבער איהר.

יתרו האט זיין פאטער מעהר נישט געענטפערט. ער האט זיך געוואונדערט ווי אזוי זיין פאטער זאל נישט פאר- שטעהן, אז זיין שעהנע טאכטער צפורה

צו דיענען די געטער געגען זייער ווילען.
דאן האט רעואל געמאכט א פארווד איר
בערצורעדן מיט צפורה'ן:

— מיין טאכטער — האט זיך דער
זיידע צו איהר איינמאל אפגערופען —
די געטער פון מדון האבען דיד גע-
בענשט מיט שעהנקייט. זיי האבען גע-
מאכט דו זאלסט נושא חן זיין אין אלע
מענס אויגען. פארוואס קומסטו נישט
אין זייערע טעמפעל זיי אפצוראנקען
פאר דעם גרויסען חסד וואס זיי האבען
צו דיר געטאן? ...

— זיידע — האט איהם צפורה גע-
ענטפערט — עם אין פאראן אן איין-
איינציגער גאט, וועלכער האט באשאפען
די הימעל, ערד און אלעס וואס עם גע-
פינט זיך דארט... און דאס איז דער
גאט פון ישראל! מיין מוטער האט מיר
דערצעהלט פון אלעס... איד ווייס אז
דער גאט פון אברהם, יצחק און יעקב
איז דער ריכטיגער גאט. צו איהם טהוט
מיין מוטער דיענען אין בלויו צו איהם
אליין וועל איר דיענען!

דער אלטער רעואל איז פארציטערט
געווארען ווען ער האט געהערט פון
צפורה'ן אזעלכע רייד... ער האט איהר
פרובירט איבעררעדען, און ווען ער האט
געזעהן אז עם העלפט נישט, האט ער
ווידער גערעדט מיט יתרו'ן.

— ווען זי וועט עלטער ווערען וועט
זי פיליכט ענדערען איהר מיינונג —
האט יתרו געזאגט צו זיין פאטער מיט
א שמייכל — מעגליך אז ווען זי וועט
הייראטען וועט זי זיך אויפפיהרען ווי
איהר מאן.

אזוי איז א היבשע צייט אוועק און
ערב האט נאך אמאל געפרענט רעואל'ן
פארוואס צפורה קומט נישט אין דעם
טעמפעל... ערב'ן האט יעצט נאך
מעהר פארדראסען. פר הער, איידער ער
איז געווען א פריסטער, האט ער נאך
געקענט קריגען א געלעגענהייט איהר
אמאל צו זעהן. יעצט, אבער, איז ער
פארנומען דעם גאנצען טאג מיט די גע-
טער, עם איז שוין זעהר א לאנגע צייט

מען, ער זאל דיר ארייננעהמען אין דעם
טעמפעל און ער זאל דיר באשטימען
פאר א פריסטער.

ווען רעואל האט דאס דעהערט, האט
ער אויסגערופען מיט פרייד:

— געבענשט זאלסטו זיין צו די גע-
טער, מיין זוהן. דו קענסט גלייך קומען
אהער... איד וועל דעם באפעהל פון דעם
הויפטגאט טאן, דו וועסט ווערען א
פריסטער און באדיענען די געטער פון
מדון.

זינט דאן איז ערב געווארען א פרייס-
טער. ער פלעגט טעענדיג מתפלל זיין
צו די געטער און דערמיט האט ער נאך
מעהר נושא חן געווען אין די אויגען פון
רעואל'ן.

ערב איז שטארק גופרדען געווען,
וואס איהם איז געלונגען איינצורעדען
דעם אלטען הויפטפריסטער, אז דער
שטארקער אפגאט פון מדון האט זיך צו
איהם אין חלום באוויזען... אויב ער
האט איהם געגלויבט אן דעם, וועט עם
איהם שוין נישט שווער זיין אויך וויי-
טער איינצורעדען... מיט גרויס אומגע-
דולך האט ערב געווארט אויף דעם בא-
זוך פון צפורה אין דעם טעמפעל. ער
האט דארטען גאנץ אפט געזעהן די אי-
בעריגע טעכטער פון יתרו'ן. אבער ניט
צפורה'ן.

— מיר דוכט זיך — האט זיך ערב
איינמאל אפגערופען צו רעואל'ן, אז דיין
זוהן יתרו האט זיכען טעכטער און פאר-
וואס קומען בלויו זעקס מתפלל צו זיין.
איז דען זיין זיבעטע טאכטער נישט גע-
זונט?

רעואל איז געבליבען שטעהן אויף א
וויילע אין גרויס פארלעגענהייט. ער
האט זיך געשעהמט צו זאגען צו ערב'ן,
אז איינע פון זיין זוהנ'ס טעכטער גלויבט
נישט אין די געטער פון מדון... ער
האט איהם דעריבער אנגעגעבען דערווייל
אז אנדער תירוץ און אליין האט ער
פרובירט זיך דורכרעדען מיט זיין זוהן.
יתרו האט איהם ערקלערט, אז ער וויל
נישט צווינגען זיין פרוי און טאכטער

די טאכטער פון מדבר

זיבעטע פויגעל צוגעפליוגען צו מיין גע-
לעגער און מיר באדאנקט וואס איד האָב
איהר געראטעוועט... זי האט געוואלט
באלד פון מיר אוועקפליהען, אבער איד
האב איהר אנגעכאפט מיט מינע הענט,
איהר א קוש געטאן און זיך גלייך אויפ-
געכאפט פון מיין שלאף.

רעואל האט א וויילע א טראכט גע-
טאהן, און נאכהער האט ער מיט גרויס
פרייד אויסגערופען:

— איד ווייס די באדייטונג פון דיזען
חלום. די זיבען פויגלען וואס דו האָסט
געזעהן זיי... דאָס די זיבען טעכטער
פון מיין זעהן... זעקס פון זיי וועלכע
קומען אפט באזוכען דעם טעמפעל און
דינען צו די געטער... יע, דאָס זיינען
די זעקס פויגלען... און די זיבעטע פויר
געל, וועלכע האט אליין מיט איהר אייר
גענעם ווילען נישט געוואלט אריינקומען
אין טעמפעל, דאָס איז צורה, וועלכע
ווייל די געטער נישט דינען, און דער
אָדלער וועלכער האט געוואלט איהר צו-
רייסען, דאָס באדייט אז די געטער פון
מדיו זוכען צו באשטראַפֿען צפורה'ן
פאר איהר עקשנות, און דאָס וואָס דו
האָסט דערשאַסען דעם אָדלער און איהר
געראטעוועט, איז א סימן אז דו ביזט
דער איינציגער, וועלכער וועט איהר קע-
נען ראטעווען!..

— אַה, ווי וואונדערבאר איז דיין
אויסטייטשונג פון מיין חלום—האט
ערב זיך אפגערופען—יעצט זעה איד
אז די געטער האבען מיר ענטדעקט א
גרויסע זאך און איד וועל זיך גליקליך
שעצען אויב איד וועל קענען צפורה'ן
העלפען.

— די איינציגע רעטונג פאר צפורה'ס
נשמה וועט זיין ווען זי וועט ווערען
דיין פרוי.—האט רעואל זיך אפגערופען.
—דו וועסט אויף איהר ווירקען דאָס זי
זאל אנפאנגען צו דינען צו די געטער
פון מדיו און מיר דוכט זיך אז דאָס
האבען דיר די געטער געוואלט אנ-
דייטען.

— איד גלויב איד אזוי! — האט
ערב אויסגערופען רוים ווערענדיג. —

פאראיבער און ער האט צפורה'ס שעה-
נעם פנים נאך נישט אנגעקוקט.

איינמאל רופט זיך אָפּ עורב צו
רעואל'ן:

— איד האב לעצטע נאכט געזעהן א
חלום און איד בין שטארק באאומרוהיגט.
קענסטו מיר פילייכט זאגען, וואָס דאָס
באדייט?

— דערצהל מיר, מיין זעהן! —
האט רעואל געזאגט — מעגליך אז איד
וועל וויסען וואָס די באדייטונג פון דיין
חלום איז.

— ווען איד האָב צוגעמאכט מינע
אויגען און נאר וואָס איינגעשלאָפען,
האב איד דערזעהן ווי זעקס קליינע
פויגלען פליהען אריין יין דעם טעמפעל
פון די געטער... זיי זיינען אלע צוגע-
פליוגען צו דעם אלטאר און דארטען
געבליבען שטעהן. ווען איד האב זיך
ארוםגעקוקט האב איד געזעהן א זיבעטע
פויגעל שטעהענדיג פון דרויסען אויף
דעם פענסטער... די זעקס פויגלען האָ-
בען איהר גערופען אינוועני, אבער זי
האט נישט געוואלט געהן... פלוצלונג
איז אנגעקומען א גרויסער אָדלער און
זיך ארונטערגעלאָזען אויף דעם זעלבען
פענסטער וואו די זיבעטע פויגעל איז
געשטאנען און מיט זיינע שארפע נעגעל
האט ער די פויגעל א נעהם געטאן און
איהר גענומען אוועקטראַגען צו זיין
נעסט. די זעקס איבעריגע פויגלען האָ-
בען גענומען שרייען און וויינען. איד
האב נישט געקענט צוזעהן זייער צער,
האב איד שנעל געכאפט מיין פייל און
בייגען און איד האב אריינגעשאַסען א
פייל אין דעם פליהענדיגן אָדלער. דער
אָדלער איז גלייך ארונטערגעפאלען א
טויטער און די פויגעל איז געראטעוועט
געוואָרען. די איבעריגע זעקס פויגלען
האבען זיך פאנאָדערגעזונגען מיט
גרויס פרייד.

ערשט דאן איז די זיבעטע פויר
געל אריינגעפליוגען אין טעמפעל
און זיך איינגעשלאָסען מיט די אנדערע
פויגלען אין זינגען א לויבגעזאנג צו
אונזערע געטער. באלד נאָכדעם איז די

אוועקגערופען אן א זייט און זיך צו איהם אפגערופען:

— מיין זוהן איך האב זעהר וויכטיגעס מיט דיר צו ריידען. דו געדיינקסט דאך געוויס אז מיט א קורצע צייט צו ריך האב איך מיט דיר גערעדט וועגען צפורח'ן. דו האסט מיר דאן געזאגט אז צפורח איז נאך צו יונג... יעצט אבער איז געקומען די צייט אז דו זאלסט זיך מעהר אריינטראכטען וועגען דעם... דיין טאכטער צפורח האט און גאנצען פערלאזען די געטיר פון מדון.

— זי האט קיינמאל צו זיי נישט געדיענט! — האט יתרו געענטפערט — זי געהט אין די וועגען פון איהר מוטער און איך האב פארשפראכטן שרה'ן איהר קיינמאל נישט צו שטערען אין גאטעס דייענסט. יעצט אז איינע פון מייע טעכטער וויל דייענען צו דעם גאט פון איהר מוטער זאל איהר דען זיין דא-געגען?!

— אבער דו ווייסט נישט וואס פאר א געפאהר עס דראהעט דיין טאכטער אויב זי וועט נישט תשובה טאהן און אנפאנגען אריינצוקומען אין טעמפל. די געטער'ס צארן וועט זיך אויף איהר אויסניסען און ווער ווייס וואס פאר א שטראף זי וועט פון זיי דערפאר בעקר מען. יע, מיין זוהן, יעצט איז די צייט צו ראטעווען איהר נשמה. דער פריעס'טער עורב, וועלכער העלפט מיר ארויס אין טעמפל, איז דער פאסענדרסטער מאן פאר צפורח'ן ווען זי וועט מיט איהם הייראטען. דאן וועלען איהר די געטער פערגעבען אלע איהרע זינד... זי אליין וועט אין גאנצען זיך ענדערן... — אבער איך מוז דיר זאגען דעם אמת, פאטער — האט יתרו געזאגט — עורב האט קיין חז נישט געפונען איש מינע אויגען, יע, גיך האב איהם נישט איבעריג לייעב און געוויס נישט קענען צוריידען מיין טאכטער איהם צו הייראטען. דאך ווען ער וועט געפעלען צפורח'ן, און זי וועט איהם וועלען פאר א מאן, וועל איך איהר געוויס נישט שטערען.

— מיין זוהן! איך זעה אז דו בע-

איך זעה רעם וועג וואס די געטער האט בען פאר מיר אנגעצייכענט און איד... ע... האב צפורח'ן זעהר לייעב.

— איך וועל זיך נאך היינט דורכ-ריידען מיט מיין זוהן און איך וועל איהם זאגען אז דאס איז דער וואונש פון די געטער.

— אבער איך בעט דיר מיין האר, דערצעהל קיינעם נישט פון מיין יעצטיגען חלום... זער חלום איז פאר מיר צו הייליג אז איך זאל איהם דערצעהלען צו וועמען עס איז, א הויז דיר, דער הויפט פריעסטער פון מדון.

— אויב מינע ווערטער וועלען קיין ווירקונג נישט האבען, דאן וועל איך מוזען זיי אלעס דערצעהלען. עס איז ביי מיר קיין צווייפעל נישט ווען מיין זוהן אדער מיין אייניקעל צפורח וועט דערהערען וואס די געטער האבען דיר ענטרעקט אין חלום, וועלען זיי זיך צו הערען צו מינע רייד און דאן וועסטו קיינע שטערונגען נישט האבען. דער אמת זאגענדיג, האב איך שוין געהאט גערעדט מיט מיין זוהן וועגען דיר און צפורח, אבער יך האט מיר דאן גע-ענטפערט אז זי איז נאך צו יונג, יעצט אבער איז זי יינטערגעוואקסען, גלויב איך אז יתרו וועט צושטימען.

עורב איז געווען זעהר גליקליך וואס איהם איז געלונגען אפצונארען דעם אלטען פריעסטער מיט זיין "חלום". ער גלויבט יעדעס ווארט און ער זעהט אז עס וועט איהם נישט שווער אנקומען צו קריגען די שעהנע צפורח פאר זיין פרוי ווען עס זאל איהר זיידען געלינגען צו ווירקען אויף צפורח'ן צו קומען אין טעמפל פון די געטער דאן וואלט ער שוין מיט איהר מתפלל געווען. ער וואלט איהר קרבן געבראכט פאר די געטער. זי וואלט געזעהן ווי איבערגעגעבען ער איז צו איהר. ער וואלט גע-קענט זעהן איהר וואונדער שעהנעם פנים און טיעף אריינצוקוקען אין איהרע הימלישע אויגען.

ווען יתרו איז אויפ'ן צווייטען טאג אריינגעקומען אין טעמפל מתפלל צו זיין צו די געטער, האט איהם רעואל

— דאס האבען זיינע שונאים אויף איהם א בלבול אויסגעטראכט! עורב איז געווען אן עהרליכער פאסטור און יעצט איז ער אן עהרליכער פריעסטער!
— איד פערזיכער דיר, פאטער, אז דער "חלום" איז אן אויסגעטראכטער. דו ווייסט דאך אז צפורה איז די שענהר סטע מיידעל פון לאנד און יעדער אייך נער וואלט זיך גליקליך געשעצט איהר פאר א פרוי צו קריגען. און עורב מיינט געוויס אז דורך דיר וועט ער קענען קהיגען מיין טאכטער!

— און דו דענקסט אז דיין פאטער האט נישט גענוג פערשטאנד, אז מען זאל איהם קענען אזוי נארען.

— איד זאג דאס נישט, ליעבער פאטער, אבער דעם "גענישען וועלכען מיר ליעבען קענען מיר אפט נישט בעמער קען חסרונות וועלכע זיינען אזוי בולט אין די אויגען פון אנדערע. דו האסט עורב'ן ליעב בעקומען, און דעריבער זעהסטו אין איהם לויטער מעלות און דאן איז איהם שוין נישט שווער דיר צו נארען!

— און איד זאג דיר אז עורב איז אן אימווירדיגער מענש און ער טאר זיך אפילו נישט געפינען אין דעם טעמפל פון די געטער! — האט יתרו אויסגערופען— אין דער צייט וואס ער איז א פאסטור געווען, האט ער פיעלע אומווירדיגע זאכען געטאהן, און אויב דו ווילסט נישט גלויבען, דאן וועל איד דיר בריינגען די מוטער פון יענער הירטין וועמען ער האט שלעכטעס געטאהן. זי איז געקומען צו מיר און מיט מ'הרען אין די אויגען דערצעהלט ווי אזוי עורב האט איהר טאכטער פער-אומגליקט...

— איד וויל מעהר פון דיר אזעלכע רייד נישט העיען! — האט רעואל אויסגערופען— עס איז געוויס אן אויסגעטראכטער בלבול אויף עורב'ן. ער וועט קיין זאך זאגן נישט טאהן. איד בין זיכער אז דאס האבען זיינע שונאים אויף איהם אויסגעטראכט, איד ווייס אפילו ווער דאס איז. יע, זיי זיינען איהם מקנא וואס איד האב איהם

גריפסט נישט די וויכטיגקייט דערפון, — האט רעואל זיך אפגערופען — דו טארסט נישט געהו געגען דעם ווילען פון די געטער.

— אויב מיין טאכטער האט געגען די געטער פערזינליג טו פאר וואס זאל לען זיי זוכען איהר גליקליך צו מאכען דאמיט וואס זי וועט הייראמען עורב'ן?
— וועל איד דיר יעצט דערצעהלען א חלום וואס עורב האט לעצטע נאכט גע'חלום'ט און זעה פאר זיך, אויב די אויסטויטשונג פון חלום, ווי איד האב עורב'ן געזאגט, איז נישט ריכטיג.

רעואל האט יתרו'ן דערצעהלט עורב'ס גאנצען חלום און די בעדייטונג. יעצט זעהסטו אז א גרויס געפאהר דראהעט דיין טאכטער צפורה אויב זי וועט ניט הייראמען מיט עורב'ן.

יתרו האט זיך איינגעהערט און דער-נאך אויסגערופען:

— איד גלויב פאטער, אז דו מאכסט א גרויסען טעות אין עורב'ן. איד ווייס אז ער וויל אריינקריגען צפורה'ן פאר זיין פרוי און ער וועט זיך פאר קיין זיך נישט אפשטעלען. איד פערשטעה אז ער האט זיך צוריקגעקעהרט אין טעמפל פל מיט דיזען צוועק אין זיינע געדאנקען, און ווען ער האט געזעהען אז דאס האט זיך איהם נישט איינגעגעבען טראכט ער אויס פערשידענע "חלומות" כדי צו מאכען די ווירקונג אויף דיר אז דאס איז דער ווילען פון די געטער.

— מיין זוהן דו זינדניכט מיט דיין געליפען! עורב איז א הייליגער פריעסער און די געטער זיינען גנדיג צו איהם. איד געפין זיך מיט איהם דעם גאנצען טאג אין טעמפל, און איד זעה ווי דעם גאנצען טאג האלט ער אין איין מתפלל זיין צו זיין...

— און איד האב געהערט פון איהם זעהר נישט קיין שעהע זאכען, ווען ער האט דעם טעמפל פערלאזען און זיך גענומען צו פיטערן די שאף! — האט יתרו געזאגט— מען האט מיר דערצעהלט אז ער האט זעהר נישט פאסיג בער האנדעלט איינע פון די טעכטער הירטין.

צפורה, יתרו'ס טאכטער האט זיך אונטערשיעדט פון איהרע שוועסטער ניכ נאך אין אויסזעהען, נאך אויך אין כאראקטער און מידות. איהרע שוועסטר טער זיינען געווען אימער פרעהליך, לוסטיג, זיך גע'הבר'ט מיט פיעלע אנדערע טעכטער פון מדין און זיך אויפ'געפיהרט נוי זיי. צפורה אבער איז גע'ווען שטיל, געלאסען. איהרע וואונדער שעהנע אויגען זיינען געווען ווי פאר'טרוימט . . . זי האט זיך געפיהלט איינזאם אין איהר אייגען הויז.

איהר הארץ איז געווען אנגעפילט מיט בענקעניש. איהרע געדאנקען האבען גע'שוועבט אין די הימלען. זי האט גע'טראכט, גע'חלום'ט . . . זי האט גע'זוכט אן ערקלעהרונג צו פיעלע סודות פון דער נאטור . . . איהר איינציגער פריינד איז געווען איהר מוטער שרה. ביידע, טאכטער און מוטער, פלעגען פארברענגען זייער ליידונגע צייט צוזא'מען . . . צפורה האט איהר מוטער לייעב געהאט, מעהר ווי איהר אייגען לעבען . . . זי פלעגט קענען אפזייען געבען איהר טען און נעכט און זיך צו'הערען צו די וואונדערבארע מעשות וואס שרה פלעגט איהר דערצעהלען פון דעם פאלק ישראל פון וואנען זי שטאמט . . . צפורה'ס הארץ האט שטארק געבלוטניגט ווען איהר מוטער פלעגט איהר דערצעה'לען פון די ליידען און צרות וואס די אידען שטעהען אויס אין מצרים. זי האט געהערט ווי אזוי די מצרים דערטרין'קען ניי געבארענע אידישע קינדער און איהרע אויגען פלעגען אנגעפילט ווערען מיט טרעהרען.

— מוטער! — האט צפורה זיך איינ'טאל צו איהר אפגערופען: — פארוואס האט דער גאט פון ישראל אויף זיי אויס'גענאסען זיין כעס, פארוואס העלפט ער זיי ניט אין דער צייט פון זייער נויט . . . האט ער דען ניט געטאן קיין וואונדער מיט זייערע עלטערען . . .

— מיון טאכטער! די צייט איז נאך ניט געקומען — האט איהר שרה געענטפערט. — גאט וויל אויסלייטער'רען זיין פאלק און דערנאך זיי באפריי'

פאר א פריעסטער געמאכט! דו מיון ווהן הער זיך נישט צו צו זייערע רייד! — איד קען די מוטער פון יענער טאכטער, און איד ווייס אז זי וועט קיין בלכול אויף איהם נישט אויס'טראכטען. א הויז דעם האט זי נישט קיין זיהן אדער ברידער וועלכע זאלען קענען זיין פריעסטער. אויב דו ווילסט יועל איד איינלארען יענע פרוי און מיון הויז און דו, פאטער, וועסט דארטען אויך זיין וועסטו הערען פון איהר מויל, און דאן וועסטו פילייכט קענען בעסער אורטיילען אויב די פרוי זוכט א בלכול צו מאכען אויף ערב'ן אדער נישט.

— גוט! — האט רעואל צוגעשטימט — בעשטיים דעם טאג אויף מארגען, איד וועל קומען צו דיר אין הויז און דו יועסט שיקען רופען יענע פרוי, אבער דו דארפט מיר פערשפרעכען, מיון ווהן, אז אויב עס וועט זיך ארויסוויי'זען אז די פרוי אדער איהר טאכטער זוכט צו מאכען א בלכול אויף ערב'ן כדי דאמיט צו שטייגען זיין גוטען נא'מען דאן זאלסטו זעהן איהם צו פער'גיטיגען און צושטימען איהם צו געבען צפורה'ן.

— דאס פארשפרעד איד דיר, מיון פאטער — האט יתרו געזאגט, אז אויב עס וועט זיך ארויסצייגען אז דאס איז בלויז א בלכול אויף ערב'ן וועל איד ניט זיין דאגענען, אבער צוזאגען צפורה'ן וועל איד געוויס ניט! נאך וואס וועט זיין אז עס וועט זיך ארויסצייגען אז ער האט טאקע אזא פארברעכען באגאנ'גען?

— דאן וועל איד איהם פארטרויבען פון טעמפעל! — האט רעואל געענט'פערט. — איינער, וועלכער קען טאן אזעלכע שענדליכע זאכען, איז ניט וויר'דיג צו באדיענען די הייליגע געטער . . . אבער איד בין איבערצייגט אז ערב' האט אזא זינד קיינמאל ניט באגאנגען! אזדערצו קען איד דיר פארזיכערען אז זיין הלום איז א ריכטיגער. ער איז זעהר שטארק באלייכט ביי די געטער, זיי זאגען איהם אז פאראויס אין א הלום אלעס וואס וועט טרעפען . . .

יע געלונגען איהר צו באגעגענען פלעגן זיך די פאסטוכער דורכריידען צווישען זיך :

זי איז אזוי שעהן ווי א געטין ! — האט איינער געזאגט. — יא, זי איז די געטין פון מדבר.

— ווען זי וואלט דערצו אויך געווען א גלויבערין איז די געטער פון מדיו, וואלטען מיר געהאט א רעכט איהר אנט צורופען די געטין פון מדבר. . . אבער אזוי ווי זי ווייכט פון אונזערע טעמפֿלֿ לעז, איז זי זינד איהר אנטרופען מיט אזא נאמען — האט א צווייטער געזאגט.

— זי איז א טאכטער פון מדבר ! זי איז אזוי אפגעזונדערט פון אונז אלע מען, ווי זי וואלט געבארען געווארען ערגעץ אין דער וויסטעניס און ניט אין מדיו.

— עפעס ציהט איהר אהער, צום מדבר. ווער ווייס וואס פאר א סודות זי זוכט דא, אין דער שטילקייט פון מדבר.

— גליקליך וועט זיין יענער וועלכער וועט איהר פאר זיין פרוי אריינקריגען ! — האט נאך א פאסטוד אויסגערוד פון מיט בענקערע אויגען.

— א פאסטוד וועט צופור'ן געוויס ניט קריגען !

— איד האב געהערט אז זי איז פאר־ קנס'ט צו עורב'ן דעם געוועזענעם פאסטוד און דער יעצטיגער פריסטער.

— ווער האט עס דיר דערצעהלט ? — מיון ברודער ! ער איז געקומען

אין טעמפל מתפלל צו זיין צו די געט־ טער און ער האט זיך דערווייל דורכגע־ רעדט מיט עורב'ן, האט ער איהם פאר־ טרויט א סוד אז ער וועט אין גיכען היי־ ראטען צופור'ן, די טאכטער פון יתר'ן.

— איד קען עורב'ן, ער האט זיך ליב צו באריהמען. ווען ער איז נאך געווען א פאסטוד, האט ער מיר איינמאל גע־ וואלט איינריידען אז צפורה וועט ווע־ רען זיין פרוי.

— ווען עורב וואלט אין זיך געהאט מנשליכע געפיהלען, וואלט ער געדארפט יעצט הייראטען וועמען ער האט פאר־ פיהרט. . . ער מיינט אז ווייל זי

ען פון מצרים און פיהרען זיי צוריק אין דער לאנד פון זייערע עלטערען אברהם, יצחק און יעקב, אין דעם לאנד פון כנען. * * *

צפורה האט זיך לייעב געהאט אוועק צושפאצירען גאנץ ווייט, וואו זי פלעגט קענען בעאבאכטען די גלאררייכע נאטור אומגעשטערט. . . עס פלעגט גאנץ אפט טרעפען, אז זי פלעגט אזוי אוועק וואנדערען ביי דעם מדבר וואס איז גע־ ווען ניט ווייט פון מדיו, זי פלעגט לייעב האבען צו קוקען אויף דעם קרויסטאל־ בלויען הימעל און האבען פיעל פארגע־ ניגען צו באטראכטען דעם גלאררייכען זונען אונטערגאנג, וועמעס לעצטע גאל־ דענע שטראהלען פלעגען נאכצוגעבען א שעהנערען קאליר צו די אזוי אויך הער־ ליכע נאטור. . .

פיעלע מאל פלעגט זיך מאכען אז די פאסטוכער, אראפנידערענדיג זיך פון די בערג מיט זייערע שאף, פלעגען באמער־ קען פון ווייטען צופור'ן זיצענדיג אויף א שטיין און חלומ'ען. דאן פלעגען זיי פלוצלונג אלע מיט אמאל געהמען פויר פון מיט זייערע פייפלען און צפורה פלעגט זיך אויפכאפען פון איהרע חלומות און שנעל געהמען לויפען אהיים.

אין איהרע אויערען פלעגט אפהיל־ קען דער פרעהליכער געלעכטער פון די פאסטוכער, זי פלעגט הערען ווי זיי שרייען אויס :

— "די טאכטער פון מדבר לויפט אהיים ! אבער צפורה האט זיך ניט אומגעקוקט. . .

דאך ווען עס פלעגט זיך מאכען אז אייניגע פאסטוכער פלעגען זיך באגע־ גענען מיט איהר ינים צו פנים, פלע־ גען זיי עטוואס פארשעהמט ארונטער־ לאזען זייערע אויגען. איהר שעהנקייט פלעגט זיי אלעמען כאצויבערען און ארויסרופען גרויס רדר ארץ צו איהר. . .

פיעלע פאסטוכער פלעגען מיט א כיון פיהרען זייערע שאף אהין צו דעם מדבר, כדי זיי זאלען האבען א געלע־ געהויט אנצוקלענען דעם שעהנעם פנים פון צפורה'ן. און ווען עס פלעגט זיי

ער פלעגט מיר אויך זאגען אז די געטער פון מדין באווייזען זיך צו איהם אין חלום און זיי דערצעהלען איהם אלע סודות . . . אין מיינע אויגען איז עורב געווען א הייליגער פאסטוד און איך האב געגלויבט יעדעס ווארט וואס ער האט מיר דערצעהלט . . . אזוי זיינען אוועק פיעלע טעג און אונזער פריינד שאפט איז נאך שטארקער געווארען... ער האט מיר געזאגט אז ער לייעבט מיר און ער וועט מיר נעהמען פאר זיין פרוי. איך האב איהם געגלויבט און געטהאן אלע זיינע פערלאנגען און ווען איך האב פון איהם גענומען פאדערען ער זאל מיר הייראטען, ווייל איך דארף אין גי' כען א מוטער ווערען, האט ער מיר גע' זאגט, אז ער האט 'עצמע נאכט גע' חלומ'ט א חלום אז דער הויפט גאט פון די געטער פון מדין האט איהם גע' הייסען ווערען א פריעסטער און דערי' בער קען ער מיט מיר יעצט ניט חתונה האבען . . . איך האב געוויינט פאר איהם און געבעטען ער זאל פון מיר ארונטערנעהמען די שאנדע, אבער ער האט זיך צו מיר ניט געוואלט צוהערען און איז גלייך אוועק אין מעמפעל און איז עטליכע טעג ארום האב איך זיך דערוואוסט, אז ער איז געווארען דער פריעסטער — האט די הירטין פארענ' דיגט און זיך פאנאנדערגעכליפעט.

— און איך בין אז ארימע אלמנה !
— האט די מוטער צוגעגעבען. — מיינ טאכטער פלעגט פיטערען מיינע שאף און דורך דעם קוים זיך ערנעהרט, יעצט דארף זי אכטונג געבען אויף איהר קינד און איך בין צו שוואך צו פיטערען די קליינע צאל שאף, וואס איך פארמאג... איך בין געווען געוואונגען צו דינגען א פאסטוד און מיר איז זעהר שווער צו צאהלען פאר זיין ארבייט.
ווען רעואל האט דערהערט דיעזע רייד, איז ער זעהר אויפגערעגט געווא' רען. ער האט זיך קיינמאל ניט געגלויבט אז עורב זאל זיין אזוי געמיין.
— זאל מען גלייך שיקען רופען עורב'ן? — האט דער אלטער רעואל אויס' גערופען — און דו געה און ברענג אהער

איז געווען די טאכטער פון אז ארימער אלמנה, קען ער טהאן מיט איהר וואס ער וויל.

— ניט אומזיסט איז ער געלאפען צו ריך אין מעמפעל . . . דארט איז ער באשיצט געגען דער אלמנה און געגען איהר טאכטער.

— פונדעסטוועגען גלויב איך אז ער וועט דאס ניט אזוי גרינג ארונטערשלינג' גען. פריהער וועט ער מוזען הייראטען מיט איהר און דערנאך וועט ער קענען נעהמען צו איהר אויך אנדערע פרויען. אלס א פריעזטער וועט איהם ניט זיין אזוי שווער דורכצופיהרען אלע זיך נע פלענער — האט אז אנדער פאסטוד זיך אפגערופען. עורב ווייס ווי אזוי צו האנדלען.

* * *

אויף מארגען, ווען רעואל איז געק' מען צו זיין זעהר'ס הויז, האט יתרו גע' שיקט רופען די פרוי, די אלמנה און איהר טאכטער די הירטין.

— דערצעהל פאר מיר און פאר מיינ פאטער אלעס וואס דו ווייסט וועגען עורב'ן — האט יתרו זיך געווענדעט צו דער יונגער הירטין.

דער הירטיןס פנים איז באדעקט גע' ווארען מיט א רויטקייט און זי האט ארונטערגעלאזען איהרע אויגען.

— שעהם זיך ניט, מיינ טאכטער ! — האט זיך איהר מוטער צו איהר געווענ' דעם. — דערצעהל אלעס פאר דעם הויפט פריסטער, ער וועט דיר פיליכט קענען זעהר פיעל העלפען !

איך האב יעפיטערט מיינע שאף אין דעם טהאל וואס ליגט הינטער דער שטארט — האט די הירטין אנגעפאנ' גען מיט טרעהרען אין די אויגען — דארט פלעגט אפט אויך צוקומען עורב, וויילכער איז געווען א פאסטוד. ער פלעגט צופיהרען זיינע שאף ניט ווייט פון דעם פלאץ וואו איך בין געווען . . . ער פלעגט פאר מיר זינגען די ליעדער פון די געטער . . . און יעדען טאג פלעגט ער מיר דערצעהלען וועגען זיינע חלומות, וואס ער חלום'ט ביינאכט . . .

דיינע רייד — האט עורב געזאגט — איד וועל מאַרען דעם נאנצען טאג מתפלל זיין פאר דיר . . . און איד בין זיכער אז זיי וועלען דיר דיינע זינד וואס די האסט נאר וואס געזינדיגט מיט דיי נע ליפען, גרעכען.

צפורה האט גאר קיין אהנונג ניט געהאט וואס גס געהט און אין דעם צווייטן מען צימער, זי האט ניט באמערקט ווי די אלמנה און איהר טאכטער זיינען אריין אין הויז, דעריבער איז זי שטארק איבעראשט געווארען צו הערען אזעלכע רייד פון עורב'ן . . . זי האט טאקע באשלאסען יעצט צו פארבלייבען אין הויז . . . זי וועט אויך מוזען האבען די הילף פון איהר מוטער, זי איז שנעל אריין צו שר'ן אין צימער און איהר איבערגעגעבען די רייד פון דעם פריעס-טער עורב.

— אה, מוטער! — האט זי אויסגע-רופען — איך האב איהם ניט לייעב און איד וועל מיט איהם קיינמאל ניט היי-ראטען, איד בעט דיר דאך מוטער, קום מיט מיר אריין צו ספאטער, ער וועט זיך צו דיינע רייד זיכער צוהערען.

— בערוהיג זיך, מיין טאכטער! איד ווייס אז דיין פאָטער האט עורב'ן אויך ניט איבעריגס לייעב, און ער וועט דאך געוויס דיר ניט צווינגען איהם צו הייראטען געגען דיין ווילען . . .

שרה און צפורה זיינען אריין אין יתרו'ס צימער און דארטען האבען זיי געטראפען ווי עורב שמעהט ווי א בא-שולדיגטער, מיט ארונטערגעלאָזענעם קאפּ. די אלמנה צייגט אן אויף איהם מיט איהר פינגער און איהר טאכטער, די הירטין. האַלט א קליין קינד אויף איהרע הענט.

— האסטו דען ניט פארשפראכען מיט איהר צו הייראטען! — האט רעואל אויף עורב'ן געשמורעמט . . .

— ניין! איד האב דאס קיינמאל ניט געטאָהן! — האט עורב געענטפערט. — ער איז א לינגער, ער האט מיר נאָך געזאָגט אז ער האט געזעהען אין חלום, אז איד וועל ווערען זיין פרוי!

דאָס קינד פון דייין טאכטער — האט ער זיך געווענדעט צו דער אלמנה.

יתרו האט געשיקט איינע פון זיינע טעכטער אין טעמפעל צו רופען עורב . . .

א גליקליכע פרייד האט זיך צוגאסען אויף עורב'ס פנים, ווען ער האט דער-הערט פון יתרו'ס טאכטער אז ער ווערט גלייך איינגעלאדען צו יתרו'ס הויז . . . — יא, האט ער זיך געמראכט דער אל-טער פריעסטער האט געוויקט אויף זיין זוהן און יעצט וועט די וואונדער-שעהנע צפורה געהערען צו איהם . . . ער האט זיך גלייך געמנייהט געבען דעם מוכח פון די געטייט און האט א תפלה געמורמעלט.

אין א קורצער וויילע איז ער שוין גע-ווען אין יתרו'ס הויז. ער האט גלייך ביים אריינגאנג דערזעהען צפורה'ן, וועלכע האט געהאלטען ביים ארויסגעהן פון הויז און ער האט זיך פאר איהר פארנייגט.

צפורה האט איהם געענטפערט מיט א ניגון און זי איז צוגעגאנגען צום טיהר. — אה, צפורה! — האט עורב זיך צו איהר אפגערופען. — דיין פאָטער האט דאך מיר געשיקט רופען . . . איז עס מעגליך אז דו ווייסט נאָך דערפון נאָר-נישט! . . .

צפורה האט איהם אנגעקוקט מיט ער-שטוינונג און זי האט א שאַקעל געטאן מיט'ן קאפּ . . .

— ניין, איד ווייס פון נאָרנישט.

— עס איז דאך דער וואונש פון די

געטער אז דו זאלסט ווערען מיין פרוי!

— איז עורב שוין דרייטער געווא-

רען . . . און דיין זיידע געפינט זיך

אויך יעצט אין דיין הויז, און דאס האט

מען מיר געשיקט רופען פון דעם טעמ-

פעל . . . איד בעט דיר צפורה געה

יעצט ניט אוועק . . .

— דו ביזט געוויס געריהרט געווא-

רען פון זיינען! — האט זיך צפורה פא-

נאנדערגעלאכט — ווייסטו דען ניט

אז איד האלט ניט פון די געטער פון

מדון און נאך ווינגער האלט איד פון

זייערע פריעסטער . . .

— זאלען די געטער מוחל זיין פאר

בער דעם זיידען און ער האט איהם גע-
וואַלט איינריידען אז די געטער האבען
זיך באוויזען צו איהם אין חלום און זיי
האבען איהם געהייסען דיר נעהמען פאר
זיין פרוי . . . אבער דיין פאטער איז
געווען זעהר קלוג צו איהם, ער האט
גלייך אויסגעפונען וואס פאר א מאן
עורב, דער געוועזענער פאסטור איז, און
יעצט האט ער צוזאמענגעבראכט די הירד
מיין מיט איהר קינד און איהר מוטער...
יעצט מענטשן שוין רוהיג זיין, מיין
מאכטער אז ער וועט דיר שוין מעהר ניט
בעלעסטיגען.

* * *

דעם זעלבען טאג האט רעואל
חתונה געמאכט עורב'ן מיט דער הירד-
מיין און גלייך נאכדעם איז עורב צוגע-
גאנגען צו רעואל'ן און זיך געקניהט
פאר איהם און געזאגט :

— איד ווייס אז איד האב געזינדיגט
געגען די געטער און געגען דיר, זיי מיר
מוחל און לאז מיר פארבלייבען דער זעל-
בער פריעסטער ווי פריהער.

— אה ניין, ניין! — האט די יונגע
הירטין אויסגערופען. ער פוילט זיך צו
טהאן ארבייט דעריבער וויל ער זיין א
פריעסטער אין מעמפעל. ער וועט מיר
זען געהן פיטערען די שאף פון מיין
מוטער, כדי מיר אלע זאלען זיך קענען
ערנעהרען.

— איד האב בעשלאסען אז מעהר
קיין פריסטער וועסטו ניט זיין! — האט
רעואל איהם געענטפערט. געה און וואהן
מיט דער פרוי און קינד און זעה פון
יעצט אז צו זיין גוי . . .

פופצענטער קאפיטעל
יתרו אין הרם

אין א קורצע צייט ארום איז דער
הויפט פריסטער רעואל, יתרו'ס פא-
טער געשטארבען. האט דאס גאנצע
לאנד געטרויערט אויף זיין טויט, ווייל
ער איז ביי אלעמען געווען בעליעבט,
און ווען די טרויער טעג זיינען פאר-
איבער, זיינען די עלטסטע פון מדין גע-
קומען צו יתרו'ן און געזאגט :

— דיין פאטער איז טויט, און די

— האט די הירטין אויסגערופען מיט א
וויינענדיגע שטימע.

— און דאס קינד ? — האט יתרו
איהם א פרעג געטאן, אנערקענסטו אז
דו ביזט דער פאטער פון דעם קינד ?
עורב'ס פנים האט זיך גענומען ביי-
טען קאלירען . . .

— ער . . . המ . . . יע! — האט
ער קוים ארויסגעשטאמעלט.

— און דו האסט איהר ניט פאר-
שפראכען צו הייראמען ? איז רעואל'ס
כעס גרעסער געווארען.

— איד האב עס געטאן איידער מיר
האט זיך גע'חלום'ט אז די געטער פער-
לאנגען איד זאל זיי בעדינען אין דעם
טעמפעל — האט עורב געזאגט.

— מיט דיין שענדליכע אויפפיהרונג
האסטו פארשוועכט די הייליגקייט פון
דעם טעמפעל — האט רעואל געזאגט —
און דעריבער קענסטו שוין מעהר קיין
פריעסטער ניט זיין. און אויב דו
וויילסט ניט באשטראפט ווערען,
זאלסטו נאך היינט צוקומען אין טעמ-
פעל מיט דיעזער פרוי און איהר וועט
דארטען הייראמען . . . און ווען דו
וועסט עס ניט טהן וועסטו פון די גע-
טער פארשאלטען ווערען אויף אייביג.

צפורה האט די גאנצע צייט צוגעקוקט
אויף דער הירטין און אויף דעם קליינעם
קינד וואס זי האט אין איהרע הענד גע-
האלטען און דאס הארץ האט איהר פאר-
קוועטשט פון צער . . . טרעהרען הא-
בען זיך באוויזען אין איהרע אויגען...
און ווען זי איז מיט איהר מוטער ארום
פון צימער האט זי זיך אפגערופען :

— עס איז נאך אויף דער ארימער
הירטען יעצט א גרעסערער רחמנות ווי
פריהער.

— עורב וועט שוין מעהר קיין פריעס-
טער ניט זיין, ער וועט שוין פיטערען
די שאף פון איהר מוטער — האט שרה
איהר געענטפערט, און מעגליך אז זי
וועט צופרידען זיין. יעצט מעג איד דיר
זאגען, צפורה, אז כאטש דיין פאטער
האט קיינמאל עורב'ן ניט ליעב געהאט,
האט דאך דער אומווייניגער עורב גע-
האט זעהר א שטארקען איינפלוס איי-

אויפגעבראכט און ערצויגען געווארען אלס ישראלית, אבער דו, צפורה, דו ביזט דאך געבארען געווארען און ער צוויגען געווארען אין מדין און דערצו איז נאך דיין זיידע געווען דער הויפט פריעסטער זינט דו ביזט א קליין קינד געווען, און יעצט, אפילו ווען איר בין דער הויפט פריעסטער פון מדין. ווילסטו אויך נישט דינען צו די געטער!

— מיין לעבער פאטער! — האט צפורה איהם געענטפערט — דו האסט געוויס פערנעסען אז די ערשטע צייטען פלעגסטו אליין אויך נישט זיין קיין שטארקער מאמוז אין די געטער און מיר איז שווער צו פערשטעהן וואס עס האט מיטגעבראכט אז דו זאלסט ביימען דיין מיינונג. מיין מוטער דערצעהלט מיר אז ווען דו ביזט אין מצרים געווען פלעגסטו מיט פעראכטיגט קוקען אויף די מצריים וועלכע דינען צו פיעלע געטער וואס בעוועזען נישט קיין מאכט, און יעצט טוסטו עס אליין, גלויבסטו, פאטער, אז די געטער פון מדין זיינען מעכטיג און קענען טאהן גוטעס צו די וועלכע דינען זיי און שלעכטעס צו די וועלכע פערלאזען זיי?

יתרו איז געבליבען ויצען אין א פער-לעגענהייט, זיין טאכטער'ס גערעכטע טענות האבען איהר זיינע אויגען גע-עפענט. ער האט גענומען טראכטען: גלויבט ער טאקע אין די געטער פון מדין מיט זיין גאנצען הארצען. ער האט געמוזט קומען צום בעשלוס אז נישט, ער דינט צו זיי מעהר אלס געוואהנ-הייט, ניט אפגעבענדיג זיך קיין רע-כענונג.

פון דאן אז איז יתרו'ן געווען זעהר שווער צו געהן אין טעמפלע פון די גע-טער, ער האט זעהר שטארק געהאסט פאלשקייט, און ווי נאר ער איז געקו-מען צו דער איבערציינונג, אז ער גלויבט נישט אין זיי, האט ער זיך גלייך געוואלט ענטזאגען פון זיין שטעלע אלס הויפט פריעסטער, אבער יתרו האט די איינוואהנער פון מדין גאנץ גוט געקענט און ער האט געוואוסט אז אויב ער זאל ווי פלוצלינג זאגען אז ער וויל מעהר

געטער פון מדין זיינען געבליבען אהן א הויפט פריעסטער, וועלכער זאל אכט טונג געבען אויף זיי, און וועלכער זאל צו זיי מתפלל זיין נאר דעם פריעדען פון אונזער לאנד. מיר האבען בעשלא-טען אז דו ביזט דער איינציגער אין גאנץ מדין, וועלכער איז ווירדיג צו פערנעהמען דיזען הייליגען אמת און דעריבער זיינען מיר צו דיר געקומען און פערלאנגען זיך דו זאלסט פערנעהמען דעם פלאץ וואס דיין פאטער האט ליי-דיג געמאכט מיט זיין טויט.

— אבער ווי אזוי קען איר ווערען אייער הויפט פריעסטער ווען נישט אלע און מיין משפחה דינען צו אונזערע גע-טער—האט יתרו זיך געפרוואוהט ארויס-דרעהען.

— מיר זיינען זיכער ווען דו וועסט ווערען דער הויפט פריעסטער פון מדין, וועלען שוין די אומגלויביגע פון דיין משפחה אויך ווערען גלויביגע!

יתרו האט זיך נאך א היבשע וויילע געקוויינקעלט, אבער ווען די עלטסטע פון מדין זיינען צו איהם שטארק צו געשטאנען, האט ער צוגעשטימט צו ווערען דער הויפט פריעסטער פון די געטער.

יתרו האט אנגעטאהן די הייליגע קליידער און האט פערבראכט אין טעמ-פלע דעם גאנצען טאג, די ערשטע ציי-טען איז ער גאנץ ערנסט געווען. ער פלעגט נעהמען מתפלל זיין צו די גע-טער מיט זיין גאנצען הארצען. ער האט אויך נישט איינמאל געמאכט א פערזוך צו ווירקען אויף זיין פרוי שרה אן, אויף זיין עלטערע טאכטער זיי זאל לען אנערקענען די געטער פון מדין און זיי דינען.

יעדען אבענד ווען יתרו פלעגט זיך צוריקערען אהיים פון דעם טעמפלע פלעגט ער מוסר זאגען צפורה'ן פאר וואס זי קומט קיינמאל אהין נישט אריין.

איר פארשטעה פאר וואס דיין מוטער איז אפגעזונדערט פון די געטער—פלעגט יתרו צו איהר זאגען — זי שטאמט פון די ישראלים און זי איז

זאל פאר אייד מתפלל זיין צו די גע-
טער!

— יע, יע! — האבען זיך געהערט
שטימען— זאלען זיך די געטער צוהערען
צו דיין שטימע און אינז צושיקען זייער
ברכה!

— יעצט וויל איך אייד דערמאָנען
— האט יתרו פארטגעזעצט— ווען איהר
זייט צו מיר געקומען און געבעטען איך
זאל זיין אייער פריעסטער, האב איך
זיך לאנג געקווינקעלט, וויל איך האב
מורא געהאט אז איך בין נישט ראוי
צו פארטרעטען אזא הייליגע שטעלע,
און כאַטש איך האב דאן אליון אויך
שטארק געגלויבט אין די געטער פון
מדון און צו זיי געדענקט מיט מיין גאנץ
צען הארצען, אין מיר דאך נישט גע-
ווען צום הארצען צו פערנעחמען דעם
הייליגען פלאץ פון מיין פאטער! איהר
האט אבער זיך צו מיניע רייד נישט
געוואלט צוהערען און מיר כמעט ווי
געצוואונגען צו ווערען אייער הויפט
פריעסטער.

אזוי איז אוועק א היבשע
צייט און זייענדיג שטענדיג פערנומען
מיט די געטער אין טעמפעל, האב איך
זיך אליון קיין רעכענונג נישט געקענט
אפגעבען. אבער די לעצטע צייט האב
איך זיך גענומען בעטראכטען און גע-
קומען צום באשלוס אז איך טאר אייער
הויפט פריעסטער נישט זיין!

עס איז געווארען א בעוועגונג און א
שטיקעל טומעל אין טעמפעל, פיעלע
האבען גענומען שרייען און ריידען,
אבער באלד האבען זיך אלע איינגע-
שטילט און געווארט מיט גרויס אומ-
געדולד צו הערען די ווייטערדיגע רייד
פון זייער הויפט פריעסטער.

— יע, מיניע פריינד! — האט יתרו
פארטגעזעצט— איך טאר אייער פריעס-
טער נישט זיין, וויל איך בין געקומען
צו דער איבערצייגונג אז מיין גלויבען
איז די געטער אין נישט שטארק גע-
נוג, קלייבט זיך אויס א צוטוען מאן,
וועלכער זאל ווערטה זיין צו דינען די
געטער און וועלכער וועט מיט זיין גאנץ
צען הארצען קענען מתפלל זיין צו די

קיין הויפט פריעסטער נישט זיין ווער-
לען זיי אויף איהם אין כעס ווערען און
קענען נאך טאָהן שלעכטעס צו איהם און
זיין משפחה. ער האט דעריבער געווארט
אויף א גוטע געלעגענהייט.

איינמאל, ווען גאנץ מדון האט גע-
פיערט א יום טוב צו זייערע געטער,
זיינען אין דעם גרויסען טעמפעל וואו
יתרו איז געווען דער הויפט פריעסטער,
צוזאמענגעקומען אלע חשוב'ע און ריי-
כע בירגער פון שטאָרט מיטכריינגענדיג
קרבת פאר די געטער.

יתרו האט דעם גאנצען המון בער-
טראכט. ארום דעם גרויסען מוצח האט
בען זיי זיך פערזאמעלט יעדער מיט זיין
קרוב, און ווארטען פאר איהם ער זאל
דארט צוקומען, און מיט זיין תפלה
וועלען זיי גלייך אנפאנגען מקריב צו זיין
זייערע קרבת צו די געטער.

יתרו'ס הארץ האט פערקוועטשט :
זיי אלע גלויבען אז ער איז איבערגע-
געבען מיט זיין קלייב און לעבען צו די
געטער און ער איז געצוואונגען זיי אלע-
מען צו נארען. ניין! ער טאר מעהר
נישט אנגעהן דאמיט! ער וועט יעצט
פאר אלעמען ערקלערען ווי נישט וויר-
דיג ער איז צו זיין זייער הויפט פריעסטער.
יע, ער קען ווייטע אזוי נישט אנגעהן.
זאל זיין וואס עס וועט זיין, ער וועט
היינט מוזען מאכען א סוף צו דעם.

יתרו איז ארויף אויף דער כמה. באלד
האט זיך דער המון א לאו געטאן צו
איהם, זיי האבען זיך אלע געקניהט און
זיך פארנייגט מיט דעם פנים צו דער
ערד. דערנאך האבען זיי זיך אויפגע-
שטעלט און געווענדעט זייערע בלי-
קען אויף זייער הויפט פריעסטער, וועל-
כער איז ביי זיי געווען כמעט אזוי היי-
ליג ווי די געטער.

זיין פנים איז געווען בלאם, א קלייב-
טער ציטער איז דורך זיין קערפער, אין
טעמפעל האט געהערשט אז אנגעצויגענע
שטיקליים.

— מיניע בירגער! — האט יתרו א-
געפאנגען מיט א צימערנדיע שטימע —
איהר האט זיך דא אלע פערזאמעלט
אין טעמפעל און איהר ערווארט איך

אפגעטראגען פון דארטען, וואלטען זיי איהם זיכער צום שויט געשלאגען.

— זאל עורב פערנעהמען זיין פלאץ!
— האבען זיך געהערט שטימען.

— יע, עורב איז א לאנגע צייט גע-
ווען פריעסטער אין אונזער טעמפעל.
ער איז מעהר פאסיג צו זיין דער הויפט
פריעסטער — האבען פיעלע פון זיינע
פריינד, די פאסטוכער, נאכגעשריען—
ער וועט פאר אונז מתפלל זיין און
מקריב זיין אונזערע קרבנות וועלען די
געטער אונז פערנעבען פאר דעם זינד
פון יתרו'ן.

נאך א קליינע וויילע פון היציגע רייד
און טומלעניש, איז שוין עורב געשטאר
נען אויף דער במה און האט אויפגע-
הויבען זיין שטימע אין א תפלה צו די
געטער. די פערזאמעלטע האבען איהם
נאכגעפאלנט ווארט ביי ווארט, דער-
נאך האט ער מיט א צווייטער תפלה
געמאכט דעם אנפאנג פון מקריב זיין די
קרבנות.

ווען עורב איז כארטיג געווארען מיט
דער גאנצער צערעמאניע איז ער ווידער
ארויף אויף דער במה און זיך אפגערוי-
פען צו די פערזאמעלטע:

— איהר דארפט אלע וויסען אז א
גרויסער זינד איז בעגאנגען געווארען
געגען די געטער. דאס איז דאס ערשט
טע מאל, אז א הויפט פריעסטער זאל
אזוי פערשוועכען זייער הייליגקייט און
בעלידיגען די געטער פאר די אויגען
פון אזא הייליגע פערזאמלונג. ניין!
יתרו מוז דערפאר בעשטראפט ווערען.
בלויז דאן וועט זיך דער צארן פון די
געטער אויף אונז איינשטילען.
— א טויט צו יתרו'ן און צו זיין
משפחה! — האבען עטליכע אויסגערוד-
פען.

— יע, מיר מוזען נקמה נעהמען פון
איהם נאר דיוער בעלידיגונג!
עורב האט קוים איינגעשטילט דעם
אויפגערענטען המון און ער האט זיך
אפגערופען:

— מיר וועלען איהם און זיין משפחה
נישט טויטען, אבער מיר מוזען איהם
אריינלייגען אין חרם! קיינער זאל פאר

געטער פון מדין פאר אייער אלעמענס
גליק.

— ניין! ניין! מיר ווילען דו זאלסט
אונזער הויפט פריעסטער פערבלייבען
— האבען זיך געהערט שטימען!

— עס געפינט זיך קיינער נישט
צווישען אונז וועלכער זאל מענען פער-
נעהמען דיין פלאץ און ווערען אונזער
הויפט פריעסטער!

ווען דער המון האט זיך ווידער איינגע-
שטימלט, האט יתרו ווייטער געזאגט:

— איז דען פאסיג פאר א מאן צו
זייערע געטער, אין דער צייט ווען ער
אליין האט אין זיך נישט קיין אמונה!
איך האב דאך איך אלעמען שוין לאנג
ערקלערט, אז מיין פרוי און מיין עלט-
סטע טאכטער האבען אין זיי קיינמאל
נישט געגלויבט און יעצט בין איך אויך
געווארען איינשטימיג מיט זייער מיי-
נונג און איך טאר מעהר אייער פריעס-
טער נישט זיין.

— ער איז א פעררעסטער צו אונזערע
הייליגע געטער! — האט עורב, וועלכער
איז אויך געווען צווישען המון, גע-
נומען אויסשריען— ער טאר זיך מעהר
נישט געפינען אין אונזער הייליגען טעמ-
פעל! איך קען די געטער און איך ווייס
אז זיי וועלען זיכער אויסלאזען זייער
גאנצען כעס אויף אונז פאר דעם גרוי-
סען זינד. איך האב פיעלע יאהרען פאר-
בראכט מיט די געטער, און נישט איינגע-
מאל האבען זיי מיר דורך חלומות ענט-
דקט אלעס וואס זיי וועלען טאהן צו
אונזער פאלק. און ער, יתרו, דער פאל-
שער הויפט פריעסטער איז שולדיג וואס
מען האט מיר פון טעמפעל פערטרי-
בען!

— זאל מען יעצט יתרו'ן פערטריי-
בען פון טעמפעל! — האבען אייניגע
אויסגעשריען— ער האט דיזען הייליגען
פלאץ פערשוועכט.

— ארויס פון דאנען! ארויס פון
דאנען! — האבען אלע גענומען שריי-
ען, אלעמענס צארן האט אזוי שטארק
געברענט אויף יתרו'ן אז ווען ער וואלט
דורך א הינטער טיהר זיך שנעל נישט

נער פון שטאדט האבען זיך פערזאמעלט אין טעמפעל, מיט זייערע קרבנות און האבען געווארט אויף מיין ברכה. איד האב פלוצלינג גענומען פיהלען, אז די געטער זיינען הילפלאז און זיי קענען נישט טאהן קיין שלעכטעס אדער גוטעס. איד האב זיך ארומגעזעהען אז דו מיין לעבע פרוי און צפורה זייט גערעכט, און אזוי גלייך ווי איד אליין האב אויפגעהערט אין זיי צו גלייבען, האב איד מעהר נישט געוואלט זיין פאלש צו זיך און צום פאלק. און אין דער צייט ווען זיי האבען אלע פון מיר ערווארטעט איד זאל זיי בענשען מיט די ברכה פון די געטער, האב איד פלוצלינג פאר אלעמען ערקלערט, אז איד קען מעהר זייער הויפט פריעסטער ניט זיין, ווייל איד האב אליין פערלארען מיין אמונה צו זיי. איד האב זיי געזאגט אז איד האב קיין מאל קיין שטארקען חשק נישט געהאט צו ווערען זייער הויפט פריעסטער, און אז עס איז אויף מיר כמעט ווי ארויפגעצוואונגען גע- ווארען. און איידער איד האב געענד דיגט ריידען, איז צווישען המון אויס- געבראכען א טומעל און א שטרעם, ערב און פיעלע אנדערע האבען גענומען שרייען דאס מען זאל מיר טויטען! און איד בין דורך א הינטער טוהר קוים מיט מיין לעבען ענטלאפען.

— וועלען זיי דיר קומען שלעכטעס טאהן אין דיין הויז? — האט שרה איהם געפרעגט א צושראקענע.

— ניין, יעצט אז איד בין פון טעמפל פאל ארויס, האב איד פאר קיינעם נישט מורא, בלויז ווען די אויפגענונג איז גע- ווען גרויס, האב איד מורא געהאט זיי זאלען מיר נישט רעפאלען.

— געלויבט איז דער גאט פון אברהם יצחק און יעקב! — האט שרה אויסגע- רופען— דאס ער האט דיר אויסגעהיט פון שלעכטעס און וואס ער האט דיר אריינגעגעבען א געדאנק אז די געטער זיינען מאכטלאז.

צפורה האט איהם ארומגענומען און געקוישט און געהאלט.

— ווי גליקליך איד בין, פאטער, —

איהם קיין ארבייט נישט טאהן, קיינער זאל איהם נישט פערקויפען אדער קויר פען פון איהם, די פאסטוכער זאלען פון היינט און מעהר זיינע שאף נישט פיר טערען. די ערד-ארבייטער זאלען זיינע פערלדער און גערטנער נישט בעארבייט טען און דאן, ווען ער וועט זעהן אז די קללה פון די געטער רוהט אויף איהם און איבער זיין גאנצע הויז, וועט ערשט ער זיך איבערצייגען אין זייער גרויסער מאכט!...

— מיר וועלען טאהן אזוי ווי דו זאגסט! — האבען יתרו'ס פאסטוכער, וועלכע זיינען זייד געווען אין טעמפל, אויסגערופען— פון היינט און זיין ווייטער האבען מיר גאר נישט צו טאן מיט יתרו'ן און זיין משפחה! מיר ווע- לען מעהר זיינע שאף נישט פירטערן.

— און מיר וועלען נישט בעארבייט טען זיינע פעלדער און גערטנער— הא- בען זיך אנדערע שטימען געהערט.

— גוט! — האט ערב אויסגערופען— פון יעצט און ווייטער וועט קיין נער פאר יתרו'ן גאר נישט טאהן און לאמיר זעהן ווי ער וועט קענען אויס- קומען אהן די הילף פון אנדערע.

יתרו איז געקומען אהיים א בלאסער און אויפגעגעטער.

— וואס האט מיט דיר יעצט פאר- טירט, יתרו? — האט איהם זיין פרוי שרה געפרעגט א צושראקענע.

— פאטער, דו זעהסט אויס אזוי בלאס?! — האט צפורה אויסגערופען.

— איד בין קוים מיט מיין לעבען ענטלאפען פון טעמפעל! — האט יתרו געזאגט מיט א ציטערנדע שטי- מע.

— וואס מיינסטו? — האט שרה איהם געפרעגט מיט ערשטוינען.

די איבעריגע טעכטער זיינען אויך באלד צוגעלאפען און ארומגערינגעלט זייער פאטער און קוקענדיג איהם מיט שרעקענדע אויגען.

איד האב זיך ארומגעזעהען אז ווייטער וועל איד נישט קענען אנגעהן— האט יתרו געזאגט— אלע איינוואהר

זיי זיינען געווען איהר פאטער'ס פאס-טוכער, אנדערע — די ארכיטער פון איהר פאטער'ס פעלדער און גערטנער. צו צפורה'ס אויערן האבען זיך דער-טראגעדי די הויכע קללות פון די פאס-טוכער וועלכע האבען נישט אויפגעהערט צו שרייען, שטורמען, איהר איבעררא-שונג און עוישטוינונג איז געווארען זעהר גרויס ווען זי האט דערהערט אז די קללות ווערען געשאַלטען אויף דעם חשבון פון איהר פאטער.

— פאר וואס קומט איהר ניט פיר טערען מיין פאטער'ס שאף? — האט צפורה זיך צו זיי געווענדעט ווען זי איז צוגעקומען גאנץ נאָהענט צו זיי.

די פערזאמעלטע זיינען פלוצלינג שטיל געווארען ווען זיי האבען דערזע-הען יתרו'ס עלטערין טאָכטער.

— עס איז דאך שוין נאך האלבען טאג! — האט צפורה ווייטער געזאגט — און די שאף זיינען נאך נישט ארויס-געפיהרט געווארען אין פעלד!

— מיר וועלען שוין מעהר דיין פא-טער'ס שאף נישט פיסערן — האט דער עלטסטער פאסטור אויסגערופען — זאל ער אליין זיין זייער פאסטור.

— און מיר וועלען זיינע פעלדער מעהר נישט בעארבייטען — האט איר-נער פון די ערד-ארכיטער זיך אפגע-רופען — מיר ווילען גאר נישט טאָהן פאר יתרו'ן.

— מיר ווילען נישט קומען אין בע-דיהרונג מיט איינעם אויף וועמען די קללות פון די געטער רוהט.

— ער האט אונזערע הייליגע גע-טער בעלידיגט, און יעצט זאל ער קריי-גען הילף פון אנדערע געטער!

צפורה האט עפעס זיי געוואלט זאגען אבער זיי האבען זיך אלע אומגעקעהרט און זיך צו איהר נישט געוואלט צו-הערען.

זי איז אוועק אהיים און דערצעהלט איהר פאטער אלעס וואס זי האט גע-הערט.

— איך ווייס — האט יתרו געזאגט — אז אין נאנצען שולדיג איז דעם אין עורב. ער האט דעם המון אויפגעהעצט

האט זי אויסגערופען מיט טרעהרען פון פרייד — אז דו וועסט שוין פון יעצט אן מעהר נישט זיין דער הויפט פריעסטער פון די געטער און וועסט שוין מעהר נישט געהן אין טעמפל!

— אבער פאטער! — האט פלייח, יתרו'ס צווייטע טאָכטער, זיך אפגע-רופען — מיר האבען דאך אזוי פיעל שטאָלצירט וואס דו ביזט דער הויפט פריעסטער געווען. עס איז דאך ווירק-ליך אז גרויס כבוד פאר אונז אלעמען געווען, טו ווי אזוי האסטו עס אויפ-געגעבען?

ווייל איך קען נישט זיין פאלש צו זיך און צו יענעם — האט יתרו גע-ענטפערט — ווען איך האב אנגענומען דעם אמט, האב איך נאך דאז יע געהאט עטוואס אמונה אין די געטער, אבער וואס ווייטער האב איך זיך ארומגעזע-הען אז איך פערלייער מיין גלויבען אין זיי און איך האב געמוזט אזוי האנד-לען.

עס איז שוין געווארען האלבער טאג און די פאסטוכער זיינען נאך אלץ ניט געקומען צו נעהמען יתרו'ס שאף אויף דער פאשע.

— מיר וואונדערט זיך אז די פאס-טוכער זיינען אזוי שפעט נאך נישט גע-קומען — האט יתרו זיך אפגערופען צו שרה'ן — דוכט זיך אז אלע האבען שוין דעם טעמפל פערלאָזען, און זיי הא-בען שוין דאך לאנג געוואלט ווין.

— מעגליך אז זיי זיינען נאך פער-בליבען אין טעמפל — האט צפורה גע-זאגט — אָט וועל איך אריבערגעהן צו אונזער עלטסטען פאסטור, וועלכער וואהנט נישט ווייט פון דאנען און זעהן אויב ער האט זיך נאך נישט צוריקגע-קעהרט אהיים.

צפורה איז גלייך ארויס פון הויז און איז געגאנגען אין דער ריכטונג וואו דאס הויז פון עלטסטען פאסטור איז געשטאנען. ווען זי איז צוגעקומען עט-וואס נעהנטער, האט זי בעמערקט ווי פיעלע מענשען שטעהען ארום דעם פאסטור און זיי זיינען פערטיעהט אין א היציגען געשפרעך. אייניגע פון

לאגע האט אונזער פאטער געשאפען מיט דעם וואס ער האט זיך ענטזאגט צו זיין דער הויפט פריעסטער. פריהער פלעגען אלע אויף אונז קוקען מיט גרויס קנאה, מען האט אונז געאכטעט און געשעצט. יעדער האט זיך גליקליך געפיהלט ווען מיר האבען מיט זיי א ווארט אויסגע- רעדט. יעצט זיינען מיר פאראכטעט, מען זוכט זיך צו דערווייטערן פון אונז, האסט אונז, און ווער ווייס אויב מען וועט נאך אונז מעהר קיין שלעכ- טעם נישט טאהן!

— מיר דארפען זיך פערלאזען אויף דעם גאט פון אונזער מוטער, ער איז א גאט פון גערעכטיקייט, ער וועט אונז בעשיצען פון שלעכטעם! — האט צפורה געטנפטערט פליי'ה'ן.

— אבער וואס וועלען מיר דערווייל טאהן?

— איך האב א פלאן! — האט צפורה אויסגערופען און איהרע אויגען האבען גענומען לייכטען — מיר זיינען זיכען מעכטער צו אונזערע עלטערן, לאמיר אליין פיטערן אונזער פאטער'ס שאף. מיר זיינען אלע געזונט, מיר דאר- פען צו קיינעם נישט אנקומען, יע, מיר וועלען ווערען אונזער פאטער'ס היר- טינס!

— דו ביזט גערעכט, צפורה! לאמיר ווייזען אונזערע עלטערן אז מיר קענען טאהן דינע ארבייט אזוי גוט ווי זיי וואל- טען געהאט זיין אנשטאט טעכטער.

— מיר ווילען צייגען די פאסטור- כער די פויגעצער, אז מיר דארפען צו זיי נישט אנקומען. זיי וועלען זיך נאך קומען בעטען ביי אונז דער פאטער זאל זיי צוריקנעהמען.

ווען צפורה און פליי'ה'ן זיינען אנגע- קומען אהיים, האבען זיי איבערגעגעבען זייערע עלטערן און די איבעריגע שוועסט- טער ווי אזוי אלץ איינוואוינער פון שטאדט זיינען ענטשלאסען נישט צו טאהן קיין ארבייט פאר זיי.

— אבער מיר האבען נישט וואס צו זארגען! — האט צפורה אויסגערופען — מיר זיינען זיכען שוועסטער און אלע זיינען מיר געזונט און שטארק. מיר

אויף מיר. דאס איז ער נאך אויף מיר איז כעס זינט דאן, ווען איר און מיין פאטער האבען איהם געזוואונגען ער זאל הייראמען מיט יענער מיידעל וועלכע האט פון איהם א קינד געבוירען.

— זארג נישט, יתרו, מיר וועלען קריגען אנדערע פאסטוכער און ערד- ארבייטער—האט שרה צו איהם גע- זאגט.

— איר וועל געהן קריגען אנדערע פאסטוכער! — האט פליי'ה'ן, יתרו'ס צווייטע טאכטער אויסגערופען — קום, צפורה, לאמיר געהן צוזאמען.

ביידע שוועסטער זיינען אוועק אין א פלאץ הינטערן שטאדט, וואו עס זיינען געווען פיעלע פאסטוכער.

— ווילט איהר געהן און פאשען די שאף, זון מיין פאטער — האט פליי'ה'ן זיך געווענדעט צו דריי געזונטע יונגען וועלכע זיינען געלעגען אויסגעצויגען אויפ'ן גראן.

לאנגזאם האבען זיך יענע אויפגע- הויבען פון זייערע פלעצער, זיי האבען געענעצט און זיך געצויגען.

— און ווער זיין דיין פאטער? — האט זיך איינער צו איהר אפגערופען.

— מיין פאטער'ס נאמען איז יתרו! — האט פליי'ה'ן געענטפערט.

— יתרו?! אה ניין! פאר איהם ווער לען מיר נישט ארבייטען. ערב האט געזאגט אז דער וועלכער וועט טאהן ארבייט פאר יתרו'ן, וועט שטארבען נאנץ יונג!

צפורה און פליי'ה'ן זיינען געגאנגען צו פיעלע אנדערע פאסטוכער וועלכע זיי- גען ארומגעגאנגען ליידיג, אבער זיי הא- בען פון אלעמען געקראגען דעם זעל- בען ענטפער. זיי האבען זיך גענומען אומקעהרען אהיים אומעטיגע און פער- זארגטע.

— וואס וועלען מיר יעצט טאהן?

— האט זיך פליי'ה'ן אפגערופען צו צפורה! — ווי עס ווייזט אויס וועט זיך נישט געפינען אין שטאדט איינער, וועלכער וועט וועלען טאהן פאר אונז עטוואס ארבייט! יע, זעהר א שלעכטע

כער זיך געפינען ארום ברונעם. ווען עטליכע פון אונז וועלען פארטיגן ווען דען און אנטרינקען זייערע שאף, וועלען צוקומען אנדערע און ווען די וועלען פארטיגן ווערען, וועלען נאך אנדערע צוקומען אזוי וועלען מיר טאהן דעם נאנצען טאג, און ווען יתרו'ס טעכטער וועלען צוקומען צום ברונעם וועלען מיר זיי פון דארטען פארטרייבען, אזוי ווען לען מיר טאהן יעדע טאג ביז וואנען די זוהן וועט אונטערנעהן, בלויז אין אבענד וועלען זיי קענען צוקומען צום ברונעם, ווען מיר וועלען שוין טרייבען די שאף צוויי אהיים פון פאלד.

אויף מארגען, ווען יתרו'ס טעכטער האבען געפיהרט זייער שאף צום ברך נעם, זיינען צוגעקומען עטליכע פאסטור כער און האבען זיי אוועקגעטריבען און זיי האבען אנגעטרונקען זייערע שאף. ווען דינע פאסטוכער זיינען אוועק, זיינען די טעכטער ווידער צוגעקומען צום ברונעם און האבען גענומען אנפיר לען די קארעטע מיט וואסער, פלוצלינג זיינען אנגעקומען אנדערע פאסטוכער און האבען אוועקגעטריבען יתרו'ס טעכטער מיט זייער שאף פון דער קארעטע, און בענוצענדיג זיך מיט די פולע קאד רעטעס וואסער, וואס די זיעבען שוועס-טער האבען מיט גרויס מיה אנגעפילט, האבען די פאסטוכער אנגעטרונקען זיי ער שאף, און ווען זיי זיינען אוועק, זיינען באלד אנגעקומען אנדערע פאסטוכער און האבען דאס זעלבע געזאגט. א פאך מאל האבען די שוועסטער געמאכט א פערזוך זיי ניט צו דערלאזן זען דאס צו טאהן א. ער דאן האבען זיי נאך ערגער געמאכט. די פאסטוכער פלענען זיי נעהמען שלאגען.

יתרו'ס טעכטער האבען דעריבער בע-שלאסען צו פיהרען זייער שאף צום ברונעם נאנץ פריה, איידער די איבער-ריגע פאסטוכער וועלען דארט צוקומען. עטליכע טעג האבען זיי אזוי געמאכט און צוגעפיהרט די שאף צום ברונעם נאנץ פריה און קיינער האט זיי נישט געשטערט. גלייך נאכדעם פלענען זיי פיהרען די שאף צו דער פאשע, איז זיך

וועלען פיטערן אונזער פאטער'ס שאף צפורה האט איבערגעגעבען איהר פלאן צו די איבעריגע שוועסטער און אלע האבען מיט צופרידענהייט צוגע-שטימט דערצו.

דעם זעלבען טאג האבען זיי געקראך גיין קליידער פון הירטין און יתרו'ס זיך בען טעכטער האבען געטריבען זייער שאף צו דעם ברונעם וואו זיי האבען אנגעטרונקען די שאף און נאכהער הא-בען זיי די שאף געפיהרט אויף דער פאשע, הינטערן שטאדט.

אזוי זיינען אוועק טעג און וואכען. די ערשטע צייט פלענען די פאסטוכער חזק מאכען, זיי פלענען אפשפאמען און אפלאכען פון זיי, דערנאך, ווען זיי הא-בען בעמערקט אז יתרו'ס זיעבען טעכ-טער זיינען גוטע הירטינס, האט עס זיי שטארק גענומען פערדריסען, איבער-הויפט האט פערדראסען יתרו'ס פרי-הערדיגע פאסטוכער. זיי האבען גע-מינט אז אהן זיי וועט יתרו נישט קע-נען אויסקומען, און דעריבער האבען זיי גיזוכט וואס מעהר צו פלאגען יתרו'ס טעכטער; זיי פלענען בעווארפען זיי מיט שטויב, נאכשרייען נאך זיי און אפטמאל איבערשרעקען די שאף, וועל-כע פלענען זיך צולויפען, כדי צו מא-כען אז די שוועסטער זאלען האבען מעהר ארבייט צונויפצוזאמען זיי. אבער ווען זיי האבען בעמערקט אז די שוועסטער ווערען דערצו אויך צוגע-וואהנט און עס אארט זיי שוין מעהר נישט, האבען זיך די פאסטוכער פער-זאמעלט און זיך כעראמען וואס וויי-טער צו טאהן.

— די בעסטע זאך וואלט געווען ווען מיר לאזען זיי נישט צו צום ברונעם אנצוטרינקען זייער שאף—האט איין פאסטור פארגעשלאגען.

— דער ברונעם בעלאנגט דאך צו אלעמען, און מיר וועלען קיין רעכט נישט האבען זיי נישט צו דערלאזען א-נ-צושעפען וואסער — האט אן אנדער פאסטור זיך אפגערופען.

— מיר קענען זעהן אויסמארקירען אז דעם נאנצען טאג זאלען די פאסטור

טאהן. ניין, דו גלייב זיצען אין הויז
און איד וועל אריבערגעהן צום ברונעם
און זעהן וואס האט מיט זיי פאסירט,
וואס זיי זאמען זיך אזוי לאנג.

אזוי זיינען אוועק וואכען און מאך
נאטען, און קיינער האט פאר יתרו'ן ניט
געוואלט טאהן קיין ארבייט. די בעקער
האבען פאר איהם קיין ברויט נישט
געוואלט באקען און די קרעמער האבען
איהם גארנישט פערקויפט. די וואסער
שעפער פלעגען פאר איהם קיין וואסער
נישט בריינגען. אלעס האבען זיי געמוזט
אליין טאהן. שרה פלעגט אליין באקען,
יתרו פלעגט טאהן די ארבייט אין זיינע
פעלדער, די טעכטער פלעגען פאשען די
שאף און צוגרייטען וואסער פאר זייער
הויז.

און ווען די טעכטער פלעגען זיך
צוריקקעהרען פון דער פאשע, און זיי
פלעגען זיך זעצען צואמען ביים טיש
צו עסען דעם אבענד ברויט, פלעגען
זיך אלע פיהלען גאנץ גליקליך און צו
פרידען.

— איד בין יעצט א סך גליקליכער
ווי פריהער—האט יתרו געזאגט—איד
פיהל זיך אזוי פריי, און איד דארף נישט
אנקומען צו קיין פרעמדען מענשען ער
זאל דארפען פאר מיר עפעס טהאן.

— אבער פאטער — האט די אינגסט
טע טאכטער זיך אפגערופען—ביז ווי
לאנג דענקסטו וועלען מיר אזוי קענען
אנגעהן, מיר וועלען דאך אלע פערמא-
טערט ווערען!

— און איד האב פארלארען אלע
מיינע פריינד! — האט נאך א טאכט-
טער זיך באקלאגט—אך יענע צייטען
ווען דו ביזט געווען דער הויפט פרייסט
טער און מיר פלעגען האבען אזוי פיעל
גוטע פריינד, יע, דאן זיינען מיר געווען
גליקליכער ווי יעצט!

— מיינע שוועסטער!—האט צפורה
זיי געענטפערט—א מענש קען קיין מאל
נישט זיין גליקליך, ווען ער איז נע-
צוואונגען זיין פאלש צו זיך און צו זיין
נע איבערצייגונגען. זעהט איהר דען
נישט אז אונזער ליבער פאטער גלויבט
נישט אליין און די געטער, ווי אזוי

צוריקקעהרען אהיים א היבשע צייט
איידער די זון פלעגט פערגעהן. באלד
אבער האבען זיך די פאסטוכער דער-
וואוסט און זיי פלעגען שוין זיין ביים
ברונעם גאנץ פריה, און ווי פריה די
זיעכען שוועסטער פלעגען צוקומען צום
ברונעם פלעגען זיי שוין דארטען געפיר-
נען עמליכע פאסטוכער וועלכע פלעגען
זיי אוועקטרייבען פון דארט. עס פלעגט
זיך מאכען אז זיי פלעגען מוזען אפ-
שטעהן דעם גאנצען טאג, ביז שפעט
אין אבענד ביז וואנען זיי פלעגען קע-
נען אנטרייבען זייערע שאף.

זינט דאן האבען זיי שוין אויפגעהערט
צו קומען צום ברונעם גאנץ פריה. ווייל
זיי האבען געוואוסט אז זיי קענען אלץ
איינס נישט קריגען קיין וואסער ביז אין
אבענד.

דערוועהנדיג אז עס איז אונגעגליך
פאר זיי צו קריגען וואסער ביז שפעט
אין אבענד, לעגען זיי שוין פריהער
געהן פיטערן די שאף אין פעלד און
דערנאך פלעגען זיי געהן צום ברונעם.
עס פלעגט זיך מאכען אז דער טאג איז
געווען זעהר הייס און די שאף זיינען
געווען גאנץ דרשמיג, פלעגען זיי מיר
זען פיהרען די שאף צום ברונעם פריהער
און ווארטען אויף א געלעגנהייט
טאמער וועלען זיך דארט קיין פאסטור
כער נישט געפינען אויף א קליינער
וויילע, דאן פלעגען זיי שנעל אנשעפען
דאס וואסער און צופיהרען די שאף ביז
וואנען די פאסטוכער פלעגען אנקומען
און זיי ווידער פערטרייבען.

אזוי איז געווען יעדען טאג און ווען זיי
פלעגען קומען אהיים, פלעגט שוין זיין
גאנץ שפעט אין אבענד. יתרו און שרה
פלעגען זיין שטארק בעזארגט וועגען
זייערע טעכטער, און ווען עס פלעגט
זיך מאכען אז זיי פלעגען קומען נאך
שפעט, פלעגט יתרו וועלען ארויסגעהן
זעהן וואס האט פאסירט, אבער שרה
האט איהם נישט דערלאזען.

— דו ווייסט דאך, יתרו—פלעגט זי
צו איהם זאגען—ווי די פאסטוכער הא-
טען דיר, און ווען זיי וועלען דיר דער-
זעהען קענען זיי נאך דיר שלעכטעס

זי זאל ווען עס זיך בעווייזען אין טעמר פעל! נישט אמת, מיין טאכטער?

— אמת, מיין ליבער פאטער! — האט זיך צפורה אויפגעהויבען און איהם א קוש געטאהן, — דו ביזט אלע מאל געווען א ליבעליכער און גוטער פאטער צו אונז אלעמען.

— יע, מיניע געטרייע קינדער, עס האט מיר געדיערט נאנץ לאנג, ביז וואנען איר האב זיך ארומגעזעהן און די געטער פון מדון זיינען נוצלאז, און אז זיי קענען נישט דעם מענשען קיין גליק בריינגען. איר האב אויך געוואלט עפענען די אויגען פון די איינוואהנער וועלכע קומען און בריינגען זייערע קרבנות צו די געטער, אבער ווי עס ווייזט אויס, האבען די מענשען לייעב צו זיין בלינד און זיין גענארט. איר האב אנער שוין מעהר נישט געקענט דאס אריבערטראגען און איר האב עפענטליך ערקלערט וואס איר דענק ווענען די געטער.

— דו האסט אבער דיין לעבען גע- שטעלט אין דרויס געפאהר—האט פליה זיך צו איהם אפגערופען—און יעצט דארפען מיר אלע ליידען צוליעב דעם. האסטו דען נישט געקענט געפינען אן אנדער אויסרייד פאר וואס דו קענסט מעהר זייער הויפט פריעסטער נישט זיין?

— דאן וואלט איר נאך ביז יעצט געווען געצוואונגען צו געהן אין טעמר פעל און צו איינען די מענשען אז איר דייען צו די געטער. יעצט אבער בין איר פריי און פיהל זיך גליקליך. איר האב נאך נישט געלערנט ווי אזוי צו דינען דעם גאט פון ישראל, אבער איר האב אן מיט דער צייט וועט אלעס פאר מיר קלאר ווערען. אייער מוטער לערענט מיר ביסלאכטווייז די וועגען פון דעם איינציגניגען גאט, פון דעם גאט פון איהרע עלטערן און צו איהם וועל איר דינען. אבער איהר, מיניע טעכטער, אויב ווער פון איר וויל אנפאנגען צו ריין צו דינען צו די געטער פון מדון וועל איר איהר געוויס נישט שטערען! אלע האבען געשוויגען. כאטש איי-

וואלט ער געקענט אנגעהן אזא לאנגע צייט און נארען יוד און די איבעריגע מענשען פון מדון!

— יע, מיניע טעכטער!—האט יתרו זיך אפגערופען—ווען איר בין געווען אין מצרים און האב געזעהן ווי די מצריים גלויבען אין פערשיעדענע גע- טער, ווי זיי פעהרלינגען אפילו בהמות, פלעג איר זיך נישט קענען פארשטעלען ווי אזוי קענען מענשען זיין אזוי נאריש און ווען איר האב זיך בעקאנט מיט מיין לייעב פרוי, אייער מוטער, און צו געזעהן ווי אזוי די ישראלים דינען צו דעם איין איינציגען גאט אין הימעל, האב איר פאר זיי אלעמען געקראגען פיעל מעהר דורך ארץ און איר האב גע- האט ביי זיך אפגעמאכט אין מיניע גע- דאנקען, אז נאכדעם ווי איר וועל הייר ראטען מיט מיין לייעבער שרה'ן וועל איר דינען בלויז צו איהר גאט. ווען אבער איר בין אנגעקומען צוריק אין מיין געבורטסלאנד, מדון, און געטרא- פען מיין פאטער אלס דעם הויפט פריעסטער פון לאנד, און צוגעזעהן ווי אזוי אלע מיניע פריינד און בעקאנטע געהען אין טעמפעל צו דינען צו די געטער פון מדון, האט מיר אויך עפעס גענומען זעהן אהין, און נישט אפגע- בענדיג זיך קיין רעכענונג האב איר אויך אנגעפאנגען צו דינען צו די גע- טער. דאך האב איר זיך די נאכצע צייט נישט פערלארען, איר האב געהאלטען מיין פערשפרעכען צו אייער מוטער, אז זי וועט קענען דינען איהר גאט און אפילו אויך ערציהען אונזערע קינדער אין דעם נייסט פון איהר רעליגיאן. זיע- בען טעכטער האט זי מיר געבארען, זעקס פון אייך האט געצויגען צו דינען די געטער פון מדון, בלויז איינע און דאס איז צפורה האט נישט אפגע- טראטען פון איהר מוטער. זי האט זיך נישט געוואלט אונטערגעבען און געהן אין טעמפעל, כאטש דאס האט מיר דאן פערשאפט פיעלע אונאנגענהמליכקיי- טען. דאך אבער האב איר אפילו קיין פערזוך נישט געמאכט איהר צו בעטען

זיינע פראגען און האבען איהם אנגע-
 צייגט דעם ריכטיגען וועג צום שטאדט.
 משה איז אזוי געלעגען א היבשע
 וויילע אויפ'ן גראָז. זיינע געדאנקען
 האבען איהם צוריק געבראכט אין
 מצרים, ער זעהט ווי שווער און ביטער
 זיינע אומגליקליכע ברודער ארבייטען
 דארטען, אין זיינע אויערן קלינגט די
 אנגענעהמע ליעבליכע שטימע פון זיין
 מוטער יוכבד. ער זעהט דעם פערזארג-
 טען פנים פון זיין פאטער עמרם, ער
 פיהלט די הייסע קושען פון זיין גע-
 טרייע שוועסטער מרים, און ער הערט
 קלוגע רייד פון זיין ברודער אהרן. ער
 דערמאנט זיך אויך אז די פרינצעסין
 בתיה, וועלכע איז צו איהם געווען ווי
 א מוטער, ווי געטויי און ליעב זי איז
 צו איהם געווען. זי האט זיין לעכען גע-
 רעטעט. זי איז געווען אזוי גינציג צו
 איהם. זי איז געווען אויסגערעכענט, זי
 האט איהם פאר זיין אוועקגעהן איהרע
 יערונג אין זיין בגד אריינגעלייגט.
 דא קומט איהם ארויף אויף זיין זינען
 די צוויי אידישע רשעים, דתן און
 אבירם וועלכע האבען איהם פער'מסור'ט
 פאר פרעה'ן. ווער ווייס וויפיעל נאך
 צרות זיי האבען פערזאוראכט צו די
 איבעריגע אידען און ווידער קומט איהם
 ארויף אויף זיינע געדאנקען זיין
 משפחה, יע, זיי וועלען וויסען אז ער
 איז געראטעוועט געווארען. אבער זיי
 וועלען זיכער זיין שטארק בעזארגט ווע-
 גען איהם, זיי ווייסען דאך נישט וואו
 ער איז אהינגעקומען. מעגליך אז זיי
 וועלען איהם האלטן אין גאנצען פאר
 טויט. אבער ער האט נאך זיין האפנונג
 נישט פארלארען. ער וועט זיך נאך ווען
 ער איז אומקעהרען קיין מצרים און זיך
 זעהן מיט אלעמען. דינע געדאנקען הא-
 בען איהם ערמוטיגט און פרעהליכער
 געמאכט. ער האט זיך פארגעשטעלט
 ווי ער קומט פלוצלינג אז אין גשן, פער-
 שטעלטערהייד, קיינער וועט איהם נישט
 דערקענען, ער וועט אריינקומען צו זיין
 פאטער'ס הויז און זיי זאגען אז ער איז
 משה, ווי גרויס וועט זייער שמחה זיין!
 מיט אזעלכע גליקליכע מחשבות און

ניגע פון זיי האבען שוין לאנג געצויגען
 צוריק צום טעמפעל, דאך האבען זיי
 יעצט גארנישט גערעדט.

16-טער קאפיטעל.

משה ביים ברונעם

טעג און וואבען האט משה געוואנט
 דערט מיט זיין שטעקען אין האנט ביז
 וואנען ער איז צוגעקומען צו דעם לאנד
 מדיון. פאר זיינע אויגען האבען זיך ענט-
 פלעקט גרינע בערג, פעלדער בעדעקט
 מיט תבואה. פערשיעדענע פרוכטיבויר-
 מער. עס איז געווען אין מיטען טאג און
 די זון האט שטארק געברענט. משה
 האט געגעסען די פרוכט וואס ער האט
 אויפ'ן וועג געפונען און געטרונקען
 דאס וואסער פון דעם פליסענדען טייך
 כעל. אט איז ער שוין נישט ווייט פון
 שטאדט. פון ווייטען בעמערקט ער פאס
 טוכער מיט זייערע סטאדעס שאף. ער
 דערנעהנטערט זיך צו זיי און פרעגט
 זיי דעם וועג צום שטאדט.
 זיי האבען איהם אנגעצייגט און משה
 האט פארטגעזעצט זיין וועג ביז ער איז
 אנגעקומען אין שטאדט. ער איז גלייך
 געגאנגען צום ברונעם. דארטען האט
 ער אנגעשעפט א ביסעל וואסער זיך
 גוט אנגעטרונקען און זיך אוועקגעזעצט
 אונטער א בוים, נישט ווייט פון ברך
 נעם.

ארום האט געהערשט א שטילקייט
 און רוהיגקייט. פון צייט צו צייט פלעגט
 זיך צו איהם דערטראגען א געזאנג פון
 פויגעל, זשומען פון א ביהן. ענדליך
 האט ער געפונען א ביסעל רוה—האט
 זיך משה געטראכט—און האט זיך אויס-
 געצויגען אויפ'ן גראז אונטערן בוים.
 ער האט זיך געפיהלט זעהר מירע פון
 זיין לאנגען וואנדערן אז ער איז געווען
 שטארק צופרידען וואס ער האט דער-
 גרייכט די שטאדט. דא, צווישען די
 איינוואהנער פון שטאדט, וועט ער
 שוין נישט פערפאלען ווערען. די מענ-
 גען שיינען צו זיין זעהר גוטגערייגט און
 גאטפריינדליך. די פאסטוכער אויפ'ן
 וועג האבען איהם געענטפערט אויף

הענט צו איהר און האט א טשירע גע-
טאהו מיט זיינע צייהן:

— זייהר וועט פון דאנען נישט אפ-
טרעטען! הא? א זאיר זאג אז איהר
וועט פון דעם ברונעם יע אפטרעטען
אזוי ווי איהר טוט עס אלע טאג!

— מיר האבען אזא רעכט דא צו
בלויבען ווי איהר! — האט די זעלבע
הירטין אויסגערופען.

— איך וועל די צייגען וואס פאר
א רעכט דו האסט! האט דער פאסטור
אויסגערופען און איהר א שטויס גע-
טאהו, די הירטין איז שיעור נישט אומ-
געפאלען, און די איבעריגע הירטנים
האבען זיך שטארק דערשראקען און זיך
פאנאנדערגעזייגט.

משה איז די גאנצע צייט געשטאנען
אונבעמערקט פון די אנדערע, ער איז
געווען ערשטווינט צו זעהן ווי אזוי די
שטארקע פאסטוכער בעהאנדלען די
שוואכערע פון זיי, ווען אבער עה האט
געזעהען אז דער פאסטור הויבט שוין
א האנט געגען די מיידלאך, האט עס
משה'ן שטארק פערדראסען.

— ווער האט דיר געגעבען דאס
רעכט צו הויבען א האנט אויף דער
הירטין! — האט משה זיך דערנעהנט
טערט צו זיי.

— און ווער האט דיר געגעבען דאס
רעכט זיך אריינצומישען! — האט דער
פאסטור א קרים געטאהן—מיר וועלען
טאהן וואס מיר ווילען, מיר וועלען זיי
נישט דערלאזען אנצושעפען דאס ווא-
סער, מיר וועלען זיי פערטרייבען פון
דיגען אזוי יוי מיר טוען דאס אלע טאג
און עס איז נישט דיין עסק!

— און איך זאג איך אז איהר וועט
זיי קיין שלעכטעס נישט טאהן!—האט
משה אויסגערופען.

דער פאסטור האט איהם אריינגע-
לאכט אין פנים און האט זיך ווידער
אומגעקערט צו די מיידלאך וועלכע
זיינען געשטאנען צושראקענע.

— אויב איהר זעט באלד פון דא-
נען נישט אפטרעטען וועט איהר ער-
גער מאכען! — האט ער זיך צו זיי

חלומות האט משה איינגערעמעלט אונ-
טער'ן בוים.

א טומעל און א געשריי האט איהם
אויפגעוועקט פון שלאף. ער האט זיך
גלייך אויפגעשטעלט, אויסגעריבען די
אויגען און ער האט בעמערקט זיעכען
מיידלעך הירטנים שטעהען נעבען כרד
נעם און עטליכע געזונטע פאסטוכער
טרייבען זיי אוועק פון דארטען. ער
הערט ווי די מיידלאך בעטען זיך ביי די
פאסטוכער:

— מיר זיינען זעהר מיעד, אונזערע
שאף זיינען דורשטיג, מיר זיינען גע-
קומען פריהער פון אייד, לאזט אונז
אנטרינקען די שאף, עס וועט אונז לאנג
נישט דויערן.

— א מגוש'דיגע געלעכטער האט
אויסגעבראכען צווישען די פאסטוכער,
און איינער האט זיך צו די הירטנים
אפגערופען:

— עס איז שוין צייט דאס איהר
זאלט וויסען אז מיר וועלען נישט דער-
לאזען אנטרינקען אייערע שאף כל זמן
אנדערע פאסטוכער געפינען זיך ביים
ברונעם.

— אבער ווען מיר זיינען דא אנגע-
קומען איז נאך קיינער נישט געווען—
האט איינע פון די הירטנים געזאגט.

— כאיכאכא! — האבען זיך די
פאסטוכער פאנאנדערגעלאכט — אונז
האט מען שוין אנגעזאגט אז איהר זייט
אוועק צום ברונעם און דעריבער הא-
בען מיר זיך געאיילט און אהער צוגע-
קומען אייד נישט צו דערלאזען אנצו-
שעפען דאס וואסער.

— ניין! מיר וועלען פון דאנען נישט
אפטרעטען! — האט משה בעמערקט
ווי די עלטערע פון די הירטנים האט
זיך אפגערופען,—דער ברונעם געהערט
צו אלעמען, אונזער פאטער האט בע-
צאהלט פאר גראבען דיזען ברונעם אזוי
פיעל ווי אנדערע! איהר האט קיין רעכט
נישט אונז אוועקצוטרייבען פון דאנען,
ווען מיר זיינען געקומען פריהער פון
אייד! מיר וועלען פון דאנען נישט אפ-
טרעטען!

א פאסטור איז צוגעגאנגען גאנץ נאך

די טאכטער

ווען די גאנצע שאף האָבען געענ- דינט טרינקען, האָבען יתרו'ס טעכטער בעדאנקט דעם פרעמדען, און גליקליכע און צופרידענע האָבען זיי גענומען טרייבען זייערע שאף צוריק אהיים. צפורה האָט עטליכע מאל אומגעדרעהט איהר קאָפּ, און איהרע בליקען האָבען זיך באַגעגענט מיט די בליקען פון דעם פרעמדען, וועלכער איז געבליבען שטע- הען ביים ברונים און זיי נאָכגעפאלגט מיט זיינע אויגען...

— וואָס פאַר אַ גרויסען גליק האָט אונז היינט געטראָפּען — האָט פּלייח זיך אָפּגערופּען — ער האָט אונז צענע- שיקט אזא שטארקען מאַן ער זאָל זיך פאַר אונז אָנעהמען. מיר וואַנדערט ווער ער קען זיין.

— ווי עס שיינט איז ער אַ מצרי — האָט די אינגערע שוועסטער זיך אָפּגע- רופּען — איך האָב אַמאָל געזעהן אַ מצרי און ער האָט אויך געטראָגען אזעלכע קליידער ווי ער פרעמדער מאַן. — אָה, ווי העלדיש ער האָט אונז פאַרטיידיגט געגען די פאַסטוכער — האָט צפורה אויסגערופּען מיט באַגייסטערונג — אָה ווי שעהן ער איז געווען. ווי עס ווייזט אויס איז ער אַן אַרימער דורכ- וואַנדערער.

— אָה, וואָס פאַר אַ נקמה איך האָב געזעהן אַן דיזע פאַסטוכער — האָט זיך נאָך אַ שוועסטער אָפּגערופּען — ער האָט זיי אלעמען אזוי צוקלאַפּט און צושלאָגען, אַז זיי וועלען שוין נישט אזוי שנעל קומען אונז באַלעסטיגען נאָך אַ מאל.

— לויט זיינע אלטע און צוריסענע קליידער וואָס ער טראָגט, שיינט ער צו זיין אַן אַרימער וואַנדערער — האָט צפורה געזאָגט, און איהר פנים איז באַדעקט געוואָרען מיט רויטקייט — אָבער ווען מען באַטראַכט זיין געזיכט, קען מען זעהן אַז ער איז נישט קיין איינפאַכער מענש... זיינע אויגען... זיין האַלטונג, זיין מוטה און קוראזש וואָס ער האָט אַרויסגעוויזען אָנגעהענדיג זיך די קרוודע פון די שוואַכערע און

געווענדעט — און האָט ווידער אויפגע- הויבען זיין האַנט.

משה איז שנעל צוגעגאנגען צו איהם און האָט איהם אַפּגעשטופּט אַז אַ זייט.

דער פאַסטוך האָט זיך גלייך געכאַפּט שלאָגען צו איהם, אבער משה האָט איה געגעבען אזא שטארקען שטויס פון זיך אַז ער איז גלייך אוועקגעפאלען די איבעריגע פאַסטוכער זיינען באלד געקומען צו הילף זייער פריינד, אבער משה האָט זיי אלעמען אזוי צושלאָגען אַז זיי האָבען אָנגעהויבען צו לויפּען.

— נעהמט מיט אייערע שאף! — האָט משה זיך אָפּגערופּען צו די פאַס- טוכער וועלכע זיינען זיך צולאַפּען איר בערלאַזענדיג זייער שאף נישט ווייט פון ברונעם. די פאַסטוכער האָבען זיך שטאַרק דערשאַקען, זיי האָבען זיך קיין מאל נישט פאַרגעשטעלט, אַז דער פרעמדער דער מאַן זאָל זיין אזוי שטאַרק. יעדער פון זיי האָט שטאַרק געפיהלט די וויי- טאַגען פון די קלעפּ וואָס ער האָט גע- קראָגען.

די זעבען שוועסטער האָבען מיט גוים בעוואַנדערונג אָנגעקוקט ווי דער פריימדער האָט זיך אָפּגעגעבען מיט די פאַסטוכער וועלכע האָבען זיי גע- וואָלט פאַרטרייבען פון ברונעם.

די פאַסטוכער, צוטומעלטע און צו- שראַקענע האָבען צונויפּגעזאַמעלט זיי- ערע שאף און גענומען שטעלען שנעלע טריט. זיי האָבען זיך געשעהמט פאַר זיך אליין אַז אזוי פיעל פון זיי האָבען נישט געקענט בייקומען איין איינציגען מאַן.

— ער שיינט צו זיין זעהר שטאַרק! — האָט זיך איין פאַסטוך אָפּגערופּען צו דיאָבעריגע ווען זיי זיינען שוין גע- ווען גאַנץ ווייט פון ברונעם! — ווער קען ער דאָס זיין?

— ווי עס ווייזט אויס איז ער אַ מצרי! יע, איך האָב דערקענט אין זיינע קליידער אַז ער איז אַ מצרי — האָט אַז אַנדער פאַסטוך געזאָגט.

ברונים, האָבען זיי אונז גענומען אוועק טרייבען, אָבער פלוצלונג האָט פאר אונז ערשיינט א מאַן... א וואונדערבארער מאַן, הויך און שלאַנט... און אויגען — געמליכע... בראַז און שמאַרק און ער... גוט און גנדיג און ער... זיינע ליעבליך-כע ווערטער זיינען פון זיין האַנגי זיסען מויל אַרויסגעקומען...

א געלעכטער האָט אויסגעבראַכען צווישען צפורה'ס איבעריגע שוועסטער, און צפורה האָט זיך באַלד פאַרכאַפט און פאַרענדיגט: יא, דווער פרעמדער כאַן האָט אונז געהאַלפּען פון די הענד פון די פאַסטוכער. ער האָט די פאַסטוכער פאַרטריבען און אָנגעטרונקען אונז-זערע שאַף.

— פאַרטריבען?! — האָט פּלילה אויסגערופּען מיט א שמייעל — ער האָט זיי אזוי צושלאַגען, אז זיי האָבען זיך קוים געריהרט פון זייערע פּלעצער. זיי זיינען צולאַפּען געוואָרען ווי צושראַך-קענע האָזען!...

— און ווער איז דאָס דער מאַן? — האָט שרה געפרעגט מיט נייגריגקייט. — מיך דוכט זיך, אז ער איז א מצרי — האָט פּלילה געענטפּערט — איך האָב געקענט דערקענען אָן זיינע קליידער. איך האָב שוין א מאַל געזעהן א מצרי אין אזעלכע קליידער.

— א מצרי? — האָט שרה אייב גערופּען — אַה, פּילייכט וואָלט איך פון איהם קענען הערען א גערום פון מינע ברידער אין מצרים, אפשר האָט ער פאַר מיר פּרעהליכע נייעס פון מיין געבורטס-שטאָדט גשן? עס איז דאָך שוין אזוי לאַנג אז איך האָב נאָר נישט געהערט פון מינע ברידער אין מצרים. מעגליך אז ער קען אויך וועמען עס איז פון מיין משפּחה.

— אין וואו איז ער? — האָט יתרו געפרעגט זיינע טעכטער.

— ער איז פאַרביבען לעבען ברור נעם! — האָט די אינגסטע טאָכטער געענטפּערט. איך האָב נאָכגעקוקט פון הינטען און איך האָב כאַמערקט ווי ער האָט זיך דאָרטען אוועקגעזעצט נעבען בוים.

באליידיגטע, צייגט אז ער איז אן אומ-געוויינליכער מענטש.

— אַה, ווי איך וואָלט געוואונשען אז ער זאָל יעדען טאָג שמעהן ביים ברונים — האָט די אינגסטע שוועסטער זיך אָפּגערופּען — דאן וואָלטען מיר שמענדיג געקענט קומען א היים זעהר פריה!

— האַסטו באַמערקט, צפורה, ווי צור-שראַקען די פאַסטוכער זיינען געווען? ווי זיי זיינען זיך צולאַפּען, די "העל-דען" איבערלאָזענדיג זייערע שאַף — האָט פּלילה געלאַכט.

— זיי זיינען געווען העלדען געגען אונז, אָבער ווי נאָר דער פרעמדער האָט זיי געגעבען פּערזוכען דעם טעם פון זיינע שטאַרקע פּויסטען, זיינען זיי זיך צולאַפּען — האָט צפורה געאַגט מיט א שמייעל, פון דעסמוועגען איז דאָך א גרויסער וואונדער ווי דער איינציגער פרעמדער האָט בייגעקומען אזוי פיעל פאַסטוכער.

— איך האָב מורא, אז די פאַסטוכער וועמען דער פרעמדער האָט אזוי שטאַרק צושלאַגען, זאָלען נישט רופּען צו הילף די איבעריגע און זיך מיט איהם דער-נאָך אָפּרעכענען.

— ווען עס וואָלטען געווען אפילו צוויי מאַל אזוי פיעל פאַסטוכער, וואָלט ער זיי אויך בייגעקומען — האָט צפורה מיט זיכערקייט געזאָגט.

די זיעבען שוועסטער האָבען צוגע-טריבען זייערע שאַף און זיינען גלייך אריין אין הויז.

יתרו און שרה זיינען זיי ענטקענען געקומען מיט פאַרוואונדערונג.

— אזוי פריה? — האָט יתרו זיך אָפּגערופּען און באַטראַכט די פּרעהליכע פּנימער פון זיינע טעכטער — ווי אזוי איז דאָס, אז איהר זייט היינט געקומען א היים פריהער פון אלע מאַל? האָבען דען די פאַסטוכער אייך אויפּגעהערט צו בעלעסטיגען?

— אַה, פאַסטער! — האָט צפורה אויסגערופּען — די פאַסטוכער האָבען זיך צו אונז נישט געענדערט, און אויך היינט ווי מיר זיינען צוגעקומען צום

פרויען וועלכע זיינען איהם געווען אזוי נאָהענט און פון וועמען ער האָט נישט אויפגעהערט צו טראכטען זיינען געווען זיין מוטער יוכבד, זיין שוועסטער מרים און די פרינצעסין בתיה, וועלכע האָט איהם ערצויגען אלס איהר אינגערער זעהן... צו די אלע פרויען, וועלכע ער האָט באגעגענט דורך דער גאנצער צייט פון זיין וואנדערען, איז ער געווען גאנץ קאלט. קיינע פון זיי האָט זיין הארץ נישט אָנגעריהרט. ער האָט פון קיינעם פון זיי אפילו נישט א טראכט געמאָן. אָבער יענע וואונדערבארע מיידל דעל, די הירטין, האָט אָנגעריהרט א סטרוגע און זיין הארצען... זי האָט אויפגעפענט דעם קוואל פון זיינע געדענקען... דוכט זיך, ער האָט איהר בלוז א קורצע וויילע געזעהן, מיט איהר נאָר עטליכע ווערטער גערעדט, און שוין האָבען איהם די בליקען פון איהרע וואונדערשעהנע טרוימערישע אויגען גענומען פארפאָלגען...

משה האָט זיך אנידערגעזעצט אונטער'ן בוים, וואָס איז געווען נעכטן ברונעם... ער האָט באטראכט די אונטערגעהענדע זון, דער הימעל איז אזוי בלוז, די לעצטע רויטע פלעקען געהמען פארשווינדען... אלעס ווערט שטייג... עטליכע פינקלדיגע שטערען האָבען זיך גענומען באווייזען... א גרויסע בענקל שאפט האָט משה'ן פלוצלונג ארומגענומען. זיין הארץ האָט געפאָנגען גענומען און געלעכצעט...

וועט ער איהר פנים שוין פיעלייכט מעהר קיין מאָל נישט זעהן — האָט ער זיך געטראכט — אָבער ניין, ער וועט פון דיווען פלאץ נישט אָפטרעטן ביז וואנען ער וועט איהר ווידער דערזעהן... ער מוז מיט איהר נאָך אויסריידען עטליכע ווערטער... ווי זיס איהר שטימע קלינגט אין זיינע אויערען... און איהר ליעבליכער שטייבעלע ארויסצייגן געדינט איהרע פערעלזויסע צייהרע שטעהט נאָך פאר זיינע אויגען; איהרע פערשווארצע לאָקען האָבען נאָך זייער כשור נישט אָפגעמאָן פון איהם... אזוי איז משה געזעסן און געטרוימט

— און פאר וואָס האָט איהר איהם נישט איינגעלאדען צו אונז אין הויז? — האָט יתרו מיט פארוואנדערונג גערענט. ווי אזוי האָט איהר דאָס געקענט זיין אונדאנקבאר צו איינעם וועלכער האָט איהר ארויסגעוויזען אזוי פיעל גאדע, און איז איהר געקומען צו הילף אין דער צייט פון איהר נויט... איך האָ בויף אויף איהר, מייןע טעכטער נישט געריכט, אז איהר זאָלט אזוי האנדלען!

— אַה פאָטער, דו וועסט אונז מווען ענטשולדיגען — האָט צפורה זיך אָפגערופען. מיר זיינען געווען אזוי איבערראשט און צוטומעלט פון זיין פלוצלונג גערעשייטונג, אז מיר האָבען נישט באגריפען וואָס מיר טוען.

— אפילו ווען ער וואָלט איהר נישט געהאלפּען, האָט איהר געדארפט איהם איינלאדען צו זיך א הויב! — האָט שרה געזאָגט — ווען מיר זעהען א פרעמדע מענשען וועלכער שיינט צו זיין אַרעם און עלענד, איז אונזער פליכט איהם צו געבען שפּילן און א דאך איבער זיין קאָפּ. אזוי האָבען זיך מייןע אורעלטערען אויפגעפיהרט און אזוי דארפען מיר זיך אויך אויפפיהרן.

— זאָל אימיצער פון איהר טאקע געהן און דעם פרעמדען איינלאדען פאר אווענט ברויט.

אידער יתרו האָט נאָך געענדיגט ריידען איז שוין צפורה געווען אויף דער צווייטער זייט טיהר און זי איז האסטיג, מיט א קלאפענדע הארץ געלאָפען אין דער ריכטונג פון ברונעם...

נאכדעם ווי משה האָט אָנגעטרוקען די שאַף פון די מיידלעך וועלכע זיינען באלד אוועקגעגאנגען, איז ער געבליבען שטעהן א וויילע פערזוירט... די בליקען פון דער עלטערער מיידעל האָט איהם באצויבערט. ווי וואונדערליך זעהן זי איז... איהרע בליקען האָבען איהם געצערטעלט און געווארענט... ביז יעצט האָט ער נאָך קיינמאָל נישט געטראכט פון א פרוי... די איינציגע

האנדעלט מיט גרויס אונדראנקבארקייט. מיר האָבען נישט געוואוסט וואָס מיר טוען... מיר האָבען דיר אפילו נישט איינגעלאָדען צו אונז אין הויז, דו זאָלסט מיט אונז מיט-עסען און זיך נאכהער אויסרוהען... קום דאָך, מיין האר, צו מיין פאָטער'ס הויז...

— אַה, איך האָב געפונען גאָדע אין דייןע אויגען, מיין האַרינטע! — האָט משה אויסגערופען, קוים קומענדיג צו זיך פון איבערראשונג — איך דאַנק דיר זעהר פון די טיעפענים פון מיין האר-צען... אָבער פילייכט וועל איך פאלען צו לאַסט אויף דיין משפּחה?...

— אַה, ניין, מיר וועלען זיך אלע שעצען גליקליך ווען דו וועסט אונז באַעהרען מיט דיין באַווך — האָט צפורה זיך צו איהם אָפגערופען—מיר האָבען אונזער פאָטער און מוטער דער-צעהלט וואָס דו האָסט פאר אונז גע-טאן, ווי אזוי דו האָסט אונז ארויס-געהאַלפּען. אין דער צייט פון אונזער נויט, און זיי זיינען איבערראשט געוואָרן דען ווען זיי האָבען געהערט אז מיר זיינען געווען צו דיר אזוי אונדראנקבאר! קום דאָך מיט מיר מיין האר, דו וועסט זיין ווילקאָמען אין אונזער הויז!

משה האָט זיך אויסגעגלייכט. א שמייעלע האָט זיך באַוווּזען אויף זיינע ליפען, ווען זיינע אויגען האבען זיך באַגעגענט מיט איהרע ליכטיגע בריי-ליאַנטענע אויגען

— אַה, מיין האַרץ האָט זיך אין מיר אזוי געשראַקען — האָט זי אויסגעריר פּען ווען זיי האָבען ביידע פארלאָזען דעם ברונעם — איך האָב מורא געהאַט, אז איך וועל דיר שוין מעהר נישט טרעפען... איך וואָלט זיך קיין מאָל נישט געקענט מוחל זיין...

— און איך בין אויך שטאַרק צו-פּרידען וואָס דו ביזט געקומען מיר רופען און נישט קיין אנדערע! — האָט משה צו איהר געזאָגט.

א בעשידענער שמייעלע האָט זיך באַוווּזען אויף איהרע ליפען און זי האָט אַרונטערגעלאָזען די אויגען.

— ווי איז דיין נאַמען, מיין האַרינט-

און געטראַכט. ער האָט צוגעמאַכט זיינע אויגען און זיך גענומען פאַרשטעל-לען דעם געשטאַלט פון יענער באַצוויי-בערענדער מיידלעך: ער זעהט איהר יעדער ליעבלוכע מינע... אַט באַמערקט ער ווי זי שטעהט א צושראַקענע פון דער ווייטען און קוקט זיך צו מיט מורא ווי ער שלאָגט זיך מיט די פאַסטוכער. ער זעהט איהר גליקליכען שמייעלע, וואָס באַוווּזט זיך אויף איהרע ליפען, ווען זי באַמערקט ווי די פאַסטוכער צולויפען זיך אין אלע פאַרשידענע ריכט-טונגען... אַה, פאַר וואָס איז זי אזוי שנעל פאַרשוואַנדען פון איהם... זי האָט עטליכע מאָל אומגעדרעהט איהר קאָפּ און אויף איהם געקוקט... איהרע לעצטע בליקען האָבען איהם אזוי פיעל מוטע געגעבען...

משה האָט נאָך אזא וואַנדערליכען געפיהל קיין מאָל נישט דורכגעמאַכט. אלעס איז איהם געוואָרען אזוי ליעב און טייער. עס דוכט זיך איהם אז ער וואָלט קיין מאָל נישט מיר געוואָרען טראַכטענדיג פון יענער מיידלעך, וועלכע האָט אזוי פּלוצלונג זיין האַרץ געפאַנגען... ער פאַרמאַכט זיינע אויגען נאָך פּעסטער און לאָזט זיך אוועק אויף די פּלינגלען פון זיין פאַרשטעלונג'ס קראַפט... ווי אנגענעהם עס איז איהם צו טראַכטען פון איהר, וועלכע איז גע-וואָרען צו איהם ווי א וואַרימער ליב-טיגער שטראַהל נאָך אזא ענדלאָזען און מיעדען וואַנדערען...

פּלוצלונג דערפיהלט משה, אז אימיר צער שטעהט נעבען איהם. ער האָט אויפגעפּענט זיינע אויגען, און שנעל זיך אויפגעשטעלט פון זיין פּלאַץ... זיי נע אויגען האָבען זיך באַגעגענט מיט איהרע אויגען...

א קליינע וויילע האָבען זיי זיך ביי-דע אָנגעקוקט שוויגענדיג, נאכהער האָט זי זיך אָפגערופען:

— דו מוזט מיר ענטשולדיגען, מיין האר, וואָס מיר זיינען צו דיר געווען אזוי אונגעפּליד... איך און מייןע שוועסטער זיינען אזוי געוואָרען צומיר מעלעט, אז מיר האָבען געגען דיר גע-

איך קען דיר זאָגען, מיין האַר, אז נישט נאָר די פּאַסטוכער, נאָר אויך אַלע איינוואוינער פון אונזער שטאָדט זיינען אין כּעס אויף אונזער משפּחה.

— פּאַר וואָס ?

— אויב דו וועסט האָבען גענוג גע- דולד זיך צוהערען צו מיר, מיין האַר, וועל איך דיר דערצעהלען.

— דייע רייך פּאַרשאַפּען מיר בלוז פּאַרנעניגען ! — האָט משה געזאָגט און טיעף אריינגעקוקט אין איהרע אויגען.

— מיין פּאָטער איז געווען דער הויפּט־פּריסטער פון מדון, און ער האָט זיך ארומגעזעהן אז די געטער פון מדון זיינען הילפּלאָז, א הויז דעם האָט מיין מוטער און איך קיינמאָל אין זיי נישט געגלויבט... מיין פּאָטער האָט אויפגע- הערט צו גלויבן אין זיי, און איין מאָל ווען אַלע איינוואוינער האָבען זיך פּאַר- זאַמעלט אין טעמפּעל צו דינען צו די געטער, האָט מיין פּאָטער פּאַר זיי ער- קלעהרט, אז ער וויל מעהר קיין הויפּט־ פּריסטער נישט זיין. דאָס פּאָלק איז געוואָרען זעהר אויפגעבראַכט אויף מיין פּאָטער און ווען ער וואלט בעצייטענס נישט פּערלאָזען דעם טעמפּעל וואָלטען זיי איהם זיכער געטויטעט, זיי האבען איהם אריינגעלעגט אין חרם, און בא- שלאַסען אז קיינער זאָל פאַר אונז קיין ארבייט נישט טאָן. די פּאַסטוכער האָ- בען אויפגעהערט צו פיטערן אונזערע שאַף, די פעלד ארבייטער האָבען זיך ענטזאגט צו בעארבייטען אונזערע פעל- דער, און זינט דאן האָבען מיר אָנגע- פּאַנגען צו פיטערען די שאַף, אָבער ווי עס וווייט אויס איז דער כּעס פון די פּאַסטוכער נאָך נישט קלענער געוואָרען. ביי יעדער געלענענהייט זוכען זיי אונז צו באלעסטיגען און באליידיגען, און ווי נאָר זיי דערוויסען זיך, אז מיר געפינען זיך ביים ברונעם מיט אונזערע שאַף, און קומען זיי אז און טרייבען אונז פון דאָרט אוועק.

— אויב אזוי האָבען זיי ווירקליך פּאַרדינט די קלעפּ וואָס זיי האָבען באקומען — האָט משה געזאָגט — איך

טע ? — האָט משה איהר געפּרעגט, ווען זיי זיינען שוין אָפּגעגאַנגען א שטיקעל וועג.

— מיין נאָמען איז צפּורה ! — האָט זי געענטפּערט — און ווי איז דער נאָמען פון מיין האַר ?

— מיין נאָמען איז משה.

— ווי עס שיינט ביזטו א מצוי ?

האָט צפּורה איהם ווייטער געפּרעגט. איך קום פון מצרים, איך בין דאָרטען געבאָרען געוואָרען, אָבער איך בין נישט קיין מצוי — האָט משה געענטפּערט.

— זאָג מיר מיין האַר, זיינען אַלע וועלכע זיינען געבאָרען אין מצרים אזוי שטאַרק ווי דו ?

— איך בין בלוז שטאַרק ווען עס האנדעלט זיך וועגען גערעכטיגקייט — האָט משה געענטפּערט — עס איז נישט אין מיין נאטור זיך צו שלאַגען... אָבער געלויבט איז נאָט וואָס ער האָט מיר געגעבען כּח אייך צו באשיצען פון יעד- נע אומווירדיגע פּאַסטוכער. ווי איך פּאַרשטעה קומען די פּאַסטוכער אייך צו בעלעסטיגען יעדען מאָן.

— אויב נישט די פּאַסטוכער קומען אנדערע... אָבער זינט מיר פיטערען אונזער פּאָטער'ס שאַף האָבען זיי נאָך קיין טאָג נישט פּאַרפּעהלט אונז צו באליידיגען און אוועקצוטרייבען פון ברונעם. מיר זיינען געצוואנגען צו פּערבלייבען נעכען ברונעם ביז גאנץ שפעט אין אָזענט, ביז וואנען אַלע פּאַסטוכער קעהרען זיך אום צוריק אהיים.

— און פאַר וואָס זיינען דאָס די פּאַסטוכער אזוי פּאַרביטערט געגען אייך ?

צפּורה האָט א שטילען זיפּץ געמאָן... — דו וועסט מיר ענטשולדיגען, מיין האוינטע, עס איז פּילייכט נישט ריכ- טיג פון מיין זייט צו שטעלען דיר אזא פּראַגע.

— עס איז דאָך נאטירליך, דו זאָלסט אזא פּראַגע פּרעגען. עס קוקט דאָך אויס מאַדנע פאַר וואָס די אַלע פּאַסטוכער זיינען געגען אונז... אָבער

דערמאָהנט אָן דעם שעחנעם האַלזבאנד וואָס די פּרינצעסין כתייה האָט איהם געגעבן, ווען זי האָט איהם געהאַלפּען אנטלויפּען פון מצרים... דיווער האַלד באַנד וואָלט זיך זעהר געפּאַסט צו איהר וואונדער שעחנעם האַלז.

משה האָט גלייך ארויסגענומען פון זיין קעשענע דעם שעחנעם האַלזבאנד און זיך אָפּגערופּען צו צפּורה'ן:

— דיווער האַלזבאנד איז מיר גע-געבען געוואָרען א מתנה פון מיין מר-טער און איך בין זעהר פּאַרויזטיג גע-ווען דאָס נישט צו פּאַרלירען. איך בעט דיר, צפּורה, נעחם עס פון מיר אַלס א מתנה, דאָס וועט דיין אזוי אויך שעהר נעם האַלז נאָך מעהר באַצירען.

— אַה, ניין, מיין האר! — האָט זי אויסגערופּען צוטומעלע, און איהר פנים איז רויט געוואָרען. ווי אזוי זאָל איך נעמען פון מיין האר אזא מתנה.

— האָסטו דען נישט געהערט די געשיכטע פון אברהם, ווען ער האָט געשיקט זיין קנעכט אליעזר'ן צו זיין געבורטסלאַנד צו נעמען א פרוי פאר זיין זון, יצחק, דאָרטען האָט ער אויך באַגעגענט א יונגע מיידעל ביי דעם ברונעם און איהר געגעבען א האַלד באַנד — האָט משה געזאָגט.

— איך ווײס די געשיכטע — האָט צפּורה געענטפּערט מיט א שמייכל, אבער רבקה האָט געקראָגען די מתנות פאר דעם וואָס זי האָט געהאַלפּען אַנטלויפּען אליעזר'ס קעמלעך, און דאָ האָסטו דאך אונז געהאַלפּען, דאן האָסטו דאך פּאַרדינט א מתנה, און נישט אַיך. — ווי איך זעה ווייסטו די גאַנצע גע-שיכטע? — האָט משה זיך אָפּגערופּען.

זאָג מיר ווער האָט עס דיר דערצעהלט? — מיין מוטער! — זי האָט מיר פּילע געשיכטעס דערצעהלט. זי האָט מיין דערצעהלט ווי רבקה איז געוואָרען יצחק'ס פרוי. ווי שטאַרק לייעב זי האָט איהם געהאַט.

— איז דיין מוטער אויך א מדינית? — האָט משה איהר געפּרעט.

— ניין, בלויז מיין פּאָטער איז גע-

וועל זיי שוין אַנלערנען ווי אזוי איך צו בעלעסטיגען.

— ווי א מלאך געשיקט פון הימעל ביזטו דאן ביי מיר און מייע שוועס-מער פּאַררעכענט געוואָרען! — האָט צפּורה אויף איהם א ליבליכע בליק געוואָרפּען — מיר זיינען געווען מייער און הונגעריג, און ווען דו וואָלט אונז נישט געהאַלפּען, וואָלטען מיר נאָך בין יעצט נישט געהאַט אָנגעטרונקען אונז-זערע שאָה.

— ווי איך פּאַרשטעה האָסטו נאָך ניט געגעסען, מיין הארינטע. דו ביזט שוין געווען הונגעריג מיט א היבשע וויילע צוריק, און מיר געהען זיך אזוי לאַנגזאַם...

— איך בין שוין מעהר נישט הונג-געריג, מיין האר, ווען איך געה מיט דיר. אפילו ווען דער וועג זאָל זיך צי-הען צעהן מאָל אזוי פּיעל וואָלט איך נישט הונגעריג זיין.

— און איך וואָלט אזוי געקענט געהן און הערען דיין וואונדערליך זיסע שטימע פאר פּיעלע טעג, און איך וואָלט קיין הונגער נישט געפּיהלט — האָט משה געזאָגט.

צפּורה'ס פנים איז באַדעקט געוואָרען מיט א רויטיקייט, זי האָט א שמייכל געמאַן און פאר משה'ס אויגען האָבען א בליאסק געמאַן איהרע פּערעלדיגע צייהן.

דער אַווענט איז דאך אזא באַ-צויבערנדער — האָט משה אויסגערופּען און געווענדט זיינע אויגען צום הימעל — ווי שעהן און הערליך די שטערען פּינקלען אין הימעל ארומרינגלענדיג די גלאַררייכע לבנה.

צפּורה האָט אויפּגעהויבען איהרע אויגען און באַטראַכט דעם הימעל.

עס איז ווירקליך א נאכט פול מיט צויבער און חן! — האָט צפּורה אויס-גערופּען — און מיר דוכט זיך, אז איך וועל דינען אַווענט קיין מאָל אין מיין לעבען.

נישט פּאַרנעמען! ווען זי האָט אויפּגעהויבען איהר קאָפּ האָט משה באַטראַכט איהר ווייסע האַלז ווי אַלכאַסטער. דא האָט ער זיך

— ווילקאָמען אין מיין הויז דו געד
בענשטער פון גאט! מיינע טעכטער
האָבען מיר דערזעהלט וואס דו האָסט
פאר זיי געטהאָן, ווי אזוי דו האָסט
געקעמפט מיט די פאסטוכער און זיי
בייגעקומען. זען זיך ביים טיש און דו
וועסט עסען צוזאמען מיט אונז.

צפורה האָט משה'ן דערלאנגט אַ-
סער און ער האָט זיך ארומגעוואשען
און זיך געזעצט נעבען יתרו'ס רעכטער
האנט. שרה און איהרע טעכטער זיינען
געזעסען ארום דעם טיש און האָבען ניט
ארונטערגענומען זייערע אויגען פון דעם
פרעמדען.

נאָך דעם עסען האָט זיך יתרו פאנאנ-
דערגערעדט מיט משה'ן :

— מיינע טעכטער האָבען מיר גע-
זאָגט אז דו שיינסט צו זיין א מצרי—
האָט יתרו געזאָגט — אָבער כאָטש דו
טראָגסט די מצרישע קליידער, דוכט
זיך מיר אז דו ביזט ניט פון מצרים.
— איך בין געבארען געווארען אין
מצרים! — האָט משה געענטפערט —
איך בין דארטען אויך ערצויגען געווא-
רען אָבער איך שטאם נישט פון די
מצריים.

— און ווער זיינען דייע עלטערען?
— האָט יתרו איהם געפרעגט.

— מיינע עלטערען זיינען ישראלים!
— האָט משה געזאָגט.

— ישראלים! — האָט שרה אויס-
גערופען און צוגעגאנגען נעהטער צו
משה'ן — זאָג דאָך מיר, ווי געהט עס
יעצט די אידען אין מצרים? איז
פיעלליכט זייער לאַגע בעסער געווא-
רען?

— ניין, האָט משה געענטפערט,
ווען איך האָב פערלאָזען מצרים, איז
דארטען די לאַגע פון די אידען געווען
אונערטרעגליך. און טאקע צוליעב דעם
בין איך געווען געצוואונגען צו אנטלוי-
פען פון מצרים.

— וואס מיינסטו? האָט יתרו איהם
געפרעגט.

— איך בין ארויסגעגאנגען זעהן ווי
מיינע ברידער ארבייטען און ליידען,
האָב איך בעמערקט ווי א מצרי האָט

בוירען געווארען אין מדון, מיין מוטער
איז געבוירען געווארען אין מצרים,
אָבער זי איז ניט קיין מצרית! —
האָט צפורה זיך פארקאפט.

א שמייכל האָט זיך באוויזען אויף
משה'ס ליפען. ער האָט פון איהרע רייד
פארשטאנען אז זי טראָגט אין איהר
הארצען קיין איבעריגע ליעבשאפט ניט
צו די מצריים.

— ווען איך וועל דיר זאָגען, צפורה,
אז כאָטש איך בין געבוירען געווארען
און אויפגעהאָדעוועט געווארען אין
מצרים, בין איך אויך ניט קיין מצרי,
וועסטו דען נעהמען די מתנה פון מיר?
— אָבער מיין האר פאר וואס קומט

מיר אזא מתנה פון דיר, האָב איך דען
דאס פארדיענט? ! איך גלויב אז איך
האָב פארדיענט בעשטראפט צו ווערען
פאר מיין זיין אזוי אונגעפליך צו א
פרעמדען, וועלכער האָט אונז אזוי איי-
דעל בעהאנדעלט, און אונז געהאָלפען
אין צייט פון נויט! מיר האָבען דיר
איבערגעלאָזען אליין און מיר האָבען
דיר אפילו נישט פארבעטען צו זיך
אהיים.

— אָבער איך פארשטעה דאָך אז
איהר זייט געווען צוטומעלט פון דער
פלוצאָנגען איבערראשונג, האָט משה
געזאָגט. און דו דארפסט דאָך געוויס
קיין שולד אויף זיך ניט נעהמען. איך
בעט דיך צפורה, טו מיר די געפעליג-
קייט און נעהם ביי מיר די מתנה! —
האָט ער איהר וויעדער דערלאנגט דעם
האלזבאנד.

— אָט זיינען מיר שוין נעבען אונ-
זער הויז! — האָט צפורה אויסגער-
פען, אַנצייגענדיג מיט איהר האנט אויף
דעם הויז וואס איז געשטאנען ניט ווייט
פון זיי.

משה האָט נאָך א וויילע געהאלטען
אין זיין האנט דעם האלזבאנד אָבער
ווען ער האָט געזעהען אז צפורה איז
עטוואס שעהמענדיג האָט ער איהם צו-
ריק אריינגעלייגט אין קעשענע.

צפורה און משה זיינען אריינגעקומען
אין הויז. יתרו איז איהם ענטקענען גע-
קומען און פריינדליך בעגריסט.

בין אייניגע יאהר געווען א מינסטער
צו פּרעה'ן... און דער רשע טאגער איז
געווען מין בינעוועסטער שונא. לעבט
ער נאך ?

— יע, ער לעבט נאך און ער טהוט
נאך מעהר רשעות צו מיינע ברידער
אין מצרים. אבער יעצט ווייס איך ווער
דו ביזט מין האר ! און געלויבט איז
גאט וואס ער האט מיר אין דעם ריכט
טינגען וועג געפיהרט... איידער איך בין
פון מצרים אנטלאפען, האט מיר די
פרינצעסין בתיה, וועלכע האט מיר
אויפגעהאדעוועט אלס איהר אייגענעם
זוהן, געראטען איך זאל געהן נאך
מדין — דארטען — האט זי מיר גע-
זאגט געפינט זיך איהר גוטער פריינד
יתרו, און יעצט בין איך דורך א מערק-
ווירדיגען צופאל גלייך געקומען אין דעם
הויז פון יתרו'ן.

— און וויסטו, משה ? — האט
שרה אויסגערופען, און איהרע אויגען
האבען געגלאנצעט פון פרייד און גליק —
וויסטו אז ווען דו ביזט נאך וואס גע-
בארען געווארען ביזטו אויסבעהאלטען
געווארען פון די מצויים, אין אונזער
הויז, איך און מין שוועסטער שלומית
האבען דיר אפגעהיט קיין שלעכטעס
זאל דיר נישט געשעהן, ביז וואנען עס
איז שוין אונגעגליך געווען דיר ווייטער
אויסצובעהאלטען אין אונזער הויז, דאן
האבען מיר געהאלפען מאכען די קעס-
טעלע און מען האט דיר אוועקגעשטעלט
אויף ברעג טייך וואו די פרינצעסין
האט דיר געפונען.

— אה ביזטו עס דען שלומית'עז
שוועסטער ! איז משה'ס איבערראשונג
נאך שטארקער געווארען.

— האסטו דען געקענט אויך מין
משפחה ? — האט שרה איהם געפרעגט.
זאג מיר וואס מאכט מין פאטער, מר
טער און מין שוועסטער. האט זי שוין
געהייראט ?

— פרידען איז צו דיין מוטער און
צו דיין שוועסטער. זי האט געהייראט
א מאן מיט'ן נאמען אדר... אבער דיין
פאטער...

אומ'רחמנות'דיג געשלאגען איינעם פון
מיינע ברידער, ער האט איהם אזוי מער-
דערליך געשלאגען אז ווען איך וואלט
זיך נישט אריינגעמישט וואלט ער איהם
זיכער געטויטעט ! און ווען דער מצרי
האט זיך צו מין ווארונג ניט געוואלט
צוהערען, האב איך איהם געטויטעט און
דורך דעם געראטעוועט דעם ישראלי !
— דו האסט דעם מצרי געטויטעט ?!
— האט פלילה אויסגערופען און דו
האסט ניט מורא געהאט דאס צו טהאן ?
אה, ווי שטארק און בראוו דו ביזט !
— און ווי איז דיין נאמען ? — האט
איהם יתרו געפרעגט.

— מין נאמען איז משה ?
— משה ? דער נאמען שיינט
מיר צו זיין גאנץ בעקאנט ! — האט
יתרו געזאגט — זאג מיר ווי אזוי היי-
סען דייןע עלטערען ?

— מין פאטער הייסט עמרם און
מין מוטער הייסט יוכבד !
— וואס ? — איז יתרו אויפגע-
שרפונגען פון זיין פלאץ — דו ביזט
דער זוהן פון עמרם און יוכבד ? !
האסטו אויך דען נישט א שוועסטער
וועלכע הייסט מרים ?
— ריכטיג ! — האט משה אויסגע-
רופען. און דו מין האר קענסט דען מין
משפחה ?

— געוויס קען איך זיי, איבערהויפט
מרים'ען, ווייל זי איז געווען די בעסטע
פריינדין פון מין פרוי שרה !
— אה, מין טהייערע פריינדין מרים !
— האט שרה אויסגערופען און גע-
ווישט איהרע טרעהרען פון פרייד —
זאג מיר, וואס מאכט מרים און ווי לאנג
איז דאס אז דו האסט איהר ניט גע-
זעהן ?

— אלע אין מין משפחה זיינען גע-
ווען אין בעסטען צושטאנד ווען איך
האב פארלאזען מצרים איבער א יאהר
צוריק ! — האט משה א צופרידענער
געזאגט — יעצט מין האר — האט ער
זיך געווענדעט צו יתרו'ן זאג דאך מיר
ווי איז דיין נאמען ? און ווען ביזטו
געווען אין מצרים ?
— מין נאמען איז יתרו ! איך

פרעה האָט דיר געהאַלטען אויף זיין שוים און דו האָסט פּלוצלונג אראַפּגע- נומען זיין קרוין און זי ארויפגעטהאַן אויף דיין קאַפּ... טאָגער און די איבערי- גע מיניסטאַרען האָבען געוואַרענט פּרעה'ן און איהם געזאָגט אז עס איז א שלעכטער סימן, און אויב דו וועסט בלייבען לעבען וועסטו נאָך מעגליך אוועקנעהמען פון איהם די קרוין, איך האָב אָבער געזאָגט, אז דו האָסט זיך בלוז געשפּיעלט און אז דו האָסט קיין שכל ניט.

— יע, איך ווייס דערפון! — האָט משה געזאָגט — איך אליין קען דאָס נישט געדיינקען אָבער די פּרינצעסין פּלעגט מיר דערצעהלען, ווי אזוי מען האָט מיר אַנגעזאָגט איך זאָל פּריהער אַנ- ריהרען די ברענענדיגע קינהלען...

א היבשע וויילע איז די גאַנצע משפּחה פון יתרו געזעסען ארום משה און זיך צוגעהערט מיט גרויס שפּאַנונג די וואונדערבארע געשיכטעס פון זיין לעבען. ער האָט זיי דערצעהלט ווי אזוי דתן און אבירם האָבען איהם גע'מסור'ט פאַר פּרעה'ן, און פּרעה האָט געשיקט מען זאָל איהם אַרומזוכען אין גאַנע מצרים, כאָטש ער איז די גאַנצע צייט געווען אין פּאַלאַץ.

— יע, די פּרינצעסין כּתיה איז צו מיר פאַררעכענט ווי מיין אייגענע מו- טער — זאָל גאָט איהר צושיקען זיין ברכה. זי האָט מיר פון טויט גערעטעט! גליקליכע און צופריעדענע איז יתרו און זיין משפּחה געווען מיט זייער גאַסט.

יתרו האָט משה'ן דערצעהלט וואָס מיט איהם האָט פּאַסירט זינט ער האָט פאַרלאָזען מצרים און אין יתרו'ס הויז האָט מען געפּייערט א יום טוב לכבוד זייער וויכטיגען גאַסט. זייער שמחה איז געווען זעהר גרויס, כּפּרט נאָך יעצט, אין דער צייט ווען זיי זיינען געווען אָפּגע- זונדערט פון אלע איבעריגע איינוואַהנער פון שטאָרט.

צפּורה האָט אויף משה'ן די גאַנצע צייט געקוקט מיט וואַרימע לעיכליכע בליקען. וואָס מעהר זי האָט איהם בע- טראַכט אלץ גרעסער און וואונדערבאַר-

— וואָס? ! מיין פּאַטער איז טויט? האָט שרה אויסגעבראַכען אין געוויין.

— עס טהוט מיר זעהר לייד צו בריינגען די טרויעריגע כּשורה, אָבער ער איז שוין טויט עטליכע יאהר. דער רשע קאַדמאַר האָט איהם פאַרמוטשעט צום טוידט!

— אַה, דער אומווירדיגער קאַדמאַר! איך געדיינק איהם נאָך ווי ער האָט זיך געטשעפעט צו מיין שוועסטער. ער האָט אויסגעלאָזען זיין נקמה אויף מיין אר- יט מען פּאַטער און איהם געטויטעט! — האָט שרה געזאָגט וויינענדיג. אַה, נאָט פאַר וואָס זשע שטראַפסטו איהם ניט? — ער האָט שוין אויך זיין שטראַף בעקומען! — האָט משה געזאָגט — קאַדמאַר איז דער זעלבער מצור וועמען איך האָב געטויטעט!

— אַה דו האָסט געטויטעט קאַד- מאַר'ן — האָבען אלע מיט אַמאָל אויס- גערופען און זייערע אויגען האָבען ווידער גענומען אויפלייכטען.

— יע, איך האָב קאַדמאַר'ן גע- טויטעט ווען איך האָב געזעהען ווי ער שלאָגט א אידען, נאכדער האָב איך זיך דערוואוסט אז דער, וועמען ער שלאָגט איז געווען אדר, דער מאן פון דיין שוועסטער שלומית. יע, אדר האָט זיך געדעהט פון יסורים, ווען ער האָט דער- הערט ווי איך בעפעהל דעם מצרי ער זאָל אויפהערען איהם צו שלאָגען, האָט ער מיר דערצעהלט פאַר וואָס קאַדמאַר שלאָגט איהם, און ווי איך האָב דאָס דערהערט, האָט מיין בלוט אין מיר גענומען אויפזידען און איך האָב איהם אויף אן ארט געטויטעט.

— געבענשט זאָלען זיין דייע הענט! — האָט שרה אויסגערופען וואָס דו האָסט און איהם נקמה גענומען פאַר מיין פּאַטער'ס טויט.

משה האָט פאַר אלעמען דערצעלט אלעס וואָס איז פאַרגעקומען מיט איהם זינט ער געדיינקט.

— און ווייסטו, משה אז איך האָב דיר געראַטעוועט פון טויט ווען דו ביזט נאָך קוים פיער יאהר אלט געווען — האָט יתרו איהם אונטערבראַכען. —

טער געטהאָן. דער וויכטיגער גאסט איז שוין אזוי פריה אויפגעשטאנען. איהר האָט גענומען ציהען אונטען אין גארטען. זי האָט געוואָלט רעדען מיט איהם, הער דען זיין שטימע און אריינקוקען איז זיינע געטליכע אויגען.

זי איז גלייך ארונטער אין גארטען און בעגריסט משה'ן מיט א פריינדליכער שטימע.

משה האָט איהר געענטפערט מיט א שמויכעל. ער איז איהר גלייך אנטקעגען געקומען.

— מיון האר! האָט צפורה אויסגערופען, מיך וואונדערט זעהר וואָס דו ביזט אזוי פריה אויפגעשטאנען. איך ווייס דאָך זוי מיעד דו ביזט געווען. האָסטו דען ניט געקענט שלאָפען גוט איז אונזער הויז?

— איך בין גאנץ גוט געשלאָפען, — האָט משה געענטפערט — אָבער עס איז מיין געוואָנההייט זעהר פריה אויפצורשטעהן. איך האָב לייעב צו בעאַכאכטען ווי די נאטור ערוואכט פון שלאָף, ווי די זון שיקט ארויס איהרע ערשטע שטראלעך לען און טהיט אריין לעבען אין אלע כרואים וואָס דער אלמעכטיגער גאט האָט בעשאפען.

— איך זעה, משה, אז דו ווייסט אזוי פיעל פון די אונפערשטענדליכע וועגען פון גאט. איך בעט דיר מיר צו ערקלעהר דען פיעלע פון די אונפערשטענדליכקייט טען וואָס היילט ארום די גרויסקייט פון דעם כאשעפער. איך בין מעהר ניט ווי א פרוי און קיין סך פון וועמען צו לערן גען האָב איך אויך ניט געהאט, אויסער פון מיין לייעבער מיטער.

— די וועגען פון גאט זיינען אונפערשטענדליך צו דעם שטערבליכען מענטשען, האָט משה געענטפערט, גאט אנטפלעקט זיך בלויז צו די וועלכע דיענען איהם מיט'ן גאנצען הארצען.

— און ווי אזוי דארף מען דיענען גאט? האָט זי געפרעגט.

— ווען מען איז צוא יהםמתפלל, מוז מען און זיינען האָבען בלויז איהם, דעם אלמעכטיגען, דעם איינציגען גאט

דער איז ער אין איהרע אויגען געווען. און יעצט, אז זי האָט זיך דערוואוסט אז ער איז ניט קיין מערי, נאָר ער שטאמט פון דעם זעלבען פאָלק פון וואָס נען איהר מוטער שטאמט, איז ער נאָך מעהר געשטיגען אין איהרע אויגען... זי האָט יענע נאכט איהרע אויגען נישט צורגעמאכט. זי האָט גענומען טראכטען פון משה'ן. יעדעס ווארט וואָס ער האָט ארויסגערעדט האָט אָפגעקלונגען אין איהרע אויערען ווי געטליכע רייד... זי האָט זיך דערמאָהנט אז משה האָט איהר בעט זי איז מיט איהם דאס ערשטע מאָל צו איהר הויז געגאנגען, געוואָלט געבען א שעהנעם האלזבאנד אלס מתנה... א מאָדנעם געפיהל נעהמט איהר דורך ווען זי גיט א טראכט וועגען דעם. ווי גוט הארציג ער איז! ער איז אזוי שטארק און אין דער זעלבער צייט איז ער נאָכעל און איידעל. אַה, ווי זי וואָלט געוואונשען ער זאָל פארבליבען וואָס לענגער אין איהר פאָטער'ס הויז.

— אויף מאָרגען גאנץ פריה ווען אלע האָבען נאָך געשלאָפען, איז שוין משה ארויסגעגאנגען אין יתרו'ס גארטען. ער האָט בעטראכט מיט גרויס בעגייסטערונג די וואונדערבארע גארטן... ער האָט א תפילה צו גאט געגעבען פאר דעם רוהע פלאץ וואָס ער האָט ענדליך געפונען אין יתרו'ס הויז נאָך אזא לאנגער וואונדערונג. ער איז געווען העכסט גליקליך וואָס גאט האָט איהם גלייך געפיהרט צו דעם ברונעם וואו ער האָט געקענט קומען די טעכטער פון יתרו'ן צו הילף.

צפורה איז אויך געווען פריה אויפגעשטאנען יענעם פריהמאָרגען און גענומען צוגרייטען דעם פריהשטיק. זי איז געווען זעהר פארויכטיג ניט צו מאכען קיין גערויש, ווייל זי האָט געמינט אז דער גאסט מוז נאָך געוויס שלאָפען. ער איז דאָך געווען אזוי מיעד, האָט זי געטראכט, אָבער ווי ערשטיגט איז זי געוואָרען ווען זי האָט ארויסגעקוקט דורך דעם פענסטער און בעמערקט משה שטעהנדיג אין גארטען. זי האָט איהם בעטראכט און איהר הארץ האָט א פלאַ

לעבען קיין זינד ניט בעגאנגען וועט קענען ארויסרייסען דיעזען שטעקען פון דער ערד. יעצט, אויב אימזיער פון אייד וועט בעווייזען ארויסצורייסען דיעזען שטעקען, וועט ער בעקומען מיין טאכטער פאר א פרוי!"

— נו, האָט ווער עס איז געמאכט א פערזוך ארייסצורייסען איהם פון דער ערד?

— יעס, האָט צפורה געלאכט, יעדער איינער פון זיי האָט פרובירט מיט אלע כחות דיעזען שטעקען ארויסצורייסען. אבער אַהן ערפאַלג. אייניגע שטארקע יונגע לייט פלענען שטונדען לאנג זיך אַנשטרענגען און נעהמען רייסען, אבער זיי האָבען געמוזט אוועקגעהן ענטוישטע. אפילו ערב, וועלכער האָט פאַרגעשלאָגען מען זאָל מיין פאַטער אין חרם אריינ- לעגען, ער האָט אויך עטליכע מאָל גע- מאכט א פערזוך ארויסצורייסען דעם שטעקען, אבער אַהן ערפאַלג. ער האָט אויך געזוכט אָפצונארען מיין זיידען, ער האָט איהם געוואָלט איינרעדען אז אין חלום האָבען די געטער איהם בע- שטימט פאר מיין מאן, אבער מיין פאָ- טער האָט באלד גענטדעקט זיין פאלש- קייט.

— דאָס איז דאָך דער זעלבער עורב וועגען וועמען דיין פאַטער האָט מיר לעצטען אבענר דערצעהלט? — האָט משה געזאָגט.

— יא, ער איז פריהער געווען א פאס- טוך און יעצט איז ער געווארען דער צייטוויליגער פריסטער פון מדין! ער איז זעהר אויפגעבראכט אויף מיין פא- טער, ווייל ער האָט זיינע פלענער צו- שטערט. און דאָ נישט לאנג האָט ער דירך איינעם פון זיינע וונגען געשיקט זאָגען מיין פאַטער אז אויב ער וועט צושטימען און מיר איבערבענען צו איהם אלס זיין פרוי, וועט ער ארונטערנעהמען דעם חרם פון איהם.

— און וואָס האָט איהם דיין פאַטער געענטפערט?

— ער האָט דעם יונג פון הויז ארויס- געטריבען. און באלד איז דער יונג צו-

וועלכער האָט אלעס בעשאפען. איך האָב צו איהם נאָר וואָס מתפלל געווען. איך האָב איהם געדאנקט וואָס ער האָט מיר גלייך געפיהרט צו דיין פאַטער'ס הויז, ווייל איך ווייס אז דאָ וועל איך מיין גליק טרעפען.

ביידע האָבען געשפאציערט טיעפער אין גארטען. פלוצלינג האָט משה בע- מערקט א מאַרנע פלאנצונג אין דעם גארטען.

— וואָס איז דאָס פאַר א פלאנצונג?

האָט ער געפרעגט צפורה'ן.

צפורה האָט א קוק געטהאָן און זיך אַנגערופען מיט א שמויכעל:

— דאָס איז א וואונדערליכער שטע- קען איינגעפלאַנצט אין אונזער גארטען. מען דערצעהלט זעהר וואונדערליכע מעשיות פון דיעזען שטעקען. און די איינוואוהנער פון שטאָרט האָבען איהם א נאָמען געגעבען דער שטעקען פון ענ- טוישוונגען!

— פאַר וואָס רופען איהם די איינ- וואוהנער פון שטאָרט אזוי? האָט משה געפרעגט.

צפורה'ס פנים איז בעדע קט געווארען מיט א רויטקייט, און זי האָט זיך אַב- גערופען:

— ווען מיין פאַטער איז געווען דער הויפט פריסטער פון מדין, האָבען זיך אין שטאָרט געפונען פיעלע יונגע לייט וועלכע זיינען צו מיין פאַטער געקומען און געבעטען ער זאָל מיר אָפגעבען צו זיי פאַר א פרוי. קיינער פון די הינע יונגע לייט איז מיר ניט געפעלען גע- וואָרען און אויך אין מיין פאַטער'ס אויגען האָבען זיי ניט געפונען קיין חן. דעריבער האָט מיין פאַטער צוגויפגעריר- פען אלע יונגע לייט אין דיעזען גארטען און זיי צוגעפיהרט צו דיעזער פלאנצונג און האָט זיי געזאָגט:

"איהר בעמערקט אלע דיעזען שטע- קען. דאָס איז א וואונדערליכער שטעקען. ער שטאמט נאָך פון די צייטען פון אברם, וועלכער האָט איהם אַליין איינ- געפלאַנצט אין דיעזען גארטען. זיינע וואַרצלען זיינען אזוי טיעף אין דער ערד און בלויז דער וועלכער האָט אין זיין

מען. זיי האָבען א נאמען געגעבען דיווע פלאנצונג — דער שטעקען פון ענטטוי- שונג... און ווען אימיצער קומט און מאכט א פארשלאג צו אונזער פאטער דאָס ער וויל הייראמען מיט מיר, און מיין פאטער וויל איהם נישט האבען פאר זיין איידעם, דאן הייסט ער איהם ארויסרייסען דיווע שטעקען...

משה האט א ווילע בעטראכט דעם שטעקען און געזאָגט:

— עס איז טאקע א מערקווירדיגע פלאנצונג... עס איז דעם ערשטען מאל וואָס איד זעה אזא שטעקען איינגע- פלאנצט אין גארטען!

משה האט געוואָלט אַנריהרען דעם שטעקען. אָבער צפורה האט געזעהן אפֿ- צואווענדען איהם פון יענעם פלאץ.

— מיין האר מוז געוויס הונגערדיג זיין! — האָט זי אויסגערופען. — קום מיר וועלען אריינגעהן עסען פריהשטיק. משה און צפורה זיינען אריין אין הויז. אלע זיינען שוין געהאט אויפגעשטאנען פון שלאָפֿ.

יתרו האט משה'ן פריינדליך באגריסט און פליה האט געקוקט אויף איהר על- טערע שוועסטער צפורה'ן מיט אויפער- זיכטיגע אויגען. ווען זי איז אריין אין איהר שוועסטערס צימער און דארט זי נישט געטראָפֿען, האָט זי גלייך פאר- שטאנען אז צפורה געפינט זיך מיט משה'ן אין גארטען. זי האָט ארויסגע- קוקט דורכ'ן פענסטער און זיי ביידען דערזעהן אַנקומענדיג. דאָס האָט איהר פארדראָסען. זי האָט געהאט ביי זיך בע- שלאָסען זיך צו זעהן מיט דעם פרעמדען מאן, פריהער איידער איהר שוועסטער וועט האָבען א געלעגענהייט זיך מיט איהם צו זעהן, און יעצט באמערקט זי גאר אז צפורה איז איהר דעם וועג פאר- לאָפען... איהר צארן האָט אין איהר נע- ברענט אויף איהר שוועסטער. ווען מען האָט געדארפט געהן איינלאָדען דעם העלדרישען יונגען מאן אין הויז, איז צפורה געווען די ערשטע צו לויפען צום ברונעם. און יעצט, ווי נאָר ער איז אויפ- געשטאנען, איז זי שוין ארונטער צו איהם אין גארטען... אָבער זי וועט איהר

ריקגעקומען און געזאָגט אז דער פריס- טער עורב איז זיכער דאָס יעצט, מיט דער הילף פון די געטער, וועט ער קע- נען ארויסרייסען דיווע שטעקען... דאָ- ריבער פערלאַנגט ער מען זאל איהם ער- לויבען אריינצוקומען אין אונזער גאר- טען...

— נו, און דיין פאטער האט איהם ערלייבט?

— מיין פאטער האט איהם דאָס אויך נישט געוואָלט נאָכגעבען, אָבער איד און מיין מוטער האבען איהם צוגערעדט ער זאל איהם ערלויבען דאָס צו טהאָן. "מיר ווייסען דאָך אז די געטער זיינען הילפלאַז — האָבען מיר געזאָגט אונזער פאטער — און אויב דו וועסט איהם נישט דער- לאָזען אריינצוקומען אין גארטען און מאכען נאָך א פארויז ארויסצורייסען דעם שטעקען, וועט ער דאָך מיינען, דאָס ער וואָלט עס יעצט געוויס געקענט בא- ווייזען... מיין פאטער האָט זיך צו אונז צוגעהערט און איהם געהייסען קומען... מיר זיינען אלע אריין אין גארטען און פון ווייטען בעטראכט ווי עורב מאמערט זיך ארויסצורייסען דעם שטעקען. מיר האָבען באמערקט ווי ער פארגלאַצט מיט די אויגען, ווי זיינע ליפען מורמלען א תפלה... און דערנאָך האָט ער מיט זיינע לעצטע כחית גענומען איהם רייסען... ער איז אזוי אָפגעשטאנען א היבשע ווייר לע און איז דורכגעווייקט געוואָרען מיט שווייס... און דערנאָך איז ער מיט שאַנ- דע פון דאָרט אונז נישט געוואָלט אומ- קוקען... זינט דאן, איז זיין שנאה צו אונז נאָך שטארקער געוואָרען... מיר האָבען עס געפיהלט ווייל די פאסטוכער זיינען געגען אינו נאָך מעהר פארביטערט געוואָרען און האָבען אונז נישט צוגע- לאָזען צום ברונעם ביז נאָנט שפעט איז אָבער.

— און מעהר האָבען די יונגע לייט פון מדין קיין פארווד נישט געמאכט צו קומען אין דיין פאטער'ס גארטען? — האָט משה געפרעגט.

— ניין, זינט עורב'ס לעצטען דורכ- פאל איז שוין קיינער מעהר נישט געקו-

— דו מעגסט זיכער זיין, א איין
מד'ן זיינען פאראן שטארקערע מענשען
פאר מיר, — האט ער געזאגט.

— איד האב שוין געזעהן פיעלע יונג
גע לייט וועלכע האבען אונז געוואלט
ארויסצייגען זייער גבורה... אבער איד
בין איבערצייגט אז קיינער פון זיי קען
זיך נישט פארגלייכען מיט דיר... האסטו
דען אונז נישט ארויסגעוויזען אז אוי-
סערנעוועהנליכע גבורה ווען דו האסט
אזוי העלריש געקעמפט געגען אזוי פיעל
פאסטליכער און זיי בייגעקומען.

א צופרידענער איז משה ארונטער איז
גארטען און גענומען טהאן זיין ארבייט
מיט פלייסיקייט. פלוצים האט משה
דערפיהלט ווי אימיצער שטעהט נעביז
איהם. ער האט זיך אימגעקוקט און דער-
זעהן פליה'ן.

— ענטשלידניג מיר מיין האר! —
האט פליה אויסגערופען, — איד האב
נישט געמיינט דיר צו שטרען, אבער
איד בין געשטאנען און בעוואונדערט ווי
שנעל דו ארבייטסט... מיר דוכט זיך אז
דו ביזט דער שטארקסטער מאן אין גאנץ
מד'ן...

— דאס האט מיר גאט געהאלפן!
— האט משה געזאגט, — ווייל די גע-
רעכטיגקייט איז געווען מיט מיר... זיי
האבען קיין רעכט נישט געהאט אייד צו
פערטרייבען פון דעם ברונעם און אייד
צו בעלעסטיגען...

— האסטו געזעהן דעם וואונדערלי-
כען שטעקען וואס וואקסט אין אונזער
גארטען? — האט פליה איהם גע-
פרעגט.

— יא, איד האב איהם געזעהן, און
צורה האט מיר וועגען אלעס דער-
זעהלט, — האט משה געזאגט.

— האט זי דיר אויך געזאגט, אז דער
פאטער האט ביי זיך אפגעמאכט אז דער
וועלכער וועט וועלען מיט איהר התונה
האבען, וועט מוזען ארייסרייסען דיזען
שטעקען... יא, עס איז ריכטיג, איד בין
זיכער, אז דער פאטער האט אויף דעם
געגעבען א שבועה... אבער דאס האט ער
בלויז געמיינט צופור'ן און מעהר קי-
נעם נישט. ווען אימיצער וועט וועלען

אנגלערנען, זיי מיינט, אז זי איז מיט איין
יאהר עלטער פאר איהר, דאריבער בע-
לאנגט אלעס צו איהר... זי וועט איהר
ווייזען אז משה וועט זיך אין איהר
מעהר פאראינטערערען... איז זי דען
נישט אזוי שעהן ווי צפורה... אזוי האט
פליה געטראכט ווען זי האט געהאלפן
צוגרייטען צום טיש, און פון צייט צו
צייט, האט זי געווארפען א בליק אין
משה'ס ריכטונג.

נאך דעם פריהשטיק האבען יתרו'ס
מעכטער גענומען טרייבען די שאף אין
פעלד פאר פאשע.

— איד וועל היינט העלפען דער מו-
טער אין הויז! — האט פליה זיך אפ-
גערופען צו איהרע איבריגע שוועסטער.
— און ווען איד וועל פארטיג ווערען,
וועל איד צוקומען צו אייד.
אלע זיינען אוועק מיט די שאף אוי-
סער פליה וועלכע איז פארבליבען איז
הויז.

— פארוואס ביזטו נישט געגאנגען
מיט דינע שוועסטער? — האט יתרי
איהר געפרעגט.

מיר האבען דאך היינט א גאסט
און די מוטער וועט געוויס דארפען שווע-
רער ארבייטען צוצוגרייטען דעם מיטאג,
האב איד בעשלאסען איהר ארויסצוהעל-
פען ביז וואנען זי וועט פערטיג ווערען
מיט איהר ארבייט און דערנאך וועל איד
געהן צו מיינע שוועסטער.

— זיי געבענשט צו גאט, מיין טאכ-
טער, וואס דו ביזט אזוי אויסגערעכענט.
דיין מוטער איז שוין טאקע זעהר מיעד
און דו וועסט קענען פארגרינגערען איהר
ארבייט.

משה האט געבעטען יתרו'ן ער זאל
איהם געבען עטוואס ארבייט.
— דו ביזט מיין גאסט און דארפסט
זיך אויסרוהען, — האט יתרו איהם גע-
זאגט.

משה איז אבער צו איהם צוגעשטאנען
און יתרי האט איהם געזאגט, אז אויב ער
ווייל, קען ער ארומשניידען די צווייגען
פון די בוימער און אויסרייסען די וויל-
דע גראזען פון דעם גארטען.
משה האט א שמייעל געטהאן.

— דער פאָטער האָט אונז אלעמען גלייך ליעב! — האָט פּלייַה געזאָגט — דאָך האָט ער בלוז אַזאַ באַדינג גע-שמעלט פאַר צופּרעה'ן, ווייל ווי אַיך פאַרשטעה אַיז זי זעהר פּרום — זי דינט צו דעם זעלבען גאַט צו וועמען מיין מוֹר טער דיענט, צו דעם גאַט פּון ישׂראל, און מיין פּאָטער גלויבט, אַז נאַר דער וועלכער אַיז ריין פּון זינד וועט קענען באַווייזן אַרויסצורייסן דעם שמעקען פּון דער ערד . . . אַיך מוז דיר זאָגען דעם אמת, משה, אַיך האָב מוראַ אַז מיין שוועסטער צופּרעה וועט שוין קיינ-מאַל ניט הייראַטען!

— יע, עס אַיז גאַנץ שווער צו געפֿי-נען אַינעם וועלכער זאָל אַינגאַנצען זיין ריין פּון זינד! — האָט משה זיך אַפּגערוּפּען פּונדעסמוגען וואַלט אַיך געוואַלט פּרובירען מייע כּוחות און מאַכען אַ פּערזוך אַרויסצורייסן דיעזען שמעקען.

— און אַיך ראַטה דיר, משה, דאָס ניט צו טהאָן — האָט פּלייַה אויסגערוד-פּען — פאַר וואַס זאָל מיין פּאָטער דענ-קען אַז דו האָסט געזינדיגט.

— אבער ווען אַיך זאָל וועלען נעה-מען דיין שוועסטער צופּרעה'ן פאַר מיין פּרוי וועל אַיך דאָך פּריהער מוזען אַרויסרייסען דיעזען שמעקען! — וועל אַיך זעהען, אויב אַיך בין איהר ווערט!

— עס אַיז נאָך ניט געבאַרען געוואר-דען יענע מיידעל צו וועלכער מיין האַר זאָל ניט זיין ווערט! — האָט פּלייַה געזאָגט און איהר פנים אַיז רויט גע-וואָרען. פּיעלע יונגע לייט פּון מדין נאָך אַיז דער צייט ווען מיין פּאָטער אַיז געווען דער הויפט פּריעסטער, האָבען געוואַלט מיך נעהמען פאַר אַ פּרוי אבער אַיך האָב אַיך אלעמען געקוקט מיט פאַראכטונג . . . אַיך מוז זיך מודה זיין, מיין האַר, אַז אַיך האָב נאָך ניט געזעהן אַינעם צווישען זיי וועלכע זאָל זיך קענען מיט עטוואַס צוגלייכען צו דיר!

משה אַיז צוגעגאַנגען עטוואַס נעהנ-טער צו דעם שמעקען און איהם אַננע-דירהרט מיט'ן האַנט.

חתונה האָבען מיט מיר אָדער מיט מייע אַינגערע שוועסטער, וועט ער נישט דאַר-פען פּרובירען זיינע כּוחות אַרויסצוריי-קען דיעזען שמעקען . . . אַיך אַיך האָב גע-הערט אַז עס אַיז אַינמעגליך דיעזען שמע-קען אַרויסצורייסען, און די וועלכע מאַ-כען אַ פאַרזוך דאָס צו טהאָן, טהוט זיך דאָס מוז אַפּ פּון זיי . . .

— פּון וואַנען ווייסטו אַז עס אַיז ניט מוז'דיג פאַר די וועלכע האָבען אַ וורכפאַל זוכענדיג אַרויסצורייסען דעם שמעקען.

— אַיך ווייס! כּמעט יעדער אַינער וועלכער אַיז אַיך גאַרטען געווען און זיך צוגעריהרט צו דעם שמעקען אַיז נאָכ-הער קראַנק געוואָרען, און אַיך כּעט דיר משה, דו זאָלסט קיינמאַל ניט מאַ-כען קיין פּרזוך אַרויסצורייסען דיע-זען שמעקען . . .

— אבער דיין שוועסטער האָט מיר דערצעהלט, אַז בלוז די וועלכע געפֿי-נען חן אַיז דיין פּאָטער'ס אַיגען, הייסט ער אַרויסציהען דיעזען שמעקען . . .

— ניין, זי האָט דיר ניט ריכטיג אַיך-כּערגעגעבען! — האָט פּלייַה געזאָגט.

— אַיך האָב אַליין געהערט ווי מיין פּאָטער האָט געזאָגט אַז דער וועלכער וועט וועלען הייראַטען צופּרעה'ן וועט מוזען אַרויסרייסען דיעזען שמעקען, און אויב ער וועט עס ניט באַווייזען, וועט יענער קיינע אויסזיכטען ניט האָבען צופּרעה'ן פאַר זיין פּרוי צו קריגען.

— אבער אַיך קען ניט פאַרשטעהן — האָט משה זיך צו איהר אַפּגערוּפּען קוים אַינהאַלטענדיג זיין שמייעל — פאַרוואַס זאָל דיין פּאָטער מאַכען אַזאַ שווערע בעדינג וועגען צופּרעה'ן און ניט מיט דיר, אָדער מיט אַן אַנדער שוועסטער.

דאָס אַיז אַיך שווער צו פאַר-שמען! — האָט פּלייַה אַ שאַקעל גע-טאָהן מיט איהר קאָפּ.

— מעגליך אַז דיין שוועסטער צופּרעה אַיז זעהר טייער ביי דיין פּאָטער און דערביבער פּערלאַנגט ער אַז דער וועל-כער יוֹל איהר געמען פאַר זיין פּרוי מוז אויסערגעווענהליך שטאַרק זיין . . .

געשטאנען פון ווייטען. דו מיינסט אז איך האָב ניט באמערקט ? ! דו האָסט בלויז געשריען אבער העלפען אונז איהם אפצושלאָגען צוריק האָסטו ניט, און יעצט וואונדערסטו זיך ווי אזוי דער פרעמדער האָט געוואגט.

— איך בין געווארען אזוי צוטומעלט אז איך האָב ניט געוואוסט וואס איך טהו — האָט דער פאסטוך זיך גענומען פארענטפערען. — דאָך מוז איך צוגע- בען אז איהר האָט אלע גאנגן כראוו גע- קעמפט געגען איהם . . .

— מעגליך, אז דו וואָלט אונז ניט פארלאָזען, וואָלט ער אונז אזוי שנעל ניט באזיעגט ! עס איז דאָך אומפאָר- שטענדליך ווי אזוי איין מענש, ווי שטארק ער זאָל ניט זיין, זאָל אונז אזוי פיעל פאסטוכער מאכען צו אנטלויפען.

— ווען ער וואָלט נאָר בלויז געמאכט מיר זאָלען אנטלויפען, וואָלט מיר שוין אזוי ניט געארט — אבער די קלעפּ וואס ער האָט אין אונז אריינגעלעגט וועט אזוי שנעל ניט פארניעהן. — מיינע צייהן אין מויל האָבען זיך גענומען שאַקלען פון זיין קלאפּ וואס ער האָט מיר געגעבען איבער מיין פנים.

— ער האָט דאָך אונז פריהער געווא- רענט, און מיר האָבען איהם ניט גע- וואָלט פאָלגען.

— ווער האָט עס געזאָלט וויסען אז ער איז אזא נבור ? איך האָב געמיינט אז ווען מיר אלע וועלען זיך א נעהם טהאָן צו איהם וועט ער אנטלויפען פון ברונעם.

— די שאנדע איז נאָך שטארקער פון די קלעפּ וואָס מיר האָבען אלע גע- קראָגען. איך האָב באמערקט ווי יתרו'ס טעכטער האָבען הנאה געהאט צו צוזעהען ווי אזוי דער פרעמדער שלאָגט אונז.

— יע, איך קען זיך פארשטעלען ווי גרויס זייער שמחה איז. באמערקסטו דען ניט דעם ברייטען שמיכעל אויף זייערע ליפען.

— איך האָב קיין כוח ניט צו צו- טרייבען די שאַף צו מיין האר'ס הויז

— יע, דער שמעקען איז טאקע שטארק איינגעפלאַנצט אין דער ערד... און עס וועט זיין גאנץ שווער איהם ארויסצורייסען . . .

— און דאריבער טאקע וואָלט איך דיר געראטהען דו זאָלסט אפילו קיין פארוף ניט מאכען !

— דו ביזט גערעכט, פּליגה, פאר- וואס זאָל איך אינגאנצען פארלירען די געלעגענהייט, ווען עס איז צו קריגען צופּוהר'ן פאר מיין פרוי . . .

— האָט מיין האר לייעב מיין עלטערע שוועסטער ? — האָט פּליגה געפרעגט מיט א שטימע פון אייפעררוכט.

משה האָט א שמיכעל געטאָן און האָט איהר ניט געענטפערט.

פּליגה האָט זיך פארשעהמט און ענטשולדיגענדיג זיך פאר איהם איז זי גלייך ארויס פון גארטען.

משה איז געבליבען שמעהן א וויילע פארטראכט. ער האָט פארשטאנען פון די רייד פון פּליגה'ן אז זי איז שטארק אייפערזיכטיג אויף איהר שוועסטער... ער איז זיכער אז צפּוהר בעזיצט אן איידעלערע נשמה ווי פּליגה... ווען זי וואָלט געוואוסט אז ער איז פאראינ- טערעסירט אין איהר שוועסטער וואָלט זי אזוי ניט געהאנדעלט . . . לאנג האָט ער ניט געטראכט, ער האָט זיך גלייך גענומען צו דער ארבייט און ארומגעשניטען די צווייגען און אויסגע- ריסען די ווילדע גראזען.

17טער קאפיטעל

די פאסטוכער פלאנעווען נקמה

ווען די פאסטוכער האָבען זיך עטוואס דערווייטערט פון ברונעם און באמערקט ווי דער פרעמדער שעפט אָן וואסער און טרינקט אָן יתרו'ס שאַף איז זייער צאָרן נאָך גרעסער געווארען . . .

— ווי אזוי וואגט עס א פרעמדער צו קומען און העלפען יתרו'ס טעכטער ! — האָט א פאסטוך זיך אפגערופען.

— יעצט רעדסטו ! — האָט א צוויי- טער געענטפערט. — פריהער ווען דער

פרעמדער האָט אונז גענומען געבען קלעפּ האָסטו זיך ארויסגעדעהט און

— פאר דעם דארפן מיר ניט מורא האבען! ווער רעדט דען מיט זיי, פאר וועמען וועלען זיי דאס דערצעהלען, אז אלע זייערע פריינד האבען זיך פון זיי אפגעקערט. . . און אפילו ווען זיי וועלען פרובירען דערצעהלען, וועט מען זיי דען גלויבען? . . .

— מיין עצה וואלט געווען אז מיר זאלען זאגען די אנדערע פאסטוכער ווען מען מיר וועלען טרעפען אויפ'ן וועג, אז די טעכטער פון יתרו געפינען זיך ביים ברונעם, און זיי זאלען זיך איילען פון דארטען זיי צו פערמייבען. . . יא, זא' לען אויך די אנדערע פאסטוכער פער' זוכען דעם טעם פון יענעם מאן'ס קלעפ!

— דו ביזט גערעכט, זאלען זיי אויך קריגען אנגעשלאגען און אפשר וועלען די אנדערע פאסטוכער ניט זיין אזעלכע פייגלינגע ווי מיר זיינען געווען און דעם פרעמדען גוט אנשלאגען. . .

— ניי, מיר געפעלט ניט דיין עצה! ווען מיר זאלען אהין צושיקען יעצט אבי דערע פאסטוכער, וועלען זיי זיך שוין דערוויסען וואס מיט אונז איז פארגעקוי מען; און אויב זיי וועלען צושלאגען דעם פרעמדען מאן, וועלען זיי אונז האל' טען פאר שוואכלינגע, און טאמער וועט ער זיי צושלאגען, וועלען זיי אונז בע' שולדיגען אין דעם.

נאכדעם ווי די פאסטוכער האבען זיך אפגערופט האבען זיי גענומען טרייבען זייערע שאף אהיים, זיי האבען בא' שלאסען אז אויף מארגען זאלען זיי לא' זען אנדערע פאסטוכער צוצוגעהן צום ברונעם אוועקצוטרייבען יתרו'ס טעכ' טער.

— מיר וועלען שטעהן פון דער וויי' טען און צוהעהן וואס דא קומט פאר! — האט איינער זיך אפגערופען איידער זיי האבען זיך אפגעמיילט — און אויב מיר וועלען באמערקען אז זיי האבען די אויבערהאנט איבער דעם פרעמדען, וועלען מיר נאך צוקומען און זיי העל' פען און ווען מיר וועלען באמערקען אז אויך יענע פאסטוכער ווערען פון

— האט א פאסטוך גענומען קרעכצען און זיך צוגעזעצט אויפ'ן גראז. . .

— קיינער וואלט דאך ניט געוואלט גלויבען אז עס איז מעגליך, דאס איין מאן זאל ארויפצייגען אזוי פיעל גבורה. — אהער בעזיצט אייזערנע פויס' טען! — האט נאך א פאסטוך געזאגט, האלמענדיג זיך ביי זיין זייט — ער האט מיר געגעבען אזא קלאפ אט דא, אז איד האב געמיינט אז איד וועל זיך שוין מעהר פון ארט ניט קענען ריהרען. . .

און מיין באק איז און גאנצע גע' שוואלען געווארען — האט איינער זיך געהאלטען פאר'ן באק.

— עס איז אונזער גליק אז מיר הא' כען זיך אפגעטראגען אין צייט ווען מיר וואלטען זיך נאך איינגעשפארט, און מיט איהם גענומען קעמפען, וואלט קיינער פון אונז קיין לעבעדיגער ניט פערבליבען!

— איך גלויב אז מיר דארפען זיך מיט איהם דערפאר אפערעכענען, מיר וועלען זיך אלע צונויפאמלען און איהם ווייזען ווי זיך אנצוגעהמען פאר יתרו'ס טעכטער.

— עס וועט דאך פאר אונז אליין זיין א גרויסע שאנדע ווען מיר וועלען דאר' פען דערצעהלען, אז איין מאן האט אונז אלעמען בייגעקומען און אזוי שרעקליך צומיט'ט! . . .

— איך גלויב אז עס וועט טאקע זיין פאר אונז א סך בעסער ווען מיר דער' צעהלען פאר קיינעם ניט וואס מיט אונז האט פאסירט — האט א קורצעוויקסי' גער פאסטוך זיך אפגערופען — פאר וואס זאל די גאנצע שטאדט באלד זיך דערוויסען אז מיר, צעהן פאסטוכער האבען זיך דערשראקען פאר איין מאן און זיינען אנטלאפען, נאכדעם ווי יע' דער פון אונז האט געקראגען גוט אנגע' כראכען די ביינער. . .

— און אויב מיר וועלען ניט דערצעה' לען, דענסטו אז מען וועט זיך אין שטאדט באלד דערפון ניט דערוויסען? יתרו'ס טעכטער אליין וועלען דאך פאר אלעמען דערצעהלען. . .

בען גענומען צו טרייבען די שאף צום ברונעם. פלוצלינג זיינען צוגעלאפען די פאסטוכער און האבען גענומען אוועק טרייבען די שוועסטער.

— מיר וועלען נישט געהן! — האט פליגה זיך געגענגעשמעלט — מיר האבען א רעכט צו דעם ברונעם אזוי ווי איהר, כפרט אז מיר זיינען געקומען פריהער!

— דאס וועלען מיר שוין זעהן! — האט א פאסטוכ איהר א שטויס געמאהן — אייער שאף וועלען קיין וואסער נישט קריגען ביז וואנען מיר וועלען פארטיג ווערען מיט אונזער שאף.

— מיר האבען דאס וואסער אנגע פילט — האט זיך צפורה אפגערופען — און איהר האט קיין רעכט נישט זיך צו בענוצען מיט אונזער מיה!

— מיר האבען אלע רעכט, מיר זיי נען נישט אריינגעלייגט אין חרם ווי יתרו אייער פאטער!

— און מיר וועלען פון דאנען נישט אפטרעטען! — האט פליגה צוריק אפ געשטויסען דעם פאסטוכ.

די פאסטוכער האבען גענומען זיי שלאגען, אבער די שוועסטער האבען נישט געוואלט אפטרעטען.

— איד וועל געהן רופען משה'ן! — האט חלאה, יתרו'ס אינגסטע טאכטער זיך אפגערופען.

— דו וועסט איהם יעצט טרעפען אין גארטען! — האט פליגה אנגעזאגט חלאה'ן — געה שיעלער זאג איהם אז אני דערע פאסטוכער זיינען היינט געקומען אונז בעלעסטיגען און מיר ערווארטען זיין הילף.

— גוט! איד לויף! — האט חלאה אויסגערופען, אבער דערווייל טרעט נישט אפ פון ברונעם.

חלאה איז שנעל געלאפען אנצוזאגען משה'ן, און איהרע שוועסטער האבען דערווייל אנגעפיהרט א קאמף מיט די פאסטוכער, נישט אפטרעטענדיג פון ברונעם, קום אפכאפענדיג איהר אטעם, איז חלאה צוגעלאפען צו משה'ן און אויסגערופען:

— די פאסטוכער זיינען ווידער בע-

איהם געשלאגען, דאן וועלען מיר זיך אפילו דארטען ניט באווייזען . . .

— און איד גלויב אז מיר זאלען אלע גלייך דארטען צוקומען און ווען דער פרעמדער וועט דערוועהן אז מיר זיינען אזוי פיעל אין צאהל וועט ער זיך דער שרעקען און אנטלויפען.

אויף מארגען נאך מיטאג האבען די זעלבע פאסטוכער ביי זיך אפגעמאכט צו צושיקען זייערע פריינד צום ברור נעם צו פערמירען יתרו'ס טעכטער אני צוטרינקען זייערע שאף.

נישט ווייט פון ברונעם האבען זיך געפונען ארום צעהן פאסטוכער, וועלכע האבען נאך געווארט אז יתרו'ס טעכטער זאלען אהין צוקומען. לאנג האבען זיי נישט געדארפט ווארטען. פון ווייטען האבען זיי בעמערקט ווי יתרו'ס טעכטער קומען אז.

די פאסטוכער האבען זיך אפגערוקט פון ברונעם מיט זייערע שאף, זיי האבן בען געוואלט אז יתרו'ס טעכטער זאלען דערווייל אנפילען די קאריטעס, און ערשט דאן וועלען זיי אוועקטרייבען זיי פון ברונעם.

די זעלבע טעכטער זיינען צוגעקומען מיט געלאסענע טריט און האבען אני געפאנגען אנצופילען די קארעטעס מיט וואסער.

— ווי עס ווייזט אויס, האבען זיך די פאסטוכער דערשראקען פאר משה'ן — האט פליגה, וועלכע איז נאך האלף בען טאג צוגעקומען צו העלפען איהרע שוועסטער, זיך אפגערופען.

— נאך אזעלכע קלעפ ווי זיי האבען פון איהם געקראגען וועלען זיי שוין פערזאגען א צעהנטען אונז מעהר נישט צו בעלעסטיגען — האט צפורה געזאגט מיט א שמייכלעך, אריינגיסענדיג נאך אז עמער וואסער אין די קארעטעס.

— זיי זיינען געווען העלדען בלויז געגען אונז! — האט מעכה, יתרו'ס דריטע טאכטער געזאגט — אבער יעצט וועלען זיי שוין מעהר קיין העלדען נישט זיין.

די קארעטעס זיינען אנגעפילט גע- ווארען און צוויי פון די שוועסטער הא-

פען — ער איז אוועק מיט דעם שטעקען צו העלפען מיינע שוועסטער.

יתרו, שרה און ח'לאה זיינען מיט שנעלע טריט צוגעקומען צום ברונעם, און ווען זיי זיינען געווען נאנץ נאהענט האבען זיי בעמערקט ווי די פאסטוכער צולויפען זיך אין גרויס צוטומעלמקייט און שרעק.

— וואס האט דא פאסירט? — האט יתרו זיך געווענליך צו צופורח'ן וועל' כע איז געשטאנען בעווענגלאז און איז איהרע אויגען זיינען געווען טרעהרען פון פרייד.

פלייח איז געשטאנען א בלאסע און צושראקענע און נישט ארונטערגענומען איהרע אויגען פון משה'ן וועלכער איז געשטאנען מיט דעם שטעקען אין האנט! — דו האסט דעם שטעקען פון דעם נארטען ארויסגעריסען! — האט יתרו זיך צו משה'ן געווענדעט — געבענשט זיי פון גאט... יעצט זעה איך אז דו בער זיצסט איבערמענשליכע כוחות... קייד נער איז נאנץ מדין האט נישט געקענט בעווייזען אזא גבורה!

— דו האסט געדארפט זעהן פאטער ווי דערשראקען די פאסטוכער זיינען געווארען ווען זיי האבען דערזעהען דעם שטעקען אין זיינע הענט! אלע האבען גלייך דערקענט אז אין משה'ס הענט געפינט זיך דער שטעקען פון ענטווי' שונג, און איידער מיר האבען בעווי' זען זיך גוט ארומצוקוקען זיינען זיי זיך צולאפען.

— האסטו געהערט ווענען דעם שטעקען? — האט יתרו געפרעגט מישה'ן.

— יע, איך האב געהערט! צופורה און פלייח האבען מיר אלעס דערזעהלט יעצט האב איך וועסטו מיין פערלאנג נישט ענטאנען!

— אויב צופורה וועט נישט האבען דאגעגען וועל איך דאך געוויס זיין צו פרידען! — האט יתרו אויסגערופען און זיינע אויגען האבען געשטראהלט פון פרייד.

— לאמיר געהן פריהער אהיים! — האט די גליקליכע מוטער געזאגט —

פאלען מיינע שוועסטער און ווילען זיי פערטרייבען פון ברונעם נאך דעם ווי מיר האבען אנגעפירט די קארעטעס מיט וואסער! און מיינע שוועסטער האבען מיר געשיקט דיך צו רופען צו הילף.

— ווי פיעל פאסטוכער געפינען זיך יעצט ביים ברונעם? — האט איהר משה געפרעגט.

— צעהן פון זיי, און ווער ווייס, מעגליך אז א ביסעל שפעטער וועלען אנקומען נאך עהר.

— גוט! — האט משה אויסגער' פען — איך געה שוין! ער איז צוגע' נאנגען צו דעם פלאץ וואו דער וואונ' דערליכער שטעקען איז געווען איינגע' פלאנצט און האט איהם מיט איין שטארקען רים ארויסגעריסען מיט די ווארצלען פון דער ערד!

די קליינע ח'לאה איז געווארען אזוי איבערראשט ווען זי האט געזעהען ווי משה האט אזוי גרינג ארויסגעריסען דעם שטעקען, אז זי איז שנעל ארויפ' געלאפען אין הויז און אויסגעשריען:

— פאטער, מוטער!
— וואס האט פאסירט, מיין טאכ' טער'?! — איז יתרו איהר ענטקענען גע' קומען א צושראקענער.

— מיין קינד! — איז שרה בלאם געווארען ווען זי האט דערזעהען איהר אינגסטע טאכטער אזוי צושיבערט און צוטומעלט.

— איך בין געלאפען אנזאגען משה'ן אז די פאסטוכער זיינען ווידער אמאל געקומען אונז צו פערטרייבען פון דעם ברונעם, האב איך בעמערקט ווי משה איז צוגעגאנגען צו דעם שטעקען און איהם מיט איין רים איהם ארויסגערי' סען פון דער ערד.

יתרו און זיין פרוי זיינען געווארען אויסער זיך פון איבערראשונג און זיי זיינען באלד ארייס פון הויז צו זעהן דעם וואונדער מיט זייערע אויגען.

— וואו איז משה! — האט יתרו געפרעגט ח'לאה'ן ווען ער האט איהם איז נארטען נישט געטראפען.

— ער איז געוויס אוועקגעגאנגען צום ברונעם! — האט ח'לאה אויסגער'

אין אייניגע טעג ארום אין אין יתרו'ס הויז געפייערט געווארען די חתונה פון צפורה'ן מיט משה'ן. אלע זיינע געווען גליקליך און צופרידען. די שוועסטער האבען געטאנצט און געזונגען, אויסער פלייך וועלכע אין די גאנצע צייט גע-ווען גאנץ אומעמינג. זי האט זיך נישט געקענט מוחל זיין וואס זי איז דאן ארונטער אין גארטען און זיך מיט איהם צורעדט. ווען זי וואלט זיך בע-הערשט די ערשטע עמליכע טעג, וואלט זי נישט געפאלען אין זיינע אויגען און דאן.... כאלד אבער האט אפילו אויך פלייך איינגעזעהען אז איהר שוועסטער צפורה אין ווערטען צו זיין משה'ס פרוי און זי האט איהר אין הארצען צוגע-וואונשען אליין.

אייניגע טעג נאך דער חתונה, האט משה זיך אפגעריפען צו זיין שווער:

— עם איז א צו גרויסע לאסט פאר די יונגע טעכטער צו געהן און פיסערן די שאף און האבען צו טאהן יעדען טאג מיט די פערגרעכטע פאסטוכער, איד וועל אליין, פיסערן די יונגע שאף.

— איד וועל זיין העכסט צופרידען, משה! — האט יתרו איהם געענטפערט — אבער דאך וויל איד נישט ארויפ-ווארפען דעם גאנצען לאסט אויף דיר. מיינע טעכטער וועלען דיר ארויסהעל-פען צוביסלעך.

— איד גלויב אז איד וועל אליין קענען פאשען די שאף, זאלען בעסער די טעכטער ארויסהעלפען אין שטוב און אין גארטען. זינט דאן, האט משה געפיטערט יתרו'ס שאף.

ווען עורב דער צייטווייליגער הויפט פריעסטער האט זיך דערוואוסט, אז צפורה האט חתונה געהאט מיט דעם פרעמדען מאן וועלכער האט פעראור-זאכט א גרויס טומעל אין מדין, האט ער צוזאמענגערופען אלע זיינע גוטע פריינד און די פאסטוכער זיך צו בע-ראטען מיט זיי ווי אזוי איהם אין גאנ-צען צו בעזייטיגען פון שטאדט.

— אויב מיר קאנען נישט פערבאטען

ווארום זאלען מיר וועגען דיוער זאך ריידען אין דרויסען.

— די שאף האבען נאך נישט גע-טרונקען! — האט פלייך זיך אפגע-רופען און איהר פנים האט געברענט פון קנאה.

זיי האבען אנגעטרונקען די שאף און גענומען טרייבען די שאף אהיים.

יתרו און שרה האבען א וואונק גע-טאהן צו זייערע טעכטער און זיי הא-בען איבערגעלאזט משה'ן און צפורה'ן גאנץ ווייט הינטער זיך.

— דו האסט בעוויזען אז אונגעגלי-כע זאך! — האט צפורה זיך אפגע-רופען צו משה'ן און זיך פעררויטעלט.

— יע, צפורה, אמת'ע הייליגע ליע-כע בעזויצט אז אונגעהויער גרויסע קראפט... ווי א ד האב דיר צום ערש-טען מאל דערוועגן האט מיר מיין הארץ א ציה געטהאן צו דיר... יעצט האף איד אז דו וועסט זיך שוין מעהר נישט ענטואמען צו נעהמען דעם האלד-באנד פון מיר.

משה האט פון זיין קעשענע ארויס-גענומען דעם האלזבאנד און עם אי-בערגעגעבען צפורה'ן. מיט ליעליכע בליקען האט צפורה געקוקט אויף משה'ן, דעם העלד פון איהרע חלומות. זי האט מיט דאנקבארקייט פון איהם גענומען די מתנה.

— אזוי איז געוויס דער ווילען פון גאט! — האט משה זיך אפגערופען — ער האט אריינגעגעבען א געדאנק דיין פאטער אז בלויז דער וועלכער וועט בע-וויזען ארויסצוריימען דיזען שטעקען, זאל זיין בערעכטיגט צו קריגען זיין הסכמה, און יעצט האט מיר גאט יע-געבען גענוג כוח און איד האב דיזען שטעקען ארויסגעריסען... איד האף אז דו וועסט געוויס נישט זיין דאגעגען... וועסט צושטימען צו ווערען מיין פרוי? צפורה'ס אויגען האבען משה'ן גע-ענטפערט... א גליקליכער שמויכעל האט זיך בעוויזען אויף איהרע ליפען וועלכע האבען זיך בעגעגענט מיט זיינע צום ערשטען מאל.

מען משה האט אזוי צושלאגען דעם ערשטען טאג ווען ער איז אנגעקומען אין מדיו, ביים ברונעם, יענע האבען שוין לאנג געפלאנעוועט נקמה צו נעהר מען פון איהם, און דעריבער זיינען זיי געווען גאנץ צופרידען צו הערען וואס עורב האט זיי געראטען.

— מיר וועלען זיך אלע פערזאמעלן ארום איהם, ער וועט זיך דאך נישט קענען געגענשטעלען אונז אלעמען און דאן וועלען מיר איהם אזוי צושלאגען, אז ער וועט קיין כח נישט האבען מעהר צו פאשען די שאף פון יתרו'ן.

— איך ווייס נישט פארוואס, אבער מיין הארץ זאגט מיר אז מיר זאלען זיך מיט משה'ן נישט אנפאנגען.— האט אז עלטערער פאסטור זיך אפגערופען— מיר דוכט זיך אז ער בעזיצט איבער-מענשליכע כוחות.

— עס איז ביי מיר קיין צווייפעל נישט אז משה'ס גבורה איז אז איבער-נאטירליכע! — האט נאך איינער גע-זאגט— מיר אלע ווייסען ווי גרויס דער חשק איז געווען פון די שטארקסטע יונגע לייט פון מדיו, צו קיינען די שעהנע צפורח'ן פאר א פרוי און דערי-בער האט קיינער פון זיי נישט געזשא-לעוועט קיין מיה און געוונט מיט אלע מיטלען ארויסצורייסען דעם וואונדער-ליכען שטעקען פון יתרו'ס גארטען, און עס האט קיינעם נישט געלונגען! אפילו עורב דער פריעסטער וועלכער האט ער-ווארטעט הילף פון די געטער, האט עס אויך נישט געקענט בעווייזען.

— מיר האט מען דערצעהלט— האט א יונגער פאסטור געזאגט— אז איין מאָל האבען זיך אין יתרו'ס גארטען צוואמענגעקליבען אז ערד פון פופציג יונגע לייט און ווען יעדער פון זיי האט פרובירט זיינע כוחות אבער אהן ערפאלג, האט איינער פארגעשלאגען אז זיי זאלען אלע מיט אמאל ארויסרייסען דעם שטעקען, און דערנאך זאלען זיי ווארפען גורל'ן יין הער וועלכער וועט זוכה זיין וועט זיין דער גליקליכער און הייראטען מיט צפורח'ן, זיי האבען אלע אפגעווארט ווען יתרו איז נישט געווען

יתרו'ס איידעם צו שעפען וואסער פון דינען ברונעם, וועלען מיר דאך קענען נישט דערלאזען ער זאל פיטערן די שאף אין אונזערע פעלדער, אין ברור נעם האט יתרו אויך א חלק, אבער אין די לאַנקעס און פעלדער וואס אין הינד טערן שטארט האט דער פרעמדער קיין רעכט צו פיהרען די שאף אויב מיר זיי נען דאנגען, דעריבער איז מיין עצה אז מיר זאלען דעם פרעמדען-נאכשפיר רען און וואו נאך ער וועט פאשען די שאף זאלען מיר אנשיקען די אייגענטי-מער פון די פלעצער און פערלאנגען פון איהם ער זאל פון דארטען אפטרעטען.

— און וואס וועלען מיר טאָהן אויב ער וועט זיך ענטזאגען אונז צו פאל-גען? — האבען אייניגע איהם גע-פרעגט.

— דאן וועלען מיר האבען א רעכט איהם צו בעפאלען און צווייגען צו פער-לאזען אונזער שטאדט! — האט עורב געזאגט.

— אבער ווען דו וואלסט געוואוסט ווי שטארק דיזער פרעמדער איז! — האט זיך א פאסטור אפגערופען— קיי-נער פון אונז וועט נישט וואגען זיך מיט איהם אנצופאנגען.

— איך וועל מיט אייך מיטגעהן! — האט עורב געזאגט— און איך וועל שוין זעהן אז ער זאל נישט פיטערן די שאף אין אונזרע פעלדער.

— ארום שטארט זיינען פאראן גע-נוג לאַנקעס וואס געהערט נישט צו קיינעם וועט ער זיך קענען דאמיט בע-נוצען.

— ער דארף נישט ווייסען אז יענע לאַנקעס זיינען הפקר— האט עורב גע-זאגט— איך וועל שוין געפינען מענשען וועלכע וועלען זאגען אז דאס לאַנד געהערט צו זיי, מיר מוזען איהם פער-יאגען פון אונזער לאַנד, ווייל כל זמן ער טוט יתרו'ס ארבייט, וועלען די גע-טער נישט אפטאָהן זייער כעס פון אונ-זער פאלק!

ווען די פאסטוכער און אנדערע זיי נען אוועק פון עורב'ן האבען זיי כאגע-גענט אויפ'ן וועג די פאסטוכער ווע-

פון דיזען פעלד, ווייל דאס פעלד בע-לאנגט צו זיי, און אויב ער וועט נישט וועלען פאלגען און מיט זיי אנפאנגען צו קעמפען, דאן זאל איינער פון זיי א פייה טאהן מיט דעם פייעל און זיי וועלען אלע מיט אמאל אנקומען און בע-פאלען משה'ן און איהם אזוי צושלאגען אז ער וועט פאר א היבשע צייט נגשט קענען ארויסקומען פיטערן די שאף פון יתרו'ן.

משה'ס שאף האבען זיך רהיג געפירט טערט אויפ'ן גראז, עמליכע שעפעלעך וועלכע האבען זיך ערווייטערט פון די איבעריגע האט משה מיט זיין שמעקען אין האנט געטריבען אין שטאדע. פלוצ-לונג זעהט ער ווי צוויי פאסטוכער קור מען איהם ענטקענען. ער האט זיך אפ-געשטעלט און געווארט ביז וואנען זיי וועלען צו איהם צוקומען.

— וואס פערלאנגט איהר? — האט זיי משה געפרעגט ווען זיי זיינען שוין גאנץ גאהענט געווען.

— מיר פערלאנגען אז דו זאלסט נישט פאשען דינע שאף אין אונזערע פעלדער!

— בעלאנגען דען דיזע פעלדער צו אייך! — האט משה זיי געפרעגט.

— געוויס, דיזע פעלדער און לאג-קעס פון דעם גאנצען געגענד בעלאנגט צו אונז.

— און איר האב געמיינט אז דיזע פעלדער בעלאנגען צו קיינעם נישט! — האט משה זיך אפגערופען — איהר וועט מיר מוזען ענטשולדיגען מיינע פריינד, איר וועל גלייך פיהרען מיינע שאף ווייטער, און פאר דעם היזק וואס מיינע שאף האבען אייך פארארזאכט וועל איך אייך בעצאהלען.

— מיר ווילען נישט קיין געצאהלט און מיר ווילען נישט דו זאלסט קומען מיט דינע שאף אהער! — האבען זיי איהם געזאגט.

משה האט זיך נאך עמליכע מאל ענטשולדיגט פאר זיי, און ער האט זיי פערזיכערט אז ער וועט שוין מעהר נישט פיטערען די שאף אין פעלדער וואס בעלאנגט צו די איינוואהנער פון

אין גארטען און מיט פעראייניגטע כוחות פון די פופציג שטארקע יונגע לייט האבען זיך גענומען רייסען דיזען שמעקען. דער שווייס האט זיך פון זיי-ערע פנים'ער געאסען אבער זייער מיה איז געווען אומזיסט; דעם שמעקען הא-בען זיי נישט ארויסגעריסען, און זייט דאן האט יעדער פון זיי אויפגעגעבען די האפענונג אלי אזא גבורה צו בע-ווייזען! און יצט קענען מיר זיך פאר-שמעלען ווי שטארק משה איז אז ער האט אליין ארויסגעריסען דעם שמע-קען.

— דאס איז טאקע א בעווייז-האט דער עלטערער פאסטור צוגעגעבען — אז משה באזיצט איבערמענשליכע כוחות און אז זיין גאט בעשיצט איהם, און דערביבער וואלט מיינ עצה געווען מיט איהם זיך נישט אנצופאנגען.

— ווען ער וועט פיהרען זיין שווער'ס שאף צו פיטערן אין אונזערע פעלדער, פאר וואס זאלען מיר איהם נישט זאגען? — אויב דיין זאגען וועט העלפען, וואלט נישט אויסגעמאכט, אבער וואס וועסטו טהאן אז משה וועט זיך צו דיר נישט וועלען ציהרען און פארט פיר טערען זיינע שאף דארט וואו דו ווילסט נישט, וועסטו דען מיט איהם נעהן קעמ-פען?! — האט א הויכער און דארער פאסטור זיך אפגערופען.

— ווי שטארק משה זאל נישט זיין, וועט ער אונז נישט קענען בייקומען אויב מיר וועלען אלע צוזאמען קעמ-פען געגען איהם—האט אן אנדער פאס-טור אויסגערופען— מיר וועלען זיך אלע פעראייניגען געגען איהם און דאן וועט ער נישט וואנען זיך געגענשמעלען גע-גען אונז.

איינמאהל ווען משה האט געפיהרט זיינע שאף הינטערן שטארט צו דער פאשע, האבען זיך נישט ווייט פון יע-נעם פלאץ צוזאמענגעקומען זעהר פיעל פאסטוכער, בעהאלטענדיג זיך צווישען די בוימער משה זאל זיי נישט בעמער-קען. זיי האבען אויסגעקליבען צוויי פון זיי און זיי אנגעזאגט צוצוקומען צו משה'ן און פערלאנגען ער זאל אוועק

שטאדט. ער האט גלייך גענומען טרייך
בען די שאף ווייטער.

די צוויי פאסטוכער האבען זיך צו
ריקגעקעהרט צו די איבעריגע און זיי
איבערגעגעבען משה'ס רייך.

— געוויס! — האבען זיי געענט-
פערט—מיר וועלען נישט ערלויבען אז
פרעמדע שאף זאלען זיך פאשען אויף
אונזערע פעלדער.

— מיר האבען געזוכט איהם אריינ-
צוציהען אין א קריגע, אבער ער איז גע-
ווען אזוי מילך אזוי האט זיך אזוי פיעל
ענטשולדיגט פאר אונז, אז מיר האבען
נישט געוואוסט וואס צו טאון.

משה האט א זוועטש געטאון מיט
די פלייצעס:

— זאלען אנדערע צוויי פון אונז
איהם נאכפאלגען ווען ער וועט קומען
אין אז אנדער פעלד מיט זיינע שאף,
וועלען זיי צוקומען און זאגען איהם אז

— ווייסט איהר פילייכט פון א פלאץ
וואס עס איז הפקר! — האט ער זיי
געפרעגט.

דאס פעלד איז זייערע און אזוי וועלען
מיר טאון צו זיי איהם וואהן ער זאל
נישט קומען, ביז וואנען ער וועט מוזען
אויפגעבען צו פאשען יתרו'ס שאף.

דער איינציגער פלאץ וואס בעלאנגט
נישט צו קיינעם איז דער מדבר!—הא-
בען זיי איהם געענטפערט. די אלע פעל-
דער און לאנקעס וואס איז הינטערן
שטאדט, בעלאנגען צו די מענשען פון
שטאדט, און מיר פערלאנגען פון דיר
דו זאלסט מעהר אהער נישט קומען מיט
דיינע שאף!

משה איז גאנץ ווייט אוועק פון יע-
נעס פלאץ, אבער איידער ער האט צייט
געהאט זיך ארוםצוקוקען זיינען צו
איהם צוגעגאנגען צוויי אנדערע מענ-
שען און איהם געזאגט אז דאס פעלד
בעלאנגט צו זיי און ער האט קיין רעכט
נישט צו פיטערען דארטען זיין שאף.

— איד וועל זיכער נישט וועלען אז
מיינע שאף זאלען זיך פיטערן אין
פרעמדע פעלדער! — האט משה זיי
געענטפערט. ווען איינער פיטערט זיינע
שאף אין א פרעמדע פעלד, איז יום
אין מיינע אויגען שערעכענט אזוי גוט
ווי גנבה אדער גלח, און דעריבער וועל
איד זעהן זיך דערפון אויסצוהיטען.

משה האט זיך ענטשולדיגט אויך
פאר דיזע מענשען און ער האט גענר-
מען טרייבען זיינע שאף נאך ווייטער.
אבער אויך דארטען האט ער בעגעגענט
מענשען וועלכע האבען געזאגט אז די
פעלדער בעלאנגען צו זיי און משה איז
געצוואונגען געווען צו געהן נאך וויי-
טער.

משה האט יענעם טאג שוין ווייטער
זיינע שאף נישט געפיהרט ער האט זיי
שוין געטריבען צוריק אין שטאדט און
זיי געבראכט אהיים.

ער איז צוגעקומען צו א פלאץ וואו
עס איז געווען גאנץ גוטע פאשע, ער איז
געווען גאנץ מיעד און אויך די שאף זיי-
נען געווען אויסגעמאטערט.

ווען יתרו און די איבעריגע האבען
איהם געפרעגט די אורזאכע פארוואס
ער האט זיך אזוי פריה אומגעקעהרט
פון דער פאשע, האט משה זיי דער-
צעהלט אלעס וואס האט מיט איהם
פאסירט.

— דא וועלען זיי זיך שוין קענען
אויסרווען.—האט ער געטראכט—דייער
זער פלאץ מוז געוויס הפקר זיין. ער האט
זיך אוועקגעזעצט זיך אפצוגייהלען אונ-
טער זיין שאטען. לאנג אבער איז ער
דארטען נישט געזעסען. פון ווייטען
האט ער בעמערקט צוויי אנדערע מענ-
שען אנקומענדיג צו איהם; ער האט
זיך אויפגעשטעלט און זיי ענטקעגען
געזאגט:

— דו דארפסט זיי נישט גלויבען!
—האט יתרו צו איהם געזאגט—זיי זי-
כען דיר צו פערטרייבען פון שטאדט,
דעריבער זאגען זיי דיר אז די פעלדער
בעלאנגען צו זיי. איד צווייפעל איז
זייערע רייך.

— אויב עס איז פאראן א ספק
גנבה אדער גלח, דאן מוזען מיר אויך
דאס זעהן צו פערמיידען!—האט משה
געענטפערט.—איד האב דעריבער בע-

אין מיניע מחשבות און געשפונען די
פעדים פון מיין טרוים....

— און וואס נאך פאר א חלומות
האסטו געהאט! — האט איהר משה
געפרעגט.

— איך האב געטרוימט פון דיר,
מיין ליעבער משד!

— פון מיר?! — האט ער איהר
אנגעקוקט מיט ערשמויננג—ווי אזוי
האסטו געקענט טרוימען פון מיר, אז
דו האסט נאך דאן אפילו נישט גע-
וואוסט אויב איך עקזיסטיר אויף דער
וועלט.

— איך האב גע'חלום'ט פון איינעם
וועלכער זאל בעזיצן אונגעהויער גרוי-
סע קראפט אבער צו דערזעלבער צייט
זאל ער זוכען גערעכטיגקייט, ער זאל
בעשיצען דעם שוואכערען און גערעכ-
טען געגען דעם שטארקערען אומגערעכ-
טען. ער זאל זעהן געטיליכקייט אין
אלעם וואס געפינט זיך ארום אונז.
ער זאל שטאמען פון דעם פאלק פון
וואנען מיין מוטער שטאמט... און אלע
מיניע חלומות זיינען פערוויירקליכט גע-
ווארען, ווען דו ביזט צו מיר געקומען...
אה, משה, דו האסט געבראכט גליק און
ליבט אין מיין איינזאמען לעבען... איך
האב קיין פלאץ נישט געפונען אין
שטאדט צווישען די מענשען וועלכע
זיינען אזוי פערדארבען און דעריבער
האט מיר געצויגען צום מדבר וואו אלעס
איז רוהיג און א הייליגע שטיילקייט
הערשט דארטען וואו דער הימעל איז
אזוי קלאר און די לופט איז אזוי ריין.
דער צויבער פון מדבר האט מיר פאר-
כשוף'ט און און פלעג איך געהן יעד-
ען טאג, דערבער פלעגען מיר די מענ-
שען רופען: "די טאכטער פון מדבר"
פיעלע פון די פאסטוכער פלעגען נישט
קענען פארשטעהן וואס מיר ציהט
אויס אין דער וויסטעניס, אנדערע פלע-
גען פון מיר אפ'אכען און אפשפאמען.
אבער איך האב זיך געפיהלט גליקליך
אין דער איינזאמקייט, מיין נשמה האט
א רוהע פלאץ געפונען אין דער הייל-
ליגער שטיילקייט. ביז וואנען די שלעכ-
טע מענשען פון אונזער שטאדט האכען

שלאסען צו פיהרען די שאף צו דעם
מדבר הורב וואס איז נישט ווייט פון
מדון, דארטען, האב איך בעמערקט, גע-
פינט זיך א היבשע שטרעקע לאנד, וואס
איז גאנץ גוט געוואקסען מיט גראז און
אויך וואסער איז דארט פאראן. יע,
אהין וועל איך פיהרען די שאף, דארט
וועט אויך מיין געוויסען זיין רוהיג...
איך וועל זיין זיכער אז איך בענעה ניט
קיין עולה געגען וועמען עס איז.

— אבער עס איז דאך אזוי ווייט!
— האט יתרו געזאגט—עס וועט דאך
פאר דיר גאנץ שווער זיין צו פיהרען
דארטען די שאף יעדען טאג.

— וועל איך דארטען אויפשטעלען
א געזעלט פאר מיר און דארטען פאר-
בריינגען א לענגערע צייט! — האט
משה געזאגט.

— און איך וועל מיט דיר מיטגעהן!
— האט זיין פרוי צפורה זיך אפגעריר-
פען—איך וועל זעהר שטארק בענקען
אויב דו וועסט זיך נישט אומקעהרען
יעדען אבענד אהיים.
— משה האט איהר אנגעקוקט מיט
ליעבליכע בליקען, ער האט איהר אנגע-
נומען פאר'ן האנט און זיי ביידע הא-
בען אוועקגעשפאצירט.

— צפורה! — האט ער זיך צו איהר
אבעררופען—דאס וועט דאך דיר פער-
אורזאכען אזוי פיעל אומבעקוועמליכ-
קייטען, צו זיין גאנץ ווייט אוועק פון
דיין היים, און זיך געפינען אין דער
מדבר.

— דו ווייסט נישט, משה, ווי שטארק
ליעב איך האב דעם מדבר! — האט
צפורה געזאגט—נאך איידער דו ביזט
אהערגעקומען פלעג איך גאנץ אליין
אוועקוואנדערן אהין צום מדבר און
דארטען וואו עס האט געהערשט אזא
געטיליכע שטיילקייט, האב איך ליעב גע-
האט צו וועבען מיניע חלומות, צו טרוי-
מען פון א וואונדערבארע וועלט, פון
מענשען וועלכע זיינען גוט, און זוכען
נישט שלעכטעס צו טאָהן איינער דעם
צווייטען, איך פלעג אזוי דארטען אפ-
זיצען שמונדען לאנג אויף איינעם פון
די פעלזען פון דער מדבר, פערטיעפט

זיצען גרויס העלדישקייט, מוטא און כטחוּן אין גאָט און ער זאל בעפרייען די אומגליקליכע אידען פון מצרים! — האט צפורה זיך אכנערופען מיט טרעהר רען אין איהרע אויגען.

— יא, איד האב נאנץ אפּט אויף דער פון גע'חלומ'ט — האט משה איהר גע'זאגט — און נישט איינמאל בין איד אנגעפילט געוואָרען מיט מוטא און מיט גבורה, און איד האב בעשלאָסען זיך אומצוקעהרען צוריק קיין מצרים און ער וועקען אין מיינע ברידער א גייסט פון פרייהייט. אבער ווען איד דערמאהן זיך אז צווישען מיינע ברידער געפינען זיך אויף אזעלכע שעדליכע פערזאָנען ווי דתן און אביהם, וועלכע זוכען זיך אונ' מערצו'חנפ'נען צו די פערשקלאַפער און אונטערדריקער, און ביי וועמען עס און רעכט צו מסור' אויף איינעם וועלכער האט געוואָלט זיי העלפען... דאָס האַלט מיר אפּ... עס דוכט זיך מיר אז דאָס פאַלק ישראל און נאָך נישט געגרייט צו זיין פריי.

— אַה ניי, משה! מיר דארפען ניט פּערגעסען אז צווישען יעדען פאַלק גע' פיינט זיך א געוויסע צאהל פון שלעכטע מענשען. אבער דארפען דען ליידען די נוטע מענשען צוליב די שלעכטע? !

— געוויס נישט! דער צדיק דארף נישט ליידען פאר די זינד פון דעם רשע, אבער ווען דער געפיהל ערוועקט זיך אין מיר זיך צוריק צו קעהרען קיין מצרים און נעהמען צוגרייטען מיינע ברידער צום קאמף געגען פרעה'ן פאר זייער פרייהייט, דאן בין איד נישט זיכער צו האַכען אן ערפאַנג צילעכ די אידישע מוסרים, וועלכע געפינען זיך צווישען זיי, און ווען פרעה זאל אויסגעפינען וועט נאָך די לאַגע פון מיינע ברידער ערגען זיין, און איד וועל האַכען אַלעס פּערלאָרען...

— אַבער משה! — האט צפורה אויס' גערופען — איד ווייס דאך, אז ווען עס האנדעלט זיך וועגען דעם וואָהלוזין פון דיינע ברידער, דאן טראַכסטו נישט פון

מיינ פאטער אין חרם אריינגעלעגט און די פאסטוכער האכטן אונזערע שאַף נישט געוואָלט פיטערען. דאן בין איד און מיינע שוועסטער געוואָרען די היר' מינס און געפיטערט די שאַף פון אונזער פאטער... זינט דאן איז פאר מיר די רשעות פון די מענשען מעהר בולט גע' וואָרען, און איד האב געמיינט אז די מענשהייט איז פּערדאָרבען... ביז ווא' נען דו ביזט געקומען... אין דיר האב איד גלייך דערזעהן די פּערקערפּערונג פון געזעלשאַפט אין נוסקייט... איד האב געזעהן אז דו קענסט נישט פאר' ליידען קיין פאַלשקייט, דו קענסט נישט פּערטראַגען קיין אומרעכט, און איד האב זיך געוואונדערט אויב אזא מענש ווי דו זאל זיך געפינען צווישען די מצריים... איד בין געווען זיכער אז דו ביזט א מצרי און איד בין זיך מודה אז איד האב די מצריים נישט איבעריג לייעב געקראַגען זינט מיינע עלטערן האבען מיר דערזעהלט ווי שוידערליך זיי כעהאנדלען די אידען.

— יע, צפורה — האט משה זיך אפ' גערופען — דו האסט יעצן אנגעריהרט א שטארקע וואונד אין מיינ הארצען... איד ווייס אז אין דער צייט וואס איד בין פריי, זיינען מיינע ברידער פּער' שקלאַפּט. די מצריים פּערביטערן זיך ערע לעבענס מיט שווערע ארבייט. מיי נע ברידער ווערען געשלאָגען, געשטיקט און געדריקט, און עס איז יעצט דאך מען קיינער נישטא וועלכער זאל זיך אנעהמען זייער קרויודע... אבער דאך דארפען מיר נישט זיין פּערצווייפעלט, גאָט, דער גאָט פון אונזערע עלטערן אברהם, יצחק און יעקב, וועט זיך איר בער זיי ערבארמען און זיי בעפרייען פון שקלאַפּעריי.

— ווען דו האסט אונז דערזעהלט ווי אזוי די מצריים אידזעקעווען זיך איבער די אידען, און ווי אזוי דו האסט מיינ מוטער'ס שוואַגער גערע' טעט פון די הענט פון קאדמאר, האב איד זינט דאן נישט אויפגעהערט צו טרוימען אז די אידען אין מצרים דאך פּען האַכען א פיהרער וועלכער זאל בע'

שפאצירט. משה האָט איבערגעגעבען צפורח'ן זיינע געדאנקען, און זיין בער שלום צו געהן פֿיטערען די שאַף אין דער מדבר, האָט צפורח'ן גאנץ צופרידענגעדי שטעלט. זי איז געווען גליקליך צו האַבען די מעגליכקייט צו זיין מיט איהר ליעב בענדען משה'ן אליין וואו קיינער וועט זיי נישט שטערען.

— פון צייט צו צייט וועל איך נעהן מען א קעמעל און צוריק רייטען אין שטאָדט! — האָט צפורח איהם געזאָגט — איך וועל קענען איבערגעבען מיין פאָטער א בעריכט פון אונזער צושטאנד און פון דעם צושטאנד פון די בהמות, דאן וועל איך מיטנעהמען גענוג שפייז און זיך צוריקקעהרען צו דיר... איך וועל זעהן אז דו זאלסט עסען אין צייט און האַבען דיין נויטיגע רוהע.

אויפ'ן צווייטען טאָג גאנץ פריה האָט משה צוגיפגעזאמעלט די גאנצע שאַף פון זיין שווער יתרו, ער האָט אויך מיט גענומען עטליכע קעמלען, וועלכע זיינען געווען אָנגעלאָדען מיט דעם שטארקען לייזענט פון וואָס די געצעלטען ווערען געזאכט, און צוזאמען מיט זיין פרוי צפורח האָט ער זיינע שאַף געטריבען צו דעם פרוכטבארען פלאַץ וואָס איז געלעבן גען אין דעם מדבר חורב, נישט ווייט פון בארג סיני.

נאָך האַלבען טאָג האַבען זיי שוין דערגרייכט דעם פלאַץ.

משה האָט געפיהרט די שאַף צו דעם קוואַל וואָס איז דאָביי געווען, און צפורח האָט דערווייל צוגעגרייט שפייז. משה האָט אָנגעפילט די כלים מיט'ן פרישען וואסער, און זיך צוריקגעקעהרט צו צפורח'ן. זיי האַבען ביידע אָפגעגעסען און געטרונקען, דערנאָך האָט צפורח גע' האַלפען משה'ן ציויפשטעלען דעם גע' צעלט.

יענעם אָווענט האַבען ביידע זייערע אויגען נישט געקענט אָנזעמיגען פון דעם וואונדערבארען זונען אונטערגאנג. משה און צפורח האַבען געקוקט פּערגאפּטע אויף דעם הימעל. ביידע האַבען געשווייך געז, אַלץ ארום איז שטיף געוואָרען. די

שלעכטע פאָלגען וואָס וועלען זיך מעג' לייך אַרופֿען אויף דיר.

— דו פּערשטעסט מיך נישט צפורח, ווען איך האָב געזאָגט אז איך וועל האָב בען אלעס פּערלאָרען, האָב איך נישט געמיינט מיין פּערענליכקייט... איך בין אימער צו וויליג אויפצואַפּפּערען מיין געבען פאר מיינע ברודער... און זינט איך האָב זיך דערוואוסט, אז איך בין איינער פון זיי, האָט אין מיין האַרץ זיך אָנגעצונדען א פייער, א גרויס באַגעהר האָט מיך אָנגענומען צו קומען צו זייער הילף, און ווען איך האָב געזאכט דעם ערשטען פּערזון און איך האָב דעם רשע קאדמאר געטויטעט, האָב איך געהאַפּט אז פּרעה וועט זיך דערפון נישט דער' וויסען. ווייל קיינער אַ הויז מיינע אייגע' נע ברודער, האַבען דאָס צוגעזעהן. איך האָב געמיינט, אז פון יעצט אָן וועל איך יעדען טאָג אָנגענומען מיינע ברודער, איך וועל מיט זיי ריידען און בעגייסטערען זיי מיט דעם גייסט פון פרייהייט, און דאן וועלען זיי פּלוצלונג, ווי איין מאן זיך אויפהויבען, אַרונטערשליידערען פון זיך די קייטען פון קנעכטשאַפט... און איך וואָלט זיי פון מצרים אַרויסגענומען און געפיהרט אין דעם לאַנד פון זייערע אבות... אַט דאָס זיינען געווען מיינע חלומות, און ווען די צוויי אידען, דתן און אבירם, האַבען מיך פּער'מסור'ט, און איך בין געצוואונגען געווען צו ענטלויף פּען פון מצרים, דאן איך מיר פּאַרנעקיר מען, אז אלעס איז פּאַרלאָרען. איך האָב מיין האַפּנונג, מיינע חלומות אויפגעגע בען... און יעצט אז אזוי פיעל צייט איז פאַריבער, האָט איך מיר זיך ווידער גע' נומען ערוואַכען פון האַפּנונג, איך האָב ווייטער אָנגעהויבען צו חלומ'ען וועגען העלפען מיינע ברודער... בעפרייען זיי פון שקלאפּעריי... דאָך ציטמיט איך מיר מיין האַרץ... איך האָב נאָך נישט אין זיך די נויטיגע צוטרויען... איך שרעק זיך נאָך אַלץ פאר די רתנס און אבירמס. און ווען אַזעלכע געדאנקען קומען מיר אָן, פאנג איך אַ צו פּערלירען מיין מוטה.

א היבשע וויילע האַבען זיי ביידע

געטליכע קרעפטען. און זינט ער האט זיך דערוואוסט וועגען דעם שמעקען. האט זיך זיין מורא פערשטארקט. ער האט מורא געהאט, אז טאמער וועלען די איינוואוינער פון מדין מאכען משה'ן פאר זייער הויפט פריסטער... ער האט דעריבער ביי יעדער געלענעהייט גע- זוכט צו בעאיינפלוסען די אלע וועלכע פלעגען זיך פערואמלען אין דעם טעמ' פלע צו בריוונגען זייערע קרבנות פאר די געטער. ער פלעגט זיי יעדעס מאל זאגען, אז דער צארן פון די געטער פון מדין האט זיך נאך נישט איינגעשטילט ביז וואנען די גאנצע משפחה פון יתרו וועלען פערניכטעט ווערען. עס האט איהם געלונגען צו פערלענגערען דעם כעס פון די איינוואוינער, אבער ביסלעכט וויין האבען זיי זיך ארומגעזעהן, אז עורב'ס שגאה צו יתרו'ן איז נישט אזוי ווייל ער האט פערלאזען די געטער, ווי צוליב דעם, וואס ער האט איהם נישט געגעבען צופור'ן פאר זיין פרוי.

די פאסטליכער האבען זיך ארומגעזעהן אז נאך אלעמען איז משה, דער וועלכער האט פון אנטפאנג אויף זיי אנטעווארפען א פחד, איז נאך נישט אזוי שרעקליך. ער איז גוטדערציג און טוט קיינעם קיין שלעכטעם נישט. זיי האבען זיך נאך מיעהר איבערצייגט אין דעם, ווען ער איז אוועק נאך דעם מדבר.

די ערשטע צו קומען צו יתרו'ס הויז זיינען געווען אייניגע יונגע לייט וועלכע האבען געזוכט די פריינדשאפט פון יתרו'ס איבעריגע טעכטער. איין פרייהמארגען ווען פליהה איז אוועק צום ברונעם אנטשפען וואסער איז זי געווען שטארק איבערראשט, ווען געבען ברונעם האט זיך בעוויזען עיפה, א רייכער יונגער מאן פון מדין, וועלכער האט אויך געהאט פרוכירט זיינע כחות אין גארטען ארויסצורייסען דעם שמע- קען.

ער איז געשטאנען און בעטראכט פליהה'ן פון ווייטען, ווי זי פילט אז דעם קרוג וואסער און ווייל איהם ארויפהיי בען אויף איהר שולטער. ער איז צו איהר צוגעלאפען און זיך אפגערופען:

שאף האבען זיך אויך איינגעשטילט, זיי האבען זיך געגרייט צו זייער רוח, ווען די לעצטע שטראהלען פון דער זון זיינען שוין אויך פערשוואנדען, האבען זיך ביידע, משה און צפורה, ווי ערוואכט פון א זיסען חלום... ביידע זיינען נאך געבליבען שטיל פאר א וויילע, ווי זיי וואלמען נישט וועלען צושטערען די רור היגקייט און הייליגקייט פון פלאץ... און ווען די נאכט האט גענומען צו פאלען, זיינען זיי ביידע מיט לאנגזאמע שטילע טריט אריין אין זייער געצעלט.

18טער קאפיטעל

די וואונדערבארע ערשיינונג

זינט משה און צפורה זיינען אוועק מיט די שאף צו דעם מדבר, זיינען פיער לע חדשים פערלאפען. די איינוואוינער פון מדין האבען גענומען הרטה קרויגען אויף דעם וואס זיי האבען זיך ערוויי- טערט פון יתרו'ן. זיי האבען נישט אייפ- געהערט צו ריידען וועגען יתרו'ס איי- דעם, יענער ארויסגעוועהנליך שטאר- קער מאן וועלכער האט אזא גבורה ארויסגעצייגט... וועגען דעם אז ער האט אליין ארויסגעריסען דעם וואונדערבארען שמעקען. נאך מעהר האט משה געשט- גען אין זייערע אויגען, ווען מען האט זיי איבערגעגעבען, אז ער געהט פיטערען די שאף אין דעם מדבר, כדי ער זאל זי כער זיין, אז די שאף וואס ער פיטערט, זאלען נישט עסען די גראז פון פרעמדע פערלדער... פיעלע האבען אנטעהויבען צו דערצעהלען וואונדערליכע זאכען פון משה'ן, און יעדער האט יעצט געזוכט א געלענעהייט צוריק זיך צו דערנעהנד טערען צו יתרו'ן און צו זיין משפחה, כדי צו הערען אלע וואונדערליכע זאכען וועגען זינען גרויסען מאן.

דער איינציגער וואס איז נאך אלץ געווען פערביטערט געגען יתרו'ן, איז גע- ווען עורב. ער האט נישט אויפגעהערט צו העצען דעם המון געגען יתרו'ן און געגען זיין איידעם משה'ן. ער האט מורא געהאט, אז דאס פאלק וועט זיך ארומ- זעהן, אז דער פרעמדער מאן וועלכער איז אהער געקומען פון מצרים, בעזיצט

רופען מיט אן איינגעהאלטענער פרייד די מענ פון אונזער איינזאמקייט און אַפֿ געזונדערטקייט זיינען פֿאַראַיבֿער—עײַפּה און זײַנע פֿרײַנד האָבען חרטה אױף דעם וואָס זײ האָבען זיך געלאָזט פֿאַר פֿיהרען פֿיז עורבֿ'ן. זײ ווילען מיט אונז שליסען שלום.

— אײַך וועל זײן העכסט צופֿרידען צו שליסען שלום מיט דיר און דײַנע פֿרײַנד! — האָט יתרו געזאָגט — אײַך ווײַס, אַז קײנער פֿון אײַך אײַז נישט שולדיג... אײַהר זײט פֿאַרפֿיהרט געוואָר דען פֿון עורבֿ'ן, וועלכער האָט אײַן דעם נאַמען פֿון די געטער פֿון מדין אײַך גער לערענט צו טאַהן אומרעכט. און אײַך האָף אַז פֿון יעצט אָן וועלען אונזערע בעציהונגען זײן פֿרײַנדליכע.

— און דו דאַרפֿסט ווײַסען זײן עײַפּה — האָט פֿלײַה זיך אָפּגערופֿען מיט אַ שמויכעל — אַז עס אײַז אײַן מײַן פֿאַר טער'ס גאַרמען געווען בלוזן אײַן "שטע" קען פֿון ענטטוישונגען" און ער אײַז שוין אײַך מעהר נישטאָ!

— האָף אײַך יעצט, אַז אײַך וועל מעהר נישט זײן ענטטוישט! — האָט עײַפּה אױס־ גערופֿען — און יעצט, אַז דײַן פֿאַטער אײַז מיר מוחל, וועסטו און דײַן שוועס־ טער מיר אײַך מוחל זײן!

— אײַך ווײַס אַז אײַך בון דיר מוחל מיט מײַן נאַנצען האַרצען! — האָט פֿלײַה געזאָגט—אַבער אױב מײַנע שוועסטער וועלען דיר אײַך מוחל זײן, דאַס ווענדט זיך אָן דיר! אױב דו ווילסט וועל אײַך זײן ארײַנרופֿען, און דו וועסט זעהן.

פֿלײַה האָט אײַבערעגעבען אײַהרע שוועסטער וועגען דער ענדערונג וואָס אײַז פֿאַרגעקומען אײַן די הערצער פֿון די אײַנזאמקייט פֿון מדין, און זײ ארײַנ־ געפֿיהרט אײַן צימער וואו עײַפּה האָט גע־ וואַרט.

זײער שמחה אײַז געווען אַזוי גרויס, אַז ווען עײַפּה האָט בײַ זײ געבעטען ענט־ שולדיגונג פֿאַר די פֿאַרפֿאַלגונגען וואָס ער און זײַנע פֿרײַנד האָבען זײ פֿאַר פֿאַלגט, האָבען זײ מיט גרויס צופֿרידענ־ הייט אײַהם מוחל געווען.

— מײַן האַרײַנטע! וועסטו מיר פֿיך לײַכט ערלױבען דיר צו העלפען ברײַנגען דאַס וואַסער צו דײַן פֿאַטער'ס הױז. פֿלײַה האָט אײַהם אָנגעקוקט מיט גרויס ערשטויגונג.

— דו ווילסט פֿון מיר אָפּשפּאַמען, מײַן האַר! — האָט זי זיך אָפּגערופֿען — בײַזטו דען נישט געווען די נאַנצע צײַט געגען אונז! אײַך האָב פֿיעלע מאָל בעמערקט ווי דו האָסט געהאַלפֿען די פֿאַסטוכער מיר און מײַנע שוועסטער פֿון דעם ברונעם צו פֿערטריבען, און נישט אײַנמאַל האָסטו אַנגע בעלײַדיגט, און יעצט ווילסטו אַנבאַמען מיר צו העלפען!

— דו מוזט מיר ענטשולדיגען, מײַן האַרײַנטע! — האָט עײַפּה זיך אָפּגער־ פען צו פֿלײַה'ן — מיר זײַנען אַלע פֿאַרפֿיהרט געוואָרען דורך אונזער הויפט פֿרויסטער, עורבֿ. ער האָט אונז אײַנגע־ רעדט, אַז ווען מיר וועלען דײַן פֿאַר טער'ס משפּחה שלעכטעם טאַהן, וועלען די געטער זײן צופֿרידען. יעצט אַבער האָבען מיר זיך אַלע אַרומגעזעהן, אַז ער האָט אונז גענאַרט, און מיר וואַלטען זעהר געוואָלט ווידער צו לעבען מיט דײַנע עלעטערען און דײַנע שוועסטער און פֿרײַענע. ערלױב דאָר מיר דיר צו העלפען צו ברײַנגען דאַס וואַסער צו דײַן הױז.

פֿלײַה האָט אַ שמויכעל געטאָן און אַראָפּגענידערט דעם קרוג פֿון אײַהר שול־ טער.

עײַפּה האָט דעם קרוג גלייך אױפֿגע־ הױבען און אײַן דער באַגלייטונג פֿון פֿלײַה האָט ער צוגעטראָגען דעם קרוג ביז אײַהר הױז.

— וועסטו פֿיליכט ארײַנגעהן אײַן אונזער הױז! — האָט פֿלײַה זיך צו אײַהם אָפּגערופֿען — מײַן פֿאַטער וועט דיר דאַנקבאַר זײן פֿאַר דײַן גאַדע וואָס דו האָסט מיט מיר געטאָן.

עײַפּה אײַז ארײַנגעקומען אײַן הױז און יתרו און שרה האָבען זיך געוואונדערט, ווען זײ האָבען דערזעהן אײַנעם פֿון די אײַנזאמקייט פֿון שטאַדט.

— פֿאַטער! — האָט פֿלײַה אױסגע־

עס איז גארטען מעהר קיין שטעט
קענס נישטא! — האט פלילה געלאכט.
— און דיין פאטער וועט נישט זיין
דאגעגען, אויב איד וועל איהם זאגען, אז
איד האב דיר ליעב און וועל דיר נעהר
מען פאר מיין פרוי?

— ער וועט געוויס נישט זיין דאגע-
גען, אויב איד וועל איהם זאגען. אז איד
האב דיר אויך ליעב! — האט פלילה
געענטפערט רויט ווערענדיג.

זיי זיינען ביידע אריין אין הויז, און
זיי זיינען צוגעגאנגען צו יתרו'ן.

— פאטער! — האט פלילה זיך אפ-
גערופען — איד וויל דו זאלסט אונז
ביידען געבען די ברכה! ווייל עיפה וויל
מיט מיר חתונה האבען.

— זייט ביידע געבענשט צו גאט! —
האט יתרו געזאגט צו זיי — און יעצט
אז דייןע פריינד האבען זיך פערזאמעלט
אין מיין הויז, צו פייערען די שמחה פון
אונזער שלום, וועלען מיר אין דערזעל-
בען צייט נאך פייערען די גרויסע שמחה
פון אייער חתונה.

— איד וואלט זעהר געוואלט אז אויך
צפורה זאל אנוועזענד זיין אויף דער
שמחה! — האט שרה זיך אפגערופען.
— זי וועט זיך פיהלען העכסט גליקליך
צו זיין אויף דער חתונה.

— אבער עס וועט דאך נעהמען זעהר
לאנג אידער צפורה וועט קומען אהער
פון דעם מדבר — האט פלילה אויסגע-
רופען.

— איד בין זיכער, אז עס וועט לאנג
נישט נעהמען און צפורה וועט קומען,
און אויב זי וועט זיך פערזאמען וועל
איד צושיקען אהין דייןע שוועסטער זי
צו רופען.

אין אייניגע טעג ארום איז צפורה אג-
געקומען, זי איז שטארק איבעראשט גע-
ווארען צו הערען וועגען דעם שלום וואס
די איינוואוינער פון מדין האבען גע-
מאכט מיט איהר פאטער.

— יעצט, מיין טאכטער וועט משה
קענען פיטערען די שאף הינטער'ן
שטארט, קיינער וועט איהם שוין מעהר

— איד האף, אז אויך אייער עלטערע
שוועסטער צפורה, וועט מיר מוחל זיין!
האט עיפה געזאגט בעזארגט.

— וועגען דעם בין איד זיכער! —
האט פלילה געלאכט — ווייל, ווע-
ווייס, אויב ניט דורך דער שלעכטער
בעהאנדלונג וואס דו און דייןע פריינד
האבען אונז בעהאנדעלט, וואלט זי יעצט
געווען די פרוי פון משה'ן... ווען די
פאסמוכער וואלטען געפיטערט אונזער
שאף, וואלט דאך צפורה נישט געווען
ביים ברונעם, און משה'ן וואלט דאך
נישט אויסגעקומען אונז צו העלפען...
יא, איד בין זיכער, אז דאס וואס משה
איז יעצט איהר מאן, האט זי צו פער-
דאנקען דיר און דייןע פריינד!...

א וויילע שפעטער איז עיפה אנגעקור-
מען מיט נאך פיעל פריינד, וועלכע הא-
בען מיט גרויס אומגעדולד געווארט צו
שליסען שלום מיט יתרו'ן.

יתרו האט געשאכטען א שפעס און
געמאכט א מאהלצייט לכבוד די פריינד,
וועלכע האבען זיך משמח געווען מיט
וויין און זיסע שפייז. אין מיטען מאהל-
צייט, איז פלילה ארונטער אין גארטען.
באלד האט איהר עיפה נאכגעפאלגט...
זיי זיינען ביידע צוגעגאנגען צו דעם
פלאץ וואו דער ארויסגעריסענער וואונ-
דער-שמעקען האט געוואקסען.

— וואלסטו אויך געקענט בעווייזען
אז זעלטענע נבורה? — האט פלילה
איהם געפרעגט מיט א שמייכל —
מיר דוכט זיך, אז דו האסט אויך גע-
מאכט א נישט געלונגענעם פערזוך דעם
שמעקען ארויסצורייסען.

— איד גלויב, אז ווען איד וואלט גע-
ליבט צפורה'ן אזוי שטארק ווי משה
האט איהר געליבט, וואלט איד פילייכט
אויך געווען מעהר ערפאלגרייך אין מיין
פערזוך! — האט עיפה א זאג געמאדען
מיט א שמייכל — זעהסטו! ווען דאס
ארויסרייסען פון יענעם שמעקען וואלט
געמיינט אז איד זאל דיין הארץ געווי-
נען, דאן וואלט איד דאס פרובירט מיט
מעהר חשק...

— און דו דארפט זיין צופרידען אז

אויף זיין פלעגט א שעפעלע פון דער סטאדע זיך אפטהיילען, איז משה גע- נאנגען און איהר צוריק געפיהרט. און ווען די שעפעלע איז מיט געווען, האט ער זי אויפגעהויבען אויף זיינע הענט און מיט גרויס צערטליכקייט געבראכט צוריק צו די איבעריגע שאף.

די נעכט זיינען געווען פאר משה; זעהר לאנגווייליג, אלעס ארום איז געווען איינגעהילט אין פינסטערנים און שטיל- קייט. ער איז געלעגען אין זיין געצעלט און געטראכט פון זיין צוקונפט פון זיין לעבער צופורח... ביז ווי לאנג וועט ער דא אזוי זיין? איז דאס זיין ציעל אין לעבען צו פיטערען די שאף פון זיין שווער? פיעלע יאהרען זיינען שוין פאר- איבער זינט ער האט פערלאזען מצרים, און לויט ווי ער האט ערפאהרען פון דורכרייזענדע, וועלכע האבען בעזוכט מצרים, איז דארטען די לאגע פון די ישראלים, איז זינען ברידער נישט בעסער געווארען... זיי זיינען פערשקלאפט גע- ווארען וויזנט אויס אויף אייביג... זיי זיין נען דארטען אזוי הילפלאז, כאטש די ישראלים זיינען א מעכטיג פאלק. זייער צאהל איז גרויס... זיי שטעהען אויף א העכערע מדרגה ווי די מצריים אין קלוגשאפט און פערשטאנד, אבער זיי פעהלט א פיהרער, א וועגווייזער, וועלכער זאל זיי אנצייגען דעם ריכטיגען וועג צו פרייהייט... אין אזעלכע מאמענט- טען איז משה אָנגענומען געווארען מיט גרויס מוסה. ער וועט זיך צוריקקעהרען נאך מצרים, ער וועט קומען צו זיין פאלק און זיי אויפקעהרען, אז עס איז שוין געקומען די צייט, זיי זאלען פון זיך ארונטערווארפען דעם יאך פון קנעכט- שאפט... זיי וועלען אלע ווי איין מענטש זיך געגענשמעלען גענען דער טיראנישער רעגירונג פון מצרים... זיי וועלען קעמ- פען פאר זייער פרייהייט, און דאן וועלען זיי פערלאזען דאס פערלונכט לאנד מצרים, דורך בלוג און פייער... ער וועט זיי פיהרען אין דעם לאנד פון זייערע עלטערען, אברהם יצחק און יעקב, וואי זיי וועלען זיין זעלבסטשטענדיג און צי גלייך מיט אנדערע פעלקער... און ווען

נישט שטערען! — האט יתרו צו איהר זיך אפגערופען.

— איד צווייפעל אויב משה וועט ווער לען פערלאזען דעם מדבר! — האט צפורה געזאגט — דארטען איז דער איינ- ציגער פלאץ וואס בעלאנגט ניט. ו קיינעם און משה דארף נישט זארגען, טאמער וועלען די שאף אנטהיין א הויך אין פרעמדע פעלדער, און אויף איד האב זעהר ליעב דעם מדבר, א הויך דעם איז די פאשע דארטען זעהר גוט, און די שאף זיינען שטארק און געזונט.

— אבער מיין טאָכטער! — האט שרה זיך צו איהם אָפגערופען — פיהל- סט זיך דען נישט איינזאם און אומע- טיג אין דעם מדבר, וואו מען זעהט זעהר זעלמען א מענשען.

— ווען איד בין געבען משה'ן פיהל איד זיך שוין נישט איינזאם! — האט צפורה געזאגט — איד האב אזוי פיעל פון איהם געלערענט, און וואס מעהר איד דערקען איהם, אלץ מעהר גליקלי- כער פיהל איד זיך וואס מיין גורל איז אויסגעפאלען צו זיין די פרוי פון משה'ן. — און ווען וועט איהר זיך אומקעהר- דען אין שטאדט—האט שרה געפרעגט צופורח'ן.

— ווען די צייט פון רעגען וועט אנט- קומען און עס וועט אונטעגלייך זיין דארך טען צו פיטערען די שאף? —האט צפורה געענטפערט.

צפורה האט איבערגעווארט די חתונה פון איהר שוועסטער פליה מיט עיפה'ן און גלייך נאכדעם האט זי מיטגענומען שפייז און אָנגעלאדען די קעמלען און איז צוריק געגאנגען צו איהר מאן משה'ן אין דער מדבר פון חורב.

שטיף און רוהיג האבען זיך די שאף פון משה'ן געפיטערט אויף דעם קליינעם שטח בעוואקסענעם לאנד, וואס איז גע- לעגען נישט ווייט פון דעם בארג סיני. די עטליכע טעג וואס משה איז גאנג אלזיין געווען אין דער מדבר, דורך די טעג האט ער זיין איינזאמקייט נישט אזוי גע- פיהלט. ער איז געווען פערנומען מיט זיין נע שאף. ער האט גוט אכטונג געגעבען

— איד ווייס משה, אז דו ביזט דער איינציגער מאן, וועלכער וועט מיט דער הילף פון גאט, העלפען אונזער פּעראומי גליקטעם פּאַלק... איד טרוים פון דעם טאג און נאכט... פיעלע מאל ווען איד בעטראכט די לאגע פון ישראל, ווי מיין מוטער האט עס פאר מיר געמאַהען, ווייך איד זיך אין טרעהרען. איד בין איך מיין הארצען מתפלל צו דעם בעשעפער פון דער וועלט, ער זאל זיך שוין מרהם זיין איבער זיין פּאַלק און דורכפיהרען זיין הבטחה וואס ער האט געמאַכט צו אונזערע אורעלטערען.

— איד האב איד פון דעם פיעל גע- טראכט! — האט איהר משה געענטפערט — עם זיינען פאראן מען, וואס קיין איד דערע געדאַנקען קומען מיר ניט אויפ'ן מה, אויסער די געדאַנקען פון דער בע- פרייאונג פון ישראל... און ווען מיין עקסטאז און בעגייסטערונג דערגרייכען זייער העכסטע שטופע, לויפט דורך ווי א פינסטערע כמארע איבער א לויטערע הימעל, א געדאַנק אז דאס פאַלק ישראל איז נאך נישט ראוי אויסגעלייזט צו ווע- רען. די רת'ם און אביר'ס צוליב ווע- מען איד בין געצוואונגען געווען צו ענט- לויפען פון מצרים, שטעהן מיר יעצט אין וועג און האלטען מיר צוריק פון דורכצופיהרען מייענע געדאַנקען וועגען אומקעהרען זיך אין מצרים צו העלפען מיינע ברודער זיך בעפרייען.

— משה! — האט צפורה זיך צו איהם אפגערופען. — דו ווייסט דאך, אז דעם מענשענ'ס נאטור בייט זיך, און אפילו די שלעכטע מענשען זיינען נישט אימער שלעכט. אט נעהם די מענשען פון מדין, וועלכע זיינען אהן א געניגענדע אורזאכע געווארען מיין פאטער'ס שונאים, זיי האבען אונז געזוכט שלעכ- טעס צו טהאן ווי נאך זיי האבען גע- קענט... דיר איז דאך בעקאנט אט די אלע פּערפאַלגונגען וואס איד און מייענע שוועסטער זיינען אויסגעשטאנען פון פאסטוכער און אנדערע איינוואהנער פון מדין, און יעצט קען איד דיר אַנזאגען די בשורה, אז אלעס האט זיך געענדערט. מיין שוועסטער פליחה האט געהייראַט

ער איז אינגעהילט געווארען אין אזעל- כע מחשבות, פלעגט משה זעהר אומרוי- היג ווערען, ער פלעגט זיך שנעל אויפ- שטעלען פון זיין געלעגער... ער איז גע- ווען אזוי דורכגעדרונגען און בעהערשט פון דיזע געדאַנקען וועגען זיין פאַלק, אז ער איז געווען געגרייט אלעס איבערצו- לאזען הינטער זיך און געהן גלייך נאך מצרים... א העלדישער גייסט האט איהם בעהערשט, א רוח פון נבוכה, אט וועט ער זיך אומקעהרען קיין מצרים, און בע- פרייען זיינע אומגליקליכע ברודער פון שקלאפּעריי... ער וועט זיי איבערצייגען, אז עס איז פאראן א וועג... אז ווען זיי זאלען נאך האבען דעם ווילען פריי צו זיין, וועט גאט זיי העלפען און די נאולה וועט קומען! באלד אָבער פלעגט אויף זיינע געדאַנקען ארויפקומען די גע- שטאַלטען פון די אידישע פּעררעטהער, ווען ער פלעגט זיך דאס דערמאַנען, פלעגט משה זיין מוטה פּערלירען. ווער ווייס אויב די צייט איז געקומען זיי זא- לען בעפרייט ווערען, אויב צווישען זיי קענען זיך געפינען אזעלכע מוסרים, קען דאך זיין, אז זיין גאַנצע מיה וואלט גע- ווען אומזיסט... ער וואלט געפלאנעוועט אפגעמאַכט מיט זיין פאַלק, זיי איבער- צייגט דעם ריכטיגען וועג און דאן וואל- טען געקומען די אידישע פּעררעטהער און איבערגעגעבען פּרעה'ן אלע זיינע פלענער און צושטערט אלעס!

א שוידער געהט דורך משה'ס לייב, ווען ער טראכט נור וועגען דעם, זיין גאַנצער מוטה נעמט פּרשווינדען. ניין, ער וועט אהין נישט געהן... די צייט איז נאך נישט געקומען דאס פאַלק ישראל איז נאך נישט גענוג אויסגעלייטערט געווארען...

ווען צפורה איז אַנגעקומען איז משה'ס אומעט און טרויעריגע מחשבות אין גאַנצען פּרשוואונדען געווארען. ער האט אין זיין פרוי געזעהן א טרייסט צו זיין פּערפאַרענע האפענונג און א הייליגן צו זיין פּערוואונדעטע הארץ... ער האט איהר ענטדעקט אלע זיינע געדאַנקען און א גרויס פרייד האט זיך אין איהר צו- גאַסען.

פונען דאָס גליק. זיי האָבען איינע פאר'ן צווייטען ענטדעקט זייערע טרוימען און ביידע האָבען געשטרעבט פאר א ציר קונפט וואָס וועט בריינגען גליק ניט נאר זיי אליין נאר אויך זייערע ברודער און מצרים.

איינמאל ווען משה איז געווען מיט צפורה'ן אויף א שטיין נעבען דעם פלי-סענדען טייכעל און בעטראכט די שאַף, וועלכע האָבען געטרונקען די קלאַרע, פרישע וואַסער, האָט צפורה עפעס און דער שטיף אריינגערוימט משה'ן און אויער און גלייך מיט גרויס בעשיידענ-הייט ארונטערגעלאָזען איהרע אויגען.

משה איז אויפגעשפרונגען פון זיין פלאַץ א פרעהליכער און גליקליכער. ער האָט זיין פרוי געהאלט און געקומט.

— אה, צפורה, ווען דו וואַלסט גע-וואוסט ווי דאָס האָט מיך גליקליך גע-מאכט, וואַלסטו פון מיר דיעזען סוד ניט געהאלטען פערבאָרגען אזוי לאַנג.

א בעשיידענער שמייכל האָט זיך בעוויזען אויף צפורה'ס ליפען. איהרע אויגען האָבען געשטראַהלט פון גליק.

— איד וועל זיך מיט דיר גלייך אומ-קעהרען אין שטאָרט, האָט משה גע-זאָגט, ווען דו ביזט אין אזעלכע אומ-שטענדען מוזטו זיין נעבען דער מוטער און דיין משפחה.

— אָבער עס איז נאָך דאָ גענוג צייט! האָט צפורה געזאָגט מיט א שמייכל. מיר קענען נאָך וואַרטען ביז דער צייט פון רעגען וועט אַנקומען און דאן וועלען מיר דאָך אלץ איינס דארפען קומען אין שטאָרט.

משה איז אָבער געווען זעהר אונגע-דולדיג, ער האָט מעהר ניט געוואַלט פער-בלייבען אין דער מדבר. ער האָט צונויפגעזאמעלט די שאַף, פאנאנדערגענומען זיין געזעלט און אַנ-געלאָרען די קעמלען מיט אלעס און ער האָט מיט צפורה'ן זיך אומגעקעהרט נאָך מדין.

די שמחה פון יתרו'ן און שרה'ן איז אויך געווען זעהר גרויס ווען זיי האָבען זיך דערוואוסט אז באלד דאָרף זייער

מיט עיפה'ן, וועלכער איז געווען איי-נער פון מיין פאטער'ס שטאָרקסטע שונאים. און איינציגווייז זיינען אונזערע פריהערדיגע שונאים געקומען צו מיין פאטער און געמאכט שלום מיט איהם, זיי האָבען מיט זייער גאנצען הארצען חרטה אויף די אלע בעליידיגונגען און רדיפות וואָס זיי האָבען אונז אלעמען פעראור-זאכט. און יעצט הערשט אין מדין פאל-קאמער פריעדען צווישען מיין משפחה און די איינוואַהנער.

— איד בין זעהר גליקליך דאָס צו הערען! האָט משה אויסגערופען מיט פרייד, יעצט וועל איד מעהר ניט זיין בעזאָרגט, ווען דו וועסט געהן אהיים אויף א קורצע וויילע.

— יע, מיין פאטער האָט געמאכט א מאַהלצייט לכבוד דעם בונד פון שלום, וואָס ער האָט מיט די איינוואַהנער גע-שלאָסען. דער איינציגער וואָס איז נאָך פערבליבען מיין פאטער'ס שונא, איז ערב דער פריסטער, אָבער ווי עס ווייזט אויס, האָט ער פערלאָרען זיין השפעה איבער די איינוואַהנער פון שטאָרט, און ער קען שוין אונז מעהר קיין שלעכטעס ניט טהאָן. און אחוץ דעם בין איד זיכער אז ער וועט לאַנג ניט געהען און אויך ער וועט זיך ענדערען. יעצט זעהסטו שוין, משה, אז ניט אימער זיינען די מענשען פערדאָרבען. און עס איז דאָך מעגליך אז אויך דתן און אבירם וועלכע האָבען זיך פער'מסור'ט פאר פרעה'ן האָבען יעצט שטאָרק חרטה אויף זייער טהאָט.

— עס איז פאראן א האַפנונג פאר שלעכטע מענשען ווידער צו ווערען גוט! האָט משה איהר געענטפערט, אָבער פאר מענשען וועלכע פערטראַהען זייער אייגען פאלק, ביי וועמען עס איז רעכט אז צוליב כבוד און געלד זאלען זיי פער-אונגליקען זייערע אייגענע ברודער, פאר אזעלכע מענשען, האָב איד מורא, איז שוין קיין האַפנונג ניטאָ!

נאָך אייניגע מאנאטען זיינען פאָר-איבער אין דער מדבר, משה און צפורה האָבען אין דער אַפגעזונדערטקייט גע-

געבען א פאך איינלען, און זיי וועלען קומען מיך אומבייטען אויף א קורצער צייט, ביז איר וועל זיך צוריקקעהרען פון מיין בעזוך.

צפורה האט איהר מאן פערשפראכען אזוי צו טהאן. און משה האט זיך אומגעקעהרט מיט די שאף אין דער מדבר, וואו ער האט אויפגעשטעלט זיין געזעלע און גענומען פיטערען די שאף אויף דעם זעלבען פלאץ ווי ער האט עס געטהאן אין די פריהערדיגע יאָהרען. זיינע גע-ראַנקען זיינען יעצט געווען פארנומען מיט זיין נייעם זעהן גרשם און יעדעס מאָל ווען ער פלעגט נאָר פון איהם א טראַכט טהאן פלעגט א זיסע פרייד דורכ-גען זיין קערפער.

פון צייט צו צייט פלעגען אַנקומען אין דער מדבר צוויי פאַסטוכער וועמען צפורה פלעגט שיקען אומצובייטען משה'ן כדי ער זאל קענען קומען איהר צו בעזוכען.

משה פלעגט אַנזאָגען די פאַסטוכער וואָס זיי זאלען טהאָן, ווי אזוי זיי זאלען זיך באַגעהן מיט די שאַף, און נאכדער זיך אומקעהרען אין שטאָרט צו זיין פרוי און זעהן.

דער טעמעפל פון די געטער פון מדין האָט אַנגעהויבען פּוּסעווען. די אייני-וואָהנער פון מדין האָבען פּערלאָרען זייער צומטוי צו זייער הויפט פּריסטער עזרב. זיי האָבען שוין פֿין לאַנג איהם אויפֿגעהערט צו פּאַלגען.

ווען ער האָט זיי פּערבאַטען צו מאַכען שלום מיט יתרו'ן, האָבען זיך די יונגע לייט פון שטאָרט פּערזאַמעלט און בע-שלאָסען זיך צו איהם ניט צוהערען.

— ווי אזוי קען ער צו אונז רעדען אין דעם נאַמען פון די געטער, ווען זיי האָבען זיך פון איהם אַפּגעקעהרט — האָבען די יונגע לייט צווישען זיך גע-רעדט.

ער איז א ליגנער און א בעטריגער! האָט איינער אויסגערופען. ער האָט גע-וואַלט איינקהייגען יתרו'ס שעהנסטע טאָכטער און ווען דאָס האָט זיך איהם

טאָכטער ווערען א מוטער. די גאַנצע צייט ווען משה האָט געפּיטערט די שאַף ניט ווייט פון שטאָרט, איז ער גענאָגען אין אזעלכע פּלעצער וואו די גראַז האָט ניט אזוי גוט געוואַקסען, כדי ער זאל זיין זיכער און עס בעלאַנגט צו קיינעם ניט.

אין אייניגע מאָנאַטען ארום האָט צפורה געבוירען א זעהן צו משה'ן. א גליקליכע פרייד האָט זיך אויס-געגאַסען אויף משה'ן און צפורה'ן ווען זיי האָבען בעטראַכט זייער ערשט געבאָ-רענעם זעהן.

אויף דעם אַכטען טאָג האָט משה גע-מאַכט א פייערונג און אריינגעבראַכט זיין זעהן אין דעם ברית פון אברהם. — זיין נאַמען וועט זיין גרשם! האָט משה אויסגערופען, ווייל איר איד ביו א גר אין א פּרעמד לאַנד.

ווען גרשם איז עטליכע מאָנאַטען אַלט געווען, האָט זיך משה אַפּגערופען צו צפורה'ן:

— דורך דער גאַנצער צייט וואָס איר האָב געפּיטערט די שאַף אין מדין, זיינען זיי זעהר מאַגער געוואָרען ווייל די פּאָשע וואָס איז הפּקר דאָ, איז זעהר ניט קיין גוטע. פּיעלע פון די שאַף זיינען אויס-געשטאַרבען. איר האָב בעשלאָסען ווי-דער צו פיהרען די שאַף צו דעם מדבר חורב. אָבער דו, מיין פרוי, וועסט מוזען בלייבען מיט דעם קינד אין שטאָרט ביז ער וועט אונטערוואַקסען.

— איר וועל דאָך אָבער אזוי בענקען, משה, און אונזער זעהן, גרשם, דוכט זיך מיר, פאַרשטעהט שוין אויך. ער איז צו דיר אזוי צוגעוואוינט געוואָרען. און איר בין זיכער אז ווען דער אַכענדר וועט אַנקומען און דו וועסט ניט זיין געבען איהם, וועט ער דאָס זעהר שטאַרק פּוּהלען.

— און איר וועל דען ניט ביינקען? האָט משה געזאָגט, און טאַקע דעריבער וועל איר פון דער פּערלאַנגען, מיין ליבע פרוי, אזוי ווי די איינוואָהנער פון שטאָרט לעבען שוין בשלום מיט דיין פאַטער'ס משפּחה, זאַלסטו פון צייט צו צייט דינגען צוויי פאַסטוכער, זיי מיט-

זעהר שטארק און ווען ער וואָלט נאָר געוואָלט, וואָלט ער געקענט אויסמעפן פֿען זיין רעכט צו פיטערען די שאַף אויף די פֿעלדער פון מדין. אָבער זיין עהר־ליכקייט איז ניט אַבזושאָצען, ער האָט ניט געוואָלט אז די שאַף וואָס ער פֿירט טערט זאָלען זיך פֿאַשען אויף פֿעלדער וואָס בעלאַנגען מעגליך צו וועמען עס איז, און דעריבער איז ער אוועק אין דער מדבר.

— ווען משה וואָלט געוואָלט ווערען אונזער פֿיהרער — האָט איינער אויס־גערוּפֿען — וואָלט אונזער פֿאַלק א סך גליקליכער געווען.

— כל זמן ערב איז אונזער הויפט פֿריסטער וועט אין אונזער לאַנד ניט הערשען קיין גערעכטיגקייט!

— מיר דארפֿען זעהן צו פֿערטרייבען ערב'ן פֿון דעם טעמפֿעל פֿון די געמער, האָט אן עלטערער מאַן זיך אָפּגערוּפֿען צו יתרו'ן און צו די איבעריגע, ער פֿער־שוועכט אונזער הייליגקייט.

— יע, ער איז פֿאַלש! מיר טארען זיך אויף איהם ניט פֿערלאָזען!

בליץ שנעל האָט זיך אין שטאָרט גע־נומען פֿערשפֿרייטען די שנאה געגען ערב'ן. עס האָבען זיך באלד געפֿונען מענשען וואָס האָבען אויפֿגעזוכט אלטע חטאים אויף ערב'ן.

זיי האָבען זיך פֿערזאָמעלט אין די גאַסען פֿון שטאָרט און בעשלאָסען אן ווען זיי וועלען זיך צוזאָמענקומען אין טעמפֿעל, זאָלען זיי אַרונטערוואַרפֿען ערב'ן פֿון זיין אַמט.

— עס איז בעסער פֿאַר אונז, האָבען פֿיעלע גע'טענה'ט, אז מיר זאָלען בלייב־בען נאָר אַהן א פֿריסטער איידער צו האָבען אזא אַנעהרליכען פֿריסטער ווי ערב איז.

ווען עס איז אָנגעקומען דער פייער־טאָג אין מדין און אלע האָבען זיך פֿער־זאַמעלט אין טעמפֿעל, האָט זיך ערב, דער הויפט פֿריסטער, געשמעלט נעבען דעם מזבח, וואו ער האָט געדארפט מקריב זיין די קרבנות צו די געמער,

ניט איינגעגעבען, האָט ער גענומען אלע מען איינערדען אז איהם האָט זיך גע־חלום'ט חלומות, און אז די געמער האָט בען זיך צו איהם אַנטפֿלעקט און גע־הייסען אז ער זאָל אַרײַנגלענען יתרו'ן אין חרם!

— מיר האָבען זיך אלע בענאַרישט ווען מיר האָבען אָנגעפֿאַנגען רודר'ן משה'ן, דעם מאַן פֿון צפֿורה'ן, ער איז דאָך א געטליכער מאַן! שוין איז די ערשטע טעג פֿון זיין אָנקומען האָט ער בעוויווען א זעלטענע נבורה ווען ער האָט אליין געקעמפֿט מיט אזוי פֿיעל פֿאַס־טוכער און זיי אלעמען בייגעקומען. און דערנאָך האָט ער בעוויווען נאָך א גרע־סערען וואונדער און אַרײַסגעריסען דעם שטעקען וואָס קיינער פֿון אונז האָט עס ניט געקענט בעוויווען.

— ווען משה וואָלט נאָר געוואָלט ווערען אונזער הויפט פֿריסטער, האָט אן אנדערער געזאָגט, וואָלעטען מיר זיך געדארפט שעצען גליקליך!

— דאָס איז דאָך אַנאָמגעליך! יתרו, זיין שווער, האָט אונז פֿערלאָזען ווייל ער גלויבט ניט און די געמער און ווי איר האָבט געהערט שטאַמט נאָר דער פֿרעמדער פֿון די ישראלים און זיי גלויב־בען אַלע אין אייז גאָט.

— יע, איר האָב אויך געהערט אז ער שטאַמט פֿון דעם זעלבען פֿאַלק פֿון וואַנען יתרו'ס פֿרוי שטאַמט, און ער וועט צו קיין אנדערע געמער ניט דיענען אַחוץ צו דעם גאָט פֿון זיינע עלטערען.

ווען די יונגע לייט האָבען אָנגעפֿאַנגען אַרײַנצוקומען אין יתרו'ס הויז האָט בען שוין די עלטערע מענשען ביסלעכ־ווייז זיך אויך אָנגעהויבען צו דערנעהני־טערען צו יתרו'ן, זיי פֿלעגען זעהן אַרײַנג־ציהען איהם אין א געשפּרעך און מיט איהם פֿערבריינגען.

יתרו פֿלעגט זיי דערצעהלען וועגען משה'ן, ווי אזוי ער און אייפֿגעהאָרע־וועט געוואַרען אין פֿרעה'ס פֿאַלאַץ, און וועגען פֿיעלע וואונדערליכע זאַכען וואָס ער האָט אויפֿגעטאַהאָן.

— שטעלט זיך פֿאַר — האָט ער זיך צו זיי אָבגערוּפֿען — משה איז דאָך

זער טעמפעל ניט געפינען! האָט מען איהם נאָכגעשריען ווען ער איז שוין געווען ביים טיהר. אויב דו וועסט וואָ גען ווען עס איז ווידער אריינגעקומען איז אונזער טעמפעל וועלען מיר דיר פערשטיינען!

א צושראַקענער איז צוטומעלטער איז עורב ארויסגעלאָפּען פון טעמפעל. ער האָט געוואוסט אז ווען ער וואָלט נאָך א קליינע וויילע פּערבליבען וואָלט מען איהם געוויס געטויטעט.

ער איז ביי זיך געווען זיכער אז דאָס שטאמט פון יתרו'ן. ער האָט עס יעצט זיך געוואָלט מיט איהם אָפּרעכענען און דעריבער האָט ער אויף איהם אויפגע- רייצט דעם המון. אָבער ער וועט איהם דאָס ניט שווייגען. ער וועט איהם צייגען אז עורב קען נאָך נעהמען נקמה אָן זיינע שונאים. ער האָט געשטעלט שנעלע טריט און איז אָנגעקומען אהיים צו זיין פרוי.

— עורב! האָט זיין פרוי אויסגער- פּען מיט ערשטוינונג, ווען זי האָט איהם דערזעהן, ווי אזוי קומסטו דאָס יעצט אהער?

— אה, בעהאלט מיר פון דעם צאָרן פון דעם צוואוילדערטען המון! האָט ער אויסגערופּען.

— וואָס האָט פּאסירט?

— יתרו האָט אויף מיר אויפגערייצט דאָס פּאָלק און זיי האָבען מיר געוואָלט טויטען.

— דו וועסט מיר ניט קענען איינ- רעדען אז יתרו, דער נאָבעלער יתרו, וועט וועמען עס איז שלעכטעס טהאָן.

— אָבער מיך האָלט ער פּאר זיין גרעסטען שונא. און דעריבער האָט ער דאָס יעצט געזוכט זיך נוקס צו זיין אז מיר!

— דער אירעלער און גוטהערציגער יתרו וועט אפילו זיינע גרעסטע שונאים קיין בייז ניט טהאָן! דאָס פּאָלק האָט זיך ארומגעזעהן ווי פּאלש דו ביזט, עורב. אייביג קען מען אזוי פיעל מענשען ניט נארען. אלע ווייסען ווי געמיין דו ביזט צו מיר און צו אונזער קינד. זינט דו

און ער האָט אָנגעהויבען מוסר'ן דאָס פּאָלק.

— ניט איין קרבן דארף יעדער פון אייך היינט בריינגען צו די געטער, נאָך צעהן! איהר האָט שווער געזינדיגט גע- גען זיי, און ווער ווייס אויב זיי וועלען אפילו דאן אייך מוחל זיין. אין דעם נאָמען פון אונזערע הייליגע געטער, האָב איך אריינגעלעגט יתרו'ן און זיין משפּחה אין חרם, ווייל ער האָט זיי בעלידיגט. זייער צאָרן איז געווען גרויס, און ווען מיר וואָלטען דאן ניט בעשטראַפּט יתרו'ן וואָלטען זיי אויף אונז אלעמען אָנגע- שיקט מגפות און פּלאַגען. און יעצט געהט איהר ווידער און זינדיגט. איהר זינט אוועק צו יתרו'ן און מיט איהם שלום געמאכט. איינער פון אייך האָט זאָגאר געהיראט מיט זיינע א טאָכטער. לעצטע נאכט זיינען די געטער צו מיר אין חלום געקומען און האָבען מיר גע- וואָנט אן אויב איהר וועט אזוי אַנט געהן און אָנהאלטען פרידען מיט יתרו'ן וועט אפּשר אונזער גאנצע לאַנד הרוב ווערען.

— דו ביזט א ליגנער! דו ביזט א פּאלשער! האָבען אייניגע פון המון גע- שריען.

— דו ביזט א בעטריגער!
— דו טאָרסט מעהר ניט זיין אונ- זער הויפט פּריסטער!

— די יינע הלומות זיינען פּאלשע און אויסגעטראַכטע!

— מיר ווילען דיך ניט!
— דו ביזט אין כעס אויף יתרו'ן ווייל ער האָט דיר זיין טאָכטער צפּורה ניט געוואָלט געבען!

— אַרונטער פון דיין אמת!
— דו פּערשוועסט אונזערע הייליגע געטער!

דער טומעל איז געוואָרען זעהר גרויס. אלע האָבען געשריען און געליארעמט. זיי האָבען געדראָהעט עורב'ן מיט זייערע פּויסטען.

עורב איז שנעל אַרונטער פון פּלאַט פּאַרס און גענומען מיט אימפעט לויפּען צום טיהר.

— דיין פּוס זאָל זיך מעהר אין אונ-

צייט ווען דו זוכסט שוץ, קומסטו צו מיר!

פאר וואס געהסטו ניט צו יענע פרויען נאך שוץ! אה ווי איד האט דיר, עורב! די געטער נעהמען נקמה אין דיר, פאר די יסורים און שמערר צען וואס דו האסט מיר פארארזאכט. איד וועל דיר יעצט פון מיין הויז ניט פערטרייבען. איד וועל ניט זיין אזוי שלעכט ווי דו, אבער ווי נאך דער צארן פון פאלק וועט איינגעשטילט ווערען און די געפאהר וועט פאראיבער וועסטו אין מיין הויז מעהר ניט קענען בלייבן בען...

— וואס מיינסטו! — האט עורב אויסגערופען מיט כעס, אז איד האב טאקע מורא פאר'ן המון... איד האב נאך פיעלע גוטע פריינד צווישען פאלק וועלכע וועלען מיר געבן שוץ. איד האב דיר פיינט ווי דעם טויט. איד ווייס אז בלויז צוליבע דיר זיינען אויף מיר אנגעקומען אלע צרות. ווען דו וואלסט זיך דאן ניט אריינגעמישט, וואלט איד זיכער געקראגען יתרו'ס טאכטער פאר מיין פרוי... דו האסט מיר געצוואונגען מיט דיר צו הייראטהען, אבער איד וועל דיר קיין מאל ניט ליעב האבען! דו קענסט ווידער אמאל קומען צו יתרו'ן זיך בעקלאגען אויף מיר! זאל ער דיר העלפען אויב ער וועט קענען. איד וועל זיך נאך מיט איהם אויך אפרעכענען!

עורב איז האסטיג ארויס פון זיין פרוי'ס הויז. ער איז ארומגעגאנגען א וויילע אהן א ציעל. באלד האט ער זיך דערמאהנט אן זיינע אמאליגע חברים, פון וועמען ער האט זיך אפגעטהיילט. זינט ער איז געווארען דער הויפט פרייס טער, ער איז אוועק גלייך צו זיי.

זיינע חברים האבען זיך שטארק דער-פרעה מיט עורב'ן. אייניגע פון זיי זיינען געווען אמאל יתרו'ס פאסטוכער, און זינט זיי זיינען פון יתרו'ן אוועק זיינען זיי ארומגעגאנגען ליידיג און גע-לעבט פון רויב.

ענדליך האסטו זיך אן אונז דער-מאחנט — האט איינער פון זיינע אמא-

ביזט געווארען דער הויפט פריסטער, האסטו זיך אויף מיר אפילו ניט גע-וואלט אומקוקען. און ווען איד בין גע-קומען צו דיר אין טעמפעל זיך בעקלאג-גען, פלענסטו מיר נעהמען דערצהלען אז דיר האט זיך גע'הלום'ט א חלום און די געטער האבען דיר אנגעזאגט צו זיין אבגעזונדערט פון מיר. אין דער זעלבער צייט האב איד זיך דערוואוסט אז דו האסט צו טהאן מיט אנדערע פרויען. מסתמא האבען דיר די געטער אזוי גע-הייסען האנדלען דורך א חלום. מיר האסטו בלויז ארויסגעוויזען שנאה. איד בין געצוואונגען געווען די גאנצע צייט צו ארבייטען כדי צו ערנעהרען זיך און מיין קינד און דו האסט דערווייל גע-לעבט א גוטען טאג און אויף מיר זיך אפילו ניט אומגעקוקט. און אויב דו מיינסט אז איד האב זיך פאר וועמען ס'איז בעקלאגט אויף מיין שרעקליכער לאגע, מאכסטו א טעות! כ'האב געליטען און געשוויגען, ווייל כ'האב ניט געוואלט פערשווארצען דיין נאמען. איד האב אלץ געהאפט אז דו וועסט פארבעסערען דעם וועג און דו וועסט ווידער ווערען צו מיר א מאן און א פאטער צו דיין קינד!

— אבער דאס פאלק האט זיך ארומ-געזעהען. יענע פרויען, מיט וועמען דו פלענסט פערבריינגען פלעגען זיך בע-ריהמען אז דער הויפט פריסטער פון מדין איז זייער בעסטער פריינד און אלע ווייסען דערפון. דעריבער האבען זיי געזוכט אויסצולאזען זייער כעס אויף דיר.

— עס איז ניט אמת, קיינער ווייס ניט וועגען מיין פריינדשאפט צו די פרויען, ווייל פון די אלע בעלידיגטע ווערטער האב איד פון קיינעם ניט גע-הערט ער זאל מיר זאגען, אז דאס זיי-גען זיי אויף מיר אויפגעבראכט, ווייל איד בעהאנדעל דיר ניט ריכטיג אדער ווייל איד האב צו טהאן מיט פרעמדע פרויען.

— א, דו ביזט זיך מודה, הייסט עס, אז דו האסט צו טהאן מיט פרויען. און אין דער צייט פון דיין וויט, אין דער

פון דעם הויפט פריעסטער דארפן זיין הייליג, און זיי זאלען זיין אין גאנצען אפגעשיידט פון יתרו'ס משפחה! אָבער נישט אלע האַבען מיר געוואָלט פאלגען, בין איד שטארק אין כעס געווארען, און איד האב זיי געזאָגט אז איד וועל מעהר קיין מאָל נישט זיין זייער פריעסטער.

— און איד האב געהערט אן אנדער געשיכטע! — האָט זיך נאָך איינער אפגערוּפּען מיט א שמיכעל — איד האב געהערט אן דער המון האָט דיר שיעור נישט דער'הרג'עמ'...

— נו, יע, ווען זיי האַבען זיך דער-וואוסט אז איד וויל מעהר זייער פריעסטער נישט זיין, זיינען זיי אלע אויפגערעגט געווארען. אָבער איד האב זיך פאר קיינעם נישט געשראקען. איד בין גלייך ארויס פון טעמפל קיין מאָל מעהר אחין זיך נישט צוריק צו קהרען.

— אָבער לויט ווי מען האָט מיר דער-צעהלט, האָט זיך דער זעלבער אפגערור פען — האָט מען דיר ארונטערגעשליי-דערט פון דיין אמט און געצוואונגען צו אנטלויפן פון טעמפל.

— וואס איז דער אונטערשייד ווי אזוי אונזער פריינד עורב איז געווארען אויס פריעסטער. מיר זיינען שטארק צופריעדען צו האַבען דיר וועדער פאר אונזער פריינד. אויב דו וועסט נישט זיין דאגעגען וואָלטען מיר דיר געמאכט פאר אונזער הויפט, און מיר וועלען צוזאמען בענייען אונזערע רויב אָנפאלען אויף די רייזענרע!

— איד בין צופריעדען צו פערבלייב בען אויף שמענדיג מיט איד — האָט עורב זיך אפגערוּפּען — און אויב איהר ווילט מיר האַבען אלץ אייער פיהרער וועל איד עם אָננעהמען. און איד האָף אז צוזאמען וועלען מיר קענען אָנזאמלען פיעל רייכטהום.

— מיר האַבען נאָך פריינד וועלכע וועלען זיך אַנשליסען אן אונז, ווען זיי וועלען וויסען אז דו, עורב בין געוואר רען אונזער פיהרער. מיר וועלען גלייך שיקען זיי רופען אהער. א וויילע שפעטער זיינען צוגעקומען נאָך אייניגע ליידיג געהער און צוזאמען

ליגע חברים זיך אפגערוּפּען — אָבער אויב דו ביזט געקומען אונז איינצולאז דען צו געהן אין טעמפל פון די געטער, איז אומזיסט דיין טרחה... מיר האַבען בעשלאָסען מעהר קיין מאָל נישט צו בע-זוכען דעם טעמפל.

— איד גלויב, אז אויך איד וועל שוין קיין מאָל נישט בעזוכען דעם טעמ-פל.

— דו אויך נישט! דו ביזט דאך דער הויפט פריעסטער פון מדין! —

האַבען זיך זיינע חברים געוואונדערט. — איד בין שוין מעהר נישט קיין פריעסטער — האָט עורב זיך אָנגערור פען. און יעצט אפילו ווען אלע איינ-וואהנער פון מדין וועלען קומען און פאלען צו מיינע פיס איד זאל ווערען זייער פריעסטער וועל איד דאס שוין מעהר נישט טאהן.

— אָבער וואס האָט אזוינס פאסירט וואס דו ביזט געווארען אויס פריעסטער? — האָט איהם איינער פון זיינע חברים געפרעגט מיט א שמיכעל. איז דען דאס פאלק געקומען צום שכל?

— ניין, נישט דאס פאלק, נאָר איד בין געקומען צום שכל — האָט עורב געענטפערט. — איד האָב זיי אלעמען פארלאזען!

— דו ביזט געקומען צום שכל און געווארען א נאָר! — האָט א צווייטער געלאכט — האָסטו דען נישט געהאט גע-נוג געלד און כבוד ווען דו ביזט געווען דער הויפט פריעסטער פון מדין? ווי אזוי געהמסטו און גיסט אָפּ אזא טהייר ערען אמט?

— דאס האב איד געטהאָן צוליעב דעם, ווייל פיעלע פון פאלק האַבען נישט אויסגעפאלגט מיין פערזאָג. איד האָב אריינגעלייגט יתרו'ן אין חרם. און עטליכע יאהר זיינען אלע געווען פון דער ווייטענס מיט איהם, אָבער לעצטענס האָב איד בעמערקט ווי פיעלע מענשען זיינען געווארען פריינדליך און עיפה האָט שוין געהייראט מיט יתרו'ס צווייטע טאכטער, האָט אין מיר מיין צאָרען געברענגט און איד האָב זיי גענומען זאגען מוסר, אז די ווערטער

גען ער זאל מיר געבען צפורה'ן פאר מיינ פרוי. אבער עס האָט אזוי ניט פא- סירט. עפעס א פּרעמדער מאן, פון מצרים אין גראדע אין קורצען אָנגעקור- מען אין מדין און ער האָט ארויסגע- האַלפּען יתרו'ס טעכטער און יתרו האָט איהם אָפּגעגעבען צפורה'ן פאר א פרוי. — אבער נישט דאס איז געווען די אורזאכע וואס יתרו האָט משה'ן אי- בערגעגעבן זיין עלטסטע טאכטער — האָט זיך איינגע- פון די רויבער אָפּגע- רופען — דיר איז דאָך בעוואוסט אז משה האָט בעווייעזען די זעלמענע גבורה און ארויסגעשלעפט דעם וואונ- דער שטעקען פון גארמען פאר א פרוי, נאָכדעם ווי אלע אנדערע ביז איהם, זיינען דורכגעפאלען.

— און אויב איהר דינקט אז דאס האָט ער בעווייעזען א העלדישקייט, מאכט איהר א טעות — האָט ערב זיך צו זיי אָפּגערופען — נאָכדעם ווי אלע יונגע און שטארקע לייט פון מדין הא- בען פרובירט ארויסשלעפען דעם שמע- קען, איז ער פון זעהר פיעל רייסען און בויגען לייז געווארען און דאן איז שוין געווען גאנץ לייכט פאר משה'ן איהם ארויסצושלעפען.

— ביזטו דען ווידער אמאָל ניט גע- גאנגען פרובירען דייע כחות — האָט א צווייטער רויבער געפרעגט ערב'ן — און דאס איז געווען שוין נאָכדעם ווי אלע יונגע לייט זיינען אוועק מיט ליי- דיגען. איר געדיינט גאנץ גוט. איר בין דאביי געווען ווי דו האַסט פארגלאַצט מיט דייע אויגען און געזוכט די הילף פון די געטער און פונדעסטוועגען האָט עס דיר ניט געהאַלפּען... יע, ערב, דו מוזט צוגעבען אז משה איז אן אויסער- געווענהליכער שטארקער מאן און מיר דארפען זעהן ווי ווייט מעגליך איהם אויסצומיידען!

— וועגען דעם האָבען מיר זיך ניט וואס צו זארגען! — האָט ערב געזאָגט — איר בין אייער פיהרער און איר ווייס גענוי געגען וועמען מיר קענען זיך פאר- מעסטען. איר וועל מיינ נקמה פלאן געגען יתרו'ן נישט אויפגעבען צוליבע

האָבען זיי געמאכט ערב'ן פאר זייער הויפט פיהרער.

— ניט נאר וועלען מיר זיך באשעפ- טיגען אין בערויבען רייכע קאראווא- נען! — האָט ערב זיך צו זיי גע- ווענדעט — מיר וועלען אויך זיך קענען בעשעפטיגען מיט שקלאפען. ווען מיר וועלען זיך אָנטרעפען מיט מעכטיגע קאראוואנען און מיר וועלען זעהן אז מיר וועלען געגען זיי ניט קענען קעמפ- פען, דאן וועלען מיר זיי פארקויפען שקלאפען וואס מיר וועלען האָבען גע- פאנגען פון אנדערע קאראוואנען. איר בין זיכער אז פון דע סוועלען מיר אלע רייך ווערען.

— מיר וועלען טאָהן אלעס וואס דו וועסט אונז הייסען! — האָבען זיי גע- זאָגט.

אזוי איז ערב דער געוועזענער הויפט פריעסטער געווארען דער אנפיהרער פון א רויבער באנדע. הינטער'ן שטארט, צווישען די בערג האָבען זיי געהאט זייערע פארבארגענע פלעצער וואו זיי פלע- גען זיך אויפהאַלטען. אין די לעצטע עטליכע וואכען האָבען זיי געמאכט עט- ליכע ערפאלגרייכע איבערפאלען אויף קאראוואנען און זיי האָבען אָנגעזאמעלט א היבש ביסעל רייכטהום.

— יעצט אז אונזער הויפט איז ערב, דער געוועזענער הויפט פריעסטער האָט זיך אונזער מזל צוריק געקעהרט — האָבען די רויבער צווישען זיך גערעדט. זיי האָבען אלע געקוקט אויף ערב'ן מיט פורכט און איהם געפאָלגט וואס ער האָט זיי געזאָגט.

אין מאָל, רופט זיך אָפּ ערב צו זיינע נאָכפאלגער:

— ווען איר בין א פריעסטער געווען האָב איר געשווארען ביי די געטער נקמה צו געהמען פון יתרו'ן און פון זיין משפחה. איר האָב דאן אויסגעפיהרט דעם חרם איבער איהם. געמיינט האָב איר אז ווען קיינער וועט פאר איהם ניט וועלען טאָהן קיין ארבייט, וועט ער קוי- מען צו מיר און בעטען איר זאָל זעהן צוריק רופען דעם חרם. דאן האָב איר געהאַפט אז איר וועל איהם קענען צווייג-

מצרים און ער געפינט זיך הינטער'ן שטאָרט און אויב ער וויל זאָל ער שיי קען אימיצען איהם צו בריינגען זיך זיך אין הויז. איד ווייס אז יתרו איז אימערצו גרייט איינצולאָרען צו זיך פרעמדע מענשען. כפרט די וועלכע קור מען פון מצרים, און דאן וועט ער גע' וויס שיקען איינע פון זיינע טעכטער און דאן וועלען מיר איהר פאנגען און פארקויפען פאר א שקלאפין.

— אָבער יעצט, אז יתרו'ס קנעכט האָבען זיך צו איהם צוריקגעקעהרט, וועט ער דאך גיבער שיקען א קנעכט צו רופען דעם פרעמדען — האָט איהם א געוועזענער פאסטור פון יתרו געזאָגט — און דאן וועט פון דיין פלאז זיך גאר ניט אויסלאָזען.

— דו ביזט גערעכט! איך האָב א בעסערען פלאז — האָט ערב געזאָגט — איהר ווייסט דאך אז משה יתרו'ס איי' דעם פיטערט די שאַף אין דער מדבר גאנץ ווייט פון מדין. וועל איך פריהער מווען דערגעהן אויב זיין פרוי צפורה איז נישט מיט איהם. און אויב זי גע' פינט זיך אין איהר פאָטער'ס הויז, דאן וועל איך אימיצען פון אייך שיקען אהין אַנזואַגען אין נאָמען פון משה'ן אז ער איז פלוצלונג קראַנק געוואָרען. זיין פרוי וועט דאך שנעל לויפען צו איהם, דאן וועלען מיר איהר איבער' נעהמען אין מיטען וועג און איר פאנגען.

— אָבער דאס וועט דאך מיינען אז מיר וועלען זיך אָנפאנגען מיט דעם שטארקען משה'ן — האָט איינער זיך אָפגערופען — און איך האָב מורא אז מיר וועלען אלע קריגען א ביטערען סוף! — ניין, ניין! מיט משה'ן וועלען מיר זיך ניט אָנפאנגען. האָבען אַנדערע געשריען — דו ביזט טאקע אונזער הויפט, אָבער פונדעסטוועגען מעגען מיר דיר וואַרען, אז אויב דו דיינקסט נאָך ווען עס איז אַרײַנגוקריגען צפורה'ן פאר דיין פרוי, זאָלסטו זיך בעסער ניט פארלאָזען אויף אונזער הילף! ... מיר האָבען שטארק מורא פאר איהם און מיר וועלען קיין זאך נישט מאַכן איהם אויפ' צורייצען געגען אונז. מיר זיינען זיכער

דעם וואָס דער מצרי איז געוואָרען זיין איידעם.

— און אין וואס בעשטעהט דיין נקמה פלאז? — האָט איהם נאָך איי' גער געפרעגט.

— וועגען דעם האָב איך שוין לאָנג געטראַכט — האָט ערב געענטפערט. איך האָב פריהער שוין געהאָט בעשלאָ' מען צו טוידמען יתרו'ן, אָבער איך האָב זיך אַרומגעזעהן אז דאס טויג ניט! די גאנצע שטאָרט וועט פארשטעהן אז דאס שטאמט פון מיר און זיי וועלען אלע ווי איין מאן אַרויסגעהן מיר אויפ' זוכען כדי זיך נוקס צו זיין פאר זיין בלוט. דעריבער האָב איך בעשלאָסען צו פאנגען איינע פון זיינע טעכטער און איהר פארקויפען פאר א שקלאפין. דאס וועט איהם פאַראַורזאכען זעהר פיעל יסורים און מיינ נקמה וועט זיין גרויס.

ווי אוי וועסטו אָבער דאס קענען בעווייזען, אז יתרו'ס טעכטער פיטערען דאך שוין מער ניט די שאַף, און זיי געהן מעהר קיין מאָל ניט אַרויס הינט מערן שטאָרט.

— נישט אומזיסט געפינען זיך צוויי' שען אונז אייניגע פאסטוכער וועלכע האָבען פריהער געדיענט ביי יתרו'ן. — האָט ערב זיך אָפגערופען — פון זיי וועלען מיר קענען א סך דערגעהן. איך וועל אויסגעפינען פון זיי וועגען די געוואָנהייטען פון יתרו'ס משפחה און דאן וועל איך וויסען וואס צו טהאָן. ערב האָט צוגערופען צו זיך צוויי גע' וועזענע פאסטוכער פון יתרו און ער האָט זיי אויסגעפרעגט וועגען די טעכ' טער פון יתרו'ן און זייערע געוואָנהיי' טען.

זיי האָבען איהם אלעס דערצעהלט און פלוצלונג האָט ערב אויסגערופען:

— עס וועט ניט זיין זעהר שווער צו פערנארען איינע פון זיינע טעכטער הינטער'ן שטאָרט! איך וועל שיקען איינעם פון אייך, וועמען די משפחה פון יתרו האָט נאָך קיין מאָל ניט געזעהען און ער וועט קומען אַנזואַגען יתרו'ן אז א מאן איז נאָך וואס געקומען פון

בעמערקטערהייט, נאכגעקוקט אויב צפורה געפינט זיך מיט משה'ן, און ווען זיי האבען איהר דערזעהען ארויסגע- הענדיג פון געצעלט האבען זיי זיך גלייך צוריקגעקעהרט צו זייערע געצעל- טען.

עורב האט גויסגעקליבען איינעם פון זיינע מיטהעלפער וועלכער האט זיך פערשטעלט פאר א דורכוואנדערער און ער האט איהם געשיקט צו יתרו'ן.

— יתרו'ס טעכטער זיינע אלע זעהר שעהן—האט עורב געזאגט און אויב אונז וועט געלייגען צו פאנגען איינע פון זיינע טעכטער, וועל איך נישט נאר זעהן א נקמה אז מיין גרעסטע שונא, נאר מיר וועלען פאר איהר ארויסקריי- גען זעהר פיעל געלט.

דער שליח האט אנגעטאהן קליידער פון א וואנדערער און איז אוועק צו יתרו'ן אין הויז.

— איך בין א וואנדערער! — האט ער אויסגערופען:—זו איך האב דורכ- געוואנדערט דעם מדבר פון חורב, בין וואנען איך בין אנגעקומען צו א פלאץ וואו עס וואקסט גראז און בוימער, דאר- טען האב איך בעשלאסען זיך אויסצו- רוהען פאר א קורצע צייט. פון ווייטען האב איך בעמערקט ווי שאף פיטערן זיך, האב איך פארשטאנען אז דא גע- פינען זיך מענשען, בין איך ווייטער גע- גאנגען בין וואנען איך האב אנגעטרא- פען א געצעלט און נישט ווייט פון גע- צעלט איז געוועסען א מאן. איך האב זיך שטארק דען פרעהט, ווייל איך בין גע- ווען הונגעריג און מיעד. איך בין צו איהם צוגעגאנגען און ער האט מיר געגעבען שפייז. ווען איך האב איהם געבעטען ערלויבניס אריינצוגעהן אין זיין געצעלט און זיך אפרוהען, האט ער בעדויערט דאס ער קען מיינ פער- לאנג נישט ערפילען ווייל זיין פרוי גע- פינט זיך דארט און זי איז קראנק, און

ווען איך האב איהם געפרעגט אויב עס איז נאך ווייט פון דאנען צו א שטאדט, האט ער מיר געזאגט אז מדין איז נישט ווייט פון דאנען. איך האב זיך עטוואס אויסגערעהט און געוואלט אנפאנגען וויי-

אז דער שטארקער משה וועט ניט רוהען בין וואנען ער וועט זיך מיט אונז אָפּרעכענען!

— איך מען אייך פארזיכערען מיינע פריינד, אז איך טראכט מעהר ניט פון צפורה'ן, און זי איז גאנץ ווייט פון מיינע געדאנקען. מיין איינציגער ציעל איז יעצט צו נעהמען נקמה אז יתרו'ן, און אויב איך וועל קענען פער- קויפען פאר א שקלאפין איינע פון זיינע טעכטער, וועל איך דאן שטילען מיין נקמה דורשט...

— אָבער ווען מיר וועלען פאנגען צפורה'ן וועלען מיר זיך דאך אויך דאר- פּען אָנפאנגען מיט משה'ן, און מיר אלע ווייסען אז ער איז אן אויסערגע- וועהנליכער מאן, און דער, וועלכער וועט איהם שלעכטס טאָהן וועט ניט געשאַנקען ווערען!...

— מיר וועלען זעהן, אויב צפורה וועט ארויסקומען צו העלפען משה'ן וועלען מיר איהר צורה לאָזען. אָבער ווען מיר וועלען בעמערקען איינע פון איהרע שוועסטער וועלען מיר איהר דאן פאנגען, נאָך אלעמען קענען מיר דאך דערצו גאָר נישט צולייגען.

— עס וועט זיין א סך בעסער ווען צפורה וועט זיך געפינען מיט איהר מאן אין דער מדבר — האָט איינער גע- זאָגט. דאן וועט מען קענען איבער- געבען אז צפורה איז פּלוצלונג קראַנק געווארען און אז זי פארלאנגט דאס איינע פון איהרע שוועסטער זאָל צו איהר קומען.

— איך זעה אז דו ביזט גערעכט! — האָט עורב איהם א קלאַפ געטאהן אי- בער'ן פלייצע — דאס איז דער בעסטער ראטה וואס איך האָב פון וועמען פון אייך בין יעצט געהאט. אזוי וועל איך טאָהן און איך בין זיכער אז אונזער ארבייט וועט געקרוינט ווערען מיט ער- פּאַלג.

אויפ'ן צווייטען טאָג איז עורב מיט נאך עטליכע פון זיינע נאכפאלגער אוועקגעגאנגען צו דעם מדבר, נישט ווייט וואו משה האט זיינע שאף געפיר- טערט און זיי האבען פון ווייטען, אומ-

פינסטער, ווי באלד אז דער וואנדערער פערזיכערט מיר אז עס איז נישטאָ קיין סכנה און צפורה נייטיגט זיך בלויז אין עטוואס רוה, דעריבער וועסטו אויפֿ-שמעהן מאַרגען גאנץ פריה און וועסט מיטנעהמען עטוואס שפּיזן און גלייך געהן אין וועג, וועסטו דארטען אנקומען נאָך האַלבען טאָג.

— איד וועל טאָהן ווי דו ראטהסט מיר, פאמער! — האט זי געענטפערט. — איד גלויב אז זי האט זיך פֿער־ביינקט נאָך איהר זוהן! — האט שרה זיך אפגערופען—און דערפאר פיהלט זי זיך נישט אזוי גוט. ווען עס וואלט גע־ווען מעגליך צו בריינגען גרשם'ן צו איהר, וואלט זי זיך באלד געפיהלט בעסער.

— אבער דאס איז דאָך אונמעגליך! — האט יתרו געזאגט. — גרשם איז נאָך צו יונג דורכצומאכען אזא ווייטע שטרעקע און דאס פערבריינגען אין דער מדבר אפילו בלויז אויף עטליכע טעג איז אויך צופיעל פאר איהם, די בעסטע זאך וואלט געווען, מיין טאכטער—האט ער זיך געווענדעט צו זיין אינגסטע טאכטער, —איז ווען דו וועסט זעהן אז צפורה פיהלט זיך בעסער, זאלסטו איהר צורידען צו קומען אהיים מיט דיר, זאג איהר אז אויך גרשם בענקט נאָך איהר, און איד בין זיכער, אז ווען זי וועט דערהערען אז איהר זוהן בענקט נאָך זיין מוטער, וועט זי זיך באלד מיט דיר צוריקהערען, ווי עס ווייזט אויס איז דער מדבר גאנץ אומגעזונט פאר איהר.

— יע, מיין האר! איד גלויב אויך אזוי! — האט דער פרעמדער זיך אפֿגערופען—איד בין דארט געווען בלויז עטליכע טעג, און איך האב זיך געפילט גאנץ אבגעשוואכט פון דער שרעקלי־כער היץ.

— אַה, ענטשולדיג מיר מיין האר וואס איד האב דיר גלייך נישט אינגע־לאדען צו עסען און זיך אויסרוהען אין מיין הויז! — האט יתרו געזאגט—איד בין אזוי ערשיטערט געווארען צו הערען אז מיין טאכטער איז קראנק גע־

טער צו וואנדערן נאָך מדין. איד האב בעדאנקט דעם מאן פאר זיין גנאדע וואס ער האט מיר ארויסגעוויזען און איהם געפרעגט מיט וואס איד קען איהם אפדינען פאר זיין טובה.

— אויב דו ווילסט מיר יע טהאן א געפֿעליגקייט! — האט ער אויסגער־פֿען—בעט איד דיר אז ווען דו וועסט אנקומען אין מדין זאלסטו זיך נאכפֿער־גען אויף יתרו'ן און ווען דו וועסט צו איהם קומען זאלסטו איהם זאגען אז דו קומסט אלס א שליח פון זיין איידעם משה, און ער פֿערלאנגט אז דו זאלסט גלייך שיקען איינע פון דייע טעכטער צו איהם אין דער מדבר ווייל זיין פרוי צפורה איז פֿלוצלינג קראנק געווארען און זי נייטיגט זיך אז אימיצער פון איהרע שוועסטער זאל איהר ארויסהעל־פען. איד האב איהם צוגעזאגט און יעצט האב איד מיין פֿערשפרעכען ערפילט.

יתרו איז געבליבען שמעהן א בלאַ־סע און דערשראקענער, זיין טאכטער צפורה איז קראנק!

— האט דיר מיין איידעם נישט גע־זאגט וואס מיט איהר איז? — האט יתרו איהם געפרעגט און זיין פנים האט אויסגעדריקט שרעק.

— ער האט מיר געזאגט אז זי איז נישט שויער קראנק, וואס זי נייטיגט זיך איז א ביסעל רוה און ווען איינע פון דייע טעכטער וואלט ארויסגעק־מען אויף עטליכע טעג איהר ארויס־צוהעלמען וואלט זי באלד געזונט גע־ווארען!

יתרו האט באלד איבערגעגעבען די ווערטער פון דעם פרעמדען צו זיין פרוי און זיינע טעכטער.

איד וועל גלייך געהן אהין! — האט זיך יתרו'ס אינגסטע טאכטער אפֿגערופען.

— עס איז שוין צו שפעט יעצט פאר דיר אליין צו געהן אהין—האט יתרו גע־זאגט—עס איז שוין יעצט נאָך האַלבען טאָג און ווען דו וועסט זיין בלויז אפֿ־גענאנגען האלב וועג, וועט די זון אונט־טערגעהן און דיר וועט אויסקומען צו געהן די אנדער האַלבע וועג אין דער

נע פון זיינע טעכטער זאל צו איהר צור-
קומען, און איהר ארויסהעלפען, וועט
זי גלייך געזונט ווערען, און גלייך האט
זיך זיין אינגסטע טאכטער אנגעבאטען
אהין צו געהן.

— זיין אינגסטע טאכטער! — האט
ערב אויסגערופען מיט צופרידענהייט.
— זי איז אויך זעהר שעהן, זי איז
עהנליך צו צפורה'ן, פאר איהר וועלען
מיר א סך געלט קריגען!

— אויב זי איז טאקע אזוי שעהן!
— האט זיך איינער פון די רויבער אפ-
גערופען— וואלט פילייכט מעגליך געווען
אז איך זאל זי קריגען פאר זיך, איך
וועל פאר איהר אפגעבען מיין גאנצען
חלק גאלד וואס איך פערמאג.

— ניין, דאס איז אונמעגליך! —
האט ערב אויסגערופען. — מיר טארען
איהר ביי זיך נישט האלטען. עס וועט
פאר אונז אלעמען א סך בעסער זיין
ווען מיר פערקויפען איהר צו א דורכ-
וואנדערנדען קאראוואן פאר א שקלא-
פון, דאן וועט קיינער נישט וויסען אז
מיר האבען אין דעם א האנט! איך
וועל האבען אויסגעפיהרט מיין נקמה,
מיר וועלען קריגען פאר איהר א סך
געלט און קיינער וועט מיר נישט הושד
זיין.

— און ווען וועלען מיר דארפען זי
אפווארטען? — האט אימיצער א פרעג
געטהאן דעם שלוח.

— זי וועט ארויסגעהן מארגען גאנץ
פריה פון יתרו'ס הויז און מיר וועלען
אלע אויפשטעהן זעהר פריה און זי אפ-
ווארטען אויף דעם שמאלען וועג, דאס
איז דער קירצעסטער וועג צום מדבר,
און עס איז ביי מיר קיין צווייפעל ניט,
אז זי וועט געהן דורך יענעם וועג. און
כדי צו זיין זיכער, וועלען אייניגע פון
אונז לויטערען אויף איהר אויף אויף
דעם צווייטען וועג, דאן וועלען מיר
געוויס זי נישט פארזעהן!

אויף מארגען גאנץ פריה איז חלאה
אויפגעשטאנען און מיטנעהמענדיג עט-
וואס שפיין איז זי אוועקגעאנגען נאך

ווארען אין דער מדבר אז איך האב
נישט געוואוסט וואס צו טאהן!

— איך דאנק דיר זעהר מיין האר,
אבער איד קען נישט לאנג פערבלייבען
אין דיין הויז, איד מוז זיך גלייך צוריק
קעהרען. איד בין צופרידען אז איך האב
געקענט האלטען מיין פערשפרעכען צו
יענעם גוטעהרציגען מאן. און איצט
אייל איד זיך צו מיין וועג.

אבער דו ווייסט דאך פערבלייבען
מיט אונז אויף א קליינער וויילע! —
האט פארה געבעטען— איד וועל
גלייך גרייטען צום טיש און מיר ווע-
לען זיך זעצען עסען.

— איד קען ליינגער נישט פערבליי-
בען, מיין הארניטע — האט זיך דער
פרעמדער פערנויגט— אבער איד האף
צו פערבלייבען איין מדין אויף א לעני-
גערע צייט, און דאן אויב איד וועל אויף
נישט פאלען צום לאסט, וועל איד אייך
א צווייטען מאל בעזוכען.

— דו וועסט אימער צו זיין ווילקאך
מען איז אונזער הויז! — האט יתרו
זיך אפגערופען — און אויב דו וועסט
זיך נויטיגען איין אונזער הילף, וועל איד
דיר פערזיכערן אז מיר וועלען טאהן
אלעס וואס נאר מעגליך דיר אפצוטאהן
א טובה פאר די פריינדליכקייט וואס
דו האסט אונז ארויסגעצויגט.

דער פרעמדער האט זיי ווידער בע-
דאנקט, ער האט זיך פארנויגט און איז
ארויס פון יתרו'ס הויז. ער איז גלייך
אוועק הינטערן שטארט צו ערב'ן און
צו די איבעריגע רויבער.

— נו, נו, האסטו עס אלעס דורכ-
געפיהרט? — האט איהם ערב בע-
געענט.

— גלענצענד, זעהר גלענצענד! —
האט דער שלוח איהם געענטפערט—
ווען איד האב געזעהען אז יתרו האט
זיך זעהר שטארק דערשטראקען, האב
איד מורא געהאט: ון ער זאל נישט שר-
קען זיין טאכטער מיט אייניגע פון זיך
נע קעכט. האב איד איהם גלייך בע-
רוהיגט, און געזאגט אז צפורה איז
נישט שטארק קראנק אבער זי נויטיגט
זיך אין עטליכע טעג רוה, און ווען איי-

אז זי מיינט גארנישט דערמיט, זי האט בלויז ליעב צו הערען משה'ס שעהנע געשיכטעס... א חוץ דעם, זעהט זי ניט איין פארוואס זי זאל דערפון נישט מאך רען טראכטען... נישט איינמאל האט זי געהערט די געשיכטע ווי אזוי יעקב האט געהייראט פריהער מיט לאה'ן און דערנאך מיט איהר אינגערער שוועסטער, רחל... און ביידע שוועסטער זיי נען געווען גינציג און איבערגעבען אייר נע צו דער צווייטער... אזוי פארטייעפט איז חלילה געווען אין איהרע געדאנקען וועגען משה'ן, אז זי האט גארנישט בא- מערקט ווי פלוצלונג זיינען נעבען איהר אויסגעוואקסען עטליכע פרעמדע מענער און האבן איהר פארשטעלט דעם וועג. זי איז געווארען עטוואס דערשיאקען און געמאכט א פארווד אפצוטערעטען אן א זייט.

— קום מיט אונז! — האבען די פרעמדע א זאג געטראגן און זי אנגע- נומען פאר א האנט.
— וואס פארלאנגט איהר? — האט חלילה איויסגערופען און איהר פנים איז בלאס געווארען פון שרעק.
— דו וועסט שוין באלד וויסען, וואס מיר פארלאנגען פון דיר! — האבען זיי איויסגערופען און זי גענומען פיהרען.
חלילה האט זי גענומען וועהרען און ראנגלען, זי האט גענומען שרייען מיט אלע איהרע כחות. באלד אבער זיינען צוגעקומען נאך מענשען, וועלכע זיינען געווען באהאלטען צווישען די בוימער אויפ'ן וועג און חלילה האט דערקענט צווישען זיי דעם פרעמדען וואנדערער, וועלכער איז געקומען צו איהר פאטער'ס הויז אנטאגען, אז צפורה אייז קראנק.
— אה, דו ביזט אויך צווישען זיי?
— האט חלילה איויסגעשרייען און איהר שרעק האט זיך פארגרעסערט.
— דו האסט מיר דערקענט? ! — האט ער זיך אפגערופען און פאנאדער געלאכט.

— אה, דו באטריגער! דו האסט אונז אפגענארט! — האט חלילה איויסגע- שרייען און זיך נאך שטארקער גענומען ראנגלען. — וואס פאר א שלעכטס הא-

דעם וועג וואס פיהרט צו דער מדבר חורב.

חלילה איז געווען זעהר צופרידען, וואס זי געהט איצט צו דער מדבר. דאך מען וועט זי זעהן איהר שוואגער, וועל- כער איז אזוי שעהן און העלדיש. זי וועט מיט איהם קענען רעדען און הערען זיינע קלוגע רייד... זי האט פון משה'ן נישט אויפגעהערט צו טראכטען זינט זי איז נאך יונג געווען, ווען זי האט איהם צום ערשטען מאל דערזעהן ביי דעם ברונעם, ווי ער האט געקעמפט מיט די פאסטוכלר. אה ווי שטארק זי האט איהר שוועסטער, צפורה, מקנא געווען, ווען זי האט באמערקט ווי משה שפא- צירט מיט איהר און פארבריינגט מיט איהר... ווען זי וואלט דאן געווען עט- וואס עלטער, וואלט זי שוין געזעהן, אז ער זאל זיך אויף איהר אויך אומקוקען... און אויב איהר שוועסטער, פליחה, וועל- כער איז בלויז איין יאהר אינגער פון צפורה'ן, איז נישט געלונגען צוצוהיען צו זיך משה'ס אויפמערקזאמקייט, איז זי אבער זיכער, אז ווען זי וואלט דאן געווען אין פליחה'ס עלטער, וואלט שוין דער העלדישער משה געווען פאראינ- טערעסירט אין איהר אזוי ווי אין צפורה'ן... זי האט ליעב געהאט זיך צו יעפענען אין משה'ס געוועלשאפט אפילו נאכדעם ווי צפורה האט מיט איהם חתונה געהאט, וואס פאר אן אונגעהויער גרויסען איינדרוק האבען אויף איהר געמאכט זיינע ערזעהלונגען פון זיין איבערלעבונג אין מצרים... ווען זיי פלע- גען אלע זיצען ארום טיש, פלעגט זי פון איהם איהרע בליקען ניט אפטהאן. און איצט געהט זי דארטען צו איהם, אין דער מדבר... זי האט זיך פארגעשטעלט ווי זי באגעגנט איהם. ער איז אליין מיט די שאף, זי רעדט צו איהם, זיערע בליקען באגעגענען זיך און זי איז זיכער, אז ער וועט זי פארשטעהן...

באלד אבער דערשרעקט זי חלילה פאר איהרע אייגענע געדאנקען. ווי אזוי וועט זי קענען שטאן אזא זאך צו איהר שוועסטער, וועמען זי האט אזוי ליעב? זי פרובירט זיך אליין פארענטפערען,

מיד אפ, ווייל דו וועסט ערגער מאכען. איד האט דיר און איד קען אויף דיר נישט קוקען! און מיין נישט, אז דאס וועט דיר געשאנקען ווערען. מיין שוואַך גער, משה, וועט נישט רוהען ביז וואָר נען ער וועט אויסגעפינען וואו איד בין און דאן וועט ער זיך מיט דיר און מיט די אנדערע רויבער אַפּרעכענען.

— ווען משה וועט אויסגעפינען, אז דו ביזט פארפאלען געוואָרען, וועסטו שוין מעהר אין מיין רשות נישט זיין!
— האָט ערב א שטישע געטהאָן מיט זיינע צייהן. — דאן וועסטו שוין וואָר דערען ערגעץ וואו מיט א פרעמדען קאָראוואַן... יא, מיר וועלען דיר פארקויי פּען פאר א שקלאפּין!

ווען חלאה האָט דערהערט עורב'ס לעצטע ווערטער, האָט זי זיך היסטעריש פאנאנדערגעוויינט. זי האָט זיך ווידער ביי זיי גענומען בעמען. אָבער עורב האָט א וואונק געטהאָן און זיינע מענ'שען האָבען איהר פארבונדען די הענט אויף הינטען און אריינגעטראָגען אין דער פערבאָרגענער הייהל.

דעם גאנצען טאָג איז חלאה דארט אַפּגעלייגען א פארשמאכטע, א מעדע, זי האָט גארנישט געוואָלט נעהמען פון די צוויי מענער, וועלכע זיינען אַוועק געשטעלט געוואָרען נעבען דעם אריינ'גאנג פון הייהל. אין אַווענט איז זי גע'ווען אזוי אויסגעמוטשעט און ערשעפט פון וויינען און שרייען, אז זי איז גלייך איינגעשלאָפען.

ווען זי האָט זיך אויפגעכאַפט פון שלאָף האָבען זיך שוין באוויזען עטלי'כע ליכטיגע שטראַלען, וואָס האָבען אריינגעדראָנגען אין דער פינסטערער הייהל. זי האָט אויסגעריבען איהרע אוי'גען און זיך גענומען דערמאָנען וואו זי געפינט זיך, דער קוואַל טרעהרען פון איהרע אויגען האָט זיך ווידער געעפענט. באלד האָט מען איהר געבראַכט עסען. און כאָטש זי איז געווען גאנץ הונגעריג, האָט זי זיך נישט צוגעריהרט דערצו. א וויילע שפעטער איז אריינגעקומען עורב און זיך צו איהר אַפּגערופען:
— דו ווייסט דאָך, אז דו געפינסט

בען מיר דיר געטהאָן, אז דו זאָלסט זיך וועלען אָן מיר און אָן מיין פאטער נוקם זיין?

— דו ביזט זעהר א שעהן מוידעל, — האָט דער שליח זיך צו איהר אַפּגערופען — און מיר אלע לויבען די גע'טער פון מדין, וואָס דו האָסט זיך צוגע'הערט צו מינע רייד און זיך געלאָזט אויף דיעזען וועג צו באַזוכען דיין שוועסטער! איצט קום מיט אונז, אומ'זיסט וועט זיין דיין דאנגלען און וועה'רען זיך, דו באַלאַנגסט איצט צו עורב'ן. זיי האָבען חלאה'ן אויפגעהויבען און זי אוועקגעטראָגען צו זייער פארבאָר'גענעם פלאץ. חלאה האָט די גאנצע צייט נישט אויפגעהערט צו וויינען און בע'טען זיך ביי זיי, זיי זאָלען זי באַפרייען.

— איהר האָט זי געבראַכט! — האָט עורב זיי אַלעמען באַגעגענט מיט א פּרעהליכען פנים. — איהר זיינט אלע בראווע יונגען! איער באַלויבונג וועט זיין גרויס. און דו, מיין פריינט! — האָט ער זיך אַפּגערופען צו דעם שליח, — דו האָסט דיין שליחות אויסגע'פיהרט און דו האָסט אונז אַלעמען אי'בערצייגט, אז דו ביזט זעהר קלוג, דער ריבער וועט דיין באַלויבונג זיין א דא'פעלטע.

עורב איז צוגעגאנגען צו יתרו'ס אינגסטער טאָכטער און האָט ארויפגע'לייגט זיין האנט אויף איהר פלייצע און זיך צו איהר אַפּגערופען מיט א שמי'יכלע:
— פיעל יאהרען האָב איד געטרוימט

צו קריגען דיין שוועסטער, צופרה'ן, אין מיין רשות. אָבער דיין פאטער האָט עס נישט דערלאָזען. איצט אָבער האָבען די געטער פון מדין איז מינע הענט איר בערגעגעבען דיר און דערמיט וועל איד נקמה נעהמען אין דיין פאטער, וועלכער איז מיין גרעסטער שונא.

— דו אומוירדיגער עורב! — האָט חלאה אויסגעשריען מיט ענטריסטונג. — מיין פאטער האָט דיר קיין שלעכטס ניט געטהאָן, אָבער דורך דיר האָבען מיר אזוי פיעל יאהרען געליטען און איצט איז דיר דאָס נאָך ווייניג! לָאָן

ער זאל וויסען, וואו זי געפינט זיך!
 ער וואלט דאך מיט זיי געקעמפט און
 זיכער זיי אלעמען באזיעגט! זי וואלט
 געזעהן א נקמה אין עורב'ן און ווי
 דאנקבאר זי וואלט משה'ן געווען...
 אבער זי ווייסט, אז אומזיסט זיינען
 איהרע האפענונגען. איידער עס וועט
 באוואוסט ווערען צו איהר משפחה, אז
 דער פרעמדער האָט זיי אלעמען גענארט
 וועט זי שוין מעהר נישט זיין אין
 עורב'ס רשות. א שוידער געהט דורך
 איהר לייב. זי האָט זיך ווידער פאנאני-
 דערגעוויינט. באלד האָט זיך די טור
 פון דער הייהל געפענט און ערב איז
 אריינגעקומען אין באלגייטונג פון נאך
 צו אייניגע מענשען און זיך אָפּגערופען
 צו חלאה'ן:

— שמעל זיך אויף און לאָמיר פון
 דאנען ארויסגעהן, ווייל מיר וועלען מא-
 כען אונזער רייזע אין דער מדבר.
 חלאה האָט געציטערט. איהרע אוי-
 גען זיינען געווען רויט און נאס און
 וויינען. זי האָט נאכאמאל געמאכט א
 פארזוך צו בעטען זיי זאלען זי פריי לאָ-
 זען און ווען זיי האָבען זי א נעהם גע-
 טהאָן, האָט זי גענומען שרייען מיט
 איהרע לעצטע כחות.

— אויב דו וועסט נישט אויפהערען
 צו שרייען, וועלען מיר דיין מויל פאר-
 מאכען! — האָט עורב א זאָג געטהאָן
 און ער האָט עפעס צוגעטראָגען צו איהר
 מויל.

חלאה האָט זיך קוים איינגעהאלטען
 און זי האָט גענומען כליפען אין דער
 שטיל. באלד האָט מען זי א הויב גע-
 טהאָן אויף א קעמעל און עורב מיט
 זיינע נאכפאלגער האָבען זיך אוועקגע-
 לאָזען אין וועג.

חלאה איז געזעסען מיט אן ארונטער-
 געבויגענעם קאָפּ און איהרע טרעהרען
 האָבען זיך געקייקעלט איבער איהר
 פנים. זי האָט באמערקט ווי עורב'ס
 מענשען טראָגען מיט זיך שווערדען און
 שפּיזען און איהר שרעק איז נאך שטאר-
 קער געוואָרען.

זיי האָבען זיך פארנומען דורך דעם
 קליינעם וואַלד און אין א קורצער צייט

זיך אין מיין רשות און דעריבער וואַלט
 איך דיר געראטהען, אז דו זאלסט פאל-
 גען אלע מיינע מענשען, אויב נישט
 וועסטו ערגער מאכען. דו דארפסט זיך
 שעצען גליקליך, וואָס מיר האָבען דיר
 געבראכט עסען. אויב דו וועסט איצט
 נישט נעהמען דיין שפּיז, וועסטו שפּע-
 טער געוויס נישט קריגען, ווייל מיר
 קלייבען זיך אלע מיט דיר אין וועג...
 — וואָס ווילסטו טהאָן צו מיר? —
 האָט חלאה אויסגערופען מיט א ביטער
 געוויין. — איך בעט דיר, לאָז מיר פריי
 און מיין פאָטער וועט דיר געבען אזוי
 פיעל גאָלד, וויפיעל דו וועסט פון איהם
 פארלאנגען.

— דו האלטסט מיר פאר אזא נאר?
 — האָט עורב זיך פאנאנדערגעלאכט.
 — איצט, אז דיין פאָטער האָט צוריק-
 געוואונען דעם צוטרויען פון אלע אייני-
 וואוינער פון מדין, ווילסטו, אז ער זאל
 אויסגעפינען, אז איך האָב זיין טאכ-
 טער גענומען געפאנגען? ניין! ער
 וועט דאָס קיינמאל נישט אויסגעפינען!
 און דו וועסט פון אונז אלעמען באהאנ-
 דעלט ווערען א סך בעסער, אויב דו
 וועסט נאך וויסען ווי אזוי זיך אויפצו-
 פיהרען. איך וועל דיר פאר זיך נישט
 פארהאלטען און מעגליך, אז דו וועסט
 אריינפאלען אין גוטע הענט און דיר
 וועט גוט זיין, ווייל דו ביזט דאך זעהר
 א שעהע און דערצו ביזט נאך גאנץ
 יונג!

ווען עורב איז ארויס פון הייהל, האָט
 חלאה אָנגעפאנגען צו עסען די שפּיז.
 זי האָט פארטרונקען מיט דעם וואסער
 וואָס איז געבען איהר אוועקגעשטעלט
 געוואָרען. א היבשע וויילע איז זי אזוי
 געזעסען אויפ'ן באָרען פון דער הייהל.
 פארשיעדענע טרויעריגע געראנקען האָ-
 בען געלעכערט איהר מוח. וואָס וועלען
 דינען שלעכטע מענשען מיט איהר
 טהאָן? וועט זי שוין ווען עס איז זעהן
 איהר משפחה? אַה, פארוואָס קומט
 איהר אזא שווערע שטראַף? אפשר האָט
 זי געזינדיגט אין איהרע מחשבות גע-
 גען איר שוועסטער? וועט זי ווען עס
 איז קענען אַנקוקען משה'ן? אַה, ווען

שטימע. — איד שווער דיר צו ביי אלע געטער פון מדין, אז אויב דו וועסט מיר באפרייען, וועל איד קיינעם דערפון נישט דערצעהלען. ניין, אפילו מיין פאָד טער וועט דערפון נישט וויסען. איד שווער דיר ביי די הייליגקייטען פון מדין!

— אומזיסט דינע רייד! — האָט עורב אויסגעשריען. — באפרייען וועד לען מיר דיר שוין נישט. דער איינציג גער וועג ווי דו וועסט האַבען א מעגליכקייט צו ראטעווען דיין לעבען, איז ווען אונז וועט געלינגען דיר צו פארר קויפען און צו קריגען פאר דיר א גרוי סע סומע געלט. אָבער דאן וועסטו אליין מוזען צוגעבען פאר די סוחרים, אז דו ביזט א שקלאפין און דו וועסט זיי מר זען ווייזען א פריינדליכע מינע. אויב דו וועסט עס נישט טהאן, וועט דיין בלוט פאלען אויף דיין אייגענעם קאָפּ. און איד און מינע נאָכפאלגער וועלען זיין ריין... וועסטו טהאן ווי איד זאג דיר?

הלאה האָט זיך ארומגעקוקט. זי האָט געזעהן אַט די אלע שרעקליכע מעגשען, וועלכע דינגלען זי ארום. זי זעהט דאָ, אז זי איז דא היפּלאָז. עורב וועט גען וויס דורכפיהרען זיין דראַהונג... און זי האָט א שאַקעל געטהאָן מיט'ן קאָפּ אויף יאָ.

— און איצט, וואָס אָפּ דינע טרעה רען! — האָט עורב אויסגערופען, — ווייל איד זעה פון ווייטען א קאראוואן אַנקומענדיג אין אונזער ריכטונג.

ער האָט א וואונק געטהאָן צו איינעם פון זיינע מעגשען און יענער האָט צו געטראָגען א לאַגעל וואסער צו הלאה'ן, אפגעכונדען די שטריק און א ביסעל פון דעם ארויפגעגאָסען אויף איהרע הענט. הלאה האָט זיך ארומגעוואשען. האָט זיך שטארק באמיהט צו צייגען א פרעהליך פנים, כאַטש דאָס איז איהר גאנץ שווער געווען. זי האָט געוואַרפען איהרע בליקען און זי האָט אויך באַ מערקט ווי דער קאראוואן ציהט זיך אלץ געהענטער צו זיי. איהר האַרץ האָט אַנגעהויבען צו קלאַפען און פאר איהרע

זיינע דעם וואָלד דורכגעגאנגען. אלעס ארום איז געווען שטיל און הלאה האָט געקענט הערען דאָס שושקען פון עורב'ן מיט זיינע מעגשען.

— מיר וועלען אַפּוואַרטען די גרויסע קאראוואנען, וועלכע קומען אָן פון דמשק. זיי צאָהלען א סך געלט פאר דער סחורה, וואָס מיר שטעלען זיי צו און ווען זיי וועלען דערזעהן אזא שעהנע שקלאפין, וועלען מיר פון זיי קריגען פיעל געלט, — האָט עורב געזאָגט.

— איד, האָב נאָר מורא, — האָט איינער פון זיי זיך אַפּגערופען צו עורב'ן. — אז ווען זי וועט אַנפאַנגען צו ווייזען און זיך בעמען ביי די סוחרים וועלען זיי זי אַננאָנצען נישט וועלען קויפען פון אונז און בפרט, ווען זיי וועלען זיך דרוויסען פון איהר, אז זי און נישט קיין אמת'ע שקלאפין...

— וועגען דעם וועל איד שוין באַיאָרן גען! — האָט עורב איהם געענטפערט. ער איז גלייך צוגעגאנגען צו הלאה'ן, וועלכע איז געזעסען אויף דעם קעמעל מיט א געבויענעם קאָפּ.

— באלד וועלען מיר דיר פארקוויי פען צו א דורכרייזענדיגן קאראוואן, — האָט ער זיך צו איהר אַפּגערופען, — און דעריבער גלויב איד, אז מיין וואַרן נונג צו דיר איז אין צייט: אויב דו וועסט פאר זיי ווייזען אָדער זיך נעה' מען באַקלאַנגען און אפילו ווען דו וועסט זיי בלויז אנדייטען, אז פון ביזט פון אונז געפאנגען געוואַרען און דורך דעם מאכען צונישט אונזער מסחר, זאלסטו וויסען זיין, אז דו וועסט דערפאר פארר לירען דיין לעבען. דו קענסט דאָך אליין פארשטעהן, אויב אונז וועט נישט גע' לינגען דיר צו פארקויפען אלס שקלאפ' פין, וועלען מיר מוזען זוכען אן אנדער וועג ווי אזוי פון דיר פטור דו ווערען... מיר וועלען דיר נישט לאָזען לעבען, כדי דו זאלסט נאכהער זוכען מיט דיין משפחה זיך אָן אונז אלעמען נוקם צו זיין!

— אה, איד בעט דיר עורב! הער זיך צו צו מינע ווערטער! — האָט הלאה אויסגערופען מיט א ציטערענדע

זי האט ארויפגעצוואונגען א שמויכעל אויף איהרע ליפען.

— זי איז ווירקליך זעהר א שעהנע!
— האט ער אויסגערופען און איהר בע-
טראכט מיט נייגעריגע בליקען.

די איבעריגע מיטגלידער פון דעם קאראוואן האבען אויך שטארק באוואונ-
דערט איהר שעהנקייט.

— זי קוקט גאר נישט אויס צו זיין א שקלאפין! — האט דער הויפט זיך אפגערופען אריינקוקענדיג איהר אין די אויגען.

— וועגען דעם מענסטו רוהיג זיין, מיין פריינד, זי איז א געבארענע שקלאפין, און ווייב דו צווייפעלסט אין מייע ווערטער. קענסטו איהר אליין פרענען!

— מיר האבען שוין פיעלע שקלא-
פינס געקויפט און אויך פערקויפט אבער אזא זעלטענע שעהנע שקלאפין זעה איר צום ערשטען מאל. זאג מיר ביזטו ווירק-
ליך א שקלאפין?

חלאה האט א שאקעל געטאהן מיט'ן קאפ אויף יא. באלד איז עורב צו איהר צוגעגאנגען און זיך אפגערופען:

— פארוואס זאגסטו איהם נישט אז דו ביזט א שקלאפין? זאג איהם שנע-
לער ווי לאנג איז דאס אז דו ביזט א שקלאפין?

— זינט מיין געבורטה! — האט חלאה קוים ארויסגערעדט, אבער ווען זי האט בעמערקט עורב'ס בייזע בליקען האט מיט א געציזאונגענעם שמויכעל צוגי גבען:

— מייע עלטערן זיינען געווען שקלאפען און איר בין אויך א שקלא-
פין.

— און וויפיעל פערלאנגסטו פאר איהר? — האט דער הויפט פון קארא-
וואן געפרעגט עורב'ן.

עורב האט א קניישט געטאהן זיין שטערען, ווי ער וואלט זיך מיטש געווען וויפיעל צו פערלאנגען און נאכהער האט ער געזאגט:

— אויסער דעם וואס דינע שקלאפין איז זעהר שעהן, בעזיצט זי אויך אן-
דערע מעלות. זי איז קלוג און ווייס צו

אויגען האט אלעס גענומען שווינדלען. — פריעדען צו אייך מייע הארען— איז עורב ענטקענען געקומען דעם קא-
ראוואן.

— פריעדען אויך צו אייך— האט דער אנפיהרער פון קאראוואן זיך א נויג גע-
טאהן.

— פון וואנען קומט איהר דאס אן און וואוהין געהט איהר? — האט עורב זיי ווידער געפרעגט.

— מיר קומען פון דמשק, און מיר געהען נאך כנען— האט איהם יענער געענטפערט— און ווער זייט איהר, מיין נע פריינד— האט איהם יענער געפרעגט.

— מיר קערען זיך צוריק נאך מדינ, מיר האבען פערבראכט א קורצע צייט איז גלעד און דארטען פערקויפט אונזער סחורה און יעצט זיינען מיר געגרייט זיך צוריקצוקערען אהיים. בלויז איין שקלאפין האבען מיר נישט געקענט פערקויפען. דארטען זיינען די איינוואהר נער נישט איבעריג רייך און מיר האבען פאר דער שקלאפין פערלאנגט זעהר א גרויסע פרייז, און ווען מיר האבען דאס נישט געקענט קריגען, פיהרען מיר זי צוריק, מיט די איבעריגע שקלאפינס האבען מיר קיין שוועריגקייטען נישט געהאט!

— פארוואס האסטו פאר דיזער שקלאפין פערלאנגט א גרעסערן פרייז ווי די איבעריגע? — האט איהם איר מייער פון דעם קאראוואן געפרעגט.

— ווייל די איז די שעהנסטע שקלא-
פין וואס איר האב מיט זיך געהאט, און איר האב פאר איר אליין בעזאהלט א גרויסען פרייז— האט עורב געענטפערט. און וואו איז די שקלאפין? — האט דער הויפט איהם א פרעג געטאן— אויב זי איז טאקע אזוי שעהן ווי דו זאגסט, וועל איר מעגליך זי פון דיר קויפען.

— בריינג די שקלאפין אהער! — האט עורב בעפוילען צוויי פון זיינע מענשען.

באלד איז חלאה פארגעבראכט געווארן דען פאר דעם הויפט פון דעם קאראוואן.

—האט א געוועזענער פאסטוד זיך אפֿ-
גערופען—דאס וועט דאך קיינער נישט
אפלייקענען איד בין דאך דאכיי געווען
און איד האב בעמערקט וויפיעל פון
אונז ער האט גוט צוקלאפט!

— דאס איז גיכער געווען, ווייל איהר
האט זיך א ביכעל צוטומעלט און דער-
שראקען! — האט עורב געזאגט—איך
איז אויסגעקומען מאדנע צו זעהן
פלוצלינג א פרעמדען מענשען און איהר
האט זיך פערלארען. אבער יעצט אז מיר
זיינען אלע צוזאמען דארפען מיר פאר
איהם נישט מורא האבען!

זיי זיינען אלע אנגעקומען צו זייער
פערבארגענעם פלאץ און דארטען הא-
בען זיי זיך צוטיילט מיט דעם זילבער
גלייך אויף גלייך.

זעהר צופרידען מיט דעם מסחר איז
געווען דער אנפיהרער פון דעם קארא-
וואן. ער האט פאר דער שקלאפין בער
צאהלט פון זיין אייגענעם געלט און דאס
האט געמיינט אז ער האט זי נישט ברעה
צוריק צו פערקויפען.

— איד וועל זי פעהראלטען פאר
זיך! — האט ער שטיכערהייט זיך אפֿ-
גערופען צו אייניגע פון קאראוואן און
מעגליך אז איד וועל איהר צונעהמען
פאר מיין קעבסזווייב, איד האב נאך
אזא שעהנע שקלאפין איז ערגעץ נישט
געזעהן.

זיי האבען זיך געלאזען אין דער
מדבר. די קעמלען זיינען געווען געלאך
דען מיט שפיז און וואסער, גענוג
דורכצוקרייצען דעם ברייטען מדבר.
ווען חלאה האט דעזעהען אז זי דער-
ווייטערט זיך פון זייער לאגער, האט זי
זיך שוין מעהר נישט געקעמט בעהערשען
און זיך פאנגאנדרגעוויינט.

די אויפמערקזאמקייט פון די וואג
דערער איז גלייך צוגעצויגען געווארען,
ווען איז דער שטילקייט פון מדבר איז
איהר געוויזן נאך שטארקער אפגעהילכט
געווארען. דער גאנצער קאראוואן האט
זיך אפגעשטעלט און מען האט איהר
ארומגערינגעלט.

— פארוואס ווינסטו! — האט

טאהו פערשיעדענע ארכייטען. יע, זי
איז ווערטה הונדערט שטיקער זילבער!
— הונדערט שטיקער זילבער! —

האט דער הויפט א קוועטש געמאהן
מיט די פלייצעם—דאס איז ווירקליך
א צו הויכער פרייז. דרייסיג שטיקער
זילבער וועל איד דיר געבען פאר איהר.
פאר פופציג שטיקער זילבער איז

דער מסחר געשלאסען געווארען.
דער הויפט האט עורב'ן אפגעזעהלט
פופציג שטיקער זילבער און נעהמענדיג
חלאה'ן צו זיך האט ער מיט זיין קארא-
וואן פארטגעזעצט די רייזע.

— נאך אלעמען האבען מיר נישט
געמאכט קיין שלעכטען עסק! — האט
עורב זיך אפגערופען צו זיינע מענשען,
נאכדעם ווי דער קאראוואן האט זיך
דערווייטערט — מיין נקמה און יתרו'ן

האב איד דורכגעפיהרט און דערצו הא-
בען מיר נאך פערדינט פופציג שטיקער
זילבער. מיין דראהונג האט געהאלפען;
זי האט זיך שטארק דערשראקען פאר
מיר און צוגעגעבען צו די קויפער אז זי
איז א געבארענע שקלאפין. יעצט לאמיר
זיך אלע צוריקעהרען צו אונזער הייזל
און דארטען וועלען מיר פייערן מיין
ערשטען זיען איבער מיין שונא יתרו.

— יעצט וועלען מיר שוין נישט דאר-
פען מורא האבען פאר משה'ן — האט
איינער פון עורב'ס נאכפאלגער זיך אפֿ-
גערופען—איך מוז זיך מודה זיין אז
כל זמן יתרו'ס טאכטער איז געווען איז
אונזער רשות, האב איד מורא געהאט
מאמער וועט זיך ווער עם איז דערוויי-

טען און עם איבערגעבען משה'ן, דאן
וואלטען מיר אלע געווען פערלארענע!
— און איד זאג דיר אז עם איז שוין

צייט מיר זאלען זיך אויפהרען שרעקען
פאר יתרו'ס איידעם! — האט עורב
זיך אפגערופען—ווער איז ער דאס אט
דער פרעמדער אז מיר זאלען פאר איהם
ציטערן! קיינער פון אונז קען נישט
וויסען אונטער וועלכע אומשטענדען מען
האט דעם וואונדער־שטעקען ארויס-
געריסען.

— נו, און דאס וואס ער האט אליין
געקעמפט געגען אזוי פיעל פאסטוכער?

— אַ הויז דעם—האט נאָך איינער אריינגערוימט דעם הויפט אין אויער— האב איד מורא אז דאס איז אן אכגע- מאכטע זאך צווישען איהר און יענע מדינים, מיר וועלען זי נעהמען צוריק פיהרען אהיים, דערווייל וועלען די מדינים אונז בעפאלען און בערויבען, ווער ווייס ווי שטארק זיי זיינען און ווי פיעל מענשען זיי פערמאגען, ניין, דאס וואלט פאר אונז געווען א געפעהרליכער שריט, מעגליך אז זי טוט עס אזוי מיט יערען קאראוואן יו וועמען מען פער- קויפט איהר, זי פערפיהרט זיי און נאכ- הער טוט זי דאס זעלבע א צווייטען מאָל.

— און דו גלויבסט אז איד בין אזא נאר און גלויב איהר שוין אז זי איז ניט קיין שקלאפין! — האט דער הויפט אנפיהרער פון קאראוואן זיך אפגער- פּען—אפילו ווען איהרע רייד וואלמען ריכטיגע געווען וואלט איד דאס אויך נישט געטאן. איד האב איהר אפגעקויפט בעלאנגט זי צו מיר.

— איד וואלט דיר געראטהען דו זאלסט אויפהערען צו וויינען! — האט ער זיך געווענדעט צו חלאה'ן. קיין טובה וועט דיר דערפון געוויס נישט ארויסקומען, שלאג זיך ארויס פון דיי- נע געדאנקען אַט די אלע נארישקייטען. אויב דיין אויפפיהרונג וועט מיר געפער- לען ווערען, וועל איד נאך מעגליך דיר מאכען פאר מיין קעבס ווייב, איין זאך מענסטו זיכער זיין אז איד וועל דיר צו א צווייטען נישט פארקויפען. מיט מיר וועסטו פערבלייבען, דו האסט פריהער אַליין צוגעגעבען אין דער אנוועזענהייט פון דיינע פערקויפער אז דו ביזט א שקלאפין, און יעצט קענסטו דיינע רייד נישט ענדערן. דו האסט געפונען חן אין מינע אויגען און דו דארפט זיך נאר נישט זארגען. איד בעהאנדעל מינע קעבסווייבער זעהר גוט.

חלאה האט א קוק געטאהן אויף דעם העסליכען, פערקנישטען פנים פון דעם פארעלמעטען הויפט, און א שוין דער איז דורכגעגאנגען איהר קערפער. זי וועט נאך פליכט זיין געצוואונגען

דער אנפיהרער איהר געפרעגט מיט פערוואונדערונג.

חלאה האט נישט געענטפערט, זי האט נישט אויפגעהערט צו כליעפען. — דו שרעקסט זיך געוויס פאר דעם מדבר, חלאה. — האט דער אנפיהרער איהר גענומען טרייסטען—דו דארפט נאר נישט מורא האבען, מיר האבען מיט זיך גענוג וואסער און שפיין דורכ- צומאכען דיזען מדבר הויז און צוריק, און אויב דיין הארץ ציטערט פאר אן איבערפאל, קען איד דיר אויך פארזיך כערן אז מינע מיטרייזענדע זיינען שטארק און גוט בעוואפענט.

— אַה, מיין האר! — איז חלאה'ס געוויין נאך יאמערליכער געווארען— איד בין נישט קיין שקלאפין, יענע שלעכטע מענשען האבען מיר געפאנגען גענומען. מיין פאטער איז זעהר א רייד כער מאן אין מדין און אויב איהר וואלט מיר אומגעקערט צו מיין פאטער וואלט ער אייד אלעמען זעהר גוט בעלוינט. — רייד נישט קיין נארישקייטען! — האט דער הויפט זיך צו איהר אפגער- פּען—האסטו דען פריהער אַליין נישט צוגעגעבען אז דו און דיינע עלטער זיי- נען שקלאפען.

— דאס האבען זיי מיר געצוואונגען אזוי צו טאהן—האט חלאה געקלאגט— זיי האבען מיר געסטראשעט אין גאנ- צען צו טויטען, אויב איד וועל פערלוי- קענען דאס איד בין א שקלאפין.

די מענשען האבען זיך איבערגעוואר- פּען מיט בליקען און געקוועטשט מיט זייערע פלייצעס.

— און וואס פערלאנגסטו מיר זאלען טאהן? — האט דער הויפט איהר ווי- דער געפרעגט.

— פיהרט מיר צוריק צו מיין פא- טער'ס הויז, און ער וועט דיר אומקעהר- דען די נאנצע געלט וואס דו האסט פאר מיר בעצאהאלט און דערצו וואלט נאך יעדער פון איהר בעקומען פון איהם א מתנה!

— ניין, דאס איז אונמעגליך! — האט זיך איינער אבערופען—מיר ווע- לען זיך נישט אומקעהרען אויף צוריק.

בען כלומען פון וועגן איז זי מסתמא גע-
ווארען הינטערשטעלליג.
יתרו און שרה זיינען גלייך ארויס-
געגאנגען פון הויז צו בעגעגענען זיין-
ערע טעכטער.

— איד זעה צפורה'ן אבער חלאה
זעהט זיך ניט! — האט שרה אויסגע-
רופען.

— יתרו האט אויפגעהויבען זיינע
אויגען און געקוקט אין אלע ריכטונגען.
— מעגליך אז חלאה איז דארטען
פֿערבליבען מיט משה'ן—האט ער צו-
געגעבען—צפורה האט איהם געוויס ניט
געוואלט איבערלאזען אליין. כאלד ווע-
לען מיר שוין וויסען.

צפורה האט בעמערקט איהרע על-
טערן און פערשנלעכערט די טריט. זי איז
אויף זיי ביידען ארויפגעפאלען און זיי
געקושט און געהאלט.

— וואס מאכט מיין זוהן! — האט
צפורה גלייך געפרעגט.

— פרידען איז צו איהם! ער איז
אזוי ליבעליך ווי אימער, ער האט בלויז
א ביסעל געביינקט נאך זיין מוטער!
האט שרה געענטפערט מיט א שמייכעל

— אבער וואו איז חלאה
— חלאה?! — האט צפורה איהר
אנגעקוקט מיט ערשטוינונג. — פון ווא-
נען זאל איד וויסען וואו זי געפינט זיך
יעצט?

— וואס מיינסטו! — האבען יתרו
און שרה אויסגערופען מיט שרעק —
איז דען חלאה ביי דיר נישט געווען?
— ניין! קיינער איז נישט געווען ביי
מיר! — האט צפורה געענטפערט —
אבער עס איז געגלייך אז מיר האבען
זיך אויסגעמיטען אין וועג.

— וואס רעדסטו, מיין טאכטער!
האט שרה אויסגערופען—היינט איז
שוין דער פערטער טאג זינט חלאה איז
אנוועק דיר ארויסהעלפען. מיר זיינען
געווען שטארק בעזארגט ווען דער
שליח וועמען משה האט געשיקט, האט
אונז איבערגעגעבען אז דו ביזט קראנק.
— וואס פאר א שליח?! — האט

צפורה אויסגערופען, — ווער האט איהר
איבערגעגעבען אז איד בין קראנק?

צו ווערען זיין קעבס-ווייב! מיט א
בעטריעכט טרויעריג הארץ האט זי זיך
צוריק ארויפגעזעצט אויף דעם קעמער,
און דער קאראוואל האט פארטאגעזעצט
זיין רייזע.

אייניגע טעג זיינען פאריבער זינט
חלאה האט פערלאזען יתרו'ס הויז
ארויסצוהעלפען איהר שוועסטער צפורה.
שרה איז עמוואס בעזארגט געווארען.
אבער יתרו האט איהר בערוהיגט.

— פיליכט איז נאך צפורה נישט
שטארק גענוג דורכצומאכען דעם וועג,
ווארט דארט חלאה אויף איהר נאך איין
ניגע טעג.

— עס איז זי מיר גאר קיין ספק
נישט געווען אז אפילו ווי שוואך צפורה
וועט זיך פיהלען ווען זי וועט דערהערען
אז גרשם בענקט נאך איהר, וואלט זי
גלייך אהער געקומען. נישט אנדערש
אז צפורה מוז גוט קראנק זיין.

— יעצט פארדריקט מיר שוין וואס
איד האב מיט חלאה'ן נישט מיטגע-
שיקט אייניגע פאסטוכער וועלכע זאלען
אומכייטען משה'ן אויף א קורצע צייט
—האט יתרו געזאגט — ווי איד פער-
שטעה וויל צפורה נישט איבערלאזען
משה'ן אליין אין דער מדבר אבער ווען
עס וואלט געווען ווער עס איז איהם
אומצובייטען, וואלטען זיי זיך אלע דריי
אומגעקעהרט.

ווען דער אווענט האט גענומען צופא-
לען, איז אריינגעלאפען איינע פון
יתרו'ס טעכטער און אויסגערופען:

— צפורה קומט אן! איד האב איהר
דערנעהען פון גאנץ ווייט!
— און חלאה'ן האסטו נישט געזע-
הען?! — האט איהר מוטער איהר גע-
פרעגט.

— ניין, איד האב בלויז בעמערקט
צפורה'ן אראפגידערן פון בארג און
אזוי ווי איד ווייס אז דו און דער פא-
טער זיינען שטארק בעזארגט וועגען
צפורה'ן, בין איד גלייך אריינגעלאפען
אנזאגען אז צפורה קומט אן.

— געוויס קומט חלאה אויך אן!
האט יתרו אויסגערופען—דו ווייסט דאך
שרה, אז חלאה האט זעהר לייעב צו קליין

פען עטליכע פון זיינע דינער און מען האט זיי געגעבען וואפען.

— לאמיר געהן אויפזוכען מיין טאכטער! — האט ער צו זיי געזאגט. זיי זיינען ארויס הינטערן שטארט, זיי האבען געזוכט איבעראל און נישט געקענט געפינען.

ווען יתרו האט זיך מיט זיינע בעד גלייטער אומגעקערט אהיים איז שוין געווען נאנץ שפעט אין דער נאכט. שרה און זיינע מעכטער זיינען זיי ענטקעגען געקומען.

— קיין שפור! — האט יתרו אויס־גערופען מיט טרעהרען אין די אויגען. — איד האב געזוכט איבעראל אבער איד האב איהר נישט געפונען!

— מארגען נאנץ פריה וועל איד צוריקסעהרען זיך צו משה'ן — האט צפורה געזאגט — פילייכט איז זי דארט טען אנגעקומען נאכדעם ווי איד ביזן פון איהם אוועק!

די גאנצע נאכט האט קיינער פון יתרו'ס משפחה מיט קיין אויג נישט צוגעמאכט. אלע האבען געווארט מיט גרויס אומגעדולד עס זאל שוין אנפאנגען צו טאנען און ווי נאר דער מארד גען שטערען אין אויפגעגאנגען האט צפורה אנגעזאמלט דעם אייזעל און איז אוועקגעגאנגען אין דער מדבר.

ווען צפורה איז צוגעקומען צו משה'ן און איהם דערזעהלט וואס עס האט פאסירט, איז ער ערשטוינט געווארען.

— עס איז ביי מיר קיין צווייפעל נישט אז עס שטאמט פון עורב'ן! — האט משה געזאגט — ער זוכט נקמה צו נעהמען פון דיין פאטער. מיין עצה איז אז דיין פאטער זאל אויסגעפינען די פערבארענע פלעצער וואו עורב און זיי באנדע האלטען זיך אויף, דערנאך וועל איד און נאך אייניגע פאסטוכער מאכען א פלוצלינגען איבערפאל אויף איהם און איד ביז זיכער אז דארטען וועלען מיר געפינען הלאה'ן.

צפורה האט זיך גלייך ארויפגעזעצט אויף דעם אייזעל און איז שנעל צוריק געריטען אין שטארט, זי האט איבער־געגעבען איהר פאטער משה'ס רייד.

— א פרעמדער מאן איז מיט פינף טעג צוריק אריינגעקומען אין אונזער הויז און ער האט אונז איבערגעגעבען אז ער האט זיך געטראפען מיט משה'ן אין דער מדבר און אז ער האט איהם געזאגט אז דו ביזט קראנק און דאס מיר זאלען שיקען איינע פון די יונגע שוועסטער דיר ארויסצוהעלפען. האבען מיר געשיקט הלאה'ן — האט יתרו זיך אפגערופען.

— קיינער איז ביי אונז אין מדבר נישט געווען און איד ביזן געזונט די גאנצע צייט! — האט צפורה זיך אפגע־רופען און איהר פנים איז בלאס געווארן דען. דאס האט אימיצער אייד אפגע־נארט.

— אה, מיין גאט! — האט שרה אויסגערופען! — איז דאס מעגליך אז יעדער מאן איז געווען א בעטריגער און א פאלשער. ער האט אונז אנגעגעבען אלע סמנים, אז מיר האבען זיינע רייד נישט געצווייפעלט.

זעהסטו דאך מוטער אז איד קום דאך יעצט פון משה'ן, איד ביזן מיט איהם די גאנצע צייט געווען און מיר האבען קיין מענשען נישט אנגעזעהן פאר פיעלע טעג.

— אה, אז אומגליק האט פאסירט! — האט שרה אויסגעבראכען אין א הייס־טעריש געוויין — מיין טאכטער הלאה! אה, וואו ביזטן מיין קינד!

איד וועל גלייך שיקען עטליכע פון מייע מענשען איהר צו זוכען — האט יתרו געזאגט קוים איינהאלטענדיג זיינע טרעהרען.

— דער פאלשער אומווייניגער פרעמדער האט מיין קינד פערנארט צו זיך! — האט שרה יאמערליך געוויינט.

— ער האט נאך געראטהען זי זאל גלייך געהן! — האט יתרו געזאגט מיט א ציטערנדע שטימע, און איד האב איהר אפגעהאלטען ביז דעם צווייטען טאג!

אין יתרו'ס הויז איז באלד געווארען א יללה און א געוויין. צפורה און די איבעריגע שוועסטער האבען געוויינט און געקלאגט. יתרו האט צוזאמענגעריר

זי איז געווען אזוי גינציג און איבער-געבען צו איהר שוועסטער. זי האט וואס שנעלער געוואלט איהר העלפען! און יעצט איז זי אליין אזוי הילפלאז.

יתרו האט זיך אומגעקעהרט אהיים און ער האט געטראפען זיין פרוי און די מעכטער אין דער גרעסטער פערצווייפֿט לונג. זייערע אויגען זיינען געווען רויט פון וויינען און זייערע הערצער פערביי טערט.

— איד האב שוין אויפגעגעבען מיין האפנונג! — האט יתרו זיך פארנאנט דערגעוויינט. — מיין חלאה איז גע-גב'עט געווארען ביי יענעם פאלשען מאן!

א יאמערליכער געוויזן האט זיך גע-הערט איבער'ן גאנצען הויז...

אומעטיגע, טרויעריגע געדאנקען האב בען זיך געפלאנטערט אין חלאה'ס מוח, ווען זי האט געוועהן אז אלע איהרע גע-בעטען און תחנונים האבען איהר נישט געהאלפען, דער קאראוואן געהט וואס טיעפער איז דער מדבר. פאר איהרע אויגען וויקעלט זיך פאנאנדער דער ברייטער מדבר. זאמד, זאמד און הוי מעל. די זון ברענט זעהר שטארק און וואס ווייטער ווערט די הויז אונערטרעג'ליכער.

— וואס וועט פון איהר ווערען? — האט זי גענומען טראכטען מיט יעדען טריט וואס זיי מאכען פארווערטס, אלץ קלענער ווערען איהרע האפענונגען, זיך ווען עס איז צו זערו מיט איהרע לייעבע עלטער, מיט איהרע שוועסטער און.... מיין משה'ן.... זי ווארפט א בליק אויף דעם אנפיהרער פון דעם קאראוואן, זי בעטראכט זיין פעט מגוש'דיג, ווילד בעוואקסענעם פנים, זיינע קליינע בייע אויגען וואס זעהען זיך קוים ארויס צו לייעב זיין פעטקייט, זיין אומגעלומפער טען הילד, און ער וויל דאס איהר טאהן א "טובה" און זי צונעהמען פאר זיין קעבס'זווייב... זי טוט א ציטער ווען זי טראכט דערפון. איהרע טרעהרען קייך לען זיך אויף איהר פנים.... פלוצלינג האט זיך דער קאראוואן

יתרו האט פערזאמעלט פיעלע שטאר-קע יונגע לייט פון שטארט וועלכע זיך נען געווען זיינע פריינד און ער האט זיך מיט זיי ארויסגעלאזען זוכען עורב'ן. ער האט זיי איינגעטיילט אין דריי אפ'טיילונגען און ער האט מיט זיי אפגע-רעדט זיך צו טרעהען נאך האלבען טאג אין א בעשטימטען פלאץ.

יתרו האט מיט זיינע לייט געזוכט אבער אומזיסט. ער האט נישט געקענט אויסגעפינען דעם בעהאלטונגס פלאץ פון עורב'ן. ער איז צוגעקומען צו דעם בעשטימטען פלאץ און באלד זיינען אהין צוגעקומען עטליכע יונגע לייט און זיי האבען איהם בעריכטעט:

— מיר האבען אנגעטראפען עורב'ן מיט זיינע מענשען. ער האט אונז פער-זיכערט אז ער ווייס נישט פון וואס צו זאגען. ער האט אונז אפילו געפירט צו דעם פערבראגענעם הייחל, און מיר האבען דארט פלוצט איין יעדער ווייך קעל און קיין שפור פון חלאה'ן דארט נישט געפונען.

— יע, — האט נאך איינער פון די יונגע לייט זיך אפגערופען צו יתרו'ן — ער האט אונז אפילו ערלויבט דיר אליין אהין אריינצופיהרען דו זאלסט זיך איר בערציגען אז דיין טאכטער געפינט זיך נישט ביי איהם.

— אויב אזוי וואו קען זי זיין? — האט יתרו מיט פערצווייפלונג אויסגע-רופען—חלאה ווייס גאנץ גוט דעם וועג און קיין סכנות איז דארט אויך נישטא. — דאן איז עס געווען געווען יענער פרעמדער מאן, וועגען וועמען דו האסט אונז דערזעהלט! — האט איינער פון די יונגע צו איהם געזאגט—ווען דו וואלסט געוואוסט וואוהין זי איז געגאנגען וואלטען מיר זיך נאך איהם נאכגע-יאגט.

— יע, דאס איז ביי מיר קיין צוויי פעל נישט אז דער אומווירדיגער מאן וועלכער איז אין מיין הויז געקומען האט דורך פאלשקייט מיין טאכטער ארויסגע-נארט פון הויז און איהר אפגעווארט אויפ'ן וועג.... ווער ווייס וואו ער גע-פינט זיך יעצט! מיין ארימע טאכטער

זעהען און איהר אויסלייזען פון זייערע הענט. זי איז שנעל ארונטערגעשפרונג גען פון דעם קעמעל און נאכגעטאהן די איבעריגע וועלכע האבען די קעמלען געפיהרט פאר'ן צוים וואס שנעלער. די זון איז פערשטעלט געווארען פון א געדיכטען שווארצען וואלקען. עס האט גענומען טונקעל ווערען. פון ווייז טען האט זיך דערטראגען דאס בלאזען פון ווינט. דער זאמד האט זיך גענומען בעוועגען. וואס ווייטער הויבט זיך די זאמד העכער, אזוי ווי גרויסע מעכטיגע כוואלעס פון ים. עס דוכט זיך אז דער מדבר איז אין א שטורמישען ים פאר- וואנדעלט געווארען.

דער קאראוואן ציהט זיך וואס שנעל לער, יעדער פון זיי פיהלט דעם אנקר מענערען זאמד, אבער דערווייל איז נאך דער זאמד פון הינטען. זיי קענען נאך האלטען אפען די אויגען. זיי שלעפען די פוילע קעמלען וועלכע בעוועגען זיך אזוי לאנגזאם. די שרעק ווערט גרעסער מיט יעדען פירכטערליכען פייה פון וויינד. דער קאראוואן געהט פאר- מיט שטעקענס און געטריבען וואס שנעלער. א פערצווייפלטע געשריי ווערט צונויפגעמישט מיט דעם קלאנג פון וויינד. דער קאראוואן געהט פאר- ווערטס מען טאך אויף הינטען נישט א קוק טהאן און אט פערוויילט זיך א קעל מעל פלוצלינג זיך צו קניהען און וויל ווייטער נישט געהן. דער אייגענטימער שלעפט איהם מיט אלע זיינע כוחות, ער שלאגט איהם מיט דעם שטעקען אין זיין האנט אבער דער קעמעל זיצט אויף זיינע קניע, זיין קאפ איינגענורעט אין זאמד, און ריהרט זיך נישט פון ארט. דער אייגענטימער שרייט מיט אלע זיינע כוחות, ער פרוכירט רופען זיינע פריינד צו הילף, אבער קיינער הערט איהם ניט. ער ווייס אז אפילו ווען זיי זאלען איהם יע הערען, וועט זיך קיינער נישט ווא- גען אומצוקעהרען. ער זעהט אז דער קאראוואן איז שוין גאנץ ווייט פון איהם. זיין פערצווייפלונג וואקסט. ער נעהמט שנעל ארונטער פון קעמעל עט- ליכע פעקלעך און איבערלאזענדיג דעם

אפגעשטעלט. חלילה בעמערקט ווי אלע קוקען אויפ'ן הימעל. ארום איז געווען שטיל.

— ברודער! — הערט זי ווי דער הויפט רופט אויס— א זאמד שטורעם וועט באלד אנקומען אונז אנטקעגען! זעהר א געפעהרליכער זאמד-שטורעם. איר דערקען עס פון דעם וואלקען וואס בעווייזט זיך איבער אונז!
— יע, א שרעקליכע זאמד שטור- דעם וועלען מיר באלד האבען! דער געפאהר איז גרויס!

— מיר זיינען פערלארען! — הא- בען אייניגע פון קאראוואן גענומען קלאגען.

— וואס זאלען מיר טאהן? וועלען מיר דען פארטועצען אונזער ריזיע?

— ניי, עס איז אונמעגליך! מיר וועלען זיך געמקעהרען צוריק.

— מיר זיינען שוין צו ווייט אוועק אין דער מדבר, און איידער מיר וועלען צייט האבען צוריק צו קומען צו א ישוב, וועט דער זאמד-שטורעם אנקומען!
— דער איינציגער וועג פאר אונז איז, דאס מיר זאלען זיך פערנעמען לינקס צו דעם מדבר הורב, דארט נישט ווייט געפינט זיך א בעוואקסענע שטיק לאנד אין קענע פלאץ געפינען זיך עט- ליכע גרויסע בערג, און דארטען איז מען בעשיצט פון די זאמד שטורעם— האט דער אנפיהרער געזאגט.

— לאמיר זיך פערנעהמען צו לינקס!
— מיר וועלען געהן לינקס!

— לאמיר זיך פערקערעווען צום מדבר הורב! — האט דער הויפט א געשריי געטאהן— און לאמיר דאס טאן זעהר שנעל ווייל די צייט איז קורץ.

דער גאנצער קאראוואן האט זיך פער- נומען לינקס. די מענשען זיינען ארונט טען פון די קעמלען צו מאכען פאר זיי גרינגער זיי זאלען קענען לויפען שנעל לער. ווען חלילה האט דערזעהען אז זיי פערקירעווען זיך לינקס צום מדבר הורב איז צו איהר ווידער געקומען א שטראהל האפענונג. דארטען געפינט זיך אויך משה, פילייכט וועלען זיי צוקומען גאנץ גאָהענט צו איהם און ער וועט זיי דער-

נישט געוואוסט ווי אזוי זי האט גע-
קראגען אזוי פיעל כוח. מיט יעדען
שריט פארווערטס, האט זי ביי איהר
די האפענונג פארשטארקט. זי זעהט
אז דאס האט גאט אויף זיי אנגעשיקט
דעם שטורעם זיי זאלען זיך אומקעהרען.
זי איז זיכער אז דאס האט דער גאט פון
משה'ן מיט איהר אזא נס געטאן. עס
איז שוין נישט ווייט. זאל דער שטורעם
ווינד בלאזען וואס שטארקער, זאל זיך
דער זאמד הויבען וואס העכער. דאס
וועט איהר בריונגען גליק. זי וועט
מעגליך ווידער פריי ווערען. א פרייד
צוגיסט זיך איבער איהר קערפער ווען
זי הויבט אויף איהע אויגען צום הימעל.
יע, דער הימעל איז נאך שווארץ. נישט
אזוי שנעל וועט ער זיך אויסלייטערן.

פון גאנץ ווייט האט זיך בעווייזען א
פאלם-בוים וואס איז געשאקעלט געווארן
רען פון ווינד. חלילה און געווען די ער-
שטע דאס צו בעמערקען.

— מיר זיינען שוין נישט ווייט פון
בעוואקסענעם לאנד! — האט זי אויס-
גערופען מיט גרויס פרייד אין איהר
שטימע.

אלע האבען אנגעשמערענגט זייערע
בלקען און האבען אויך בעמערקט די
פאלמען-בויםער.

— געלויבט זיינען די געטער פון
דמשק! — האט דער הויפט אויפגע-
הויבען זיינע הענט. — מיר זיינען גע-
רעטעט!

יעדער פון זיי האט נאך געקראגען
מעהר מוטה און ניי האבען פערשנע-
לערט זייערע טריט.

— דער שטורעם ווינד האט דער-
גרייכט אויך יענעם געגענד. — האט דער
הויפט אויסגערופען — אבער קיין סכנה
אז מיר זאלען פערשאטען ווערען פון
זאמד. קיין זאמד איז דארטען נישטא!
און ווען מיר וועלען צוקומען עטוואס
נעהנטער צו די בערג, דאן וועלען מיר
זיך קענען שיצען אויך פון שטורעם
ווינד.

דער קאראוואן האט זיך גענומען דער-
נעהנטערן צו דעם פרוכטבארען פלאץ

קעמעל. לאזט ער זיך מיט זיי לויפען
צו דעם קאראוואן.

— איד האב מיין קעמעל איבערגע-
לאזען ליגענדיג אין זאמד, דערצעהלט
יענער פון זיין אומגליק — איד האב גע-
זעהן אז איהר דערווייטערט זיך, און
איד האב בשום אופן איהם נישט גע-
קענט מאכען צו געהן.

קינער ענטפערט איהם נישט. מען
געהט אלץ ווייטער. דער אונגליקליכער
געהט צו חלוא'ס קעמעל און ער דער-
צעהלט איהר וואס מיט איהם האט פא-
סירט זי נעהמט זיינע פעקלעך און לענט
זיי ארויף אויף איהר קעמעל און זיי
געהען ווייטער.

דער שטורעם ווינד ווערט וואס וויי-
טער שטארקער. דער זאמד דרעהט זיך
ווי אין א געוויבעל. די מענשען ווערען
שוין טויבט לויפענדיג. אבער דער איי-
פעט טויבט זיי אלעמען. זיי מוזען צו-
קומען צו דעם מדבר חורב, דארטען ווע-
לען זיי זיך קענען בעשיצען פון דעם
זאמד שטורעם און זיך אויסרוהען. יע
דער פון זיי איז בענאסען מיט שווייס,
זייער שווערער אטהעמען מישט זיך צו
נויף מיט'ן ווינד און זיי מארשירען
ווייטער.

— גיעט זיך נישט אונטער! — האט
דער הויפט אויסגערופען קוים אפכא-
פענדיג זיין אטהעם, — לאמיר זיך
שטארקען און געהן ווייטער, אויב ניט
זיינען מיר פארלארענע. דער שטורעם
ווינד פערגרעסערט זיך און עס איז
מעגליך אז באלד וועט ער אונז אויך
ענטקענען קומען. שטארקט זיך מיינע
ברידער, מיר זיינען שוין נישט ווייט
פון אונזער ציעל!

אייניגע זיינען געווען אזוי אפגע-
שוואכט אז זיי האבען פרובירט זיך זע-
צען אויף זייערע קעמלען, אבער זיי הא-
בען זיך באלד ארומגעזעהן דאס זיי
בלייבען הינטערשטעליג און זיי זיינען
געצוואונגען געווען ווידער ארונטערצו-
געהן פון די קעמלען און מארשירען צו
פוס.

די איינציגע וועלכע איז נישט געווען
מיעד, איז געווען חלאת. זי האט אליין

הויפט זיך אפגערופען—אויב דיר איז דיזער פלאץ אזוי בעקאנט, ווי אזוי וועל איך זיין זיכער, אז דו וועסט זיך נישט אויסבעהאלטען ערגעצוואו פון מיר, אדער פיליכט אין גאנצען אנטלויפען פון דאנען. אויב אימיצער וועט צושטיי מען מיט דיר צו געהן, דאן וועל איך דיר ערלויבען. אבער זאג מיר חלילה, ביזטו דען נישט מיער פון דער גרויסער אנשטרענגונג?

— ניין, מיין האר, איך בין נישט מיער, איך קען בריינגען דאס וואסער, און אויב דו ווילסט מיר נישט געטרויען דאן שיק אימיצען מיט מיר. קיינער פון די מענשען האט זיך פון ארט נישט געריהרט. אלע האבען זיך אויסגעצויגען אויפ'ן גראז און שווער געאטעמט. אין א וויילע ארום, האט זיך איינער פון זיי א הויב געטאן און גע-ואנט:

— איך וועל געזן מיט דער שקלא' פון אנשעפען פרישען וואסער פון דעם קוואל, ווייל מיין דורשט איז אזוי גרויס אז איך קען עס מעהר נישט אינשטיי-לען מיט דעם ווארימען וואסער פון מיין לאגעל.

חלילה האט מיטגענומען עטליכע ליי-דיגע לאגעלען און איז אין דער בעגליי-טונג פון יענעם מאן געגאנגען ווייטער צום קוואל.

דער הימעל האט זיך גענומען אויס-לי טערען. די זון האט ווידער ארויס-געשיקט איהרע ווארימע שטראהלען. חלילה איז געגאנגען און איהרע אויגען האבען געוואנדערט איבער דעם גאנ-צען געגענד.

— וואס זוכסטו מיט דינע אויגען?
— האט איהר דער בעגלייטער געפרעגט
— ווייסטו דען נישט וואו דער קוואל געפינט זיך?

— איך ווייס—האט חלילה געענט-פערט—דער קוואל איז שוין נישט ווייט פון דאנען, אבער אלעס ארום איז אזוי פראכטפול, אזוי שעהן, אז איך קען נישט אנושטיגען מינע אויגען פון דעם צויבער און פראכט פון דער נאטור.
— אבער איך בין שטארק דורשטיג

פון מדבר חורב. ווען זיי האבען ארויפ-געטראטען אויף דעם באדען וואס איז געווען בעוואקסען מיט גראז, האבען זיי זיך א וויילע אפגעשטעלט צו כאפען דעם אטמהם.

— מיר מוזען געהן עטוואס טיפער, ווייל דער זאמד קען נאך אונז גרייכען אויך דא. —האט דער הויפט געזאגט און זיי אלע האבען גענומען מארשירען וויי-טער.

ווען זיי זיינען יוין געווען גאנץ ווייט אפגעגאנגען פון דעם זאמדיגען מדבר האבען זיי זיך ערשט אלע אוועקגעזעצט אויפ'ן גראז זיך אפצורוהען. דער ווינד האט געבלאזען פון הינטען אבער די אויגען האבען זיי שוין געקענט האלטען אפען. זיי זיינען אלע געווען זעהר מיער. ערשט ווען זיי האבען זיך אוועקגעזעצט, האבען זיי דערפיהל'ט דעם וועהטאג בון זייערע פיס, און א שרעקליכע מיעדיג-קייט אין אלע זייערע גליעדער.

— מיר וועלען שוין דא מוזען פער-בלייבען ביז מארגען אין דער פריה — האט זיך איינער אפגערופען — אפילו ווען דער הימעל זאל זיך אויסלייטערן אויך דער שטורעם אייפהערען.

— איך גלויב נישט אז מיר וועלען מארגען אין דער פריה קענען פארטוען צען אונזער רייזע—האט דער הויפט זיך אפגערופען—מיר זיינען דאך אלע אזוי אויסגעמאטערט, אז עס וועט נעהר מען עטליכע טעג ביז מיר וועלען זיך האבען גוט אויסגערעהט.

— מיר זיינען אלע זעהר דורשטיג —האט אימיצער זיך אפגערופען—ווען מיר וואלטען יעצט געקענט קריגען א קאלטען טרונק וואסער! דאס וואסער פון די לאגעלען וואס מיר האבען, איז גאנץ ווארעם.

— דיזער פלאץ איז מיר בעקאנט!
—האט זיך חלילה אפגערופען — איך ווייס אז נישט ווייט פון דאנען איז פאראן א קוואל פון פרישען וואסער, אויב איהר וועט מיר ערלויבען וועל איך אייך צובריינגען פרישען וואסער!
— ניין איך קען דיר נישט געטרויען, דו זאלסט אליין געהן! — האט דער

צוגעגאנגען צו דעם פלאץ וואו די שאף האבען זיך געפיטערט... באלד האט זי בעמערקט דעם געצעלט פון משה'ן... איהר הארץ האט אנגעפאנגען נאך שטארקער צו קלאפען...

— דארטען מוז זייען דער פאסטור! — האט חלילה אויסגערופען מיט א ציטערנדע שטימע.

— לאמיר צו איהם צוגעהן און ער וועט אונז געוויס אנצייגען וואו דער וואסער געפינט זיך — האט איהר בע' גלייטער זיך אפגערופען — איד בין אזוי דורשטיג אז איד וועל שוין לענגער נישט קענען אויסהאלטען... איד בין אויך שטארק מיעד און עס איז פאר מיר שווער צו געהן אזוי ווייט.

— ווארט דא צו א קליינע וויילע בין וואגען איד וועל צוגעהן צום געצעלט — האט חלילה זיך אפגערופען — און ווי איד וועל פון דעם פאסטור אויסגעפינען דעם פלאץ פון דעם קוואל, וועל איר אנשעפען פריהער פאר דיר א לאנגעל פרישען וואסער און עס גלייך דיר צו בריינגען.

— ניין, דאס קען איד נישט טהאן! איד בין פאר דיר פערמאנווארטליך צו אונזער הויפט, וואס וועל איד טהאן אז דו וועסט נאכהער אין גאנצען אנטלויפען פון דאנען. איד וועל דאן מוזען איהם אומקעהרען די פופציג שטיקער זילבער וואס ער האט פאר דיר בעצאהלט.

— איד פערזיכער דיר מיין האר, אז איד טראג זיך נישט ארום מיט אזעלכע געדאנקען... איד ווייס דאך אז מיין האר איז אין דעם נישט שולדיג, ער האט פאר מיר בעצאהלט זיין געלט און איד וועל איהם קיין שאדען געוויס נישט וועלען פערזאנדלעך!

— דאך וועל איד דיר אליין נישט לאזען געהן! — האט חלילה'ס בעגלייטער אויסגערופען — צו גרויס איז מיין פערזאנטווארטליכקייט. לאמיר זיך דא צוועצען אויף א קליינע וויילע בין ווא- נען איד וויל זיך אויסרוהען און נאכהער וועלען מיר ביידע צוגעהן צו איהם,

— און מיר ליגט יעצט נישט אין זינען אט די אלע נארישקייטען — האט ער זיך אפגערופען צו איהר — לאמיר זיך בעסער צו איילען צום קוואל.

— מיר דוכט זיך אז איד זעה שאף פיטערנדיג זיך נעבען די בערג! — האט חלילה אויסגערופען.

איהר בעגלייטער האט אויפגעהויבען זיינע אויגען און אויסגערופען:

— דו האסט רעכט! איד זעה אויך די שאף, דארט נישט ווייט מוז זיך דער קוואל וואסער געפינען!

דאס בלוט האט חלילה'ן א זעץ געטאן אין פנים. איהר הארץ האט אנגעהויבען קלאפען... משה געפינט זיך דארטען! די גאנצע צייט האט זיך א געדאנק אריינגע'גנב'עט ביי איהר, פיליכט האט משה פערלאזען דעם מדבר דורך די עט- ליכע טעג. אין דער היים האט מען זיך געוויס דערוואוסט אז יענער מאן האט איהר ארויסגענארט פון הויז... פלוצלונג געהט איהר לייב דורך א ציטער... מעג' ליך אז משה איז אוועק אין שטארט צו העלפען די משפחה איהר צו זוכען און זיינע שאף האט ער איבערגעלאזען מיט איינעם פון איהר פאטערס פאסטוכער.

ווען דאס זאל האבען פאסירט, דאן זיינען אלע איהרע האפענונגען פערלאך רען... דאן וועט זי בלייבען אז אייביגע שקלאפין און מעגליך אז זי וועט גע- צוואונגען זיין צו ווערען זיין קעבס ווייב... זי האט ווייטער גענומען טראכט טען אויב עס זאל דארטען זיין אפילו איינער פון איהרע פאסטוכער וועט זי איהם דרעצעהלען וואס מיט איהר האט פאסירט, ווי אזוי עורב האט איהר פער- קויפט פאר א שקלאפין און איהם כע' טען ער זאל שנעל לויפען אהיים צו איהרע עלטערען. זי האט געהערט אז דער קאראוואן וועט פערבלייבען אויף נאך עטליכע טעג און אויב נישט וועט זי טהאן אלעס מעגליכעס צו פעהאלטען דעם קאראוואן אויף דיזען פלאץ. אזעל' כע געדאנקען און פלענער זיינען דורכ' געלאפען איהר מח ווען זי איז געהנטער

די טאכטער פון מדבר

דרעהט זיין קאפ און מיט גרויס בעוואונג-
דערונג אויסגערופען:

חלאה!

חלאה איז גלייך צוגעלאפען און גע-
פאלען צו זיינע פיס און אויסגעבראכען
איז היסטערישען געוויין.

— אה, משה העלה מיר! !

משה האט איהר געהאלפען זיך אויפ-
שמעלען און ער האט איהר ווידער מיט
ערשטוינונג געפרעגט:

חלאה וואו ביזטו געווען?! ... דייןע
עלטערען האָבען דיר דאָד מיט גרויס
פערצווייפלונג אומעטום געזוכט.

— אה, משה, איר בין אומגליקליך!
— האָט חלאה אויסגערופען — עורב
האָט מיר געפאנגען און יעצט בין איר
א שקלאפין!

— אבער זאָג דאָד מיר, וואָס האָט
פאסירט? — האָט משה איהר געפרעגט

— צפורה איז שוין דאָ געווען, און האָט
מיר איבערגעגעבען אז א פרעמדער מאן
האָט דיר ארויסגענארט פון דער היים,
איבערגעבענדיג אן איר פערלאנג דו
זאָלסט קומען. אבער ווי אזוי האָט עס
אלעס פאסירט און פאר וואָס ביזטו נאָד
יעצט אומגליקליך.

חלאה האָט אומגעדרעהט איהר קאָפּ
און זי האָט א קוק געטהאָן אויף איהר
בעגלייטער. ערשט דאָן האָט משה בע-
מערקט דעם פרעמדען און איהם בע-
טראכט מיט פארשידענע בליקען.

— דער פרעמדער האָט מיין פאטער
געזאָגט, אז צפורה איז זעהר קראַנק און
זי נויטיגט זיך אין הילף. איר האָב גע-
זאָגט דעם פאטער אז איר וועל גען: און
ווען איר בין דאָן נאָנט ארויסגעגאנגען
זיינען מיר עטליכע מענשען בעפאלען
אויפ'ן וועג, איר האָב זיך גוט ארומגע-
קוקט און בעמערקט עורב'ן, מיין פא-
טער'ס ביטערסטער שונא, האָב איר
פערשטאנען אז דאָס שטאַמט אלעס פון
איהם. אייניגע טעג האָט מען מיר גע-
האלטען געפאנגען און נאכהער האָט מיר
עורב פערקויפט פאר א שקלאפין צו א

— אויב דו ווילסט — איז חלאה גע-
וואָרען אומגעדולדיג, וועל איר אויס-
שרייען און רופען דעם פאסטור.

איר בין זיכער אז אין דער גרויסער
שמילקייט וואָס הערשט דאָ ארום וועט
מיר דער פאסטור דערהערען פון דער
ווייטען.

— אויב ער וועט דערהערען דייןע
קולות, וועט ער געווייס דענקען אז איר
זוך דיר שלעכטס צו טהאָן, און ער וועט
כאפען זיין פייל און בויגען און מיר נאָד
דערשימען! — האָט ער אויסגערופען
— ניין, איר וויל נישט אז דו זאָלסט
שרייען.

חלאה האָט זיך אוועקגעזעצט אויפ'ן
גראָז און געווארט אויף איהר בעגליי-
טער בין וואָנען ער וועט זיך אויסרוהען.
איהרע בליקען האָבען גענומען וואַנדע-
רען אין יענער ריכטיגונג וואו משה'ס
געצעלט איז געשטאנען... זי האָט נאָנט
גוט געוואוסט וואו דער קוואל וואסער
געפינט זיך. אבער זי האָט זיך גע-
מאכט נישט וויסענדיג; זי האָט גע-
וואָלט האָבען אן אויסרייד צוצוגעהן צו
יענעם פלאץ, וואו דער געצעלט איז גע-
שטאנען. זי איז זעהר אומגעדולדיג גע-
וואָרען, און האָט זיך עטליכע מאל אויפ-
געשטעלט פון איהר פלאץ. ענדליך
האָט זיך איהר בעגלייטער אויפגעהויבען
און זי איז מיט איהם געגאנגען צו דעם
געצעלט...

ווי זיי זיינען צוגעקומען נאָנט נאָהענט
און חלאה האָט באמערקט ווי משה זיצט
אויף א שטיין נעבען דעם געצעלט. א
פרייד האָט זיך צוגאסען איבער איהרע
אלע גלידער. זי האָט געשמעלט שנעלע
טריט... אָט איז זי שוין נעבען משה'ן...
זי זעהט ווי ער זיצט פערטראכט און
זיינע בליקען זיינען אַנגעווענדעט אויף
די שאַף וועלכע פיסטערען זיך נישט ווייט
פון איהם.

פּליצלינג בעמערקט זי ווי משה
שמעלט זיך אויף פון זיין פלאץ. ער
האָט ווי עס ווייזט אויס דערפיהלט אז
אימיצער קומט אָן. ער האָט אומגע-

— איד וועל פילייכט אליין גאר ניט קענען אויפטאגן— האט צפורה אויסגע- רופען אפווישענדיג איהרע טרעהרעזן, — אבער צוזאמען מיט מיין מאן וועל איך נישט רוהען, ביז וואנען מיר וועלען גע- פינען יענעם מאן און נעהמען נקמה פון איהם. יע, יעבע מוטער, איד קען שוין מעהר נישט בלייבען זיצען איד וועל גלייך געהן צו משה'ן און איהם בעמען ער זאל מיט מיר געהן זוכען מיין שוועסטער, פילייכט וועט איהם געליי- גען צו געפינען א שפור פון איהר.

— איד וועל מיט דיר מיטגעהן— האט איהר שוועסטער פלייח זיך אָפּגע- רופען, — ווייל דו זאסט דאך דעם מאן וועלכער איז געקומען צו אונז אין הויז נישט געזעהן און איד וועל איהם גע- וויס דערקענען ווען איך זאל איהם נאך דערזעהען.

— מיר וועלען מיטגעהמען צוויי פאסטוכער וועלכע זאלען אומבייטען כאָטש זי ווייס און משה שלאָפט קיין עס זאל קיין אפהאלט נישט זיין.

— טו ווי דו פערשטעהסט מיין טאכטער! — האט יתרו זיך צו איהר אפגערופען מיט א יאוש'דיגע שטימע — איד לייג אויף דעך נישט קיין צופיעל האפענונג. מיר האבען אויסגעפארשט און דורכגעזוכט יעדען פערבארגענעם פלאץ און נישט געפונען קיין שפור און יעצט אז נאך עטליכע טעג זיינען פאר- איבער, קען איד דען ערווארטען אז זי זאל זיך אפזוכען?!

צפורה און פלייח האבען זיך גע- זעצט אויף איינלען. די צוויי פאסטוכער זיינען געווען געגרייט.

— מיינע טעכטער! — האט יתרו זיך אפגערופען— איהר מוזט מיר פער- שפרעכען זיך צו פערנעהמען אויף דעם לענגערן וועג וואס פיהרט צו דעם מדבר חורב, ווייל יענער וועג איז א סך זיך כערער. עס איז ביי מיר קיין צווייפּעל נישט אז הלאה האט געזוכט צו געוויי- נען צייט, און האט זיך פערנומען אויף דעם קירצערן וועג, און דעריבער איז איהר בעפאלען דיוזער אומגליק.

— מיר וועלען טאגן דיין ווילען, פא-

קאראוואן וואָס געהט פון דמשק קיין כנען.

— און ווי אזוי קומסטו אהער, און ווער איז דער מאן? — האָט משה נאך אלץ נישט געקענט קומען צו זיך פון גרויס אויפרעגונג.

— דיין גאָט האט מיט מיר א נס גע- טהאָן. ער האָט אזוי געמאכט אז איך זאל געבראכט ווערען דאָ כדי דו זאָלסט מיר נאכהער ראטעווען.

הלאה איז צוגעקומען געהנטער צו משה'ן, ווי זי וואָלט געציטערט אז מען זאל איהר פון איהם מיט געוואלד נישט אוועקנעמען.

נאכדעם ווי נאך עטליכע טעג זיינען פערלאָפען און יתרו האט קיין שפור נישט געהאט פון זיין טאכטער הלאה'ן, האט זיך דער טרויער אין זיין הויז פערגרעסערט. אלע האבען שוין באלד אויפגעגעבען די האפענונג ווען עס איז צו זעהן הלאה'ן צווישען די לעבעדיגע. אלע טעכטער פון יתרו האבען אנגעטאן קליידער פון טרויער און צוזאמען מיט זייער מוטער האבען זיי געקלאַנגט און בעוויינט זייער אינגסטע שוועסטער הלאה'ן. נאך גרעסער איז געווען דער צער פון צפורה'ן, זי איז געפאלען א קרבן ווייל זי האט געוואלט איהר קומען ארויסהעלמען.

— מיין ליעבע ניציגע שוועסטער! — האט צפורה געקלאַנגט — דו האסט מקריב געווען דיין לעבען פאר מיר, דיין געטרייהייט זון איבערגעבענהייט צו מיר, האט פעראורזאכט דיין אומגליק... אה, ניין! איך וועל נישט רוהען ביז וואנען איך וועל טרעפען יענעם גרוי- זאמען מאן וועלרער האט דיר אויף אזא שוידערליכען אופן ארויסגענארט פון הויז.

— וואס קענסטו, מיין טאכטער, אליין אויפטאגן! — האט שרה זיך צו איהר אפגערופען. — מיין אומגליק און בראך איז גרויס גענוג, דו וועסט בלויז איינשטעלען אויך דיין לעבען אין סכנה אבער העלפען וועסטו נישט קע- נען!

קעגען איהר שוועסטער און די פאסטור-
כער.

— אה, פלייח! — האט צפורה
אויסגערופען מיט שרעק — משה איז
אין געצעלט ניטא... איך האב דארטען
געטראפען צוויי פרעמדע מענער... זיי
שלאפען דארטען! וואס קען דאס בע-
דייטען!

בערוהיג זיך מיין שוועסטער! משה
מוז זיך געפינען ערגיץ וואו נעבען די
שאף! — האט פלייח אויסגערופען —
דו ווייסט דאך ווי גוט הערציג משה איז,
ער האט וואהרשיינליך דערזעהן צוויי
פרעמדע מענשען, וועלכע זיינען מיעדע
פון וועג, האט ער זיי געגעבען א פלאץ
זיך אויסצורוחען. לאמיר איהם א זוך
טהאן און מיר וועלען איהם באלד גע-
פינען.

צפורה און פלייח מיט די צוויי פאס-
טוכער האבען גענומען זוכען משה'ן
אבער אין ערגיץ איהם ניט געזעהן.

— אה מיין הארץ שרעקט אין מיר!
איך האב מורא אז אן אומגליק האט
פאסירט מיט איהם! — האט צפורה
אויסגערופען — די שאף זיינען צור-
שפרייט ווי עס וואלט שוין לאנג ניט
געווען ווער עס זאל אכטונג געבען אויף
זיי...

— מעגליך אז משה שלאפט ערגעץ
וואו אונטער א בוים — האט פלייח גע-
זאגט און אין איהר שטימע האט זיך אן
אומרוהיגקייט בעמערקט.

— משה שלאפט קיין מאָל נישט ביי-
טאָג! האט צפורה געזאָגט און די
טרעהרען האָבען איהר געשטיקט.
זיי זיינען געגאנגען ווייטער און
צפורה האָט אלץ גערופען משה! משה!
אָבער קיין ענטפער אחוץ דעם עכא האָט
זי נישט בעקומען....

— אַה מיין גאָט! האָט צפורה אויס-
געבראכען אין א געוויין! בעשיי דאך
מיין ליעבען מאן! וואס האָט געקענט
מיט איהם פאסירען?

— מיין שוועסטער, דו ווייסט דאך
אז מיט משה'ן האָט גאָר נישט געקענט
פאסירען. ער איז שטארק גענוג זיך צו
בעשיצען פון אן איבערפאל. לאָמיר

טער! — צפורה און פלייח אויסגערוי-
פען און אין דער בעגלייטונג פון די
צוויי פאסטוכער האבען זיי זיך פער-
נומען אויף דעם לענגערן וועג וואס
פיהרט צו דעם מדבר פון חורב.

די זון איז נאך געווען אין מיטען
הימעל ווען צפורה, פלייח און די צוויי
פאסטוכער זיינען אנגעקומען אין חורב.
פון ווייטען האבען זיי געקענט בעמער-
קען די שאף. זיי האבען זיך גענומען
דערנעהנטערן און באלד האט צפורה
בעמערקט משה'ס געצעלט. זי האט
נאנץ שנעל גענומען טרייבען איהר איי-
זעל און זי איז געווען א היבש שטיקעל
וועג אפריהער פון איהר שוועסטער און
די פאסטוכער, וועלכע זיינען איהר נאכ-
געריטען עטוואס לאנגזאמער.

— משה! — האט צפורה הויך
אויסגערופען און איהר שטימע האט
אפגעקלונגען אין דער שטילקייט.

צפורה האט ערווארטעט אז אט
באלד, באלד וועט משה ארויסגעהן פון
זיין געצעלט און איהר ענטקעגען קר-
מען. זי האט א קליינע וויילע געווארט
און ווען זי האט געזעהען אז ער קומט
נישט ארויס האט זי נאך העכער אויס-
גערופען.

— ער מוז פיעללייכט דרעמלען יעצט
האָט צפורה ביי זיך א טראכט געטהאָן,
כאָטש זי ווייס אז משה שלאפט קיין
מאָל ניט בייטאָג, ווען די שאף פיסערען
זיך. זי האָט אויפגעהויבען איהר קאפ
און געקוקט אויף אלע זייטען, זי האָט
געמיינט אז ער געפינט זיך פיעללייכט
ביי דעם קוואל וואסער. באלד אָבער
האָט זי געזעהען און דארטען געפינט ער
ווי אויך ניט, און איז דעריבער גלייך
צוגעריטען מיט'ן אייזעל צום געצעלט.
זי האָט צוגעבונדען דעם אייזעל און איז
גלייך אריין אין געצעלט. ווי גרויס איז
איהר ערשטוינונג געווען, ווען זי האָט
געטראפען אין דעם געצעלט צוויי פרעמד-
ע פארשיינען ליגענדיג אויסגעצויגען
אויף דעם באַדען פון געצעלט און
כראפענדיג זעהר שטארק. זי איז שנעל
ארויס פון געצעלט און געלאָפען אנט-

דערלאזען! — האט זיך דער בענגלייטער אפגערופען — אונזער הויפט האט פאר איהר בעצאהלט פופציג שטיקער זילבער און איד האב זיך אָנגענומען איהר צו בענגלייטען! אויב דו וועסט איהר נישט לאָזען מיט מיר צוריקגעהן, וועל איד גלייך אלעמען איבערגעבען און מיר אלע וועלען איהר פון דיר מיט געוואלט אוועקנעמען.

— איד וועל ראָד נישט פערלאנגען אז דיין הויפט זאל איהר בעפרייען אהן קיין אויסלייז געלט! — האט משה זיך צו איהם אפגערופען — איד וועל שוין מיט דיין הויפט דורכקומען, און איד בין זיכער אז ער וועט נישט וועלען פעהאלטן טען א טאכטער פון זעהר א חשוב'ען בירגער פון מדין, אלס זיין שקלאפין.

— וועסטו מיט מיר געהן צו דעם קאר-ראוואן! — האט דער פרעמדער גע-פרעגט משה'ן.

— געוויס וועל איד מיט דיר מיטגעהן — האט משה איהם געענטפערט.

— וועסטו מיר פילייכט געבען א טרונק וואסער!

— דער קוואל איז נישט ווייט פון דאנען — האט חלאה אויסגערופען, און איד וועל שוין אין דער זעלבער צייט אויך אנשעפען וואסער פאר די איבריגע. זיי זיינען אלע דריי אוועק צום קוואל און משה האט אָנגעפיהלט די לאַגען מיט וואסער און גלייך נאָכדעם איז ער אוועק מיט חלאה'ן און איהר בענגלייטער צום קארראוואן.

— פריעדען צו אייך מיינע הארען! — האט זיי משה בעגריסט.

די מענשען פון קארראוואן האָבען זיך אלע אויפגעשטעלט מיט ערשטוינונג. חלאה'ס בענגלייטער האט דעם הויפט עפעס אריינגעשושקעט אין אויער און יענער האט זיך גלייך געכאפט פאר'ן שווערד!

— ניין! איד וויל איהר נישט אָפגעבען זיך געבען! איד האב פאר איהר בעצאהלט פופציג שטיקער זילבער און איד האב

אויסוועקען די מענער וועלכע שלאָפען אין משה'ס געצעלט. פיעללייכט וועלען זיי אונז קענען זאָגען וואו משה געפינט זיך.

מיט א שווערע הארץ האט זיך צפורה מיט איהר שוועסטער אומגעקעהרט צו משה'ס געצעלט. די צוויי פרעמדע מענ-שען האָבען נאָך גאנץ געשמאק געכראָפערט.

א וויילע זיינען ביידע שוועסטער גע-שטאנען און בעטראכט די שלאָפענדע פרעמדע מענער. זיי האָבען אויסגעקוקט אזוי מאָדע און קאָמיש, און זייער חראָפען איז געווען אזוי שטארק, אז ווען צפורה'ס און פליה'ס הערצער וואָלטען נישט זיין פארביטערט, וואָלטען זיי אויסגעבראכען אין א הילכיגען געלעכ-טער...

דער קארראוואן איז שוין געווען אָפגעגאנגען מיט מיר א היבש וועג אין מדבר — האט זי געזאָגט כליפענדיג און פלוצלונג האָבען זיך אויף דעם קלאָרען הימעל בעוויזען וואָלקענס און די מענ-שען פון קארראוואן האָבען גלייך געזעהן אז א זאמד שטורעם קומט אָן. זיי האָ-בען זיך פערקערעוועט צום מדבר חורב און מיר האָבען זיך קוים דערשלעפט צו דיזען פלאץ. איד האב אין מיינ האר-צען דיין גאָט... ווייל איד בין געווען זי-כער אז דו געפינסט זיך נאָך דא... און יעצט געה איד דאָס אַנשעפען פרישען וואסער פון דעם קוואל און דויער מאן איז פון דעם הויפט געשיקט געוואָרען מיר צו בענגלייטען און צו היטען איד זאל נישט ענטלויפען... אה, משה, איד ווייס נישט וואָס וועט יעצט מיט מיר פאסירען, דער קארראוואן איז זעהר גרויס און די מענשען זיינען אלע בעוואָפּענט... און איד בין זיכער אז ער, דער הויפט וועל-כער האט מיר פון ערב'ן אָפגעקויפט וועט מיר נישט וועלען בעפרייען!

— בערוהיג זיך חלאה! — האט משה זיך אָפגערופען צו איהר, איד וועל נישט דערלאזען אז מען זאל דיר פון דאנען אוועקנעהמען. וואָס מיינסטו, דו וועסט נישט

בעשלאסען איהר צו נעמען פאר מיין קעבס ווייב!
 — מיין פריינד! — האט משה זיך אפגערופען צו איהם מיט א געלאסענע שטימע — דיזע יונגע מיידעל איז נישט קיין שקלאפין, זי איז די טאכטער פון יתרו און זי איז מיין שוועגערין... דערריבער קענסטו פערשטעהן אז ווען גאט האט מיט איהר אזא נס געטהאן און דורך דעם זאמד שטורעם פעראורזאכט אז זי זאל געבראכט ווערען אהער, וועל איך דאך נישט דערלאזען אז זי זאל אוועקגען מיט דיר אלס א שקלאפין.

— איך האב דאך דיר געזאגט אז זי האט געפונען חן אין מיינע אויגען, און איך וועל איהר פערעכענען אלס מיין קעבס ווייב!
 — דיזע רעכט איהר אפצוגעבען אלס פרוי אדער קעבס ווייב בעלאנגט צו איהר פאטער און דו האסט קיין רעכט נישט אויף איהר!

— ווער ביזטו דאס, אז דו וועסט מיר זאגען א דעה! — האט דער הויפט געדריקט זיינע פויסטען פון כעס — איך האב איהר געקויפט און פאר איהר זעהר א גרויסען פרייז בעצאהלט און זי איז מיין אייגענטהום.

זעהסטו דען נישט אז זי איז געפאנגען געווארען פון שלעכטע מענשען און רויבער — האט משה געזאגט — און דו האסט קיין רעכט נישט געהאט איהר אפצוקויפען פון זיי.

— זי האט אליין, מיט איהר אייגען מויל צוגעגעבען אז זי איז א שקלאפין!
 — האט דער הויפט אויסגערופען. איך איך האב זיך טאקע געקווינקעלט בעת מעשה, איך בין זיך מודה אז מיר איז אויסגעקומען די זאך פערדעכטיג און איך האב איהר געפרעגט אויב זי איז ווירקליך א שקלאפין און זי האט מיר געזאגט אז איהרע עלטערען זיינען געווען שקלאפען און זי איז אויך א שקלאפין.

מישה האט א סוף געטהאן אויף חלילה! און זי האט אויסגערופען מיט טרעהרען אין די אויגען.
 — עורב האט מיר געצוואונגען אזוי לען.

— אבער וואס בין איך שולדיג, אז דו האסט מיר געזאגט א ליגען ווייל דו ביזט דערצו געצוואונגען געווארען! — האט דער הויפט אויסגערופען — דו האסט מיר געזאגט אז דו ביזט א געבאָר רענע שקלאפין און אויף דעם סמך האב איך דיר געקויפט און בעצאהלט פופציג שטיקער זילבער. יעצט געהערסטו צו מיר און מיט מיר וועסטו געהן!

— איך וועל דיין שאדען גוט מאכען!
 — האט משה געזאגט — אבער דו מוזט איהר בעפרייען.

— איך וויל פון גאר נישט וויסען!
 — האט דער הויפט זיך א בייזער גע- טהאן — מיט מיר וועט זי געהן און אויב דו וועסט מיר מאכען שטערונגען, וועסטו ערנער מאכען!

— ווי אזוי וועסטו קענען בערוהיגען דיין געוויסען! — האט משה זיך צו איהם געווענדעט — ווען דו וויסט אז דיזע יונגע מיידעל איז אוועקגערויבט געווארען פון איהרע עלטערען, פון אלע איהר נאָהענטע און גוטע פריינד... ווי פיעל טרעהרען האָבען שוין איהרע על- טערען פארגאסען דורך די עטליכע טעג וואס זיי האָבען איהר אַרומגעזוכט און נישט געפונען... שטעל זיך פאַר ווען אימיצער וואָלט דיין טאָכטער געפאַנגען און זי וואָלט זיך געפונען אין אזא לאַגע. — אבער איך וועל איהר קיין שלעכ- טעם נישט טהאן! — איז דער הויפט געריהרט געווארען פון משה'ס לעצטע ווערטער, איך האב דאך איהר געקויפט צו פערקויפען אלס שקלאפין און איך האב גלייך מיין בעשלוס געענדערט... איך וועל איהר צונעמען פאר מיין קעבס ווייב, איך וועל איהר זעהר גוט בעהאנד- לען.

די איינוואהנער פון מדין זיינען גאנץ רייף און זיי נויטיגען זיך אויך אין זיך און אין אנדערע זאכען, פרובירט דיזען מאל צו האנדלען מיט מדין, און איד ביי זיכער אן איהר וועט שטענדיג קור מען אהין.

— ניין! — האט דער הויפט אויס- גערופען— איד וועל נאך מדין נישט געהן. איד ווייס אז דו ווילסט מיר אהין פערנארען כדי איד זאל נאכהער פער- לירען די שקלאפיון וואס איד האב גע- קויפט.

— דו וועסט דערצו נאך נישט צו- לעגען— האט משה איהם געענטפערט— דו וועסט פון איהרע עלטערן קריגען צו- דיק דיין געלט וואס דו האסט בעצאהלט און דערצו נאך אנדערע מתנות. ווייל איהרע עלטערן זיינען זעהר רייך, און זיי וועלען דיר געוויס בעלוינען פאר דעם.

— אבער איד האב נישט קיין חשק איהר אויפצוגעבען— האט דער הויפט אויסגערופען— און טאקע דעריבער וועל איד יעצט נישט ריזען נאך מדין.

— זעהסטו דען נישט אז דאס איז געווען דער ווילען פון דעם אלמעכטיגען גאט! — האט משה צו איהם געזאגט— ער האט דעם פירכטערליכען זאמד- שטורעם אנגעשיקט כדי איהר זאלט זיך אלע אומקעהרען אהער. איהר זייט אלע שטארק מיער און דורשטיג געווא- רען און איר האט חלאה'ן געשיקט צום קוואל, דאס אלעס האט גאט געמאהן כדי איד זאל איהר דערזעהן און זי אויסלייזען פון אייערע הענט. יעצט ווי אזוי וועט איהר קענען געהן גענען דעם ווילען פון גאט, ווייל איהר וועט איהם דערצארענען וועט ער אויף איר אנט- שימען אן אומגליק. איהר וועט געפינען אנדערע שמרויכלונגען אין אייער וועג. דער בעשעפער פון דער וועלט האט אלע מענשען בעשאפען גלייך און ער דולדעט נישט ווען איינער קויפט אדער פער- קויפט א צווייטען פאר א שקלאף, און כפרט אין דיזען פאל ווען איהר ווייסט שוין אז חלאה איז נישט קיין שקלאפיון. א שרעק איז אנגעפאלען אויף די אי-

— מעגליך אז איהר וועט זיין גוט ביי דיר — האט משה געזאגט — אבער דו דארפט אריינגעהן אין דער לאגע פון איהרע עלטערען. זיי וועלען דאך נאך נישט ווייסען וואס מיט זייער טאכטער האט פאסירט.

— נו, יעצט אז דו ווייסט פון דעם וועסטו זיי בערוהיגען!

— ניין, זיי וועלען זיך קיינמאל נישט בארוהיגען, כל זמן זיי וועלען איהר נישט זעהן! און איד, איד וועל איהר נישט אפלאזען... איד וועל איהר אויס- ליזען פון דייע הענט.

— דו וועסט איהר אויסלייזען! — האט זיך דער הויפט פאנאנדערגעלאכט — דו ביזט דאך אז ארימער פאסטור פון וואגען וועסטו דא געהמען אזוי פיעל געלט?

— אויב איד האב ניט מיט זיך קיין געלט, האב איד דא גענוג שאף און רינ- דער און איד וועל פאר חלאה'ן דיר גע- בען וויפיעל שאף דו וועסט פון מיר פערלאנגען!

— וואס פאר א נוצען קען איד יעצט האבען פון דייע שאף, אז מיר דארפען וואנדערען אזא ווייטען וועג. מיר קע- נען קיינע בהמות מיט זיך נישט מיט- שלעפען, און שפייז האבען מיר אנגע- גרייט זעהר פיעל, אז עס וועט אונז קלע- קען פאר נאך א לענגערען וועג.

— און וואוהין געהט איהר, מיינע פריינד! — האט משה זיך אפגערופען מיט א פריינדליכע שטימע און מיט וואס האנדעלט איהר?

מיר געהן נאך כנען. מיר בריינגען אהין די גוטע זייד פון דמשק און ווען מיר פערקויפען דאס, דאן קויפען מיר אויף די זאכען אין וועלכע מיר נויטיגען זיך און נאכהער קעהרען מיר זיך אום אהיים.

— פארוואס זאלט איהר אייערע לע- בענס איינשטעלען אין גרויס געפאהר — האט משה צו זיי געזאגט— איד בין זיכער אז איהר וואלט געקענט טאהן זעהר א גוטען מסחר מיט די מדינים.

לען זיך אייניגע פון אייך אפשטעלען דא און אכטונג געבען אויף מייע שאף, און אויב דו וועסט האבען א קליין שאף דען דערפון וועט מיין גאנצע שאף גע- הערען צו אייך אלעמען.

— גוט, מיר שטימען איין דערצו!
— האבען זיך געהערט שטימען.

דער הויפט האט זיך נאך געקווייג- קעלט פאר א היבשע וויילע, ער האט נישט געקענט בעשליסען ווי צו האנדל- לען אין דיווען פאל. ער זעהט אז דער מאן האט געוואונען אלע הערצער פון די מיטגלידער פון קאראוואן.

— גוט! — האט ער אויסגערופען — ווער פון אייך אין וויליג צו פערבלייך- בען דא מיט די שאף וואס וועט זיין אלס משכון ביז וואגען מיר וועלען זיך דא צוריקסעהרען אהן א שארען.

— איד וועל בלייבען! — האט אייך גער פון זיי, א קורצגענוויקסיגער, זיך אפגערופען.

— יעצט דארפען מיר געפינען נאך איינעם וועלכער וועט וויליג זיין דא צו פערבלייבען מיט דיר!

ער האט לאנג נישט געדויערט און נאך איינער האט זיך געמאלדען.

משה האט זיי אנגעפיהרט צו זיין גע- צעלט, און זיי אנגעצייגט אויף די שפיץ און זיי אנגעזאגט ווי אזוי זיי זאלען זיך דא אויפפיהרען און איז גלייך מיט דעם גאנצען קאראוואן זיך פערקירעוועט צו דער ריכטונג פון מדיון.

חלילה איז געווען איבערגליקליך מיט דעם געדאנק אז אט באלד וועט זי וויר- דער ווערען פריי. יע זי האט אלעס צו פערדאנקען דעם וואונדערבארען משה'ן ער האט בעוויזען אז נישט נאר מיט דעם כוח פון זיין פויסטע קעז ער בע- זייגען, נאר אויך מיט דעם כוח פון זיין מויל, זי האט גענומען א טראכט טאהן אז באלד, באלד וועט זי דערזעהן איהר רע ליעבט פאר אלעמען, איהרע שוועסטער, זי וועט פאר אלעמען דערזעהלען דעם גרויסען נס וואס מיט איהר האט פאר- סירט און ווי אזוי משה האט איהר גע- ראטעוועט. זי האט א קוק געטהאן אויף דעם הויפט וועלכער האט געריטען

בעריגע מענשען פון קאראוואן, און זיי האבען צווישען זיך שטילערהייט גע- רעדט:

— דער מאן איז גערעכט, מיר הא- בען שיער אונזערע לעבענס פערלארען, איד האב שוין דיווען מדבר פיעלע מאל דורכגערייזט, און איד האב קיין מאל אזא שרעקליכען זאמד שמורעם נישט געזעהען — האט איינער זיך אפגע- רופען.

— עס איז ביי מיר קיין צווייפעל נישט אז די געטער פון דמשק ווילען אויף אונז אויסניסען זייער צארן, אויב מיר וועלען נישט אומקעהרען דיווע מיר דעל צוריק צו איהרע עלטערן, זי מוז זיין זעהר א הייליגע, אז אזא גרויסער נס איז צו איהר געטאהן געווארען.

— דער מאן, וועלכער זאגט אז ער איז איהר שוואגער שיינט מיר אויך צו זיין א געטליכער מאן! — האט נאך איינער זיך אפגערופען— זיינע רייד זיי נען ווי פלאס פייער און זיינע אויגען, זיי ווארפען א א שרעק אויף אונז אלע- מען.

— לאמיר ראטהען אונזער הויפט איהם נאכצוגעבען אז נישט האב איך מורא וועלען מיר ערגער מאכען!

— מיר גלויבען — איז איינער פון דעם קאראוואן צוגעגאנגען גאנץ נאך הענט צו דעם הויפט— אז מיר זאלען אנגעהמען די עצה פון דיווען מאן און לאמיר פרובירען פערבינדען א מסחר מיט די מדיונים!

— זעהסטו דען נישט אז ער איז דאמיט אויסען זיין אייגענער טובה און די טובה פון דיווער שקלאפין, וואס ווע- לען מיר טאהן ווען מיר וועלען אנקור מען זאל מיר מדיון און איד וועל פערלאנגען מען זאל מיר אומקעהרען די געלט וואס איד האב פאר איהר בעצאהלט, און אנה שטאט דעם וועט מען אונז בעפאלען און איהר אוועקנעהמען פון מיר מיט גע- וואלד.

— פאר דעם בייך איד ערב! — האט משה זיך אפגערופען.— ווייסטו וואס, איד וועל מיט אייך מיטגעהן אהין, און אויב דו טרויעסט מיר נישט, דאן זא-

לינגען איהם צו כאפען אזוי שנעל, און צוליעב דעם פערבלייבען לענגער אין מדין וועל איר נישט קענען.

— איר ווייס דעם געהוימען פלאץ וואו ערב און זיין באנדע האלטען זיך אויף! — האט חלילה געזאגט—זיי האב בען מיר אהין געבראכט און זייענדיג זיכער אז איר וועל שוין זיך קיינמאל נישט צוריקקעהרען און זיי נישט ארויס געבען, האבען זיי זיך פאר מיר נישט געזיט. איר האב גאנץ גוט בעמערקט די וועגען וואס פיהרען אהין, און איר ווייס גענוי וואו דער פלאץ געפינט זיך! איר בין זיכער אז עס וועט לאנג נישט נעהמען און מיר וועלען זיין דארטען.

— אויב דו וועסט מיר קענען פער זיכערן אז זיי וועלען אונז נאכהער קיין שלעכטעם האבען זיי זיך פאר געזיט וויס קומען עדות זאגען געגען זיי. — האט דער הויפט געענטפערט—אבער ווען איר וועל אויסגעפינען אז אונזער גאנצע טרהה איז אומזיסט, און מיר קענען נישט טאהן קיין מסחר מיט די איינוואהנער פון דיין שטאדט, דאן וועסטו אונז אלעמען מוזען בעצאהלען פאר אונזער טרהה אויסער די פופציג שטיקער זילבער וואס איר האב פאר איהר בעצאהלט.

— פאר דעם האב איר דיר שוין ערב געווען! — האט משה געזאגט—און יעצט קען איר דיר נאר אמאל פערדין כערן, אז אויב מיר וועט געלינגען צו פאנגען די פערברעכער און זיי פער משפט'ן, דאן וועט א העלפט פון זייער פערמעגען אפגעגעבען ווערען צו דיר און צו דייער מיטרייענענע. איר און מיין שווער וועלען דערפון גאר נישט נעהן מען.

איר וועל זיי אויפוועקען! — האט פלייח זיך אפגערופען צו צפורח'ן און איז גלייך צוגעגאנגען צו זיי און זיי אגעהויבען צו וועקען. איינער פון די שלאפענדע האט עפעס א בורטשע גע'טהאן און זיך איבערגעדעהט אויף'ן צווייטען זייט און ווידער גענומען כרא'פען.

א היבשע וויילע האט גענומען איידער

אויפ'ן קעמעל געבען איהר. זי וואלט קיינמאל נישט געגלויבט אז ער וועט זיך אונטערגעבען. איהר האט זיך גע'דוכט אז אהן א קאמפף וועט ער איהר נישט אפגעבען, און כאטש זי איז גע'ווען זיכער אז אין א קאמפף וועט איהר העלדישער שוואגער ארויסקומען דער זיעגער ווי ער האט עס בעוויזען געבען בריגעס און מדין בעת ער האט גע'קעמפט געגען אזוי פיעל פאסטוכער, דאך אבער האט זי זיך שטארק געשרא'קען פאר א קאמפף. זי ווייס אז דער קאראוואן איז בעוואפענט און זיי וואל'ט טען נאך פילייכט איהם פערוואונדעט.

משה איז אויך שטארק צופרידען גע'ווען, וואס איהם איז געלונגען איבער'צוריידען דעם קאראוואן מיט איהם מיט צוגעהן נאך מדין. ער זעהט דאך אז נישט אלע מענשען זיינען פערדארבען, זיי זיינען אנוויסענער, זיי האבען נישט קיין בעגריפע פון זייער חוב איינער צום צווייטען, אבער ווען מען ערקלערט זיי, ווען מען לערענט זיי, קען מען פיעל ענדערען פון שלעכטס צום גוטען. מען זארגט בלויז וויסען ווי אזוי אנצוצייגען פאר זיי דעם גוטען וועג, און זיי וועלען שוין אליין נאכפאלגען. באלד אבער איז איהם ארויפגעקומען אויף דעם געדאנק וועגען די רשעות פון ערב'ן און זיינע נאכפאלגער. יע, ווען אימיצער בעגעהט אזא שוידערליכען פערברעכען און גנב'עט א מענשען און פערקויפט איהם פאר א שקלאף אזא מאן איז שרעקליך פערדארבעט און עס איז קיין האפענונג פאר איהם נישטא, ער זאל ווידער גוט ווערען. אזא פערברעכער פערדינט דעם טויט! בעשלוסט משה ביי זיך.

— מיין פריינד! — האט זיך משה אפגערופען צו דעם הויפט — זעהר א גרויסען פערברעכען איז בעגאנגען דער וועלכער האט מיין שוועגערין גע'גנב'עט און זי צו דיר פאר א שקלאפין פער קויפט. אויב עס וועט מיר געלינגען איהם צו בריינגען צו גערעכטיגקייט וועסטו זיין וויליג צו זיין אז עדות גע'גען איהם?

— איר צווייפעל אז דיר וועט גע'

זיך צוריקהערען מיט דעם גאנצען קא-
ראוואן.

א טויט שרעק איז אנגעפאלען אויף
צפורה'ן. . . ווער ווייס האט זי זיך גע-
טראכט, אפשר האט א קאראוואן בעד
פאלען איהר מאן, און איהם גענומען
געפאנגען. . . ניין, אבער דאס איז דאך
אונמעגליך! משה וועט זיך נישט לאזן
זען נעהמען געפאנגען. . . ער וואלט מיט
זיי געקעמפט און ער וואלט זיך נישט
אונטערגעגעבען. . .

— איד בעט אייך, מיינע הארען —
האט צפורה זיך אפגערופען מיט טרעה-
רען אין די אויגען — טהוט מיר די גע-
פעליגקייט און זאגט מיר וואוהין מיינ
מאן, דער פרידערדיגער פאסטויד פון
דיעזע שאף, איז אוועקגעגאנגען. איד
האב מורא פלייכט איז עפעס אן אומ-
גליק מיט איהם פאסירט. . .

די צוויי מענשען האבען זיך איבער-
געקוקט, צווישען זיך א וויילע געשוש-
קעט און נאכהער האט איינער פון זיי
זיך אפגערופען:

— דו דארפט גארנישט זארגען ווע-
גען דיין מאן, פריעדען איז צו איהם.

— איד וועל דיר מיינ האר זעהר
דאנקבאר זיין! — האט צפורה צו איהם
זיך ווידער געווענדעט אויב דו וועסט
מיר דערצעהלען ווי אזוי האט עס פאר-
סירט אז איהר ביידע זאלען דא פער-
בלייבען אין מיינ מאן'ס געצעלט.

— אויב דו וועסט אונז פערשפרע-
כען מעהר נישט צו בעלעסטיגען וועגען
די שאף ביז וואגען אונזערע מיטרייזענ-
דע וועלען זיך אומקעהרען פון מדין,
און ביז וואגען אונזער הויפט וועט אינז
פערזיכערען אז אלעס איז געשליכט
געווארען אויפ'ן בעסטען אופן וועלען
מיר דיר אלעס דערצעהלען.

— מו פערשפרעכען! האבן
צפורה און פליטה מיט אמאל אויסגע-
רופען.

— גוט, איד וועל אייך דערצעהלען
אלע איינצעלהייטען — האט דער הע-
כערער מאן זיך אפגערופען — מיר זיי-
נען א קאראוואן פו דמשק און מיר זיי-
נען געפאהרען האנדלען אין כנען.

צפורה'ן און פליטה'ן איז געלונגען זיי
אויפצואוועקען. . .

די פרעמדע האבען גענומען רייכען
די אויגען. זיי האבען ביידע מיט אמאל
א גענעץ געטהאן, און ווען זיי האבען
בעמערקט צוויי פרויען האבען זיי זיך
שנעל אויפגעהויבען פון זייער פלאץ.

— ענטשולדיגט מיר מיינע הארען,
אבער איד בין משה'ס פרוי, קענט איהר
מיר פיעללייכט זאגען וואו מיינ מאן גע-
פינט זיך?

א וויילע האבען די צוויי מענער אנה-
געקוקט די צוויי פרויען און באלד האט
דער קורץ געוויקסיגער אריינגערוימט
זיין חבר אין אויער.

— איד האב מורא אז זיי ווילען פון
אונז ארויסנארען די שאף, און דעריבער
זיינען זיי געקומען מיט אן אויסרייד.

— דו ביזט גערעכט, מיינ פריינד,
האט דער צווייטער איהם צוריק אריינ-
געשושקעט אין אויער. זיי ווילען מיט
אן אויסרייד פון אונז די שאף אוועק
נעהמען, און דערנאך וועט מען אונז בעד
שולדיגען. ניין! מיר טארען זיך ניט
אונטערגעבען!

— וואס איז אייער פארלאנג? —
האט דער קורצעוויקסיגער זיך געווענד-
דעט צו זיי.

— איד האב דיר דאך געזאגט —
אז מיינ מאן איז דער פאסטויד פון דיזע
שאף וואס פיטערט זיך דא לעבען זיין
געצעלט און איד וואלט וועלען וויסען
וואו ער געפינט זיך. . . ווייל איד קען
נישט פערשטעהן ווי אזוי ער וועט איר
בערלאזען די שאף און אוועקגעהן.

— אהא! — האט דער העכערער מאן
אויסגערופען — איד האב אבער גלייך
פערשטאנען אז איהר ווילט פון אונז
אויסנארען די שאף! אבער ניין! איהר
וועט פון אונז גארנישט ארויסקריגען!
— האט צפורה אויסגערופען מיט פער-
צווייפלונג.

די שאף בעלאנגט צו אונז! — האט
דער קירצערער מאן אויסגערופען. מיר
וועלען נישט אפטרעטען פון די עיני-
פלאץ ביז וואגען אינזער הויפט וועט

אין פאל אונזער הויפט וועט נישט זיין צופרידען, בעלאנגט די גאנצע שאף זי אונז!

— אה, משה און ח'לה זיינען אין מדון! — האט צפורה זיך אפגערופען מיט גרויס פרייד, לאמיר זיך שנעל צו ריקשהרען קיין מדון!

— ווי עס ווייזט אויס, האבען מיר זיך אויפ'ן וועג אויסגעמיטען! — האט פלילה אויסגערופען און צוזאמען מיט איהר שוועסטער זיך געזעצט אויף די אייזלען און שנעל פערשוואונדען גע- ווארען פון יעניש פלאץ...

אונגעהויער גרויס אין געווען די שמחה אין יתרו'ס הויז, ווען משה איז אָנגע- קומען מיט ח'לה'ן. טרעהרען פון פרייד, קושען און האלצען מיט זייער טאכטער וועמען זיי האבען שוין געהאלטען פאר א פערלארענע.

ח'לה האט זיי אלעס דערזעהלט, און יתרו און שרה האבען פון גרויס גליק נישט געוואוינט וואס פריהער צו טאהן.

— צום ערשטען דארפסטו אומקעהר רען צום הויפט די פופציג שטיקער זיל- בער! — האט משה זיך אפגערופען צו יתרו'ן און נאכהער וועלען מיר זיך בע- ראטען וואס ווייטער צו טאהן.

דער גאנצער קאראוואן איז אריינגע- פאהרען אין יתרו'ס הויף און יתרו איז זיי גלייך אנטקעגען געקומען.

— פריעדען איז אייער קומען צו מיר! — האט יתרו זיי אלעמען בע- גריסט און איז גלייך צוגעאנגען צו דעם הויפט און איהם אפגעזעהלט פופציג שטיקער זילבער. פון מיון טיעפסטען הארצען דאנק איד ריה, מיון פריינד! —

האט יתרו געדריקט זיין האנד... איד האף אז פון היינט אן וועלען מיר פער- בלייבען אייביגע פריינד! איד פערזי- כער איד אלעמען אז איהר זייט וויל- קאמען אין מדון, און איהר וועט דא טאהן זעהר א גוטען מסחר. איד האף אויך אז איהר וועט אונז העלפען צו ברענגען די פערברעכער צו גערעכטיג- קייט...

דער הויפט פון קאראוואן איז גע-

אויפ'ן וועג האט אונזער הויפט אָפּגע- קויפט א שקלאפין פאר וועמען ער האט בעצאהלט פופציג שטיקער זילבער. די שקלאפין האט אליין בעשטעטיגט אז זי איז א געבוירענע שקלאפין. א וויילע שפעטער נאך דעם מסחר, האט זי זיך פאנאדערנגעוויינט און געזאגט, אז זי איז נישט קיין שקלאפין. מיר האבן זיך צו איהרע רייד נישט צוגעהערט און פארטגעזעצט אונזער ריזע און מיר זיי- נען געצוואונגען געווארען צוריקצוקעהר רען זיך. און מיר זיינען צוגעקומען צו דעם נאָהענטסטען פלאץ וואו די סכנה פון זאמד שטורעם איז נישט אזוי גרויס.

מיר זיינען אלע געווען דורשטיג און די שקלאפין האט זיך אנגעבאטען צו ברענגען פאר אונז פרישע וואסער פון קוואל. מיר האבען מיט איהר מיטגע- שיקט א בעגלייטער און צו אונזער אלע מענס גרויס בעוואונדערונג, האט זיך די שקלאפין צוריקגעקעהרט מיט א מאן, וועלכער האט געזאגט, אז ער איז איהר שוואגער...

— אה, ח'לה! — האט צפורה אויסגעשריען — דאס איז דאך מיון שוועסטער ח'לה!

— יע, דאס איז ח'לה! — האט פלילה צוגעגעבען.

— ריכטיג אזוי איז טאקע געווען איהר נאמען! — האט דער קורצעוויק- סיגער אויסגערופען — יעצט זעהן מיר אז אלעס וואס דער פאסטור פון דיעזען פלאץ האט געזאגט איז אמת!

— און וואס האט ווייטער פאסירט? — האט זיך צפורה קוים געקענט בע- הערשען.

— דער פאסטור האט אונז אלעמען איבערגערעדט אז אנשטאט דורכצומאך כען די ריזע כיו כגען, קענען מיר אלע קומען אין מדון, און טאהן דעם זעלבען גוטען מסחר מיט די מדינים, ער האט אויך פערזיכערט אז אונזער הויפט וועט צוריקקעהרען די פופציג שטיקער זיל- בער וואס ער האט בעצאהלט פאר דער שקלאפין. און אונז ביידען האט ער איר בערגעלאזען דא צו היטען די שאף, און

זיך אָפּגערופען צו יתרו'ן און איז שנעל אַוועקגעגאַנגען.

— וואו איז צפורה? — האָט זי' מישה אָפּגערופען נאָכדעם ווי אלע האָד בען זיך שוין ביסלעכווייז בערוהיגט.

צפורה! — האָט שרה אויסגערופען — מיר האָבען גאָר פּערגעטען צפורה און פּלייגה זיינען דאָך אַוועק נאָך אַמאָל צו דיר אין מדבר. ווי עס וויוזט אויס האָבען זיי זיך מי' דיר אויסגעמיטען אין וועג.

— איך וועל זיי געהן בעגעגענען! — האָט מישה געזאָגט און מיטגענומען זיין שטעקען...

ווען ער איז אָפּגעגאַנגען א שטיקעל וועג, האָט ער פון ווייטען זיי בעמערקט אַנקומענדיג. ער איז שנעל זיי ענטקעט גען געקומען, און צפורה האָט איהר מאַן געקויפּט, דערציילענדיג איהם וועגן דעם שרעק.

— געלויבט איז אונזער גאָט וואָס ער האָט אונז אלעמען פּערהיט פון אן אומגליק! — האָט מישה געזאָגט און מיט זיי זיך אומגעקעהרט צו יתרו'ס הויז.

ווען די איינוואוהנער פון שטאָדט האָד בען זיך דערוואוסט וועגען דעם קאראד-וואן וואָס איז אָנגעקומען מיט סחורה פון דמשק — זיינען פיעלע געקומען מיט געלט צו קויפּען פון זיי. און אין א קורצע וויילע האָט דער קאראוואן אויספּערקויפּט די גאַנצע סחורה וואָס זיי האָבען מיט זיך געפיהרט.

— יעצט דאַרף אונז קיינעם נישט פּערריסען וואָס מיר האָבען משה'ן גע-פּאַלגט — האָט דער הויפט זיך אָפּגע-רופען צו די איבעריגע.

— יע, מיר פּערשפּאַרען דורכצומא-כען אזא געפּעהרליכע רייזע, און דער צו נאָך האָבען מיר פּערדינט א סך מעהר ווי מיר וואָלטען געקענט ערווארטען צו פּערדינען אין כּנען — האָט נאָך איינער זיך אָפּגערופען.

באלד זיינען אָנגעקומען סאָלדאַטען און בעאמטע און דער הויפט פיהרער האָט זיך אָפּגערופען צו משה'ן: איך גיב איבער די מיליטער אין דינע

ריהרט געוואָרען ביז טרעהרען פון יתרו'ס גאַסטפּרינדליכקייט; ער האָט איבערגעצעהלט די זילבער און זיך אָפּ-גערופען צו יתרו:

— דיין אידעם שיינט צו זיין א געטליכער מאן! איהם האָט געלונגען אונז איבערצוריידען מיר זאָלען אהער קומען. מיר האָבען גאָר קיינמאָל נישט גע'חלומ'ט צו קומען אין מדין... אבער זיינע רייד זיינען געווען אזוי איבער-צינגענד, אז מיר האָבען קיין אַנדער ברירה נישט געהאט ווי איהם צו פּאַל-גען.

יתרו האָט געהייסען צוגרייטען א גרויסארטיגען מאָלצייט פאר אלע מענ-שען פון קאראוואן, און דערוויילע גע-שיקט רופען די פיהרער פון ייטאָדט און זיי דעררעעהלט וועגען וואָס דא האנט דעלט זיך.

— אייב מיר ווינשען צו האָבען א מסחר פּערבינדונג מיט אַנדערע לענדער דארפּען מיר זעהן וואָס שנעלער ריין צו מאכען די וועגען פון די רויבער, וועלכע פּערטרייבען די ערליכע סחורים פון אונזער שטאָדט! — האָט יתרו גע-זאָגט —

יע, נאָך מעהר געפּעהרליך איז ווען דער אַנפירער פון דער רויבער באַנדע איז אונזער געוועזענער הויפט-ריכטער! — האָט זיך א פיהרער אָפּגערופען — ער וועט פּערדאַרבען פיעלע פון אונזערע יונגע לייט, מיר מוזען איהם געפיענען און בעשטראַפּען!

— מיין טאָכטער הלאה ווייס וואו זיי האַלטען זיך אויף. עמליכע טעג האָט מען איהר דאַרטען געהאַלטען ביז וואָד גען עורב האָט איהר פאר א שקלאפּין פּערקויפּט — האָט יתרו געזאָגט — אויב איהר וועט אונז מיטגעבען גענוג שוין וועלען מיר נאָך היינט מאכען א פּלוצלונגען איבערפאַל איבער זיי און איהם פּאַנגען און ברענגען צו גערעכ-טיגקייט.

— איך וועל זיך באלד אומקעהרען מיט די סאָלדאַטען און בעאמטע — האָט דער הויפט פיהרער פון שטאָדט

הענט, און איר האָף אז דו וועסט די שולדיגע פאנגען און זיי ברענגען צו מיר צו משפט'ן זיי.
— מיט גאטעס הילף האָף איר צו זיין ערפאָלגרייך! האָט משה זיך אָפגע'רופען — מיר מוזען אויסראמען די שלעכטע מענשען פון צווישען אונז.
משה, יתרו און חלאת האָבען גערי'טען פאָראויס און הינטער זיי זיינען געגאנגען די סאָלדאטען און בעאמטע מיט וואפען אין זייערע הענט.

חלאת האָט זיי אַלעמען געפיהרט צו דעם פערבאַרנענעם פלאַץ און זיי אָנגע'וויזען אויף דעם הייל. משה און די סאָלדאטען זיינען דארטען אריינגעקו'מען און האָבען דארטען קיינעם נישט געפונען אויסער פיעלע אָנגערויבטע הפצים.

— ווי אזוי קומסטו אהער! — האָט ערב אויסגעשריען און זיך א וואַרף גע'טאָהן אויף איהר.

חלאת האָ טויך עטוואָס אָפגערוקט און זי האָט אויסגע'רופען מיט א שמוי'כלעך:

— איר האָב יענע מענשען צו ווע'ר מען דו האָסט מיר פאר א שקלאפען פערקויפט, נישט געבליבען, בין איר פון זיי ענטלאפען, און זיך צו דיר צוריק געקעהרט.

— האָב איר דיר דען נישט געזאָגט, אז דו קענסט זיך מעהר ביי אונז נישט געפינען! — האָט ערב געזאָגט! און יעצט האָסטו פערדינט דעם טויט!

— פילייכט וועלען מיר איהר ווידער קענען פערקויפן פאר א שקלאפין צו עמיצען אנדערש — האָט זיך איינער פון דער באַנדע אָפגע'רופען צו ערב'ן.

— ניי, זי טאָר שוין פון דאנען קיין לעבעדיגע נישט ארויס'געהן — האָט ערב געזאָגט — ווייל זי ווערט דאך געוויס געזוכט פון איהר משפחה און אויך פון יענעם קאראוואן צו וועמען מיר האָבען איהר פארקויפט. זי האָט פארדינט דעם טויט.

ערב האָט ארויסגעצויגען זיין שווערד. חלאת איז עטוואָס אויף צוריק אָפגעשפרונגען.

פלוצלונג איז משה מיט די עטליכע סאָלדאטען ארויס פון זייער בעהעלטע'ניס.

משה האָט אָנגעכאפט ערב'ן פאר'ן האַנט און פון איהר ארויסגעריסען דעם שווערד.

די איבעריגע רויבער זיינען געקומען ערב'ן צו הילף, אָבער באלד האָט זיך

— זיי קעהרען זיך אום אין אווענד! — האָט חלאת זיך אָפגע'רופען — און אויב מיר וועלען צו ווארטען דאָ ביז אין אווענד, וועלען מיר זיי אַלעמען קענען פאנגען.

— אייניגע פון אונז זאָלען ליגען בע'האלטען אין הייהל און די איבעריגע זאָ'לען שטעהן פון ווייטען! — האָט משה געזאָגט, און ווען מיר וועלען זיי דער'זעהן וועלען מיר זיי ארוינגלען פון אַלע זייטען.

חלאת איז פערבליבען מיט משה'ן און עטליכע בעוואפענטע סאָלדאטען אין הייהל. יתרו און די איבעריגע סאָלדא'טען זיינען געווען אין דרויסען, זיי זיי'נען געשטאנען בעהאלטען הינטער די בויםער און געווארט אויף ערב'ן מיט זיין באַנדע זאָלען אָנקומען.

עם האָט שוין אָנגעפאנגען טונקעל צו ווערען פון ווייטען האָט יתרו בע'טרקט זיי אָנקומענדיג.

— מיר טאָרען זיך נישט ריהרען פון אונזערע פלעצער — האָט יתרו געזאָגט ביז וואנען זיי וועלען אַלע אריינגעהן אין הייהל, ווייל ווען זיי וועלען אונז דערזעהן, וועלען זיי זיך צוליפּען, און דאן איז מעגליך אז ערב וועט אירך אנטלויפן.

ערב האָט שוין אָנגעפאנגען טונקעל צו ווערען פון ווייטען האָט יתרו בע'טרקט זיי אָנקומענדיג.

— מיר טאָרען זיך נישט ריהרען פון אונזערע פלעצער — האָט יתרו געזאָגט ביז וואנען זיי וועלען אַלע אריינגעהן אין הייהל, ווייל ווען זיי וועלען אונז דערזעהן, וועלען זיי זיך צוליפּען, און דאן איז מעגליך אז ערב וועט אירך אנטלויפן.

אין שוידערליכע און שרעקליכע פאר-
בען האט משה פאר די שופטים געמאך
לען דעם גרויסען פערברעכען פון איי-
נעם וועלכער גנב'עט זיין מיטמענש און
פערקויפט איהם פאר א שקלאף. פאר
אזא פערברעכען דארף דער פערברעכער
בעשטראפט ווערען מיט דעם הארבסטען
שטראף. . . שטעלט זיך פאר וואס פאר
אן אומגליק דיעזע שרעקליכע פאסירונג
וואלט געווען פאר די משפחה פון דער
געפאנגענע. זיי וואלטען דאך זייער גאנץ
צען לעכען געקלאגט און געוויינט אויף
דעם גרויסען פערלוסט און זי חלאה
וואלט אן אומגליקליכע שקלאפין אפגע-
ווען איהר גאנצען לעבען...

— ער האט פערדינט דעם טויט פאר
דעם, — האט זיך געהערט א שטימע
פון המון.

— יע, עורב האט פערדינט דעם
טויט! — האבען נאך אנדערע אויסגע-
רופען. — ער האט מיט זיין פערברע-
כען פערבאמירינגט אונזער לאיד!

— עורב וועט פאר זיין פערברעכען
פערשטיינט ווערען פאר די אויגען פון
אלע בירגער פון אונזער שטאָרט האט
דער שופט ארויסגעלעבען זיין משפט.

מען האט גלייך גענומען עורב'ן און
איהם אוועקגעפיהרט אויף א בעזונדע-
רען פלאץ און יעדען פון המון האט אויף
איהם געווארפען א שטיין ביז וואנען
ער איז געטויטעט געווארען.

ווען עס איז געקומען צו משפט'ן די
איבעריגע רויבער, האט משה זיך אפ-
גערופען צו די שופטים:

— עורב האט אויף זיי געהאט זעהר
א שטארקען איינפלוס, און דעריבער קען
מען זיי נישט אזוי בעשולדיגען אזוי
ווי זייער פיהרער און איד וואלט זייער
שטראף פערקלענערט.

— דו ביזט גערעכט משה! האט דער
שופט געזאגט. די איבעריגע וועל איר
פערמשפט'ען צו זיען און געפנגניס
פאר עטליכע יאָהר, כדי אלע זאלען זעהן
און זיך דערפון א מוסר אראפנעהמען.

נאך דעם משפט האט דער המון גע-
נומען אויסרופען:

די טיהר פון הייזל אויפגעפענט און
יתרו מיט די איבעריגע סאלדאטען זיי-
נען אריינגעקומען.

עורב און זיינע מיטהעלפער האבען
גלייך דערוועהן אז זיי זיינען אריינגעפאר-
לען, און האבען זיך גלייך אונטערנענע-
לען. מען האט יעדען פון זיי געבונדען
און זיי אוועקגעפיהרט אין שטאָרט.

אויף מאָרגען אין דער פריה זיינען
אלע געבראכט געווארען אויף דעם
מארק פלאץ גע'משפט צו ווערען פאר
דעם פערברעכען וואס עורב האט בע-
גאנגען מיט זייער הילף.

א גרויסער המון וואָט זיך דארט פער-
זאמעלט. די פיהרער און שופטים פון
שטאָרט זיינען געשטאנען און געווארט
מען זאל פאר זיי פארבייפיהרען עורב'ן
און די איבעריגע.

געבונדען הענט זיין פיס איז עורב
געבראכט געווארען פאר זיי. צוזאמען
מיט איהם איז געפיהרט געווארען דער
מאן, וועלכער האט זיך פאָרגעשטעלט
אלס משה'ס שליח און דורך דעם ארויס-
גענארט חלאה'ן פון הויז.

יתרו איז צוגעגאנגען עטוואס נעהר-
טער און זיין כעס האט געברענט אויף
עורב'ן וועלכער האט איהם אין זיין
משפחה פערארזאכט אזוי פיעל צרות:

— האט ער דיין טאָכטער צוגע-
גנב'עט און איהר פאר א שקלאפין פער-
קויפט? — האט דער שופט יתרו'ן גע-
פרענט.

— יע, האט יתרו געענטפערט.
חלאה איז צוגעגאנגען און האט דער
צעהלט אלעס וואס איז מיט איהר פאר-
געקומען.

— דערקענסטו דעם מאן אלס יעני-
גער, וועלכער האט צו דיר פערקויפט
חלאה'ן און פאר דעם פון דיר ארויסגע-
קראגען פופציג שטיקער זילבער? —
דאָרט דער שופט זיך געווענדעט צו
דעם אַנפיהרער פון קאראוואן, וועלכער
איז געווען דער הויפט עדות געגען
עורב'ן.

— יע, איד דערקען איהם! — האט
ער געענטפערט.

זאל נאר האבען די מאכט צו קומען צו זיין פאלק און איהם אויפוועקען... איהם באפרייען פון זיין שקלאפעריי...

משה האט אויפגעהויבען זיינע אוי-גען צום הימעל און א תפלה צום בא-שעפער געטהאזן... י"ד האט אויסגעגאסען זיין הארץ פאר גאט, וועלכער האט די זע וואונדערבארע וועלט באשאפען, וועלכער האט בעשאפען א פרייע מענש-הייט... אבער די מענשען פארשטעהן ניט ווי אפצושאצען גאט'ס געשאנקט... זיי זיינען פארדארבען געווארען... דער שטארקערער דריקט דעם שוואכען. די מעהרהייט הערשט איבער די מינדער-הייט... יעדער טראכט נור וועגען זיין אייגענע טובה, וועגען זיינע אייגענע נר-צען. טרויעריגע מחשבות פילען אן משה'ס מח, ווען ער דערמאנהט זיך אז די דתו'ם און אביר'ם מוסרים צוליב וועמען ער איז געוואונגען געווארען צו אנטלויפען פון מצרים... ווען ניט זיי וואלט ער פילייכט געקענט זעהן פיעל אויפטאהן פאר זיין אומגליקליכעם פאלק.

משה באמערקט דעם קלאהרען לויטע-רען הימעל, וואס איז איבער איהם. דער רויטער פייערדיגער באל פון דער זון, ער זעהט ווי איהרע שטראהלען זיינען אויסגעגאסען אויף אלעס... יע, די זעל-בע זון ווארעמט און לייכט אויך אין גשן, איז די פארקמורטע הערצער פון זיינע ברידער... דאס וואונדערבארע פייער, וואס ברענגט לעבען צו אלע בא-שעפענישען איז אויך דארטען צווישען זיינע ברידער נאך ניט אפגעקיהלט גע-ווארען...

פלוצלונג באמערקט ער ווי די זון-שטראהלען, וואס הארען אפגעשלאגען אויף דעם דארז'בוים, וואס איז געשטא-נען אויף'ן בערגעל, זיינען פארוואנד-עלט געווארען אין א פלאם פייער.

משה'ס ערשטוינונג וואקסט פון יע-דער רגע. ער זעהט ווי א גרויסער פלאם פייער האט זיך צופלאקערט איבער דעם דארז'בוים... דוכט זיך איהם, אז אט

— מיר ווילען, אז משה זאל ווערען אונזער פיהרער און הויפט! אונטער זיין הערשאפט וועלען מיר קענען לעבען גליקליך.

די שופטים און פיהרער האבען משה'ן ארומגערינגעלט און איהם איבערגעגע-בען דעם וואונש פון פאלק.

— איד קען דאס יעצט ניט אנטעה-מען — האט משה זיי געענטפערט — איד באלאנג צו מיין פאלק ישראל, וואס איז פארשקלאפט אין מצרים... זיי נור טיגען זיך מעהר פון איד אין א פיהר-רער, וועלכער זאל זיך אנטעהמען פאר זיי, וועלכער זאל זיי געבען צו פאר-שטעהן ווי נידעריג שקלאפעריי איז און ווי נויטיג איז אז א פאלק זאל אפשא-צען די פרייהייט.

18טער קאפיטעל

דאס הייליגע פייער

משה האט זיך אומגעקעהרט צוריק צו זיינע שאף אין דער מדבר. די לעצטע פאסירונג מיט זיין שווערין האט איהם א סך געענדרט. ער זעהט יעצט די שרעקליכקייט פון שקלאפעריי נאך מעהר בולט. ער דערמאנהט זיך אז זיינע ברי-דער, וועלכע זיינען אלע פאררעכענט פאר שקלאפען, וואס מען קען מיט זיי טהאן, וואס זייערע אונטערדריקער פארלאנגען. ער געדענקט, ווי יעדער איינער פון זיינע ברידער איז געווען אזוי ווי הפקר, וואס יעדער מצרי האט געקענט טהאן מיט זיי וואס ער פאר-לאנגט... אזוי פיעל יאהרען זיינען שוין זייט דאן פאראיבער... און דאך שטעהט נאך יענער געשלאגענער איד פאר זיינע אויגען. ער זעהט, ווי ער דרעהט זיך און קארטשעט זיך אין יסורים, ווי ער קוקט אויף איהם מיט בעטענדע אויגען ער זאל איהם העלפען... קען עס זיין שרעק-ליכער און שוידערליכער, ווען א גאנ-צעם פאלק איז פארשקלאפט... ווען זייע-רע קינדער זיינען הפקר און ווערען אין טייד געווארפען, ווען זייערע פרויען זיי-נען שטענדיג אין געפאהר... א, ווען ער

שליח, יע, אויף דיר האָב איך דיעזען פליכט ארויפגעלייגט. דו וועסט זיין זיין ער באַפרייער, דו וועסט געהן צו פּרעה'ן און באַפרייען מיין פּאַלק ישראל פון מצרים!

א ציטער האָט דורכגענומען משה'ן, א גרויס שרעק איז אויף איהם ארויפגעפאלען.

— ווער בין איך? — האָט ער אויסגערופען — אז איך זאָל געהן צו פּרעה'ן און זאָל באַפרייען די קינדער ישראל פון שקלאַפּעריי? איך, אז איינפאַכער פּאַסטור, איך, וועלכער איז אַנטלאָפּען געוואָרען פון מצרים, איבערלאָזענדיג מייע ברודער אין שרעקליכסטען אַנגסט און נויט?!

משה האָט אויפגעהויבען ווידער זיין גע אויגען. דאָס פּלאַם פּיער האָט זיך נאָך שטאַרקער צופלאַקערט.

ער קוקט זיך גוט צו, און אַט דער זעהט ער אין דיעזען הייליגען פּיער פאַרשידענע בילדער פון אַמאַל... ער זעהט זיין מוטער יוכבד, זיין פּאַטער עמרם, זיין שוועסטער מרים און זיין ברודער אהרן. זיי אלע האַלטען אויסגעשטרעקט זייערע הענט צו איהם און רופען איהם צו קומען אהין נאָך מצרים און העלפען זיינע פאַרשקלאַפטע ברי דער... ער זעהט ווי זיינע ברודער שלעפען די שווערע משאות, ווי זיי זיינען געבויגען אונטער דעם שווערען אונטערטרעגליכען יאָך... ער זעהט פּרעה'ן דעם טיראַן זיצענדיג אויף זיין טראָן און זיין הויפּטמיניסטער טאַנער גיט איהם די שרעקליכע עצות, וואָס מעהר צו פּייניגען די אידען פון גשן. פאַר זיינע אויגען שוועבען פאַרביי שרעקליכע בילדער ווי אזוי די מצרים וואַרפען אריין איין דישיע קינדער אין טייך נילוס...

— אַה, נאָט, ווער בין איך, אז איך זאָל זיי קענען העלפען?!

משה הערט די געטליכע שטימע אויסרופענדיג נאָך אַמאַל:

— שרעק זיך נויט, משה! איך וועל מיט דיר זיין. איך וועל דיר געבען מוט

באַלד, באַלד וועט דער דאַרזבוים פאַרברענט ווערען און קיין געדעכנים וועט פון איהם ניט איבערבלייבען, אָכער דאָס פּיער פּלאַקערט און דער בויט ווערט ניט פאַרברענט.

דיזע וואונדערליכע ערשיינונג האָט אויף משה'ן געמאַכט זעהן א גרויסען רושם.

וואָס איז דאָס? פאַרוואָס ווערט דער סנה (דאַרזבוים) ניט פאַרברענט?

משה דערנעהנטערט זיך צום סנה... ער געהט זיינע אויגען ניט אַרונטער פון דעם פּלאַם פּיער... און פּלוצלונג ווערט ער דורכגעדרונגען מיט א הייליגען געקסטאָז... ער פּיהלט, אז דאָס איז אַן אַנדייטונג פאַר איהם... ער הערט א געטליכע שטימע רופט איהם:

— משה! משה!

און ער ענטפערט:

— איך בין געגרייט!

— געהט אַרונטער די שיד פון דויער נע פּים, משה, ווייל דויער פּלאַץ, וואו דו שטעהסט יעצט איז א הייליגער פּלאַץ — רעדט צו איהם ווידער די געטליכע שטימע.

משה געהט אַרונטער זיינע שיד און פאַרבאַרגט זיינע אויגען. ער האָט מורא צו קוקען אויף דעם הייליגען פּיער... ער רוקט זיך אָפּ עטוואָס אויף צוריק. די שטימע ווערט העלער און שטאַרקער. אַז זערט ער:

— משה, איך בין דער גאָט פון דויען פאַטער אברהם, פון יצחק און יעקב! איך האָב געזעהן ווי מיין פּאַלק ווערט געדריקט און געשטיקט אין מצרים. איך האָב געזעהט זייערע וועהגעשרייען, איך ווייס גאנץ גוט זייער וועהטאָג... זיי זיינען פאַרשקלאַפט געוואָרען ביי די מצרים, זיי ווערען געפּייניגט און געשלאָגען. איך בין אַרונטערגעקומען זיי צו העלפען. איך וועל זיי ראַטעווען פון די הענט פון מצרים. איך וועל זיי באַפרייען פון דער שקלאַפּעריי און זיי אַרויסנעהמען פון יענעם שרעקליכען לאַגער, וואו זייערע עלטערע האַבען געלעבט... און דו, משה, וועסט זיין מיין

יתרו און זיין פרוי שרה זיינען
שטארק איבערראשט געווארען, ווען זיי
האבען דערהערט משה'ס באשלוס.

— איד וועל דיר ניט שמערען, מיין
זוהן! — האט יתרו זיך צו איהם אָפֿ-
גערופען — אזוי איז דער ווילען פון
גאט. איד האָף נאר, אז דיר וועט גע-
לינגען דורכצופיהרען דיין שליחות מיט
גרויס ערפאלג... עס איז שוין צייט, אז
דיינע פארשקלאפטע ברידער זאלען בא-
פרייט ווערען... פון די נאכריכטען וואָס
מיר האָבען לעצטענס געקראָגען פון די
וואַנדערער, וועלכע זיינע ז געקומען
אָהער פון מצרים. האָב איד זיך דער-
וואוסט, אז די לאַגע פון די אידען אין
מצרים ווערט ערגער פון טאָג צו טאָג.
טאָגער רוהט ניט ביז וואַגען איהם גע-
לינגט צו מאַכען אַ נייע שרעקליכע גורל
אויף די אידען יעדען טאָג.

— איד וועל מיט איהם מיטרייזען!
— האָט צפורה זיך אָפּגערופען צו
איהרע עלטערען.

— ווי אזוי וועסטו עס קענען?
— האָט שרה זיך צו איהר געווענדט —
יעצט, ווען די ביזט אין דיזער לאַגע.

— משה וועט צוואווארטען ביז ווא-
נען צפורה זי וועל איבערקומען — האָט
צפורה געזאָגט — און דאן וועל איד
מיטגעהעמען מיינע קינדער און געהן מיט
איהם צוזאמען.

— איד וואָלט דיר, מיין טאכטער,
ניט געראטען דאָס צו טאָן... דו ווייסט
דאָך די גרויסע געפאָהרען, וואָס מען
מאכט דורך אזא לאַנגע רייזע, און כּפּרט
ווען דו געהסט מיט קינדער.

— אָבער פאָטער, גרשם איז דאָך
שוין אז ערוואקסענער און ער וועט מיר
נאָך העלפען מיט'ן צווייטען קינד, וואָס
איד וועל געבוירען.

— טוה ווי דו פארשטעהסט, מיין
קינד — האָט יתרו זיך צו איהר אָפֿ-
גערופען.

אין עטליכע טעג ארום האָט צפורה
געבוירען אַ צווייטען זוהן צו משה'ן.
און ער האָט איהם אַ נאָמען געגעבען

און כּח צו געהן צו פּרעה'ן און צו רע-
דען צו איהם... דו וועסט איהם באוויי-
זען וואַנדער און ער וועט זיך מווען צו
דיר צוהערען... יע, משה, געה אין מיין
נאָמען און זאָג די קינדער פון ישראל:
דער גאָט פון אייערע עלטערען, דער
גאָט פון אברהם, יצחק און יעקב האָט
מיר צו איד געשיקט... גאָט האָט זיך
דערמאָהנט אַן איד. ער זעהט אלעס
וואָס ווערט געטאָן צו איד אין
מצרים און ער האָט מיר געשיקט איד
צו באפרייען פון שקלאפּעריי און איד
בריינגען צו דער לאַנד פון אייערע על-
טערען, צו דער לאַנד, וואָס פליסט מילך
און האַניג, און אויב זיי וועלען דיר ניט
גלויבען, זאָלסטו מיט דיזען שמעקען,
וואָס דו האַלטסט אין דיין האַנט, זיי
באווייזען וואַנדער... דאן וועלען דיר
אלע גלויבען.

משה האָט זיך אין גאנצען אנדערש
געפיהלט. ער זעהט וואָס פאר אַ פּאַר-
אנטוואַרטליכע שליחות עס איז יעצט
אויף איהם אַרויפגעלייגט געוואָרען. ער
האָט געקראָגען מיט און קוראזש צו
געהן אין מצרים און העלפען דאָרט זיי
נע ברידער.

יענע נאכט האָט משה ניט געקענט
איינשלאָפען. יענע געטליכע ערשיינונג,
וואָס ער האָט געזעהן, האָט איהם ניט
געלאָזט איינלינגען און ווי נאָר עס האָט
אַנגעהויבען טאָגען, האָט ער צונויפּנע-
דאמעלט זיינע שאַף און זיי צוריק אין
מדין געטריבען.

צפורה איז משה'ן אנטקעגען געגאנג-
גען... זי איז איהם אויפ'ן האַלדז גע-
פאלען און איהם געקושט.

— אַה, משה, ווי שטארק איד האָב
נאָך דיר געביינקט — האָט זי אויס-
גערופען מיט טרעהרען אין די אויגען...
— איד ווייס אז איד דארף אין גיכען
געבוירען און מיר האָט זיך שטארק גע-
וואָלט דו זאָלסט יעצט זיין מיט מיר,
ביז וואַגען איד וועל איבערקומען... און
דערנאָך וועל איד קענען מיט דיר מיט-
געהן!

און דאן וועל איך נאך דיר שיקען און
דו וועסט קומען צו מיר צוזאמען מיט
מיינע צוויי זיהן!

— איד וועל טהאן דיין ווילען, משה!
— האט צפורה זיך אפגערופען מיט
טרעהערען אין די אויגען. — זאל דיר
גאט העלפען און דו זאלסט זיין ערפאלג-
רייך אין דיין אונטערנעהמונג.

משה האט צפורה'ן באגלייט צוריק
ביו'ן שטאדט. ער האט נאך אמאל גע-
קושט זיין פרוי און זיינע קינדער, און
זיי אוועקגעשיקט צוריק אהיים.

משה איז געשטאנען און פון ווייטען
נאכגעקוקט ווי זיין פרוי און צוויי זיהן
פארשווינדען פון זיינע אויגען... באלד
אבער האט ער זיך דערמאָהנט, אז זיין
גרויסען פליכט, און ער האט גענומען
שטעלען פעסטע טריט.

מיט זיין שטעקען אין האנט איז ער
געגאנגען ביי דעם אָנגעלאָדענעם קע-
מעל. זיינע געדאנקען זיינען יעצט גע-
ווען געווענדעט אויף מצרים... מיט יעד-
דען טריט וואָס ער האט געמאכט אלץ
נעהנטער ווערט ער צו זיין הויפטציעל.
אזוי מיט דער געטליכער באגייסטער-
רונג, וואָס ער האט געקראָגען פון דעם
הייליגען פייער וואָס האט געברענט אין
זיין הארצען, האט משה, וועמענס האָר
זיינען שוין געווען גרוי, אָבער וועמענס
פנים האט געלויכטען פון גליק, וויסענדיג
דיג, אז איהם האט גאט אויסדערוועהלט
צו זיין דער אויסלייזער און פיהרער
פון זיין פאלק ישראל, זיך דערנעהנ-
טערט צו מצרים.

(ענדע)

אליעזר, ווייל ער האט געזאָגט: מיין
גאט איז מיין הילף.

משה איז זעהר אומגעוולדיג געוואָר-
רען. אין איהם האט געזידט דאָס בלוט.
ער האט זיך געאיילט צו געהן נאָך
מצרים. ער האט ניט געוואָלט אַפלייגען
צו לאנג זיין ריזע. ווי נאך צפורה האט
זיך ערהאַלט, האט ער זיך גענומען
גרייטען צו דער ריזע. ער האט אָנגעד-
לאָרען די קעמלען און צפורה'ן מיט
אליעזר'ן האט ער געהאַלפּען אויף אן
אייזעל. גרש'ן האט ער געזעצט נעבען
זיך. זיי האָבען זיך געזעגענט מיט דער
גאנצער משפּחה. וועלכע זיינען ארויס-
געקומען צו באגלייטען זיי ביז הינד-
טער'ן שטאָדט. א פּאָר טעג זיינען זיי
שוין אָפּגעווען אין וועג, אָבער פּלוצלונג
איז אליעזר, דאָס נייגעבוירענע קינד,
קראַנק געוואָרען.

דאן האט זיך משה אָפּגערופען:

— מיין ליעבע צפורה, איד זעה
יעצט אז דיין פאָטער איז געווען גע-
רעכט. עס איז א גרויס סכנה צו פיהר
דען א קליין קינד אין וועג... און א הויץ
דעם ווייס איד נאך ניט די שוועריגקייט
טען, וואָס איד וועל באגעגענען אין
דער צייט, וואָס איד וועל דורכפיהרען
מיין הייליגע שליחות. דעריבער בעט
איד דיר, אז דו זאלסט זיך אומקעהרען
אהיים, צו דיינע עלטערען, און ווען
גאט וועט העלפען און מיר וועט געליב-
גען דורכצופיהרען מיין שליחות און
ארויסנעהמען מיינע ברודער פון מצרים
וועל איד זיי פיהרען דורך דינען מדבר